

Джеймс Фенимор Купър

Лоцманът

До
Г-н Уилям Брънфърд Шъбрик
Военноморски флот на САЩ

Драги ми Шъбрик,

Всяка година оставя по някоя нова, печална празнина в оределия вече списък на моите приятели и бивши колеги от флота. Войните, болестите и опасностите на професията са намалили страшно и без това неголемия им брой, а на мястото на покойниците са дошли хора, които ми са съвсем непознати. Виждайки последиците от тезинерадостни превратности на съдбата, аз пазя скъпо спомена за тия, с които съм живял някога в толкова близки отношения и се радвам на все по-големите им успехи, с които те заслужено се гордеят.

Но нито времето, нито раздялата са намалили нашата близост и зная, че посвещавайки тази книга на теб, не ти казвам нищо ново, а само давам израз на нашата неувяхваща дружба.

Твой бивш колега от флота
Авторът

ПРЕДГОВОР

Може би една правдива история на човешкия живот би показала, че нашите постъпки са повече резултат на внезапни пориви и случайности, отколкото на оня разум, с който толкова се гордеем. Това може да не е вярно за някои по-важни събития, но е напълно вярно и точно, що се отнася до замислянето и написването на тази книга.

„Лоцманът“ бе пусната от печат в 1823 г., тоест малко след излизането на „Пиратът“, творба, която едва ли е нужно да напомняме на читателя е пряко свързана с морето. В разговор с един приятел, човек с изтънчен вкус и голяма ерудиция, стана дума как са били създадени романите на сър Уолтър Скот.

Подложени бяха на известно съмнение твърденията, че както се смяташе на времето от всички, тези романи свидетелствували за необикновена осведоменост и точност до най-малките детайли. „Пиратът“ бе изтъкнат като показателен пример за тази всестранна ерудиция и се постави въпросът, как е могъл човек с навиците на Скот, който се е движел в определено общество, да познава толкова отблизо морето.

Авторът на тази книга неколкократно отбеляза, че има много непълноти в тая всестранна ерудиция и че тайната на нейния успех се крие по-скоро в умението да се създаде оная правдоподобност, тъй чудесно проявявана в тия световноизвестни романи, отколкото в някаква много точна осведоменост на техния автор. Несправедливо би било да се каже, че „Пиратът“ не е чисто морски или верен в подробностите роман, но когато се поддържа обратното, за да се докаже, че това е необикновено постижение, като се имат пред вид някои части на тази творба, човек го схваща като предизвикателство да оспори морския характер на „Пиратът“, качество, за което книгата всъщност има малко основания да претендира. В резултат от тоя разговор авторът изведнъж реши да напише книга, която, дори и да няма други качества, поне да даде по-вярна картина на океана и на корабите, отколкото „Пиратът“. Плод на това именно непредумишлено, чисто импулсивно решение е не само „Лоцманът“, но и цяла поредица от морски романи, които се появиха впоследствие.

Авторът бе почнал да се съмнява сериозно в успеха на своето начинание, след като бе напреднал доста в работата си, а разни негови приятели изразяваха съвсем не насърчителни мнения. Един от тях казваше, че никой не бил в състояние да направи морето интересно, че то било

скупно, еднообразно, че само противните бури го раздвижвали и че лично той предпочитал да няма нищо общо с него. Почти всички жени заявяваха, че такава книга ще мирише на трюмна вода и ще им причини морска болест. Нито един от онези, които обсъждаха тоя проект, доколкото е известно на автора, не каза насърчителна дума, нито даде вид, че го насърчава. Може би всички те са очаквали пълен провал.

Тъй обезсърчителни бяха злокобните гласове, че веднъж или дважд авторът едва не захвърли ръкописа си и не сезалови с нещо друго. Едно благоприятно мнение обаче, дошло от съвсем неочаквано място, измени положението и породи нови надежди. Между най-близките приятели на автора имаше един англичанин, който притежаваше повечето от качествата на своите най-начетени сънародници. Беше дори учен и имаше тъй верен вкус, че винаги вдъхваше уважение, ала беше човек с предубеждения, особено по отношение на всичко, свързано с родината му и с нейната литература. Никой не би го убедил да се възхищава от Брайън-товите „Водни птици“, и то главно защото, ако ги признае за добра поезия, трябва автоматично да се наредят между най-добрите образци на леката поезия на английски. Мнението му за „Танатопсис“ беше по-добро, макар и да подозираще, че тази творба е плод на плагиатство. Ръкописът на „Лоцманът“ бе представен на милостивото внимание на тоя едностранчив критик, който никога не бе се старал да хвали предишните творби на автора, без ни най-малка надежда, че ще го хареса. Стана обаче обратното. Той се изказа много ласкаво и предрече на книгата успех, какъвто тя може би изобщо не е достигала.

След това насърчение бе направен още един опит, като бе избран за критик моряк – роднина, съименник и някогашен колега на автора от флота, а сега комендант на военноморска база в чужбина, комуто бе прочетена значителна част от книгата. Излишно е да се крие задоволството, с което авторът наблюдаваше въздействието на творбата си върху слушателя. Последният я взе за чиста истина и забележките му бяха тясно професионални и напълно справедливи. Но нямаше съмнение, че книгата го бе заинтригувала. А, това вдъхваше на автора приятната увереност, че творбата му ще има по-голям успех сред хората на морето, отколкото сред каквато и да било друга категория читатели.

„Лоцманът“ едва ли би се понаравил на жените. Фабулата не е особено интересна за тях, а и самият автор не се е съобразявал особено с това в хода на своята работа. Целта му беше по-скоро да обрисова корабите и морето, отколкото да изобрази някакви сантиментални и любовни сцени. По отношение на последното книгата едва ли ще привлече

вниманието на читателя, макар че повествованието е достатъчно увлекателно, за да компенсира чисто морските аспекти на книгата.

Ще бъде лицемерие да се отрича, че „Лоцманът“ пожъна неочакван успех. За това може би допринесе до голяма степен новото в тематиката. По тази причина морските разкази станаха на мода; и понеже всяко практическо познание е полезно, може да се сметне за известна придобивка, че обитателят на сушата бе посветен в тайните на моряшкия живот. Като, че ли това събуди и известен интерес към една доста многобройна и досега пренебрегвана категория хора, което пък от своя страна може да допринесе за подобряване на положението ѝ.

Не е лесно да накараш публиката да разбере всички нужди на тружениците на морето. Когато няколкостотин сурови човешки същества – хора от всички националности и с най-порочни навици – са затворени в тясното пространство на един кйраб, би било крайно нетактично да се мъчим да ги преобразим, като отслабим дисциплината, ръководейки се от мнимо човеколюбие. Наистина високомерно е да се говори, че американските граждани са достатъчно културни, за да се налага да бъдат възпитавани с камшик в открито море. Но, жестоко се заблуждава той, който би отрекъл, че десетки хиляди такива претенциозни обитатели на сушата биха имали голяма полза от малко пердах. Важен е резултатът от наказанието, а не начинът на наказанието. В това отношение през последните години несъмнено е постигнат значителен напредък. Всъщност рядко някакъв режим, практика или система се подобрява от сляпата намеса на хора, които нямат никакво понятие за тях. По-добре е да се разчита на опита на тия, които дълго време са се занимавали с необуздани индивиди, отколкото на импулсивните експерименти на хора, които разглеждат въпроса само от едната страна и то най-крещящата и най-фрапантната, изхождайки понякога от себични съображения.

У мнозина добронамерени хора се забелязва неловко желание да ползуват плодовете на християнската вяра, без да ги е грижа за самата вяра. Това се върши от името на пацифистки организации, въздържателни дружества и дружества за нравствено обновление, в които много често средствата са едни, а целите – други. Когато всевишният е изпратил своя син на земята, той е искал да ни напъти чрез него как да правим всичко това посредством църквата, но хората така са раздробили този божествен организъм чрез своите деления и подразделения, резултат на човешката суета, че той вече не е такъв, какъвто е бил замислен по начало, и се скалпват какви ли не организации, за да подменят това, което е създадено от самия син божи.

Напоследък обаче се полагат искрени усилия за нравственото обновление на моряка, които заслужават нашето дълбоко уважение. Лишен почти цял живот от светски блага и от общуване с възпитани и добродетелни представителки на другия пол, до голяма степен откъснат от съвременния прогрес, този човек трябва най-после да излезе от забвението и да стане обект на всеобщи грижи. Има всички основания да се вярва, че усилията, които се полагат сега в правилна насока и под подходящо ръководство, ще се увенчаят с успех и ще доведат до премахването на камшика по най-благоразумния и най-подходящ начин, като се направи използването му излишно.

Купърстаун, 10 август 1849 г.

ГЛАВА I

С мрачен рев вълни връхлитат,
бият кораба безспир.

Песен

Само от един поглед върху картата читателят може да получи представа за разположението на източното крайбрежие на Англия спрямо бреговете на отсрещния континент. Те заедно образуват границите на малкото море, от векове известно на света като арена на морски подвизи и като голям път, по който са минавали флотите на северноевропейските народи, за да водят търговия или война. Противно на всякаква логика обитателите на Британските острови отдавна предявяват права над този международен морски път, което често е предизвиквало конфликти, съпроводени с кръвопролития и разходи, съвсем неотговарящи на изгодите, които могат да се извлекат от поддържането на толкова безполезна и абстрактна привилегия. Именно по водите на това оспорвано море ще се опитаме да поведем читателите, избирайки за нашия разказ епоха, особено интересна за всеки американец не само защото през нея се е родила неговата нация, но и защото тъкмо тогава разумът и здравомислието са започнали да изместват феодалните обичаи и традиции в направляването на съдбините на народите.

Веднъж, скоро след като революционните събития у нас бяха въвлекли в нашата разпра кралствата Франция и Испания, и Холандската република, на едно поле по североизточното крайбрежие на Англия, изложено на океанските ветрове, се бяха събрали няколко селяни. Тези хора облекчаваха труда си и разведряваха мрачността на декемврийския ден, като разменяха простодушни мисли по текущи политически въпроси. Те отдавна бяха чували смътни слухове, че Англия води война с някакви свои колонии¹ отгатък Атлантика, но тези събития оставаха далеч и слабо ги интересуваха. Сега обаче, когато против Англия се бяха опълчили държави, с които тя често бе воювала и по-рано, тътенът на

1. Има се пред вид освободителната война за независимост на английските колонии в Северна Америка през 1775–1783 г. В тази война на страната на въстаналите колонии се сражавали противниците на Англия – Франция (от 1778 г.), Испания (от 1779 г.) и Холандия (от 1781 г.). На 4 юли 1776 г. била приета Декларацията на независимостта, с която се провъзгласявало отделянето на coloniите от Англия и образуването на независима държава – Съединените американски щати. Б.пр.

войната бе смутил спокойствието даже на тези неграмотни селяни, които стояха настрана от света. В случая главни оратори бяха един браничар–шотландец, който чакаше тук арендатора на околните ниви и един ратай–ирландец, който бе прекосил Ирландско море и Англия от западното до източното крайбрежие, за да търси работа.

– Ако не се бъркаха тия французи и испанци, баба Англия отдавна щеше да се справи с тези туземци даже без помощта на Ирландия – каза ратаят. Според мен заради тях сега всичко се стоварва на нашия гръб. Постоянно трябва да бъдеш трезв като поп на литургия, иначе додето се усетиш, току виж, че те взели войник.²

– Ехе, нали знаем, вие в Ирландия можете да наберете армия само ако задумкате бъчва с уиски, забеляза браничарят, смигайки на слушателите. Виж, у нас на север лесно можеш да събереш народа. Нашите шотландци тръгват мирно и чинно подир гайдите, като че отиват на неделна литургия. Случи ми се веднъж да зърна списъка на планинския полк – беше на такова малко листче, че би се побрал върху дланта на някоя дама. Все Камеръновци и Макдоналдовци³, макар, че в строя бяха общо шестстотин човека ... Но какво става там? Тоя юнак притежава несвойствено за морски съд влечение към сушата и ако дъното на океана е като повърхността му, има голяма опаснорт да стане на трески.

Тази неочаквана смяна на темата накара всички да обърнат очи в посоката, накъдето сочеше тоягата на наблюдателния браничар. За голямо свое изумление всички присъстващи видяха един малък кораб, който заобикаляше бавно носа в единия край на заливчето, на чийто отсрещен бряг се намираше полето със селяните. Този неочакван гост имаше много странна външност, която още повече засили учудването, предизвикано от появата му на такова уединено място. Знаеше се, че само най-малки съдове или отчаяни контрабандисти се осмеляваха сегиз-тогиз да се приближат до тоя бряг, осеян с плитчини и подводни скали. Безстрашните моряци, които се бяха впуснали сега тъй безогледно и безразсъдно в такова опасно плаване, се намираха в ниска черна шхуна, чийто корпус очевидно никак не съответствуваше на височината на наклонените назад мачти. Тези мачти поддържаха няколко леки реи, които постепенно се изтъняваха, докато на самия връх ставаха колкото

2. По това време в Англия нямало задължителна военна повинност. Армията се попълвала с доброволци. Договорът се сключвал или пожизнено, или за определен срок (три или пет години), или до свършването на войната. За да накарат хората да подпишат договор, вербовчиците често ги напивали. Б.пр.

3. Камерън и Макдоналд – много разпространени презимена в Шотландия. Б.пр.

тесния вимпел, който напразно се мъчеше да се развее с цялата си дължина под слабия вятър.

Късият ден в тези северни ширини вече свършваше и слънцето хвърляше косо върху водата прощалните си лъчи, като тук-таме докосваше мрачните вълни с ивици бледа светлина. Бурните ветрове на Северно море сякаш бяха заспали и макар че непрекъснатият пристъп на прибоя срещу брега правеше гледката още по-зловеща, леките бръчки, които набраздяваха дремещите талази, се дължаха само на тихия ветрец откъм сушата. Въпреки това благоприятно обстоятелство океанът изглеждаше заплашителен. Той бучеше глухо и издълбоко, като вулкан пред изригване, засилвайки удивлението и страха, с които селяните наблюдаваха необикновения пришълец, нарушил спокойствието на техния малък залив. Опънала само тежкия си грот и лекия си кливер, издаден далеч пред носа, шхуната се плъзгаше по водата с такава грация и лекота, че приличаше на някакво вълшебно същество и зрителите, откъсвайки очи от морето, се споглеждаха в нямо изумление. Най-последно браничарят проговори с тих, тържествен глас:

– Храбрец е тоя, който я управлява. И ако тази ладийка има дървено дъно като бригантините⁴, които сноват между Лондон и Лийт⁵, значи е в опасност, на каквато не би се изложил благороден човек. Охо, вече е до голямата скала, която винаги подава главата си при отлив. Ала нито един простосмъртен не може да кара дълго по такъв път, без да се удари в земя, макар и тя да е под водата!

Малката шхуна обаче продължаваше да се движи между скалите и плитчините, като от време на време леко променяше посоката. Това показваше, че я води човек, който разбира опасността. А, когато навлезе дотолкова навътре в залива, доколкото беше благоразумно, платната ѝ се прибраха сами, сякаш без помощта на човешка ръка. Тя се полюля няколко минути върху дългите вълни, които идеха откъм океана, след което се обърна по течението на прилива и застана на котва.

Сега селяните започнаха да гадаят още по-оживено какъв е тоя пришълец и каква е целта му. Едни смятаха, че корабът върши контрабанда, други, че има враждебни намерения и се занимава с военна дейност. Подхвърляха се и мрачни намеци, че това е нещо нематериално, защото, твърдяха поддръжниците на тази теория, нито един кораб, сътворен и

4. Бригантина – двумачтов кораб с правоъгълни платна на предната мачта и косо на задната. Б.пр.

5. Лийт – пристанище на източното крайбрежие на Шотландия. От 1920 г. присъединено към град Единбург. Б.пр.

управляван от човешка ръка, не би дръзнал да се навре в такова опасно място и то във време, когато и най-неопитният в морското дело обитател на сушата би предсказал буря. Шотландецът, като всички свои сънародници не само пресметлив, но и доста суеверен, подкрепяше енергично тази теория и почна да я излага с известна предпазливост и почителност, но изведнъж синът на Ерин⁶, който очевидно нямаше определено мнение по въпроса, го прекъсна, като се провикна:

– Дявол да го вземе, два са. Малък и голям. Ако са морски духове, изглежда, че и те като всеки добър християнин обичат да са в приятна компания.

– Два, повтори браничарят. Два! Не ни очаква добро от тях. Два кораба, направлявани от ръка, и то на такова място, където човешкото око не е способно да съзре опасността! Беда ще сполети оня, който гледа нататък. Пък и вторият съвсем не е малък. Гледайте, приятели, гледайте! Какъв красив, голям кораб!

Той млъкна, вдигна бохчичката си от земята, огледа още веднъж изпитателно подозрителните кораби, кимна многозначително с глава на слушателите и продължи, като постепенно се отдалечаваше от брега:

– Няма да се учудя, ако това излезе военен кораб на крал Джордж.⁷ Хм, отивам право в града да поговоря с хора, които разбират от тия неща. Подозрителни ми се виждат тези кораби. Малкият като нищо може да сграбчи човека, а големият да нагълта всички ни и пак да не му стигнем.

Това хитроумно предупреждение изплаши всички наоколо, защото по това време се носеха слухове, че пак са започнали усилено да набират хора за армията. Селяните събраха сечивата си и се разотидоха. И макар, че много любопитни очи следяха от далечните хълмове движението на корабите, малцина от тия, които се интересуваха за тайнствените пришълци, дръзваха да се приближат до остриите канари, опасващи залива.

Корабът, който караше местните жители да стоят по-надалеч, беше красив ветроход с огромен корпус, високи мачти и дълги рей, които се открояваха неясно в леката вечерна мъгла, като далечна планина, изникнала от морските дълбини. Той имаше малко платна и макар че не се осмеляваше да доближи сушата като шхуната, сходните им маневри явно потвърждаваха предположението, че двата кораба преследват една и

6. Син на Ерин – ирландец. Ерин – поетично название на Ирландия. Б.пр.

7. По това време в Англия управлявал крал Джордж III (1760|1820). Б.пр.

съща цел. Фрегатата. Защото големият кораб спаднаше именно към този клас. Премина величествено през входа на малкия залив, използвайки прилива, като се движеше по водата с такава скорост, че да може да бъде управлявана. Когато най-после се приближи до своя спътник, тя зави изтежко срещу вятъра и като обърна огромните реи на гротмачтата, за да уравни взаимодействието на платната, се опита да легне в дрейф, но лекият вятър откъм сушата, който междуременно бе надул до крайност тежките ѝ платна, започна да намалява и престана да набраздява мъртвото вълнение, което идеше откъм океана. Теченията и вълните бързо понесоха кораба към един от носовете на залива, където далеч в морето се връзваха черните глави на скалите. Тогава и моряците на фрегатата пуснаха котва и прибраха платната. Щом корабът се обърна по течението, на мачтата се вдигна тежък флаг и когато вятърът го разгъна за миг, ясно се видя червен кръст на бяло поле – емблемата на Англия. Дори предпазливият браничар, застанал на почтително разстояние, бе успял да забележи това, но когато и от двата кораба се спусна лодка, той ускори крачка, като подхвърли на учудените си другари, развеселени от държането му, че е по-приятно да гледаш тия кораби, отколкото да плаваш с тях.

Катерът,⁸ спуснат от фрегатата, имаше многоброен екипаж от гребци. След като в него слезе офицер, придружен от млад гардемарин, катерът се отдели от кораба и с отмерен размах на веслата се насочи право към входа на залива. Когато минаваше близо до шхуната, от нея се откъсна лек велбот⁹ с четирима яки гребци, който с удивителна бързина се устреми към катера, като по-скоро се плъзгаше по водата, отколкото пореше вълните. Щом двете лодки се приближиха една до друга, гребците по знак на офицерите вдигнаха веслата във въздуха и в течение на няколко минути, докато лодката се люлееше на място, се разви следният диалог:

– Полудял ли е старият? – извика младият офицер от велбота, когато хората му спряха да гребат. Да не мисли, че „Ариел“ има желязно дъно, та и скала не може да го пробие! Или пък че екипажът е от алигатори, които не могат да се удавят!

Лека усмивка заигра за миг по красивото лице на младия човек, облегнат на кърмата на катера.

– Много добре знае вашата предпазливост, капитан Барнстейбъл –

8. Катер – в случая бързоходна лодка с пет-шест чифта гребла. Б.пр.

9. Велбот – острокърма корабна лодка, подобна на китоловна. Б.пр.

отговори той, За това не го е страх, че корабът ви може да се разбие и хората да се издавят. Каква дълбочина имате под кила?

– Боя се да изморя – отвърна Барнстейбъл. Нямам смелост да докосна лота, като гледам как скалите изскачат от водата като делфини, за да си поемат въздух.

– Но все пак плавате! – възкликна събеседникът му с жар, която показваше пламенна натура.

– Плаваме! – повтори приятелят му. Само, че малкият „Ариел“ може да заплава във въздуха!

След тези думи той се изправи, свали кожената морска фуражка от главата си и като приглади гъстите черни кичури над загорялото си чело, огледа малката шхуна със задоволството на моряк, който се гордее с качествата на своя кораб.

– Ала трудно е, мистър Грифит, да стоиш на такова място с една единствена котва, и то когато приближава да се мръкне. Какво ще заповядате?

– Аз ще вляза в прибоя и ще застана на котва. Вие пък вземете мистър Мери във вашия велбот и опитайте да се промъкнете през буруните¹⁰ до бреговата плитчина.

– Бреговата плитчина? – повтори Барнстейбъл. Нима наричат брегова плитчина отвесна канара, която стърчи сто стъпки над водата?

– Няма да спорим за термините – отвърна Грифит с усмивка. Във всеки случай вие трябва да стигнете сушата. Видяхме сигнала оттам и знаем, че лоцманът, когото чакаме от толкова време, е готов да тръгне.

Барнстейбъл поклати мрачно глава и промърмори под нос:

– Хубаво плаване! Първо се навираме в някакъв затънтен залив, пълен със скали и плитчини, после пък трябва да вземаме лоцман. Но как ще го позная?

– Мери ще ви каже паролата и ще ви посочи къде да го търсите. Аз бих слязъл сам, но не мога да нарушавам дадените ми нареждания. Ако срещнете трудности, вдигнете три весла с лопатите нагоре и незабавно ще ви се притека на помощ. Щом видя три весла и чуя pistolетен изстрел, ще открия огън с мускети, а когато сигналът бъде повторен от катера, ще заговорят оръдията на фрегатата.

– Благодаря ви, благодаря ви – каза Барнстейбъл небрежно. – Смятам, че ще се справя сам с всички врагове, които може да срещнем на

10. Буруни – пенести крайбрежни вълни. Б.пр.

този бряг. Ала старият май не е с всичкия си. Аз бих ...

– Ако беше тук, щяхте да правите каквото той ви заповяда, а сега ви моля да се подчинявате на мен – произнесе Грифит с тон, който напълно противоречеше на дружелюбния му поглед. Тръгвайте и търсете дребен човек в сивкава куртка. Мери ще ви каже паролата. Ако човекът даде правилен отзив, вземете го на катера.

Младите хора се сбогуваха радушно с приятелско кимване и след като младежът, когото бяха нарекли мистър Мери, се прехвърли от катера във велбота, Барнстейбъл седна на мястото си, даде знак с ръка и моряците загребаха отново. Леката лодка се откъсна от катера и се стрелна смело към скалите. Като измина известно разстояние покрай брега, търсейки удобно място, тя зави рязко и се понесе по вълните на прибойа натам, където можеше да се слезе най-безопасно на сушата.

В това време катерът следваше велбота отдалеч с по-отмерен ход. Когато забеляза, че велботът акостира до една от скалите, катерът пусна котва, както бе уговорено, а екипажът му приготви мускетите си за всеки случай. Всичко това, изглежда се вършеше по предварително дадени разпореждания, защото младият човек, представен на читателя под името Грифит. Говореше рядко и с малко думи, както впрочем може да се очаква от офицер, свикнал да му се подчиняват. Щом катерът пусна котва, Грифит се изтегна с цял ръст на меката седалка и като килна нехайно шапка над очи, се отдаде няколко минути на размисъл, който очевидно нямаше нищо общо със сегашното му положение. От време на време обаче се приповдигаше, потърсваше с очи другарите си, които бяха слезли на брега, после насочваше изразителен поглед към океана и тогава разсеяният и замислен вид, който тъй често изместваше оживлението и одухотвореността на лицето му, се заменяше с неспокойното и будно изражение, присъщо на твърде опитен за годините си моряк. Калените и смели матроси, които се бяха приготвили за бой, седяха в дълбоко мълчание, пъхнали ръце под куртките си, но следяха напрегнато облаците, които се съгъстяваха застрашително над тях, и се споглеждаха тревожно всеки път, когато катерът се повдигнеше прекалено високо върху дългите, тежки мъртви вълни, които все по-често и по-силно връхлитаха откъм океана.

ГЛАВА II

Скрий със наметало
кръшен етап момински, нежно чело,
смело стъпвай и без страх се дръж,
и ще каже всеки, че си мъж.

Прайър

Когато велботът зае описаното положение, младият лейтенант, когато като командир на шхуна обикновено наричаха капитан, слезе на скалите, следван от младия гардемарин, който се бе прехвърлил от катера, за да помага в тази опасна експедиция.

– В краен случай ще се наложи да си послужим с възжена стълба – каза Барнстейбъл, като измери с поглед стръмнината. Но, това съвсем не значи, че когато стигнем горе, ще ни посрещнат с разтворени обятия.

– Ние сме защитени от оръдията на фрегатата – възрази младежът и не бива да забравяте сър, че три весла и изстрел с пистолет, повторен от катера, ще предизвикат залп от тези оръдия.

– Да, върху собствените ни глави! Никога не бъди толкова глупав момче, да разчиташ на дълга стрелба. Тя вдига много пушилка и гръм, но е много ненадежден начин за изхвърляне на старо желязо. В работа като нашата бих предпочел да се доверя на Том Кофин и на неговия харпун, отколкото на най-добрия залп, прокътят някога от трите палуби на кораб с деветдесет оръдия. Хайде, мистър Кофин,¹¹ събери сили и се опитай да се поразходиш по terra firma.¹²

Морякът, към когото се обърнаха с това зловещо име, се привдигна полека от мястото, което заемаше като кормчия на велбота и докато изправяше постепенно безбройните гънки на тялото си, сякаш растеше. Когато застана с цял ръст, стигаше на височина близо два метра с обувките, обаче в изправено положение беше леко приведен, очевидно последна от постоянното живеене в ниски корабни помещения. Тялото му беше ъгловато, трмаво и недодялано, ала огромните костеливи и жилести ръце показваха исполинска сила. На главата си носеше ниска кафява вълнена шапчица със заострен връх, която придаваше тържественост и суровост на грубите, резки черти на лицето, обградено с черни

11. Кофин (кофин) – на английски „ковчет“. Б.пр.

12. Твърда земя (лат.) Б.пр.

бакенбарди, които годините бяха започнали да прошарват със сребристи нишки. В едната си ръка някак инстинктивно стискаше лъскав харпун, долния край на който бе опрял здраво в скалата, когато изпълнявайки заповедта на командира, напусна лодката, където въпреки огромния си ръст заемаше невероятно малко място.

Щом капитан Барнстейбъл получи това подкрепление, той даде на останалите във велбота някои напътствия какви предпазни мерки

да вземат и започна трудното изкачване на скалите. Въпреки голямата му смелост и присъща ловкост усилията на Барнстейбъл щяха да останат напразни, ако от време на време не му помагаше кормчията, който благодарение на невероятната си мощ и дългите си крайници можеше лесно да върши неща, непосилни за повечето простосмъртни. Когато бяха вече на няколко стъпки от върха, те използваха една скална издатина, за да си отдъхнат и да обмислят какво да правят по-нататък.

– Мястото тук не е подходящо за отстъпление, ако случайно се натъкнем на неприятел – забеляза Барнстейбъл. Къде да търсим този лоцман, мистър Мери и как да го познаем? И отде да знаем, че няма да ни предаде?

– Въпросът, който трябва да му зададете, е записан на това листче – отвърна младежът, подавайки на капитана паролата. Ние определихме скалата на оня нос, но той сигурно е видял лодката ни и ще дойде тук. Що се отнася до опасенията ви от предателство, капитан Мънсън, изглежда, му има доверие, защото откакто се приближихме добрега, усилено го търси.

– Да – промърмори лейтенантът, а сега, когато сме вече на сушата аз трябва да го търся усилено. Не ми харесва, че се лепим толкова близо до брега и нямам много вяра на изменници. Какво мислите по тоя въпрос, мистър Кофин?

Като чу името си, изпитаният стар моряк обърна към командира суровото си лице и отговори също тъй сурово:

– Имам ли простор и хубави платна, сър не ми трябва никакви лоцмани. Аз съм роден на кораб, който превозваше тютюн, и ако някога ми потрябва земя, то ще бъде някое малко островче, където да мога да си садя зеленчуци и да суша риба. Мъчно ми става, като видя земя, ала духне ли вятър откъм брега ...

– Ах, Том, колко си разсъдлив! – рече Барнстейбъл полушеговито, полусериозно. Но трябва да продължаваме. Слънцето вече докосва облаците на хоризонта откъм морето и да не дава господ да оставяме цяла

нощ на котва на такова място.

Улавяйки се за една издатина над главата си, Барнстейбъл със силен тласък на тялото напред и с още два-три смели скока стигна върха на скалата. Кормчията повдигна полека гардемарина да се качи при офицера и на края внимателно, но без особени усилия сам се озова до него.

Когато стъпиха на равната земя над канарите и почнаха да изучават любопитно и предпазливо местността, нашите смелчаци видяха обработени поля, разделени според обичая с плетища и каменни огради. На цяла миля наоколо се виждаше само една малка полуразрушена къщурка, тъй като жилищата бяха разположени колкото е възможно по-далеч от мъглите и влагата на океана.

– Тук май няма от кавода се боим и какво да търсим – констатира Барнстейбъл.

Изглежда, че напразно сме слезли на брега, мистър Мери. Какво ще кажеш, Дълги Том? Виждаш ли някъде тоя, за когото сме дошли?

– Няма и помен от лоцман, сър – отговори кормчията, ала има нещо друго, което ще ни бъде полезно. Зад ония храсти е скрит къс прясно месо, от което би се паднала двойна дажба за всеки от екипажа на „Ариел“.

Гардемаринът се разсмя, сочейки на Барнстейбъл предмета, на който бе хвърлил око кормчията. Той се оказа угоен вол, който преживяше кротко до един плет недалеч от тях.

– При нас има сума гладници – подхвърли весело младежът и те с радост биха подкрепили предложението на Дългия Том, ако времето и обстоятелствата ни позволят да убием това животно.

– Докато мигнете, ще бъде готово, мистър Мери – рече кормчията и без да трепне нито един мускул на суровото му лице, с все сила заби харпуна в земята, а след това го измъкна и насочи напред. Само да каже капитан Барнстейбъл една дума, мигновено ще набуча тоя вол. Колко пъти съм пронизвал китове с това желязо! А онова говедо има даже побела сланина от тях.

– Само, че сега не си на лов за китове, когато можеш да целиш всичко, каквото ти попадне – възрази Барнстейбъл и обърна презрително гръб на животното, сякаш сам не вярваше, че може да устои на изкушението. Но, чакай! Виждам, че някой се промъква край плета. Бъдете нащрек, мистър Мери! Докато се усетим, може да стрелят по нас.

– Но не от тоя „кръстосвач“ – извика безгрижният младеж. Той е младок като мене и едва ли ще посмее да влезе в бой с такава страшна

сила като нас.

– Прав си, момче – съгласи се Барнстейбъл и свали ръка от пистолета. Той пристъпва предпазливо, като че ли се страхува. На ръст е дребен и макар дрехата му да е сивкава, едва ли бих я нарекъл куртка. И все пак може да е човекът, когото търсим. Вие двамата стойте тук, докато аз отида да го посрещна.

Когато Барнстейбъл закрачи бързо към плета, който скриваше отчасти непознатия, последният изведнъж се спря и като че ли се поколеба да продължи ли или да се върне. Но, преди да реши какво да прави, пъргавият моряк беше вече на няколко крачки от него.

– Моля ви, сър – заговори Барнстейбъл, кажете ми, каква е водата в този залив?

Като чу тоя въпрос, дребният непознат трепна и неволно се дръпна настрана развълнуван, сякаш искаше да скрие лицето си.

– Мисля, че това са водите на Северно море – отговори той с глас, който едва се чуваше.

– Така ли? Изглежда, че доста време от краткия си живот сте прекарали в изучаване на географията, щом сте тъй добре осведомен – забеляза лейтенантът.

– Може би, сър, сте достатъчно умен, да ми кажете колко време ще прекараме заедно, ако в желанието си да се наслаждавам на вашата мъдрост ви взема в плен? Младежът, към когото бяха отправени тези заплашителни думи не отговори нищо, а извърна лицето си и го закри с ръце. Възбудения моряк, решил, че е направил подобаващо впечатление на събеседника си, се приготви да продължи разпита. Силните тръпки, които разтърсваха тялото на непознатия, накараха лейтенанта да помълчи още няколко минути, ала изведнъж за голямо свое учудване забеляза, че младежът трепере не от страх, а от усилие да сдържи напушилия го смях.

– Заклевам се във всички китове на морето – извика Барнстейбъл, че вашата веселост е неуместна, млади господине! Не стига, дето ми заповядаха да пусна котва в такъв залив пред буря, ами и един хлапак, дето няма сили да носи брада, даже и да му порасне, ми се присмива, и то когато трябва по-бързо да изляза в открито море, за да спася душата и тялото си! Ала почакай да те закарам в моята каюта, да видя по-отблизо що за човек си и защо се смееш! Така ще ме веселиш тогава, че няма да мигна до края на пътуването.

След тези думи командирът на шхуната се приближи до непознатия с намерение да се разправи с него, но младежът се дръпна и възкликна с

глас, в който веселостта бе преминала в непресторен ужас:

– Барнстейбъл! Мили Барнстейбъл! Нима сте способен да ми причините зло?

Този неочакван възглас накара моряка да отстъпи няколко крачки и като потърка очи, свали фуражката от главата си и извика:

– Какво чувам? Какво виждам? Там е „Ариел“, а по-нататък – фрегатата. Възможно ли е това да бъде Кетрин Плаудън?

Ала съмненията му, ако все още оставаха някакви съмнения, скоро се разпръснаха окончателно, когато непознатият или по-право непознатата седна на близката височинка в поза, в която женската свенливост очарователно контрастираше с мъжкото облекло и прихна да се смее неудържимо.

От тоя момент нататък всички мисли за възложената задача, за лоцмана и дори за „Ариел“ сякаш изхвъркнаха от главата на моряка, който с един скок се озова до девойката и също прихна да се смее, макар че и сам не знаеше защо.

Когато развеселената девойка се посъвзе, тя се обърна към своя приятел, който бе седнал до нея и я чакаше добродушно да престане да му се смее.

– Глупаво и дори жестоко е – заговори тя, че не ви обясних досега причината за неочакваното си появяване и за странното си облекло.

– За всичко се досещам – извика Барнстейбъл. Вие сте узнали, че сме слезли на брега, и бързате да изпълните обещанието, което дадохте в Америка. Аз не искам нищо повече. Свещеникът на фрегатата ... може да продължава да чете проповеди колкото си ше, довърши преоблеченото момиче. Но никой няма да произнесе над мен брачната благословия, докато не постигна целта на това рисковано начинание. Зная, че никога не сте били егоист, Барнстейбъл. Нима искате да забравя щастието на другите?

– За кого става дума?

– За моята бедна, предана братовчедка. Чух, че два кораба, които според описанието приличат на фрегатата и на „Ариел“, били забелязани да кръстосват край брега и веднага реших да вляза във връзка с вас. Цяла седмица ви следих, преоблечена в тази дреха, но досега безуспешно. Днес забелязах, че се приближавате до брега повече от обикновено и за щастие смелостта ми бе възнаградена.

– Да, вярно, доста близо сме до брега! Но, знае ли капитан Мънсън, че искате да се качите на неговия кораб?

– Разбира се, че не знае. Никой освен вас не знае това. Сметнах, че

ако вие с Грифит разберете положението ни, може да се опитате да ни освободите от робството, в което се намираме. Тук съм написала нещо, което, надявам се ще събуди кавалерските ви чувства и ще ви напътствува във вашите действия ...

– В нашите действия ли? – прекъсна я Барнстейбъл. Вие лично ще бъдете наш лоцман.

– Тогава ще бъдат двама! – чу се наблизко хрипков глас.

Изплашената девойка изпищя и скочи, но се притисна инстинктивно до възлюбения си, търсейки закрила от него. Познал гласа на кормчията, Барнстейбъл изгледа сърдито спокойната физиономия на Кофин, която надничаше над плета и поиска обяснение за тази намеса.

– Когато видя, че корпусът ви изчезна зад хоризонта, сър и се уплаши, че в разгара на гонитбата може да заседнете в плитчина, мистър Мери реши да изпрати съгледвач. Казах му, че вие претърсвате пощенските чували за новини, ала нали той е офицер, сър, а аз – прост моряк, ща не ща трябваше да се подчиня.

– Върнете се, сър, където ви заповядах да стоите – тросна се Барнстейбъл, и предайте на мистър Мери да чака моите разпореждания.

– Слушам, сър! – отвърна кормчията, както подобава на дисциплиниран моряк, но преди да излезе иззад плета протегна мускулестата си ръка към морето и произнесе с тържествен глас, съответстващ на външността му и чувствствата, които го вълнуваха:

– Аз ви научих да връзвате рифшерти¹³ капитан Барнстейбъл, а доколкото си спомням, когато за пръв се качихте на „Спелмесити“, не можете да направите дори две обикновени змийчета.¹⁴ Човек може бързо да усвои тия неща, ала цял живот трябва да се учи, докато свикне да познава времето. В морето се забелязват ивици, които предвещават буря, и всеки, който ги вижда и умее да чете по облаците знаците божии, ще разбере, че те предупреждават: „Намали платната!“ Пък и не чувате ли, сър, как стене морето, сякаш приближава да се пробуди от сън?

– Вярно, Том – отвърна офицерът, като се приближи до края на скалите и обгърна с опитен поглед потъмнелия океан. Нощта наистина ще бъде страшна, но по-напред трябва да намерим тоя лоцман и ...

– Не е ли тоя? – прекъсна го кормчията, сочейки един човек, който бе застанал недалеч от тях и ги следеше внимателно, докато младият гардемарин също зорко го наблюдаваше. Дай боже да си познава добре

13. Рифшерти – връвчици за свиване на платната. Б.пр.

14. Змийчета – лесен морски възел. Б.пр.

занаята, защото дъното на кораба ще има нужда от очи, за да се измъкне от това проклето място!

– Сигурно е той! – провикна се Барнстейбъл, спомнил си моментално за своите задължения. Той поговори още малко със събеседницата си, след това я остави скрита зад плета и се запъти към непознатия. Когато се приближи достатъчно, за да бъде чул, командирът на шхуната запита:

– Каква е водата в този залив?

Непознатият, който, изглежда очакваше този въпрос, отговори без ни най-малко колебание:

– Достатъчно дълбока, за да могат да се измъкнат благополучно тия, които са навлезли уверено в нея.

– Вие сте човекът, когото търся! – извика Барнстейбъл. Готов ли сте да тръгнете?

– Готов съм и с радост ще тръгна – отговори лоцманът. – Трябва да бързаме. Бих дал сто от най-добре сечените гвинеи само и само слънцето, което се скри преди малко, да посвети още два часа или поне здрачът да трае половината от това време.

– Мислите ли, че положението ни е толкова сериозно? – попита лейтенантът. Тогава следвайте моя джентълмен до лодката. Докато слезете от скалите, аз ще ви настигна. Вярвам, че ще успея да увеща още един човек да дойде с нас.

– Сега времето е по-ценно от всякакви допълнителни хора – каза лоцманът, като хвърли нетърпелив поглед изпод свъсените си вежди. И за последиците от забавянето ще отговаря той, по чиято вина то е станало.

– Да, сър, ще отговарям пред тия, които имат право да искат сметка за поведението ми! – отвърна троснато Барнстейбъл.

След това предупреждение и възражение двамата се разделиха. Младият офицер се запъти нетърпеливо към възлюблената си, като продължаваше да мърмори недоволно под нос, а лоцманът пристегна по навик кожения колан на сивата си куртка и в мрачно мълчание тръгна по дир гардемарина и кормчията към велбота.

Барнстейбъл виждаше, че преоблечената жена, която се бе представила под името Кетрин Плаудън, го чака с дълбоко вълнение, което се отразяваше във всяка чертана умното ѝ лице. Макар, че бе отговорил тъй рязко на лоцмана, младият човек отлично разбираше каква отговорност носи, затова бързо улови подръка предрешената девойка и понечи

да я поведе със себе си, съвсем забравил странното ѝ облекло.

– Да вървим, Кетрин – рече той. Времето не чака.

– Какво налага да бързате толкова? – запита тя, като се спря и издърпа ръката си.

– Не чухте ли зловещата прогноза на моя кормчия? Трябва да призная, че съм съгласен с него. Предстои ни бурна нощ, но не съжалявам, че дойдохме в тоя залив, защото тук срещнах вас.

– Не дай боже да стане нужда някой от нас да съжалява за това! – каза Кетрин и тревожна бледост прогони ярката руменина, която заливаше възбуденото лице с кестеняви очи и коси. Но у вас има бележка, следвайте напътствията ѝ и ни спасете. Ние с радост ще се предадем в плен, ако вие и Грифит ни победите.

– Какво искате да кажете с това, Кетрин? – учуди се влюбеният. Вие сте вече в безопасност. Безумие би било да предизвиквате отново съдбата. Моят кораб ще ви приюти, докато освободим вашата братовчедка. И освен това не забравяйте, че вие ми принадлежите за цял живот.

– А къде ще ме криете в това време? – попита девойката, като се отдръпна полека от протегнатите към нея ръце.

– На „Ариел“. Кълна се в бога, че вие ще командувате шхуната! А аз ще остана неин командир само по име.

– Благодаря ви, Барнстейбъл, благодаря ви, но едва ли съм способна да заема такъв пост – възрази девойката през смях и руменината отново заля младото ѝ лице като отблясък на летен залез, който сякаш се отразяваше в иривите ѝ очи. Само да не сбъркате в дързостта си. Ако съм се решила на постъпка, каквато не подобава на жена, знайте, че го върша от висши подбуди и ако съм по-предприемчива от мои посестрими, то е ...

– ... да превъзмогнете слабостта на вашия пол – възкликна Барнстейбъл – и да докажете, че ми имате пълно доверие.

– И стана един ден ваша достойна жена.

Като изрече тези думи, тя се обърна и изчезна толкова бързо, че младият човек не успя да я задържи. Барнстейбъл остана вцепенен от изненада, но когато след миг се завтече да я настигне, можа да зърне само за секунда ефирната ѝ фигура във ущу вечерния здрач, след което и тя изчезна в малката горичка на известно разстояние от мястото, където се бяха срещнали.

Барнстейбъл се канеше да я проследи, ала изведнъж въздухът се озари от блясък и оръдейният изстрел, който изтреща в скалите, отекна

в далечните хълмове.

– Аха, тоя изкуфял старец се разрева! – промърмори недоволно младият моряк и неохотно се подчини на сигнала. Бързаш да се измъкнеш от опасността, както бързаше да се навреш в нея!

Незабавният отговор на три мускета от катера долу накара лейтенанта да ускори крачка, а когато забравил всякаква предпазливост се заспуца бързо по опасната стръмнина, опитното му око тутакси забеляза познатите светлини от фрегатата, която сигнализираше: „Всички лодки да се връщат на кораба.“

ГЛАВА III

Неуместно е в такова време
всяка дребна грешки да наказваме.

Шекспир – Юлий Цезар

Сянката, хвърляна от скалите надалеч във водата, и вечерният здрач бяха толкова гъсти, че скриха раздражението, което помрачаваше обикновено ясното чело на Барнстейбъл, когато скочи от каменистия бряг в лодката и седна до мълчаливия лоцман.

– Отблъсквай! – изкомандува лейтенантът с глас, който не търпеше възражение. Да бъде проклето безумието, което излага на опасност и кораби, и хора в такова плаване! И то само за да подпалиш някое старо корито, което превозва дърва, или да уловиш ненадейно някой норвежки търговски кораб! Мърдайте, момчета! Мърдайте!

Въпреки силния прибор, който започваше да се разбива със застрашителен грохот в скалите, моряците, подтикнати от тоя вик, успяха да поведат леката си лодка направо по вълните и след няколко секунди бяха вече далеч от най-опасното място. Барнстейбъл като че ли не обръщаше внимание на буруните, които се носеха край велбота, а седеше мрачно загледан в кипящата наоколо пяна и едва когато лодката се залюля равномерно по дългите морски вълни, огледа залива, търсейки катера.

– На Грифит май му е омръзнало да се люшка в меката си люлка – промърмори той. И вместо да измъкнем шхуната от това проклето място, ще трябва да се присъединим към фрегатата. А тук е хубаво само за въздишки на влюбени. Малко суша, малко вода и куп канари. Дявол да го вземе, Дълги Том, сега аз съм кажи-речи готов да се съглася с теб, че е достатъчно за моряка да срещне от време на време някое островче и никаква друга terra firma не му трябва.

– Умно казано, сър, това е то философия! – отвърна невъзмутимият кормчия. А земята трябва да бъде мека тиня или пясък, за да може котвата да държи здраво и да си спокоен, когато измерваш дълбочината. Колко дълбоководни, да не говорим за обикновени лотове съм загубил на скалисто дъно! Обичам рейдове, където лотът се отделя лесно от дъното, а котвата – мъчно ... Но пред носа ни има лодка, капитан Барнстейбъл! Да се приближим ли до нея, сър или да стоим по-надалече?

– Това е катерът! – възкликна офицерът. Значи, все пак Нед не ме е изоставил!

Гръмките възгласи от приближаващата лодка потвърдиха това предположение и след няколко секунди катерът вече се полюляваше до велбота. Грифит сега не беше изтегнат на възглавничките на седалката си и в сериозния му тон се долавяше лек упрек:

– Защо загубихте толкова ценно време, когато всяка минута крие все нови опасности? Аз се готвех да се подчиня на сигнала, но като чух веслата ви, се върнах да взема лоцмана. Е, добре ли мина всичко?

– Ето ви лоцмана. И ако намери път през тези плитчини, ще оправдае името си. Нощта ще бъде май такава, че без далекоглед и луната трудно ще се намери. Но, да знаехте, че трябваше да се катеря по тия проклетни скали, щяхте да ми простите забавянето, мистър Грифит.

– Надявам се, че сте срещнали когото трябва, иначе напразно се излагаме на опасност.

– Да, срещнах човека, който ни трябва, но и още един! – отвърна тъжно Барнстейбъл. Запитайте вашия младеж, Грифит, какво са видели младите му очи.

– Да му разкажа ли? – провикна се през смях младият гардсмарин. Да, видях един малък замаскиран клипер,¹⁵ който едвам избяга от един стар военен кораб, който го беше подгонил здравата, и един пират в дълга пелерина, който се въртеше наоколо и много приличаше на моята братовчедка...

– Млъкни, дърдорко! – кресна Барнстейбъл. В такъв критичен момент ни бавиш със своите глупости! Качвай се на катера, сър! Там свободно ще можеш да разправяш на мистър Грифит глупавите си фантазии, ако е готов да те слуша.

Младежът се прехвърли ловко от велбота в катера, където вече се намираще лоцманът и като седна до Грифит с вид на обиден му каза полугласно:

– Сигурен съм, че мистър Грифит ще ме изслуша, ако мислите и чувствата му тук, на английския бряг, са останали такива, каквито бяха в родината му.

Младият лейтенант му отвърна само с мълчаливо ръкостискане, след което се сбогува с Барнстейбъл и заповяда на хората си да гребат към фрегатата.

Катерът и велботът се разделиха и вече се чуваше плясъкът на

15. Клипер – много бързоходен кораб с платна. Б.пр.

вслата, когато лоцманът за пръв път наруши мълчанието си.

– Двете назад! – извика той. Двете назад, ви казвам! Матросите спряха да гребат, подчинявайки се на тоя властен глас, а лоцманът се обърна към велбота и продължи:

– Трябва да изведете шхуната си в открито море, капитан Барнстейбъл и то колкото е възможно по-скоро. Дръжте кораба по-далеч от северния нос и когато се изравните с нас, приближете се на разстояние един човешки глас.

– Разбирам ви много добре, господин лоцман – отвърна Барнстейбъл, но кой ще ме оправдае пред капитан Мънсън, ако вдигна котва без да съм получил нареждане от него? Аз имам изрична игповед да докарам „Ариел“ на това място, което е същинско пухено легло, затова преди шхуната ми да разпени отново вълните, трябва поне да съм видял сигнал или да съм чул устна команда от моите началници. Струва ми се, че ще се измъкнем от този залив така трудно, както и влязохме. А когато излизахме, беше посред бял ден и се ръководахме от вашите писмени напътствия.

Да не искате да останете тук в такава нощ и да загинете? – произнесе мрачно лоцманът. След два часа на мястото, където сега спокойно се поклаща вашата шхуна, ще се пенят само тежки вълни.

– И аз мисля същото. Но щом ми е писано да се удавя сега, нека се удавя, като изпълнявам заповедите на моя командир. Ако обаче послушам съветите ви и от дъното на шхуната се откърти една единствена дъска, ще нахълта не само морската вода, но и бунт. Пък и отде да зная – старецът може да чака още някой и друг лоцман.

– Това е то философия! – промърмори кормчията на велбота така, че всички го чуха. Ала е тежко за съвестта да останеш на такова място?

– Тогава стойте си на котвата и сами ще отидете на дъното при нея! – изръмжа лоцманът. По-мъчно е да се разправяш с глупак, отколкото с буря. Но, ако ...

– Не, не, сър, съвсем не е глупак! – прекъсна го Грифит. Барнстейбъл не заслужава такъв епитет, макар че, разбира се е педант в службата. Вдигайте незабавно котва, мистър Барнстейбъл и се измъквайте побързо от тоя залив!

– Ах, не можете да си представите с какво удоволствие ще изпълня тази заповед! Гребете, момчета! Аз няма да позволя „Ариел“ да остави костите си в такова кораво леговище.

Тези бодри думи на командира на шхуната бяха посрещнати от

матросите с одобрителни възгласи, велботът се откъсна като стрела от катера и скоро изчезна в сянката на мрачните скали.

Гребците на катера също не стояха със скръстени ръце, а с енергични усилия подкараха бързо тежката лодка по вълните и след няколко минути тя вече плаваше край фрегатата. В това време лоцманът, чийто глас бе загубил резкия си и властен тон, проявен в краткия разговор с Барнстейбъл, помоли Грифит да му изброи поименно офицерите, които служеха на кораба. След като изпълни тази молба, младият лейтенант добави:

– Всички те са добри и честни хора, господин лоцман и макар, че работата, която вършите сега е малко рискована за англичанин, между нас няма човек, който би ви предал. Ние се нуждаем от вашата помощ, очакваме да бъдете коректни към нас и обещаваме да ви се отплатим със същото.

– А отде знаете, че именно това ми трябва? – запита лоцманът с тон, в който звучеше студено безразличие към думите на лейтенанта.

– Защото, макар и да говорите английски доста правилно за местен жител – отвърна Грифит, все пак произнасяте „р“-то по начин, който би подразнил слуха на човек, роден оттатък Атлантика.

– Няма значение къде е роден човек и как говори – каза студено лоцманът, щом смело и добросъвестно изпълнява дълга си.

Тъмнината, която бе заместила здрача, може би спомагаше разговорът да протича гладко, като скриваше изражението на презрителна ирония върху красивото лице на младия моряк, когато отговори:

– Вярно, вярно, човек трябва да изпълнява добросъвестно дълга си. Но както забеляза Барнстейбъл, сигурно добре познавате пътя, щом се залавяте да преведете кораб през тези плитчини и то в такава нощ. Знаете ли колко гази корабът ни?

– Колкото може да гази фрегатата, а аз се наемам да ви прекарам по четири сажена¹⁶ дълбочина. По-малко би било опасно.

– Нашата фрегатата е отличен кораб! – каза Грифит. Тя се подчинява на кормилото, както войник от морската пехота се подчинява на сержанта при учение. Но ѝ трябва простор, за да лавира срещу вятъра, защото скоростта ѝ е такава, като че се движи с попътен вятър.

Лоцманът изслуша внимателно, без да изпуска нито дума това описание на качествата на кораба, който щеше да се опита да измъкне от крайно опасно положение и когато Грифит свърши, забеляза с

16. Сажен – мярка за морска дълбочина, равна на 182 см. Б.пр.

присъщото си хладнокръвие:

– При тесен фарватер това е и предимство и недостатък. Опасявам се, че тази нощ, когато ще трябва да държим кораба под юзда, това ще бъде недостатък.

– Май ще се наложи да опипваме пътя си с помощта на лота – пита Грифит.

– Ще ни трябват и очи и лот – отговори лоцманът, сякаш несъзнателно поведе разговор сам със себе си. И в по-тъмни нощи ми се е случвало да влизам и да излизам оттук, ала никога газенето не е бивало повече от два и половина сажена.

– Тогава, обзалагам се, вие не ще успеете да прекарате тоя кораб между такива скали и вълни! – възкликна Грифит. Щом сте плавали на кораби с малко газене, едва ли познавате тукашните води. Пътищата могат да се изучат само при нисък кил. Ех, лоцмане, лоцмане, не си играйте с живота ни, щом не знаете пътя! Защото тази игра е опасна, когато имаме насреща си враг.

– Млади човече, вие сам не знаете с какво заплашвате и кого заплашвате – каза мрачно лоцманът, все тъй спокоен и невъзмутим. Забравяте, че тук имате началник, а аз нямам.

– Зависи как ще изпълните дълга си – извика Грифит, защото ако ...

– Тихо! – прекъсна го лоцманът. Приближаваме фрегатата. Нека се качим на нея в сговор.

Като каза това, той се облегна на възглавничките на седалката, а Грифит, макар и да очакваше какви ли не беди поради неопитността на своя спътник или възможно предателство от негова страна, подтисна чувствата си и замълча. Двамата се качиха на кораба наглед дружелюбно.

Фрегатата вече се люлееше по дългите вълни, които прииждаха от открито море една подир друга с все по-голяма сила. Обаче платната й продължаваха да висят неподвижно от реите, защото вятърът, който от време на време духаше откъм брега, не можеше да надуе тежката им тъкан.

Изкачвайки се по трапа, Грифит и лоцманът чуваха само зловеция плясък на вълните, които се разбиваха във високите бордове на кораба, и остро изсвирване на боцмана, който даваше знак на караула, поставен от двете страни на трапа, да отдаде почести на ипървия и на лоцмана.

И макар, че на огромния кораб, на който се намираха

няколкостотин души, цареше такава дълбока тишина, светлината на десетина бойни фенера, разположени на различни места по палубите, позволяваше не само да се различават фигурите на матросите, но и да се четат загрижеността и любопитството, изписани по лицата на повечето от тях.

По траповете, около гротмачтата и на вантите на кораба се бяха събрали големи групи и в мрака смътно се открояваха отделни силуети, накацали по долните реи или наведени от марсовите площадки. Всички проявяваха по тоя начин интереса си към пристигането на катера.

Докато другите части на кораба бяха заети от матросите, офицерите се бяха разположили на шканците. #1 Наредени по старшинство, те стояха мълчаливо и съсредоточено като останалите членове на екипажа. Отпред се виждаха няколко млади хора, и ако се съди по нашивките им равни по чин с Грифит, но по-низши по длъжност. От другата страна се бе струпала по-голяма група младежи, приятели на мистър Мери. Около кърмовия рудан бяха застанали още трима-четирима души, едик от които носеше син мундир с алени нашивки на офицер от морската пехота, а друг черно расо на краосн свещеник. Зад тях, до вратата на каютата, от която току-що се бе качил, се беше изправила високата, стройна фшра па командира на кораба.

След като размени кратки приветствия с младшите офицери, Грифит следван с бавна крачка от лоцмана, се запъти към мястото, където го чакаше старият капитан. Младият човек свали фуражката си и се поклони малко по-ниско от обикновено.

– Изпълнихме поръчението ви, сър – доложи той макар, че то ни отне повече време и усилия, отколкото предполагахме.

– Но не сте довели лоцмана – забеляза капитанът, а без него всички наши усилия и смелост са напразни.

– Ето го – отговори Грифит като се отдръпна настрана и посочи човека, който стоеше зад него, вдигнал високо яката на грубата си куртка и закрил лицето си под широката периферия на шапката, избеляла и протъркана от дълга употреба.

– Тоя ли!? – възкликна капитанът. Значи, е станала неприятна грешка. Това не е човекът, който ми трябва и който не може да бъде заменен от никого.

– Не зная кого сте очаквали, капитан Мънсън – обади се непознатият тихо и спокойно, но ако не сте забравили деня, когато вятърът за пръв път развя флаг, който никак не прилича на тази емблема на тиранията, окачена сега над кърмата ви, може би ще си спомните и ръката,

която го бе издигнала.

– Донесете тук светлина! – извика възбудено капитанът. Когато фенерът се приближи до лоцмана и освети ярко лицето му, капитан Мънсън трепна, като срещна суровия поглед на спокойните сини очи и видя бледото, но хладнокръвно лице. Сваляйки неволно шапката, изпод която се показаха сребристите му кичури, старият моряк възкликна:

– Той е, макар че много се е изменил!

– За да не го познаят враговете му – добави тутакси лоцманът. После побутна капитана за ръката, отведе го настрана и додаде шепнешком – И приятелите му, докато не удари определеният час.

Грифит се бе поотдръпнал, за да отговаря на въпросите, с които го обсипаха другарите му, затова нито един от офицерите не чу тоя кратък диалог. Но, скоро всички разбраха, че командирът им е открил грешката си и че докараният на кораба човек е именно тоя, който му трябваше. Няколко минути капитанът и лоцманът се разхождаха по шканците, разговаряйки оживено и съсредоточено.

Тъй като Грифит кажи-речи изчерпа новините си, любопитството на слушателите му бе бързо задоволено и очите на всички се обърнаха към тайнствения лоцман, който трябваше да ги измъкне от това положение, изпълнено с опасности, които с всяка минута растяха и ставаха все по-осезаеми.

ГЛАВА IV

Вижте там в морето,
невидим вятър мощно издува
платна на кораби гиганти
сред пенести вълни.

Шекспир – „Хенри I“

Както вече обяснихме на читателя, времето даваше тревожни признаци, способни да породят мрачни предчувствия във всяка моряшка душа. Далеч от сенките на скалите нощта не изглеждаше толкова тъмна, но се виждаха само най-близките предмети, макар че на източния хоризонт над мрачното море се бе появила ивица зловеща светлина, позволяваща да се различава все по-ясно набъбващата линия на вълните, които ставаха все по-високи и по-страшни. Над кораба бяха надвиснали черни облаци, които сякаш докосваха високите му мачти, и само през светлата пролука на небосклона мъждукаха слабите пламъчета на няколко звездици. От време на време над залива подухваше лек ветрец, който донасяше свежия мирис на сушата, но неравномерният му повей показваше, че това е предсмъртното дихание на бриза. Бученето на приборя, който биеше брега на залива, предизвикваше тъп монотонен шум, който се превръщаше в глух рев, когато някоя помощна вълна се блъскаше яростно в пукнатините на скалите. С една дума, всичко се бе обединило, за да направи околната картина мрачна и зловеща, без обаче да буди непосредствено чувство на страх, защото корабът продължаваше да се повдига и спуска леко по дългите талази, без дори да опъва тежкото котвено въже.

Офицерите, събрани около рудана, обсъждаха оживено сериозността на положението и възможните перспективи, докато някои от най-старите матроси, радващи се на особено благоразположение сред началството, дръзваха да се приближат до свещените граници на шканците, за да подслушват жадно изказванията на старшите. И офицерите, и обикновените матроси често хвърляха загрижени погледи към своя командир и към лоцмана, които продължаваха тайнствения си разговор в отдалечено кътче на кораба. Но, когато един от младите гардемарини, подтикван от неудържимо любопитство или от лекомислие присъщо на възрастта му, се приближи повечко до тях, капитанът го смъмра строго.

Сконфузеният младеж наведе засрамено глава и се мушна между другарите си, за да скрие своето смущение. Старшите офицери сметнаха това мъмрене като намек да не се месят в съвещанието, на което бяха свидетели. И макар, че продължаваха полугласно да изразяват нетърпението си, никой вече не се реши да прекъсне беседата, която по общо мнение този път траеше повече, отколкото беше благоразумно.

– Сега не е време да се приказва за местоположение и разстояния – забеляза офицерът, стоящ по старшинство след Грифит. Би трябвало да свикаме всички горе и да се опитаме да измъкнем фрегатата с помощта на спомагателна котва, докато времето още позволява да се спусне лодка.

– Тежка и безполезна работа е това – да се мъчим да теглим кораб цели мили при насрещна вълна – възрази първият лейтенант.

– Но бреговият бриз още не е утихнал съвсем и ако вдигнем горните платна, ще можем спомощта на отлива да се отдалечим от брега.

– Викнете на матросите от мачтата, Грифит – каза вторият лейтенант и ги попитайте има ли горе вятър. Така може да подсетим старият и той муден лоцман да се поразмърдат.

Грифит със смях се съгласи да изпълни тази молба и когато в отговор на повикването си чу обичайното: „Слушам, сър!“ – запита високо:

– Каква е посоката на вятъра горе?

– От време на време подухва леко откъм сушата, сър – отговори от мачтата един здравеняк, най-старшият между матросите там.

– Ала марселът виси неподвижно на шкота.

Капитан Мънсън и събеседникът му прекъснаха разговора си, като чуха въпроса на Грифит и отговора на матроса, но после продължиха със същата разпаленост, като че ли нищо не бе станало.

– Дори и да не виси неподвижно, намекът ни няма да направи никакво впечатление на нашите началници – каза офицерът от морската пехота, който поради непознаване на морското дело виждаше опасността преувеличена, но тъй като по неволя нямаше какво да прави, най-често си позволяваше шегички. Ушите на този лоцман са глухи и за най-тънките намеци, мистър Грифит. Я се опитайте да го стреснете, като го подръпнете за носа.

– Ние още в катера се посчепкахме, дявол да го вземе – отвърна първият лейтенант и видях, че не е от тия, дето лесно преглъщат такива намеци. Макар, че изглежда толкова тих и кротък, съмнявам се дали е обръщал особено внимание на Книгата на Йов.¹⁷

– И защо ли му е потрѣбвала? – възкликна корабният свещеник,

който се страхуваше не по-малко от командира на морската пехота, защото беше още по-омърлушен. Напразно би си губил времето, когато има толкова много карти на крайбрежието и наръчници за плаване по тия морета, които е трябвало да изучава, и дано поне тук да е проявил любознателност.

Тези думи, посрещнати с гръмогласен смях от слушателите, изглежда най-после предизвикаха отдавна желанния ефект. Тайнственото съвещание между капитана и лоцмана свърши. Капитанът се приближи до очакващите го офицери и с присъщата си сдържаност и тежест каза:

– Мистър Грифит, наредете да се прибере котвата и да се вдигнат платната. Време е да излизаме в открито море.

Едва младият лейтенант успя да отговори радостно: „Слушам, сър!“ и закънтяха виковете на половин дузина гардемарини, които подканяха боцмана и помощниците му да изпълнят дълга си.

Хората, струпали се около гротмачтата, на рейте и по траповете, се раздвижиха, макар че навикът да се подчиняват на дисциплината ги накара да останат още миг по местата си. Тишината бе нарушена най-напред от свирката на боцмана, след което се раздаде дрезгав вик: „Вдигни котвата!“ Първият звук, който се издигна в нощния въздух, премина от ниски, плътни ноти до пронизителна рязкост и постепенно замря сред вълните; вторият прокънтя във всяко кътче на кораба като глух тътен на далечна гръмотевица.

Тези привични сигнали предизвикаха сякаш чудотворна промяна. Матросите изскачаха иззад оръдията, изпълзваха от люковете, спускаха се с безстрашна пъргавина по вантите и се стичаха от всички страни толкова бързо, че след миг палубата на фрегатата гъмжеше от хора. Дълбоката тишина, нарушавана досега само от тихия разговор между офицерите, сега се смени с шумни приготовления и всеобща суетня, сред която все пак се чуваха ясно строгите команди на лейтенантите, примесени с резките подвиквания на гардемарините и хрипкавите крясъци на боцмана и неговите помощници.

Само капитанът и лоцманът не участваха в тези общи усилия. В замяна на това опасността бе размърдала дори ония офицери, които не бяха задължени да участват в такава работа, затова ги наричаха „лен-тия“ и макар, че по-опитните им другари неведнъж им даваха да

17. Книга на Йов – една от книгите на библията, получила названието си от името на митичния праведник Йов. Проповядва примирение със съдбата, която бог отрежда на човека. Б.пр.

разберат, че повече пречат, отколкото помагат, това не отслабваше усърдието им. Ала лека-полека суматохата се уталожил и след няколко минути на кораба отново се възцари предишната тишина.

– Всичко готово, сър! – доложи Грифит, който стискаше в едната си ръка малък рупор, а с другата се държеше за вантите, за да може да пази равновесие върху оръдието, на което се бе качил да следи какво става.

– Върти рудана, сър! – чу се спокоен отговор.

– Върти рудана! – повтори високо Грифит.

– Върти рудана! – отвърнаха една дузина нетърпеливи гласове едновременно и отново се раздадоха резките писъци на свирката, за да подтикнат работещите. Руданът тутакси се раздвижи; по палубата зашумоляха отмерените стъпки на обикалящите в кръг матроси. Няколко минути се чуваха само тия звуци и гласът на някой офицер, който от време на време насърчаваше матросите, а след това бе съобщено, че „въжето е обрано“ или с други думи, че фрегатата се намира почти над самата котва.

– Закрепи рудана! – извика Грифит, когато след треперливия писък на свирката отново настъпи пълна тишина. – Какво да правим сега, сър? – продължи лейтенантът. Да отделяме ли котвата от грунта? Няма никакъв вятър, а отливът е толкова слаб, че се боя да не би морето да ни изхвърли на брега.

Това предположение изглеждаше толкова правдоподобно, че всички, които стояха на осветените и оживени палуби, изведнъж обърнаха очи към морето, мъчейки се напразно да проникнат през тъмнината и да прочетат каква съдба е отредила природата на кораба им, който изглеждаше вече обречен.

– Предоставям всичко на лощмана – рече капитанът. Застанал до Грифит, той няколко минути бе разглеждал с тревога небето и океана. Какво ще кажете, мистър Грей?

Човекът, за пръв път назван по име, стоеше облегнат на фалшборда и гледаше в същата посока, накъдето бяха вперени погледите и на останалите. Когато чу въпроса, той се обърна към капитана и светлината на палубните фенери падна върху спокойното му лице, чиято невъзможност като се има пред вид положението и отговорността на тоя човек, изглеждаше почти свръхестествена.

– Това мъртво вълнение е много опасно – отговори той със същия хладнокръвен тон, както преди. Ала гибелта ни е неминуема, ако бурята, която приближава от изток ни завари закотвени на такова незащитено място. Всяко въже, изплетено и от най-добрия коноп, ще се протрие

на тия скали и няма да задържи кораб даже един час при такъв силен североизточен вятър. Ние трябва да излезем незабавно в открито море, господа, ако това е по силите на човека.

– Всичко това, сър, е известно и на най-неукия юнга – каза Грифит. Аха, ето че шхуната иде!

И наистина сега ясно се чуваше плясък на редки загребвания и в мрака се очерта малкият „Ариел“, който се движеше тромаво под слабия гласък на веслата. Когато минаваше бавно под кърмата на фрегатата, прокътня веселият глас на Барнстейбъл, който пръв установи връзка между двата кораба.

– За такава нощ трябва да очила, капитан Мънсън! – викна той. Но, като че ли ми се чу свирката на вашия боцман, сър. Дано не сте решили да стоите тук до утре.

– Тази котвена стоянка ми харесва толкова, колкото и на вас, мистър Барнстейбъл – отвърна старият моряк, както винаги спокойно, ала в гласа му се долавяше растяща тревога. Ние вече изтеглихме въжето, но ни е страх да отделим котвата от грунта, да не би вълните да ни изхвърлят на брега. Какъв е вятърът според вас?

– Вятърът? – повтори Барнстейбъл. Хм, не може да помръдне дори женска къдрица. Ако чакате бреговият бриз да напълни платната ви, сър има да киснете тук цял месец. Смятам, че вече измъкнах черупката си от тоя скален лабиринт, но и сам не мога да си обясня как успях в тъмното.

– По-нататъшни указания ще получите от лоцмана, мистър Барнстейбъл – отговори капитанът и ги изпълнявайте точно и буквално.

След тази заповед и на двата кораба настъпи мъртва тишина, защото всички с нетърпение чакаха да чуят какво ще каже човекът, от когото дори според най-простия матрос зависеше спасението им. Не мина много време, и прозвуча гласът на лоцмана, все тъй тих, но ясен:

– В такова бурно море скоро веслата ви ще станат безполезни. Ала с помощта на вашите горни платна те ще съумеят да ви измъкнат оттук. Трябва да се движите на изток-североизток. Дръжте тоя курс, докато видите светлина на северния нос, след това легнете в дрейф и дайте оръден изстрел. Но, ако не дай боже ви отнесе назад преди да се покаже светлината, тогава с ляв галс разчитайте на лота, но в никой случай не се отклонявайте на юг, защото в такъв случай никакъв лот няма да ви помогне.

– Все едно е как ще се движите на едно и също място, с ляв или десен галс – отвърна Барнстейбъл, пък и галсовете могат да бъдат еднакво дълги.

– Не – възрази лощманът. Ако се отклоните даже мъничко по-надясно от изток-североизток, по-нататък ще се натъкнете на скали и плитчини. Пазете се, казвам ви, да не се движите дълго с десен галс!

– Но от какво да се ръководя? Та вие не ми позволявате да се довеявам нито на времето, нито на лота, нито на лага.¹⁸

– Трябва да се доверявате на зоркото око и на вещата ръка. Буруните ще ви предупредят за опасност, ако не можете да се ориентирате по предметите на брега. Лавирайте внимателно, сър, и по-често си служете с лота, когато наближите брега.

– Слушам, сър! – промърмори Барнстейбъл. Това значи да плаваш слепешком и без никаква полза! Не виждам нищо, дявол да го вземе! Очите могат да вършат тук толкова работа, колкото носят при четене на библията ...

– Спокойно, мистър Барнстейбъл, спокойно – прекъсна го капитанът, защото над двата кораба бе надвиснала такава напрегната тишина, че се чуваше дори как скърцат въжетата на шхуната, разлюлявана върху вълните. Задачата, с която ни е пратил Конгресът, трябва да се изпълни, дори с риск за живота ни.

– Аз не скъпя живота си, капитан Мънсън – отвърна Барнстейбъл, обаче безотговорно е да се завре кораб в такова място! Ала сега е време за работа, а не за приказки. Щом тук е опасно за кораб с малко газене, какво ще стане с фрегатата? Не е ли по-добре да мина напред и да се опитам да ви намеря път?

– Благодаря ви – каза лощманът. Предложението ви е великодушно, но безполезно за нас. За щастие аз добре познавам дъното по тия места, затова трябва да се доверя само на паметта си и на божията милост. Вдигнете платна, вдигнете платна, сър, пък ако не успеете, и ние ще рискуваме да вдигнем котва.

Всички се заловиха незабавно да изпълнят командата и скоро над „Ариел“ се издуха платната. Макар, че никакъв полъх на вятър не се усещаше, малката шхуна беше тъй лека, че с помощта на отлива съумя да преодолее надигащите се насреща ѝ вълни и след няколко минути ниският ѝ корпус вече едва се забелязваше на фона на светлата ивица над хоризонта, над който стърчеше само силуетът на платната ѝ. Скоро и техните върхове потънаха в тъмата на облаците.

Грифит, както всички останали младши офицери, бе слушал

18. Лаг – уред за измерване на изминатото разстояние от кораба. Б.пр.

гореописания разговор в пълно мълчание, но щом „Ариел“ почна да изчезва от погледа, скочи пъргаво от оръдието на палубата и извика:

– Плъзга се тъй леко, като че слиза от стапела! Да вдигна ли котва, сър, и да последвам шхуната?

– Нямаме друг избор – отговори капитанът. Чухте ли въпроса, мистър Грей? Да вдигнем ли котва?

– Не остава нищо друго, капитан Мънсън. Но при такъв слаб отлив трудно ще се измъкнем оттук – отвърна лоцманът. Бих дал пет години от живота си, който зная, ще бъде кратък, ако фрегатата стоеше поне една миля по-навътре в морето.

Тази забележка бе чута само от командира на фрегатата, който пак се дръпна настрана с лоцмана и двамата подновиха тайнствения си разговор. Но щом разбра, че капитанът е съгласен, Грифит моментално изкомандува по рупора: „Вдигни котвата!“ Отново запищя свирката и затрополяха моряшки нозе около рудана. Едновременно с вдигането на котвата платната бяха отвързани от рейте и се разтвориха, сякаш подканяха бреговия бриз да ги надуе. При всички тия маневри гласът на първия лейтенант гърмеше през рупора, давайки разпореждания, които се изпълняваха с бързината на мисълта. Навред се мяркаха хора като смътни петна в мъждивата светлина, която се процеждаше от небето. Накацали по рейте, увиснали на вантите, сякаш плуваха във въздуха, и от всички страни, от всяко въже, от всяка мачта на кораба се чуваха странни викове: „Форбомбрамселът готов!“ – крещеше пискливо някой, като че от облаците. „Фокреята готова!“ – реवेशе хриплив моряшки глас отдолу. „На кърмата всичко готово, сър!“ – викаше трети от друга посока. А след няколко минути бе дадена заповед: „Вдигай платната!“

Бледата светлина от небето сега бе засенчена от надвисналите платна и по палубите на кораба притъмня още повече, от което фенерите, като че ли засветиха по-ярко, а предметите зад борда придобиха още по-мрачен и зловещ вид.

Сега всички, с изключение на командира и лоцмана, бяха заети да приведат кораба колкото се може по-бързо в движение. Викът: „Върти! Върти!“ – повторен гръмогласно от петдесет гърла, и бързото въртене на рудана показваха, че котвата се е откъснала от дъното и се вдига. Скърцането на скрипците при навиването на въжетата се смесваше с резките подвиквания на боцмана и помощниците му и макар че на човек, свикнал само с живота на сушата, всичко това би се сторило бъркотия и суетня, благодарение на дългогодишната си практика и строга дисциплина екипажът съумя да вдигне всички платна на кораба – от

палубата до върха на мачтите за по-малко време, отколкото ни беше нужно, за да опишем това.

Първите няколко минути офицерите бяха доволни от резултата, защото макар че тежките долни платна продължаваха да пляскат лениво по мачтите, по-леките на горните реи се надуха и корабът почна забележимо да чувствава техния тласък.

– Върви! Върви! – провикна се радостно Грифит. Ах, вагабонтин такъв! Обича сушата толкова, колкото рибата, която не може без вода! Значи, все пак горе духа малко ветрец.

– Това е само предсмъртното му дихание – чу се до него тихият, спокоен глас на лоцмана, но думите му бяха тъй неочаквани, че Грифит се сепна. Да забравим всичко, млади човече, освен хората, чийто живот тая нощ зависи от вашите усилия и от моите знания.

– Ако поне наполовина сте готов да изпълните дълга си, както аз съм готов да изпълня моя, всичко ще мине благополучно – отвърна лейтенантът също тъй тихо и спокойно. Каквито и да са чувствата ви, помнете, че се намираме пред неприятелски бряг, който не обичаме дотолкова, та да жадуваме да оставим костите си тук.

След това кратко обяснение двамата се разделиха, защото маневрите на кораба изискваха постоянно и будно внимание от страна на всички офицери.

Радостта, предизвикана от раздвижването на фрегатата по вълните не трая дълго, тъй като вятърът, който сякаш ги следеше, след като бе помогнал на кораба да измине четвърт миля, попърха още няколко минути между горните платна, след което съвсем замря. Подофицерът, който трябваше да стои при кормчиите скоро съобщи, че корабът не се подчинява на кормилото. Грифит тутакси предаде на капитана тази неприятна новина и предложи отново да се пусне котвата.

– Попитайте, мистър Грей – отговори капитанът. Той е лоцманът, сър и от него зависи безопасността на кораба.

– Лоцманите не винаги спасяват корабите, сър – възрази Грифит. Понякога и ги погубват. Капитан Мънсън, познавате ли добре човека, от когото зависи животът на всички ни, но който се държи така, като че ли всичко му е безразлично?

– Познавам го, мистър Грифит. Зная, че е опитен и честен човек. Казвам ви това, за да ви успокоя. Нищо повече не ме питайте ... Но, като че ли посоката на вятъра се променя?

– Пази боже! – възкликна лейтенантът. Ако североизточният вятър

ни завари на плитчините, спукана ни е работата!

Фрегатата се заклати тежко, платната ѝ ту се издуваха, ту изведнъж пак спадаха и дори най-опитните моряци не можеха да кажат в каква посока се движат въздушните течения и дали това раздвижване не се дължи на пляскането на самите платна. Носът на кораба обаче почна забележимо да се обръща към брега и скоро въпреки тъмнината стана ясно, че се занася право към скалите.

През тия минути на мъчителна неизвестност Грифит, у когото бе настъпил внезапен душевен прелом, при който се редуват съвсем противоположни чувства, изведнъж загуби досегашното си въодушевление и изпадна в пълна апатия, както често му се случваше в най-критични моменти на изпитание и опасност. Той се бе облакътвил на рудана и закрил очите си от светлината на окачения наблизо боен фенер, когато усети, че някой стисна леко ръката му. Той дойде на себе си и като хвърли ласкав, макар и все още разсеян поглед на застаналия до него младеж, рече:

– Тъжна музика, мистър Мери.

– Толкова тъжна, сър, че даже не ти се танцува – отвърна гардемаринът. Едва ли ще се намери на тоя кораб човек, който не би предпочел да чуе „Момичето си аз оставих“, вместо тия противни звуци.

– Какви звуци, момче? На кораба е тихо като на квакерско събрание в Джърси, преди добрият ти дядо да почне да нарушава чара на мълчанието със звучния си глас.

– Ех, смейте се, колкото си щете, на миролюбивата ми кръв, мистър Грифит – каза дяволитият юноша, ала помнете: Примес от нея може да се намери в жилите на всички хора. Да можех да чуя сега някой от псалмите на дядо си, сър! Те ме приспиваха, както чайка заспива при шума на приборя. Но, който заспи тая нощ при такава люлчина песен, скоро ще се събуди.

– Люлчина песен ли? Не чувам нищо, момче, освен пляска на платната. Даже тоя лоцман, дето се разхожда като адмирал по шанци-те, е безмълвен.

– А нима шумът на приборя не може да бъде чут от всеки моряк?

– Вярно, силен е приборят, но ушите ни мъчно могат да го доловят в такава нощ. Свикнал ли си вече да различаваш неговия шум, младежо?

– Даже много добре, мистър Грифит и повече не ми трябва ... Но, с каква бързина се носим към брега, сър?

– Мисля, че държим положението – отвърна Грифит, като се изправи, макар че е по-добре да пуснем котва ... Хей, приятелю! Дръж по-остро! Не виждаш ли, че вълната ни бие по борда!

Кормчията, за когото се отнасяха тия думи повтори, че фрегата не се подчинява на кормилото, добавяйки, че, изглежда корабът „иска да тръгва назад“.

– Свалете долните платна, мистър Грифит – обади се капитан Мънсън и проверете какъв е вятърът.

Скоро се чу скърцането на скрипците и огромните платна, опънати на долните рей, моментално се прибраха. Докато се извършваше тази маневра, всички на борда стояха мълчаливо и чакаха със затаен дъх, сякаш от нея зависеше съдбата им. Само някои от офицерите се осмелиха да изразят съмнение. Ала Грифит скочи на едно от оръдията и вдигна високо във въздуха свещта, която бе извадил от фенера. Малкото пламъче затрептя за миг, сякаш готово да угасне, но после загоря спокойно, осветявайки мачтите. Грифит понечи да спусне протегнатата си ръка, но изведнъж усети лека студенина и се спря, а пламъкът се наклони към сушата, блесна ярко, трепна и на края се откъсна от фитила.

– Не губете нито секунда, мистър Грифит! – извика силно лоцманът. Свалете всички платна освен трите марсела, а на тях вземете по два рифа. Дойде време да изпълните обещанието си!

Чувайки внезапно силния, ясен глас на непознатия, младият човек за миг се вцепени от учудване, но като обгърна с поглед морето, скочи на палубата и се залови да изпълни заповедта с такава бързина, като че ли водеше борба на живот или смърт.

ГЛАВА V

Ний плаваме, момчета, далече от брега!

Песен

Необикновеното раздвижване на Грифит, което моментално се предаде на целия екипаж, беше от внезапната промяна на времето. Описаната вече светла ивица на хоризонта изведнъж бе забулена от огромен мъглив светещ облак, който се придвижваше бързо откъм океана към фрегатата, а далечният, но отчетлив тънеж показваше, че бурята, която толкова време бе разбунвала морето, вече приближава. Даже Грифит, който издаваше по рупора гръмогласни разпореждания и подканяше хората да бързат, от време на време се спираше, за да хвърли тревожен поглед в посоката, откъдето идеше ураганът. Матросите, накацали по реите, също бяха вперили неволно очи в тая част на небето, продължавайки да връзват рифовете и да прибират непослушните платна, за да намалят общата им площ до необходимите размери.

Сред тази развълнувана, но вдълбочена в работата си тълпа, в която всеки като, че се мъчеше да надвика другия, единствен лоцманът сякаш не проявяваше интерес към трескавата дейност, от която зависеше животът на всички. Впил поглед в припъгляващата все по-наблизо мъгла, скръстил хладнокръвно ръце на гърдите, той спокойно чакаше резултата от тия усилия.

Обърнат с борда към морето, корабът не се подчиняваше на кормилото. Излишните платна бяха вече свити и прибрани в реите, както изискваше безопасността на фрегатата. Изведнъж в далечината се чу бърз и силен плясък на платна и всички потръпнаха от страх и лоши предчувствия, защото в мрак и опасност тези звуци винаги хвърлят в тревога моряка.

– „Ариел“ е в беда! – извика Грифит. Барнстейбъл навярно до последния момент не е свалил платната. Дано шквалът да не ги разкъса, та да изхвърли шхуната на брега!

– Платната й лесно се свалят – забеляза капитанът – и сигурно вече е избягнала главната опасност ... Мистър Грей, фрегатата не се подчинява на кормилото! Да се опитаме ли да измерим дълбочината.

Лоцманът сякаш се откъсна от мислите си, но преди да отговори, премина бавно по палубата с вид на човек, който не само чувствава, че

всичко зависи от него, но и е уверен в способността си да се справи с таква критично положение.

– Няма нужда – проговори той най-после. Ще се уплашите, когато разберете колко малка е дълбочината, а и трудно е да се каже откъде може да ни удари вятърът.

– Не е трудно вече – извика Грифит, защото той задуха и то здравата!

Думите още не се бяха откъснали от устата на младия лейтенант, когато засвистя силен вятър и корабът се наклони тежко на единия борд, а после, гласкан от вълните, величествено се изправи, сякаш поздравяваше с поклон мощния противник, с когото му предстоеше да се пребори. Не мина минута и фрегатата, подчинявайки се на кормилото, пореше бързо водата по желания курс, доколкото позволяваше посоката на вятъра. Суетнята и бързането по реите постепенно престанаха и матросите се запусаха един по един на палубата, напрягайки очи да проникнат през заобикалящия ги мрак. Мнозина клатеха глави в печално съмнение, боейки се да изкажат гласно опасенията си. Целият екипаж чакаше с трепет бурята да за-бушува с пълна сила, защото на доблестната фрегата никой не беше толкова невеж и неопитен, та да не знае, че истинският ураган още не е настъпил. От минута на минута обаче вятърът се засилваше все повече, макар и толкова бавно, че моряците бяха готови да въздъхнат от облекчение и да отхвърлят всякакви лоши предчувствия. В тоя кратък промеждутък на неизвестност не се чуваше нищо друго освен свистенето на вятъра между платната и въжетата и шумът на водните пръски, които започнаха да прелитат над палубата като пяна на водопад.

– Духа здравата – извика Грифит, нарушавайки пръв мълчанието, изпълнено със съмнение и тревога, ала не е чак толкова страшен. Дайте ми малко повече простор и нужните платна, господин лоцман и даже при такъв вятър ще управлявам кораба, все едно че сме на увеселителна яхта.

– Мислите ли, че ще може да лавира с тия платна? – чу се тихият глас на непознатия.

– Ще върши всичко, каквото разумен човек може да поиска от дърво и желязо – отговори лейтенантът. Но няма в океаните кораб, способен да прави завой при такова вълнение само с марсели, и то скъсени с по два рифа. Позволете ни да вдигнем долните платна, лоцмане, и ще видите как фрегатата ни ще почне да се носи главно като танцмайстор.

– Нека първо да проверим силата на вятъра – възрази човекът,

когото наричаха мистър Грей и като остави Грифит, тръгна към наветрения борд на кораба, където се спря и мълчаливо с учудващо спокойствие, без да обръща внимание на нищо друго впери поглед напред.

Щом бе прибрана котвата, всички фенери на палубата на фрегатата бяха угасени, а когато премина първият шквал, замъждука слаба светлина, усилована от блясъка на морската пяна, която сега плискаше на бели дантели навред около кораба. Брегът се очертаваше смътно в далечината, като тежка маса черна мъгла над водната линия, и се различаваше от небето само с по-голямата си плътност и тъмнота. Моряците съгнаха и сложиха на място последното въже и няколко минути на претъпканите от хора палуби цареше мъртва тишина. Всички виждаха, че корабът се носи с огромна скорост по вълните, приближавайки бързо оная част на залива, където имаше плитчини и всякакви други опасности, и единствено строгата дисциплина подтискаше тревогата в сърцата на офицери и матроси. Най-послед се чу гласът на капитан Мънсън, който викаше на лоцмана:

– Да се опитаме ли все пак да измерим дълбочината, мистър Грей?

Макар, че този въпрос бе зададен високо и интересът, който предизвика на кара мнозина от офицерите и матросите да наобиколят тоя, към когото беше отправен и да зачакат нетърпеливо отговора, лоцманът не му обърна никакво внимание. Подпрял главата си с ръка и облакът на една от койките, разположени край борда, той имаше вид на човек, който съвсем не мисли за опасното положение, в което се намираха. Грифит също се бе приближил до лоцмана. За приличие почака малко, но тъй като въпросът на командира не получи отговор, реши да превиши правата си. Излезе от кръга, който бе заобиколил отблизо лоцмана и пристъпи към загадъчния пазител на живота им.

– Капитан Мънсън иска да знае нужно ли е да се спусне лотът? – запита младият офицер малко нетърпеливо.

И това повторно запитване не получи отговор. Преди да опита отново, Грифит сложи безцеремонно ръка на рамото на лоцмана с намерение да го изтръгне от мислите му, ала непознатият трепна тъй силно, че лейтенантът не можа да продума нищо от изумление.

– Дръпнете се – обърна се той строго към хората, които ги бяха наобиколили. Вървете по местата си и подгответе всичко за овершг.¹⁹

При гази заповед тълпата се отдръпна като вълна, която се оттегля в морето и лейтенантът остана сам с лоцмана.

19. Овершг – завой с носа на кораба срещу вятъра. Б.пр.

– Сега не е време за размишление, мистър Грей – продължи Грифит. Спомнете си какво се споразумяхме и изпълнете дълга си. Не е ли време да направим оверщаж? За какво сте се замислили?

Лоцманът улови протегнатата ръка на лейтенанта и като я стисна конвулсивно, отговори:

– За много неща, свързани с действителността. Вие сте млад, мистър Грифит, пък и аз не съм стар. Но и още петдесет години да живеете, пак няма да видите и да преживеете това, което съм изпитал само за тридесет и три години!

Смаян от този тъй неуместен за момента изблик на чувства, младият моряк не намери какво да отговори, но тъй като нито за миг не забравяше дълга си, отново се върна на въпроса, който най-много го вълнуваше.

– Надявам се, че вашият жизнен опит е свързан главно с този бряг – каза той, защото корабът се движи бързо, а при дневна светлина видяхме толкова много страшни неща, че тъмнината никак не ни вдъхва кураж. Колко време още ще следваме тоя курс?

Лоцманът се отдръпна полека от борда и закричи към командира на фрегатата, но преди да стигне до него, отговори на Грифит и в гласа му се долавяше дълбоко вълнение, предизвикано от тъжни спомени:

– Да, така е. Голяма част, много голяма част от младостта ми премина на тоя страшен бряг. Това, което за вас е само мрак и тъмнина, за мен е ясен слънчев ден. Но, лавирайте, сър! Лавирайте! Искам да видя как се движи корабът ви, преди да стигнем мястото, където той трябва да ни слуша, иначе сме загубени!

Грифит гледаше учудено подир лоцмана, който се отдалечаваше бавно по посока на шканците. После, когато се съвзе, извика бодро всеки да заеме мястото си, за да се извърши необходимата маневра. Младият офицер не току-тъй се бе хвалил пред лоцмана с добрите качества на своя кораб и с умението си да го управлява. Доказателствата бяха налице. Щом се завъртя кормилото, огромният кораб почна да завива решително срещу вятъра и зацепи вълните, пръскайки пяна високо във въздуха, понесен смело срещу бурята. После, изплъзвайки се грациозно от напора ѝ, легна на друг галс, в посока, противоположна на опасните плитчини, към които преди малко се бе приближавал със страховтна скорост. Тежките реи се извърнаха като ветропоказатели и след няколко секунди фрегатата отново се носеше величествено напред по вълните, като оставяше зад кърмата си скалите и плитчините от едната страна на залива, но се приближаваше до другата, която криеше не по-малко опасности.

През това време морето се разбунваше все повече, а вятърът непрекъснато се засилваше. Той вече не свистеше между корабните въжета, а сякаш ревеше сърдито, сблъсквайки се със сложната система от мачти, платна и въжета. Огромните талази бяха покрити с безкраен низ от бели гребени, а въздухът светеше от блясъка, който се излъчваше от морето. Корабът все повече и повече отстъпваше под напора на бурята и за малко от половин час, откакто бе вдигнал котва, разбеснелият се с пълна сила ураган като, че ли го бе овладял напълно и го влачеше със себе си. Но смелите и опитни моряци, които го управляваха, поддържаха неотклонно курса, необходим за тяхното спасение. Грифит им предаваше напътствията на тайнствения лоцман и фрегатата се носеше към тесния фарватер, където единствено можеше да намерят надеждно убежище.

Досега непознатият като че ли бе изпълнявал дълга си с лекота. Даваше необходимите команди със спокоен, невъзмутим тон, тъй странно контрастиращ с отговорността, която падаше върху него. Но когато поради разстоянието и мрака брегът почна едва да се забелязва и остана да се вижда само развълнуваното море, което се пенеше яростно край кораба, той сякаш се отърси от апатията и гласът му се издигна над еднообразния рев на бурята.

– Сега трябва много да внимаваме, мистър Грифит! – извика той. Тук срещу нас е цялата сила на прилива и истинската опасност. Пратете най-добрия си измервач да провери дълбочината с лота, но нека има при него офицер, да следи правилно ли мери.

– Аз сам ще свърша тая работа! – обади се капитанът. Светнете откъм наветрената страна.

– Готови за завою! – извика лоцманът изумително бързо. Спускайте лота!

По тези приготовления екипажът разбра, че настъпва решителният момент. Офицери и матроси стояха мълчаливо на постовете си, чакайки с трепет да чуят какво показва лотът. Даже шурманът даваше разпореждания на хората при кормилото с по-тих и по-дрезгав от обикновено глас, сякаш се боеше да не наруши реда и безмълвието на кораба.

Сред това напрегнато очакване пронизителният вик на измервача: „Седем сажена!“ – надвил бурята, прелетя над палубата и изчезна, отнесен от вятъра, като предупреждение на някакъв морски дух.

– Добре – каза спокойно лоцманът. Измерете още веднъж! Последва кратко мълчание, прекъснато наново от вик:

– Пет и половина!

– Плитчина, отиваме към плитчина! – извика Грифит. Готови за

обратен завой!

– Да, сега трябва да държите здраво кораба – каза лоцманът с хладнокръвие, което опъва до крайност нервите в такива моменти на опасност, защото показва, че е нужно огромно напъгане на вниманието и волята.

След третия вик: „Дълбочина четири!“ – лоцманът веднага заповяда да се промени галсът.

Грифит като че ли надминаваше по хладнокръвие и лоцмана, когато даваше необходимата за тази маневра команда.

Корабът, наклонен от вятъра, бавно се изправи и платната му се залюшкаха тъй силно, като че ли искаха да се откъснат от мачтите, но щом носът му запори отново морските талози, от бака се чу познатият глас на шурмана.

– Буруни! Право пред носа буруни!

Този ужасяващ вик като че ли още витаеше над кораба, когато прокътня друг глас:

– Буруни откъм подветрената страна!

– Ние сме заобиколени отвсякъде от плитчини, мистър Грей – извика командирът. Корабът не може да продължава по-нататък. Да пуснем ли котва?

– Пусни дясна котва! – изрева Грифит през рупора.

– Стойте! – закрещя лоцманът с глас, който проникваше до сърцата на всички, които го слушаха. Стойте!

Младият човек се обърна гневно към дръзкия непознат, който така нарушаваше дисциплината на кораба и запита рязко:

– Как се осмелявате да отменяте моите заповеди? Не стига, че натикахте кораба в такова опасно място, ами ни пречите да го измъкнем отук! Още една дума, и ...

– Мълчете, мистър Грифит! – намеси се капитанът, като се наведе от мястото си. Посивелите му коси, развявани от вятъра, придаваха зловещ вид на изпитото му, загрижено лице, осветено от фенера. Предайте рупора на мистър Грей. Само той може да ни спаси.

Грифит захвърли фунията на палубата и се отдалечи с високомерна походка, мърморейки сърдито под нос:

– Тогава всичко е свършено! Свършено е и с глупавите надежди, които възлагах на тоя бряг.

Никой не му отговори, защото корабът се носеше стремително напред и тъй като усилията на екипажа бяха парализирани от противоречиви заповеди, фрегатата постепенно се отклони от курса си и след

няколко секунди всичките ѝ платна бяха прилепени към мачтите от насрещния вятър, от което тя почна да се движи със заден ход.

Но преди екипажът да успее да разбере положението, лоцманът прилепи рупора до устата си и започна да произнася команди с такъв гръмовит глас, че даже воят на бурята не можеше да го заглуши. Всяка заповед се даваше ясно и точно, което показваше, че тоя човек разбира от работата си. Кормилото бе бързо овладяно, предните рей успяха, маркар и с усилие, да се обърнат срещу вятъра и скоро корабът почна да завива със заден ход.

Грифит като опитен моряк не пропусна да забележи, че лоцманът с почти инстинктивна съобразителност бе избрал единственото средство, което можеше да измъкне кораба от опасното положение. Лейтенантът беше млад, горд, избухлив, но и великодушен. Забравил гнева и унижението, той се завтече към матросите и със своето присъствие и пример спомогна за успешното изпълнение на маневрата. Корабът, в невъзможност да бъде управляван, се наклони бавно под напора на вятъра, като почти докосна с реите си водата, а мрачните вълни блъскаха кърмата му с такава сила, като че ли го наказваха, загдето се бе отклонил от досегашната си посока.

Гласът на лоцмана обаче не секваше – равномерен, спокоен и едновременно тъй силен и ясен, че го чуваха всички. А моряците, подчинявайки се на неговите заповеди, въпреки бурята с такава лекота обръщаха реите, като че ли те бяха детски играчки. Когато корабът, легнал на фордевинд,²⁰ най-после преодоля застоя, предните му платна затрептяха, реите на задните мачти се изравниха, а кормилото бе завъртяно в желаната посока, за да посрещне опасността както от подветрената, така и от наветрената страна. Великолепната фрегата, подчинявайки се на ръката, която я управляваше, отново направи грациозен завой по вятъра и тъй като платната ѝ бяха обърнати, както трябва, се измъкна от заобикалящите я опасни плитчини със същата скорост и плавност, с която се бе приближила до тях.

Моряците следяха със затаен дъх тази изкусна маневра, но нямаше време да дават израз на възхищението си. Непознатият все тъй здраво стискаше рупора и гласът му се вземаше над воя на вятъра всеки път, когато благородието или опитът изискваха някаква промяна в управлението на кораба. Още един час се води страшна борба за спасение,

20. Фордевинд – курс, при който вятърът духа право или почти право срещу кърмата на кораба. Б.пр.

тъй като с всяка стъпка фарватерът ставаше все по-лъкатушен, а плитчините все по-плътно обграждаха моряците от всички страни. Лотът беше непрекъснато в действие, а зоркият поглед на лоцмана като че ли проникваше през тъмнината с острота, превъзхождаща човешките възможности. Всички на кораба чувствуваха, че ги ръководи човек, който познава основно мореплаването, и колкото повече се възвръщаше самоувереността, толкова повече растеше усърдието им. Много пъти фрегатата като, че ли се понасяше сляпо към покритите с морска пяна плитчини, където ги чакаше бърза и сигурна гибел, но всеки път звънкият глас на непознатия ги предупреждаваше за опасността и ги подтикваше да изпълнят дълга си. Корабът беше предаден изцяло във властта му и в ония тревожни минути, когато порейки вълните, хвърляше пръски чак над огромните реи, всички се вслушваха жадно в думите на лоцмана, който с невероятното си спокойствие и ненадминато умение бе съумял при такива критични обстоятелства да покори напълно екипажа. Фрегатата тъкмо бе почнала да набира скорост, след като бе променила посоката с помощта на един от деликатните завой, които често ѝ се бе налагало да прави, когато лоцманът за пръв път заговори на капитана, който все още продължаваше да следи работата на измервача при лота, тъй важна в тоя момент.

– Настъпва решителният миг – каза той. Ако фрегатата се държи добре, спасени сме. В противен случай всичките ни усилия ще отидат напразно.

Старият моряк, към когото бе отправено това зловещо предупреждение, се отдръпна от лота и като повика първия си лейтенант, помоли лоцмана да изясни думите си.

– Виждате ли оная светлина на южния нос? – попита лоцманът. Лесно ще я намерите по звездата, която е близо до нея и по това, че от време на време вълните я скриват. А сега погледнете възвишението малко по на север, дето е като сянка на хоризонта – това е хълм, разположен далеч от брега. Ако се движим така, че застанем в створа²¹ на светлината с хълма, ще бъде добре. Иначе неминуемо ще се разбием на парчета.

– Да направим отново завой! – извика лейтенантът.

– Засега стига толкова завой, оверщаги и фордевинди. И без това едвам можем да се проврем между плитчините, без да променим галса.

21. Створ – положение, при което наблюдателят и двата предмета, по които се ориентира, се намират на една и съща права линия. Б.пр.

Ако успеем да заобиколим Дяволската хватка откъм наветрената страна, ще сме отминали най-опасното място. Иначе ще стане така, както казах. Друг изход няма.

– ко бяхме минали по същия път, по който влязохме в залива – обади се Грифит, всичко щеше да свърши благополучно.

– И трябва да добавите – ако течението ни беше позволило – вметна спокойно лоцманът. Господа, трябва да бързаме. Остава ни само една миля, а корабът сякаш лети. Марселът не е достатъчен, за да води кораба остро срещу вятъра. Трябва да се вдигнат кливерът и гротът.

– Опасно е да се вдигат платна в такава буря! – забеляза боязливо капитанът.

– А трябва да се направи това – отвърна хладнокръвно непознатият. Иначе ще загинем. Гледайте! Светлината вече докосва върха на хълма. Вятърът ни отнася!

– Ще го направим! – извика Грифит, като грабна рупора от ръката на лоцмана.

Заповедите на лейтенанта бяха изпълнени почти моментално и когато всичко беше готово, огромното платнище на грота се люшна от вятъра. За миг резултатът изглеждаше съмнителен. Страшният плясък на тежкото платно, сякаш отскубнало се от юзди, разтърсваше кораба издъно. Но умението и твърдостта надделяха и с усилията на сто матроси платната постепенно се изправиха и издуха. Корабът, усетил огромен прилив на сила, се наклони под нейния напор като тръстика, прегъната от вятъра. Успехът на маневрата накара дори непознатия да нададе вик на радост, сякаш бликнала от дълбините на душата му.

– Аха, усети! Гледайте, обръща се срещу вятъра! – възкликна лоцманът. Светлината пак се показва иззад хълма. Само да издържат платната, ще се измъкнем.

Гръм, подобен на оръдеен изстрел, прекъсна възклицанието му, нещо като бял облак премина пред носа на кораба и вятърът го отнесе в мрака.

– Това е кливерът, откъснал се е – забеляза командирът на фрегата. Нямаме време да вдигнем другия кливер, но гротът може да издържи.

– Платното не се плаши от буря – възрази лейтенантът, ала мачтата се огъва като пръчка.

– Мълчете всички! – извика лоцманът. Господа, сега се решава съдбата ни. Дръжте по-остро срещу вятъра, колкото се може по-остро!

Това предупреждение прекрати всякакви приказки и смелите моряци, които знаеха, че са направили всичко по силите си за своето спасение, сега стояха със затаен дъх и чакаха резултата. На известно разстояние пред тях цялото море беше побеляло от пяна, а вълните, вместо да се движат равномерно една след друга, се блъскаха в безумни скокове. Единствената ивица правилно редуващи се тъмни талози, широка не повече от половин кабелт,²² също се бе устремила към водния хаос и скоро се загуби от погледа сред разбеснялата се стихия. Сега фрегатата се движеше още по-трудно по този тесен фарватер, държейки се така остро спрямо вятъра, че платната ѝ затрепераха. Лоцманът мълчаливо пристъпи към кормилото и се зае сам да управлява кораба. Само воят на бурята се чуваше по палубата на фрегатата, когато тя навлезе в прохода между буруните, и това безмълвие беше пропито със смирено отчаяние. Двайсет пъти, когато пяната изчезваше откъм подветрената страна, моряците бяха готови да се разкрещят от радост, мислейки, че корабът е преминал опасността, но пред тях продължаваха да се надигат вълна след вълна и радостта угасваше. От време на време се чуваше плясъкът на раз-трепералите се платна. И когато изплашените моряци погледнеха към кормилото, виждаха непознатия, който стискаше здраво ръчките и местеше бързо поглед ту към морето, ту към платната. Най-после корабът стигна такова място, където като че ли влизаше право в устата на смъртта, но курсът му внезапно се измени и носът му започна да се обръща по вятъра. В същия миг се чу гласът на лоцмана:

– Постави реите напъряко!

Екипажът повтори като ехо: „Постави реите напъряко!“ и фрегатата се понесе с бързината на мисълта по фарватера, движейки се във фордевинд. Окоето едвам успяваше да различи стремителните струи на пяната, които се разливаха зад борда като облаци, които се гонят по небето, ала юначният кораб, избягнал благополучно гибелта, вече се издигаше и спускаше по тежките вълни на откритото море.

Моряците едва си поемаха дъх и се оглеждаха като пробудени от сън, когато Грифит се приближи до човека, който ги бе измъкнал от опасностите. Лейтенантът го улови за ръката и рече:

– Тази нощ вие доказахте, че сте истински лоцман и моряк, който няма равен на себе си в света.

Непознатият стисна горещо десницата на лейтенанта и отвърна:

– Аз добре познавам морено и може дори да ми е писано да намеря

22. Кабелт – морска мярка за разстояние, равна на 0,1 морска миля, или 185,3 м. Б.пр.

гроба си в него. Но, и вие не се посрамахте, млади човече. Държахте се храбро и конгресът ...

– Какво Конгресът? – запита Грифит, като забеляза, че лоцманът се спря.

– Конгресът е щастлив, ако има много такива кораби – отговори хладно непознатият и се запъти към командира.

Грифит гледаше смяяно подире му, но тъй като дългът го зовеше, скоро други мисли отвлякоха вниманието му.

Даде се отбой. И макар че бурята не отслабваше, а напротив, дори още повече се засилваше, сега пред фрегатата се разстилаше открито море и докато тя се носеше бавно напред, вече се вземаха мерки за безопасността на по-нататъшното плаване. Още преди полунощ всичко беше готово. Скоро едно от оръдията на „Ариел“ извести, че и шхуната е здрава и читава. Тя бе минала по друг, по-лесен път, по който фрегатата не бе посмяла да тръгне. Тогава командирът нареди да се постави обикновена вахта, а останалите членове на екипажа да се оттеглят на тъй необходимата за всички почивка.

Капитанът се прибра с тайнствения лоцман в каютата си. Грифит даде последните разпореждания и като повтори инструкциите си на офицера, комуто бе възложено да се грижи за кораба, пожела му приятно дежурство и се изтегна на койката си. Младият лейтенант лежа така един час, размишлявайки върху събитията през изтеклия ден. Спомни си думите на Барнстейбъл и закачките на младия гардемарин. После мислите му го пренесоха при лоцмана, когото бяха взели от неприятелския бряг. Произношението му беше като на истински англичанин, а тъй вярно и добре им бе служил. Спомни си настояването на капитан Мънсън да бъде доведен тук тоя непознат дори с цената на опасността, от която току-що се бяха отървали, и се запита защо трябваше да се излагат на такъв риск заради един лоцман. После си припомни неща, които му бяха по-близки до сърцето. Представи си Америка, възлюблената си и бащиния дом, който възкреси в съзнанието му смътни образи от безгрижната младост. Но грохотът на мощните вълни по бордовете, скърцането на оръдията и преградите, ревът на бурята постепенно почнаха да се губят в съзнанието му, умората надви и младият човек, забравил дори романтичните видения на своята любов, потъна в дълбок моряшки сън.

ГЛАВА VI

Ах, писмо, ах ти, писмо.
Чрез тебе женското сърце говори,
без свян мечтите си ти доверява
и всяка дума е усмивка.

Сънят на Грифит продължи до късно на другата сутрин. Събуди го изстрел на оръдие от палубата точно над главата му. Той стана лениво от койката, но когато вестовоят му отвори вратата, Грифит видя там офицера от морската пехота и запита с не особено безпокойство да не би корабът да гони нещо, та стреля?

– Чисто и просто напомняме на ония от „Ариел“ да си отворят добре очите – отговори офицерът. Изглежда, че всички там са заспали, защото от десет минути вече им даваме сигнали, а те – нула внимание. Сигурно мислят, че сме транспортен кораб за въглища.

– По-скоро мислят ни за неприятел и затова са предпазливи – възрази Грифит. Черният Дик е скроил толкова много номера на англичаните, че има причина да се страхува от тях.

– Но нали им показахме жълт флаг над син, а във всяка от сигналните ни книги това означава „Ариел“. Да не би Барнстейбъл да мисли, че американските сигнали са известни на англичаните?

– Познавам янки, които отлично разбират и по-трудни английски сигнали – отвърна Грифит с усмивка. Но, откровено казано, предполагам, че Барнстейбъл си е легнал като мен, а хората му са се възползували от това. Изглежда, че шхуната лежи в дрейф.

– Да, като тапа във воденичен улей. Струва ми се, че сте прав. Пуснеш ли Барнстейбъл в открито море при добър вятър и прибрани платна, ще прати хората си долу, ще сложи на кормилото тоя дангалак, когото нарича Дългия Том, после сам ще слезе в каютата си и ще заспи така, както съм спал само в църква.

– Ех, много сте прирличив, когато става дума за сън, капитан Менюъл – каза през смях младият моряк, като обличаше униформа със златни нашивки, съответстващи на чина му. Сънят, изглежда, е естествено състояние за всички лентяи като вас. Но позволете ми да мина. Ще се кача горе и докато пясъчният часовник отбележи половин час, шхуната ще бъде тук.

Воинът-безделник, който се бе облегнал на вратата на каютата, се отдъпна лениво и Грифит, минавайки през тъмната каюткомпания, се изкачи по тясната стълба на главната артилерийска палуба, а после по друга, по-широка стълба се озова на горната палуба.

Вятърът все още духаше силно, но равномерно. Сините вълни се надигаха като планини, увенчани с бяла пяна, която бурята от време на време подхвърляше над водната повърхност и разнасяше през мъглата от връх на връх. Но корабът се плъзгаше леко и плавно по буйните талази – доказателство за изкуството на човек, който го управляваше. Денят беше светъл и ясен. Ленивото слънце някак неохотно се издигаше нагоре, пресичайки небето така ниско над хоризонта, че едва можеше да сгрее влажния морски въздух с благодатната си топлина. На една миля разстояние откъм наветрената страна се виждаше „Ариел“, който се подчиняваше на сигналите, предизвикали току-що описания разговор. Ниският му черен корпус едва се различаваше, и то само когато се издигнеше за миг върху гребена на някоя много голяма вълна. В замяна на това пък бялото петно на издутите от вятъра платна се виждаше добре и като че ли докосваше водата ту от едната, ту от другата страна, когато малкият кораб се заклатеше по неспокойното море. Понякога шхуната съвсем изчезваше от погледа, но после от морето отново изскачаха едва забележимите наклонени мачти, които все растяха и растяха над вълните, докато от пяната се покажеше самият корпус и се издигаше във въздуха, сякаш готов всеки миг да се откъсне от водната стихия и да полети в небесата.

След като съзерцава една минута красивата гледка, която се опитахме да опишем, а после хвърли поглед нагоре с проникателността на моряк, за да види всичко ли е наред там, Грифит насочи вниманието си към тия, които се намираха на палубата на фрегатата.

Командирът стоеше спокойно, както винаги, и търпеливо чакаше „Ариел“ да изпълни заповедта му, а до него беше непознатият, изиграл неотдавна такава важна роля в управляването на кораба. Използвайки дневната светлина и удобното място, на което се намираше, Грифит се мъчеше да разгледа тоя необикновен човек по-добре, отколкото му беше възможно в мрака и бъркотията на предишната нощ. Лоцманът беше малко под среден ръст, но мускулестата му, атлетична фигура се отличаваше с необикновена хармоничност и мъжествена красота. На лицето му беше изписана по-скоро тъга и замисленост, отколкото решителност и твърдост, тъй бляскаво проявена в минутите на крайна опасност. Но, Грифит знаеше добре, че това лице можеше да изразява и яростен гняв.

На любопитния млад човек, който го бе виждал при светлината на фенерите, сега то изглеждаше като гладка водна повърхност в сравнение с развълнуваното море наоколо. Лоцманът бе свел очи, но от време на време хвърляше бързо неспокоен поглед на всички страни. Широката куртка, която скриваше по-голямата част от останалото гу облекло, беше ушита грубо от най-проста материя, каквато носеха най-обикновените моряци на кораба. И все пак зоркият поглед на младия лейтенант не пропусна да забележи, че непознатият носи дрехата си спретнато и изискано, което съвсем не беше присъщо на хора с неговата професия. Тук наблюдението на Грифит свърши, защото „Ариел“ се бе приближил и всички на палубата на фрегатата насочиха вниманието си към разговора, който предстоеше да започне между командирите на двата кораба.

Докато малката шхуна заобикаляше кърмата на кораба, капитан Мънсън нареди на Барнстейбъл да се качи на борда при него. Щом заповедта бе приета, „Ариел“ направи завой и се заслони от бурята в ивицата по-спокойна вода зад огромния корпус на фрегатата. От палубата на шхуната отново бе спуснат велботът със същите гребци, които бяха слизали предния ден на брега. Сега той едва се различаваше откъм подветрената страна като ивица синкави облаци на хоризонта.

Когато Барнстейбъл слезе в лодката си, тя се устреми напред, танцувайки по вълните, и с няколко удара на веслата стигна борда на фрегатата. Офицерът и матросите се качиха на величествения кораб, а малката лодчица, привързана с въже за фрегатата, остана да се поклаща върху водата недалеч от нея, под надзора на дежурния. Щом Барнстейбъл стъпи на палубата, Грифит и другите офицери, го посрещнаха с обичайната церемония и макар че всеки беше готов да протегне ръка на смелия моряк, никой не посмя да наруши правилата на официалния етикет, преди капитанът да бе поговорил с новодошлия.

В това време екипажът на велбота мина към носа и се смеси с моряците от фрегатата. Само кормчията се разположи невъзмутимо на един от траповете, които водеха надолу, и като вдигна очи, почна да разглежда сложната система от корабни платна и въжета, клатейки глава с явно задоволство. Това зрелище бързо събра около него петима-шестима младоци начело с мистър Мери, които се заловиха да забавляват госта така, че едновременно и те да се посмеят здравата.

Разговорът между Барнстейбъл и началника му скоро свърши. Младият човек кимна на Грифит и го поведе към каюткомпанията с непринудеността на човек, който не е чужд на фрегатата. При това той даже

не обърна внимание на офицерите, които се бяха струпали около рудана и само го чакаха да се освободи, за да го поздравят по-сърдечно. Тази студенина никак не беше присъща на природния нрав и обичайното поведение на Барнстейбъл, затова когато първият лейтенант го последва сам, офицерите заключиха, че служебни задължения налагат двамата да поговорят насаме. Барнстейбъл действително имаше такова намерение, защото като взе лампата от масата в каюткомпанията, влезе с приятеля си в каютата му, затвори вратата и завъртя ключа. Когато се увери, че тук никой няма да им пречи, командирът на шхуната, давайки инстинктивно израз на уважението си към служебния ранг на Грифит, му предложи единствения стол в малката кабина и като сложи лампата на масата, седна небрежно на моряшкото шкафче и подзе:

– Каква нощ прекарахме! Двайсет пъти ми се стори, че морето ви поглъща, и вече ви мислех за удавени или още по-лошо – изхвърлени на брега, където тия островитяни ще ви натикат в плаващите си затвори. Но, изведнъж в отговор на оръдейния ми изстрел видях вашите светлини. Даже на убиец, избавен ненадейно от бремето на съвестта, не би му олекнало така, както ми олекна на мен, когато видях свещта на вашия фенер. Но, Грифит, аз имам да ти говоря за нещо съвсем друго ...

– Как си спал, когато сте се озовали в открито море и как екипажът ти се мъчил да надмине командира си и как успял до такава степен, че нашият старец тук почна да клати сърдито глава – прекъсна го Грифит. – Ех, Дик, вие май придобивате лентяйски навици във вашата черупка, където всички си лягат с кокошките!

– Не преувеличавай, Нед, нещата не са чак толкова черни! – отвърна Барнстейбъл през смях. Аз поддържам дисциплината не по-лошо, отколкото на флагмански кораб. Вярно, четиридесет души екипаж не могат да се мерят с триста или четиристотин, но когато се наложи да се вдигнат или свалят платна, положително ще свърша тая работа по-добре от теб.

– Да, защото по-лесно е да се разгъне и сгъне носна кърпичка, отколкото покривка за маса! Но според мен не е добър моряк тоя, който оставя кораб без надзор и не следи даже накъде отива – на изток или на запад, на север или на юг.

– И кого обвиняваш в такава липса на бдителност?

– Знаеш ли, тук разправят, че при силен вятър слагаш на кормилото тоя, когото наричаш Дългия Том, и му казваш да държи курс направо. Останалите пращаш да си лягат и всички се търкаляте блажено на койките, докато не ви събуди хъркането на кормчията.

– Това е нагла лъжа! – кресна Барнстейбъл с негодувание, което напразно се мъчеше да скрие. Кой си позволява да разпространява такива клевети, мистър Грифит?

– Чух го от командира на морската пехота – отговори лейтенантът, който бе загубил желание да дразни приятеля си със своите шеги и сега си даваше вид на разсеян човек, комуто всичко е безразлично. Но, лично аз не вярвам твърде на това. Не се и Съмнявам, че нощес не сте мигнали. А какво сте правили сутринта, не зная.

– Аха, сутринта ли? Вярно, че се бях позазяпал. Ала бях зает, Грифит. Изучавах новия сигнален код, който е за мен хиляди пъти по-интересен от всякакви там флагчета, накичени на мачтите ви от горе до долу.

– Какво?! Да не би да си открил тайните сигнали на англичаните?

– Не, не – отвърна Барнстейбъл, като улови приятеля си за ръката. Снощи срещнах при скалите оная, която за сетен път доказа, че е умна и смела девойка, за каквато винаги съм я смятал и заради което съм я залюбил.

– За коя става дума?

– За Кетрин ...

Като чу това име, Грифит неволно скочи от стола, кръвта се отдръпна от лицето му и то се покри с мъртвешка бледина, но после пламна, сякаш мигновено в него нахлу кръв от дълбините на самото сърце. Мъчейки се да подтисне вълнението, което, изглежда, се срамуваше да издаде дори пред най-близкия си приятел, младият човек побърза да седне и като се поовладя, запита унило:

– Сама ли беше?

– Да, но ми предаде това писмо и тази ценна книга, която струва колкото цяла библиотека.

Грифит хвърли разсеян поглед към книгата, тъй високо ценена от приятеля му, но сграбчи нетърпеливо разпечатаното писмо, сложено на масата пред него и жадно го зачете. Читателят вече се е сетил, че това писмо, написано от женска ръка, беше Същото, което Барнстейбъл бе получил от годеницата си при срещата им на крайбрежните скали. Ето неговото съдържание:

„Вярвайки, че providението ще ми даде възможност да се срещна с теб или да ти препратя това писмо, аз описах тук накратко положението, в което се намираме със Сесилия Хауард. Не искам обаче то да подтикне теб и Грифит към някаква

прибързана, безразсъдна постъпка, а да седнете заедно и да помислите какво може да се направи за нашето освобождение.

Ти сигурно вече добре познаваш характера на полковник Хауард. Той никога няма да се съгласи да даде ръката на племенницата си на метежник. В името на верността си към короната, както казва сам (а аз шепна на ухото на Сесилия: «В името на измяната към отечеството»), той вече е пожертвувал не само своята родина, но и значителна част от състоянието си. След дръзкия и безуспешен опит на Грифит да отведе Сесилия в Каролина, с присъщата си откровеност (тя ти е много добре известна, Барнстейбъл!) аз признах пред полковника, че съм имала глупостта да вдъхна известна надежда на офицера, който придружавал младия моряк при непозволените му посещения в плантацията. Ах, понякога си мисля, че щеше да бъде по-добре за всички ни, ако корабът ви при бягството си не беше навлязъл в нашата река, или пък, след като се озова там, поне Грифит да не беше се опитвал да възобнови запознанството си с моята братовчедка! Полковникът се отнесе към моето признание, както и може да се очаква от настойник, когато чуе, че повереницата му се готви да даде ръката си и тридесет хиляди долара зестра на човек, който е изменил на краля и отечеството. Аз те защитавах с всички сили. Казах, че нямаш крал, защото си скъсал всякаква връзка с Англия. Че сега твоето отечество е Америка, че и професията ти е почтена. Но всичко беше напразно. Той те нарече метежник – и по-рано съм чувала това. Каза, че си изменник, а за него това е същото. Намекна дори, че си бил страхливец, а аз не се поколебах да му заявя в лицето, че това е лъжа. Не помня вече с какви обиди и ругатни те обсипваше, но между другото имаше такива «красиви» епитети, като «размирник», «левълър», «демократ», «якобинец». С една дума, изпадна в ярост, на каквато е способен само полковник Хауард. Но тъй като правата му не се предават от поколение на поколение като у любимите му монарси, след не повече от година аз ще се избавя от властта му и ще разполагам със себе си, разбира се, ако удържиш на хубавите си обещания! Аз се държа здраво, решена да изтърпя всякакви мъки, но да не изоставям Сесилия. Нейното положение е много по-лошо от моето. Тя горката е не само негова повереница, но и племенница и единствена негова наследница. Убедена съм, че това последно обстоятелство никак не влияе на поведението, нито на чувствата ѝ. Но полковникът,

изглежда, смята, че това му дава право да я тормози при всеки повод. Въпреки всичко обаче, когато никой не го ядосва, полковник Хауард е истински джентълмен и, струва ми се, извънредно честен. Сесилия даже го обича. Но не може да се очаква от човек, прокуден от родината си на шестдесет години и загубил почти половината си състояние, да почне да хвали хората, виновни за такъв поврат в живота му.

Преди сто години, когато Хауардовци живеели на тоя остров, именията им се намирали в графство Нортъмбърленд. Затова, когато политическите събития и страхът да не стане чичо на бунтовник принудиха полковник Хауард да напусне Америка – както казва завинаги, той ни доведе тук, където сме вече от три месеца. Два месеца живеехме сравнително спокойно, но наскоро вестниците съобщиха, че фрегата и шхуната ви са пристигнали във Франция. Оттогава ни следят строго, сякаш сме намислили да повторим бягството от Каролина. Още щом дойде тук, полковникът нае една стара сграда, едновременно и къща и манастир и замък, но най-вече затвор. Избра именно нея, защото, както разправят, тя принадлежала някога на един от прадедите му. В това «очарователно» жилище има много килии, от които не биха се измъкнали и по-немирни птички от нас. Преди около две седмици в едно съседно село, разположено край морето, била вдигната тревога, понеже били забелязани два американски кораба, които се въртели край брега и които според описанието много приличали на вашите; а тъй като тукашните хора мислят само за страшния Пол Джонс,²³ сега казват, че той се намирал на един от тия кораби. Но ми се струва, че полковник Хауард подозира кои сте в действителност, защото чувам, че разпитвал и за най-малките подробности. И оттогава е настанил в къщата си нещо като гарнизон, уж да го защитава от разбойници като тия, които, както се говори, взели откуп от лейди Селкърк.

Разбери ме правилно, Барнстейбъл. Не искам в никой случай да се излагаш на опасност, като слезеш на брега и те заклевам в нашата любов да не проливаш кръв. Но за да си представиш по-добре мястото, където сме затворени, и хората, които ни заобикалят, ще ти опиша и нашия затвор и гарнизона. Зданието е изцяло

23. Джон Пол Джонс (1747–1792) – американски морски герой, роден в Шотландия. По време на войната за независимост на североамериканските колонии нападал с кораба си бреговете на Англия. Б.пр.

от камък, затова не може да се проникне лесно в него. То има толкова много извивки и криволици отвън и отвътре, че не съм в състояние да ти ги изброя. Стаите, в които сме настанени, се намират на най-горния, третия етаж, в една пристройка, която, ако си настроен романтично, можеш да наречеш кула, но е чисто и просто крило. Ех, да можех да отлети с това крило! Ако случайно имаш възможност да видиш сградата, ще познаеш стаите ни по трите опушени ветропоказателя, които се въртят над островърхия покрив, и по прозорците на тоя етаж, които обикновено са винаги отворени. Срещу нашите прозорци, на половин миля разстояние има усамотени, запустели развалини, скрити почти напълно от една горичка. В избите или помещенията им може да се намери подслон, макар и без обичайните удобства. С помощта на обясненията, които ти ми даде веднъж, успях да приготвя комплект разноцветни сигнални флагчета от коприна и малък разговорник, който може да ни бъде полезен. Изразите в него са номерирани според съчетанията на флагчетата. Прилагам тая сигнална книга към писмото. Задържам у себе си флагчетата и ключа към тях, а ти трябва сам да си направиш втори комплект. Ако ни се удаде възможност ще можем поне приятно да поговорим. Ти – от покрива на старата кула в развалините, а аз от източния прозорец на моя будоар!

А сега за гарнизона. Освен коменданта, полковник Хауард, който е запазил цялата суровост на някогашната си военна професия, има и помощник, Кит Дилън – нещастieto на Сесилия. Той има продълговата физиономия, черни очи, изпълнени с презрение и кожа със същия цвят. Този джентълмен, както знаеш, е далечен роднина на Хауардовци, а сега си е наумил да се сроди още повече с тях. Вярно, че е беден, но пък, както повтаря полковникът всеки ден, добър и верен поданик на краля, а не бунтовник. Когато попитах защо в тези тревожни времена не е вдигнал оръжие в защита на любимия си крал, полковникът ми отговори, че не му било в професията, тъй като е завършил право и се готви да заеме една от най-високите съдийски длъжности в колониите. Той добави, че се надява да доживее времето, когато младият му роднина ще осъди някои джентълмени (без да посочва имена) на заслужено наказание. Много утешително наистина, но преглътнах. Дилън обаче напусна Каролина с нас и сега се намира в манастира, и по всяка вероятност ще остане и занаяпред тук, ако не го уловите и

не му произнесете присъдата, с която той ви заплашва. Само че полковникът отдавна готви тоя джентълмен за съпруг на Сесилия, а откакто се разчу, че сте край нашите брегове, обсадата премина почти в шурм. Затова отначало братовчедка ми се затвори сама в стаята си, а после полковникът я затвори там и сега не ѝ позволява даже да излиза от крилото, в което живеем. Освен тези двама главни тъмничари ни пазят и четирима слуги – двама негри и двама бели и офицер с двайсет войници, изпратени от съседния град по лично желание начполковника. Те ще останат тук, докато брегът не бъде очистен от «пирати»! Да, така благозвучно ви наричат. А, когато техните войници слязат на брега, грабят, плячкосват, убиват мъже и се гаврят с жени – наричат ги герои! Много интересно е да измисляш имена и да съставяш речници. И ти ще си виновен, ако се окаже, че напразно съм се блъскала с моя речник. Като си спомня всички оскърбления и ругатни, които чувам тук за родината и народа си, кръвта ми кипва и забравям, че съм жена. Но не искам възмущението ми да те подтикне към някаква безразсъдна постъпка. Помни собствения си живот, помни техните затвори, помни доброто си име и не забравяй, не забравяй своята Кетрин Плаудън.

П.П. Щях да пропусна да ти кажа, че в сигналната книга ще намериш по-подробно описание на нашия затвор, сведения за разположението му, план на местността и т.н.“

Когато дочете това дълго писмо, Грифит го върна на тоя, до когото беше адресирано и се облегна на стола в дълбок размисъл.

– Да знаех, че тя е тук, щях да приема поста, който ми предлагаша нашите комисари в Париж – промълви той най-после. Смятах, че някаква щастлива случайност ще ми помогне да се срещна с нея, но никак не очаквах, че тя ще се окаже толкова близо до мене! Щом разполагаме с такива сведения, трябва да действуваме бързо. Горката! Какво ли има още да изтърпи при това положение!

– Колко красив е почеркът ѝ! – възкликна Барнстейбъл. Какви чисти, изящни, мънички букви, също като пръстенцата ѝ! Да можеше, Грифит, да води корабния дневник!

– Сесилия Хауард да докосне грубата хартия на корабния дневник! – възмути се Грифит, но когато видя, че Барнстейбъл се е вдълбочил в писмото на възлюбената си, разбра колко силно е тяхното увлечение и като се усмихна, млъкна. След няколко минути хладнокръвно

размишление Грифит попита приятеля си как и при какви обстоятелства се е срещнал с Кетрин Плаудън. Барнстейбъл разказа накратко всички събития, вече известни на читателя.

– Значи – каза Грифит, Мери е единственият освен нас, който знае за тази среща и тъй като държи за честта на своята братовчедка, няма да се разбъбре.

– Нейната чест не се нуждае от защита, мистър Грифит – извика обожателят на Кетрин Плаудън. Тя е неопетнена като платната над главата ти и ...

– Спокойно, драги Ричард! Моля да ме извиниш, ако си доловил в думите ми нещо, което не съм вложил в тях. Но много важно е да действуваме предпазливо и да пазим тайна.

– Трябва да измъкнем и двете – каза Барнстейбъл, моментално забравил гнева си. И то преди на стария да му е скимнало да отплава от тия брегове. Казвал ли ти е какви нареждания е получил или мълчи?

– Като гроб. За пръв път напускаме пристанище, без да ми е говорил откровено за целта на пътуването ни. Откакто излязохме от Брест, нито дума не е обелил по тоя въпрос.

– Виновна е стеснителността ти, всички от Джърси сте такива! – промърмори Барнстейбъл. Почакай да се завъртя около него с източното си любопитство. Обзалагам се, че за един час ще измъкна всичко.

– Ала положително ще удариш на камък – засмя се Грифит. Колкото и ловко да го разпитваш, той умее също така ловко да се изплъзва от въпроси.

– Във всеки случай днес ще имам възможност да опитам. Сигурно вече знаеш, че ме кани да участвам в офицерския съвет? Щели да се обсъждат важни въпроси.

– Не, не зная – отвърна Грифит, като вторачи изпитателен поглед в събеседника си. Какво ли се готви да ни сервира?

– Питай вашия лоцман, защото, докато старият разговаряше с мен, все го попоглеждаше, като че ли чакаше команда за маневра.

– Този човек и отношенията ни с него са забулени с някаква тайна, която не съм в състояние да разгадая – рече Грифит. Но чувам, че Меньюъл ме вика. Канят ни в капитанската каюта. Помни, че не бива да напускаш фрегатата, преди да се видим още веднъж!

– Не, не, драги мой. След общия съвет при капитана ще се оттеглим на частно съвещание.

Младите хора станаха. Грифит захвърли куртката, с която бе излязъл на палубата, облече се по-официално, взе спокойно сабята си и по

вече описания коридор излезе с приятеля си на артилерийската палуба, откъдето, спазвайки съответния етикет, двамата влязоха в капитанската каюта.

ГЛАВА VII

Семпроний, говори!

Адисън – Катон

Приготовленията за съвещанието бяха кратки и прости. Старият капитан на фрегатата посрещна офицерите си с безупречна вежливост и като им посочи столовете около масата, завинтена в средата на каютата, седна мълчаливо, последван без по-нататъшни церемонии и от другите. Когато заемаха местата си обаче, всички тихомълком спазваха най-строгото реда по старшинство и чин. Грифит, който по длъжност стоеше след капитана, седна от дясната му страна, а отляво се разположи командирът на шхуната. Офицерът от морската пехота, който също участвуваше в съвета, се настани до Грифит, а след него по старшинство останалите офицери. Долният край на масата бе зает от щурмана – широкоплещест човек с атлетическо телосложение и груби черти на лицето. Щом насядаха всички и настъпи тишина, капитанът, който бе свикал подчинените си на съвет, откри заседанието, като изложи същността на работата, за която искаше тяхното мнение.

– Според инструкциите, които са ми дадени, господа – каза той, когато стигна бреговете на Англия, аз трябва да ги изследвам ...

Грифит вдигна почтително ръка за тишина и старият ветеран мълкна, гледайки озадачено лейтенанта.

– Ние не сме сами – забеляза младият човек и хвърли поглед към оная част на помещението, където лоцманът стоеше в спокойна и небрежна поза, облакътен на едно оръдие.

Непознатият даже не помръдна, като чу тоя явен намек, нито вдигна очи от картата, сложена направо на палубата до него, която изучаваеше внимателно.

– Това е мистър Грей – отвърна капитанът, като сниши почтително глас. Неговите услуги ще ни бъдат необходими в случая, затова не бива да крием нищо от него.

Младите хора се спогледаха учудено, но Грифит с мълчалив поклон изрази съгласието си с решението на капитана, който после продължи:

– Наредено ми е да следя за известни сигнали откъм носовете, край които минахме. За тази цел разполагам с най-добрите карти и с напътствия, благодарение на които снощи можахме да влезем в залива. Сега

разполагаме и с лоцман, който даде такива доказателства за умението си, че нито един от вас, господа не трябва да се колебае в случай на нужда да се довери на неговата честност и вещина.

Старецът млькна и огледа офицерите си, сякаш искаше да прочете по лицата им какво мислят по тоя важен въпрос. Но слушателите само наклониха мълчаливо глави и капитанът продължи обясненията си, като от време на време поглеждаше един лист, който беше в ръката му.

– Всички знаете, господа, че злополучният въпрос за размяната на пленници е повдиган неведнъж от двете правителства – нашето и английското. По тази причина, а също и по някои политически съображения нашите комисари в Париж смятат, че трябва да се заловят в плен някои видни дейци на противната страна, които може да послужат като заложници в случай на вражески интриги. Същевременно това ще прехвърли бедствията на войната от нашите брегове върху бреговете на тия, които я предизвикаха. Сега ни се удава възможност да изпълним този план и аз ви събрах, за да обмислим как да стане това.

Неочакваното съобщение за целта на плаването бе посрещнато с дълбоко мълчание. Като почака малко, капитанът се обърна към шурмана и запита:

– Какво ще ме посъветвате, мистър Болтроп?

Закаленият моряк, помолен за мнение как да се развърже тоя заплетен възел, сложи късата си, костелива ръка на масата и почна с голямо старание да върти мастилницата, а с другата ръка поднесе до устата си перото и го задържа с такава наслада, сякаш беше лист от прочутия вирджински тютюн. Но, като забеляза, че го чакат да отговори, той погледна първо надясно, после наляво и най-после заговори с дрезгав, плътен глас, който от морските мъгли и постоянни простуди бе загубил всякаква мелодичност:

– Според мен, щом е наредено така, работата трябва да се свърши, защото има едно старо правило: „Думата на началството е закон.“ Но, не е лошо и правилото: „Каквото ти заповядат, прави, ала не се мори.“ То е избавяло много добри момчета от грешки, които биха им стрували отписване от ведомостта. Не искам да кажа, че ведомостта пада по-долу от други книги, ала когато човек умре, сметката му се закрива, за да не стават недоразумения. Тъй, че щом ще трябва да се върши работа, възниква въпросът: как? Всички знаят, че корабът има много платна, но не всеки може да ти каже как да се приберат излишните. Затуй, ако действително трябва да се свърши тая работа, редно е или да свалим на брега отряд, който да улови тия хора, или с лъжливи светлинни сигнали и

флагчета да ги примамим на фрегатата. Колкото до десанта, капитан Мънсън, то ако пробиете с бушприта прозорците на гостната на английския крал, аз нямам нищо против. Говоря само от мое име и пет пари не давам, че ще му изпочупим съдините. Но, ако трябва да оставя отпечатъка от ботушите си по пясъка на тоя бряг – пак става дума само за мен, – извинете за израза, ама по-добре да потъна вдън земя!

Младите офицери се усмихваха, докато старият морски вълк излагаше мислите си тъй чистосърдечно, вероятно смятайки, че достатъчно ясно е осветил основния въпрос, заради който бе свикан съветът. Но командирът, който също беше възпитаник на старата школа, макар и поизтънчен, изглежда, разбра всички доводи на шурмана и без да измени безстрастното изражение на лицето си, помоли най-младия от лейтенантите да се изкаже.

Младият човек говори скромно, но решително, макар че речта му общо взето не беше по-ясна от тая на шурмана. Той каза почти същото, само с тази разлика, че не проявяваше такава неохота да слезе на суша.

Изказванията на другите офицери, вече с по-висок чин, постепенно ставаха все по-ясни и по-смислени, докато най-послед дойде ред на капитана от морската пехота. Излагайки мнението си, той явно се гордеше с това, че набелязаното начинание отговаряше повече на професията му, отколкото обичайните действия на фрегатата.

– Струва ми се, сър, че успехът на тази експедиция зависи изцяло от начина на нейното изпълнение. След това лесноразбираемо за всички встъпление офицерът се поколеба, сякаш събираше мислите си за словесна атака, която щеше да сломи всякаква съпротива, след което продължи: – Разбира се, десантът трябва да стане на удобно място, под прикритието на оръдията на фрегатата, а шхуната по възможност да се постави на котва по такъв начин, че да може да открие флангов огън срещу брега, където е извършено дебаркирането. Подготовката за походен марш зависи много от разстоянието, което предстои да се измине. Аз мисля, сър, че трябва да се изпрати напред група моряци, които да пробиват път за колоната на морската пехота, а обозът и охраната му могат да останат на фрегатата, докато неприятелят бъде изтласкан към вътрешността. Едва тогава те могат спокойно да се придвижат напред. Трябва да се сформират също флангови отряди под командуването на двама от най-старите гар-демарини, а от марсовите да се образува малък отряд, който да помага на морската пехота. Разбира се, мистър Грифит лично ще поведе матросите, въоръжени с мускети и дълги пики – това ще бъде резерв, защото, струва ми се, моите военни заслуги и опит ми

дават право да поема командването на главните сили.

– Великолепно, фелдмаршале! – провикна се Барнстейбъл в изблик на веселост, която рядко се съобразяваше с времето и мястото. Не бива копчетата ви да ръждясат от морската вода. Трябваше да останете в лагера на Вашингтон. Да, по-добре да окачите койката си в неговата палатка. Вие, сър, изглежда мислите, че сме си наумили да завладеем цяла Англия?

– Зная, че всяка военна маневра трябва да се изпълни с голяма точност, капитан Барнстейбъл – отвърна командирът на морската пехота. Но, съм толкова свикнал да чувам насмешки от морските офицери, че не обръщам внимание на неща, които според мен са проява на невежество. Ако капитан Мънсън благоволи да използва мен и моите хора в тази експедиция, той непременно ще се убеди, че морската пехота е годна не само да носи караулна служба и да отдава чест.

Ала щом сте решили да тръгвате, тогава да прием за благополучно слизане на брега и за по-спокойно море. Капитан Мънсън, за ваше здраве! Аз мисля, че ако бяхме държали кораба по-южно – това е мое лично мнение, сър, непременно щяхме да се натъкнем на някой неприятелски кораб, който се връща от Западна Индия, и да намерим на него нещо за хапване, докато дойде време сами да стъпим на брега.

И тъй, докато говореше тоя стар, но още държелив моряк, с едната ръка често поднасяше чашата до устата си, а с другата стискаше здраво гарафата. Другарите му трябваше волею-неволею да слушат красноречието му или да си отидат жадни. Най-после Барнстейбъл безцеремонно му отне шишето и като си смеси вода и ром в равна пропорция, забеляза:

– Какъв чудноват грог имате в чашата си, Болтроп! Откакто плавам, не съм виждал такова нещо. В него има не повече вода, отколкото измества „Ариел“ с плиткото си газене, а дъното му не се стига. Ако в избата ви има такова устройство за вечно пълнене, нашата фрегата ще излезе много евтино на Конгреса.

Останалите офицери бяха още по-въздържани. Грифит само на-кваси устните си, а лоцманът изобщо отказа предложената му чаша. Капитан Мънсън продължаваше да стои прав и офицерите, виждайки, че присъствието им не е повече необходимо, се поклониха и излязоха. Грифит, който си тръгна последен, усети леко докосване на ръка по рамото си и като се обърна, видя, че го бе спрял лоцманът.

– Мистър Грифит – каза той, когато останаха сами с командира на

фрегатата – снощните събития трябваше да ни научат на взаимно доверие. Без него нашата експедиция ще бъде опасна и безполезна.

– Нима рискът е еднакъв за двама ни? – възрази младият човек. Всички ме знаят такъв, какъвто съм. Служа на отечеството, принадлежа към семейство, чието име е гаранция за верността ми към Америка. И все пак рискувам да сляза на неприятелска земя, сред врагове, с малки военни сили и при обстоятелства, когато предателството би било гибелно за мен. Кой и какъв е този човек, дето се радва толкова на вашето доверие, капитан Мънсън? Задавам този въпрос не толкова заради себе си, колкото заради смелчаците, които ще ме следват безстрашно, накъдето и да ги поведеа.

Сянка на недоволство премина по лицето на непознатия при тия думи, след които той се замисли дълбоко.

– Вашият въпрос е до известна степен основателен, мистър Грифит – отговори командирът, но едва ли е нужно да ви напомням, че имам право да изисквам безусловно подчинение от всички. Макар че произходът и образованието ми не ми дават привилегиите, от които се ползвате. Все пак Конгресът очевидно е сметнал, че не могат да се пренебрегнат моите заслуги и години. Аз командувам тая фрегатата...

– Не продължавайте! – прекъсна го лоцманът. Съмненията на мистър Грифит са обясними и трябва да се разпръснат. Харесват ми гордостта и смелият поглед на този млад човек. И ако го е страх да не увисне заради мен на бесилката, аз ще му дам пример на благородно доверие. Прочетете това, сър и кажете можете ли и тогава да не ми се доверявате?

С тези думи непознатият пхна ръка под куртката си, извади един пергамент, украсен с панделки и масивен печат, разгъна го и го сложи на масата пред младия човек. Той посочи тържествено с пръст някои пасажии от текста и в очите му пламна необикновен огън, а когато заговори, бледото му лице леко поруменя.

– Както виждате – каза лоцманът, сам кралят не се е поколебал да гарантира за мен, а американец няма основание да се плаши от неговото име.

Грифит се вгледа учудено в красивия подпис на злополучния Людовик, който украсяваше долната част на пергамента. Но, когато проследи с очи пръста на непознатия и прочете написаното, той се отдръпна от масата и като впери пламнал поглед в лоцмана, възкликна с въодушевление, което озаряваше цялото му лице:

– Водете ни! Готов съм да ви следвам до гроб!

По устните на непознатия пробягна усмивка на задоволство и като улови младия човек за ръката, той тръгна с него към кают-компанията, а командирът на фрегатата, бързмълвен, невъзмутим свидетел на тази сцена, остана сам.

ГЛАВА VIII

Напред бе корабът понесен,
 тъй както хрътка в устрем бесен дивеча стръвно гони.
 Уолтър Скот „Господарят на островите“

Макар, че участниците в съвещанието имаха заповед да пазят в тайна какво се бе разисквало, все пак матросите подочуха нещичко от младшите офицери и целият екипаж се развълнува. С бързината на бойна тревога по палубите на фрегатата де разнесе слух, че по нареждане на самия Конгрес ще се извърши десант с някаква тайнствена задача, затова хората, които трябваше да рискуват живота или свободата си, като участвуват в тази експедиция, естествено, започнаха да изказват най-различни предположения за нейната цел и численост. Стремеж да се прояви храброст и да се изпита нещо ново – така може да се определи основното настроение на екипажа, който с не по-малък възторг би посрещнал и заповед да атакува с кораба си целия английски флот. Само неколцина от по-старите и по-предпазливи матроси не споделяха това безразсъдно въодушевление, а двама-трима, между които най-забележителен беше кормчията на велбота, се осмелиха дори да се изкажат против всякакви сухопътни операции изобщо, с каквито според тях не по-добава да се занимават моряци.

Капитан Менюъл строи хората си до трапа и след като им държа кратка реч, за да разпали у тях войнствен плам и патриотични чувства, съобщи, че му трябват двайсет доброволци – всъщност половината от войниците – за опасна работа. След кратко мълчание целият отряд като един направи крачка напред, с което показа, че е готов да следва командира си до края на света. Поласкан от тази окуражителна изява, Менюъл потърси с очи Барнстейбъл, но когато видя, че командирът на шхуната, разположил се на шканците, се занимава с някакви книжа, пристъпи към безпристрастен подбор на кандидатите за слава, като се стараше да отдели за себе си най-добрите, а да остави на кораба по-лошите.

Докато ставаше тази подготовка и екипажът на фрегатата се намираще в състояние на крайна възбуда, Грифит се качи на палубата. Лицето му пламтеше от необикновен ентузиазъм, а очите му светеха от радост и въодушевление, отдавна незабелязвани по лицето на младия човек. Той даваше необходимите разпореждания на матросите от кораба,

които се готвеше да вземе със себе си, но в тоя момент Барнстейбъл му махна с ръка и го поведе отново към каютата.

– Да почакаме, докато вятърът отслабне – каза командирът на „Ариел“, когато седнаха. Не бива да дебаркираме на източното крайбрежие на Англия при такова вълнение ... Но Кейт наистина е създадена за жена на моряк! Погледни, Грифит, каква сигнална книга е измислила умната ѝ главица!

– Дано мнението ти се потвърди и ти да бъдеш щастливият моряк, комуто е писано да стане неин мъж – отвърна приятелят му. Това момиче наистина прояви голямо умение в тая работа. Отде може да е научила тъй добре сигналната азбука?

– Отде ли? Та тя е научила и нещо повече. Например да цени чисто-сърдечната любов на един моряк. Да не мислиш, че езикът ми беше вързан, когато седяхме край речния бряг в Каролина, и че нямахме за какво да си говорим?

– Сигурно си забавлявал любимата си с трактати за мореплавателното изкуство и за сигналната наука? – усмихна се Грифит.

– Отговарях на въпросите ѝ, мистър Грифит, както би постъпил всеки възпитан мъж, когато разговаря с девойката, която обича. Кетрин е надарена с любопитство като всяка жена от нашия град, която е минала вече нос Четиридесетилетие и още не си е намерила съпруг, а езикът ѝ играе насам-натам като ветропоказател в тихо време ... Но, ето разговорника ѝ. Признай, Грифит, че като оставим настрана сантименталността и висшето ти образование, такава умна и находчива девойка може да ти бъде отлична помощничка.

– Аз никога не съм се съмнявал в добрите качества на мис Плаудън – произнесе Грифит с комична важност, която често се примесваше с по-дълбоките му чувства. В това именно се проявяваха моряшките му навици и характерът му. – Но това наистина надминава всичките ми очаквания. Какъв сполучлив избор на фразите: номер J 68 – незаличимо, 169 – до гроб, 170 – страх ме е да не се излъжа в теб.

– Стига! – извика Барнстейбъл, като дръпна книгата от ръцете на сияещия Грифит. Защо да си губим сега времето с такива глупости? Я кажи по-добре, какво мислиш за нашата експедиция на брега?

– Мисля, че дори и да не успеем да заловим нужните хора, поне ще освободим нашите дами.

– Но този лоцман! Не забравяй, че той държи всички ни за гушата и достатъчно е да се разбъбре, когато го заплашат или го подкупят, и ще ни обесят на реите на някой английски кораб.

– А защо не изхвърли кораба ни на брега, когато се бяхме залутали сред плитчините? Тогава и през ум не ни минаваше да го заподозрем в предателство – възрази Грифит. Не, аз му имам пълна вяра и мисля, че с него можем да се чувствуваме по-спокойни, отколкото без него.

– Тогава, нека върви ако ще в къщата, където ще се съберат на лов неговите министри! – възкликна Барнстейбъл, като скри сигналната книга под куртката си. Ние пък си имаме карта и тя ще ни покаже пътя за пристанището, което търсим. Наречи ме глупак, ако стъпя още веднъж на terra firma и тази палавница пак ми се изплъзне като летяща рибка от делфин! Мистър Грифит, трябва да вземем на брега и корабния свещеник.

– Любовното безумие те кара да забравиш войнишкия си дълг. Нима ще легнеш в дрейф и ще слушаш проповеди по време на нашата хвърката експедиция?

– Не, не, можем да легнем в дрейф само при крайна нужда. Но, в такива случаи винаги трябва да се лавира и в паузите можем да накараме свещеника да ни венчае. Той се оправя лесно с молитвеника и ще свърши работата не по-зле от епископ. Дано тия мили имена, с които е подписано писмото, за последен път да стоят заедно...

– Не бива така – каза Грифит, като клатеше глава и се усмихваше макар, че никак не му беше до смях ... Не бива така, Ричард! Трябва да забравим влеченията на сърцето си и да служим единствено на родината. Пък и лоцманът не е човек, който би отстъпил от целта си.

– Тогава нека сам гони целта си! – тросна се Барнстейбъл. Никой на тоя свят освен командира не е в състояние да ми попречи да говоря с моята тъмноока Кейт чрез тия флагчета, камо ли тоя жалък лоцман! Да върви където ще. Аз пък ще държа курс като по компас, право към старите развалини, откъдето мога да видя романтичното крило и трите опушени ветропоказателя. Не мисли, че забравям дълга си. Не! Аз ще ти помогна да уловиш англичаните, но когато свърши тази работа, ура за Кетрин Плаудън и върнатата любов.

– Млъкни, безумецо! Каюткомпанията има дълги уши, а нашите прегради са изтънели от времето. Трябва да мислим преди всичко за дълга си. Това не е детска игра и не току-тъй нашите комисари в Париж са сметнали за нужно за изпратят фрегатата на такава експедиция!

Сериозността на Грифит поугаси разпалеността на Барнстейбъл, като поразмисли малко, той скочи и понечи да излезе.

– Къде? – запита Грифит, като спря кротко нетърпеливия си приятел.

– При стария добродушко. Намислих как да превъзмогнем всички трудности.

– Първо кажи на мен. Аз съм му доверен човек и мога да ти спестя излишно огорчение в случай на отказ.

– Колко благородници иска да вземе за украсение на каютата си?

– Лоцманът ми посочи не по-малко от шестима – все хора знатни, ползуващи се с уважение сред врага. Двама перове, двама членове на Камарата на общините, един генерал, а шестият е моряк като нас с чин капитан. Те се събират на лов в едно имение близо до брега и ми се струва, че планът е изпълним.

– Е, значи, по двама на всеки от нас. Ти върви с лоцмана, ако искаш, но позволи ми да поема с моя кормчия и с гребците към дома на полковник Хауард. Аз ще извърша изненадващо нападение срещу къщата му, ще освободя дамите, а на връщане ще взема в плен първите двама лррдове, които ми попаднат. Смятам, че за нашата работа е безразлично кого ще хвана.

– Макар и да се наричат перове²⁴ – отвърна Грифит, неспособен да съдържа смеха си, все пак, мисля, има известна разлика помежду им. И Англия може да ни благодари, че ще я отървем от някой и друг от тях. А и не се намират лесно като просяци зад всеки плет. Не, не, хората, които търсим, не трябва да се отличават само със знатност. Но, я да разгледаме по-внимателно плана и картата, изработени от мис Плаудън. Току виж, че поради някакво непредвидено стечение на обстоятелствата се наложи да отидем там.

По-разумните доводи на Грифит накараха Барнстейбъл, макар и неохотно, да се откаже от лекомисления си план и двамата цял час размишляваха как да задоволят личните си интереси, без да пренебрегват служебния си дълг.

Цяла сутрин продължи да духа силен вятър, но към обед се появиха обичайните признаци за подобряване на времето. През тия няколко часа на бездействие войниците от морската пехота, определени да участвуват в десанта, се разхождаха из кораба с важен и загрижен вид, като че събираха сили за славния и опасен поход, подготвян от тяхното началство. Няколкото матроси, които трябваше да придружават експедицията, се разхождаха с отмерена крачка по палубата, пъхнали ръце под спретнатите си сини куртки, или от време на време поглеждаха към хоризонта и сочеха на по-неопитните си другари разпръсващите се облаци, които

24. Игра на думи: Пер (лорд, благородник) на английски значи и „равен“. Б.пр.

предвещаваха утихване на бурята. И последният войник вече се бе домъкнал с раница на гърба до трапа, където се бяха събрали другарите му, въоръжени и екипирани за бой, когато капитан Мънсън, придружен от непознатия и първия лейтенант, се качи на шканците. Лейтенантът прошепна нещо на един гардемарин, който се завтече весело по палубата и след малко се чу пронизителният писък на боцманската свирка едновременно с дрезгавата команда: – „Тигър“ на вода!

Заби остро барабан, морските пехотинци се строиха за преглед, а шестимата матроси, придадени към катера с такова страшно име, се приготвиха да спуснат малката си лодка от борда на фрегатата в развълнуваното море. Всичко се вършеше в най-строг ред и с такова хладнокръвие и ловкост, сякаш хората хвърляха предизвикателство на разгневената стихия. Пехотинците преминаха благополучно от Фрегатата на шхуната и макар че корабът заслоняваше катера от напора на вятъра, от време на време изглеждаше като, че ли лодката по пътя от единия до другия кораб ту потъваше в морските дълбини, ту литваше към облаците.

Най-после бе съобщено, че катерът е готов да вземе участващите в експедицията офицери. Лоцманът се отдръпна настрана и няколко минути поговори насаме с командира на фрегатата, който слушаше с дълбоко внимание всяка дума. Когато съвещанието им свърши, старият капитан въпреки вятъра откри побелялата си глава и с чистосърдечието на моряк и уважението на подчинен протегна ръка на лоцмана. Непознатият отвърна вежливо на тоя поздрав, обърна се бързо кръгом и с внушителен жест подкани чакащите да слизат в лодката.

– Хайде, господа, време е да тръгваме! – каза Грифит, като се отърси от мислите си и почна да се сбогува припряно с братята си по оръжие.

Когато разбра, че офицерите са готови да се спуснат в катера, младежът, когото според правилата на моряшкия етикет наричаха мистър Мери и който предварително бе получил заповед също да бъде готов, прескочи през борда на фрегатата и с ловкостта на катерица се шумгна в лодката. Но капитанът на морската пехота се поспря и погледна многозначително лоцмана, който трябваше да слезе в катера преди него. Непознатият, който стоеше на палубата и оглеждаше небето, сякаш не забелязваше, че офицерът го чака, и тъй като последният вече бе загубил търпение, след моментално колебание се реши да му напомни.

– Чакаме вас, мистър Грей!

Като чу името си, лоцманът хвърли бърз поглед на говорещия, но

вместо да тръгне към стълбата, с лек поклон отново подкани офицерите да слизат. За учудване не само на капитана от морската пехота, но и на всички, които виждаха това нарушение на флотския етикет, Грифит се поклони ниско и скочи в лодката така чевръсто като, че ли подире му вървеше адмирал. Може би непознатият бе схванал невежливостта си, или пък беше твърде безразличен към всичко, което го заобикаляше, за да обръща внимание на дреболии, но се спусна в лодката веднага след лейтенанта, като предостави на командира на морската пехота честта да се качи последен. Капитан Менюъл, който се отличаваше със строгото си придържане към флотския и военния етикет, реши в подходящ момент да се извини на първия лейтенант, комуто по старшинство се полагаше да слезе последен в катера. Но когато впоследствие разказваше тази случка, капитанът със злорадство си спомняше колко хитро бе успял да „подхлъзне“ надменния лоцман.

Вече от няколко часа Барнстейбъл беше на борда на малката си шхуна, готов да приеме хората от кораба. Затова щом тежкият катер на фрегатата бе вдигнат на палубата на шхуната, той обяви, че „Ариел“ може да отплава. Както казахме вече, „Ариел“ спадаше към класа на най-малките морски съдове и тъй като конструкцията му беше толкова пропорционална, че изглеждаше значително по-малък по размери, отколкото беше в действителност, той отлично подходеше за предстоящата експедиция. По лекота приличаше на коркова тапа и понякога като, че ли не плаваше, а се плъзгаше по пенестите гребени, мощните талази, които се удряха в крехките му бордове, заливаха непрекъснато ниската палуба и малкото корабче така подскочаше и се люлееше във вдлъбнатините между вълните, че даже опитните моряци трябваше да ходят много предпазливо. И все пак на шхуната беше чисто и подредено, както са способни да поддържат ред и чистота моряци, и всичко беше разположено така, че в малкото пространство да не се чувствава теснота. Въпреки малките си размери обаче „Ариел“ носеше бойното си снаряжение с такава гордост, че оръдията му изглеждаха по-страшни и по-опасни, отколкото бяха в действителност. Смъртоносното оръдие, въведено след описвания от нас период на всички кораби от малък клас, тогава едва що бе изобретено и американските моряци го познаваха само по славата, която се носеше за него под страшното име „съкрушител“. То имаше къс ствол с голям калибър, управляваше се лесно и още в началото качествата му бяха достойно оценени. Смяташе се, че големите кораби са отлично въоръжени, когато между другите средства за нападение на борда им има две-три от тия мощни оръдия. По-късно тези „каронади“,

наречени така по името на река Карон, на чиито брегове за пръв път са отлети, бяха видоизменени и подобрили и станаха обичайно въоръжение на кораби с определен размер. Вместо такива „каронади“ на фалшбордовете на „Ариел“ бяха монтирани шест леки бронзови оръдия, почернели от морската вода, която тъй често заливаше тия средства за унищожение, без да им причинява друга някаква вреда. В средата на кораба, между фокмачтата и грот-мачтата, се намираще още едно оръдие, също от бронз, но близо два пъти по-дълго от останалите. Лафетът му имаше своеобразна нова конструкция, която му позволяваше да се върти на 360 градуса, така че да бъде полезно при всякакви обстоятелства, каквито може да възникнат при морска война.

Лоцманът огледа внимателно това въоръжение, после с явно задоволство обгърна с поглед добре подредените палуби, изрядните, здрави платна и въжета и мъжествените лица на младите юнаци, които съставляваха екипажът. Отгърсвайки се от студенината, която бе проявявал непрекъснато през краткото време, откакто беше с тия хора, сега той изрази чувствата си гласно и непринудено:

– Хубаво корабче си имате, мистър Барнстейбъл – рече той, и безстрашен екипаж. Добра работа можете да свършите в случай на нужда, сър и мисля, че тоя час не е далеч.

– Колкото по-скоро, толкова по-добре! – отвърна смелият моряк. Откакто напуснахме Брест, нито веднъж не съм имал случай да си послужа с тия оръдия, макар, че в Ламанша срещнахме няколко неприятелски катера, с които нашите булдози много искаха да си поприказват. Мистър Грифит ще ви потвърди, господин лоцман, че моите шест топчета могат при нужда да реват колкото осемнайсетте оръдия на фрегатата.

– Но без особена полза – забеляза Грифит. *Vox et praeterea nihil*²⁵, както казваха в училище.

– Не зная гръцки и латински като вас, мистър Грифит – отвърна командирът на „Ариел“, но ако искате да кажете, че тези седем бронзови играчки не могат да запратят гюлле на разстояние, каквото се полага на оръдия с такива размери и при такава височина над водата, или да пръскаят картеч като вашите бомбарди²⁶ надявам се, че преди да се разделим, ще имате възможност да се убедите в обратното.

– Тези оръдия обещават много – каза лоцманът, който, изглежда, не

25. Самият глас е нищо (лат.). Б.пр.

26. Бомбард – старинно артилерийско оръдие. Б.пр.

знаеше за приятелските отношения между двамата офицери и искаше да ги помири. Не се съмнявам, че в бой ще действуват твърде убедително за неприятеля. Виждам, че на всички сте дали имена – предполагам според качествата им. Много изразителни имена наистина!

– Плод на празна фантазия – отвърна през смях Барнстейбъл, поглеждайки оръдията, на които бяха изписани странни имена: „Боксьор“, „Бъхтач“, „Мелач“, „Пръскач“, „Унищожител“ и „Забивач“.

– А защо няма име това оръдие в средата на кораба? – попита лоцманът. Или го наричате, както е общоприето – „Бабката“?

– Не, не, тук нямаме такива бабешки имена – отговори Барнстейбъл. Вървете малко по към кърмата и ще видите отстриани на лафета напълно заслужено име.

– Странно название, макар, че може да се каже има известен смисъл!

– Повече, отколкото мислите, сър. Она почтен моряк, дето се е облегал на фокмачтата и при нужда може да замени която щете част на рангоута²⁷ е командир на това оръдие и неведнъж с негова помощ е уреждал някой друг разгорещен спор с Джон Бул.²⁸ Нито един войник не може да прицели муската си тъй точно, както моят кормчия – деветфунтовото си оръдие. По тази причина, пък и поради известна прилика между тях – и двамата са дълги – сме дали на оръдието името, което виждате написано на него – „Дългия Том“.

Лоцманът слушаше с усмивка, но когато се извърна, лицето му пак придоби изражение на дълбока замисленост.

27. Рангоут – цялата съвкупност от дървените части, които поддържат платната: мачти, реи и т.н. Б.пр.

28. Джон Бул – сатиричен образ, който е станал нарицателен, когато става дума за англичанин, а понякога и за цяла Англия. Б.пр.

ГЛАВА IX

Селяшката чорба едва оставил,
и срещу краля дръзко вдигаш меч!

Драма

Голямата сграда с неправилна форма, обитавана от полковник Хауард, напълно отговаряше на описанието, излязло изпод перото на Кетрин Плаудън. Въпреки липсата на архитектурно единство, тъй като различните части бяха строени в различно време, вътрешните помещения не бяха лишени от комфорт, толкова характерен за домашния бит на англичаните. Тъмните, заплетени лабиринти от салони, коридори и стаи бяха подредени с красива, здрава мебел; и каквото и да е било първоначалното ѝ предназначение, сега тази сграда служеше смирено на едно тихо и благонаправно семейство.

Тук витаеха много зловещи предания за жестока разлъка и разбита любов, които като паяжина се вият вечно по стените на старите къщи. По-изкусна ръка би претворила тези легенди в забавни и трогателни истории, но нашите скромни усилия се ограничават в стремеж да описваме човека такъв, какъвто го е създал господ – груб и мерзък в очите на възвишените умове. Искаме веднага да предупредим притежателите на такъв завиден дар, че решително отхвърляме всичко свръхестествено изтънчено, както отхвърляме дявола, и да обърнем внимание на всички, които скучаят между себеподобните си, че колкото по-скоро захвърлят тази книга и се заловят да четат произведенията на някой по-високонадарен бард,²⁹ толкова по-скоро ще напуснат земята, макар че може да не стигнат небесата. Нашата цел е да изобразяваме единствено човека и прекрасната сцена, на която той играе, но не като отвлечен образ, изтъкан от метафизически противоречия, а само в осезаемата му природа, за да могат да ни разберат всички, както ние разбираме себе си. По този начин решително се отказваме от изключителната чест да ни обявят за гений, като отхвърляме – може би неразумно – мощната помощ на непотътно, за да придобием такова звание.

Като напуснем мрачните скали, под чиято сянка, както видяхме, влезе малкият „Ариел“, и прибоя, който реवेशе зловещо около него, ще се опитаме да пренесем читателя в трапезарията на манастира „Света

29. Бард – странствуващ поет-певец у келтските народи. Б.пр.

Рут⁶, като изберем вечерта на същия ден, за да ви представим друга група от действащите лица, чиито постъпки и характери сме си поставили за задача да опишем.

Тази стая с не особено големи размери беше ярко осветена от петшест свещи и от веселите пламъци на вълглицата, които горяха буйно в камината. Лъчите, отразяващи се от тъмната дъбова ламперия, падаха на петна върху солидната махагонова маса и се пречупваха в искрящото вино, образувайки светли и тъмни кръгове върху дървото по стените. Тази картина на комфорт се допълваше от тъмночервени жакардови пердета, огромни дъбови кресла с кожени облегалки и меки седалки, като че ли тази стая беше херметически затворена за външния свят и неговите тягостни грижи.

Около масата, която, както някога, стоеше в средата на стаята, бяха насядали трима джентълмени, току-що привършили обилната и приятна вечеря. Покривката беше вече прибрана и бутилката минаваше бавно от ръка на ръка, сякаш тия, които вкусуваха от съдържанието ѝ, смятаха, че ще имат достатъчно време и възможност да се наслаждават на удоволствията, които тя им предлагаше.

В единия край на масата седеше възстар човек, който изпълняваше елементарните изисквания на гостоприемството, задължителни за домакина дори в компания, където всички се чувствуват еднакво уютно и свободно. Този джентълмен беше вече на преклонна възраст, но изправената стойка, бързите движения и твърдата ръка показваха, че съвсем не страда от обичайната старческа немощ. Ако се съди по облеклото му, той спадаше към ония хора, които винаги следват модата на предишния век – дали от неприязън към каквито и да било бързи промени, или от привързаност към миналото, изпълнено с образи и чувства, които студеният залез на живота не е в състояние нито да пробуди, нито да замени с нещо друго. Може би старостта бе покрила със скреж оределите му коси, но изкуството бе съумяло да скрие грижливо следите от това опустошение. Главата беше старателно напудрена не само там, където още бяха останали косми, но и навсякъде, където те трябваше да растат според предписанията на природата. Правилните черти и особено високото, полегато, монументално чело на иначе немного изразителното лице свидетелствуваха за честността и благородството на стария воин. Белоснежните коси, които ображдаха почти изцяло лицето му, още повече подчертаваха мургавината на кожата, прошарена с червени жилчици. Срещу домакина, който, както веднага сте се досетили, беше полковник Хауард, седеше мършавият, жълтолик Кристофър Дилън, същият, който

според думите на мис. Плаудън беше нещастieto на нейната братовчедка.

Между тези двама джентълмени се беше разположил мъж на средна възраст с грубо лице, облечен в униформа на армията на крал Джордж. Цветът на неговото лице можеше да съперничи на червения му мундир, а главното му занимание в момента беше да прави чест на трапезата на гостоприемния домакин.

От време на време в стаята влизаше или излизаше мълчаливо един слуга и всеки път, когато отвореше вратата, нахълтваше вятърът и воят му се разнасяше из ъглите и високите комини на сградата. До креслото на полковник Хауард стоеше човек в селско облекло и в момента, когато се вдига завесата, която скрива тази сцена от очите на читателя, между този човек и стопанина на къщата се водеше разговор, който завършваше така:

– Значи, казваш, че шотландецът видял с очите си тоя кораб? – запита полковникът.

Фермерът потвърди това.

– Хм, добре – заключи полковникът, можеш да си вървиш.

На излизане селякът се поклони непохватно, на което полковникът отговори с вежливо кимване, а после се обърна към приятелите си и продължи разговора:

– Ако тези вироглави хлапаци наистина са накарали тоя изкуфял дъртак, който командува фрегатата, да се навре в тукашните плитчини пред такава буря, песента им е изпята! Е, поне така справедливият гняв на провидението ще се стовари върху бунтовниците и изменниците! Няма да се учудя, господа, ако чуя, че страната, където съм се родил е пометена от земетресение или погълната от океана – тъй ужасни и непроситими са нейните грехове! И все пак младежът, който по чин е втори след капитана на тоя кораб, беше някога горд и сърцат момък! Аз познавах добре баща му – голям храбрец беше, но като брат ми, бащата на Сесилия, предпочете морската служба пред сухопътната. Синът е наследил смелостта на баща си, но не и предаността му към краля. Жалко все пак, ако такъв младеж се е удавил.

Тази реч, която, особено към края, приличаше на монолог, не изискваше незабавен отговор; но офицерът, който вдигна чашата си срещу светлината, за да се полюбува на аления оттенък на виното, а после така бързо го гаврътна, че остана да съзерцава само прозрачното стъкло, спокойно сложи празната чаша на масата и като протегна ръка към червената бутилка, промълви с разсеяния тон на човек, чиито мисли са заети

със съвсем друго:

– Да, точно така, сър! Добри хора се срещат рядко и както казвате, не бива да се съжالياва за участта им, дори и да са намерили славна смърт. Смея да кажа, че това е голяма загуба за кралската служба.

– Загуба за кралската служба? – повтори домакинът. Славна смърт? Не, капитан Бъроуклиф, смъртта на един метежник не може да бъде славна. И не мога да разбера каква загуба може да има от това кралската служба.

В главата на офицера цареше такъв блажен хаос, че той трудно можеше да намери нужната мисъл, но благодарение на отдавнашния си навик към дисциплина все пак умееше да въдвори ред в мозъка си, затова можа да отговори бързо:

– Загуба в смисъл, че ще отиде на вятъра един добър пример, сър. Много назидателно ще е за другите, ако тоя млад човек бъде екзекутиран, а не да загине в бой.

– Той се е удавил, сър.

– Е, кажи-речи, все едно че е обесен. Не взех под внимание това обстоятелство.

– Обаче съмнявам се, сър, дали големият кораб и шхуната, забелязани от браничаря, са именно корабите, които имате пред вид – обади се мистър Дилън с рязък, провлечен глас. Едва ли биха се приближили тъй открито до бреговете, където постоянно кръстосват наши военни кораби.

– Тези хора са наши сънародници, Кристофър! – възкликна полковникът. Макар и бунтовници, те са смели и доблестни. Когато преди двацетина години имах честта да служа на негово величество, случи ми се да се срещна лице срещу лице с враговете на моя крал в няколко малки стълкновения, например при обсадата на Квебек³⁰, в битката под стените на този град, в една малка схватка при Тайкъндиорога³¹ при злополучния разгром на генерал Бредък³² и няколко други случая. Трябва да кажа в защита на колонистите, сър, че те се държаха мъжествено в това последно сражение. И същият джентълмен, който възглавява сега метежниците, заслужи достойна бойна слава в тази катастрофална битка.

30. По време на Седемгодишната война (1756–1763) Квебек, който заедно с цяла Канада се намирал под френска власт, бил обсаден и завзет от английската армия. Б.пр.

31. Тайкъндиорога – село в щат Ню Йорк (САЩ), където станали две сражения (в 1758 и 1759 г.) между англичани и французи. Б.пр.

32. Едуард Бредък (1695–1755) – английски генерал, главнокомандуващ на британските сили в Америка. През 1755 г. претърпял тежко поражение от французите. Б.пр.

Този скромен и доблестен млад човек се прояви като джентълмен. Никога не съм отричал, че мистър Вашингтон³³ е истински джентълмен.

– Да – отбеляза капитан Бъроуклиф с прозявка, не може да бъде другояче, щом е възпитаник на армията на негово величество. Но жал ми е, полковник Хауард, че метежниците са се удавили. По тоя начин, струва ми се, аз ставам излишен тук, а не мога да отрека, че благодарение на вашето гостоприемство тоя дом ми стана много приятен.

– Но и аз трябва да ви благодаря за приятната компания, сър – отвърна домакинът, като се поклони учтиво. Ала не подобава на джентълмени като нас, прекарвали по военни лагери, да си разменят любезности за щяло и нещяло. Виж, друго е с моя роднина Дилън, чиито мисли сега са заети повече с коментарите на Коук за Литълтън³⁴, отколкото с веселието на нашата трапеза и с войнишкия живот. Той би сметнал тия формалности за не по-малко необходими от мъдрите слова, с които изобилствуват неговите дела. Ех, Бъроуклиф, драги ми приятелю, струва ми се, че вече вдигнахме наздрависи за всички членове на кралското семейство – да ги благослови господ! хайде да прием сега в памет на безсмъртния воин!

– Чудесно предложение, славни домакин сте! Нито един войник не би се отказал от него – отвърна капитанът и стана. Да ги благослови господ, повтарям и ако нашата милостива кралица свърши тъй славно, както започна, ще имаме такава плеяда от принцове, с каквато не може да се похвали на трапеза нито една армия в Европа!

– Да, да, тази мисъл ни утешава мъничко след чудовищния метеж на моите сънародници. Но не искам да се измъчвам повече с неприятни спомени. Войските на моя суверен скоро ще прочистят тая порочна страна от опасната зараза.

– Няма и съмнение – потвърди Бъроуклиф, чиято глава все още беше поразмътена от искристата мадейра, зряла дълго под слънцето на Каролина. Тези янки бягат от редовните войски на негово величество, както мръсното лондонско простолудие, когато види конната гвардия.

– Извинете, капитан Бъроуклиф – каза домакинът, като се изправи

33. Джордж Вашингтон (1732–1799) – американски деец от епохата на борбата за независимост на северноамериканските колонии на Англия. През 1775–1783 г. бил главнокомандуващ на армията на въстаналите колонисти във войната за независимост, а през 1789–1797 г. първият президент на САЩ. Б.пр.

34. Томас Литълтън (ок. 1407–1481) – английски юрист, автор на книгата „Трактат за владенията“ – първата напечатана в Англия книга за английското законодателство. Коментарите на Едуард Коук (1552–1634) за тази книга дълго време били най-важно помагало за подготовка на английските юристи. Б.пр.

величествено. Те може да са заблудени, измамени, подведени, но вашето сравнение е несправедливо. Дайте им оръжие, научете ги на дисциплина и ще видите тогава. Всеки, който отнеме даже педя от земята им, колкото и обширна да е тя, ще плати за това с кръвта си.

– И най-големият страхливец би се сражавал в страна, където се прави такова вино, което подмладява сърцето – отвърна невъзмутимият офицер. Аз съм живо доказателство, че неправилно сте ме разбрали, защото ако не бяха тия недодялани джентълмени – вермонтци и хемпширци, дето пречукаха две трети от ротата ми да им прости господ тоя грях! – нямаше да бъда днеспод вашия покрив като член на наборната комисиия, а щях да служа в действащата армия. А и нямаше да бъда обвързан с договор, като с Мойсеевия закон³⁵, ако Бъргойн³⁶ бе съумял да устои на маршовете и обратните маршове на тия дангалаци. Сър, аз от все сърце пия за тяхното здраве! И като виждам пред себе си тая бутилка, пълна със златисто слънце, готов съм да пия за цялата армия на Гейтс, за всеки полк, за всяка рота и ако щете, даже за всеки войник само за да угодя на един добър приятел!

– В никой случай не бих злоупотребил дотам с вашата любезност! – провикна се полковникът, съвсем омекнал от тази всеотдайна отстъпчивост. Аз съм ви тъй много задължен, капитан Бъроуклиф, загдето взехте присърце защитата на моя дом от тези пирати и бунтари, каквито са станали моите заблудени сънародници, че не мога да приема такава самопожертвувателност.

– Има и по-тежки задължения, а никой не иска награда за тях, уважаеми домакине – отвърна воинът. Обикновено е скучно да се живее на село, а и виното е винаги отвратително. Но в къща като вашата човек се чувства като на седмото небе. И все пак имам да се оплача от нещо. Искам да го премълча, но не мога. Като човек и като войник съм задължен да говоря, иначе бих опозорил униформата си.

– Само кажете какво е, сър, и причината за вашето недоволство ще бъде моментално отстранена – рече домакинът малко учудено.

– Ето ние тримата седим тук от сутрин до вечер – подзе офицерът. Ергени сме, ядем до насита, пием, колкото си щем, благодарение на

35. Според библията, староеврейският пророк Мойсей съставил така нареченото Петокнижие, включващо най-стария законник. Б.пр.

36. Джон Бъргойн (1722–1792) – английски генерал и популярен на времето драматург. По време на войната за независимост на САЩ командувал английските войски, бил обкръжен при Саратога от американците, командувани от Гейтс (1728–1806 г.) и капитулирал. Б.пр.

вашето гостоприемство, ала живеем като охранени отшелници, докато две от най-прекрасните девойки на тия острови линеят в самота само на няколко крачки от нас и не чуват даже нашите почтителни въздишки. За това мисля, трябва да бъдем упрекнати ние двамата с вас, полкрвник Хауард. Вие като стар, а аз като млад войник. Що се отнася до нашия приятел Коук с неговите коментари за Литълтън, нека той сам с тънкостите на закона да отстоява своята кауза.

За миг домакинът свъси вежди, а жълтеникавите бузи на Дилън, който през целия разговор бе седял в мрачно мълчание, като че ли още повече преbledняха. Но лека-полека бръчките по откритото чело на стария полковник отново се изгладиха, а устните на Дилън се разтегнаха в йезуитска усмивка, на която впрочем капитанът не обърна внимание, тъй като беше всецяло зает с виното, което посръбваше бавно, сякаш да прецени всяка капка, която докосваше небцето му.

– Според мен – проговори полковник Хауард, прекъсвайки неловкото мълчание – забележката на Бъроуклиф беше основателна ...

– Оплакването ми е съвсем естествено и чистосърдечно – вметна офицерът.

– И справедливо! – додаде полковникът. Съгласи се Кристофър, че не бива да се лишаваме от компанията на дамите, само защото те се страхуват от нашите сънародници-пирати макар, че може би предпазливостта изисква да не напускат стаите си. От уважение към капитан Бъроуклиф сме длъжни поне да го поканим някоя вечер на чаша кафе.

– Точно това исках да кажа – потвърди капитанът. Колкото до вечерята, тя и тук е приятна, но само жените умеят така да варят кафе. Затова напред, мой скъпи и уважаеми полковнико! Само да поискат, и вашите покорен слуга заедно с мистър Коук и неговите коментари за Литълтън са готови да докажат своята галантност.

Дилън сгърчи неприятното си лице в гримаса, която трябваше да изобразява саркастична усмивка, и отвърна:

– Но, достопочтеният полковник Хауард и храбрият капитан Бъроуклиф ще се убедят, че е по-лесно да победиш враговете на негово величество на бойното поле, отколкото да сломиш упорството на капризна жена. Не е минал ден през тия три седмици, без да съм пратил бележчица до стаята на мис Хауард в стремежа си като близък на нейния баща да уталожя страха ѝ от пиратите, но тя ме удостояваше само с благодарности, които нейният пол и възпитание смятат за задължителни.

– Е, значи, сте били щастлив колкото мен и не виждам причина да искате нещо повече! – извика офицерът, хвърляйки на Дилън поглед,

изпълнен със студено презрение. Човек бледнее от страх, а дамите обичат да се показват пред хората, когато на бузите им цъфтят рози, а не лилии.

– Жената е най-интересна, капитан Бъруклиф – вметна галантният домакин, когато търси покровителството на мъжа и този, който не смята това за чест, позори нашия пол.

– Браво, уважаеми сър, така и подобава да говори истински войник! Но, откакто съм тук, аз съм чувал толкова много за прелестта на обитателките на манастира, че горя от желание да видя тая красота, увенчана с такива верноподанически чувства, поради които девойките са предпочели да избягат от родината си, вместо да изложат своя чар на поругание от страна на невъзпитаните бунтари.

Тук полковникът се навъси и за миг като че ли се разяри, но гневното му изражение скоро се стопи в пресилена весела усмивка и като се изправи бодро, възкликна:

– Още тази вечер, още сега ще бъдете поканени, капитан Бъруклиф! Ние сме ви задължени, сър, за вашите заслуги тук и на бойното поле. Стига сме угодничили на тия своенравни момичета. Кажете-речи, от две седмици не съм виждал моята повереница, пък и племенницата ми се е мяркала пред очите не повече от два пъти. Кристофър, ти се грижи за капитана, а аз ще се опитам сам да проникна в килиите. Така наричаме тая част на сградата, понеже там живеят нашите „монахини“, сър! Извинете, че тъй преждевременно напушам трапезата, капитан Бъруклиф.

– Моля, моля, няма защо, сър, още повече че си оставяте превъзходен заместник! – извика офицерът, като обгърна с поглед едновременно и мършавата фигура на мистър Дилън, и гарафата с виното. Предайте моите почитания на затворничките и им кажете всичко, на което ви научи вашият остър ум, за да оправдаете нетърпението ми. Мистър Дилън, да прием в тяхна чест и за тяхно здраве!

Това предложение бе прието доста хладно и докато джентълмените поднасяха чашите към устните си, полковник Хауард напусна стаята, като се кланяше ниско и изказваше хиляди извинения на своя гост и дори на мистър Дилън, макар че той живееше постоянно в къщата му.

– Толкова ли е силен страхът между тия стари стени – запита офицерът, когато вратата се затвори подир домакина. Та вашите дами смятат за необходимо да се крият, когато все още не се знае дали неприятелят е слязъл на брега?

– Името на Пол Джонс вдъхва такъв страх у всички по това

крайбрежие – отвърна студено Дилън, че и обитателите на манастира „Света Рут“, предполагам, не правят изключение.

– Аха! Този пират си спечели страшна слава след оная работа при Флембъро Хед. Но, нека опита още една Хуайтхевънска експедиция³⁷ по тия брегове, докато ги пази моят отряд, макар и съставен само от новобранци!

– Според последните сведения той се е приютил в двора на Людовик – отвърна Дилън. Но има и други главорези като него, които бродят из моретата под бунтовното знаме и имаме основание да се боим от мъстта на такива отчаяни хора. Те именно – дай боже! – са загинали в тая буря.

– Хм! Дано да излязат негодници, иначе вашите надежди ще противоречат на християнското учение ...

Той искаше да продължи, но вратата се отвори и влезе ординарецът му, който доложи, че часовоят задържал по пътя край манастира трима души, които по облекло приличали на моряци.

– Пуснете ги! – кресна капитанът. Нямаме ли какво друго да правим, та спираме пътниците като разбойници по кралските пътища? Дайте им да сръбнат от манерките ви и да се омитат тия нехранимайковци! Заповядано ви е да биете тревога, ако някой неприятелски отряд слезе на брега, а не да задържате мирни поданици, които ходят по законната си работа.

– Моля да ме извините, ваше високоблагородие – отвърна сержантът, – ала тези хора като че ли дебнели нещо около къщата. Пък и не смеели да припарват твърде до мястото, където стоя до тази вечер нашият часовей. Това се сторило подозрително на Даунинг и той ги задържал. Даунинг е глупак и нека не се престарава толкова, че може да му излезе солено. Какво направихте с тия хора?

– Отведох ги в караулното в източното крило, ваше високоблагородие.

– Тогава ги нахрани, чуваш ли, и ги напой хубаво, та да няма оплаквания, а след това ги пусни.

– Слушам, сър! Само, че между тях има един такъв напет ... същински войник! Струва ми се, че ще успеем да го склоним да се запише на военна служба, ако го задържим до сутринта. По походката му личи,

37. Близко до Флембъро Хед през 1779 г. Пол Джонс заловил керван от английски търговски кораби. Хуайтхевънската експедиция била предприета от него в 1778 г. Стовареният десант обезвреди оръдията в два форта, но не успял да изгори корабите в пристанището. Б.пр.

сър, че вече е служил.

– Какво?! – възкликна капитанът и наостри уши като хрътка, усетила по познатия шум дивеча. Служил ли е вече, казваш?

– По всичко личи, ваше високоблагородие. Стар войник рядко може да се излъже в това отношение. Мисля, че е само преоблечен като матрос, пък и мястото, където го уловихме, е такова, та няма да е зле да го задържим, докато го обвържем по законите на кралството.

– Млъкни, негоднико! – срязва го Бъроуклиф, като стана и тръгна с несигурна крачка към вратата. Ти говориш в присъствието на бъдещия върховен съдия, затова не бива да се отнасяш тъй лекомислено към законите. Но ти си прав. Подай ми ръка, сержанте и ме води към източното крило. Очите ми не виждат в такава тъмна нощ. Офицерът трябва винаги да проверява постовете си, преди да засвири вечерната заря.

След като се бе опитал да надмине домакина по учтивост, капитан Бъроуклиф тръгна да изпълни патриотичната си мисия, подпирайки се с дружеско снизхождение за ръката на подчинения си.

Дилън остана сам на масата, като се мъчеше да изрази надигащите се в гърдите му злобни чувства с насмешливо-презрителна усмивка, която виждаше само той, когато голямото огледало отразяваше мрачното му, неприятно лице.

Но трябва да побърза да изпреварим стария полковник, който отиваше към „килиите“.

ГЛАВА X

Безкрайни добрини и нелепост бликаше от нейните очи.

И всекиго докосваха с любов.

Ту като Хеба със гальовен зов усмихнати,

ту в сенки мрачни, ту радостни са, ту нещастни,

но винаги все по-прекрасни.

Кембъл Гертруда от Уайоминг

Западното крило на обителта „Света Рут“, или манастира, както всички наричаха това здание, бе запазило твърде малко от първоначалното си предназначение. От двете страни на един дълъг, нисък и тъмен коридор на горния етаж бяха наредени множество стаички, които навярно са служили някога за килии на монахините, обитавали, както се разправяше, именно тая част на сградата. Но, още преди стотина години първият етаж е бил преустроен, при което са били запазени някои стари особености, за да отговаря на изискванията за комфорт, какъвто са го разбирали в началото на царуването на Джордж III. Откакто сградата бе загубила религиозното си предназначение и почнала да служи за светски цели, това крило беше предоставено на стопанката па къщата. Затова полковник Хауард, ставайки временно владетел на „Света Рут“, бе запазил това разпределение, докато в хода на събитията покоите, определени за жилище на неговата племенница, в което тя трябваше да намери всички необходими удобства, се превърнаха в неин затвор. Но тъй като строгостта на стария воин произтичаше както от добродетелите, така и от недостатъците му, това ограничаване на свободата и лошо отношение беше единственото нещо, от което можеше да се оплаче младата девойка. А за да може читателят ни да прецени сам при какви условия живееха затворничките, които впрочем трябва най-после да му представим, без повече излишни думи ще го заведем при тях.

Гостната на „Света Рут“ според преданието е била някога трапезария на групичката прекрасни грешници, които търсели между тия стени убежище от светските съблазни. Изглежда, че те са били малко на брой, а пиршествата им не особено пищни. Иначе не биха се побрали в такова малко пространство. Все пак тази стая беше със значителни размери и добре обзаведена, макар и без очебиен разкош. Диплите на сините жакардови пердета почти скриваха стените, където бяха разположени

дълбоките прозорци. Другите две стени бяха украсени с тъмни кожени тапети със своеобразни щамповани златисти винетки. Масивни махагонови канапета с дърворезба и кресла от същия материал и в същия стил, облицовани със същата скъпа тъкан, която бяха направени пердетата, заедно с турския килим, по чиято кадифена повърхност играеха в ярка смесица всички цветове на дъгата, оживяваха мрачното великолепие на огромната камина, тежките, широки корнизи и сложните плетеници на масивната дърворезба по стените. В огнището горяха буйно дърва – каприз на мис Плаудън, която със свойствената си пламенност твърдеше, че въглищата са „само за ковачи и англичани“. Освен от веселия пламък в камината стаята се осветяваше от две восъчни свещи в тежки сребърни свещници. Едната от тях бе сложена направо на пъстрия килим, който обливаше ярко с лъчите си, а пламъкът ѝ се поклащаше от бързите движения на девойката, разположила се до нея. Позата на тази млада дама – коленичила, леко приведена, на килима, макар и много грациозна, би подобавала повече на дете и човек, незапознат с целта на нейното занимание, би намерил държанието ѝ твърде неприлично. Около нея бяха разхвърляни правоъгълни копринени парцалчета с всякакви цветове, които тя редеше сърчно, образувайки най-различни контрастни съчетания, сякаш с присъщото си женско тщеславие избираше в магазин плат, който би подходдал на свежия, мургав тен на лицето ѝ. Атлазената рокля, която прилепваше плътно о тънкия ѝ стан, подчертаваше изяществото на дребната фигура, а игрите кехлибареночерни очи можеха да съперничат с блясъка си на боите, с които си служат италианските живописци. Няколко розови панделки, закачени тук-там обмислено и все пак с кокетлива небрежност, като че ли бяха само отражение на свежата руменина, която се разливаше по усмихнатото лице, и нищо повече не можеше да се добави към тази красота.

На края на едно канапе малко по-далеч се бе облегнала друга девойка, облечена цялата в бяло. Уединението може би я бе направило леко небрежна към външността си или може би гребенът не беше в състояние да задържи цялото обилие на косите ѝ с цвят и лъскавина на гарваново крило, които се бяха разпуснали свободно и обгръщайки раменете с бляскавата си коприна, се разстилаха пишно като тъмни вълни по роклята и по жакардовата тапицировка на канапето. Малка ръчица, която сякаш се срамуваше от прекрасната си голота, подпираше главата, потънала в гъстите кичури на косата, като най-нежен алабастр, поръбен с най-черен абанос. Изпод тъмните къдрици, които увенчаваха целия този разкошен шлейф от коси, обгърнал девойката от главата до петите,

надничаше полегато, ослепително бяло чело, подчертано с извити като дълги вежди, тъй тънко и безупречно обрисувани, като че ли ги бе изписала майсторска ръка на художник. Спуснатите клепки с дълги копринени ресници скриваха очите, впити в пода, сякаш собственицата им бе потънала в тъжен размисъл. Останалите черти на тази девойка трудно могат да се опишат, защото в някои отношения не бяха нито правилни, нито съвършени, и все пак със своята хармоничност като цяло представляваха прекрасен образец на женска нежност и красота. По бузите ѝ ту пламваше, ту отново изчезваше лека руменина, която се менеше с вълнуващите я чувства, и дори когато размишляваше спокойно.

Руменината, като че ли пропълзяваше крадешком по пламналите ѝ слепоочия, а после отново оставяше лицето ѝ ужасяващо бледо. В облегнато положение тази девойка изглеждаше мадко над среден ръст, фигурата ѝ беше по-скоро нежна, отколкото пълна, а малкото ѝ краче, което лежеше на жакардовата възглавничка пред нея, беше тъй очарователно закръглено, че всяка представителка на нейния пол би могла да му завиди.

– О, сега съм тъй веща в тая работа, както сигналистът на самия лорд върховен адмирал на Англия! – възкликна през смях девойката, която седеше на пода, и с детинска радост запляска ръце. Ах, как ми се иска, мила Сесилия, по-скоро да покажа своето умение!

При тези думи на братовчедката си мис Хауард вдигна глава, погледна Кетрин и се усмихна леко. Човек, който я съзρε в този миг, сигурно ще се учуди, но няма да се разочарова от промяната, настъпила в изражението на лицето ѝ. Вместо пронизателни черни очи, каквито би очаквал, ако съди по тъмния цвяна косите, той ще види големи, кротки сини очи, които сякаш плаваха в такава прозрачна влага, не беше почти невидима, и поразяваха със своята нежност и обаяние повече, отколкото живите и весели искрящи очи на нейната приятелка.

– Успехът на твоята безразсъдна екскурзия до морския бряг, братовчедке, е помътил главата ти – забеляза Сесилия. Но не зная с какво друго може да се излекува болката ти освен със солена вода, каквато се предписва и в други случаи на лудост.

– Ах, боя се, че няма да има полза от твоето средство! – възкликна Кетрин. То не помогна дори на такъв уравновесен човек като мистър Ричард Барнстейбъл, който навярно го е вземал неведнъж при силни бури, но все си остава пръв кандидат за лудницата. Представи си, Сесилия, по време на вчерашния ни десетминутен разговор при скалите тоя безумец ми предложи убежище на своята шхуна!

– Мисля, че твоята смелост е способна да го подтикне към още много неща, но все пак не може сериозно да ти прави такова предложение!

– В името на справедливостта трябва да се каже, че тоя клетник спомена нещо за свещеник, който щял да освети цялата работа, но тази мисъл ми се стори неимоверно дръзка. Аз никога няма да забравя това и да му го простя. Но, какво ли е преживял после на малкия си „Ариел“ сред чудовищните вълни, които се удряха нощес с такава сила в брега! Дано да са излекували неговата самонадеяност. От залез до изгрев сигурно не е останало сухо косъмче по него. Така му се пада за неговата дързост и уверявам те, ще му го кажа в очите. Ей сега ще приготвя десетина сигнала, да се посмеем за отмъщение на този мокър поклонник.

Доволна от хрумването си и ободрена от тайната надежда, че смелият ѝ план в края на краищата ще се увенчае с успех, жизнерадостната девойка тръсна игриво черните си къдрици и разхвърли разноцветните флагчета весело около себе си, след което се залови да ги подрежда в нови съчетания, за да се позабавлява с отчаяното положение на своя възлюблен. Но думите ѝ помрачиха лицето на нейната братовчедка и когато тя заговори, в гласа ѝ звучеше укор: – Кетрин, Кетрин! Как можеш да си правиш шеги, когато сме заобиколени от толкова опасности! Забрави ли какво ни разказа Елис Дънскоум за снощната буря? Че два кораба – фрегата и шхуна с безумна смелост се опитвали да минат през плитчините само на шест мили оттук и ако господ не се е смилил над тях, лошо им е писано! Как можеш ти, която знаеш добре кои са тези безстрашни моряци, да се шегуваш със заплашващата ги с гибел буря?

Тези упреци вразумиха лекомислената присмехулка. Всякаква следа от шеговитост изчезна от лицето ѝ, което се покри с мъртвешка бледост. Тя склочи ръце и вторачи унесен поглед в разхвърляните безразборно около нея ярки копринени парцалчета. В този критичен момент вратата на стаята се отвори бавно и влезе полковник Хауард. Видът му представляваше забавна смесица от дълбоко негодувание и обичайното кавалерско уважение към прекрасния пол.

– Моля да ме извините, госпожици, че се вмъквам така – подзе той. Предполагам обаче, че присъствието на един старец в покоите на неговите повереници не може да бъде съвсем недопустимо.

Полковникът се поклони и седна на канапето, в другия край на което бе седяла неговата племенница, защото при влизането му мис Хауард се вдигна от мястото си и остана права, докато чичо ѝ се разположи удобно. Като обгърна със самодоволен поглед подредбата на стаята,

старецът продължи с предишния тон:

– Тук можете съвсем спокойно да приемате гости и не виждам причина за това постоянно уединение, на което сте се обрекли.

Сесилия погледна чичо си с плахо учудване и отговори:

– Разбира се, че сме ви много задължени за вашето любезно внимание, уважаеми сър, но няма уединението ни е напълно доброволно?

– Че може ли да бъде другояче? Нима не сте господарки на тази къща? Когато ви избирах този дом, където са живели дълго с чест и уважение вашите и – позволете ми да добавя – моите предци, аз се ръководех не толкова от фамилна гордост, която, естествено, не можех да не изпитвам, колкото от желание да ви осигуря уют и щастие. И старческите ми очи виждат, че нямаме причина да се срамуваме да приемаме приятелите си между тези стени. Манастирът „Света Рут“, мис Хауард, не е съвсем гол, а и обитателите му са достойни да се показват пред хората.

– Тогава разтворете вратите на тоя манастир, сър, и вашата племенница ще се постарее да следва примера на неговия гостоприемен стопанин.

– Ето така чистосърдечно и радушно трябва да говори дъщерята на Хари Хауард! – възкликна старият воин, като се приближи неусетно до племенницата си. Ако моят брат се бе отдал не на морска, а на сухопътна служба, щеше да бъде един от най-храбрите и най-способни генерали в армията на негово величество. Горкият Хари! Той можеше да бъде жив днес и в тоя момент да води победоносно войските на своя крал срещу въстаналите колонии. Но той умря, Сесилия, и остави теб, скъпата си дъщеря, като продължителка на нашия род и владетелка на малкото, което ни е останало в тези смутни времена.

– Струва ми се, уважаеми сър – каза Сесилия, като го улови за ръката, неволно протегната към нея, и я докосна с устни, че нямаме причини да се оплакваме от съдбата, която ни е оставила достатъчно състояние, колкото и горчиво да съжаляваме, че са оцелели толкова малко от нас, способни да го ползуват.

– Не, не – промълви Кетрин с вълнение, Елис Дънскоум сигурно е сгрешила. Провидението никога няма да обрече смелчаци на такава жестока участ!

– Елис Дънскоум е тук и ще изкупи грешката си, ако наистина е сгрешила – произнесе спокоен, тих глас с едва доловим провинциален акцент, чиито ниски ноти обаче бяха лишени от кристалната звучност, която придаваше такава женствена прелест йа думите на мис Хауард и мелодичност на игривия тембър на нейната братовчедка.

Неочакваността на тази поява накара всички да млъкнат. Кетрин Плаудън, която продължаваше да стои коленичила на пода, стана, огледа се смутено и бузите ѝ отново се покриха със свежа, жива руменина. Жената, която бе заговорила, пристъпи с твърда крачка към средата на стаята и като отвърна с изискана вежливост на ниския поклон на полковник Хауард, се разположи на другото канапе. Начинът на появяването ѝ, оказаният ѝ прием и тоалетът ѝ показваха, че нейното присъствие тук не е нещо необичайно и че е винаги добре дошла в този дом. Тя беше облечена с подчертана скромност, но с обмислено изящество, което изкупваше липсата на украшения. На вид нямаше повече от трийсет години, но ако се съди по облеклото ѝ, искаше да изглежда по-стара. Разкошната ѝ руса коса беше прибрана с тъмна панделка, каквато носят най-младите девойки в далечния север и от нея се подаваха само няколко немирни къдрици, които показваха, че тяхната притежателка напразно се стреми да ги обуздае. Бялото ѝ лице вече бе загубило свежестта на първата младост, но запазило предишната си красота и яснота на чертите. Към това описание могат да се добавят прекрасни, кротки сини очи, малко едри зъби с ослепителна белота и правилни черти на лицето. Тъмносивата копринена рокля стоеше чудесно на изящната ѝ, макар и едра фигура.

След като новодошлата седна, полковник Хауард помълча още малко, после се обърна към Кетрин и като се стараеше да говори непринудено, от което думите му звучаха още по-надуто и пресилено, каза:

– Още не сте успели, мис Плаудън, да извикате мис Елис и ето я вече тук, готова и – смея да кажа, мис Елис – способна да се защити срещу всички обвинения, дори и на най-върлите ѝ врагове.

– Аз не възнамерявам да отправям никакви обвинения срещу мис Дънскоум, отвърна Кетрин раздражено – и не искам да се скарвам с приятелките си дори по вина на полковник Хауард.

– Полковник Хауард ще се старее занапред да избягва такива prospect – каза старецът с поклон и като се обърна тържествено към останалите, продължи:

– Тъкмо когато влизахте, мис Елис, разправях на племенницата си, че няма защо да се затваря между четири стени като калугерките, които са живели някога в тая обител. Казвам ѝ, мис, че нито годините ѝ, нито моето състояние, нито нейното собствено – защото Хари Хауард е оставил нещичко на дъщеря си – не налагат да живеем така, като че ли вратите на целия свят са затворени за нас и в „Света Рут“ може да се влезе само през тези старинни прозорци. Мис Плаудън, смятам за свой дълг

да запитам, защо тук има толкова много от тия странни копринени парцалчета?

– За да си уشيا официална рокля за бала, който готвите, сър – отговори Кетрин с дръзка усмивка, която изчезна само под укорителния поглед на нейната братовчедка. Вие сте човек с вкус, полковник Хауард, и разбирате от дамски тоалети. Кажете, ще подхожда ли този яркожълт цвят на мургавото ми лице? Бялото също отива на черно. Нали розовото приляга чудесно на черни очи? Ще стане такъв тюрбан, че и императрицата би пожелала да го носи!

Докато лукавата девойка бърбеше непрестанно такива безсмислици, сръчните ѝ пръсти сплетоха флагчетата в безредна купчина, а после ги сложи на главата си като украшение, за каквото според думите ѝ бяха предназначени. От учтивост старецът не възрази нищо на тоя женски вкус и поднови разговора, след като подозренията му бяха напълно разпръснати от находчивостта и ловкостта на Кетрин. Но докато полковник Хауард лесно можеше да бъде измамен по отношение на женските тоалети, съвсем не беше така с Елис Дънскоум. Тази дама толкова упорито и неодобрително разглеждаше фантастичния тюрбан, че Кетрин побърза да приседне до нея и се помъчи да отклони вниманието ѝ с игриви движения и с произнасяни шепнешком шеговити въпроси.

– Тъкмо разправях, мис Елис – продължи полковникът, че макар времената да са причинили известни щети на моето състояние, все пак не сме толкова обеднели, че да не можем да приемаме приятелите си, както подобава на потомци на старите собственици на „Света Рут“. Сесилия, дъщерята на брат ми Хари е момиче, с което би се гордял всеки чичо, и аз искам, мис, тя да покаже на вашите английски дами, че и ние от другата страна на Атлантика отглеждаме достойни потомци на нашия род.

– Достатъчно е да произнесеш само една дума, добри ми чичо – промълви мис Хауард, и желанието ти ще бъде изпълнено.

– Кажете с какво можем да ви бъдем полезни, сър – подзе отново Кетрин, и ако това е в състояние да прогони някак скуката от този мрачен дом, обещавам да ви помогна, с каквото мога.

– Правилно говорите – възкликна полковникът, както подобава на умни и добри момичета! В такъв случай най-напред ще се обадим на Дилън и на капитана да ги поканим тук на кафе. Струва ми се, че е време вече.

Сесилия сведе смутено кротките си очи и не отговори нищо. Но мис Плаудън побърза да възрази:

– Не, сър, нека те сами дадат пример. Тъй като вие предложихте първата стъпка да бъде направена от нас, не е ли по-добре да се съберем всички във вашата гостна и да бъдем домакини на вашата трапеза? Зная, сър, че сте подредили една от стаите си за подобни случаи. Женският вкус също може да се окаже полезен в това отношение.

– Мис Плаудън – отвърна недоволно полковникът, преди известно време, струва ми се, ви предупредих, че докато тия подозрителни кораби се навъртат край нашите брегове, искам вие с мис Хауард да не напускате това крило на сградата.

– Тогава не разправяйте, че сме се уединили тук по наше желание – възрази Кетрин. Кажете ясно и просто. Вие сте ни затворилитук.

– Нима съм тъмничар, мис, та говорите така? Кой знае какво ще си помисли мис Елис, като ви слуша. Аз ...

– Сега могат да се отменят всички мерки, взети от страх пред фрегатата и шхуната, които влязоха вчера в Дяволската хватка – прекъсна го мис Дънскоум замислено и тъжно. Малцина знаят опасните пътища, по които даже най-малък кораб може да се измъкне невредим в открито море при дневна светлина и попътен вятър. Но, в такава тъмнина и хала само милостивият бог може да спаси тия хора.

– Да, може наистина да са загинали – отвърна старецът, но в гласа му вече не се долавяше злорадство.

– Не са загинали! – възкликна Кетрин с неочаквана разпаленост, стана от мястото си, прекоси стаята и се спря до Сесилия. Тя беше вдигнала тъй гордо глава, че наглед се изравняваше по ръст със своята братовчедка, макар че беше по-ниска от нея. Тези хора са сръчни и смели. Правят всичко, на каквото са способни храбрите моряци, и ще успеят. Пък и кого ще осени справедливото провидение със своята милост, ако не безстрашните синове на една подтисната страна, които се борят с тиранията и с безброй неправди?

Например синът на моя стар познат и добър приятел на брат ми Хари, бащата на Сесилия, вироглавия Хю Грифит, както му викахме. Още като хлапаци Хю и Хари избягали от къщи и същия ден постъпили на един от корабите на негово величество. Бедният Хари дослужи само до широка нашивка, а Хю умря като командир на фрегатата. Та вижте и тоя хлапак. Възпитан на бащиния си кораб и научен, докато е служил на негово величество, да борави с оръжие, което сега е обърнал срещу своя крал! Тук има нещо противоестествено, мис Елис. Синът да вдигне ръка срещу бащата! На такива като него, поведени от Вашингтон, се крепи тоя дързък метеж.

– Между тях има хора, които никога не са носили лакейския мундир на Британия, сър и Америка ги тачи наравно с другите си герои! – прознесе гордо Кетрин. Да, сър, тия хора с радост биха застанали срещу най-храбрите офицери на британския флот.

– Няма да се опитвам да ви разубеждавам – каза полковник Хауард вежливо, но студено, като се изправи. Млада дама, която се осмелява да сравнява бунтари с доблестни джентълмени на служба при краля, може да бъде извинена само с това, че е заблудена. Нито един мъж – не говоря за жените, които може би не познават достатъчно добре човешката природа, – нито един мъж, достигнал възраст, когато вече се нарича мъж, не може да има нещо общо с тия размирници, които искат да унищожат всичко свято. С тия левълъри, готови да съборят великото, за да въздигнат нищожното, с тези якобинци, които ... които ...

– Ако нямате достатъчно оскърбителни епитети, сър – каза Кетрин с предизвикателна студенина, повикайте на помощ мистър Кристофър Дилън. А, ето го на вратата. Той чака само да го поканите.

При това неочаквано съобщение полковник Хауард, забравил гневната си тирада, се обърна учудено и действително съзря мрачното лице на своя роднина, който бе застанал на прага, придържайки отворената врата. Ала Дилън изглеждаше също толкова смаян, че се бе озовал между тия дами, колкото и самите те от необичайното му посещение.

ГЛАВА XI

Да се отдръпнем, Кейт, и да видим
как ще свърши тая препирня.

Шекспир
„Укротяване на опърничавата“

Мис Хауард, привела бледото си лице над страничната облегалка на креслото, слушаше със свито сърце разгорещения спор, описан в предишната глава. Но когато в стаята влезе човек, който според нея нямаше никакво право да идва тук без разрешение, цялата ѝ женска гордост се възбунтува, макар и може би по-сдържано, отколкото би сторила това нейната братовчедка.

– На какво дължим толкова неочакваното посещение на мистър Дилън? – запита тя, като се изправи. Сигурно знае, че ни е забранено да ходим в оная част на сградата, която обитава той, и, предполагам, полковник Хауард го е предупредил, че в името на справедливостта никой не бива да ни безпокои тук?

Ловко пресметнатото смирение не можа да прикрие злобната нотка в отговора на джентълмена:

– Мис Хауард няма да ми се сърди, че влизам без позволение, когато разбере, че съм дошъл при чичо ѝ по важна работа.

– А, това е вече друго. Кит. Но все пак дамите имат право на уважение към техния пол. Впрочем аз също бях забравил да ги уведомя, че пристигам. Ала Бъроуклиф е виновен за това. Заради него сега пия повече мадейра, отколкото клетият ми брат Хари и достойният му приятел Хю Грифит ... Дявол да го вземе тоя Хю Грифит и целия му род! Извинете, мис Елис ... По каква работа сте дошли при мен, мистър Дилън?

– Нося вест от капитан Бъроуклиф. Сигурно си спомняте, сър, че по ваше настояване всяка нощ се мени разположението на постове.

– Да, така прaxeмe и в кампанията срещу Монкалм³⁸. Тази мярка беше необходима, мис Елис, за да надхитрим индианците, които му помагаша, като убиваха часовоя, ако две нощи поред стоеше на едно и също място.

38. Луи-Жозеф Монкалм (1712 – 1759) френски генерал, изпратен да защити Канада от англичаните, но загинал в битката при Квебек заедно със своя противник английския генерал Уулф. Б.пр.

– Вашата предвидливост, сър, и този път е резултатна – продължи Дилън, като мина в стаята, сякаш се чувствуваше сега пожелан гост. Благодарение на нея сме заловили трима пленници.

– Същински политически заговор! – възкликна презрително Кетрин Плаудън. Щом мистър Кристофър Дилън е в такъв възторг, значи, всичко това е свързано със защитата на закона, тъй че безстрашният гарнизон на манастира „Света Рут“ е готов да обере лаврите за залавянето на трима крадци!

Жълтото лице на Дилън поморавя и той цял се затресе от яд, който напразно се мъчеше да скрие.

– Това засяга закона и неговите служители може би много повече, отколкото би желала мис Плаудън – отговори той, защото бунтарството рядко намира оправдание в християнските закони.

– Бунтарството ли?! – възкликна полковникът. А какво общо има между бунтарството и задържането на трима скитници, Кит? Нима проклетата отрова вече е проникнала отсам Атлантика? ... Извинете, мис Елис, но, струва ми се, ние с вас сме на едно и също мнение по тоя въпрос. Зная колко цените верността към нашия богопомазан крал ... Говорете, мистър Дилън! Да не би да сме обкръжени от нова тайфа дяволи? В такъв случай ще трябва незабавно да действваме и да се сплотим около нашия крал, защото този остров е главната опора на неговия трон.

– Не мога да кажа, че в момента на тоя остров има признаци за подготовка на въстание – произнесе Дилън тържествено, макар че вълненията в Лондон налагат министрите на негово величество да вземат необходимите предпазни мерки, дори до отменяване на Habeas corpus³⁹. Но вие, струва ми се, имахте подозрения по отношение на ония два кораба, които през последните дни заплашваха нашите брегове като същински пирати?

Потупвайки нервно с крачето си по разкошния килим, Кетрин не счете за нужно да отговори, а само измери говорещия с поглед, изпълнен с най-дълбоко презрение. Този въпрос обаче засегна болното място на полковника и той отвърна с тон, подобаващ на такава важна тема.

– Вие говорите като разумен човек и верен поданик, мистър Дилън! Habeas corpus, мис Елис, е бил приет едновременно с Magna Charta⁴⁰ при царуването на крал Джон по настояване на бароните с цел да се

39. Habeas corpus act издаден в 1679 г. от английския парламент закон, според който арестуваният има право да иска законността на арестуването му да бъде незабавно проверена от съд. Б.пр.

застави престолът. Между тия барони е имало и мои предци и това е достатъчна гаранция, че честта на короната е била достойно зачетена. Що се отнася до нашите пиратстващи сънародници, Кристофър, има всички основания да се предполага, че възмездието на разгневеното провидение вече ги е сполетяло. Хора, които познават тоя бряг, ми казаха, че нито един кораб не би могъл да се измъкне от плитчините, в които са попаднали тия негодници, особено в такава тъмна нощ и при насрещен вятър, а още повече без помощта на опитен лоцман, какъвто врагът едва ли може да намери. И както виждате, съмна се, а няма и помен от тях!

– Каквито и да са те, приятели или врагове – каза с уважение Дилън, все пак имаме всички основания да вярваме, сър, че хората, които сме задържали, може да ни кажат нещо за истинските си намерения. Ако се съди по външността им, те току-що са слезли на брега, защото имат и облекло и вид на моряци.

– На моряци ли? – повтори Кетрин и лицето ѝ, досега пламтящо от негодувание, изведнъж стана мъртвешки бледо.

– На моряци, мис Плаудън – потвърди Дилън със злорадство, което се мъчеше да прикрие с привидно смирена почтителност.

– Благодаря ви, сър, за това снизходително определение – каза младата девойка, когато се овладя. Въображението на мистър Дилън е толкова склонно да представя всичко в лоша светлина, че заслужава особена похвала, загдето се съобразява със слабостта ни и внимава да не ни уплаши, като нарече тия хора пирати.

– Възможно е, мис, те наистина да заслужават това име – отвърна студено Дилън. Но аз съм научен да изслушвам показанията, преди да произнеса присъдата.

– Аха! Тоя момък е измъкнал това от Коук и Литълтън! – възкликна полковникът. Законът е чудотворен лек за човешките недъзи, мис Елис, и между другото приучва буйния нрав на търпение. Ако не беше тоя

40. Magna Charta Libertatum – Велика харта на свободите, подписана на 15 юни 1215 г. от английския крал Джон Безземни (царувал от 1190 до 1216 г.). Тя ограничавала правата на краля в полза на едрите феодали и рицарите. Чл. 39 на Хартата гласи, че никой свободен човек (тоест феодал, защото Великата харта не се отнасяла за основното население на тогавашна Англия – крепостното селячество) не може да бъде задържан или хвърлен в затвора, или обявен извън закона, или подложен на конфискация на имуществото, ако не бъде осъден от равни на себе си и според законите на страната. Полковник Хауард много произволно тълкува значението на Хартата, която и действителност не задръжавява, а ограничава властта на краля, и затова смята, че главните принципи на Habeas corpus act са залегнали в тази харта. Б.п.

проклет престъпен бунт, мис, младият човек, който стои пред вас, сега щеше да раздава благословията на закона от съдийската скамейка в някоя от нашите колонии. Точно така! И уверявам ви еднакво на всички. На черни и бели, на червени и жълти, като се съобразява само с различията, които самата природа е установила между офицера и редника. Дръж се родственико, ще дойде и нашето време! Кралската армия има войници безчет, а според последните сведения работите ни вървят по-добре ... Но да отидем в караулното да разпитаме тия скитници. Предполагам, че са просто дезертьори от някой кръстосвач на негово величество или пък честни поданици, които се занимават със събиране на новобранци. Хайде, Кит, да вървим и ...

– Нима тъй скоро ще се лишим от компанията на полковник Хауард? – попита Кетрин, като се приближи до своя настойник със смирен и умолителен вид. Зная, че бързо забравяте острите думи, които се използват понякога от устата ми при нашите малки спорове, и няма да ни напуснете разсърден, преди да опитате кафето ни.

При това неочаквано излияние старецът се обърна към говорещата и я изслуша внимателно. Когато тя млъкна, полковникът отговори с голяма нежност в гласа:

– Ах, негодница такава! Ти ме познаваш достатъчно добре, за да се съмняваш в моята прошка. Но, дългът ме зове и аз не мога да го пренебрегна дори заради усмивката на една млада дама. Да, да, чедо мое, ти си също дъщеря на смел и достоен моряк, но твърде далеч отиваш със своята привързаност към тая професия, мис Плаудън, да, твърде далеч!

Кетрин може би малко почервения, но беглата усмивка, която се плъзна по заруменялото от срам лице, придаде на чертите ѝ лукав вид. Тя докосна леко ръкава на своя настойник, за да го задържи, и каза:

– Но, защо все пак ни напускате, полковник Хауард? Отдавна не сме ви виждали в нашата обител, а знаете, че вие сте ни като баща. По-търпете, може скоро да станете и наш изповедник.

– Твоите грехове вече са ми известни, чедо? – каза почтеният полковник, като несъзнателно отстъпи пред нежните усилия на девойката и се върна на мястото си. На душата ти тежи греховен бунт против твоя крал, неизлечимо пристрастие към морската вода и грубо неуважение към съветите и желанията на един старец, който по волята на твоя баща и законите на това кралство е взел под свое попечителство теб и твоето състояние.

– Не, не можете да ме упрекнете за последното, уважаеми сър! – извика Кетрин. Аз не съм забравила нито една ваша дума за онази глупава

работа ... Но, защо не седнете? Сесилия, полковник Хауард е съгласен да пие кафе с нас.

– Само че забравяте тримата арестанти, добрия Кит и нашия уважаем гост капитан Бъроуклиф.

– Нека добрият Кит да остане тук, ако иска, а капитан Бъроуклиф може да поканите при нас. Аз като жена много любопитствувам да видя този офицер. А що се отнася до ония тримата ... Тя замълча, като че ли се замисли за миг, а после продължи, сякаш осенена от някакво напълно естествено хрумване. Да, можете да ги доведете и да ги разпитате тук. Кой знае, може да са претърпели корабкрушение и да заслужават повече нашето съчувствие и помощ, отколкото вашите подозрения.

– Благородната мисъл на мис Плаудън несъмнено ще намери отклик в сърцата на всички, които живеят на този див бряг – проговори Елис Дънскоум. Колко трагични корабкрушения съм виждала сред тия скрити плитчини даже при вятър, който е само слаб полъх в сравнение със снощната буря! Войните и несигурните времена заедно с лошите човешки страсти са погубили мнозина от тия, които познаваха добре пътищата в нашите води. Чувала съм дори, че няко от тия хора били способни да минат съвсем близо до Дяволскат хватка в най-тъмната нощ, която е падала над Англия. Но всичк тия смелчаци сега са слезли от сцената. Едни – покосени от смъртта, други, което е още по-печално – прокудени несправедливо от своето отечество.

– Сигурно повечето от тях са участвували във войната, защото вашите спомени са съвсем отскорошни, мис Елис – забеляза старецът. И тъй като мнозина от тях са се занимавали по-рано с контрабанда, така страната до известна степен е възнаградена за предишните им престъпления и същевременно, за щастие, избавена от тяхното присъствие. Ах, мис, славна държава имаме ние! Всичко в нея е тъй добре подредено, като в тялото на здрав човек, което само се пречиства от нечистотиите.

При тези думи на полковника бледото лице на Елис Дънскоум се покри с лека руменина.

– Възможно е някои наистина да не са уважавали законите на страната, винаги се срещат такива – отвърна тя, когато червенината премина. Но, има и други, може би виновни в някои отношения, ала непричастни в тази гнусна работа. И тия хора умеят да намират пътя, който буйните вълни крият от очите на простосмъртните, и то със същата лекота, с която вие бихте се ориентирали сред залите и коридорите на тоя манастир, когато пладнешкото слънце огрява ветропоказателите и високите комини.

– Не бихте ли желали, полковник Хауард, да разпитаме тия трима пленници, за да разберем дали не спадат към даровитите лоцмани, за които става дума? – подхвърли Кристофър Дилън, който се чувствуваше неловко, затова не криеше презрението, с което наблюдаваше добродушната Елис. Може да измъкнем от тях сведения, които да ни помогнат да начертаем карта на крайбрежието и така да заслужим похвалата на лордовете от адмиралтейството.

Мис Хауард цялата почервения, като чу това несправедливо подмятане по адрес на тяхната кротка и скромна гостенка. Тя стана и отговори с достойнство:

– Ако мистър Дилън изпълни желанието на полковник Хауард, вече известно от думите на моята братовчедка, поне няма да бъдем упреквани за ненужното задържане на хора, които вероятно са по-скоро нещастни, отколкото виновни за нещо.

Като каза това, Сесилия прекоси стаята, седна до Елис Дънскоум и ѝ заговори тихо и успокоително. Мистър Дилън се поклони с раболепна почитателност и като се убеди, че полковник Хауард възнамерява да изслуша арестантите в тази стая, се оттегли да изпълни поръчението, тайно зарадван, че нещата се развиват в негова полза, че ще може да се вижда по-често с гордата красавица, чиято благосклонност се мъчеше да спечели, и да постигне крайната си цел по-лесно, отколкото предполагаше тя.

– Кристофър е умен, способен и добър момък – каза полковникът, когато вратата се затвори и вярвам да доживея да го видя в съдийска тога. Говоря, разбира се, не в буквален, а в преносен смисъл, защото никак не е удобно да носиш кожа в горещия климат на Каролина. Надявам се, че министрите на негово величество ще ме послушат, когато се правят новите назначения за усмирените колонии, тъй че Кристофър може да разчита напълно на мене – непременно ще се застъпя за него. Нали ще бъде прекрасно украшение за един независим съд, мис Плаудън?

– Трябва да приложат неговите благоразумни правила, сър, и първо да видят доказателствата, а след това да решавам – отговори Кетрин, като сви устни. Но, слушайте!

Цветът на лицето ѝ мигновено се промени, а пламтящите ѝ очи се приковаха трескаво във вратата.

– Той не си е губил времето напразно. Чувам вече тежки стъпки на приближаващи се хора.

– А! Не може да бъде друг. За да бъде съвършено, правосъдието трябва винаги да е бързо и решително, като барабанен бой във военно-полеви съд. Всеки би бил щастлив да живее под сянката на такъв орган на законността, който много-много не се церемони. Да можем да убедим министрите на негово величество да въведат във въстаналите колонии ...

– Слушайте! – прекъсна го Кетрин с глас, който издаваше дълбоката ѝ тревога. Вече са близо!

Стъпките наистина се чуваха тъй ясно, че накараха полковника да прекрати чертаенето на плана си за управляване на усмирените колонии. Дългият нисък коридор беше застлан с каменни плочи, затова стъпките на приближаващите се звучаха все по-отчетливо и по-силно, докато най-последното почукване по вратата извести, че вече са пристигнали. Полковник Хауард се изправи с вид на човек, комуто се полагаше да играе главната роля в бъдещия разпит, и покани всички да влязат. Сесилия и Елис Дънскоум погледнаха равнодушно към отварящата се врата. Това, което предстоеше да стане, малко ги интересуваше. Но Кетрин огледа бързо и внимателно всеки от новодошлите, после се облегна на канапето с дълбока, тежка въздишка и в очите и отново се появи игриво изражение, дори започна да си тананика някаква бодра, весела песничка.

Пръв влезе Дилън, следван от капитан Бъроуклиф, който се държеше вече по-здраво на краката си, а студените му очи, които по-рано бяха вторачени тъпо в пространството, сега отново гледаха смислено. С една дума, очевидно нещо го бе накарало да дойде на себе си, макар че може би още не беше отрезнял напълно. Другите бяха останали в коридора. Мистър Дилън представи съзвезия се капитан на полковника, който на свой ред го запозна с дамите.

– Мис Плаудън – каза старецът, тъй като Кетрин седеше най-близо до него, това е моят приятел капитан Бъроуклиф. Той отдавна жадуваше за честта да се запознае с вас и надявам се, ще му окажете такъв прием, че няма да съжалява за това.

Кетрин се усмихна и отговори малко двусмислено:

– Не зная как да се отплатя на капитана за грижите, които полага за нас, бедните!

Капитанът я изгледа вторачено, като че ли заплашваше да си отмъсти, после отговори:

– Вашата усмивка, мис, ще бъде достойна награда както за услугите, които съм ви направил, така и за тия, които засега са само в проект.

Кетрин му се поклони по-благосклонно, отколкото се кланяше обикновено на хора в английска уноформа, а полковникът продължи церемонията.

– Капитан Бъроуклиф, а това е мис Елис Дънскоум, дъщеря на почтен пастор, служил някога в нашата енория. Тази дама ни прави удоволствие със своята компания, макар и не толкова често, колкото бихме желали.

Капитанът отвърна на вежливия поклон на Елис и полковникът продължи:

– Мис Хауард, позволете ми да ви представя капитан Бъроуклиф, джентълмен, който в тия тежки времена се е наел доброволно да пази нашия дом и затова заслужава напълно благосклонността на неговата стопанка.

Сесилия се изправи грациозно и поздрави гостенина много мило и радушно. Офицерът не отговори нищо на обичайните любезности, остана за миг вторачен в изразителното лице на девойката, а после неволно сложи ръка на гърдите си и се поклони, като наведе глава почти до дръжката на сабята си.

Когато тия формалности бяха съответно изпълнени, полковникът заяви, че е готов да приеме арестантите. Щом Дилън отвори наново вратата, Кетрин устреми спокоен и внимателен поглед към непознатите и видя блясъка на оръжието на охраняващите ги войници. Моряците влязоха сами, но звънът на оръжието и тежкото потупване на мускетите по каменния под показваха, че войниците бяха сметнали за благоразумно да останат отвън, за да следят тайнствените пришълци.

ГЛАВА XII

Фалстаф.
Пушечно месо, което добре
ще запълни гроба.

Шекспир – „Крал Хенри IV“

Тримата, които влязоха в стаята, като че ли никак не се смутиха от присъстващите, макар и да бяха облечени в груби, овехтели моряшки дрехи, очевидно съвсем наскоро подложени на въздействието на суровото време. Те закрачиха мълчаливо към посоченото от капитана място и застанаха в дъното на стаята с вид на хора, научени на чинопочитание и свикнали от дълъг опит с превратностите на живота. След тази малка подготовка полковникът пристъпи към разпита.

– Предполагам, че сте честни и верни поданици на негово величество – започна старецът, проявявайки уважение към арестантите, тъй като можеха да се окажат невинни, но в такива времена и най-почтени хора биха си навлекли подозрение. Ето защо, ако съмненията ни във вас излязат напразни, трябва да ни простите за тази грешка, защото тя се дължи на ужасното състояние, в което се намира нашата държава поради бунта. Имаме сериозни основания да се опасяваме, че врагът е намислил да предприеме нещо по крайбрежието, тъй като научихме, че край нашите брегове са се появили фрегата и шхуна, принадлежащи на неприятеля, а дързостта на тия метежници може да се сравни само с тяхното нагло и безочливо неуважение към правата на нашия суверен.

Докато полковник Хауард произнасяше тази встъпителна реч, тримата арестанти го наблюдаваха с голям интерес, но когато спомена за предполагаемото нападение, погледът на двама от тях стана особено изострен и те се спогледаха многозначително. Обаче никой от тях не отговори и след кратка пауза, която старецът направи умишлено, за да окажат думите му необходимото въздействие, той продължи:

– Разбира се, нямаме никакви доказателства, че сте и най-малко свързани с враговете на нашата страна, но тъй като са ви срещнали не на широкия кралски друм, а по странична пътека, която, трябва да призная, се ползува често от местните жители, но си е само пътечка, принудени сме от предпазливост да ви зададем няколко въпроса и се надявам, че ще ни отговорите задоволително. Както се казва на вашия морски

жаргон: „Откъде идвате и накъде ви е курсът?“

Отвърна му тих, плътен глас:

– Идваме от Съндърленд и курсът ни е към Хуайтхейвън. Едва бе произнесен този кратък и пряк отговор, и вниманието на слушателите се насочи към Елис Дънскоум, която нададе слаб писък и стана неволно от мястото си, въртейки уплашено очи из стаята.

– Да не сте болна, мис Елис? – запита я съчувствено Сесилия Хауард със сладкото си гласче. Наистина изглеждате зле. Облегнете се на мен, ще ви заведа до вашата стая.

– Чухте ли, или така ми се е сторило? ... – промълви Елис, пребледняла като смъртник и цялата разтреперана, сякаш в конвулсии. Кажете, чухте ли?

– Нищо не съм чула освен гласа на чичо, който сега стои до вас, разтревожен като всички ни от вашето ужасно вълнение.

Елис продължаваше да мести уплашен поглед ту към един, ту към друг от присъстващите и не се успокои дори след като огледа всички, които я заобикаляха, а почна да се взира жадно в лицата и външността на тримата непознати, които стояха в почтително мълчание и наблюдаваха търпеливо и безучастно тази необикновена сцена. Най-после тя закри лицето си с ръце, сякаш да прогони някакво страшно видение, сетне свали ръце и със слаба усмивка даде знак на Сесилия да ѝ помогне да излезе от стаята. На джентълмените, които вежливо ѝ предложиха услугите си, тя поблагодари само с жест и поглед. Но, когато дамите отминаха часовете, които крачеха назад-напред из коридора, и останаха сами, Елис въздъхна дълбоко и проговори:

– Това беше като глас от безмълвен гроб! Но изглежда, че така ми се е сторило. Не, не, това е справедливо наказание, загдето образът на един човек заема в сърцето ми мястото, което се полага единствено на твореца! Ах, мис Хауард, мис Плаудън, вие и двете сте в разцвета на младостта и красотата, затова не познавате изкушенията и заблудите на този грешен свят и не се боите от тях!

– Тя блънува! – прошепна Кетрин с тревога и съчувствие. Някакво ужасно нещастие е помътило съзнанието ѝ!

– Да, изглежда, че в греховните си помисли блънувам и ми се чува глас, който не бих искала да чуя между тия стени – каза Елис вече спокойно, гледайки с бледа усмивка двете хубави девойки, които я подкрепяха внимателно от страни. Ала тази временна слабост премина и сега ми е по-добре. Помогнете ми да стигна до стаята си и се върнете, за да не помрачавате съгласието, което се е възцарило отново между вас и

полковник Хауард. Да, сега съм по-добре, вече нищо ми няма.

– Не говорете така, скъпа мис Елис – възрази Сесилия. Лицето ви опровергава думите, които ни казвате само от доброта. Вие сте болна, много болна и дори да ми заповядате, няма да ви напусна.

– Тогава останете при мен като милосърдна сестра – каза мис Дънскоум, хвърляйки признателен поглед на добрата девойка, която я подкрепяше, а Кетрин нека се върне в гостната да почерпи джентълмените с кафе.

В това време те бяха вече стигнали стаята на Елис. Кетрин помогна на своята братовчедка да сложи Елис на леглото и се върна в гостната да изпълни задълженията си на домакиня.

Когато влезе там, полковник Хауард прекъсна разпита на арестантите и с учтива загриженост се осведоми за здравното състояние на мис Дънскоум, след което продължи:

– Всичко е ясно като бял ден, Бъруклиф, тъй като останали без работа в Съндърленд, тръгнали да търсят свои роднини и познати в Хуайтхейвън, за да им помогнат да се настанят някъде. Всичко това е много правдоподобно и съвсем невинно.

– Разбира се, уважаеми домакине – отвърна весело офицерът, но ми се струва крещяща несправедливост, че трима такива здравеняци нямат къде да раздвижат мускулите си, когато толкова кораби от флота на негово величество бродят из океаните да търсят враговете на стара Англия!

– Забележката ви е правилна, много правилна! – възкликна полковникът. Какво ще кажете, момчета? Не ви ли се иска да се посчепкате с французите, с испанците и даже с моите сънародници, дето са пощурели да се бунтуват? Ей богу, негово величество трябва на всяка цена да се възползува от услугите на тия юнаци! Всеки от вас ще получи ето тия пет гвинеи, щом стъпи на борда на тендера⁴¹ „Бързи“. А това никак не е трудно, защото този тендер от снощи е закотвен на две мили южно оттук, в едно малко заливче, където е защитен от бурята не по-зле, отколкото в който и да е ъгъл на тази стая.

Единият от пленниците, преструвайки се, че хвърля алчен поглед на парите, запита, сякаш преценяваше условията на предлаганата му служба:

– А добър кораб ли е тоя „Бързи“ и има ли удобства за екипажа?

– Удобства ли? – повтори Бъруклиф. То се знае! Не току-тъй се

41. Тендер – едномачтов ветроходен военен кораб. Б.пр.

смята за най-добрия тендер в целия флот. Вие сигурно много сте скитали по света. Случвало ли ви се е да видите морския арсенал в Картагена, в Испания?

– Разбира се, сър – отговори морякът със студен, съдържан тон.

– Е, в такъв случай сте виждали в Париж двореца, който се казва Тюйлери? Та този дворец е кучкарник в сравнение с „Бързи“.

– Бивал съм и в тоя дворец, сър – отвърна морякът. И ако вашият тендер наистина е такъв, какъвто го описвате, изглежда, че съвсем не е лошо на него.

– Дяволите да ги вземат тия моряци! – промърмори Бъроуклиф, обръщайки се несъзнателно към мис Плаудън, до която се намираше в тоя момент. Пъхат насмолените си мутри навред по тая земя, тъй че с нищо не можеш да ги смаеш. Кой би помислил например, че тоя тип е блещил някога морскозелените си очи срещу двореца на крал Людовик?

Но, Кетрин не го слушаше. Тя седеше, без да откъсва очи от арестантите и лицето ѝ изразяваше смут и колебание.

– Чакайте, Бъроуклиф, чакайте! – провикна се полковник Хауард, вземайки отново думата. Нека да не разправяме на тия момци за новобранци, а да им поговорим на хубав, ясен, чист английски. Да благослови бог тоя език и земята, където се е родил! Ако тези хора, както личи по всичко, са истински моряци, няма смисъл да ги убеждаваме, че един тендер с десет оръдия е просторен и комфортаен като палат.

– А мигар английският дъб и английският комфорт не струват нищо, уважаеми домакине? – възрази упоритият капитан. Нима мислите, добри сър, че измервам достойнствата на „Бързи“ с пергел и компас, като че проектирам двореца на цар Соломон? Искях да кажа само, че „Бързи“ е кораб с извънредно хармонична конструкция и подреден с изключителен вкус. При нужда може да става ту голям, ту малък, като шатрата на прекрасния брат на феята от „Хиляда и една нощ“. И нека ме обесят, ако не съм казал в полза на тоя тендер повече, отколкото би казал самият му капитан, за да ми помогне да привлече новобранец, дори и да не се намери в трите кралства нито един човек, който да пожелае да види как стои червен мундир на дървеняшката му фигура!

– Слава богу, такова време още не е дошло и дано не дойде, докато нашият крал се нуждае от войници, за да отстояват правата му – промърмори полковникът. Но какво ще кажете, драги? Чухте какви отзиви даде капитан Бъроуклиф за „Бързи“ и всичко това е вярно ... макар че може би трябва да му се прости за езика. Съгласни ли сте да постъпите на служба? Да заповядам ли да ви донесат по чаша вино и да запазя

парите ви, докато ми съобщят от тендера, че сте се записали да служите под знамето на най-добрия крал?

Кетрин Плаудън следеше със затаен дъх и напрегнато внимание моряците и за миг ѝ се стори, че по лицата им пробяга усмивка. Но дори и да беше така, веселостта им не отиде по-далеч и този, който бе говорил досега от тяхно име – отвърна със същия спокоен тон, както преди:

– Извинете, сър, но нямаме желание да постъпваме на вашия тендер. Ние сме свикнали на далечни плавания и големи кораби, а „Бързи“ изпълнява брегова служба, пък и не е с такива размери, че да може да се справя с испанците или с французите, които имат по два реда оръдия.

– Щом имате такива предпочитания – каза полковникът, тогава „кръгом“ и карайте към Ярмут. Там ще намерите кораби, които не биха се побояли да се срещнат с какъвто и да е съперник.

– Може би джентълмените ще предпочетат да заменят несгодите и опасностите на морето с весел и безгрижен живот? – вметна капитанът. Ръката, свикнала да борави с абордажната пика, бързо може да се научи да натиска спусъка тъй леко, както дама докосва клавишите на пиано. С една дума, има и прилика, и разлика между живота на моряка и живота на войника. Войникът не знае ни буря, ни намалена дажба, не прави рифове на марселите и не претърпява корабокрушения. И все пак има не по-малко и дори повече грог, безгрижно веселие над манерка и отворена раница, отколкото на който и да е кораб в събота вечер даже когато баката е пълна и духа лек бриз. Аз съм прекосявал много пъти океана и трябва да призная, че в хубаво време корабът много прилича на лагер или на уютна казарма, но повтарям: само в хубаво време!

– Не се съмнявам в думите ви, сър – отвърна той, който говореше от името на тримата. Само че това, което за вас е несгода, за нас е удоволствие. Ние сме преживели толкова много бури, че вече не ни правят впечатление, и бихме се чувствували като в безветрена зона във вашите казарми, където само си лапаш дажбата и мар-шируващ назад-напред по някоя поляна. Пък и едва ли ще можем да различим дулото на мускета от приклада му.

– Да! – каза замислено Бъроуклиф, после направи няколко бодри маршови стъпки към пленниците и кресна гръмогласно: – Мирно! Надясно равнис!

Морякът, който бе говорил от името на тримата и той до него само погледнаха учудено капитана, без да помръднат. Но, третият, който се бе дръпнал малко настрана, сякаш искаше да остане незабелязан или може би се бе замислил над участта си, при тази неочаквана команда

неволно трепна, изправи се и мигновено обърна глава надясно, като че ли се намираше на параден плац.

– Охо! Виждам, джентълмени, че сте способни ученици и бързо ще усвоите всичко, поде отново Бъроуклиф. Струва ми се, полковник Хауард, че няма да бъде зле да задържа тези хора до утре сутринта. Но ми се иска да ги настана на нещо по-удобно от коравите пейки в караулното помещение.

– Правете, както намерите за добре, капитан Бъроуклиф – отговори домакинът, и както ви повелява дългът към нашия крал. Те ще имат ядене до насита и стая от южната страна на манастира, над помещенията за прислугата.

– Три стаи, господин полковник, трябва да им се предоставят три стаи, дори и ако се наложи да се откажа от моята!

– Тук имаме няколко празни стаи, където могат да се пренесат одеяла и ако смятате за необходимо, да се постави охрана, макар и да ми се виждат добри, почтени моряци, които жадуват само да служат вярно на своя крал и час по-скоро да се изпречат пред някой дон или мосьо.

– По-късно ще поговорим за тия неща – каза Бъроуклиф сухо.

– Както виждам, мис Плаудън почва да се мръщи, че толкова дълго злоупотребяваме с нейното търпение, а зная, че студеното кафе е безвкусно като изстиналата любов. Хайде, джентълмени, en avant.#1 Щом сте виждали Тюйлери, не може да не разбирате малко френски ... Мис-тър Кристофър Дилън, знаете ли къде се намират, са разположени и се помещават тези стаички, както се казва във вашите документи?

– Да, сър – отговори с готовност бъдещият съдия и ще ми бъде много приятно да ви заведе там. Според мен вашето решение е достойно за един благоразумен и прозорлив офицер и няма да се учудя, ако скоро Дърмският замък или някоя друга крепост се окаже най-подходящата им квартира.

Той произнесе тия думи точно когато моряците излизаха от стаята, затова не можа да се види въздействието им върху непознатите. Ала Кетрин Плаудън, която остана за няколко минути сама, се замисли дълбоко над виденото и чутото, и то я изпълни с безпокойство, несвойствено за нейния весел и жизнерадостен нрав. Но лека-полека отдалечаващите се стъпки заглъхнаха, а завръщането на полковника напомни на младата девойка за задълженията ѝ.

Докато шеташе около масичката за чай, Кетрин няколко пъти хвърли крадешком поглед на стареца. И макар че той изглеждаше замислен, на честното му, открито лице нямаше и следа от суровост или

подозрителност.

– Напразно се занимавате с тия скитащи моряци, сър – продума тя най-после. Мисля, че това е специалност на мистър Кристофър Дилън да причинява неприятности на всички, които му се изпречат на пътя.

– А, какво общо има Кит със задържането на тези хора?

– Какво ли? Нима не се нае сам да пази тези хора в килиите им? Повярвайте ми, полковник Хауард, тая работа ще донесе още една „слава“ на манастира „Света Рут“. И без това вече го наричат и къща, и манастир и замък. Ако оставите мистър Дилън да се разпорежда един месец, както си иска, ще го нарекат и „затвор“.

– Кит не успя да спечели благоразположението на мис Плаудън. И все пак Кит е почтен, добър и разумен момък. А най-ценното е, мис Кетрин, че мистър Кристофър Дилън е верен и честен поданик на краля. Майка му беше моя първа братовчедка, мис, и се надявам скоро да го наричам свой племенник. Дилъновци са от добро ирландско потекло и вярвам, дори мис Плаудън ще признае, че Хауардовци също могат да претендират за добро име.

– Именно за добрите имена се безпокоя – отвърна бързо Кетрин. Само преди един час вие, драги ми настойнико, се възмутихте, тъй като доловихте в думите ми намек, че след името „Хауард“ трябва да пишете „тъмничар“, а сега доброволно се наемате да изпълнявате тази длъжност.

– Вие забравяте, мис Кетрин Плаудън, че тези хора са задържани по заповед на офицер на негово величество.

– Аз пък мислех, че славната английска конечтуция, която тъй често споменавате – прекъсна го разпалено младата девойка, гарантира свобода на всеки, който стъпи на тия благословени брегове. Вие сам знаете, сър, че от двайсет чернокожи, които доведохте със себе си от Америка, са останали само неколцина. Другите отлетяха върху крилата на английската свобода!

Това значеше да се разчопли живата рана в сърцето на полковника и хапливата му повереница много добре знаеше как ще подействуват думите ѝ. Но този път настойникът ѝ нито избухна в неударима ярост, нито пък прояви гнева си по някакъв друг начин, както ставаше дори при по-незначителни поводи, а се изправи, хвърли на Кетрин поглед, изпълнен с достойнство, и като направи голямо усилие да сдържи чувствата си в допустимите от приличието рамки, благоволи да отговори:

– Няма съмнение, мис, че английската конституция е славна. Няма съмнение също, че този остров е единственото убежище, където

свободата може да се приюти. Конгресът не може да заслужи такова достойно име със своя деспотизъм и подгисничество, които обричат колониите на опустошение и нищета. Метежът осквернява всичко, до което се докосне, мис. И макар че често в началото се прикрива под мантията на свещената свобода, винаги завършва с тирания. Летописите на световната история – от времето на гърците и римляните, та чак до наши дни – изобилствуват с доказателства в това отношение. Юлий Цезар например е бил, както казвате, човек от народа, а на края станал тиранин. Също и Оливър Кромуел – бунтар, демагог и тиранин. Тази градация, мис, е неизбежна, както човек неизбежно преминава от детство към юношество и от младост към старост. А що се отнася до дребния факт, за който благоволихте да споменете във връзка с моите частни интереси, мога да кажа само, че за държавните работи не бива да се съди по домашни преめждия, както и домашните работи не могат да се преценяват от гледна точка на държавната политика. – Подобно на много по-силни в логиката оратори полковникът погрешно сметна антитезата си за доказателство и замълча за момент, възхищавайки се на собственото си красноречие. Но потокът на мислите му, който винаги се разпенваше буйно, когато се зачекнеше тая тема, го повлече и той продължи: – Да, мис, тук и само тук може да се намери истинска свобода! И с това тържествено уверение, направено не току-тъй, а въз основа на моя шестдесетгодишен жизнен опит, аз ви напускам, мис Плаудън. Вие трябва да се замислите дълбоко над думите ми, защото достатъчно добре разбирам вашите опасни чувства и зная, че политическите ви грешки се дължат на сърдечните ви увлечения. Помислете си поне във ваш личен интерес, ако държите не само на щастието си, но и на уважението и доброто име в обществото. Колкото до черните кучета, за които подхвърляте дума, те са неблагодарни животни и метежници. И ако ми падне някой от тия проклетни ...

Полковникът успя да се съдържи и да напусне дамата, преди да изсипе ругатните си, а Кетрин остана една минута неподвижно, притиснала устните си с показалец, заслушвайки се в гласа му, който кънтеше из коридора, докато заглъхна съвсем зад някаква далечна врата. Тогава своенравната девойка тръсна тъмните си коси, а на лицето ѝ заигра лукава усмивка, примесена със съжаление, докато прибираше забързано в безредна купчина чайните принадлежности. Експериментът беше може би жесток, но успя – мърмореше си тя. Макар и самите ние да сме под арест, поне до края на нощта ще бъдем свободни. Трябва по-внимателно да разучим тия загадъчни моряци. Ако под черната перука на единия от

тях не святкаше гордият поглед на Едуард Грифит, значи, нищо не разбирам от физиономии. А, под чий образ ли се крие очарователният лик на, мистър Барнстейбъл? Защото нито един от тия хора не прилича на него. Но да вървя при Сесилия!

С последните думи тя се измъкна леко от стаята и като пребяга през полутъмните коридори, изчезна зад един завой, който водеше към вътрешните помещения на манастира.

ГЛАВА XIII

Как, Лучия? Да си отида аз
е мечти за щастие, с любовен блян?

Адисьн – „Кашон“

Нека читателят не мисли, че по време на гореописаните сцени, светът бе престанал да се движи. Докато тримата моряци бяха настанени в отделни стаи и в коридора, където се намираха тези три стаи, бе поставен часовей, за да следи едновременно всички, вече бе настъпила дълбока нощ. Капитан Бъроуклиф се яви на повикването на полковника, който се извини доста неопределено за промяната в програмата на вечерните развлечения и предложи на госта си да подновят атаката срещу мадейрата. Капитанът пристъпи към тази приятна работа с подobaваща сериозност и неведнъж манастирският часовник напомни печално за изтеклите часове, а приятелите все не можеха да се разделят. Междувременно мистър Дилън се бе запилял нанякъде. Когато домакинът попита за него, слугата отговори, че „мистър Кристофър навярно е заминал с кон, за да стигне навреме за утрешния лов, който започва още призори“. Но докато джентълмените се черпеха така в трапезарията и се забавляваха с разкази за минали времена и сурови битки, в други части на сградата се разиграваха две съвсем различни сцени.

Когато в манастира се възцари тишина, прекъсвана само от воя на вятъра и от отекващия из коридорите гръмогласен смях на полковника и капитана, разположили се удобно пред бутилка вино, вратата на една от „килиите“ се отвори тихичко и от нея се измъкна Кетрин Плаудън, загърнатата плътно в наметало и с нощна лампичка в ръка, която едва осветяваше с мъждивия си пламък мрачните стени отпред, оставяйки всичко след себе си в непрогледна тъмнина. Скоро подир нея се показаха още две женски фигури в Същото облекло и със също такива лампички. Когато и трите се озоваха в коридора, Кетрин затвори внимателно вратата и мина напред.

– Ш-шт! – прошепна Сесилия с треперещ глас. В другата част на къщата още не са заспали. И ако твоите подозрения се окажат основателни, с посещението си може да издадем нашите приятели и да станем причина за тяхната неминуема гибел.

– Нима смехът на полковник Хауард, седнал на чаша вино е

толкова непривичен за слуха ти, Сесилия, та не можеш да го познаеш? – каза насмешливо Кетрин. Или забравяш, че в такива случаи той рядко е способен да чуе или да види нещо? Вървете след мен: моите подозрения са основателни, не може и да бъде другояче. И ако не направим нещо, за да спасим тия хора, те са загубени. А може би планът им е по-хитро скроен, отколкою личи на пръв поглед.

– По опасен път сте тръгнали – забеляза спокойно Елис Дънскоум. Но нали сте млади, всичко ви се струва постижимо.

– Ако не одобрявате нашата постъпка – рече Сесилия, значи тя действително е погрешна и трябва да се върнем.

– Не, не исках да кажа нищо лошо за това, което сте намислили. Ако бог е поставил под ваша закрила живота на тия, към които изпитвате любов и уважени, с каквито жената трябва да дарява само един-единствен мъж, той е имал право да постъпи така. Води ни при тях, Кетрин! Поне ще се отърсим от съмнения.

Пламенната девойка не чака да я молят повторно, а с лека, бърза стъпка поведе другарките си по коридора. Когато стигнаха края му, спуснаха се по тясна стълба на първия етаж, отвориха предпазливо една вратичка и се озоваха навън, на полянката между къщата и цветната градина. Те пребягаха приведени през полянката, затуляйки лампите си от силния вятър, който връхлиташе откъм морето. Скоро стигнаха голяма, но груба пристройка, която се мъчеше да скрие простата си архитектура зад по-добре изпипаната и по-изящна главна част на манастира, и влязоха през масивна врата, която стоеше откряхната, като че ли нарочно ги чакаше.

– Клои е изпълнила точно моите нареждания – прошепна Кетрин, когато се подслониха от смразяващия вятър. Сега, ако всички слуги спят, сигурно ще успеем да се промъкнем незабелязано.

Трябваше да прекосят и помещението за прислугата, което минаха благополучно, тъй като в него имаше само един стар негър, заспал дълбоко на две крачки от едно звънче. След като се промъкнаха и през тази стая, тръгнаха по дълги, лъкатушни коридори, очевидно добре познати на Кетрин, макар и неизвестни на нейните спътнички, а после се изкачиха по друга стълба. Сега бяха вече близо до целта си и се спряха да видят няма ли някакви пречки из пътя им по-нататък.

– Планът ни май се проваля – прошепна Кетрин, скрита от мрака, в който тънеше дългият, тесен коридор. Часовоят е тук, а аз мислех, че са го сложили под прозорците. Какво да правим сега?

– Да се върнем – предложи Сесилия, също шепнешком. Чичо ме

слуша много, макар че понякога изглежда строг към нас. Утре сутринта ще се помъча да го убедя да ги пусне, ако обещаят да не повтарят подобни опити.

– Сутринта ще бъде вече късно – възрази Кетрин. Видях как тоя дявол Кит Дилън замина за някъде на кон. Каза, че бързал за утрешния лов, но по очите му познах, че крои някаква поразия. Мълчи, за да не се издаде. И ако утрото завари Грифит между тия стени, той ще бъде осъден на смърт ...

– Стига! – извика Елис Дънскоум със странно вълнение. Някаква щастлива случайност може да ни помогне да се разберем с тоя часовой.

Като каза това, тя продължи напред. Само след няколко крачки ги спря строгият глас на часовой.

– Няма време за колебание – прошепна Кетрин. Ние сме стопанки на тая къща и обикаляме, за да видим наред ли е всичко продължи тя високо и се учудваме, че срещаме у дома си въоръжени хора.

Войникът отдаде чест с мускета си и отвърна:

– Заповядано ми е да пазя вратите на тези три стаи, уважаеми дами. Там са настанени арестанти. С всичко друго съм готов да ви услужа според възможностите си.

– Арестанти ли?! – възкликна Кетрин с престорено изумление.

– Нима капитан Бъроуклиф е превърнал манастира „Света Рут“ в затвор? В какви престъпления са обвинени тия нещастни хора?

– Не зная, милейди⁴². Но, щом са моряци, предполагам, че са избягали от флота на негово величество.

– Странно наистина! А защо не са изпратени в затвора на графството?

– Тази работа трябва да се разучи – каза Сесилия, откривайки лицето си, което криеше досега с наметалото. Като стопанка на тоя дом аз имам право да зная кой се намира между неговите стени. Бъди тъй добър да отключиш вратите – виждам, че, на пояса ти висят ключове.

Часовоят се колебаеше. Присъствието на такива хубавици го смущаваше, но някакъв вътрешен глас му напомняше за дълга. За щастие, изведнъж му хрумна една мисъл, която го избавяше от затруднението и същевременно му позволяваше да изпълни молбата или по-право заповедта на дамата. Той ѝ подаде ключовете и каза:

– Вземете ги, милейди. Наредено ми е да не пускам арестантите навън, но никой не ми е казал да не пускам хора при тях. Когато свършите

42. Милейди – обръщение на по-нискостоящ към дама. Б.пр.

работата си, моля да ми върнете ключовете, за да си нямам главоболия. Защото ако вратите не са заключени, не смея нито за миг да откъсна очи от тях. Сесилия обеща да върне ключовете и с трепереща ръка вече пъкна единия от тях в ключалката, но Елис Дънскоум я спря и се обърна към войника:

– Ти каза, че са трима. Възрастни хора ли са?

– Не, милейди, все добри, здрави момци, само да служат на негово величество, а не да бягат от служба.

– Нима са все еднакви по години и по външност? Питам, защото имам един приятел, който направил някакви хлапашки пакости, и разправят, че на всички свои глупости отгоре взел, че хванал морето.

– Тук няма хлапак. В крайната стая отляво има един здравеняк, около тридесетгодишен, с войнишка осанка, който, както предполага капитанът, изглежда, е носил някога мускет. Заръчано ми е да го следя особено внимателно. До него се намира един чудно красив млад момък. Тъжно ти става, като си помислиш какво го чака, ако действително е избягал от кораба си. А в най-отсамната стая е настанен един нисък, тихичък, благ човечец, комуто по подхожда да бъде пастор, отколкото моряк или войник.

Елис закри за миг лицето си с ръка, но се окопоти и продължи:

– С благост се постига повече, отколкото със заплахи. Ето ти една гвинея. Отдръпни се в дъното на коридора, оттам също ще можеш да следиш добре вратите. А, ние ще влезем при тия клетници и ще се помъчим да научим от тях кои са в действителност и какво търсят тук.

Войникът взе парите и като се огледа боязливо, най-после реши, че няма нищо страшно. Тия хора не могат да избягат, без да минат край него, по стълбата. Когато часовоят се отдалечи на такова разстояние, че да не може да чува нищо, Елис Дънскоум се обърна към другарките си. Трескави румени петна обагряха бузите й.

– Безсмислено е да крия от вас, че се надявам да срещна човека, чийто глас, изглежда, наистина съм чула тази вечер, когато помислих, че така ми се е сторило. Няма съмнение, той е, защото зная, че е на страната на размирните американци в тази братоубийствена война. Не, не ми се сърдете, мис Плаудън! Спомнете си, че съм родена на тоя остров. И съм дошла тук не от суетност или слабост, мис Хауард, а за да предотвратя кръвопролитие. – Тя помълча, като че ли се бореше с вътрешното вълнение.

– Но само бог може да бъде свидетел на нашата среща.

– Тогава вървете! – каза Кетрин, която скришом се радваше на

решителността на Елис. А, в това време ние ще видим кои са другите.

Елис Дънскоум завъртя ключа, отвори полекичка вратата, помоли другарките си да ѝ почукат, когато си тръгнат, и тутакси се мушна в стаята.

Сесилия и нейната братовчедка пристъпиха към следващата врата, отвориха я мълчаливо и влязоха предпазливо. Кетрин Плаудън, осведомена за разпорежданията на полковник Хауард, знаеше, че когато започне да се занесат одеяла на арестуваните, той не сметна за необходимо да осигури каквито и да било други удобства на тия хора, които според него почти цял живот са спали на голи дъски.

Затова момичетата завариха младия моряк изтегнат на коравия под, завит с грубо одеяло и дълбоко заспал. Гостенките стъпваха тъй плахо и влязоха тъй безшумно, че спящият не помръдна даже и когато съвсем се приближиха до него. Главата на пленника лежеше на пънче. С една ръка бе закрил лицето си, за да не допира до грапавото дърво, а другата бе пъхнал в пазвата си, където тя стоеше спокойно върху дръжката на една кама. И макар че спеше дълбоко, сънят му беше неестествен и неспокоен. Дишаше тежко и ускорено, а от време на време промърморваше бързо нещо неразбрано. От този момент Сесилия Хауард, като че ли изцяло се промени. Досега тя просто бе следвала братовчедката си, която със своята живост и предприемчивост беше отличен водач. Но, сега тя изпревари Кетрин и като освети с лампата лицето на спящия, наведе се над него и почна да го разглежда внимателно и тревожно.

– Права ли съм? – прошепна Кетрин.

– Да го пази милостивият бог! – промълви Сесилия, трепвайки неволно, когато се увери, че вижда Грифит. Да, Кетрин, той е.

Дързостта и безумието са го довели тук. Но, времето не чака. Трябва да го събудим и на всяка цена да му помогнем да избяга.

– Тогава не се бави повече! Събуди го!

– Грифит! Едуард Грифит! – повика тихо Сесилия. Грифит, събуди се!

– Няма да събудиш така моряк, свикнал да спи сред бури и всякакви други шумове – забеляза Кетрин. Но, съм чувала, че обикновено рипват и от най-лекото докосване.

– Грифит! – повтори Сесилия, като побутна плахо ръката му. Младият човек скочи по-бързо от светкавица. Светлината на лампите се отрази в камата, която той грабна и размаха свирепо с едната си ръка, а в другата лъсна застрашително пистолет, насочен срещу смутителите на съня му.

– Назад! – извика той. Ще умра, но няма да се предам! Яростното лице и пламналите очи, които се въртяха страшно, изплашиха Сесилия. Тя се дръпна и се сви, изпусвайки наметалото си, но без да сваля от лицето на моряка нежния си, доверчив поглед.

– Едуард, аз съм, Сесилия Хауард! – каза тя. Дойдох да те спася от гибел. Познахме те въпреки изкусната ти маскировка.

Пистолетът и камата паднаха на одеялото, тревогата изчезна и радост озари лицето на младия моряк.

– Най-после щастието ми се усмихва! – възкликна той. Колко си добра, Сесилия! Повече, отколкото заслужавам и много повече, отколкото очаквах. Но, ти не си сама...

– С мен е моята братовчедка Кейт. Нейните проникателни очи те познаха и тя любезно се съгласи да ме придружава, за да те убедим ... не, да ти помогнем, ако е нужно, да избягаш. Защото е опасно безумие, Грифит, да си играеш така със съдбата.

– Значи, напразно съм си играл досега? Мис Плаудън, обръщам се към вас за отговор и обяснение.

По лицето на Кетрин премина сянка на недоволство, но след кратко колебание тя отвърна:

– На вашите услуги съм, мистър Грифит. Както виждам, начетенят капитан Барнстейбъл не само е успял да разбере моите драскулки, но и ги е раздавал наляво и надясно за прочит.

– Сега сте несправедлива и към двамата ни – каза Грифит. Нима е престъпно да ми покаже план, в който ми е отредена главната роля?

– Аха! Изглежда, че оправданията се явяват послушно на вашия чов, като матросите ви – подхвърли младата девойка. Но, защо героят на „Ариел“ праша друг да му върши работата? Нима е свикнал да се задоволява с второстепенна роля, когато трябва да се спасяват хора?

– Не дай, боже дори за миг да си помислите лошо за него! Ние сме ви много признателни, мис Плаудън, но си имаме и други задължения. Знаете, че служим на нашето общо отечество и имаме началник, чиято воля е закон за нас.

– Тогава върнете се, мистър Грифит, да служите на нашата обезкръвена страна, докато това е още възможно – рече Сесилия. И след като с общите усилия на храбрите й синове нашествениците бъдат прогонени от нейната земя, да се надяваме, че ще дойде време, когато аз и Кетрин ще се върнем по родните си места.

– А представяте ли си, мис Хауард, колко много може да бъде удължено това време от могъщата армия на английския крал? Ние ще

победим! Народ, който се бори за най-светите си права, неминуемо ще победи. Но, един беден и разорен народ, разпръснат по обширна територия, не е в състояние да сломи мощта на Англия само за един ден. Вие, мис Хауард, изглежда, забравяте, че като ме увещавате да ви напусна в такъв решителен момент, ме лишавате от всякаква надежда да ви видя отново!

– Трябва да се уповаваме на волята божия – отвърна Сесилия. Ако бог е наредил Америка да се освободи едва след дълги страдания, аз мога да ѝ помогна само с молитвите си. Но ти имаш ръце и опит, Грифит, които ще бъдат много по-полезни на нашата родина. Затова не пилей силите си в неосъществими планове за лично щастие, а използвай всяка минута и се върни на кораба, ако той действително е още в безопасност. И се помъчи да забравиш за известно време това безумно начинание и тая, заради която си се впуснал в него!

– Не очаквах да ме посрещнеш така – промърмори Грифит, защото макар че тази вечер попаднах на теб случайно, а не преднамерено, все пак се надявах, че когато видя отново фрегатата, ти ще бъдеш с мен, Сесилия.

– Не бива да упреквате мен, мистър Грифит, за вашето разочарование, защото не съм казала досега нито дума, която да ви дава основание да мислите, че съм съгласна да напусна чичо си. А и никой друг не е чувал такова нещо от мен.

– Мис Хауард няма да ме намери дързък, ако ѝ припомня, че едно време тя не ме смяташе недостоен да се грижа за нея и за нейното щастие.

Силна руменина обля лицето на Сесилия, когато отговори:

– Аз и сега държа на думите си, мистър Грифит. Но, добре правите, че ми напомняте за някогашната ми слабост, защото споменът за това безразсъдно увлечение само засилва моята решителност ...

– Не – прекъсна я пламенният ѝ поклонник, ако исках да ви упрека или таях някаква себична мисъл, отвърнете се завинаги от мен като недостоен за вашата благосклонност!

– Аз ви прощавам и едното, и другото по-лесно, отколкото собствена си слабост и лекомислие – отвърна Сесилия. Но, откакто се видяхме за последен път, станаха много неща, които не ми позволяват да повторя тази неблагоприятна постъпка. Първо – продължи тя с мила усмивка, аз станах с една година по-стара и с десет години по-умна. Второ и това е може би най-важното, тогава чичо ми беше заобиколен от свои стари приятели и роднини, а сега е съвсем сам. И макар че намира

известно утешение в това, че живее в къща, обитавана някога от неговите прадеди, все пак се лута из мрачните ѝ коридори като чужд и му остава една единствена нищожна награда за загубеното – нежността и предаността на тази, за която милее и се грижи от детинство.

– Ала се противи на твоето сърдечно влечение, Сесилия, ако глупавото ми самолюбие, което ми позволява да се надявам, не ме е подвело – човек може да полудее от тази мисъл! Вие имате съществени различия и в политическите си възгледи. А, ми се струва, че не може да има щастие, когато липсва някакво общо чувство.

– Има едно, и то много важно – възрази мис Хауард, роднинската ни любов. Той е добър, мил и когато не се гневи на някаква моя лоша постъпка – снизходителен чичо и настойник, а аз съм дъщеря на неговия брат Хари. Не е лесно да се скъса такава връзка, мистър Грифит. И тъй като не искам да полудеете, няма да добавя, че вашето глупаво самолюбие ви е измамilo. Да, да, Едуард, човек може да бъде привързан към двама и да изпълнява дълга си към двамата. Аз не мога и никога няма да се съглася да остава чичо си сам в страна, чийто държавен строй той поддържа сяпo. Вие не познавате Англия, Грифит! Тя се отнася към чедата си от колониите със студено недоверие и надменност, като ревнива мащеха, която скъпи ласките си към заварените деца.

– Аз познавам Англия от мирно време, познавам я и във време на война – отвърна гордо младият моряк и мога да добавя, че тя е надменен приятел и непримирим враг. А, сега се е вкопчала в борба с тези, които искат от нея само открито море и признание. Вашето решение обаче ме застава да се явя с лоши вести пред Барнстейбъл.

– Не – каза Сесилия с усмивка, аз не мога да говоря от името на други, които нямат тук роднини и изпитват особено неприязън към тая страна, към народа и законите ѝ, макар че съвсем не ги познават.

– Нима на мис Хауард ѝ е дотегнало да ме вижда под покрива на „Света Рут“? – запита Кетрин. Но, тихо! Като че ли някой иде по коридора ...

Те се ослушаха със затаен дъх и скоро доловиха приближаващи се стъпки. Чуха се гласове и преди да успеят да обмислят какво да правят, непознатите говореха вече съвсем ясно пред прага на килията.

– Да, той прилича на военен, Питърс, отлична работа ще свършим с него. Хайде, отвори вратата!

– Това не е неговата стая, ваше високоблагородие – каза уплашеният часовой. Тя е в дъното на коридора.

– Отде знаеш, а? Хайде, извади ключа и ми отвори! Все едно ми е

кой къде спи. Може пък да завербувам и тримата.

Последва страшна минута на неизвестност, после чува как часовоят отговори на тази властна заповед:

– Мислех, че ваше високоблагородие иска да види тоя с черната вратовръзка, затова оставих другите ключове в оня край на коридора, ала ...

– Ама че глупак! Часовоят и тъмничарят трябва винаги да държат ключовете у себе си. Хайде, отваряй! Искам да видя тоя, дето прави тъй хубаво „надясно равнис“.

Когато сърцето на Кетрин заби малко по-спокойно, тя рече:

– Това е Бъроуклиф. Толкова е пиян, че не вижда ключа, който оставихме в ключалката. Но какво да сторим сега? Имаме само една минута за размишление.

– На разсъмване – каза бързо Сесилия, ще пратя тук прислужницата си под предлог, че ви носи храна ...

– Не трябва да рискувате заради мен – прекъсна я Грифит. Едва ли ще ни задържат, пък и дори да сторят това, Барнстейбъл е наблизил с такива сили, че всички тия новобранци ще се разбягат като пилци.

– Но, това ще доведе до кръвопролитие и ужасни сцени! – възкликна Сесилия.

– Тихо! – предупреди Кетрин. Пак се приближават! Някой се спря отново пред вратата и я отвори тихо. Подаде се лицето на часовоя.

– Капитан Бъроуклиф прави обиколка и даже за петдесет гвинеи не бих ви оставил тук минута повече.

– Само още една думица – замоли Сесилия.

– Нито половин думичка, милейди, дори да ме убие! – възрази войникът. Дамата, която беше в съседната стая, ви чака. Съжалете един клетник и се върнете там, отдето сте дошли.

Волею-неволею тръгнаха към вратата. На излизане Сесилия се провикна високо:

– Млади момко, утре сутринта ще ти пратя храна и напътствия как да употребяваш лекарството, необходимо за твоето лечение.

В коридора намериха Елис Дънскоум. Лицето ѝ беше скрито с наметалото, но по тежките въздишки, които се изтръгваха от гърдите ѝ, личеше, че е много развълнувана от доскорошния разговор.

ГЛАВА XIV

Както лъв, когато чуе
вик ловджийски, страшен,
тъй и Дъглас враговете срещна –
горд, безстрашен.

Пърси

Когато Елис Дънскоум влезе в стаята, където беше настанен втори-ят арестант, той не бе потънал като Грифит в дълбок сън, а седеше на един от запазилите се тук стари столове с гръб към вратата и като че ли гледаше през малкото прозорче тъмната и неприветлива местност наоколо, над която бурята още вилнееше. Той не забеляза, че Елис се бе приближила до него, докато в очите му не попадна отблясък от лампичката. Тогава се сепна, скочи моментално и тръгна да я посрещне. Той пръв заговори:

– Чаках те да дойдеш, след като разбрах, че си познала гласа ми. И бях дълбоко уверен, че Елис Дънскоум няма никога да ме предаде.

Макар и да предвиждаше това потвърждение на догадките си, Елис не можа да отговори веднага, а се отпусна на стола, от който арестантът току-що бе станал, и помълча малко, сякаш да събере сили.

– Значи, този глас не е бил плод на въображението ми или измама на слуха ми, а самата ужасна действителност! – промълви тя най-последно. Защо предизвикваш така законния гняв на своето отечество? Какви коварни планове ти е внушил сега твоят неукротим нрав?

– Езикът ти е много остър и жесток, Елис Дънскоум – отвърна непознатият с рязка студенина, а беше време, когато и след кратко отсъствие ме посрещаше с по-нежни думи.

– Не отричам. Дори и да искам, не мога да скрия своята слабост нито от самата себе си, нито от теб. Пък и бих желала цял свят да знае за нея. Някога те уважавах, дадох ти дума, повярвах ти и в заслепението си забравих най-светлите си задължения. За тази слабост бог ме наказва жестоко чрез твоите лоши дела.

– Нека да не тровим срещата си с безполезни взаимни упреци, каза той. Имаме много, много да си кажем, преди да ми разкриеш с каква милосърдна цел си дошла тук. Аз те познавам много добре, Елис и виждам, че чувствуваш опасността, която ме застрашава, и си готова на

всичко, за да ме спасиш. Майка ти ... жива ли е още?

– Последва покойния ми баща – отвърна Елис, като закри с Длани бледото си лице. Останах сама, съвсем сама. Защото този, който беше за мен всичко, измени на родината ся и стана недостоен за доверието ми.

Тези думи развълнуваха много непознатия. Той вдигна погледа си, обикновено спокоен, от пода към лицето на своята събеседница и закрачи бързо назад-напред из стаята.

– Много неща бих могъл да кажа за свое оправдание – отговори най-сетне той, много неща, които ти не знаеш. Аз напуснах родината, понеже виждах тук само гнет и неправда, а няхах право да те моля да свържеш съдбата си със скиталец без име и без състояние. Ала сега мога да ти докажа верността си. Казваш, че си останала сама. Но защо трябва да бъдеш сама? Ще видиш колко си грешила, когато си се съмнявала, че някой ден ще бъда в състояние да заменя баща ти и майка ти.

Такова уверение, макар и малко закъсняло, винаги е приятно за ухото на жената и Елис поомекна, при все че думите ѝ звучаха все тъй остро.

– Ти съвсем не говориш като човек, чийто живот виси на косъм, готов всеки миг да се скъса. А къде ще ме заведеш? В Лондонската кула⁴³ ли?

– Не мисли, че съм толкова неблагоприятен и че не съм взел достатъчно предпазни мерки – отвърна непознатият с невъзмутимо хладнокръвие. Наблизо има цял отряд храбреци, които само чакат сигнал от мен, за да смачкат като червеи жалките сили на вашия офицер.

– Значи, полковник Хауард е бил прав! Сега разбирам как неприятелските кораби са минали през плитчините! Ти си бил техният лоцман!

– Да.

– Какво? Нима ще използваш знанията, които си получил в разцвета на невинната си младост, за да донесеш нещастие в дома на тия, които някога си познавал и почитал! Джон, Джон! Мигар образът на девойката, която в зората на нейната младост и непорочна красота ти уж обичаше, е оставил такъв слаб отпечатък в сърцето ти, че то може да бъде равнодушно даже към страданията на тези, сред които се е родила и които представляват нейният малък свят!

– Нито един косъм от главите им не ще бъде докоснат, нито една сламка от покривите им няма да бъде изгорена и най-големият подлец измежду тях може да спи спокойно – и все заради теб, Елис! Англия

43. Лондонската кула – крепост-затвор в Лондон, запазена и до днес като старина. Б.пр.

започна тази война с нечиста съвест и окървавени ръце, ала сега всичко това ще бъде забравено, макар че именно сега имаме сила и възможност да я накараме да почувствува нашата мъст – даже на собствената си земя. Но аз не съм дошъл тук с такава цел.

– Защо тогава си се хвърлил слепешком в тази клопка, от която и целият ти прехвален отряд не може да те измъкне? Достатъчно е да извикам високо твоето име дори тук, в тъмните и неприветливи коридори на тази уединена обител, и още преди да съмне, ехото ще го разнесе навред и народът ще се вдигне на оръжие, за да накаже дързостта ти.

– Името ми е произнасяно тук много пъти, и то без нежни нотки – отвърна презрително лоцманът. – Цял народ трепереше, като го чуеше, и страхливците, и негодниците бягаха от човека, когото бяха онеправдали. Аз доживях да издигна гордо знамето на новата република пред очите на трите кралства и нито силата на оръжието им, нито дългогодишният им опит не успяха да го изтръгнат от ръцете ми. Да, Елис, ехото на вашите източни хълмове още повтаря тътнежа на моите оръдия, затова името ми звучи още по-страшно в ушите на сънливите ви йомени.

– Не се хвали с временния успех, с който бог е възнаградил греховните ти дела, каза Елис, защото ще дойде ден на сурово и тежко възмездие. И не се ласкай с празната надежда, че името ти, което всява такъв ужас у честните граждани, е способно да прогони мислите за дом, родина и близки от ума на всички, които го чуят. Аз сама започвам да се съмнявам дали не изменям на свещения си дълг, като те слушам, вместо да предупредя цяла Англия какъв престъпен неин син се таи в пазвата ѝ.

Лоцманът, който се разхождаше из стаята, се обърна внезапно и като се взря в лицето на Елис, отговори със спокойния тон на човек, който знае, че няма от какво да се страхува:

– Това ли е Елис Дънскоум? Това ли е кроткото, великодушно момиче, което познавах на млади години? Но повтарям: няма да трепна от твоята заплаха, дори и да си способна да я изпълниш. Казах, че е достатъчно да дам сигнал, за да се втурнат хора, които ще накарат вашите пълзловци-войници да се разбягат като пилци. – Правилно ли си преценил силите си, Джон? – запита Елис, с което неволно издаде дълбокото си безпокойство за живота му. Държиш ли сметка, че при изгрев може да пристигне мистър Дилън с отряд кавалерия? Защото за никого тук не е тайна, че той е отишъл да търси помощ.

– Дилън! – възкликна учудено лоцманът. Кой е този? И какво го е накарало да замине тъй внезапно, за да иска подкрепления за вашата стража?

– Не ме гледай така, Джон, като че ли искаш да проникнеш в тайните на сърцето ми! Аз не съм го подтиквала към тази стъпка. Нима можеш да си помислиш, че ще те предам? Но той наистина замина и тъй като приближава да се съмне, трябва да използваш времето, което ти остава, за да се погрижиш за своята безопасност.

– Не бой се за мен, Елис! – отвърна гордо лоцманът и на стиснатите му устни заигра слаба усмивка. Но, откровено казано, това заминаване не ми харесва. Как му беше името? Дилън ли? Да не е от фаворитите на крал Джордж?

– За разлика от теб, Джон, той е верен поданик на своя върховен повелител – краля и макар да е роден във въстаналите колонии, запазил е добродетелността си неопетнена сред покварата и изкушенията на днешните времена.

– Американец! И изменник към свободите на човешкия род! Ей богу, по-добре да не ми се изпречва на пътя, защото ако ми падне в ръцете, така ще го накажа, че ще послужи за пример на всички изменници!

– А нима самият ти не си изменник? И дори сега, когато дишаш въздуха на родната земя, дебнеш под прикритието на нейните мъгли с безумното намерение да смутиш мира и щастието й!

Страшен гняв и негодувание блеснаха свирепо в очите на лоцмана и дори желязното му тяло затрепера от вълнение, когато отговори:

– Как можеш да сравняваш тази подла и себична измяна, чиято цел е да облагодетелствува шепа хора за сметка на милиони, с благородния порив, който подтиква човека да се бори за защита на свещената свобода? Мога да ти кажа, че аз вдигнах оръжие за общото дело на моите съграждани и сънародници. Че макар да ни разделя цял океан, всички ние сме хора от една кръв и чеда на един народ, и ръката, която подтиква едните, наранява и другите. Но аз презирам подобни дребнави оправдания. Роден съм в тази страна и искам да бъда неин гражданин. Душата ми не може да търпи гнета и произвола на тираните и наемниците, затова съм готов и имам право да се боря с подтисничеството, от чието име да се върши то и с каквито и празни, благовидни думи да оправдава престъпленията си спрямо човечеството.

– Ах, Джон, Джон! Макар че тези слова могат да звучат като музика в ушите на метежници, за мен те са безумен брътвеж. Напрасно създават нови системи на управление или по-право на анархия и безредие, противни на всичко, което са вършили досега или ще вършат занаят хората в мир и щастие. Какво струват твоите висши съображения и лъжливи доводи пред влеченията на сърцето? То именно ни подсказва къде

е родината ни и как да я обичаме.

– Ти говориш като слаба жена, робуваща на предразсъдъците си – каза лоцманът по-спокойно, като жена, готова да окове народите във веригите, в които сте оковани вие, жените – и млади, и стари.

– А има ли по-свети и по-здрави връзки от семейните? – запита Елис. Нима сам бог не е създал домашното огнище и нима народите не водят началото си от семейството, както клоните – от стъблото, докато дървото не се разпростре надлъж и нашир? Връзките, които съединяват човека с неговия народ, са стари и свети; който ги разкъса, се покрива с позор.

Лоцманът се усмихна презрително и като разтвори предницата на грубата си горна дреха, извади оттам един подир друг няколко предмета, които с озарено от гордост лице показва на посетителката си.

– Гледай, Елис – рече той. Това ли наричаш позор? Този широк пергамент с внушителен печат и с височайшия подпис на крал Людовик! Погледни и тоя кръст, украсен със скъпоценни камъни, подарък от същата знатна ръка! Нима се дават такива подаръци на хора, покрити с позор? И прилично ли е да се петни с обидното прозвище „шотландски пират“ човек, когото крале и благородници са удостоявали със своето благоволение?

– А мигар не си заслужил това прозвище, Джон, с безпощадността и злобата си? Готова съм да целуна залъгалките, които ми показваш, дори и да са хиляди пъти по-грозни, но да са окачени на гърдите ти от твоя законен господар. А сега те ми се виждат като незаличими петна върху опозореното ти име. Що се отнася до твоите покровители, чувала съм за тях. И ми се струва, че една кралица трябва да се занимава с по-почтена работа, вместо да поощрява с усмивки неверните поданици на други монарси, дори и да са нейни врагове. Само господ знае кога ще стовари гнева си върху нея и ще надигне брожение сред собствения ѝ народ! И тогава тя горчиво ще се разкайва, че сама е подстрекавала към метеж!

– Това, че прекрасната кралица Антоанета е удостоила моите заслуги с частица от височайшото си одобрение, не е за мен единствената награда – отвърна лоцманът с престорена скромност, макар че спотаената гордост прозираше във високомерната му поза. Но, не произнасяй нито една укорителна дума за нея, защото не знаеш кого съдиш. Тя се слави не толкова със знатното си потекло и високото си положение, колкото с добродетелите и красотата си. Никоя друга жена в Европа не може да се мери с нея – дъщеря на император, съпруга на най-могъщия крал, добра и обичана покровителка на своя народ, който я обожава! Животът

й е безупречен и никой простосмъртен няма право да я съди, дори и да заслужава това. Волята на провидението я е поставила над всякакви човешки злочестини.

– Но нима е непогрешима, Джон? Възмездие е естествена и неизбежна последица от греха. И ако не е надарена с някаква недостъпна за другите хора чистота, може би ще трябва да изпита върху себе си суровата десница на тоя, в чиито очи целият неин блясък и властта й са ефирни като въздуха, който диша, и нищожни в сравнение с неговия справедлив закон. Но ако се гордееш с това, че ти е било позволено да целунеш крайчеца на роклята на френската кралица и че си бил приет в обществото на знатни дами, които се перчат с богатата си премяна, можеш ли да се похвалиш също, че си намерил между тях такава, чийто език е бил достатъчно смел, за да ти каже истината, а сърцето й – в пълно съзвучие с нейните думи?

– Разбира се, никоя от тях не ме е обсипвала с такива упреци, каквито чух тази нощ от Елис Дънскоум, с която се срещнах след шест години дълга раздяла – отвърна лоцманът.

– Аз ти казах светата истина, Джон, и искам да се вслушаш в думите ми, макар и да не си свикнал да чуваш такива неща. О, помни, че жената, която се осмели тъй дръзко да упрекне човека, чието име всява ужас сред обитателите на тия брегове, прави това само от загриженост за твоето бъдещо благополучие.

– Елис, Елис! Ти ме подлудяваш с тия глупави речи! Нима съм чудовище за сплашване на беззащитни жени и безпомощни деца? Какво значат тези епитети, прикачени към името ми? Мигар ще повярваш на гнусните клевети, с които винаги си служат вашите управници, за да помрачат славата на тия, които им се противопоставят, а особено когато вършат това успешно? Моето име може да е страшно за офицерите от кралския флот, но къде и кога е било страшилище за безпомощните мирни люде?

Елис Дънскоум хвърли на лоцмана плах поглед, който беше по-красноречив от думите й, и отговори:

– Не зная дали всичко, което казваш за себе си и за постъпките си, е вярно. В минути на мъка и печал често съм се молила да не отговаряш в деня на страшния съд дори за една десета от това, в което те обвиняват. Но, аз отдавна и добре те познавам, Джон и не дай боже в този тържествен момент, може би на последната ни среща на тоя свят, женската слабост да стане причина да забравя дълга си като християнка! Когато чувах злостните упреци и чудовищните обвинения, с които обсипвах

твоего име, често си мислех, че хората, които говорят така необмислено, слабо познават човека, когото клеветят. Но макар че понякога или почти винаги ти си кротък и спокоен като най-тихото море, по което ти се е случвало да плаваш, все пак бог ти е вдъхнал горещи страсти, които, когато кипнат, приличат на южните морета, разбунени от ураган. Трудно ми е да кажа докъде може да доведе тази яростна душа човек, раздразнен от въображаеми обиди, които са го накарали да забрави родина и дом и внезапно да придобие сила, за да излее яда си.

Лоцманът слушаше с дълбоко внимание и острият му поглед като че ли проникваше в самите глъбини на мислите й, които тя изказваше с недомлъвки. Все пак той се владееше напълно и отговори, с тон, в който имаше повече мъка, отколкото гняв:

– Ако нещо може да ме накара да възприема твоя миролюбив и примирителен начин на мислене, то е, че гнусните езици на моите, страхливи врагове са накарали и теб да се усъмниш в благородните подбуди на моето поведение. Колко струва славата, когато човек може да бъде очернен до такава степен даже пред най-близките си приятели? ... Но, стига тези детински разсъждения! Те не са достойни нито за мен, нито за моя дълг, нито за свящото дело, на което съм се отдал!

– Не, Джон, не ги отхвърляй – каза Елис, улавяйки го несъзнателно за ръката. Те са като роса за изсъхнала трева и могат да пробудят младежките ти чувства и да смекчат сърцето ти, закоравяло по-скоро от лоши привычки, отколкото от низки подбуди.

– Елис Дънскоум – произнесе лоцманът, като се приближи към нея със сериозен и тържествен вид, тази нощ научих много неща, макар че съвсем не дойдох тук за това. Ти ми показва колко зловредно е диханието на клеветника и колко трудно се запазва доброто име. Най-малко двайсет пъти съм срещал наемниците на своя крал в открит бой и винаги съм се сражавал мъжествено под знамето, което бе издигнато за пръв път от моята ръка и което, слава богу, нито веднъж досега не съм виждал спуснато даже на една педя; нрез цялата си служба не мога да се упрекна за нито една малодушна или нечестна постъпка. И с какво съм възнаграден? Езикът на гнусния клеветник е по-остър от сабята на воина и остава дори по-незаличим белег!

– Никога досега не съм чувала от теб такива справедливи думи, Джон, и дай боже да те спохождат винаги! – промълви Елис с чувство. Ти казваш, че си рискувал скъпоценния си живот в двайсет битки, ала виждаш колко неблагоприятно е небето към размирниците! Разправят, че никога светът не е виждал по-отчаяна и по-кървава борба от тази,

чийто грохот разнася твоето име до най-далечните кътчета на тоя остров ...

– То ще се разнася навред, където се говори за морски битки! – прекъсна я лоцманът с гордо вълнение, което започваше да измества тъгата, помрачавала досега лицето му.

– И все пак тази мнима слава няма да предпази името ти от безчестие, и ефимерните награди на победителя не могат да се сравнят с наградите на победените. Знаеш ли, че нашият милостив монарх, смятайки делото на твоя последен противник за свято, го е обсипал със своята кралска щедрост?

– Да, посветил го е в рицарско звание! – възкликна лоцманът с презрителен и горчив смях. Е, нека му дадат отново кораб, а на мен друг и му обещавам графска титла, ако заслужи това с ново поражение!

– Не говори толкова прибързано и не се хвали, че те закриля някаква сила. Тя може да ти измени, Джон, точно когато най-много се нуждаеш от нея и най-малко очакваш да ти изневери – възрази събеседницата му. В битката не винаги печели най-силният, както и в бягането най-бързият.

– Не забравяй, моя добра Елис, че думите ти имат двояк смисъл! Вярно, в бой не винаги спечелва най-силният, ала в бягането безусловно побеждава най-бързият. Да, да, много често страхливците са се спасявали от мен само с бързите си нозе! Елис Дънскоум, ти не познаваш и една хилядна от мъченията, които съм изтърпял по вина на знатни мерзавци, само защото ти завиждат за заслуги, на които не са способни, и прилизават славата на дела, непосилни за тях.

Захвърлиха ме сред океана като негоден кораб, на който е възложена безнадеждна мисия, за да загине после в катастрофата, предизвикана от самия него! Колко коварни сърца са ликовали, виждайки пробитите ми платна, с надежда да ме пратят на бесилка или в гроб на морското дъно! Но, останаха разочаровани! Погледът на лоцмана, вече не тъй пронизителен и твърд, сега пламтеше от диво злорадство и той продължи по-гръмогласно: Да, горчиво разочаровани! О, тържеството над сразените врагове е нищо в сравнение с безмерната радост, която изпълни сърцето ми, когато се издигнах тъй високо над тези подли и жалки лицемери! Аз молах, умолявах най-настойтелно французите да ми дадат макар и най-лошия си кораб, стига да може да води бой. Увещавах ги, че това е необходимо и че не ме е страх за живота ми. Но, интригите и завистта ме лишиха от законните права и ми отнеха повече от половината слава. Наричат ме пират! Дори и да съм заслужил това име,

аз го дължа по-скоро на нищожеството на моите приятели, отколкото на действията ми срещу неприятеля!

– И не те ли кара всичко това да станеш отново верен на своя крал и на родината си, Джон? – запита тихо Елис.

– Остави тази глупава мисъл! – провикна се лоцманът, сякаш че изведнъж осъзнал, че е проявил слабост. Така става винаги с хора, които се отличават с делата си. Но, да се върнем пак на твоето посещение. Аз мога да спася себе си и другарите си от този жалък затвор, но заради теб искам да избягна кръвопролитие. Може би ти знаеш как да извършим това, без да ни усетят? Когато се съмне, ще ви отведат в стаята, където се видяхме за пръв път. Това ще стане твоя молба на мис Хауард, която ще каже, че постъпва така от състрадание и чувство на справедливост и от желание да разбере какви сте в действителност. Няма да посмеят да ѝ откажат. И докато стражата стои пред вратата, ще ви преведат през друга врата до стаята в същото крило, откъдето лесно ще можете да скочите през прозореца на земята, която е обрасла с храсталак. А след това спасението ви зависи от вашето благоразумие.

– Ами ако този Дилън, за когото споменавах, подозира истината, как ще отговаряш пред закона, загдето си подпомогнала нашето бягство?

– Мисля, че той не знае кой се намира между задържаните – отвърна замислено Елис, макар че може да е познал един от другарите ти. Но, той се ръководи от лично чувство, а не от чувство за дълг.

– Така и предполагам – каза лоцманът и по лицето му, което доскоро отразяваше борба между неукротими страсти, пробягна усмивка като пламък на гаснещ пожар, който с последния си блясък озарява околните развалини. Този младеж Грифит с безразсъдството си ме отклони от правия път и справедливо ще бъде възлюбената му да се изложи заради него на известен риск. Но, с теб е друго, Елис! Ти си само гостенка в този дом и не бива да се замесваш в такава опасна работа. Ако се разбере кой съм, този американски родоотстъпник, полковник Хауард, ще се нуждае от цялата благосклонност на краля, която е спечелил, отстоявайки делото на тиранията, за да се спаси от гнева на министрите.

– Страх ме е да доверя толкова деликатна работа на добрата си приятелка – поклати глава Елис.

– Не забравяй, че тя има с какво да се оправдае – със своята привързаност. А, ти можеш ли да заявиш пред цял свят, че все още пазиш добри чувства за човека, когото жигосваш с такива обидни думи?

Лека руменина обагри бузите на Елис Дънскоум и тя отвърна със

сподавен глас:

– Не е нужно вече да разгласявам пред цял свят тая слабост, макар че тя действително съществуваше. След това руменината изчезна и лицето ѝ стана мъртвешки бледо, а в очите ѝ запламтя необичаен огън. Могат да ми вземат само живота, Джон, и заради теб аз съм готова да го пожертвувам!

– Елис! – възкликна трогнатият лоцман. Моя добра, мила Елис ...

В този критичен миг на вратата почука часовоят и без да дочака отговор, влезе бързо в стаята. „Дамата трябва веднага да се махне“ – съобщихи той задъхано. Елис и лоцманът, които искаха да се уточнят по-подробно за проектираното бягство, запротестираха, но войникът, който се боеше от наказание, оставаше непоколебим и страхът да не бъде заварена тук най-после накара Елис да се подчини. Тя стана и тръгна бавно към вратата, но лоцманът я улови за ръката и прошепна развълнувано:

– Елис, ще се видим ли пак, преди да напусна завинаги тоя остров?

– Ще се видим утре сутринта, Джон – отвърна тя също шепнешком, в стаята на мис Хауард.

Той пусна ръката ѝ и Елис се измъкна от килията, а нетърпеливият часовой тутакси затвори вратата и мълчаливо завъртя ключа в бравата. Лоцманът стоеше заслушан в леките стъпки на двамата, а когато и те утихнаха, започна пак да се разхожда неспокойно из тясната стая, като от време на време се спираше да погледне препускащите по небето облаци и стенешите дъбове, чиито огромни клони трепереха и се огъваха под буйния напор на вятъра. След няколко минути бурята в душата му постепенно се смени със спокойствие, присъщо на безстрашен човек като него. Той седна отново там, където го бе заварила Елис, и почна да размишлява за разни минали събития, а после по навик премина към нови дръзновени, съдбоносни планове, каквито се зараждаха тъй лесно в неговия неуморен, буден Ум.

ГЛАВА XV

Сър Ендрю:
 Нямам особена причина,
 но имам достатъчно основания.
 Шекспир – „Дванайсета нощ“⁴⁴

Когато часовоят въведе капитан Бъроуклиф в стаята на третия арестант, лицето на офицера изразяваше онова полусъзнателно състояние, при което живата мисъл се сменя с празен поглед и човешкото лице много прилича на априлски ден – ту ясен и приветлив, ту облачен и мрачен. Важният и тържествен вид, с който капитанът пристъпи към работата, показваше, че неочакваното му посещение имаше определена цел. С величествен жест Бъроуклиф заповяда на часовоя да се отдалечи и докато войникът затваряше вратата, офицерът се олюляваше насам-натам и с напрегнатостта на човек в нетрезво състояние се ослушваше в скърцането, устремил по посока на звука оня дълбокомислен поглед, с който мнозина прикриват липсата на мисъл. Като се убеди, че никой вече няма да го безпокои, той бързо, по войнишки се обърна кръгом, за да се озове лице срещу лице с тоя, който му трябваше. Докато Грифит бе заварен потънал в сън, макар и неспокоен и винаги нащрек, лоцманът бе чакал спокойно посещениято, което явно бе предутаждал. Ала другарят им – не друг, а капитан Менюъл от морската пехота – се намираше в съвсем друго състояние. Макар че нощта беше студена и бурна, той бе свалил палтото и по-голямата част от маскировката си и седеше мрачно на одеялото, като с една ръка бършеше едрите капки пот от челото си, а с другата от време на време се хвашаше с конвулсивно, машинално движение за гърлото. Вторачен безсмислено в новодошлия, той почти не измени заниманието си, само започна още по-усърдно да допира кърпичката си до челото и по-често да се улавя за шията, сякаш да се увери от опит на какъв натиск може да издържи тя, без да изпитва прекомерно неудобство.

– Здравей, приятелю! – каза Бъроуклиф, като се приближи с полюляване и седна безцеремонно до арестанта. Здравей, приятелю! Дотам ли е застрашено кралството, та някои джентълмени бродят из острова в униформа на полка *incognitus, incogniti, torum*⁴⁴ ... Съвсем съм забравил тоя латински, дявол да го вземе! Кажи, драги мой, да не би да си от тия

tozum?

Менюъл дишаше малко затруднено, както и трябваше да се очаква, след като тъй силно бе стискал гърлото си. Но като се отърси от всякакви опасения, той отговори по-разпалено, отколкото изискваше благоразумието или случаят:

– Разпръвайте за мен каквото си щете и се отнасяйте към мен, както желаете, но няма да позволя да ме наричате тори⁴⁵!

– А, значи, не си tozum! Хм, изглежда, че военното министерство е въвело нова униформа. Вашият полк сигурно е заслужил тия на-шивки, като е шурмувал някоя плаваща батарея? Или пък си служил в морската пехота? Прав ли съм?

– Не отричам – отговори Менюъл по-смело. Две години съм служил в морската пехота, а преди това ...

– ... в сухопътните части – подсказа Бъруклиф, прекъсвайки тъкмо навреме Менюъл, който без малко не се издаде в коя армия е служил. Аз самият съм стоял някога на „кучешка вахта“⁴⁶ на кораб от ескадрата на милорд Хоу⁴⁷, но такава служба не е за завиждане. Страшно трудно беше да стоиш прав на следобедна проверка, защото, нали знаеш, по това време на човек му трябва здрава опора. Обаче с премиалните⁴⁸, които ми се паднаха, откупих командването на ротата и сега винаги с благодарност си спомням за службата в морската пехота. Но, трябва да подем нашия разговор. Скътал съм в джоба си бутилчица искриста мадейра и две чашки. Хайде да сръбнем и да си поприказваме за по-важни работи! Бръкни в задния ми джоб. Толкова съм свикнал да се равнявам по фронта, че сега ми е страшно трудно да се извия назад, като че ли съм в кутия за патрони.

Менюъл, който не знаеше как да изтълкува държането на събеседника си, веднага разбра тази молба и измъкна ловко от джоба на капитана една от прашните бутилки на полковник Хауард. Бъруклиф пък

44. Incognitus (лат.) – неизвестен. Бъруклиф склонява тази дума и се получава игра на думи (вж. следващата бележка). Б.пр.

45. Тори – член на едноименна реакционна партия, създадена в Англия към края на XVII век. Изразявала интересите на едрите земевладелци и висшето духовенство. Днес – консервативната партия. Б.пр.

46. „Кучешка вахта“ – смяна на кораб от полунощ до четири часа сутринта. Б.пр.

47. Ричард Хоу (1726–1799) – английски адмирал, командувал английския флот във войната срещу въстаналите американски колонии. Б.пр.

48. Премиални – дял, който екипажът получавал от стойността на завладян неприятелски кораб. По това време в Англия правото на офицерски чин и длъжност се откупвало с пари. Б.пр.

извади чашите, изкара запушалката по всички правила на науката и подаде на пленника пълна чаша с вино. Всичко това стана при пълно мълчание. Дватама джентълмени пресушиха чашите си на един дъх, при което мляскаха така, че тези звуци приличаха на пистолетни изстрели на опитни дуелисти, макар и да не бяха толкова страшни. Едва след това домакинът поднови прекъснатия разговор:

– Обичам бутилката да е хванала мухъл, прах и паяжина, а виното да е жълточервеникаво, като отблясък на южно слънце – каза той. Такова вино не се задържа в стомаха, а отива право в сърцето и мигновено става на кръв. Но колко бързо те познах! Е, нали сме от един и същ занаят. Щом те видях в нашето караулно помещение, веднага разбрах какъв си. Ала реших да направя удоволствие на стария воин, стопанина на тая къща, като му позволих от уважение към възрастта и някогашния му чин сам да извърши разпита. Да, познах те още щом те видях. Аз съм те срещал и по-рано!

Теорията на Бъроуклиф за превръщането на виното в кръв като че ли се потвърди напълно в случая с командира на морските пехотинци. Докато той и капитанът пиеха мадейрата, а това, както вероятно се сеща читателят, продължи, докато в бутилката не остана нито капка, с пленника стана чудна промяна. От челото му вече не течеше пот, а неприятното усещане в гърлото, което го караше да го подлага на такива необикновени масажи, изчезна. Лицето му се озари от хладно, но живо любопитство, което до известна степен беше естествено за неговото положение.

– Възможно е да сме се срещали и по-рано, защото аз съм отдавна на служба. Обаче не мога да разбера къде си ме виждал – каза Менюъл. Случвало ли се е да те пленяват?

– Хм! Не, точно такава нещастие не ме е сполетявало, защото бях, както се казва, тилов плъх. Делях несгодите, славата, съмнителните победи на нашата армия, когато убивахме и гонехме безброй метежници, а кой не беше такъв! И, уви, капитулацията на Бъргойн. Но да не говорим за това! Да оставим янките на мира. Не се ли сещаш къде съм те виждал? Виждал съм те на преглед, в бой, на почивка, на лагер, в казарма – с една дума, навсякъде, само не и в гостна. Да, да! До тази вечер никога не бях те срещал в гостна!

Менюъл слушаше с учудване и безпокойство тези самоуверени думи, които като че ли вещаеха сериозна опасност за живота му, и, изглежда, отново започна да усеща свиване в гърлото, защото пое дълбоко въздух и едва след това запита:

– Готов ли си да се закълнеш? Можеш ли да кажеш името ми?

– Готов съм да се закълна пред всеки християнски съд – отвърна непоколебимо капитанът. Името ти е ... името ти Фьгълмън.

– Бог да ме убие, ако е така – възкликна радостно Менюъл.

– Не се заричай! – предупреди го Бъроуклиф тържествено. Защото името не е толкова важно. Както и да се наричаш, аз те познах. На мъжественото ти лице пише, че си войник, а коленете ти не треперят. Съмнявам се дори дали се прегъват тези бунтарски колене за молитва ...

– Вижте какво, сър – прекъсна го рязко Менюъл, стига сте го усуквали, ами кажете направо какво искате. Бунтарски колене, а? Скоро и небето над Америка ще почнете да наричате бунтарско!

– Харесва ми твоята пламенност, момко – отвърна невъзмутимо Бъроуклиф. Тя подхожда на войника като шарфа и нагръдника му, но не може да стресне стар воин. Учудвам се обаче, че се ежиш даже когато човек зачекне мъничко твоята вяра. Боя се, че крепостта ти е слаба, щом защитавах предните укрепления с излишна храброст? Не зная защо и с каква цел сте ме удостоили с посещението си, капитан Бъроуклиф, ако действително по чин сте капитан и името ви е Бъроуклиф – каза предпазливо Менюъл, решил, че трябва да отгатне мислите на събеседника си, преди да разкрие своите. Но, много добре зная, че се държите недостойно за войник и за мъж, ако сте дошли само да се надсмивате на сегашното ми положение. При други обстоятелства това би могло да ви навлече неприятности.

– Хм! – промърмори капитанът със същото непоклатимо хладнокръвие. Виждам, че не цениш това вино, макар че и кралят не е пил такава по простата причина, че английското слънце не може да проникне през стените на Уинзърския дворец така лесно, както слънцето на Каролина нагрява мансарда, покрита с кедрови шинди. Но твоята пламенност все повече ми харесва. Затова приведи се в бойна готовност, за да атакуваме още веднъж тази черна бутилка, а след това ще ти разкрия целия план на кампанията си.

Менюъл изглежда внимателно събеседника си и като видя, че лицето му не изразява нищо друго освен глупаво хитруване, което бързо се превръщаше в тъпо опиянение, спокойно изпълни заповедта на капитана. Когато виното бе изпито до дъно, Бъроуклиф поведе преговорите без повече заобикалки:

– Ти си войник и аз съм войник. Даже ординарецът ми може да потвърди, че си войник, защото този пес също е бил на поход и е мирисал тоя гаден барут, който смесват дявол знае с какво, като някакво

сатанинско изобретение. Но, само офицер може да познае офицер. Редниците не носят такова бельо, което впрочем ми се струва недостатъчно дебело за такова време, нито кадифени вратовръзки със сребърни токи, а и мръсните им коси не излъчват аромат на брилянтин. С една дума, ти не си прост войник, а офицер.

– Признавам – каза Менюъл. Аз имам капитански чин и се надявам, че ще се отнасяте с мен като с равен.

– Мисля, че виното, с което те черпих, е достойно и за генерал – отвърна Бъроуклиф. Но, да не спорим за това. Даже хора, чийто ум не може да се проясни с помощта на ободряващите напитки, с които изобилствува този дом, могат да се сетят, че щом из тоя остров сноват офицери, облечени в униформа *incognito*, тоест в случая морска пехота, значи, назряват някакви важни събития. Войниците трябва да бъдат верни преди всичко на своя крал, след това на началството във време на война и най-после на жените и на виното. За война тук и дума не може да става, жени колкото щещ, а що се отнася до виното, за съжаление хубавото вино става вече рядкост, пък е и скъпо. Разбираш ли ме, приятелю?

– Продължавайте – каза Менюъл, който гледаше и слушаше внимателно, за да разбере познал ли е Бъроуклиф, че е американец.

– *En avant!* На ясен английски – напред марш! И тъй остава да се избира между жените и виното. А, когато жените са хубавички, а виното добро, изборът е труден, ала много приятен. Но ти, приятелю капитане, струва ми се, не търсиш вино, иначе нямаше да тръгнеш в такъв разпасан вид. Извинявай, ама кой би сложил пред човек с накатранен панталон нещо по-свастно от портвайн? Не, не, даже не и портвайн, а холандски джин, жълтозеленикав холандски джин – това е единственото питие, което заслужава да се поднесе на човек с такава форма.

– И все пак аз срещнах човек, който ме почерпи с най-хубавата южнокаролинска мадейра!

– Аха, значи, знаеш откъде произхожда тази ценна напитка! Е, това говори още повече в полза на виното. Ала цялата работа е в жената, милата, капризна жена, която вижда своя герой ту като войник в униформа, ту като светец в расо. А, почне ли да я ухажда мъж, все едно й е дали той е облечен в зебло или в кадифе. Тази жена е причината за тоя тайнствен маскарад! Прав ли съм, приятелю?

Разбрал, че вече нищо не ю заплашва, Менюъл започна оживено да поддържа разговора с цялото си остроумие, което досега беше сковано от странното смущение в гърлото. Като смигна хитро на събеседника си и му хвърли лукав поглед, достоен може би за самия мъдрец Соломон,

той отвърна:

– Ех, навсякъде е забъркана по някоя жена!

– Така си и знаех! – възкликна Бъроуклиф. Твоего признание само потвърждава доброто мнение, което винаги съм имал за себе си. Ако негово величество толкова желае да ликвидира по-скоро тази американска кампания, нека изгори една конвенция, да повиши една личност, чието име няма да спомена, и да видим тогава! Но, кажи ми откровено: за свят брак ли става дума, или само за вкуване от сладостите на Амура?

– За най-почтена сватба! – отговори Менюъл с такъв сериозен вид, като че ли Хименей⁴⁹ вече го държеше в оковите си.

– Честна дума! А има ли пари?

– Пари ли? – повтори с известно възмущение Менюъл. Нима един войник ще се раздели по-скоро със свободата си, отколкото с живота, ако оковите не са от злато?

– Точно така трябва да гледа на нещата един истински воин! – провикна се Бъроуклиф. Ей богу, виждам, че не сте толкова загубен във вашия земноводен полк! Но, защо е тази маскировка? Толкова ли са строги и страшни старите? Защо е такава маскировка, питам?

– Защо е тая маскировка ли? – повтори Менюъл невъзмутимо. Че има ли във вашия полк любов без маскировка? У нас това е обичаен симптом за такова заболяване.

– Това е най-точното и най-скромно определение на любовната страст, мой земноводни другарю! – възкликна английският офицер. Ала в твоя случай болестта е съпроводена с някои твърде противни симптоми. Да не би възлюбленага ти да обича миризмата на катрана?

– Не, но обича мене. И, разбира се, приятно ѝ е да ме гледа във всякакъв костюм.

– Пак скромно и умно! И все пак – явна маневра за отбягване на моята атака. Чувал ли си за едно място на север оттук, което се казва Гретна Грийн, мой земноводни приятелю?

– Гретна Грийн? – повтори Менюъл, малко смутен от невежеството си. Сигурно някакъв параден плац?

– Да, за хора, които страдат от стрелите на Купидон. Параден плац, а? Умееш да се преструваш! Ала не можеш да излъжеш врял и кипял като мен. Трудно ще откърти бреговата ти батарея стар войник като мене. А, сега слушай и отговаряй. Ще видиш що е прозорливост, затуй няма

49. Хименей – в гръцката митология бог на брака, син на Аполон. Б.пр.

полза да отричаш нищо. Ти си влюбен!

– Аз не отричам нищо – каза Менюъл, тутакси съобразил, че това е най-добрата тактика.

– Възлюбената ги е съгласна и има пари, но старите казват: „Стой!“

– Аз мълча.

– Добре правиш. Казваш си: „Напред към Гретна Грийн!“ И си намислил да бягаш по вода!

– Ако не успее по вода, спукана ми е работата! – потвърди Менюъл и отново се хвана за гърлото.

– Продължавай да мълчиш! Няма нужда да ми обясняваш нищо. Тази нощ аз съм способен да разгадавам тайни, дълбоки като кладенец. Твоите другари са наемници. Може би са твои колеги от кораба или служат за лоцмани в тази експедиция!

– Единият работи с мен на същия кораб, а другият е наш лоцман – отговори съвсем откровено Менюъл.

– Добре сте се екипирали! Още един въпрос, и аз на свой ред ще млъкна. Тук ли се намира тая, която търсиш?

– Не, но наблизко и ще бъда щастлив, ако успее още веднъж ...

– ... да я видиш. А, сега слушай и желанието ти ще се изпълни. Ти още се държиш здраво на краката си, а в такъв късен час това е важно предимство. Отвори прозореца. Можеш ли да се спуснеш през него?

Менюъл побърза да се възползува от това предложение, но веднага се отдръпна разочарован.

– Ако скоча от тоя прозорец, нищо няма да остане от мен. Само дяволът може да избяга оттук.

– И аз мисля така – потвърди сухо Бъроуклиф. До края на живота си ще трябва да стоиш тук и да те мислят за тоя почтен джентълмен, защото само през тази дупка можеш да изхвъркнеш на крилата на любовта си.

– Но как? Та това е невъзможно!

– Така ти се струва. Ти предизвика в тази къща суматоха, глупави опасения и празно любопитство у някои от нейните обитатели. Страх ги е от бунтовници, ала ние с теб много добре знаем, че те и у тях си нямат достатъчно войници, а камо ли да пращат тук. Ти искаш да си осигуриш топло местенце, а аз искам да служа на събрат в нужда. Нека си помислят, че си избягал през прозореца, няма значение как. А, всъщност ще минеш с мен покрай часовая и ще си излезеш мирно и тихо като всеки простосмъртен, на два здрави крака.

Този завършек на техния приятелски, макар и странен разговор надмина всички очаквания на Менюъл. Едва чул тези думи, той навлече всички дрехи, които досега толкова го бяха Притеснявали, и за по-малко време, отколкото ни е нужно да разкажем това, беше вече напълно готов за път. В това време и капитан Бъроуклиф бе успял да заеме вертикално положение, което впоследствие запази като човек на строгата дисциплина. Застанал твърдо на нозете си, той даде знак на пленника да мине напред. Менюъл тутакси отвори вратата и двамата се озоваха в коридора.

– Кой е? – подвижна часовоят, който сега бе удвоил своята бдителност и старателност, за да изкупи предишната небрежност при изпълнението на служебния си дълг.

– Върви направо, нека да те види! – произнесе с философско спокойствие Бъроуклиф.

– Кой е? – повтори часовоят, като взе мускета си в положение за стрелба с шум, който отекна между голите стени.

– Движи се на зигзаг – добави Бъроуклиф, тъй че ако стреля, да не може да те улучи.

– Ще ни очистят за такава глупост! – промърмори Менюъл. Свои! – викна той на часовоя. С мен върви вашият офицер.

– Стой! – викна той на часовоя. Нека офицерът да се приближи и да каже паролата.

– Само че по-лесно ми е да кажа паролата, отколкото да се приближа – отвърна капитанът. Напред, мистър Земноводни, ти крачиш бодро като пощальон! Мини напред и произнеси магическата дума „Вярност“. Тя е постоянната парола в тоя дом, въведена още преди мен от моя любезен домакин, полковника. Тогава пътят ти ще бъде освободен...

Менюъл направи смело крачка напред, но изведнъж се сети за нещо, обърна се и запита:

– Ами моите помощници, моряците? Без тях не мога.

– Прав си. Ключовете са пхнати в ключалките на стаите им, за да мога да вляза – каза англичанинът. Завърти ги и изведи войските си.

Само след миг Менюъл беше в стаята на Грифит, обясни му накратко положението, след това изскочи пак в коридора и влезе по същия начин в стаята на лоцмана.

– Върви след мен и се дръж, както обикновено – прошепна той. Не казвай нищо, а ми се довери.

Лоцманът стана и без да зададе никакъв въпрос, с присъщото си невъзмутимо хладнокръвие се подчини на тая заповед.

– Сега съм готов да продължавам по-нататък – каза Менюъл, когато и тримата застанаха пред Бъроуклиф.

През тоя кратък промеждутък часовоят и капитанът стояха неподвижно и се гледаха в очите, както изисква строгата военна дисциплина. Първият се стараше да покаже своята бдителност, а вторият чакаше да се върне командирът на морската пехота. Сега капитанът кимна на Менюъл да мине напред и да произнесе паролата.

– Вярност – прошепна Менюъл, като се приближи до часовоя. Но, войникът имаше време да помисли и тъй като много добре виждаше в какво състояние е неговият офицер, не се решаваше да пусне арестантите.

– Елате насам, приятели – рече той след минутно колебание. Но, щом пристъпиха към него, препречи им пътя с щик и продължи: Задържаните казаха паролата, капитан Бъроуклиф, ала не смея да ги пусна.

– Защо? – запита капитанът. – Нали аз съм тук, глупчо? Не можеш ли да познаеш своя офицер?

– Не, сър, познавам ваше високоблагородие и много ви уважавам, само че тук ме сложи сержантът и ми заповяда в никой случай да не поскам тия хора.

– Това се казва добра дисциплина! – възкликна Бъроуклиф с доволен смях. Знаех си аз, че тоя човек ще ме послуша толкова, колкото би послушал тая лампа. Хората ни тук не са научени на такова сляпо подчинение. А, ти учиш ли войниците си на такава високателност, земноводни приятелю?

– Какво значат тия глупави шеги? – запита мрачно лощманът.

– Мисля, че сега е мой ред да ти се посмея! – извика Менюъл, прес-трувайки се, че споделя веселостта на капитана. Ние също знаем добре всичко това и го прилагаме в нашите части. Но щом часовоят не ти се подчинява, сержантът ще те послуша. Повикай го и нека той заповяда на часовоя да ни пусне.

– Виждам, че пак нещо ти пресяда – забеляза Бъроуклиф. Искат ти се да сръбнеш още малко от благотворната напитка. Дадено! Часовой, я отвори прозореца и викни на сержанта!

– Но това ще ни погуби! – прошепна лощманът на Грифит.

– Правете като мен! – отвърна младият моряк.

Часовоят се обърна да изпълни заповедта на капитана, но Грифит скочи и мигновено изтръгна мускета от ръцете му. Тежък удар с приклада и изуменият войник се строполи на земята. После, като насочи мускета, Грифит извика:

– Напред! Сега можем щ си пробием път!

– Напред! – повтори лоцманът, като прескочи леко проснатия на пода войник. В едната му ръка лъщеше кама, в другата стискаше пистолет.

След миг и Менюъл, въоръжен по същия начин, се озова до него и тримата изскочиха заедно от сградата, без никой да попречи на бягството им.

Бъруклиф беше абсолютно неспособен да ги преследва. Той така се бе вцепенил от изненада, че минаха няколко минути, преди да си възвърне способността да говори, която впрочем рядко го напущаше. Войникът също се съвзе и стана на крака. Те дълго стояха и се гледаха с безмълвно съчувствие. Най-после часовоят наруши мълчанието:

– Да бия ли тревога, ваше високоблагородие?

– Няма смисъл, Питърс. Тази морска пехота не знае що е благодарност и добро възпитание.

– Надявам се, ваше високоблагородие няма да забрави, че аз изпълних дълга си и бях обезоръжен при изпълнение на заповедта ви.

– Аз нищо не помня, Питърс, освен че се отнесоха недостойно с теб. И ще накарам тоя земноводен джентълмен да плати скъпо за това! Заклучи вратите и се прави, като че ли нищо не е станало...

– Ех, това не е толкова лесно, колкото си мислите, ваше високоблагородие. На гърба и на раменете ми сигурно има отпечатък от затвора на мускета и тези следи ще се виждат ясно като бял ден.

– Тогава гледай ги, колкото щеш, само мълчи, глупчо! Ето ти една корона⁵⁰ за пластир. Чух как тоя негодник захвърли мускета ти по стълбата. Върви да го вземеш и ела пак на поста си. А, когато дойдат да те смеят, дръж се така, като че ли нищо не е станало. Аз поемам отговорността за всичко.

Войникът изпълни заповедта и когато отново бе въоръжен, Бъруклиф, вече доста поотрезнял след неочакваното преमेждие, се помъкна към стаята си, като мърмореше закани и ругатни по адрес на цялата морска пехота, „тия земноводни гадини“, както ги нарече.

50. Крона – монета от пет шилинга. Б.пр.

ГЛАВА XVI

О, вижте, ято яребици литва!
Пуснете хрътки и соколи!
В ловитба бясна аз се впускам,
достатъчно съм дрямал в леност празна.

Капитан Бъроуклиф прекара остатъка от нощта в тежък пиански сън и се събуди късно сутринта, едва когато влезе слугата. Чул обичайния сигнал за ставане, капитанът повдигна клепки, седна на леглото, потърка внимателно очи, както се полага, обърна се строго към слугата и му заговори сърдито, като че ли искаше да обвини невинния човечец тъкмо в тая простъпка, която се готвеше да порицае:

– Какво значи това, глупако? Нали бях заповядал на сержант Дрил да не позволява да се бие барабан, докато сме подслонени в жилището на този гостоприемен стар полковник? Тоя човек май не изпълнява нарежданията ми? Или пък смята, че гърмът на барабана из лъкатушните коридори на манастира „Света Рут“ е много подходящ музикален съпровод за съня на неговите обитатели?

– Аз мисля, сър – отвърна слугата, че в случая сам полковник Хауард е наредил на сержанта да бие тревога.

– Дявол да го вземе! Виждам, че тоя дъртак обича от време на време да си погъделичка ушните тъпанчета с познати звуци. Ала дали заедно с прегледа на стражата не прави и преглед на стадата си? Чувам такъв тропот на копита, като че ли старият манастир е превърнал в Ноев ковчег⁵¹ и всички диви животни са тръгнали насам!

– Това е просто отрядът драгуни от, който влиза в двора, сър, и полковникът е излязъл лично да ги посрещне.

– В двора? Отряд драгуни? – повтори учудено Бъроуклиф. Нима полковникът мисли, че моите двайсет юнаци не са достатъчни да пазят от привидения и от североизточните ветрове такъв кокошарник като тоя стар манастир, та трябва да се докарват кавалерийски подкрепления? Хм, дано тия джентълмени с кавалерийски ботуши да знаят що е южно-каролинска мадейра...

51. Според библейската легенда, при „всемирен потоп“ загинало цялото човечество освен Ной и семейството му, които се приютили в специално построен ковчег заедно с много животни и птици. Б.пр.

– О, не, сър! – възкликна слугата. Това е отрядът, който мистър Дилън отиде да повика снощи, след като вие, сър, решихте да оковете тримата пирати във вериги.

– Пирати във вериги! – повтори Бъроуклиф, като отново потърка очи, но този път някак по-замислено. А, да, спомням си, че на тиках трима подозрителни нехранимайковци в драголника. Но, какво общо имат мистър Дилън и драгуните с тия типове?

– И аз не зная, сър. Но долу разпирват, сър, че били заговорници и бунтовници от колониите, други пък казват, че са преоблечени генерали.

и тори. Говори се даже, че единият от тях бил самият генерал Вашингтон. А може да са членове на парламента на янките, дошли да усвоят нашите добри английски нрави ...

– Вашингтон! Членове на парламента!... Хайде, измитай се, глупчо. Върви да разбереш колко души са в тоя драгунски отряд и колко време ще останат тук ... Но, чакай! Първо ми подай дрехите ... А, сега тръгвай и направи каквото ти заръчах, пък ако драгунският офицер пита за мен, предай му моите почитания и кажи, че след малко ще дойда. Хайде, тръгвай!

Когато слугата излезе от стаята, капитанът се залови с тоалета си, размишлявайки гласно за всичко, което му дойде на ум:

– Залагам заплатата си срещу половин заплата на младши лейтенант, че някои от тия лентяи, дето им трябва четириноги животни, за да се довлекат до бойното поле, вече са надушили каролинското вино. Каролинско вино! А, от тоя земноводен офицер ще поискам обяснение чрез обява в „Държавен вестник“. Ако е честен човек, няма да се крие под инкогнитото си, а ще се срещне с мен. Ако ли пък не излезе нищо, тогава, дявол да го вземе, ще отида право в Ярмут и ще извикам на дуел първия от тоя хибриден род, който ми попадне! По дяволите! Где се е чуло и видяло да се нанася такава обида на джентълмен и офицер? Само да науча името му! Разчуе ли се тази история, ще стана за смях на всички, докато не се намери по-голям глупак от мен. Ще трябва да се бия най-малко в шест дуела, за да се отърва от присмехулници ... Не, не, няма да обеля нито дума в полка за тая глупава работа, ами ще си отмъстя на някой офицер от морската пехота – така ще бъде по-справедливо. Само тоя негодник Питърс да не се раздърдори как са го набъхтали с мускета! Жалко, че не мога и аз да му дръпна един пердах ... Но, ако не се разплатя с него още при първия удобен случай, значи, не умея да правя полковите сметки.

Когато офицерът завърши този монолог, който дава доста точна представа за хода на мислите му, той беше вече готов да слезе в двора и да посрещне лично новодошлите, както повеляваше дългът. При главния вход на манастира Бъроуклиф завари домакина в задълбочен разговор с един млад човек в кавалерийска униформа.

– Добро утро, мой уважаеми пазителю и закрилнико! – поздрави го полковникът. Имам смайваща новина за вашите верноподанически уши. Нашите арестанти, изглежда, са преоблечени врагове на краля! Капитан Бъроуклиф, позволете ми да ви представя мистър Фицджералд, младши офицер от полка на леките драгуни. И докато двамата офицери си разменяха поклони, старецът продължаваше: Младши офицерът беше тъй любезен да пристигне тук със своя отряд, за да придружи тия негодници до Лондон или до някой друг град, където ще се намерят достатъчно честни и верни офицери, които да образуват военен съд и да ги осъдят на смърт за Шпионаж. Кристофър Дилън, моят достоен роднина Кит, още от пръв поглед позна що за стока са, а ние с вас, като доверчиви деца, помислихме, че тия мошеници могат да се завербуват за кралската армия. Но Кит има око и глава, с каквито малцина могат да се похвалят. Ето такъв човек трябва да служи в английски съд!

– Дано да се изпълни пожеланието ви, сър – каза Бъроуклиф със сериозен вид, който се дължеше главно на стремежа му да придаде острота на своя сарказъм, а също и на спомени за събитията, които му предстоеше да обясни. Но, какви основания има мистър Кристофър Дилън да мисли, че тия трима моряци съвсем не са такива, за каквито се представят?

– Не зная, но се обзалагам, че има достатъчно солидни основания! – извика полковникът. Кит умее да намира основания, което, както знаете, е най-важното в професията му, и да ги излага решително, където трябва. Но, както ви е известно, господа, юристите не могат винаги да говорят открито и смело, както подобава на войник, за да не навредят на делото, с което са се заловили. Не, не, повярвайте ми, Кит си има свои основания и ще ги разкрие, когато му дойде времето!

– Значи – каза небрежно капитанът, ненапразно сме му дали такава добра охрана, полковник Хауард. Вие, струва ми се, казахте, че прозорците са много нависоко и не може да се избяга през тях, затова не поставих външен караул.

– Не бойте се, добри ми приятелю! – възкликна стопанинът. Ако хората ви не са заспали на поста си, значи, пленниците са си на място. Но, тъй като трябва да ги махнем оттук, преди да са ги грабнали

гражданските власти, да минем в задното крило и да отвържем кучетата. Докато закусваме, част от кавалеристите може да ги откарат веднага. Не бива да ги предаваме на гражданските власти, защото те често не могат да преценят истинския характер на престъплението.

– Извинете, сър – обади се младият кавалерийски офицер, от думите на мистър Дилън подразбрах, че може да срещнем тук малък неприятелски отряд и че аз ще имам много по-приятна работа от задълженията на полицаи. Освен това, сър, законите на нашето кралство гарантират всекиму правото да бъде съден от хора, които са му равни, и аз в никой случай не бих поел отговорността да отведа арестантите във военния затвор, преди да са били при съдия.

– Това, което казвате, се отнася само за верни и покорни поданици – отвърна полковникът. Техните права несъмнено трябва да се зачитат. Ала врагове и изменници не се ползват от такива привилегии.

– Първо трябва да се докаже, че са врагове и изменници, а едва след това да получат заслуженото наказание – възрази решително младият човек, който бе завършил право само преди една година, затова говореше така самоуверено. Мога да се съглася само на едно: да закарам тия хора здрави и читави в съда.

– Хайде да отидем при арестантите! – намеси се Бъроуклиф, за да прекрати спора, който вече се разгорещаваше и според личното му убеждение беше безполезен. Може да се съгласят доброволно да служат под знамената на нашия крал и тогава няма да има нужда от никакви други мерки освен здрава дисциплина.

– Разбира се, стига това да е възможно – съгласи се кавалерийският офицер, с удоволствие бих разрешил въпроса по такъв начин. Надявам се обаче капитан Бъроуклиф да вземе под внимание, че и леките драгуни имат заслуга в тая работа и че в нашия втори ескадрон хората ни не достигат.

– Лесно ще се разберем – рече капитанът. Всеки от нас ще вземе по един, а за третия ще хвърлим ези-тура ... Сержанте, тръгвай след нас да предадеш арестантите и да освободиш часовая от пост.

Когато се запътиха към задното крило, полковник Хауард, който се присъедини към групата, забеляза:

– Не се съмнявам в прозорливостта на капитан Бъроуклиф, но доколкото ми е известно, мистър Кристофър Дилън смята, че поне един от тия хора не е обикновен войник. В такъв случай вашите планове може да ударят на камък.

– А какъв е според него тоя джентълмен? – запита Бъроуклиф.

Преоблечен Бурбон⁵² или таен представител на бунтовническия Конгрес?

– Не, не, нищо подобно не е казал. Моят роднина Кит умее да си държи езика, докато госпожа Правда си нагласи възните. Има хора, за които може да се каже, че са родени войници. Такъв е граф Корнуолски, който така здраво е притиснал метежниците в двете Каролини. Други пък самата природа е предопредила за праведници и светци на земята, като например техни преосвещения архиепископите на Йорк и Кентърбъри. А трети гледат на всичко с проникателни, безпристрастни и безкористни очи. Към тях, мога да кажа, спадат председателят на върховния съд Менсфилд и моят роднина мистър Кристофър Дилън. Аз вярвам, господа, че когато кралската армия потуши тоя бунт, министрите на негово величество ще сметнат за необходимо да въведат и в колониите титлата пер като сродство за награждаване на верноподаниците и като политическа мярка за предотвратяване на недоволство в бъдеще. В такъв случай се надявам да видя моя роднина в хермелинова мантия на пер и съдия.

– Надеждите ви, сър, са напълно основателни и не се съмнявам, че някой ден вашият роднина няма да бъде вече такъв, какъвто за жалост е сега, въпреки всичките си качества, а истински пер – рече Бъроуклиф. Не губете кураж, сър! Като съдя по сегашните му заслуги, мисля, че непременно ще изгрее светъл ден и за пазителите на закона, и мистър Кристофър Дилън ще ни покаже как се достигат житейските висоти, макар че не мога да кажа със сигурност под каква титла ще бъде известен тогава.

Полковник Хауард, твърде зает с мислите си за войната и за много други неща, не забелязваше лукавите погледи, които си разменяха офицерите.

– Аз много размишлявах по тоя въпрос – отвърна той най-чистосърдечно и стигнах до заключение, че тъй като владее малко имение на брега на река Пи Ди⁵³, може да приеме титлата барон Пидийски.

– Барон ли? – повтори Бъроуклиф. А аз мисля, че новите благородници на Новия свят ще отхвърлят старомодните, изтъркани титли на Стария ще се откажат, уважаеми домакине, от всякакви баронства и ще изхвърлят всички графски и херцогски титли. Безсмъртният Лок⁵⁴ е

52. По това време династии на Бурбоните царували в много европейски държави, включително и във Франция и Испания, които воювали с Англия през периода, описан в „Лощманът“. Б.пр.

53. Пи Ди – река в щат Южна Каролина (САЩ). Б.пр.

напрегнал целия си изобретателен ум, за да ни даде названия, съобразени с истинското ни състояние и с обичаите на нашата държава ... А, ето че иде лично Пидийският касик⁵⁵!

Докато Бъроуклиф говореше, те се изкачиха по каменната стълба, която водеше за втория етаж, където, както предполагаша, се намираха пленниците. В същия миг по коридора на първия етаж се зададе Дилън. На мрачното му, намръщено лице се четеше задоволеност на коварен човек, изпълнил тайните си замисли. След някол-кократната смяна на часовете сега на пост отново беше същият войник, който бе свидетел на бягството на Грифит и неговите другари. Тъй като знаеше истинското положение на нещата, той стоеше в небрежна поза, подпрян на стената, и се мъчеше да навакса разстроения си сън, но тропотът на приближаващите стъпки го накара да се изправи и да си даде вид, че е нащрек.

– Здравей, приятелю! – провикна се Бъроуклиф. Какво правят арестантите?

– Препологам, че спят, ваше високоблагородие, защото откакто съм на пост, от стаите им не се чува никакъв звук.

– Уморени са момчетата, имат право да поспят в уютната си квартира – забеляза капитанът. Застани мирно, дръвнико, изправи рамене! Какво си се свил като рак или като опълченец! Не виждаш ли, че идва кавалерийски офицер? Или искаш да изложиш полка си?

– Ах, ваше високоблагородие, само господ знае ще мога ли пак да изпъвам рамене!

– Купи си още един пластир – каза Бъроуклиф, като му пхна в ръката един шилинг – и помни: Не знаеш нищо освен дълга си.

– А това ще рече, ваше високоблагородие ...

– Да ми се подчиняваш.

Спътниците на Бъроуклиф първо се спряха в другия край на коридора, за да дадат път на няколко войници, водени от сержанта, които минаха напред и с всички полагаеми се военни церемонии смениха часовоя, след което всички заедно се запътиха към арестантските помещения. Опирайки длан на една от вратите, Дилън каза със злобна усмивка:

– Отворете най-напред тая, сержанте! В тази килия е човекът, който ни трябва най-много.

– Чакайте, милорд върховни съдия и могъщи касик, чакайте! – спря

54. Джон Лок (1632–1704) – английски буржоазен философ. Б.пр.

55. Касик (нарицателно) – вожд на индианско племе. Б.пр.

го капитанът. Още не е дошло време да се свика съд от угоени йомени и никой освен мен няма право да заповядва на моите войници.

– Трябва да ви забележа, че сте много рязък, капитан Бъроуклиф! – намеси се полковникът. Но, ви прощавам, защото така подобава да говори военен ... Да, Кит, тази работа трябва да се предостави на военните. Имай търпение, уважаеми родственико! Не се съмнявам, че ще дойде време, когато ще държиш взните на правосъдието и ще удовлетворяваш верноподаническите си чувства, като накажеш заслужено много предатели. Тогава, дявол да го вземе, и аз не бих отказал да бъда палач!

– Аз мога да обуздая нетърпението си, сър – отвърна Дилън с пресорена скромност и голямо самообладание, макар че очите му святкаха от диво тържество. Моля капитан Бъроуклиф да ме извини, ако в желанието си да поставя гражданската власт над военната съм накарнал правата му.

– Ето на, виждате ли, Бъроуклиф! – възкликна радостно полковникът. Този младеж се ръководи от чувство за законност и справедливост. Според мен такъв даровит човек никога не може да бъде предател ... Но закуската ни чака, а мистър Фицджералд е изминал доста път на кон в тая прохладна утрин. Хайде да свършваме пр-скоро тоя разпит.

Бъроуклиф даде знак на сержанта да отвори вратата и всички влязоха.

– Вашият арестант е избягал! – извика кавалерийският офицер, като се убеди моментално, че стаята е празна.

– Не, не може да бъде! Това е недопустимо! – закрещя Дилън, като трепереше от ярост и оглеждаше трескаво помещението. Тук е извършено предателство, вероломство спрямо краля!

– От кого, мистър Кристофър Дилън? – запита през зъби Бъроуклиф, като сбърчи вежди. Кой би посмял да обвини войник от моя полк в предателство?

Бъдещият съдия мигновено съобрази, че е отишъл твърде далеч и трябва тутакси да усмири гнева си. Сякаш докоснат от магическа пръчка, той престана да трепере и отново прие предишния си лицемерно-мазен вид.

– Полковник Хауард ще разбере причината за моето избухване – отговори той, когато му стане известно, че нощес в тази стая се е намирал човек, чието име е позор за неговото семейство и за цялата страна – изменникът Едуард Грифит от флота на метежниците!

– Какво?! – възкликна изуменият полковник. Как е дръзнал тоя млад родоотстъпник да осквернява прага на моя дом? Ти бълнуваш,

Кит. Той не би се осмелил на такава постъпка!

– Изглежда, че се е осмелил на нещо повече, сър – отвърна Дилън. Защото, макар че несъмнено е бил затворен в тази стая, вече го няма тук. А, през тоя прозорец, макар и отворен, не може да се избяга дори с чужда помощ.

– Ако знаех, че тоя нахален хлапак ще се реши на такава дързост – извика полковникът, въпреки годините си сам щях да вдигна оръжие, за да го накажа за наглостта му! Не стига, че се намъкна в моя дом в Америка, възползвайки се от смутните времена с намерение да отнеме най-скъпоценното ми съкровище – да, господа, той искаше да отвлече дъщерята на моя брат Хари! – ами и нахълтва в този свят остров със същото вероломно намерение, и то на земята на самия крал, комуто вече е изменил! ... Не, не. Кит, твоята честност те заслепява! Той никога не би се решил на такава нещо!

– Изслушайте ме, сър, и ще се убедите – каза кротко КржЯ тофър. Не се учудвам, че не ми вярвате, но тъй като доброто доказателство е душата на правосъдието, не мога да не ви го представя. Знаете, че два кораба, според описанието – подобни на двата бунтовнически кръстосвана, които ни причиниха толкова главоболия във водите на Каролина, са забелязани още преди няколко дена край нашите брегове и че именно това ни накара да поискаме закрилата на капитан Бърйуклиф. На другия ден, след като ни стана известно, че тези кораби са се промъкнали до плитчините, трима непознати в моряшко облекло били видени да се навъртат около манастира. След арестуването им по гласа на един от тях, сър, веднага познах изменника Грифит. Вярно, че беше преоблечен и гримирал, и то доста изкусно. Но, когато човек е посветил целия си живот на изясняване на истината – добави най-скромно Дилън, трудно може да го излъже такава маскировка.

Тези доводи направиха много силно впечатление на полковник Хауард, а последните думи окончателно го убедиха, че неговият роднина е прав. Бърйуклиф слушаше двамата с дълбок интерес и на няколко пъти прехапа устни от яд.

– Готов съм да се закълна, че единият от тях е свикнал на строева служба! – възкликна той, когато Дилън свърши обясненията си.

– Твърде е възможно, мой почтени приятелю – съгласи се Дилън. Този десант вероятно е извършен с някакъв лош умисъл, тъй че Грифит не може да дойде тук без охрана. Струва ми се, че и тримата са офицери и единият от тях сигурно е от морската пехота. Безспорно те не са слезли на брега сами и след като се сетих, че някъде наблизо са скрити

техни войници, отидох за подкрепление.

Доводите на Дилън бяха толкова правдоподобни и убедителни, че Бъроуклиф волею-неволею се съгласи с него и даже се поотдръпна настрана, за да прикрие смущението си, което усещаше по обикновено невъзмутимото си червеникаво лице.

– Земноводен пес! – мърмореше той. Значи, наистина е офицер, само че изменник и враг! Представям си с какво удоволствие ще развеселява другарите си, като разказва на тия размирници как полял със студена вода някой си капитан Бъроуклиф, който в същото време наливал в бунтарското му гърло гъста и пивка южнокаролинска мадейра! Готов съм да сменя червения си мундир със син, за да се срещна с тоя хитър негодник в стихията му, и още веднъж да си поговорим по тоя въпрос ... Е, сержанте, намери ли другите двама?

– Избягали са всички заедно, ваше високоблагородие – отговори сержантът, който току-що бе огледал и останалите помещения. Не проумявам как е могло да стане това, освен ако сам дяволът не им е помогнал.

– Полковник Хауард – произнесе мрачно Бъроуклиф, – наредете да се махне от трапезата заедно с покривката вашата чудесна южна напитка, докато не отмъстя на тия хора. Защото аз съм оскърбеният в случая и тръгвам веднага да потърся удовлетворение. А ти, Дрил, отдели част от войниците за охрана на сградата, нахрани останалите и след това бий тревога – тръгваме на поход ... Да, любезни дормакине, за пръв път от времето на злочестия Чарлз Стюарт ще има война в самото сърце на Англия.

– Ах, метеж, метеж! Проклет, чудовищен, греховен метеж, който винаги носи ужасни бедствия! – възкликна полковникът.

– Не е ли по-добре и аз да нахраня набързо хората и конете си, а после да направя малък рейд покрай брега? – запита кавалерийският офицер. Може да имам късмет да срещна бегълците или част от техния отряд.

– Вие четете мислите ми – каза Бъроуклиф. А Пидийският касик може да залости вратите на манастира, да затвори капациите на прозорците, да въоръжи прислугата и да се противопостави успешно на неприятелите, ако им хрумне да нападнат нашата крепост. След като ги отблъсне, аз пък ще се погрижа да пресека пътя им за отстъпление.

Това предложение не беше твърде по вкуса на Дилън, защото подозираше, че Грифит ще се опита да шурмува манастира, за да освободи любимата си, а войнствеността никак не бе в природата на юриста.

Всъщност именно този недостатък го бе накарал снощи да отиде сам за подкрепления, вместо да изпрати куриер. Но, полковник Хауард го избави от необходимостта да търси предлог да се откаже от такова опасно начинание, защото щом Бъроуклиф изложи плана си, старият воин възкликна:

– Аз, капитан Бъроуклиф, по право отговарям за защитата на „Света Рут“ и няма да се дам тъй лесно! А, Кит по-добре да опита силите си на открито поле. Хайде да вървим да закусим, а след това той ще отиде да показва пътя на драгуните, защото може да се объркат по тоя бряг.

– Добре, да вървим да закусим! – извика капитанът. Аз имам пълна вяра в новия комендант на крепостта и най-вече на касика в открито поле! Ние ви следваме, уважаеми домакине.

Закуската не трая дълго. Джентълмените хапнаха набързо като хора, които ядат, колкото да подкрепят силите си, за да могат да изпълнят служебния си дълг. А след това из цялата къща закипя трескава дейност. Войниците се строиха и направиха проверка. Отделяйки неколцина за охрана на къщата, Бъроуклиф сам застана начело на останалите, които в разгънат строй и с бърза крачка излязоха от вратите на манастира. Дилън с радост яхна един от най-добрите ловни коне на полковник Хауард, защото знаеше, че така ще може до голяма степен да се разпорежда сам със съдбата си. В сърцето му гореше страстно желание да премахне Грифит, но същевременно искаше да постигне своята цел без риск за себе си. До него, заел по навик изящна стойка на седлото, яздеше младият кавалерийски офицер, който, след като изчака да се изтеглят пехотинците, огледа малочисления отряд и даде заповед за тръгване. Той отдаде чест на полковник Хауард, кавалеристите се престоиха бързо в свободна колона и като прелетяха през вратите, се понесоха в лек галоп към морския бряг.

Полковникът постоя няколко минути, заслушан в замиращия конски тропот и загледан в чезнещия отблясък на оръжията – неща, които все още доставяха наслада на слуха и окото му, после, криейки радостната си възбуда, лично се зае да барикадира вратите и прозорците, твърдо решен, ако стане нужда, да се брани геройски.

Манастирът „Света Рут“ се намираще само на две мили от брега, към който водеха много пътеки, минаващи през манастирските владения, които се простираха почти до морето. По една от тия пътеки именно Дилън поведе драгунския отряд и след няколко минути усилено яздене стигнаха крайбрежните скали. Офицерът скри кавалеристите си в една малка горичка и придружен от своя водач, се приближи до самия

край на отвесните канари, плискани в основата си от морската пяна, която все още покриваше с бялата си дантела вълните, при все че морехо се бе успокоило.

Бурята, връхлетяла от изток още преди бягството на пленниците, сега бе утихнала и от юг подухваше лек ветрец. И макар че по океана още се носеха страшни талози, повърхността им беше гладка и с всяка минута те ставаха все по-малко стръмни и плискаха по-равномерно. Двамата конници напразно се визираха в далечината: виждаха само огромно водно пространство, което лъщеше ослепително под лъчите на слънцето, току-що издигнало се от дълбините. Напрягаха се да намерят някакъв предмет или далечно платно, които да потвърдят подозренията или да премахнат съмненията им. Но, никой кораб, изглежда, не бе се осмелил да се впусне по морето при такъв страшен ураган и Дилън отвърна разочарован поглед от пустия простор. Ала когато очите му се спряха на брега, съзря нещо, което го накара да възкликне:

– Ето ги! И се готвят да бягат, дявол да ги вземе!

Кавалерийският офицер погледна в посоката, накъдето показваше Дилън, и видя недалеч от брега, почти под нозете си, малка лодка – черна черупчица, която подскачаше по вълните. Изглежда, че хората в нея почиваха, чакайки някого.

– Те са! – продължи Дилън. Или по-скоро тяхната лодка, която чака да ги върне на кораба. Само някаква важна работа може да накара моряци да стоят тъй безгрижно и толкова близо до ивицата на прибой.

– Но какво да правим? Не можем да ги стигнем с коне, а мускетите на пехотинците са безполезни от такова разстояние. Тук ще свърши работа само трифунтово оръдие!

Страстното желание да прегради пътя на неприятелския отряд или още по-добре да го унищожи, вдъхна у Дилън находчивост. След кратко размишление той отвърна:

– Бегълците може да са още на брега. Ако патрулираме по крайбрежието и разположим хора на определени места, лесно ще им пресечем пътя към морето. А, в това време аз ще стигна в галоп до залива, където е закотвен един от тендерите на негово величество. Само половин час бърза езда и ще бъда на борда му. Вятърът е много благоприятен и ако успеем да прекараме тендера зад оня нос, положително ще съумеем да отрежем пътя на тези среднощни разбойници или да ги потопим.

– Тогава тръгвайте! – извика кавалерийският офицер, чиято млада кръв кипеше от жажда за схватка. Поне ще ги накарате да излязат на брега, а там аз ще им видя сметката.

Едва бяха произнесени тези думи, и Дилън, профучавайки в галоп покрай канарите, зави рязко към гъстата гора, която се намираще на, пътя му, и се изгуби от погледа. Този джентълмен беше роялист от личен интерес, свързан преди всичко с грижа за собственото си преуспяване. Той смяташе, че притежаването на самата мис Хауард и на нейното състояние ще превишава многократно изгодите от кариерата, на която би могъл да се надява при евентуален обрат на нещата в родината си отвъд океана. Грифит беше за него единствената пречка по пътя му към успеха, затова Дилън препускаше напред с бясна решителност да погуби младия моряк, преди още да е залязло слънцето. Когато човек с подобни чувства и подбуди замисля нещо лошо, той рядко се колебае или допуска небрежност. Затова мистър Дилън се качи на „Бързи“ дори няколко минути по-рано от определеното време.

Добродушният стар моряк, който командуваше тендера, го изслуша твърде недоверчиво, а после започна да разпитва за състоянието на времето и разни други неща с бавността на човек, който не е много уверен в себе си и бива скъпернически възнаграждавай за малкото, което така или иначе върши.

Но тъй като Дилън беше настойчив, а времето изглеждаше благоприятно, най-после капитанът се съгласи да направи това, което се искаше от него, и тендерът вдигна котва.

Екипажът, който се състоеше от петнадесетина души, действуваше мудро като командира си, но когато малкият кораб най-после изскочи иззад носа, където беше закотвен, оръдията му бяха приведени в бойна готовност, а обичайните приготовления за незабавно влизане в бой – завършени.

Дилън въпреки желанието си бе оставен на тендера, за да посочи мястото, където им предстоеше да заловят нищо неподозиращия екипаж на лодката. А тъй като, косато се отдалечиха на безопасно разстояние от сушата, всичко беше вече готово, „Бързи“ тръгна във фордевинд. И ако се съди по скоростта и лекотата, с която се плъзгаше покрай брега, можеше да се разчита, че експедицията, предприета от неговия командир, ще завърши бързо и успешно.

ГЛАВА XVII

Полоний:
Също като кит.
Шекспир „Хамлет“

Въпреки че експедицията беше държавна работа, лесно можеше да се забележи, че чувствата, които бяха подтикнали Грифит и Барнстейбъл с такава готовност да придружават лоцмана, имаха чисто ј личен характер. Краткото общуване с бъдещите му спътници бе помогнало на тайнствения водач на отряда да разбере характера на двамата офицери така добре, че когато слезе на брега с цел да узнае действително ли хората, които трябваше да бъдат заловени в плен, все така възнамеряват да се съберат в определения час, той взе със себе си само Грифит и Менюъл, като остави Барнстейбъл да командува шхуната и да ги чака, за да може при нужда да прикрие отстъплението им. Обаче едва след дълги увещания и най-после по изрична заповед на своя началник Барнстейбъл се съгласи да остане на своя кораб. Впрочем благоразумието му подсказваше, че не бива да рискува напразно, докато не е дошло време да се нанесе главният удар. Затова той лека-полека омекна, само помоли Грифит да разучи положението в манастира, докато лоцманът се заеме с къщата, където трябваше да се съберат набеязаните жертви. Грифит гореше от желание час по-скоро да стигне манастира, поради което се отклони малко от правия път, и вече знаем отчасти последиците от това. Лоцманът смяташе да свърши задачата си до вечерта, като „улови дивеча си“ по време на празненствата, които обикновено се устройваха след лова. А Барнстейбъл имаше заповед още преди разсъмване да се приближи с велбота до брега край манастира и да вземе сънародниците си, за да не ги забележи врагът през деня. Ако не се явят в определения час, трябваше да се върне на шхуната си, скрита в един уединен залив, който обикновено никой не навестяваше нито по суша, нито по море.

Докато младият кавалерийски офицер не свалеше очи от велбота (защото лодката, която виждаше, беше именно, велботът от шхуната), часът, определен за явяването на Грифит и неговите другари, изтече и Барнстейбъл с неохота реши да изпълни дадените му нареждания, като ги остави сами да намерят начин да се върнат на „Ариел“. Лодката стоеше до самия край на прибоя и откакто изгря слънцето, очите на екипажа

й бяха обърнати жадно към скалите в напразно очакване на сигнала, който щеше да ги призове да се приближат до брега, за да вземат тримата разузнавачи. Поглеждайки тревожно за ч двайсети път часовника, а после – брега, лейтенантът възкликна:

– Каква прекрасна гледка, мистър Кофин, само че твърде поетично зп твой вкус. Струва ми се, че повече ти харесва тинята, отколкото твърдата земя.

– Аз съм роден в морето, сър – отговори кормчията от уютното си местенце, където, както винаги, се бе разположил на съвсем малко пространство, – на човек е присъщо да обича родното си място. Не отричам, капитан Барнстейбъл, че с голямо удоволствие бих пуснал котвата на дъно, което няма да одере кила, но, все пак нямам нищо против твърдата земя.

– А аз, Дълги Том, никога няма да ѝ простя, ако се случи нещо с Грифит по време на тази експедиция – забеляза лейтенантът. Този лоцман май го бива повече на вода, отколкото на terra firma.

Кормчията обърна мрачното си лице към командира и отговори натъртено:

– Откакто съм по вода, сър, тоест откакто за пръв път съм получил матроска дажба, а съм се родил, когато корабът минавал през Нантъкетските плитчини, – не зная лоцман да се е явявал така навреме като тоя, на когото се натъкнахме вчера, когато изпълнявахме „кучешка вахта“.

– Да, тоя човек се държи като истински мъж. И макар че положението беше сериозно, той доказва, че отлично си разбира работата.

– Матросите от фрегата ми разправиха, сър, че си играл с кораба като с пумпал – продължи кормчията, а за такъв кораб, е много опасно да докосва дъното!

– Не е ли така и с нашия велбот, мистър Кофин? – извика Барнстейбъл. – Дръж го по-далеч от приборя, че, току виж, ни изхвърлил на брега като празна бъчва. Не забравяй, че не можем всички да газим като теб на два сажена дълбочина!

Кормчията погледна невъзмутимо пенестите вълни, които се спущаха от върха на талазите само на няколко метра от мястото където се поклащаше лодката, и подвикна на хората си:

– Хайде, момчета, гребнете веднъж-дваж! Да отидем там, където водата е по-тъмна.

Чу се дружен плясък на весла, като шум на безупречно задействувана машина, и леката лодка се плъзна по вълните като патица, която се приближава до опасно място и в решителния миг се отдръпва без

особени усилия. По време на тази необходима маневра Барнстейбъл се изправи и още веднъж огледа внимателно скалите, а после се обърна и каза разочаровано:

– Дръжте към шхуната, момчета, но не бързайте много и следете добре скалите! Нашите другари може да са се спотаили в някоя пукнатина, защото не бива да се показват посред бял ден.

Заповедта бе изпълнена моментално и изминаха още около една миля в дълбоко мълчание, когато изведнъж тишината бе нарушена от остро свистене и пляскане по водата, което изглежда се чуваше недалеч от тях.

– По дяволите, Том – извика Барнстейбъл, като скочи от мястото си, това е плясък на кит!

– Тъй вярно, сър – потвърди невъзмутимо кормчията. Ето струята, изхвърлена от ноздрите му на по-малко от миля от нас. Бурята от изток го е изтласкала към брега и сега е заседнал в плитчина. Сигурно спи, защото трябва да се движи към наветрената страна!

– Изглежда, че тоя приятел приема спокойно нещата и не бърза да си отива.

– Аз мисля, сър – каза кормчията, като прехвърляше бавно тютюневата дъвка в устата си, докато хлътналите му очички засвяткаха от задоволство, че този джентълмен е объркал пътя и не знае как да излезе в открито море.

– Но това е кашалот! – възкликна лейтенантът. Ей сега ще се гмурне и ще изчезне.

– Не, сър, истински кит е – отвърна Том. Видях как изхвърли две струи – великолепни дъги, на които би се насладил всеки християнин. Тоя юнак е същинска бъчва с мас!

Барнстейбъл със смях се извърна от примамливата гледка, стараяйки се да не откъсва очи от скалите. Но после несъзнателно отместил пак любопитен поглед към тромавото животно, което с игриви подскоци от време на време подхвърляше огромното си тяло на няколко метра над водата. Изкушението да метне харпун и споменът за някогашни ловни подвизи най-после взе връх над тревогата за приятелите и младият офицер попита кормчията:

– Имаме ли в лодката въже, да го вържем за харпуна, който мъкнеш със себе си и в хубаво, и в лошо време?

– Аз никога не минавам от шхуната в лодката, без да взема всичко, което може да ми потрябва, сър – отговори кормчията.

– Ах, колко е приятно за старите ми очи да гледат тази бъчва!

Барнстейбъл погледна часовника си, после отново скалите и се провикна весело:

– Хайде, гребете здраво, юнаци! Няма какво да чакаме повече. Да промушим с харпуна тоя нахалник!

Матросите нададоха радостен вик и дори по мрачното лице на стария кормчия пробяга нещо като усмивка. Велботът подскочи напред като бърз кон, устремен към целта. Докато лодката се носеше в посоката, където се намиреше китът, Дългия Том вдигна исполинското си тяло от мястото при кърмата и се прехвърли на носа, където почна да се готви за удара, който трябваше да нанесе на кита в решителния миг. Половин кълбо харпунено въже беше поставено в нозете на Барнстейбъл. Той приготви също едно весло, за да управлява лодката с него вместо с кормилото, което беше свалено, за да може в случай на нужда велботът да прави лесно остри завои на място.

Морското чудовище не забелязваше приближаването им и продължаваше да се забавлява, като ту изхвърляше високо във въздуха две водни струи, ту пляскаше по вълните огромната си опашка с грациозна, но страшна сила. Когато обаче смелите моряци се озоваха на няколкокостотин метра от кита, той изведнъж гмурна главата си под водата, като издигна без особено усилие огромното си туловище няколко стъпки над повърхността, размахваше яростно опашка и издаваше съскащ звук, който приличаше на вой на вятър.

Кормчията стоеше изправен, вдигнал харпуна готов за удар. Но, като видя, че животното зае такава застрашителна поза, той махна с ръка на командира, който моментално даде знак на матросите да престанат да гребат. Китоловците останаха няколко минути в това положение, докато китът пляскаше бързо с опашка по водата и тези удари отекваха глухо в канарите като оръдейни изстрели. След тази буйна проява на страшната си сила чудовището отново се потопи в родната си стихия и изчезна бавно от погледа на своите преследвачи.

– Къде се дяна това животно, Том? – извика Барнстейбъл, щом китът се скри.

– Гмурна се, сър, но скоро ще изплува – отговори кормчията, чиито очи горяха от възбуда. Ако продължи в същата посока, след малко ще забие нос в дъното, а след това ще му се прииска пак да глътне чист въздух. Да се отръпнем няколко сажена по-надясно, сър, и ви обещавам, че няма да го изпуснем.

Предположенията на опитния стар моряк се потвърдиха. След няколко минути водата до тях се разтвори и във въздуха се издигнаха нови

струи, а после и огромното животно изскочи наполовина от морето и отново падна, при което вдигна вълни и пяна като кораб, за пръв път спуснат на вода. След тази маневра китът се заклати тежко по вълните, сякаш си почиваше от продължителните усилия.

Барнстейбъл и кормчията следяха внимателно и най-малкото му движение и когато най-после той се поуспокои, лейтенантът заповяда на гребците отново да раздвижат веслата. Няколко дълги и енергични замаха и велботът се озова до самия кит, като почти докосваше с носа си единия от плавниците му, който от време на време, когато животното се поклатеше лениво, изскачаше от водата. Кормчията се прицели много точно с харпуна и после го хвърли с такава сила, че целият му наконечник се заби в тялото на кита. В същия миг, когато нанесе удара, Дългия Том извика с все гърло:

– Двете назад!

– Двете назад! – повтори Барнстейбъл.

Матросите изпълниха тази заповед, като с дружни усилия измъкнаха лодката чрез заден ход от обсега на страшния противник. Изплашеното животно обаче и не мислеше за съпротива. Не подозирайки собствената си сила и слабостта на своите врагове, то потърси спасение с бягство. Когато железният наконечник на харпуна се заби в тялото му, обърканото чудовище постоя за миг вцепенено, после замахна с огромната си опашка така, че цялото море наоколо се развълнува, и изчезна със светкавична бързина сред облак пяна.

– Не го изпускай! – завика Барнстейбъл. – Дръж, Том! Той пак се издига!

– Слушам, сър! – отвърна хладнокръвно кормчията, като улови въжетото, което се размотаваше с опасна бързина, и го преметна през планката, поставена специално за тази цел в носовата част на велбота, за да се развива по-фавно. Най-после въжетото се опъна с трептене над водата, показвайки мястото, където трябваше да се очаква повторната поява на животното. Барнстейбъл бе насочил носа на лодката към тази точка още преди изплашената и ранена жертва да се издигне отново на повърхността. Сега вече китът не се забавляваше, а се носеше стремително напред, порейки вълните. Разяреното животно влачеше велбота подире си със страшна скорост и от време на време изглеждаше като че ли океанът ще погълне малката ладийка. Като видя, че водните струи, които жертвата отново изхвърли високо във въздуха, са обагрени с кръв, Дългия Том вдигна ръка и извика ликуващо:

– Ето на! Светил съм му маслото! Китът трябва да има повече от

две педи мас, за да не го умъртви харпунът ми!

– Май няма вече да ти потрябва щикът, който ти служи за копие – забеляза Барнстейбъл, който участвуваше в лова с цялата пламенност на човек, чиято младост е преминала главно в такива забавления. – Я опитай въжето, мистър Кофин! Можем ли да се при-теглим към нашия враг? Той ни влечи все по-далеч от шхуната, а това не ми харесва...

– Не може и да бъде другояче, сър – отвърна кормчията. – Нали знаете, когато китът плува, трябва да диша с ноздрите си като човека... Но дърпайте здраво, момчета, да се приближим повече до него!

Моряците уловиха дружно харпуненото въже и бавно притеглиха велбота на няколко метра до опашката на кита, чиито движения ставаха вече по-бавни, тъй като явно слабееше от загубването на кръв. След няколко минути той престана да се движи и се залюшка тежко върху водата като в предсмъртна агония.

– Да се приближим ли да го довършим, а, Том? – извика Барнстейбъл. – Няколко удара с твоя щик ще бъдат достатъчни. Кормчията огледа внимателно жертвата си и отговори: – Не, сър, не! Той още бере душа. Пък и защо да цапаме войнишко оръжие с кит? Двете назад, двете назад! Животното агонизира! Матросите тутакси изпълниха заповедта на благоразумния кормчия и лодката се отдръпна предпазливо на разстояние от кита, който се замята в предсмъртни мъки. Страшното чудовище, което досега бе стояло неподвижно, изведнъж вдигна високо опашка и отново запляска по водата, но този път с утроена сила и честота, докато найгпосле изчезна сред пирамида от пяна, обагрена с тъмна кръв. Ревът на исполинската риба беше като мучене на цяла стадо биволи и несведущ човек би помислил, че в кървавата мъгла, която се изпречваше пред погледа, хиляди чудовища са се вкопчали в смъртна схватка. Постепенно всичко утихна и когато потъмнялата вода се Успокои и пак се понесе към брега на дълги, равномерни вълни, на морската повърхност наново изплува изнемощелият кит, примирен със съдбата си. И докато животът отлиташе, огромното черно туловище се обърна на една страна, а после се показа и бялата, лъскава кожа на корема. Моряците бяха победили!

– А какво да го правим сега? – попита Барнтейбъл, все тъй загледан в сразената жертва, макар че пламът му бе угаснал. За ядене не го бива, а трупът му сигурно ще бъде изхвърлен на брега и по този начин ще снабдим враговете си с китова мас.

– Да бяхме в Бостънския залив – рече кормчията, този лов щеше да ме осигури за цял живот. Но, такъв ми е винаги късметът! Все пак да се

приближим, трябва да си прибера харпуна и въжето. Докато е жив Дългия Том, няма да ги остави на англичаните!

– Не се знае още – обади се първият гребец, ще вземат ли железари-ята ти или няма да я вземат. Ето ги, те също са тръгнали на лов!

– Какви ги дрънкаш, момче? – извика Барнстейбъл.

– Погледнете сам, капитан Барнстейбъл – отвърна матросът и ще се уверите, че казвам истината.

Младият моряк се обърна и съзря „Бързи“, понесен от вятъра с всичките си платна. Тендерът току-що бе заобиколил носа и се намираше на мила и половина откъм наветрената страна на велбота.

– Подай ми далекогледа – каза спокойно капитанът. Изглежда, че пак ще имаме работа. Ако тендерът е въоръжен, наш ред е да бягаме. Ако не, достатъчно сме силни да го заловим.

Опитният офицер с един поглед определи какъв е появилият се кораб и като свали хладнокръвно далекогледа, каза:

– Тоя побратим има дълги ръце и десет зъба, а на стенгата се развява вимпелът на крал Джордж. Сега, момчета, ще трябва да се понапънете. Става въпрос за живот или смърт. Защото каквото и да мисли мистър Кофин за харпуна си, аз съвсем нямам желание да бъда пленен от Джон Бул, дори и сам негово величество да благоволи да ми сложи оковите.

Матросите разбраха добре своя командир и като захвърлиха куртките Си, размахаха здраво веслата. В течение на половин час на велбота владееше пълна тишина и за това време той успя да измине значително разстояние. Но, всичко като че ли се бе наговорило да помага на тендера. Равномерен вятър, спокойно море и силно приливно течение. И докато мина това време, разстоянието между преследвани и преследвачи бе намаляло почти наполовина. Барнстейбъл оставаше напълно спокоен, но челото му беше засенчено от тревога, като виждаше, че положението им става все по-опасно.

– Дълги крака има тоя юнак, мистър Кофин – каза той бодро. Ще трябва да изхвърлим въжето ти, а ти с нежните си ръчички да хванеш греблото.

Том стана от мястото си и като мина напред, изхвърли навитото на бухта въже в морето. После се разположи сам до носовото весло и като напрегна мощните си мишци, загреба с изумителна енергия.

– Ех, Дълги Том, във всеки твой замах се чувствава философската ти натура, възкликна командирът. Дръжте се, момчета! Ако не постигнем друго, поне ще спечелим време за размишление. Е, хмистър Кофин, какво ще кажеш? Имаме три възможности, да видим коя ще избереш.

Първо, да обърнем, да се бием и да ни потопят. Второ, да слезем на брега и да опитаме да се върнем по суша на шхуната. И трето, да се насочим право към брега, може би под обстрела на противниковите оръдия, да се помъчим да лишим неприятеля от вятър и да държим ноздрите си над водата като оня кит, дяволите да го вземат! Ако не бяхме се повлекли подир този мръсен негодник, нямаше да се натъкнем на тия разбойници!

– Ако се бием – отвърна Том с не по-малко хладнокръвие от началника си, ще ни пленят или ще ни потопят. Ако слезем на брега, сър, пръв ще ме хванат, защото на суша съм като риба. Ако пък се рпитаме да лишим врага от вятър, като минем под самите скали, ще ни отрежат пътя ей ония мръсници, които, както виждам, сноват край брега и само дебнат сгоден случай да загърмят изневиделица по честни моряци като нас.

– В твоите думи има и истина, и философия, Том – каза Барнстейбъл, който виждаше, че няма надежда за спасение, тъй като на скалите действително се бяха появили кавалеристи и пехотинци. Тези англичани май не са мигнали тая нощ. Боя се, че Грифит и Менюъл са ударили на камък. Тендерът има попътен вятър и препуска като кон на състезание ... Аха, работата става сериозна!

Барнстейбъл още не се бе доизказал, когато над носа на тендера се вдигна кълбо бял дим и се чу изстрел на оръдие. Гюллето заподскача от вълна на вълна, вдигайки пръски, но мина оттатък целта. Моряците погледнаха бегло към прелитащото гюлле, но продължиха да гребат невъзмутимо. Кормчията, който проследи полета на металната топка с око на по-опитен човек, забеляза:

– Далекобойността му не е лоша за такъв калибър, пък и доста гласовито е това оръдие. Но, ако са го чули от „Ариел“, тия англичани ще станат пишман, че оръдието им не се е родило няма.

– Ти си цар на философите, мистър Кофин! – възкликна Барнстейбъл. Наистина сега вече има известна надежда. Нека англичаните прогърмят повечко и главата ми да отрежат, ако на „Ариел“ не разберат, че това не е гръмотевица. Я ми подай мускета – ще ги накарам да ни пратят още едно гюлле.

Барнстейбъл пое мускета и даде няколко изстрела, сякаш да подрази неприятеля. Планът му успя напълно. Разярен от тази обида, тендерът започна да пуска гюлле подир гюлле срещу малката лодка. Те често падаха във водата тъй близко, че изпръскваха матросите на велбота, без обаче да ги засегнат. Безуспешната стрелба на неприятеля никак не

уплаши смелите моряци, а само ги развесели. И всеки път, когато някое гюлле прелетеше по-наблизо, кормчията подхвърляше:

– Мъртво вълнение, голямо разстояние и малка цел. Иди, та улучи!

Или – Кривоглед по-лесно би умерил такава малка лодка! Въпреки безрезултатната канонада тендерът все повече и повече се приближаваше до велбота и като, че ли всеки миг щеше да го настигне. Но, изведнъж, като ехо от стрелбата на англичанина, някъде отстрани екна оръдеен изстрел и Барнстейбъл и другарите му за голяма своя радост видяха как „Ариел“ излезе полека от малкия залив, където бе прекарал нощта. Над тънките му като светици мачти се виеше облаче дим от оръдието, което бе предизвикало неприятеля.

Гръмогласен възторжен вик се изтръгна едновременно от гърлата на лейтенанта и неговия екипаж при тази отрадната гледка, а вражеският тендер вдигна всички платна, които беше способен да носи, обърна се срещу вятъра и даде залп с оръдията си на борда по бегълците, които бяха успели да му се изплъзнат. Картечът и облите гюллета прелетяха край лодката и паднаха във водата наблизо, вдигайки облак от пяна, но без да ѝ причинят никаква вреда.

– Неприятелят е объркан! – каза Том, каго гледаше малкия водовъртеж, в който навлизаше велботът.

– Ако командирът на този тендер е истински джентълмен – подхвърли Барнстейбъл, няма да се задоволи само с такова кратко запознанство. Натискайте греблата, момчета, натискайте здраво греблата! Искане ми се да огледам по-добре този словоохотлив кораб.

Матросите сами виждаха, че трябва да гребат бърз, и не жалеха сили. След няколко минути велботът стигна до шхуната. Екипажът ѝ посрещна своя командир и неговите другари с радостни възгласи и викове „ура“, които се разнасяха далеч над морето и стигаха до ушите на разочарованите зрители, които се бяха струпали по крайбрежните скали.

ГЛАВА XVIII

Тъй по море в неспирен бяг,
несетно приближиха бряг
и вятърът до тях довя кипеж на буйна веселба.

Уолтър Скот – „Господарят на островите“

Радостните възгласи и сърдечните приветствия на екипажа на „Ариел“ продължиха още известно време и след като командирът му стъпи на палубата. Барнстейбъл благодари на подчинените си за посрещането, като им стисна горещо ръце. После почака да попремине възторженият изблик на моряците и даде властно знак за тишина.

– Благодаря ви, юнаци мои, за вниманието – каза той, когато всички го наобиколиха в безмълвно очакване. Бяха ни подгонили здравата и ако трябваше да бягаме още една миля, спукана ни беше работата. Това е тендер от кралския военен флот и макар че е по-загубил желание да ни гони откъм подветрената страна, все пак като че ли му се ще да се счепка с нас. Във всеки случай той прибира част от платната си, а това показва, че не го е страх от схватка. За наше щастие, капитан Менюъл е взел всичките си морски пехотинци на брега. Какво е станало с тях и със самия него, не зная, иначе цялата ни палуба щеше да бъде задръстена от народ. А сега имаме добър бриз, сравнително спокойно море и смъртен враг пред себе си! Дългът ни пред родината изисква да напердашим тоя враг, тъй че без излишни приказки нека завием обратно и се заловим с тая работа, за да можем по-скоро да закусим.

Както винаги, екипажът поздравя този образец на моряшкото красноречие с викове „ура“ и „браво“. Младите горяха от желание да себият и дори неколцина по-стари моряци от шхуната заклатаха глави, изразявайки на своеобразния си моряшки език, изпъстрен с ругатни, дълбокото си задоволство, че капитанът им умее да говори, когато трябва, като най-добрия речник, спуснат на вода. По време на тази кратка реч и последвалите я коментари „Ариел“ бе вдигнал всички платна и легнал в остър бейдевинд⁵⁶. В подобни случаи той плаваше отлично и много скоро се отдалечи на такова разстояние от брега, откъдето ясно се виждаха крайбрежните скали и разположилите се по върховете им войници. Барнстейбъл местеше далекогледа ту към тендера, ту към брега и в гърдите

56. Бейдевинд – курс на кораб, при който вятърът духа малко отпред. Б.пр.

му кипяха различни чувства, когато заговори отново:

– Ако мистър Грифит се е скрил между тия канари, скоро ще има възможност да види и да чуе разгорещен спор без много думи, при условие, разбира се, че джентълменът, който командува тоя тендер, не е решил да промени курса си. Какво е вашето мнение, мистър Мери?

– От все сърце и душа бих желал мистър Грифит да се намира сега между нас, сър – отговори безстрашният младеж. Изглежда, че на сушата е вдигната тревога, и бог знае какво ще стане, ако уловят мистър Грифит! Що се отнася до тоя приятел откъм навет-рената страна, ще види той, че е по-лесно да излезе наглава с велбота на „Ариел“, отколкото със самия „Ариел“ ... Но, той вдига още платна. Съмнявам се дали ще се впусне в играта...

– Няма място за съмнение, младежо – каза Барнстейбъл, той просто се отдръпва малко от брега, както изисква благоразумието. Пък и си е сложил очилата, за да разбере с какво индианско племе си има работа. Ей сега ще видите как ще се обърне срещу вятъра и ще ни прати няколко гюллета, за да ни покаже къде можем да го намерим. Колкото и да ми е симпатичен вашият първи лейтенант, мистър Мери, днес предпочитам той да остане на брега, вместо да бъде тук, на моята шхуна. Не искам никой друг да командува тоя кораб! Но, кажете на барабанчика да даде сигнал „по места“!

Кангата, който се олюляваше под тежестта на мелодичния си инструмент, отдавна копнееше да чуе тази команда и без да чака гардемари-на да му предаде заповедта, започна оня ситен барабанен бой, който е в състояние по всяко време да събуди хиляди души от дълбок сън и да ги накара да се втурнат дружно към оръдията. Матросите на „Ариел“ се бяха събрали на купчинки по палубата, разглеждаха неприятеля, пускаха закачки по негов адрес и само чакаха тоя привичен сигнал; и още с първия удар на пръчките по барабана всички се пръснаха спокойно по местата си – според службата на всеки на тоя малък кораб. Около оръдията застанаха малки групички енергични, млади здравеняци, а малкото морски пехотинци, които бяха останали на „Ариел“, се строиха на палубата в боен ред, държейки мускетите си готови за стрелба. Скоро се появиха и офицерите с абордажни каски, пистолети на пояса и голи саби в ръка. Барнстейбъл крачеше с твърда стъпка по шканците, поклащайки рупора, който висеше на шнур от показалеца му, и от време на време вдигаше до очите си далекогледа, който непрекъснато държеше подръка, докато сабията му беше подпряна за гротмачтата. В пояса си бе затыкнал два тежки морски пистолета. На различни места по палубата бяха скупчени

мускети, абордажни пикии саби. Сега вече на моряците не им беше до смях и разговоряха шепнешком.

Английският тендер продължаваше да се отдалечава от брега, докато разстоянието стана малко повече от две мили, след което отново намали платната си, обърна се срещу вятъра и даде изстрел в посока, противоположна на тая, в която се намираше „Ариел“.

– Залагам един центнер треска, мистър Кофин – каза Барнстейбъл, срещу буренце най-доброкачествен английски портер, че този юнак си въобразява, че американската шхуна може да лети срещу вятъра! Ако желае да си попкриказваме, защо не увеличи малко платната си и не дойде по-насам?

Кормчията се бе приготвил за бой по-старателно и обмислено от когото и да било друг па кораба. Щом барабанът даде см мада „по места“, той, знаейки, че в предстоящата работа ще трябва да напругне всички сили, без ни най-малко да се колебае, сякаш имаше над главата си жаркото американско слънце, хвърли от гърба си куртката, жилетката и дори ризата. И тъй като беше известен на „Ариел“ като привилегирована личност, като истински оракул по всички морски въпроси в очите на останалия екипаж и като човек, в чиито мнения се вслушваше с уважение самият командир, въпросът на Барнстейбъл не учуди никого. Кофин беше застанал зад дългото си оръдие, скръстил мускулестите си ръце на гърдите, почервенели от продължително излагане на открито. Вятърът развяваше прошарените му коси, а главата му стърчеше високо над главите на всички наоколо.

– Той се притиска към вятъра, сър, като към любимо момиче – отвърна Том, ала скоро ще трябва да отслаби прегръдката си. Ако не го направи сам, ние ще го накараме да застане откъм под-ветрената ни страна.

– Не изпускай вятъра! – викна със суров глас командирът. Да ускорим ход. Тоя юнак тича добре, Дълги Том, но не може да се държи в тъй остър бейдевинд. Ако се движи обаче все така, и до вечерта не можем да го настигнем.

– Да, сър – съгласи се кормчията, тия тендери имат сума платна, макар и да изглежда обратното. Гафелът⁵⁷ му е дълъг почти колкото гика⁵⁸, затова и гротът е толкова широк. Ала не е трудно да се откъснат някои платна от въжетата и тогава ще трябва вече да намали ход и да се

57. Гафел – наклонена греда, която опъва горния край на косото платно. Б.пр.

58. Гик – хоризонтална греда, която е прикрепена с единия край за мачтата и опъва долния край на косото платно. Б.пр.

обърне към подветрената страна.

– Струва ми се, че предложението ти е умно – каза Барнстейбъл, защото се безпокоя за хората от фрегатата, ... макар че такова шумно преследване не ми е по вкуса. Подхвърли му някоя думичка, Том, да видим дали ще отговори.

– Слушам, сър! – извика кормчията, навеждайки се така, че главата му се изравни с оръдието.

След като даде нужните разпореждания и изпълни необходимите манипулации за насочване на оръдието, той приближи бързо огънчето до запалката. От дулото блъвна огромно кълбо бял пушек, а след него и ослепителен пламък. Вятърът тутакси подхвана димното кълбо, което се издигна омаломощено над водата и се разпери като облак, който обви мачтите на шхуната, а след това бе отнесен към подветрената страна, където скоро се смеси с леката мъгла, гонена от силния морски вятър.

Макар че много любопитни очи наблюдаваха от скалите тази красива гледка, тя не беше нещо ново за екипажа на шхуната, за който бе много по-важно да види пострадал ли е врагът от изстрела. Барнстейбъл скочи леко на едно от оръдията и зачака напрегнато кога гюллето ще стигне целта си, а Дългия Том със същото намерение се отдръпна от ивицата дим и като се държеше с една ръка за оръдието, което носеше неговото име, а с другата се подпираше за палубата, започна да се взира през амбразура; при това огромното му тяло зае такова положение, което малцина биха могли да възпроизведат.

– Ето на, треските вече се разхвърчаха! – завика Барнстейбъл. Браво, мистър Кофин! Никога досега не си забивал желязо тъй точно в ребрата на англичанин! Хайде, прати му още едно! Ако му се хареса, ще изиграем с него партия кегли!

– Слушам, сър! – отвърна кормчията, който, щом се увери, че изстрелът му е достигнал целта си, се залови да презарежда оръдието. Ако ми постои така още половин час, ще го окастрия така, че да се смали колкото нас, а тогава ще можем да се сближим и да почнем равен бой.

В този момент над морето откъм тендера се разнесе барабанен бой „по места“, както няколко минути преди това бе направил и „Ариел“.

– Аха, накара ги да се сетят за оръдията си! – забеляза Барнстейбъл. Сега ще чуем и тях. Събуди ги, Том, събуди ги!

– Или ще ги събудим окончателно, или скоро ще ги приспим навек – каза спокойният кормчия, който не позволяваше никому, дори на командира си, да го препира. Моите гюлета са като стадо делфини. Винаги вървят едно след друго. По места! Пригответи оръдието – ей така!

Дръпни се, че ще те ритне, хъшлак такъв, и не ми пипай харпуна!

– Какво става там, мистър Кофин? – извика Барнстейбъл. Да не си си глътнал езика?

– Ами един юнга тук до борда си играе с харпуна ми. А когато харпунът ще ми трябва най-много, ще се лутам да го търся.

– Остави тоя хлапак, Том! Прати ми го тук да го науча на обноски. Е, хайде де, подхвърли на англичанина още няколко гюллета!

– Искам тоя малък негодник да ми подава зарядите! – отвърна сърдито старият моряк. И ще ви моля, сър, когато минава край вас на път за крюткамерата⁵⁹, да му зашлевите един-два, та да се научи тази маймуна как да се държи ... Да разбере какво значи да служиш на шхуна! Ама че маймуна с рибешка мутра! Защо пипаш нещо, което не е за ръцете ти? Ако родителите ти бяха харчили повече за твоето възпитание, отколкото за труфенето ти, щеше да станеш джентълмен, а не такъв!

– Бързо, Том, бързо! – завика Барнстейбъл нетърпеливо. Няма ли съименникът ти пак да си отвори гърлото?

– Слушам, сър, готово – изръмжа кормчията. Малко по-ниско!... Ето тъй! Непрокопсаник такъв, маймуна безподобна! Наклони малко повечко! Ела по-близо със запалката ... Ще ти дам дам разбереш ... Огън!

Това беше всъщност истинското начало на боя, защото гюллето на Том Кофин, което прелетя в същата посока, както първото, убеди неприятеля, че играта става твърде гореща и че не бива повече да мълчи. Затова в отговор на втория изстрел от „Ариел“ моментално последва залп от целия борд на „Бързи“. Гюлетата на тендера взеха правилна посока, но оръдията му бяха твърде леки за такова разстояние. И когато едно-две гюллета се удариха в борда на шхуната и паднаха във водата, без да причинят никаква вреда, кормчията й, чието добро настроение се възвръщаше постепенно с разгарянето на боя, забеляза с присъщото си хладнокръвие:

– Това са само нежни милувки. Англичанинът сигурно си мисли, че му пращаме салюти!

– Я го поразмърдай, Том! Всеки твой удар му помага да си отвори очите! – извика Барнстейбъл, потривайки ръце от задоволство, тъй като виждаше, че усилията му да се сближи с противника се у венчават с успех.

Досега само кормчията и помощниците му водеха боя от страна на

59. Крюткамера – помещение на кораб за съхраняване на барута. Б.пр.

„Ариел“, докато останалите матроси, разположени при по-малокалибрениите и по-къси оръдия, стояха в пълно бездействие. Но след десетина-петнайсет минути командирът на „Бързи“, стреснат от тези първи попадения в кораба му, разбра, че дори и да желае, не може вече да отстъпи, Тогава той избра единствения път, достоен за смел човек: тръгна безстрашно напред, право към неприятеля, старайки се същевременно да предпази кораба си от пораженията на стрелбата. Барнстейбъл следеше с орлов поглед всяко движение на прага и когато се сближиха достатъчно, заповяда да се открие огън с всички оръдия. Сега и двете страни се бяха настървили и се завърза лют бой. Залповете се редуваха тъй бързо един след друг, че димът, вместо да се разнесе веднага към подветрената страна, ту надвисваше като бяло покривало над „Ариел“, ту се разстиляше по водата в неговия килватер, сякаш бележеше пътя, по който шхуната се носеше стремглаво към по-близка и още по-кървава схватка. Виковете на младите матроси, когато зареждаха своите смъртоносни оръдия, ставаха все по-възбудени и по-яростни, докато кормчията вършеше работата си безмълвно и умело, като човек, който изпълнява по навик своята професия. Барнстейбъл беше необикновено сериозен, сдържан и мълчалив, както подобава на командир, от когото зависи изходът на боя, но в тъмните му очи гореше пламък на едва подтискано въълнение.

– Да им дадем да се разберат! – кряскаше той от време на време, надвиквайки рева на оръдията. Оставете въжетата им, момчета! Удряйте по-надолу, по корпуса!

Междувременно английският капитан също се биеше мъжествено. Канонадата от далечно разстояние му бе причинила големи щети, докато самият той не можеше да отговори със същото на противника, тъй като не разполагаше с дългобойни оръдия. Но сега се мъчеше да изкупи с доблестна борба първоначалната си грешка в оценката на положението. Двата кораба постепенно се приближаваха все повече и повече, докато навлязоха в димния облак, образуван от престрелката им, който се съгътяваше и разпростираше около тях, така че тъмните корпуси на корабите изчезваха напълно от погледите на любопитните и развълнувани зрители по скалите. Тежкият тътен на оръдията сега се смесваше с трясъка на мускетите и пистолетите и през белия облак, който обвиваше противниците, се виждаха само огнени езици като блясъци на светкавица. Минаха дълги минути на мъчителна неизвестност, преди войниците, които следяха с дълбоко въълнение тази сцена, да разберат чии знамена бяха

увенчани с победа. Ще последваме сражаващите се зад димната завеса, за да покажем на читателя как се развиха събитията.

Огънят на „Ариел“ беше много по-силен и смъртоносен, защото бе пострадал по-малко и матросите му не бяха толкова уморени. Затова тендерът реши да направи отчаян опит да вземе шхуната на абордаж. Барнстейбъл, отгатнал това намерение, добре разбираше защо командирът на „Бързи“ бе избрал тоя изход. Но, той не беше човек, способен да претегли хладнокръвно своите предимства, когато гордостта и храбростта го зоват за по-сурови изпитания. Затова сам се хвърли срещу неприятеля и когато двата кораба се срещнаха, кърмата на шхуната бе притеглена към носа на тендера с общите усилия на техните екипажи. Сега сред врявата и крясъка ясно се чуваше гласът на английския капитан, който приканваше хората си да го последват.

– Напред, момчета! – кресна Барнстейбъл през рупора. Отблъснете врага от ширборда на кърмата!

Това беше последната заповед, издадена от безстрашния млад моряк през рупора, защото като го захвърли и грабна сабята си, той се втурна към мястото, където неприятелят вече се готвеше да направи отчаяния си опит. Крясъците, проклятията и предизвикателните подвиквания на противниците сега бяха заместили рева на оръдията, които бяха станали вече безполезни, но ожесточената стрелба с мус-кети и пистолети не преставаше.

– Пометете ги от палубата! – крещеше английският капитан който се показва на фалшборда на тендера, заобиколен от Десет свои най-храбри моряци. Хвърлете тия метежни кучета.

– Напред, моряци! – завика на свой ред Барнстейбъл като изпразни пистолета си в настъпващия неприятел. Никои от тях да не сръбне вече нито глътка грог!

Страшният пушечен залп, последвал тая команда, почти буквално изпълни пожеланието на Барнстейбъл, и командирът на „Бързи“ виждайки, че е останал сам, волею-неволею се отдръпна на палубата на своя кораб, за да поведе наново хората си в атака.

– На абордаж, белобрадковци и младоци, безделници и прочие, викна Барнстейбъл, като се втурна напред.

Силна ръка сграби безстрашния моряк и преди той да успее да се окопоти, се намери отново на „Ариел“ в мощните обятия на своя кормчия.

– Няма защо да се завирате под опашката му. Аз обаче ще се примъкна и ще го перна с харпуна.

Без да дочака отвор, кормчията вдигна огромното си туловище на фалшборда и се готвеше да се прехвърли, когато изведнъж еда вълна раздели двата кораба и той падаа с тежък плясък във водата между тях. И тъй като, когато се беизправил на борда, двайсетина мускета и пистолета едновременно се изпразниха по посока на него, моряците от „Ариел“ помислиха, че е повален от куршум, което удвои яростта им, а капитанът завика.

– Да отмъстим за Дългия Том! На абордаж!

Матросите се втурнаха неудържимо напред и след като проляха доста кръв, нахлуха на палубата в носовата част на „Бързи“. Английският капитан отстъпи пред тази съкрушителна сила. Той събра екипажа около себе си и смело поводи борбата. Ударите с пики и саби ставаха все повече смъртоносни, а моряците, които оставаха в задните редици подалеч от ръкопашния бо, непрекъснато стреляха с мускети и пистолети.

Барнстейбъл, който водеше хората си, стана прицел на озлобените врагове, които отстъпваха бавно под силния му натиск. По някаква случайност двамата капитани се бяха озовали от противоположни страни на палубата на тендера и там, където тези храбри офицери ръководеха лично борбата, победата като че ликлонеше ту към едната, ту към другата страна. Но, англичанинът, който бе забелязал, че докато на едно място надделява, на друго губи, реши да продължи боя от друга позиция. Последваха го един-двама от най-добрите му моряци, единият от които го изпревари насочи дулото на мускета си към командира на американската шхуна и вече се готвеше да стреля само от няколко стъпки разстояние, но Мери, промъквайки се меду бойците, прониза с камата си единият и той се строполи на палубата. Сипейки страшни проклетия, раненият моряк размаха мускета си с намерение да отмъсти на своя млад противник, ала безстрашният юноша подскочи и заби острието на оръжието си в сърцето му.

– Ура! – викаше Барнстейбъл, който вече не съзнаваше нищо. Засанал на шканците на тендера, с помощта на няколко души той помиташе всичко пред себе си.

– Да отмъстим! За Дългия Том и победа!

– Те са в ръцете ни! – крещеше англичанинът. Мушкой с пики! Те са между два огъня!

Навярно сражението нямаше да завърши така, както можеше да се очаква от досегашния му развой, ако в тоя миг от морето не бе изскочила страшна фигура с харпун в ръка, която тутакси се прехвърли през борда на кърмата на тендера. Това беше Дългия Том, чието сурово лице

пламтеше от претърпяното унижение, а прошарените му коси се бяха слепили от солената вода, от която бе изплувал като Нептун със своя тризъбец. Без да каже нито дума, той се прицели и като замахна силно с харпуна, прикова нещастния англичанин за мачтата на собствения му кораб.

– Назад! – закрещя Том, след като запрати харпуна си, грабна мускета на убития матрос и започна да нанася страшни, смъртоносни удари с приклада по всеки, който се приближеше до него, съвсем пренебрегвайки прикрепения за дулото щик.

Нещастният командир на „Бързи“ продължаваше да размахва бясно сабята си и да върти страшно очи, гърчейки се в предсмъртна агония. После главата клюмна безжизнено на пронизаните гърди и той увисна на мачтата за голям ужас на своя екипаж. Някои от англичаните стояха като заковани на място, неспособни нито да про-ронят дума, нито да откъснат очи от тази смразяваща гледка, но повечето от тях се втурнаха към долната палуба или побързаха да се изпокрият из потайните кътчета на кораба, оставяйки американците да се разпореждат свободно на „Бързи“.

Две трети от екипажа на тендера бяха убити или ранени в тази кратка схватка, но и победата на Барнстейбъл беше заплатена с живота на много ценни хора. В първия изблик на ликуване обаче нямаше време да се мисли за жертвите. Победителите ознаменуваха тържеството си с гръмогласни радостни викове. Но когато ликуването утихна и хората дойдоха на себе си, Барнстейбъл даде разпореждания, каквито налагаха човешината и дългът. И докато матросите разделяха корабите, прибираща ранените и отнасяха убитите, победителят крачеше по палубата на завладения тендер дълбоко замислен. Той често прокараваше ръка по челото си, почерняло от пушек и опръскано с кръв, после вдигаше очи към огромната димна завеса, все още надвиснала като гъста морска мъгла над двата кораба. И след малко съобщи на екипажа резултата от размишленията си.

– Смякнете всички наши знамена! – извика той. Вдигнете отново над „Бързи“ английския флаг и окачете на „Ариел“ неприятелското знаме!

Ако целият неприятелски флот се бе появил тук на по-малко от пушечен изстрел, победителите едва ли щяха да се учудят толкова колкото се учудиха от тази странна заповед. Озадачените моряци прекъснаха работата си, за да погледат тази необикновена смяна на флаговете – емблеми, към които бяха свикнали да се отнасят с уважение. Но, никой не

се реши да каже открито мнението си за тази процедура с изключение на Дългия Том, който, застанал на шканците на завладения кораб, изправяше прегънатото острие на харпуна си тъй старателно и грижливо, като че ли без него не можеше да се задържи победата. Като чу нареждането на командира, и той като другите остави работата си и без ни най-малко да се стеснява, заяви, че не одобрява тази мярка.

– Ако англичаните са недоволни от резултата и смятат, че сме ги изиграли – промърмори старият кормчия, хайде да почнем всичко отначало, сър. Тъй като са малко на брой, могат да пратят лодка да докара от брега тия мързеливи гадини – войниците, дето се пулят срещу нас като червени гущери, плъзнали по пясъка. Тогава ще им дадем възможност да си премерят още веднъж силите с нас! Но, бог да меубие, ако мога да проумея защо трябва да ги пердашим отново, когато краят пак ще бъде същият!

– Какво си се разфучал там като североизточен вятър, дърта скумрийо? – обади се Барнстейбъл. Мислиш ли за нашите приятели и сънародници, които са на брега? Нима ще ги оставим да увиснат на бесилката или да гният в тъмница?

Кормчията изслуша командира си със сериозен вид, след което така се плесна с широката си длан по мускулестото бедро, че ударът прозвуча като пистолетен изстрел.

– Сега разбирам, сър. Вие смятате, че тия червени мундири са взели мистър Грифит на буксир. Тогава водете шхуната към плитката вода, капитан Барнстейбъл, закответе я на такова място, откъдето можем да насочим срещу тях дългото оръдие, а след това ми дайте велбота и пет-шест човека на помощ – само, че да имат дълги крака, защото може да стане нужда да газят във водата, за да ги взема обратно!

– Ех, глупчо, глупчо! Мислиш ли, че пет-шест души могат да надвият петдесет въоръжени войници?

– Войници, а?! – кипна Том и щракна с пръсти в знак на неизмеримо презрение. Щом един кит може да убие хиляда въоръжени войници, какво да кажем за човек, който е убил цели сто кита!

– Я го гледай ти дъртия делфин! Май голям самохвалко си станал на стари години?

– Когато човек казва истината, записана в корабния дневник, не е самохвалство, сър. Но ако капитан Барнстейбъл мисли, че старият Том Кофин има рупор вместо глава, нека му разреши само да спусне велбота във водата.

– Не, не, мой стари учителю! – каза добродушно Барнстейбъл. Аз

те познавам много добре, брате на Нептун! Но, може би ще успеем да хвърлим прах в очите на тия англичани, ако поплаваме известно време под тяхно знаме, докато ни се удаде случай да помогнем на нашите пленени сънародници.

Кормчията поклати глава и помисли малко, после, сякаш осенен от някакво ново хрумване, възкликна:

– Да, да, сър, това се казва истинска философия, чиста и дълбока като синята морска вода! Нека тия гадини си разчекват сега устата чак до ушите! Ала като разберат какво са им погодили янките, челюстите им ще увиснат до вратовръзката!

Тази мисъл утеши кормчията, след което отстраняването на повредите и разчистването на „Бързи“ продължи без по-нататъшно прекъсване. Неколцината пленници, които не бяха ранени, се прехвърлиха бързо на „Ариел“. Барнстейбъл, който присъствуваше на тази процедура, чу необикновена блъсканица в един от люковете, откъдето двама негови моряци измъкваха някакъв джентълмен, чието държане и външност издаваха най-жалък страх. Като огледа по-внимателно тази личност, лейтенантът замръзна за миг изумен, после възкликна:

– Кой е този? Някой любител на сраженията ли? Може би любознателен и славолюбив цивилен, който е решил да предложи услугите си на краля й същевременно да послужи на себе си, като нарисува някоя картина или напише книга! Кажете, сър, каква длъжност изпълнявахте на този кораб?

Пленникът изгледа изкосо човека, който му задаваше тоя въпрос и в чието лице очакваше да види Грифит, но като се увери, че му е непознат, веднага придоби кураж.

– Аз се намирам тук случайно – отговори той. Бях на тендера тъкмо когато покойният му командир реши да ви нападне. Той трябваше да ме свали на брега, но тъй като това не му се удаде, надявам се, че вие няма да ми откажете тази услуга. Предположението ви, че съм цивилен е съвсем правилно – довърши Барнстейбъл. Това се вижда и без далекоглед. Обаче поради някакви важни съображения ...

Той се спря, забелязвайки знака, даден от Мери, който прошепна възбудено на ухото му:

– Това е мистър Дилън, роднина на полковник Хауард! Често съм го виждал да се влачи в килватера на моята братовчедка Сесилия.

– Дилън ли?! – възкликна Барнстейбъл, потривайки доволно ръце. Кит Дилън? Тоя с продълговатата физиономия, черни очи и кожа със същия цвят? Малко е побелял от страх, но иначе е трофей, който струва

колкото двайсет тендера!

Той каза това полугласно и на известно разстояние от пленника, след което се приближи до него и заговори:

– Политически съображения и следователно служебният дълг ме принуждават да ви задържа за известно време, сър. Но, ние ще ви предоставим всичко, с което разполагаме като моряци, за да облекчим тягостите на пленничеството ви.

Без да дочака отговор, Барнстейбъл се поклони на пленника и след това се извърна, за да следи работата на корабите. Скоро му доложиха, че всичко е готово за отплаване. „Ариел“ и „Бързи“ се обърнаха срещу вятъра и тръгнаха бавно покрай брега по посока на залива, откъдето сутринта бе излязъл тендерът. Когато се приближиха до сушата, въздухът бе раздран от приветствените викове на войниците по скалите, и Барнстейбъл, сочейки им отдалеч английските флагове, които вятърът развяваше на мачтите, накара екипажа си да отговори със същата сърдечност. Тъй като разстоянието беше голямо и не разполагаша с лодки, войниците не можеха да узнаят повече подробности, затова погледаха още известно време подир отдалечаващите се кораби, отдръпнаха се от скалите и скоро изчезнаха от очите на смелите моряци. Минаваше час след час на уморително плаване срещу неблагоприятното течение и късият ден вече клонеше към своя край, когато стигнаха входа на възделения залив. Завивайки често ту към сушата, ту към морето, тендерът, на който Барнстейбъл продължаваше да стои, срещна трофея на сутрешния им лов, чийто огромен труп се носеше по водата, блискан от вълните като някоя заоблена скала и вече заобиколен от акули, които ръфаха беззащитното му тяло.

– Гледай, мистър Кофин! – извика лейтенантът на кормчията, показвайки кита, когато минаваха край него. Как лакомо се гощават тези тъпоноси джентълмени! Ти си забравил задължението на всеки християнин – да погребеш умрелия.

Старият моряк хвърли тъжен поглед към мъртвия кит и каза:

– Да беше тоя звяр в Бостънския залив или край Пясъчния нос при Мъни Мой, щях да бъда осигурен за цял живот! Но, богатствата и почестите са за знатните и учените, а на бедния Том Кофин не му остава нищо друго, освен да отпуска и да тегли въжетата и да лавира сред бурите на живота, без да счупи някоя от старите си мачти.

– Я какви ги плещеш, Дълги Том! – извика офицерът. Внимавай между тия скали и рифове да не затънеш в плитчините на поезията! Ти ставаш много сантиментален.

– Тия скали ще направят на трески всеки кораб, който се блъсне в тях – отвърна кормчията, който разбираше всичко буквално, а колкото до поезията, според мен няма нищо по-хубаво от старата песен за капитан Кид⁶⁰, но ако някой индианец от нос Подж види как акулите изгълтват цял кит, от който могат да се стопят осемдесет бъчви мас, ще се поболе от мъка. Какво имане отива на вятъра! Ала паят на бедния стар Том си е все същият.

Докато корабът минаваше край кита, кормчията се прехвърли на кърмата, приседна на края на борда и като подпря глава с костеливата си ръка, впери мрачен поглед във възжеления предмет и дълго го съзерцава с мечтателно съжаление, докато тялото на животното блестеше под слънчевите лъчи, които ту се отразяваха от белия лъскав корем, изплувал от водата, ту падаха върху черния, грапав гръб на исполина. В това време двата кораба продължаваха неотклонно пътя си към поменатия залив, в който скоро влязоха с увереността на приятели и тържеството на победители.

Тук-там по брега се мяркаха възхитени любопитни зрители и Барнстейбъл завърши приготовленията си за измамване на неприятеля, като се обърна към хората си с кратка реч, с която ги предупреждаваше, че сега им предстои работа, която ще изисква от тях огромна смелост и съобразителност.

60. Капитан Кид – моряк и пират, обесен в Лондон на 23 май 1701 г. За него има много популярни песни и балади. Б.пр.

ГЛАВА XIX

С тръба ви припвахме на тоя
знатен съвет.

Шекспир – „Крал Джон“

Когато изскочиха от манастира „Света Рут“, Грифит и другарите му не срещнаха никой, който би могъл да ги спре или да вдигне тревога. Научени от горчивия опит на предишната вечер, те избягваха местата, където предполагаха, че са поставени часовои, макар че бяха готови да се справят с всякаква съпротива, и скоро се озоваха на разстояние, откъдето не можеха да ги забележат. Половин миля вървяха бързо, в строго и мрачно мълчание, като хора, които чакат всеки миг да се сблъскат с опасност и са решени на всичко, за да я превъзмогнат. Но когато влязоха в горичката, която заобикаляше развалините, за които вече споменахме, те забавиха крачка и поведоха полугласно кратък разговор.

– Тъкмо навреме се измъкнахме – подзе Грифит. По-скоро бих търпял плен, отколкото да предизвикам бъркотия и кръвопролитие в мирния дом на полковник Хауард.

– Много жалко, сър, че преди няколко часа не мислехте така – отвърна лоцманът с тон, който беше дори по-остър от думите му.

– Може да съм забравил дълга си, сър, и то от желание да разбера положението в семейството, към което изпитвам особен интерес – каза Грифит, у когото гордостта явно се бореше с почителността. Но, сега не е време за съжаления. Зная, че сме тръгнали с вас по важна работа, която изисква дела, а не оправдания. Ще благоволите ли да ми кажете какво възнамерявате да правите сега?

– Много се опасявам, че нашето начинание е провалено – отвърна мрачно лоцманът. Призори ще вдигнат тревога, ще свикат йомените, местните дворяни ще се съберат на съвещание и ще забравят всякакви развлечения. Слухът за десанта ще прогони съня най-малко на двайсет мили навътре от бреговете на този остров.

– Вие самият навярно сте прекарвали доста приятни нощи сред тях, без да мигнете, господин лоцман – забеляза Менюъл. Трябва да благодарят на французина Гюро⁶¹ за оная стара работа от петдесет и шеста година и на нашия собствен вироглавец, шотландския пират, загдето

спокойствието в доковете им тъй често е нарушавано. Във всеки случай Тюрю само ги поуплашил със своя флот, ала на края няколко малки кръстосвача принудили тоя нещастник да излезне, както някой хлапак-барабанчик изчезва под кивера⁶² на гренадир. Но, славният Пол накара сънародниците си да поиграят хубавичко под неговата свирка и ...

– Мисля – прекъсна го бързо Грифит, – че и вие, Менюъл, скоро ще заиграете от радост, че сте се отгървали от английска тъмница.

– По-право от английска бесилка – поправи го развеселеният командир на морската пехота, защото ако някой военен или граждански съд научи как сме попаднали на този остров, съмнявам се дали ще се отнесе с нас по-добре, отколкото с оня шотландски нехранимайко, честна

...

– Стига де! – сряза го нетърпеливо Грифит. Престанете с тия глупости, капитан Менюъл, сега трябва да мислим за други неща. Какъв план ще ни предложите, мистър Грей?

Като чу този въпрос, лоцманът трепна, сякаш сепнат от дълбоко размишление, и след кратко мълчание заговори с тих глас, като че ли още беше под влиянието на някакво силно и печално чувство:

– Нощта вече свършва, но слънцето по тия ширини не бърза да изгрее посред зима. Аз трябва да се разделя с вас, приятели, за да се видим отново след десет часа. Планът ни трябва да се разучи задълбочено, преди да предприемем каквото и да било, а тази работа мога да свърша само аз. Къде ще се срещнем пак?

– Струва ми се, че недалеч от нас има изоставени развалини – каза Грифит. Може би ще намерим и подслон, и уединение между запустели-те им стени.

– Хубава идея – съгласи се лоцманът. – от това ще имаме двойна полза. Ще можете ли, капитан Менюъл, да намерите мястото, където оставихте войниците си в засада?

– Има ли кучето нюх и може ли да намери прясна следа? – възкликна капитанът. Мислите ли, *signor pilota*⁶³, че генерал ще постави силите си в засада на такова място, та после сам да не може да ги намери?

61. Франсоа Тюрю (1726 или 1727–1760) – френски моряк; по време на Седемгодишната война причинил големи щети на английската търговия, като пленил много търговски кораби; повел експедиция от четири фрегати, за да направят десант в Ирландия, но бил убит в сражение. Б.пр.

62. Кивер – виедка униформена шапка в европейските армии от XVII–XVIII и началото на XIX век. Б.пр.

63. Госиодин лоцман (ит.). Б.пр.

Кълна се в бога, че много добре зная къде преди половин час моите юнаци легнаха да хъркат на раниците си, но съм готов да се откажа от майорски чин във Вашингтоновата армия, ако само с една моя дума не довтасат всички тук, напълно готови за атака! Не зная какво мислите за тях, господа, но двайсет такива вагабонти са отрадна гледка за мен. Ние можем като нищо да на-бучим тоя капитан Бъроуклиф и наемниците му на щиковете си, както сам дяволът би ги набучил.

– Стига, стига, Менюъл! – прекъсна го Грифит малко раздражено. Вие все забравяте за нашето положение и за възложената ни задача. Можете ли да доведете незабелязано хората си тук, преди Да се съмне?

– За това ми трябва само половин час.

– Тогава да тръгваме. Аз ще избира мястото за тайната ни среща – рече Грифит. А в това време мистър Грей ще разучи положението.

Лоцманът даде знак на другарите си да тръгват и тримата закрачиха предпазливо в мрака да намерят желаното убежище. След кратко търсене се натъкнаха на част от разрушените стени, които обхващаха голямо пространство. Тук-там към небето се издигаха черни назъбени грамади, които със сянката си засилваха тайнствения горски мрак.

– Точно това ни трябва – каза Грифит, когато повървяха малко покрай срутената стена. Елате тук с хората си, и аз ще ви посрещна и ще ви заведа на някое по-скрито място, което ще се постарая да подирия във ваше отсъствие.

– Но тука е същински рай в сравнение с палубата на „Ариел“! – възкликна Менюъл. Не се съмнявам, че в тая горичка ще може да се избере и хубава площадка за строево обучение – вече половин година мечтая за това!

– Какво ти обучение! – кипна Грифит. Сега не е време за безполезни прегледи. По-добре да се скрием, за да не ни открият и пленят, докато потрябваме за решителната схватка.

Менюъл се върна полека към края на гората и като се обърна внезапно, попита:

– Да оставим ли на някое открито място застава начело с ефрейтор или да разположим верига от постове пред нашите укрепления?

– Ние нямаме укрепления и не ни трябва постове – отвърна раздражено командирът. Нашето спасение е единственото в предпазливостта. Водете хората си под прикритието на дърветата и нека тези ярки звезди ви служат за ориентир. Движете се към северния край на гората

...

– Достатъчно, мистър Грифит – прекъсна го Менюъл. Войскова колона не се води като кораб, по компас и ориентировъчни данни. Имайте ми доверие, сър, отрядът ми ще се движи с нужната предпазливост, но така, както подобава на войници.

И капитанът на морската пехота мигновено изчезна, с което попречи на Грифит да отговори или да му възрази. Стъпките му се чуваха още известно време, докато се промъкваше бавно през гъсталака. В това време лоцманът стоеше облегнат до ъгъла на развалините в пълно мълчание. Но, когато стъпките на Менюъл съвсем заглъхнаха, той излезе изпод гъстата сянка на стената и се приближи до младия си спътник.

– Ние му дължим избавлението си – рече той. Дано не развали работата със своето лекомислие.

– Той, както казва Барнстейбъл, е човек „правоъгълен“ – отвърна Грифит, има си свое разбиране за военната служба, но при опасност е добър другар. Ако успеем да го излекуваме от тази глупава парадност, която може да ни вкара в беля, ще имаме в негово лице човек, който при нужда ще се държи като истински войник, сър.

– И нищо повече не искам, само че до последния момент той и войниците му трябва да мълчат като риби. Защото ако ни открият, с нашите двайсетина щика и няколко пики ще бъдем безпомощни пред силите, които врагът ще хвърли, за да ни смаже.

– Вашата забележка е съвсем правилна – отговори Грифит. Тези момци могат да спят непробудно по цели седмици при бурно море, ала миризмата на сушата ги пробужда и се боя, че трудно ще можем да ги удържим през деня.

– А трябва да ги удържим, сър, и в случай че думите не помогнат да прибегнем до сила! – каза мрачно лоцманът. Ако имахме работа само с новобранците на това пияно офицерче, лесно щяхме да ги хвърлим в морето, но когато бях под арест, подразбрах, че на разсъмване тук се очаква кавалерия. Там има един, казва се Дилън. Той най-много ни има зъб.

– Мерзавец! – изръмжа Грифит. Но, май и вие, сър, имате познати между обитателите на манастира „Света Рут“?

– Човек, който се е заловил с рисковано начинание, трябва да използва всяка възможност, за да разучи положението – отговори лоцманът уклончиво. Ако сведенията, които ми дадоха, се окажат верни, боя се, че няма да можем да изпълним нашия план.

– Тогава да използваме тъмнината, за да се върнем на шхуната. Водите край бреговете на Англия гъмжат от неприятелски кръстосвачи и от четирите краища на света към тоя остров плават търговски кораби с

богат товар. Няма да има нужда да чакаме дълго враг, с когото заслужава да си премерим силите, и лесно можем да прережем снабдителните артерии на англичаните.

– Грифит – произнесе лоцманът с тихия си, спокоен глас, сякаш говореше човек, който никога не е изпитвал нито честолюбие, нито човешки страсти. Омръзна ми тая борба между заслуги и знатно потекло. Напразно бродя по моретата, които кралят на Англия самохвално нарича свои владения, и пленявам неговите кораби пред самия вход на пристанищата му, ако наградата ми е само празни обещания и лъжливи уверения. Аз не мога да приема вашето предложение. Най-последно имам на разположение кораб, достатъчно голям, за да ме закара до бреговете на Америка, където, както казват, царувала правдата и доблестта. И като стигна дотам, искам да вляза в залата на Конгреса не сам, а заедно с неколцина законодатели от тоя благороден остров, които си мислят, че единствено при тях има мъдрост, добродетел и величие.

– Такава свита несъмнено би направила удоволствие не само на вас, но и на тия, които ще ви посрещнат – рече скромно Грифит.

– Но ще подпомогне ли това великите цели на нашата борба? И струва ли си заради такъв подвиг, дори и успешен, да се излагате на опасности?

Лоцманът стисна конвулсивно ръката на Грифит и му отговори с глас, изпълнен с още по-мрачно спокойствие:

– Това е възвишено дело, млади човече, и дори да е съпроводено с опасности, ще бъде възнаградено със слава! Аз служа на републиката и наричам американците свои братя само защото вие се борите за правата на човека. Ако делото ви не беше тъй свято, нямаше да пролея за него нито капка английска кръв, но сега то осветява всеки подвиг, извършен заради него, и имената на всички, които ратуват за него, ще останат във вечността. Нима не е заслуга да се покаже на тия надменни островитяни, че ръката на свободата може да изтръгне и самите тях от ноктите на тази империя на покварата и подтисничеството?

– Тогава позволете ми да отида да събера нужните ни сведения. Там са ви виждали вече и може да ни навлечете ...

– Слабо ме познавате – прекъсна го лоцманът. Тази експедиция е замислена от мен. Ако успее, славата принадлежи на мен, затова рискът трябва да падне върху мене. Ако планът ми се провали, той ще потъне в забрава, както десетки други, които, ако разполагах със сили, готови да ме подкрепят, щяха да хвърлят в паника цялото това кралство – от стражите по високите крайбрежни скали до часовете по кулите на

Уинзърския замък. Но, аз не съм роден в знатно семейство, което е тровило кръвта и умъртвявало душата на двайсет свои поколения, затова и не ми се доверяват жалките изроди, които командуват френския флот.

– Разправят, че сега в Америка строели от нашенския дъб двупалубни кораби – вметна Грифит. Щом пристигнете там, веднага ще ви дадат подходяща работа.

– Да, републиката не може да се съмнява в човек, който е държал високо знамето ѝ в толкова кръвопролитни битки! Ще отида там, Грифит, ала пътят ми минава оттук. Моите лъжливи приятели са успявали да ми вържат ръцете, но враговете ми – никога. Няма да успеят и сега. След десет часа аз ще зная всичко, което ми е нужно, а на вас поверявам грижите занашия отряд, докато се върна. Бъдете бдителни и предпазливи.

– А ако не се явите в уречения час – възкликна Грифит, като видя, че лоцманът се готви да тръгне, къде да ви търся и как мога да ви помогна?

– Не ме търсете, а се върнете на кораба си. Аз съм прекарал младостта си на тоя бряг, добре познавам местността и ако се наложи, мога да напусна острова в тая маскировка тъй лесно, както съм дошъл тук. В такъв случай забравете ме съвсем и мислете само за работата, която имате да вършите.

Лоцманът махна мълчаливо с ръка за „сбогом“ и изчезна. Няколко минути младият човек остана неподвижен, мислейки за тоя необикновено надарен и неуморен човек, с когото тъй неочаквано го бе събрала съдбата и с чиято участ по силата на непредвидени обстоятелства толкова тясно бе свързано собственото му бъдеще. Когато най-после се отърси от тия мисли, предизвикани от неотдавнашните събития, той навлезе между развалините и като огледа бегло полуразрушеното здание, веднага се убеди, че в него има много потайни кътчета, където може да скрие хората си, докато дойде лоцманът, и обяви, че е ударил часът да се опитат да уловят страстните ловци или да се възползват от тъмнината, за да се върнат на „А риел“.

Настъпваше оная късна доба, която моряците наричат сутрешна вахта, и Грифит се промъкна до края на горичката и се послуша дали не се чува някакъв шум или врява от гонитба. Когато стигна място, откъдето можеше да различава макар и смътно предметите, младият човек спря и се помъчи да разучи внимателно околната обстановка.

Бурята се бе поукротила, но между голите клони на дъбовете, виеше тъжно неспирен поток морски въздух, който усиливаше мрачността

на нощната картина. На половин миля, на фона на светлата ивица, която постепенно се разгаряше над океана, се очертаваше гордият силует на манастира „Света Рут“ и от време на време младият моряк като че ли виждаше белите шапки пяна на все още развълнуваната му любима стихия. Вятърът донасяше ясно до слуха му глухия, повлечен рев на прибой, който блъскаше тежко брега или се нахвърляше с бясна сила върху непоклатимата преграда на скалите. В такова време и на такова място младият моряк не можеше да не се замисли върху превратностите на съдбата в опасната му професия. Само няколко часа бяха минали, откакто той, напругайки цялото си умение и всичката си енергия, бе управлявал огромния кораб, на който сега в открито море, далеч от брега, спяха спокойно неговите другари. А той стоеше тук и чакаше хладнокръвно опасността. Спомените за родното място, за Америка, за неугасимата му младежка любов, за добродетелите и обаянието на любимата се въртяха в главата му като бясна вихрушка, все пак приятна за пламенното въображение на младия човек. Той закрачи бавно към манастира, когато изведнъж до ушите му стигна шум на стъпки – несъмнено отмерена крачка на войници. Този шум се усилваше, отрядът полека-лека се приближаваше и след няколко секунди Грифит, отърсил се мигновено от мечтите, видя хора, които маршируваха в пълен боен строй към края на гората, откъдето той току-що бе излязъл. Отдръпвайки се бързо в гъстата сянка на дърветата, той проследи движението на групата и разбра, че тя хора също искат да се скрият. Тогава реши да се обади.

– Кой е? И какво търси тук? – подвикна той.

– Страхливец, който се крие в шубраците като заек или скача от дупка на дупка като пристанищен плъх! – отговори мрачно Менюъл. Промъквам се край неприятеля на по-малко от пушечен изстрел и не смея да стрелям даже по предните му постове, защото дулата ни са запушени от оня всеизвестен гасител на барута, който се казва предпазливост. Ей богу, не ви пожелавам, мистър Грифит, да изпитате някога дяволското изкушение, което изпитах преди малко. Да запратя малко сачми в оня кучкарник, макар и само да из-ночупя стъклата му и да пусна нощен въздух на оня пияница, дето хърка и изригва парите на чудния южен еликсир... Дайте си ухото, господин Грифит, да ви кажа една думички.

Двамата офицери се поотдръпнаха, за да си поговорят насаме, но изглежда, че не можаха да се спогодят, защото, когато се приближиха отново до войниците, Менюъл все още продължаваше да излага плановете си и да увещава Грифит:

– Аз мога да завзема старата тъмница, без да събудя никого. И помислете си, сър, колко много освежително питие, достойно да смаже гърлото на един джентълмен, можем да измъкнем от тамошните изби!

– Щуротии и дивотии! – тросна се Грифит. Не сме нито кокошкари, нито акцизни агенти, та да се ровим в мазетата на английските дворяни, капитан Менюъл. Ние сме честни хора, които се борят за своята кауза – освобождението на своята родина. Заведете пехотинците си в развалините, да си починат там. А, като се съмне, може да се намери работа за тях.

– Да бъде проклет часът, когато напуснах армията и поставих войниците си под командуването на цяла банда насмолени куртки! – промърмори Менюъл, тръгвайки да изпълни заповедта, дадена му с такъв властен тон, че не посмя да възрази. Да изпуснем такава рядка възможност за изненадващо нападение и хубава плячка! Но кълна се в правата на човека, че ще си устрои лагер, както се полага! ... Хей, сержанте, отдели един ефрейтор и трима войници и ги разположи по края на гората. А пред укреплението ни постави часовой и изобщо да въведе тук известен ред и дисциплина.

Грифит изслуша това нареждане твърде неодобрително, но тъй като очакваше лоцманът да се върне преди разсъмване, защото виделината би разкрила недостатъците на маскировката им, се въздържа да се намеси. Така че Менюъл имаше възможност да наблюдава със задоволство как малкият му отряд се разположи в пълен боен ред според собственото му разбиране, след което се настани с Грифит и хората си в едно от сводестите помещения на развалините, чиито отворени и изкъртени врати като че ли сами ги канеха да влязат. Войниците легнаха да почиват, а двамата офицери решиха да бо-дърствуват и да убиват времето си ту в разговор, ту в размишления за всякакви неща, каквито можеха да хрумнат на хора с толкова различни характери.

Така в лениво спокойствие и мрачно очакване течеше час след час, докато най-после се съмна и стана опасно да се държат часовой на това място, където можеше да ги види всеки скитник, който минеше край гората. Менюъл се противопоставяше на всякакви изменения, които биха противоречили на военните правила. Когато спореше с морски офицер, той стигаше в тактическите си доводи до крайност. Този път обаче началникът му се оказа непреклонен и единствената отстъпка, която капитанът успя да изтръгне, беше разрешение да постави един часовой пред входа на избата, но без да излиза извън разрушените стени на сградата. След тази малка промяна в досегашния ред отново прекараха

няколко часа в мъчително очакване на времето за действие.

Чуха се пъреше изстрели от „Бързи“ и опитното ухо на Грифит тутакси позна, че те не идват от шхуната. А, когато в далечината забумтя честа и ожесточена канонада, Грифит едва успя да съдържи себе си и своите другари в границите на благоразумието, налагано от тяхното положение. Когато обаче заглъхна и последният изстрел, никой не напусна избата. Сега догадките за резултата от боя се замениха с догадки за участниците в него. От време на време някои от войниците вдигаха глава от каменните отломки, използвани за възглавници, на които търсеха тревожна и кратка отмора, и като се ослушваха в стрелбата, пак лягаха да спят, сякаш никак не ги интересуваше изходът на боя, в който нямаха никакво участие. Други, по-любопитни и не толкова сънливи, сипеха щедро остроти по адрес на сражаващите се или се мъчеха да определят по звука развоя на битката.

Когато всичко утихна, Менюъл пак замърмори:

– Само на две мили от нас, изглежда, е паднала голяма веселба, мистър Грифит, каза той. Ако не бяхме се заврели под земята, можехме да участвуваме в нея и да претендираме за дял от славата. А, и сега още не е късно да излезем на скалите, откъдето корабите ще ни виждат и може да заслужим пай от плячката.

– Един кралски тендер не е кой знае каква плячка – отвърна Грифит, а и Барнстейбъл няма да има особена полза, ако задръсти палубата си с излишни хора.

– Излишни ли? – възмути-се Менюъл. Двайсет и трима добре обучени и подбрани морски пехотинци могат да свършат сума полезна работа. Вижте тия юнаци, мистър Грифит, и кажете излишни ли са в момент на опасност.

Грифит се усмихна, погледна спящите – защото, когато стрелбата престана, всички отново налягаха – и неволно се залюбува на атлетическите, мускулести тела, натъркаляни из мрачната изба във всички пози, които би могла да подсказе умората или фантазията. След това очите му се спряха на пирамидата от пушки. Дори в това тъмно помещение слънцето се отразяваше ослепително от блестящите цеви и излъскани щикове. Менюъл следеше със скрита радост посоката на погледа и изражението на лицето му, но се съдържа и с нищо не издаде чувствата си, чакайки отговора на Грифит.

– Зная, че при нужда ще се държат като истински войници – каза Грифит. Но, я слушай! Какво говори часовоят?

– Кой е там? Какъв е тоя шум? – повтори часовоят, застанал пред

входа на избата.

В същия миг Менюъл и Грифит скочиха и се заковаха на място, като се стараеха да не вдигат никакъв шум и се ослушваха напрегнато да разберат какво бе разтревожило часовоя. Мина цяла минута в мъртва тишина.

– Но това е лоцманът! – прошепна Грифит. Определеният от него час отдавна е минал.

Едва произнесе тези думи, до ушите им внезапно долетя остър звън на оръжие и след миг по каменните стъпала, които водеха навън, се изгърколи в нозете им безжизненото тяло на часовоя. От дълбоката рана на гърдите му стърчеше щикът, който бе причинил смъртта.

– Ставайте, ставайте, сънливци! – завика Грифит.

– На оръжие! – кресна Менюъл гръмогласно.

Морските пехотинци, събудени неочаквано от тези страшни викове, наскочаха и се залутаха уплашено. В тоя съдбоносен момент в избата лумна огън, а след това екна залп от двадесет мускета. Но, нито грохотът, нито димът, нито стенанията, които се раздадоха от всички страни, не можаха да спрат Грифит. Той изпразни пистолета си в облака, който забулваше входа на подземие, и като грабна една абордажна пика, върна се към стълбата с вик:

– Напред! След мен, момчета! Това са войници! Докато думите бяха още на устата му, пламенният млад моряк вече бе изкачил тясната стълба, но когато изскочи навън, се препъна в гърчещото се тяло на жертвата на своя изстрел и падна право в ръцете на групата въоръжени хора.

– Огън, Менюъл, огън! – закрещя разяреният пленник. Стреляйте, докато още са накуп!

– Не ще и дума, стреляйте, мистър Менюъл – каза хладнокръвно Бъроуклиф и убийте вашия офицер! Вдигнете го, момчета, и го дръжте пред себе си. Колкото сте по-близо до него, толкова е по-безопасно.

– Огън! – завика отново Грифит, мъчейки се отчаяно да се отскубне от ръцете на пет-шест войници. Стреляйте и не мислете за мен!

– Ако направи това, чака го бесилка – предупреди Бъроуклиф. Как може да се убие такъв славен юнак! Да не е див звяр? Махнете го от входа на избата, момчета, и си продължете работата.

Точно когато Грифит бе изскочил от скривалището, Менюъл по навик строяваше хората си, свикнали да вършат всичко съгласувано и по команда, затова изпуснаха момента за контраатака. Войниците на Бъроуклиф напълниха наново мускетите си и залегнаха тук-там зад

разрушените стени, откъдето можеха да държат под прицел входа на мазето, без да се излагат сами на голяма опасност. Наблюдавайки хладнокръвно през пукнатините в стената, Менюъл лично разучи това положение и не се реши да излезе срещу неприятеля, заел такива изгодни позиции. При това състояние на нещата двете страни си размениха няколко безрезултатни изстрела. Като видя, че нищо няма да излезе от това, Бъроуклиф предложи на защитниците на избата да преговарят.

– Предайте се на войските на негово величество крал Джордж III – викна той и обещавам да запазя живота ви!

– Ще пуснете ли пленника и ще ни дадете ли възможност да се прехвърлим свободно на нашите кораби? – запита Менюъл. Войниците трябва да излязат с военни почести, а офицерите да задържат хладното си оръжие.

– Дума да не става! – отговори Бъроуклиф високомерно. Честта на оръжието на негово величество и сигурността на държавата не ни позволяват да сключим такъв договор. Но, обещавам да запазя живота ви и да ви осигуря добро третиране.

– Офицерите ще задържат хладното си оръжие, пленникът ще бъде освободен и всички ще се върнат в Америка срещу честна дума, че няма да участвуват във войната, докато не стане размяна!

– Не съм съгласен – каза Бъроуклиф. Най-много мога да ви обещавам хубава дажба гъсто южно вино и ако сте тоя, за когото ви смятам, ще оцените, както трябва, моето предложение.

– В качеството на какви ни каните да се предадем? Като военнопленници, към които трябва да се отнасяте според военните закони, или като метежници, разбунтували се срещу вашия крал?

– Та вие всички сте метежници, господа – произнесе натъртено Бъроуклиф и трябва да се предадете като такива. Що се касае до доброто отношение и хубавото ядене, докато това е в моята власт, можете да бъдете спокойни. Във всичко друго съдбата ви ще зависи от милостта на негово величество.

– Тогава нека негово величество сам благоволи да дойде да ни вземе, защото аз ще ...

Дръзките думи на командира на морската пехота бяха прекъснати от Грифит, който вече бе успял да се поуспокои и като виждаше, че собствената му съдба е предрешена, сметна, че е по-благоприятно да се погрижи за другарите си.

– Чакайте, Менюъл! – извика той. Премервайте добре думите си ... Капитан Бъроуклиф, аз съм Едуард Грифит, лейтенант от

военноморския флот на Съединените американски щати и ви давам честната си дума, че няма да се опитам да избягам.

– Освободете го! – заповяда Бъроуклиф.

Грифит застана между двете враждуващи страни и заговори така, че да го чуват и едните и другите:

– Искам да слеза в мазето и да проверя какви са загубите и сегашният състав на отряда на капитан Менюъл. Ако загубите са толкова големи, колкото предполагам, аз сам ще го посъветвам да се предаде при обичайните условия, приети у цивилизованите народи.

– Вървете! – каза Бъроуклиф. Или не, почакайте! Вашият другар не е ли мелез ... пардон, земноводен ... Тю, дявол да го вземе, искам да кажа – от морската пехота ли е?

– Да, сър, капитан от тоя род войска ...

– Точно така – прекъсна го Бъроуклиф. Познах го по про-влачения глас. Не е зле да му се напомни за добрите запаси от вино в манастира „Света Рут“. Можете да му кажете също, че зная как да постъпя с него. Няма да шурмувам позицията му, а ще го обсадя и съм уверен, че ще се предаде, щом се изпразни манерката му. В избата, където се намира, няма такъв нектар, както в манастирските изби.

Макар и угнетен от безизходността на положението, Грифит неволно се усмихна и като кимна с глава, слезе в мазето, където бяха другарите му, предупреждавайки ги с мощния си глас за своето приближаване.

Той намери шестима морски пехотинци, включително и часовая, проснати мъртви на грапавите каменни плочи, и четирима ранени, които по заповед на командира се съдръжаха да не охкат, да не би неприятелят да разбере слабостта им. Менюъл с останалите войници се бе окопал зад една полуразрушена стена, която пресичаше избата, и въпреки зловещата гледка лицето му изразяваше такава смелост и гордост, като че ли съдбата на цял един укрепен град зависеше от неговата решителност и находчивост.

– Както виждате, мистър Грифит – провикна се той, когато младият моряк се приближи до това мрачно, но наистина страшно укрепление, само артилерия може да ме изтика оттук! Колкото до оня пиян англичанин горе, ако ще да праща тук по десет свои войници наведнъж, ще ги натръшкам един върху друг на тая стълба!

– Ако стане нужда, ще докарат и артилерия – каза Грифит. Няма никаква надежда да се измъкнете. Може да убиете няколко англичани, но човечността забранява да се върши това, когато не е необходимо.

– Разбира се – отвърна със злокобна усмивка Менюъл, и все пак ми

се струва, че ще изпитам голямо удоволствие, ако чука седмина от тях, да, само седмина, тоест един повече, отколкото убиха от моите хора.

– Не забравяйте ранените – вметна Грифит. Те имат нужда от помощ, а вие искате да продължавате тази безполезна борба.

Няколко сподавени стенания, които се изтръгнаха в тоя миг от гърдите на страдалците, потвърдиха неговите думи и Менюъл със свито сърце отстъпи.

– Добре! Тогава вървете да му кажете, че ще се предадем като военнопленници, рече той, но при условие, че ще запазя хладното си оръжие и ще се погрижат, както се полага, за болните. Непременно ги назовете болни, защото може да ни огрее нещо по-добро, преди да се подпише договорът, а не искам той да узнае за нашите загуби. Без да чака втора покана, Грифит побърза да съобщи на Бъроуклиф тези условия.

– Да запази хладното си оръжие ли? – възкликна капитанът, когато изслуша моряка. Че какво оръжие има той? Някоя абордажна пика ли? Ако не е въоръжен по-добре от вас, уважаеми пленнико, никой няма да прави и въпрос.

– Да имах дори десет най-загубени моряци, въоръжени с такива пика, и капитан Бъроуклиф с отряда си се вкопче в смъртна схватка с нас – отговори Грифит, може би ще измени мнението си за това оръжие.

– Четирима смелчаци като вас биха направили на пух и прах целия ми отряд, отвърна Бъроуклиф невъзмутимо. Аз треперех за войниците си, когато ви видях да изскачате от дима като пламтяща комета от облак! И когато занаяпред видях салтомортале, с благодарност ще си спомням за изобретателя на акробатиката. Но договорът ни може да се смята за сключен. Нека другарите ви излязат и сложат оръжие.

Грифит съобщи на Менюъл резултата от преговорите и капитанът от морската пехота изведе от подземната си крепост остатъка от своя отряд.

Хората, които в течение на целия тоя разговор бяха запазили хладнокръвие, дисциплинираност и мъжество, с които и до днес се отличава морската пехота, последваха своя командир в мрачно мълчание и слагаха оръжието си с такава прилежност и точност на движе-х нията, като че ли ги чакаше почивка след тежък поход. Когато всички тези задължителни формалности бяха изпълнени, Бъроуклиф изведе войниците си от укритието им и нашите смелчаци отново се оказаха във властта на неприятеля, и то при обстоятелства, които изключваха всякаква надежда за скорошно освобождаване от плен.

ГЛАВА XX

Фалстаф, ако баща ти ме възнагради, добре.

Ако ли не, тогава нека сам убие Пърси втори.

Уверявам те, аз искам граф или херцог да бъда.

Шекспир – „Хенри IV“

Менюъл поглеждаше мрачно и недоволно ту победителите, ту остатъците от отряда си, докато по заповед на сержант Дрил англичаните от предпазливост бързаха да завържат войниците му. Виждайки бледото и разстроено лице на Грифит, той изля яда си върху него:

– Ето какво става, когато не се спазва военната дисциплина! Мога да кажа, без да се хваля, че зная много добре изискванията на военната наука и ако командването беше в мои ръце, щях да разположа постове навсякъде, където е необходимо. Тогава нямаше да ни изловят като зайци в дупката им, откъдето ги изкарват с пушек от сяра, ами щяхме да се сражаваме на открито поле или да издържим най-малко два часа между тия стени срещу най-добрия полк с нашивки на крал Джордж.

– Защищавай предните укрепления, преди да се отдръпнеш в крепостта, подкрепи го Бъроуклиф. Да, такива са повелите на военната наука. Но ако бяхте се скрили, както трябва, в заешката си дупка, и досега щяхте да си припкате свободно из това уютно убежище. Тази сутрин някакъв селяндур на минаване край тази гора съзрял въоръжени хора в непозната униформа. Търтил той към скалите с намерение да се хвърли в морето – ето докъде може да доведе понякога страхът такива като него! Но, за щастие, срещна мен и аз от човещина му спасих живота, като го накарах да дойдем тук. В науката има много мъдрост, достойни мой брате по оръжие, ала понякога невежеството е за предпочитане.

– Вие надвихте, сър, затова имате право да се шегувате – отвърна Менюъл, като седна мрачно на един камък от развалините и впери тъжен поглед в безжизнените тела на войниците, натъркаляни в нозете му. Но тези хора бяха мои деца и ще ме извините, ала не мога да бъда весел като вас! Ах, капитан Бъроуклиф, вие сте войник и знаете да цените войнската доблест! Аз взех тия момци, които сега спят тъй спокойно на тези камъни, от ръцете на самата природа и направих от тях гордостта на нашата професия. Промених ги така, че те не бяха вече хора, а храбреци, които ядяха и пиеха, обръщаха се кръгом и маршируваха, пълнеха

пушките си и стреляха, смееха се и тъгуваха, говореха и мълчаха само по моя заповед. Що се отнася до душата, тя беше обща за всички и принадлежеше изцяло на мен!... Охкайте, деца мои, охкайте, колкото си искате – сега вече няма нужда да пазите тишина. Виждал съм куршум на мускет да изпокъса копчетата от мундирите на петима войници, строени един до друг, без да им причини нито една драскотина! Аз винаги съм могъл да изчисля точно колко войници са нужни за една обикновена операция, ала тази проклетата разбойническа работа ме лиши от най-ценните ми съкровища!... Стойте свободно сега, деца мои, и пъшкайте, това ще облекчи болката ви.

Бъруклиф като че ли до известна степен споделяше чувствата на своя пленник, защото му каза няколко утешителни думи, като същевременно следеше как хората му се стягат за път. Най-после ординарецът му доложи, че са направени криво-ляво носилки за пренасяне на ранените, и попита ще заповяда ли капитанът да се прибират в казармата.

– Виждал ли е някой кавалеристите? – запита Бъруклиф. Къде може да са се дянали? Дали знаят, че тази част от неприятелския отряд е открита?

– Само че не от нас, ваше високоблагородие – отговори сержантът. Те тръгнаха покрай брега още преди да бяхме напуснали скалите и казаха, че техният офицер възнамерявал да претърси брега. По протежение на няколко мили и навсякъде да вдигне тревога.

– Остави ги! Само за това ги бива тези контета! За нас, пехотинците, военната слава е, кажи-речи, толкова непостижима, колкото повишението в чин. Ние, Дрил, сме само изродени потомци на героите от Поатие⁶⁴. Разбираш ли ме, сержанте?

– Ваше високоблагородие, изглежда, загатва за някакво сражение между войските на негово величество и французите – отвърна вестовоят, който не можеше да схване добре какво означава погледът, хвърлен му от офицера.

– и, драги, май си се шашнал от победата! – възкликна Бъруклиф. Я, ела насам да чуеш разпорежданията ми. Как мислиш, мистър Дрил, не получихме ли от тази утринна забава повече чест и плячка, отколкото можем да носим със себе?

– Не мисля така, ваше високоблагородие, ние с вас имаме широка гърбина, която не се превива под прекомерен товар от тоя род –

64. В битката при Поатие (1356 г.) английските пехотни стрелци разбили напълно френската рицарска конница. Б.пр.

допълни с многозначителен тон капитанът. Ако оставим алчните драгуни да подушат тая работа, те ще се втурнат, зяпнали като глутница гладни хрътки, и ще отмъкнат най-малко половината слава и положително цялата плячка.

– Но, ваше високоблагородие, нито един от тях дори ...

– Не е там въпросът, Дрил. Аз съм виждал войски, които спечелиха победата, но бяха лишени от полагаемото им се с помощта на едно хитро скалъпено съобщение. Ти знаеш, драги, че сред пушека и бъркотията на боя човек може да вижда само това, което става около него, и благо-разумието изисква да споменава в официалните си донесения само неща, които трудно могат да се опровергаят. При такива обстоятелства индианците и всички други съюзници могат да разчитат на награда толкова, колкото и на участие в парад. Мисля, че си чувал за битката при Бленхайм⁶⁵?

– Господи! Че тази битка е гордост за английската армия, ваше високоблагородие, както и Кълодънската⁶⁶! Там именно великият ефрейтор Джон разбил френския крал с всичките му благородници, макар че вдигнали на оръжие половината население на Франция.

– Правилно, въпреки че сведенията ти миришат на казармен учебник. А, знаеш ли, мистър Дрил, колко френски войници излезли на бойното поле него ден?

– Не съм виждал списъците на полковете им, сър, но ако се съди по разликата в броя на населението на двете страни, трябва да са били няколкостотин хиляди.

– А нашият херцог разполагал срещу тази огромна армия само с някакви си десет или дванайсет хиляди добре охранени англичани! Какво чудно има тук, сержанте?

– Ами, ваше високоблагородие, трудничко би повярвал стар войник в такова нещо. Един изстрел наслуки може да помете такива малки сили.

– И все пак сражението се състояло и победата била спечелена! Но херцог Малбъро има поддръка някой си мистър Ойген с петдесет или

65. При Бленхайм (1704 г.) английската армия под командването на прочутия английски полководец херцог Малбъро (1650–1722), когото сержант Дрил нарича „великия ефрейтор Джон“, и съюзниците на англичаните – австрийците, командувани от принц Ойген Савойски (1663–1736) разбили френско-баварската армия. Б.пр.

66. На 16 април 1746 г. при Кълодън (Шотландия) Чарлз Едуард – претендент за английския престол от името на изгонената в 1688 г. династия на Стюартите, бил разбит от английските войски. Б.пр.

шестдесет хиляди немци. Не си ли чувал за мистър Ойтен?

– Нито думичка, ваше високоблагородие. Винаги съм мислил, че ефрейтор Джон е бил велик и храбър генерал. Правилно си мислил, мистър Дрил. Такъв би могъл да бъде и един друг джентълмен, ако негово величество благоволи да подпише съответната заповед. Но и с майорски чин човек може да стане командир на полк, а това е предостатъчно! С една дума, мистър Дрил, трябва да закараме пленниците до манастира без много-много шум, за да продължават кавалеристите да препускат по брега и да не се нахвърлят върху нашата плячка. А по-нататък всичко опира до военното министерство, пък за тая дреболия можеш да разчиташ на мен. Аз имам там свой човек, който държи с еднаква сръчност и сабията, и перото. Дрил не е дълго име, лесно може да се впише в донесение.

– О, господи, ваше високоблагородие! – възкликна поласканият алебардист. Наистина такава чест е повече от ... Аз съм винаги на вашите заповеди!

– Добре. Сега ти заповядвам да мълчиш и да накараш хората си да мълчат, докато не стане време да се говори, а тогава ти обещавам да вдигнем шум до бога. Бъроуклиф поклати важно глава и продължи. Ама голям бой падна, сержанте! В средата – развалини, от двете страни гора, а отвред убити и ранени. О, дай ми само мастило, и ще ти опиша това сражение така, че кръвта ти ще се смръзне! Хайде, приятелю, върви да се готвиш за поход.

Осведомен по този начин за тайните кроежи на командира, покорният изпълнител на желанията му отиде да даде съответните разпореждания на своя отряд и да се стяга бързо за път. Заповедта бе изпълнена незабавно. Телата на убитите останаха непогребани, тъй като Бъроуклиф смяташе, че уединеността на развалините е достатъчна гаранция да не бъдат открити; ще ги вдигнат, когато се мръкне (капитанът искаше да действа потайно, за да си присвои всичката слава). Ранените бяха сложени на носилки, направени набързо от мускетите и одеялата на пленниците, след което победители и победени излязоха от развалините, движейки се в съгъстен строй, така че първите скриваха вторите от любопитните погледи на случайни минавачи. Всъщност нямаше защо да се опасяват от това, защото тревогата и страхът, породени от разнесените се из цялата околност преувеличени слухове, изключваха всякаква поява на външни хора на такова скрито и уединено място като манастира „Света Рут“.

Отрядът вече излизаше от гората, когато се чу прашене на клонки и

шумолене на сухи листа, което показваше, че някой се приближава.

– Трябва да е разезд на тия проклетници, драгуните! – възкликна Бъроуклиф с явно недоволство. Тропат като цял кавалерийски полк! Джентълмени, вие ще свидетелствувате, че вече се оттегляхме от бойното поле, когато срещнахме това подкрепление, ако то се окаже такова.

– На драго сърце ще потвърдим, сър, че заслугата за тази победа е ваша – каза Грифит, като погледна тревожно в посоката, откъдето се приближаваше шумът, очаквайки от гъсталака да изскочи не вражески отряд, а заблудилият се лоцман.

– Разчиствай пътя, Цезаре! – викна някой недалеч от тях. Сега тоя проклет къпинак отядно, Помпее! Бързайте, юнаци, иначе няма дори да помиришем барут.

– Хм! – изръмжа капитанът с предишната философска невъз-мути-мост. Сигурно пред нас е някой римски легион, събудил се от седемнай-сетвековен сън, а това е гласът на неговия центурион. Да се спрем, мистър Дрил, да видим как маршируват древните!

Капитанът още не се бе доизказвал, и на горската поляна, на която бе спрял Бъроуклиф с отряда си, изскочиха двама негри, превити под тежестта на мускетите. Подир тях от бодливия храсталак, където се бяха заплели, се измъкна и полковник Хауард. Едва след като оправи дрехата си и обърса изпотеното си от непривично напрежение лице, старецът забеляза, че отрядът на капитана се е увеличил значително.

– Чухме стрелбата ви – провикна се старият воин, действайки усилено с цветната си кърпичка, та реших да ви се притека на помощ! Навременната вилазка е вдигала не една обсада, макар че ако Монкалм беше си стоял спокойно в крепостта, Аврамовите равнини нямаше да се напоят с кръвта му.

– О, той е постъпил като истински войник, по всички правила на военното изкуство! – възкликна Менюъл. И ако днес бях последвал неговия пример, нещата сигурно щяха да вземат съвсем друг обрат!

– Кой е този? – учуди се полковникът. В такова облекло, а се осмелява да съди за сражения и обсади!

– Той е *dux incognitorum*⁶⁷, уважаеми домакине – отговори Бъроуклиф, което на английски значи „капитан от морската пехота на служба при американския Конгрес“.

– Как?! Значи, сте се срещнали с враговете? И, кълна се в славата на безсмъртния Уулф, сте ги пленили! – провикна се ликуващо

67. *Dux incognitorum* (лат.) – тук – вожд на непризнатите. Б.пр.

старецът. Аз ви се притекох на помощ с част от моя гарнизон, защото видях, че дойдохте насам, и дори чух няколко изстрела на муските ...

– Няколко ли? – прекъсна го победителят. Не зная какво разбирате под „няколко“, храбри стари приятелю. По времето на Уулф, Ебъркромби и Бредък може да сте гърмели един срещу друг по цели седмици, но аз също съм виждал добра стрелба и мога да се произнеса за такива работи. В сраженията при Хъдсън трясъкът на мускетите приличаше на барабанен бой. Ала това е вече минало, останали са само спомени. А, като се има пред вид съотношението на силите, тази схватка беше най-отчаяната от всички сражения, в които съм участвувал досега! Гората е осеяна с трупове, а както виждате, водим със себе си само неколцина от тежко ранените.

– Боже господи! – възкликна смаяният старец. Само на един изстрел от моя дом да стане такова сражение, а аз да не зная нищо! Ех, не ме бива вече! А едно време още първият изстрел ме събуждаше от дълбок сън.

– Щикът не вдига шум – отвърна невъзмутимият капитан, като направи изразителен жест. Това оръжие е гордостта на англичаните и всеки опитен офицер знае, че един удар с щик струва колкото огъня на цял взвод.

– Какво?! Да не сте атакували на щик? – извика полковникът. – О, Бъроуклиф, мой храбри млади приятелю, бих дал двацет торби ориз и двама здрави негри само и само да погледам такова сражение!

– Безспорно, приятно би било да се гледа такова зрелище – съгласи се капитанът, и този път за победата не ни беше нужен Ахилес. Аз плених всички оцелели, поне тия, които стъпиха на английска земя.

– А, нашият тендер видя сметката на шхуната! – добави полковник Хауард. И дано всеки бунт бъде сразен така! Но, къде е Кит? Къде е моят роднина мистър Кристофър Дилън? Искане ми се да го попитам какво изискват законите на нашето кралство от верните му поданици в такива случаи. Сега ще има работа за мидъл-секските съдебни заседатели, капитан Бъроуклиф, ако това не влиза в компетенцията на самия министър. Къде е моят роднина Кит, смиреният, умният, верният Кристофър?

– Касикът non est⁶⁸, както казваше полицейският пристав на някои умници в нашия полк, когато присъствието им беше особено наложително – отвърна капитанът. Ала кавалерийският офицер ми подхвърли,

68. Non est (лат.) – отсъства. Б.пр.

че негово превъзходителство провинциалният съдия отишъл на тендера, за да даде сведения за местоположението на неприятеля, и останал там да дели с моряците опасностите и славата на боя.

– Да, само той може да бъде! – извика полковникът, потривайки радостно ръце. Само той може да постъпи така! Като чул военните тръби, забравил е за съдебните дела и мирните си занимания, забравил е, че се готви за държавен деятел, и с младежки жанр и лекомислие се е хвърлил в боя!

– Касикът е предпазлив човек – забеляза сухо капитанът и несъмнено ще си спомни задълженията пред потомството и пред самия себе си, когато се сблъска лице срещу лице с врага. Но ме учудва, че още не се е върнал, защото шхуната отдавна се предаде – видях това със собствени си очи.

– Извинете, господа – обади се Грифит, който не можеше да се съдържа повече и пристъпи към говорещите. Неволно подочух нещо от вашия разговор и се надявам, че няма да скриете истината от един обезоръжен пленник. Доколкото разбрах, тази сутрин била пленена някаква шхуна?

– Точна така – отговори Бъроуклиф с такова добродушие и деликатност, че човек би повярвал в безмерното му благородство. Но, се въздържах да ви го кажа, защото прецених, че и без това си имате достатъчно лични неприятности. Мистър Грифит, този джентълмен е полковник Хауард, от чието гостоприемство ще имате възможност да се възползвате, преди да се разделим.

– Грифит! – повтори полковникът възбудено. Грифит! Каква гледка за моите старчески очи! Синът на почтения, храбрия, верния Хю Грифит, пленен с оръжие в ръка, вдигнато срещу неговия крал! Ах, млади момко, млади момко! Какво щеше да каже твоят честен баща, какво щеше да каже неговият най-добър приятел, бедният ми брат Хари, ако господ ги бе поживил до днес да видят тоя нечуван позор, това незаличимо петно върху честта на твоето добро семейство?

– Да беше жив сега баща ми, щеше също да се бори за независимостта на своята родина! – отвърна гордо младият човек. Но, аз искам да се отнеса с уважение дори към предразсъдъците на полковник Хауард и затова ще го помоля да не зачеква въпроси, по кои ю никога няма да се разберем.

– Никога, докато си в редовете на метежниците! – извика полковникът. Ех, момче, момче, колко много бих те ценил и обичал, ако умение-то и знанията, които си получил в служба на краля, бяха оползотворени

сега за защита на неговите неотменими права! Аз обичах твоя баща, почтения Хю, като родния си брат Хари ...

– И неговият син сигурно ви е още скъп – прекъсна го Грифит, като стисна в шепа ръката на полковника, който понечи да я отдръпне.

– Ах, Едуард, Едуард! – продължи развълнувалият се старец. Колко светли мои надежди погуби твоето своенравие! Колкото благоразумен и верен да е Кит, едва ли щях да бъда тъй благосклонен към него, както към тебе. Ти толкова приличаш на баща си по лице и по усмивка, Нед, че ако не беше твоята измяна, щях да ти дам всичко, което пожелаеш ... дори Сесилия, палавата и нежна, непокорна и ласкава, предана и добра Сесилия, която щеше да стане завинаги съединително звено между нас.

Младият човек поогледна невъзмутимия Бъроуклиф, който, ако бе разбрал нетърпеливия му поглед, щеше да последва войниците, които носеха полека ранените към манастира.

– Да, сър – отговори той най-после, давайки воля на чувствата си, нека това бъде краят на нашите разногласия! Вашата прекрасна племенница ще бъде такова звено, а вие самият ще станете за мен и за Сесилия, какъвто би бил приятелят ви Хю, ако беше жив.

– Младежо, младежо – каза старецът, като се извърна, за да скрие вълнението, което бе изкривило лицето му, няма смисъл да ме убеждаваш повече! Аз вече съм дал дума на моя роднина Кит, тъй че това, което си намислил, е непостижимо.

– Няма нищо непостижимо за младостта и смелостта, сър, когато ми дойдат на помощ вашите години и опитност – отвърна Грифит. Тази война трябва час по-скоро да свърши.

– Тази война? – повтори полковникът, като издърпа ръката си. Няма това е война, млади човече? То е престъпно посегателство върху правата на нашия милостив монарх, опит да се поставят на кралския трон тирани, отхранени в кучкарници! План да се издигнат злодеите за сметка на добрите! Усилие да се поощри долното честолюбие под маската на светлата свобода и модния повик за равенство! Като че ли може да има свобода без ред! Като че ли е възможно равноправие там, където привилегиите на монарха не са свети като правата на народа!

– Много строго ни съдите, полковник Хауард – рече Грифит.

– Аз не ви съдя! – тросна се старият воин, който вече бе преценил, че всъщност младежът никак не прилича на приятеля му Хю. Не е моя работа да ви съдя. Де да беше така ... Ала ще му дойде времето, ще му дойде времето! Аз съм търпелив и умея да чакам. Да, да, възрастта охлажда кръвта и се научаваме да обуздаваме страстите и нетърпението на

младостта. Но ако правителството реши да създаде съдебна комисия за колониите и назначи в нея стария Джордж Хауард, да пукна, ако след една година остане жив метежник! ... Сър – обърна се полковникът намръщено към Бъроуклиф, в такъв случай аз бих могъл да стана истински римлянин и да обеса ... да, да обеса, сър, дори своя роднина мистър Кристофър Дилън!

– Защо преждевременно ще издигате касика толкова високо? – рече капитанът, като махна тържествено с ръка. Гледайте – посочи той към гората, там има по-подходящ кандидат за бесилка! ... Мистър Грифит, оня човек ваш другар ли е?

Полковник Хауард и Грифит погледнаха натам, накъдето показваше пръстът на капитана, и младият моряк тутакси позна лоцмана. Той стоеше със скръстени ръце в края на гората и, изглежда, се мъчеше да разбере в какво положение се намират приятелите му.

– Този човек ... – промърмори смутено Грифит, който не се решаваше да каже дори очебийната, макар и непълна истина, този човек не спада към екипажа на нашия кораб.

– Но той беше с вас – възрази недоверчиво Бъроуклиф. Снощи при разговора говори от името на всички ви. Полковник Хауард, този човек сигурно командува ариергарда на метежниците.

– Точно така! – извика старият воин. Помпее! Цезаре! Готови! Огън!

Негрите се сепнаха, като чуха внезапната команда на господаря си, пред когото благоговееха. Те се прицелиха с мускетите си, но извърнаха глави и зажумяха, преди да изпълнят жестоката заповед.

– Напред! – закрещя полковникът, като размахваше старинната сабя, с която беше въоръжен, и се устреми напред с цялата пъргавина, която му позволяваше неотдавнашният пристъп на подагра. Напред! Набучете тия кучета на щик! Напред, Помпее! Подравнете се, момчета, подравнете се!

– Ако вашият приятел устои на тази атака – каза Бъроуклиф на Грифит с присъщото си невъзмутимо спокойствие, значи, има железни нерви. Такава атака особено когато Помпей е в редовете, би сломила и най-добрия полк на английската гвардия!

– Надявам се, че бог ще му внуши да бъде снизходителен към слабостта на полковник Хауард – отвърна Грифит. Но, той извади pistolет!

– Ала няма да стреля. Римляните сметнаха за благоразумно да се спрат. О, боже мой, отстъпват! Хей, полковник Хауард, уважаеми

домакине, отдръпнете се към вашите резерви! Гората гъмжи от въоръжени метежници, но няма да ни избягат. Чакам само кавалерията, за да им пресече пътя за отстъпление.

Старецът, който се бе приближил съвсем до човека, очакващ спокойно нападението, при тези думи се спря, озърна се на всички страни и видя, че е останал сам. Повярвал на думите на Бъроуклиф, той започна бавно да отстъпва, гледайки смело неприятеля в лицето, и му обърна гръб едва когато се озова до капитана.

– Съберете войниците си, Бъроуклиф! – извика той. Трябва да атакуваме гората. Тия негодници ще се разбягат като пилци пред войските на негово величество. А колкото до негрите, ще ги науча аз тия черни мерзавци как се изоставя господар в такъв момент! Казват, че страхът бил бледен. Аз пък мисля, Бъроуклиф, че кожата му е черна.

– Виждал съм го във всички цветове – син, бял, черен и дори пъстър – рече капитанът, обаче разрешете ми, почтени домакине, аз да поема командването. Да се върнем в манастира и повярвайте ми – никой, от метежниците няма да ми се изплъзне.

Полковникът се съгласи неохотно и всички тръгнаха към неговия дом с бавна крачка, съобразена със силите на стопанина. Вълнението от атаката и бурният ход на мислите му бяха прогонили всякакви благи чувства от сърцето на полковника и той влезе в манастира с твърдото намерение да предаде Грифит и другарите му в ръцете на правосъдието дори ако това ги закара на бесилката.

Лоцманът проследи с поглед тия джентълмени, докато изчезнаха в храсталака, след това скри пистолета, който държеше досега в ръка до гърдите си, и с тъжно и замислено лице отново навлезе бавно в гората.

ГЛАВА XXI

Тези чудеса така съвпадат,
че не може даже „естествени, възможни са“ да кажеш.
Защото, мисля, лошо им се пише на тия,
дето тоя въздух дишат.

Шекспир – „Юлий Цезар“

За да добие читателят представа за времето, за което се развиха го-реописаните събития, трябва да кажем, че Грифит и неговият отряд бяха вече от няколко часа в плен на неприятеля, когато „Ариел“ и заловеният от него тендер хвърлиха котва в споменатия залив. Наблюдаващите от брега бяха уверени, че шхуната на метежниците е пленена от „Бързи“, но това събитие не предизвика особен интерес и учудване сред местното население, свикнало да смята своите моряци за непобедими. Затова Барнстейбъл лесно можа да заблуди малцината селяни, които, подтиквани от любопитство, се приближиха до корабите през краткия зимен ден. Но когато по тесния залив запълзя вечерната мъгла и извивките на брега се загубиха в мрака, младият моряк реши, че е време да действа. „Бързи“, на който се намираще целият му екипаж заедно с ранените от „Ариел“, безшумно вдигна котва и възползвайки се от силния вятър, който задуха откъм сушата, започна тихомълком да дрейфува към изхода на залива. Най-после, когато пред него се разкри широкият морски простор, тендерът вдигна платна и тръгна с пълна скорост да търси фрегатата. Барнстейбъл следеше със затаен дъх тази маневра, защото на един хълм, който господствуваше над залива, се намираще неголяма, но страшна батарея за защита от набезите на малки неприятелски кораби, и няколко войници, които управляваха двете ѝ тежки оръдия, стояха тук в постоянна бойна готовност. Барнстейбъл не знаеше доколко е успяла хитростта му и едва когато чу далечното плющене на опънатите платна на „Бързи“, разбра, че той е избягнал опасността.

– Този шум ще стигне до ушите на англичаните – каза младият моряк, който бе застанал до командира на бака на шхуната и се слушваше със затаен дъх. При залез поставят на носа часовой и ако той не умре или не спи, непременно, ще усети, че има нещо нередно.

– Не! – възрази Барнстейбъл, като въздъхна дълбоко, което показваше, че е превъзмогнал всякакви опасения. По-скоро ще помисли, че

някоя морска сирена си вее с ветрило в тази топла вечер, отколкото да разбере истината ... Какво ще кажеш, мистър Кофин? Ще подуши ли войникът истината?

– Всички войници са дръвници – рече кормчията, като хвърли поглед през рамо, за да се убеди, че наблизо няма никой от морската пехота. Имаше един сержант, който след четиригодишна служба във флота е трябвало поне да научи нещо. Ала този човек в присъствието на хора, които много пъти са заобикаляли нос Добра надежда и знаят кое как е, разправяше, без да му мигне окото, че в тия морета не се срещал никакъв Летящ холандец! А, когато му казах, че нищо не разбира, и запитах как може да няма Холандец, щом има страни, където жителите делят годината на две вахти – шест месеца ден и шест месеца нощ, – той простак ми се изсмя в лицето и сигурно щеше да ме нарече лъжец, но едно нещо го възпираше.

– А какво именно? – запита сериозно Барнстейбъл.

– Какво ли? – възкликна Том, като разтвори костеливите си пръсти и почна да разглежда широката си длан в слабата светлина на здрача. Аз съм мирен човек, сър, но лесно мога да изляза от кожата си.

– А ти виждал ли си Летящия холандец?

– Не ми се е случвало да заобикалям този нос, макар че се наемам да намеря път през пролива Льо Мер и в най-тъмна нощ. Ала познавам хора, които са го виждали и дори са разговаряли с него.

– Е, добре, така да бъде. Но тази вечер ти сам трябва да станеш „Летящ янки“, мистър Кофин. Пригответи веднага лодката си и въоръжи екипажа.

Кормчията постоя малко, преди да тръгне да изпълни тази не очаквана заповед. Сочейки батареята, той запита най-спокойно:

– За работа на брега ли, сър? Да вземем ли тесаците⁶⁹? Или ще ни трябват само пиките?

– Може да срещнем войници с щикове – отговори Барнстейбъл размишлявайки гласно. Въоръжете се, както винаги, но хвърлет в лодката няколко дълги пики. И слушай, мистър Кофин, остав въжето. Виждам, че пак го мъкнеш.

Кормчията, който вече бе слязъл от бака, се спря, като чу таз нова заповед, и се осмели да протестира:

– Вярвай, капитане, на един стар китоловец, който цял живо е имал работа с такива лодки. На велбота му трябва харпунено въж както на

69. Тесак – къса тежка сабя, с която си служили някога моряците. Б.пр.

кораба – баласт и ...

– Махни го, махни го! – прекъсна го Барнстейбъл с нетърпел жест.

Отстъпвайки пред твърдоглавието на командира, Том въздъха и се залови незабавно да изпълни нарежданията му. А Барнстейбъл сложи приятелски ръка на рамото на Мери и мълчаливо го повед към кърмата на малкия си кораб. Брезентът, който закриваше вход на каютата, беше леко отдръпнат и при светлината на лампата, която гореше в това тясно помещение, от палубата лесно можеше да се види какво става вътре. Дилън седеше, подпрял главата си с ръце, и макар че лицето му оставаше в сянка, личеше, че е дълбоко замислен.

– Ще ми се да видя сега физиономията му – каза Барнстейбъл шепнешком, така че да го чуе само спътникът му. Очите на човека, момче, са като маяк. Те показват как да се намери пътят към душата.

– А понякога и сигнален огън, сър, който предупреждава, че не бива да се хвърля котва близо до него – отвърна схватливото момче.

– Дявол такъв! – промърмори Барнстейбъл. Все едно, че чувам братовчедката ти Кейт!

– Ако моята братовчедка мис Плаудън беше сега тук, уверен съм, мистър Барнстейбъл, че мнението ѝ за тоя джентълмен съвсем нямаше да бъде по-ласкаво.

– И все пак аз съм решил да му се доверя! Изслушай ме, момче, и кажи прав ли съм. И ти като други от семейството си имаш ум-бръснач и може да предложиш нещо полезно. Поласканият гардемарин се наду от гордост, че е заслужил доверието на командира, и го последва до хакборда, където Барнстейбъл се облегна на перилата и продължи – Рибарите, които идваха тази вечер да погледат кораба, построен тъй умело от метежниците, ми казаха, че днес в старите развалини близо до манастира „Света Рут“ бил пленен отряд моряци и морски пехотинци.

– Това е мистър Грифит! – възкликна младежът.

– Да! Не е нужен умът на твоята братовчедка Кетрин, за да се разбере това. Затова предложих на този джентълмен с продълговатата физиономия да отиде в манастира и да преговаря за размяна на пленниците. Съгласен съм да го дам срещу Грифит, а екипажа на „Бързи“ – срещу отряда на Менюъл и екипажа на „Тигър“.

– „Тигрите“ ли? – извика развълнувано момчето. Значи, са пленили и моите „тигри“? Ех, защо мистър Грифит не ми позволи да слеза с тях на брега!

– Те не отидоха там да си играят като деца, пък и в лодката едва се побраха хората, които трябваше да заминат. Впрочем, този мистър

Дилън прие предложението ми и обеща, че Грифит ще бъде тук един час след като тоя джентълмен се върне в манастира. Дали ще удържи на думата си?

– Сигурно – отвърна Мери, като помисли малко, защото, струва ми се, сега го безпокои повече присъствието на мистър Грифит под един и същ покрив с мис Хауард. Предполагам, че в случая ще удържи на думата си, макар че изглежда неискрен.

– Вярно, че във „фаровете“ му святка коварство – каза Барнстейбъл, но все пак е джентълмен и даде честна дума. Несправедливо е да го подозираме и аз съм готов да му повярвам! А сега слушай, сър! Поради отсъствието на „беловласите“ върху твоите млади плещи пада особена отговорност. Следи зорко тая батарея, все едно че си на мачтата на вашата фрегата и гледаш да не се приближи враг. Щом видиш на нея светлина, режи въжето и излизай в открито море. Ще ме намериш някъде под скалите. Върви все покрай брега, без да изпускаш от очи манастира, докато ни срещнеш.

Мери слушаше внимателно тези и други важни наставления на командира, който, след като бе изпратил помощника си да поеме командването на тендера (третият офицер беше между ранените), се видя принуден да повери скъпата си шхуна на тоя юноша, чиято възраст не позволяваше да бъде смятан за опитен и изкусен моряк.

Когато завърши своите напътствия и инструкции, Барнстейбъл пристъпи пак към входа на каютата и отново обгърна с проникателен поглед пленника. Дилън вдигна глава и сякаш усетил, че го оглеждат внимателно, придаде на жълтото си, отблъскващо лице израз на безнадеждно примирение със съдбата. Поне така се стори на Барнстейбъл и тази мисъл събуди съчувствие в сърцето на благородния моряк. Отхвърляйки тутакси подозренията си като недостойни, Барнстейбъл го покани радушно да слязат в лодката. При тези думи лицето на Дилън за миг така се изкриви, че лейтенантът се стъписа. Но тази бегла гримаса можеше лесно да се вземе за усмивка от предвкушаната свобода, затова породените от нея съмнения изчезнаха почти тъй бързо, както и самото загадъчно изражение. Барнстейбъл вече се готвеше да последва пленника в лодката, когато изведнъж усети, че някой го дръпна леко за ръката.

– Какво има? – запита той гардемарина, който го бе спрял.

– Не се доверявайте много на тоя Дилън, сър – прошепна разтревоженият юноша. Да бяхте видели физиономията му, когато се качваше по трапа от каютата, щяхте да загубите вяра в него.

– Наистина, нямаше да видя лице на хубавица – отвърна през смях

добродушният лейтенант. Дългия Том със своите петдесет лазарника също не е хубавец, ала сърцето му е голямо, даже по-голямо, отколкото на морски дракон. Приятна вахта, момче, и не забравяй да следиш внимателно батареята! С тези думи Барнстейбъл прекрачи планшира на шхуната, скочи в лодката, седна до пленника и продължи високо – Бъдете готови всеки момент да вдигнете платна, мистър Мери, и гледайте всичко да върви гладко. И помнете, сър, че хората ви са малко. Бог да ви е на помощ! И още нещо – Ако някой на шхуната затвори даже за миг двете си очи, като дойда, ще му ги отворя така, като че ли вижда насреща си приятеля на Том Кофин – Летящия холандец! Бог да те закриля, Мери, мое момче! Вдигнете брифока⁷⁰, ако този вятър от брега продължи до сутринта. Гребите!

Когато даде последната си заповед, Барнстейбъл се облегна на скамейката, загърна се с наметалото и запази пълно мълчание, докато минаваха край двата малки носа, които обграждаха входа на залива. Матросите правеха дълги, енергични загребвания с увитите в зебло весла и велботът се плъзгаше с изумителна бързина по вълните, оставяйки зад себе си неясните предмети по мъглявата линия на брега. Когато обаче влязоха в открито море и лодката тръгна успоредно на брега, криейки се в сянката на канарите, кормчията реши, че мълчанието вече не е от значение за тяхната безопасност, и се осмели да го наруши, като каза:

– Брифокът е нужен само когато се движиш право по вятъра и при силно вълнение. За петдесет години човек като мен се научава да познава времето. Тъй че мисля, ако „Ариел“ вдигне котва, след като удари полунощ, ще трябва да вдигне грота, за да може да се държи по курса.

Лейтенантът се сепна при тия неочаквани думи и като смъкна наметалото от раменете си, огледа морето, сякаш се мъчеше да види зловещите признаци, които тревожеха въображението на неговия кормчия.

– Какво става с тебе, Том? – запита той рязко. Да не би на стари години да си станал черногледец? Какво си замрънкарал като бабичка?

– Не мрънкам като бабичка – отвърна сериозно кормчията, ами предупреждавам като стар човек, който цял живот е прекарал там, където няма хълмове, които да го пазят от небесните ветрове, а само хълмове от солена вода и морска пяна. Аз смятам, сър, че още преди да постъпи сутрешната вахта, ще задуха силен северозападен вятър.

Барнстейбъл познаваше много добре опитния си стар служител,

70. Брифок – спомагателно правоъгълно платно на шхуна, което се вдига при попътен вятър. Б.пр.

затова се разтревожи не на шега от думите му, произнесени с такава увереност. Но, след като огледа отново хоризонта, небето и морето, отговори с предишната рязкост:

– Този път прогнозата ти е погрешна, мистър Кофин. Времето върви към пълно безветрие. Това мъртво вълнение е още от миналата буря, а облаците над главите ни са чисто и просто нощна мъгла и както виждаш сам, вятърът я отнася към морето. Даже тоя бриз е само движение на бреговия въздух, който се смесва с океанския. Той е наситен с влага, но бавен като холандски галиот⁷¹.

– Да, сър, вятърът е влажен, ала не толкова силен – отвърна Том. Вятърът от сушата никога не отива надалеч в морето. Не е тъй лесно да познаеш какво ще бъде времето, капитан Барнстейбъл. Умеят да го познават само хора, които са се учили, кажи-речи, единствено на това и имат усет към тия неща. Само бог може да вижда ветровете небесни, само той може да каже кога ще почне ураган и кога ще свърши. А човекът не е нито кит, нито делфин, който поема въздуха през ноздрите си и не знае от югоизток ли духа, или от северозапад. Погледнете към подветрената страна, сър. Виждате ли ей там ивицата ясно небе, дето святка под мъглата? Повярвайте на стария моряк, капитан Барнстейбъл. Когато от небето пада такава светлина, това не е току-тъй! Освен туй слънцето залезе зад тъмни облаци, а месечината изгря малка, суха и ветровита.

Барнстейбъл слушаше внимателно и с растяща тревога, защото много добре знаеше, че кормчията му умее бързо и почти безпогрешно да познава времето, макар че често примесваше прогнозите си с всевъзможни суеверни знаци и поличби. Но като седна отново на мястото си, лейтенантът промърмори:

– Е, нека си духа! Грифит заслужава и по-голям риск, а ако не успеем да излъжем батареята, тогава може да я превземем.

Не стана повече въпрос за времето. Откакто слезе в лодката, Дилън не бе проронил нито дума, а кормчията се сещаше, че командирът не желае да го безпокоят. Близко час се движеха с голяма скорост. Мускулестите гребци караха велбота по самия край на прибоя, без нито за миг да отслабят усилията си и като че ли без да се уморят. От време на време Барнстейбъл се взираше внимателно в малките заливчета, край които минаваха, или спираше поглед на опитен моряк върху песъчливите ивици, пръснати тук-там по скалистия бряг. Той посочи на кормчията мълчаливо, с изразителен жест едно малко по-дълбоко заливче, където се

71. Галиот – малък ветроходен кораб. Б.пр.

чуваше ромон на сладка вода, която се стичаше в прилива. То трябваше особено да се Запомни. Разбрал този знак като предназначен единствено за него, Том, без да каже нищо, запечата това място в паметта си с яснота, присъща на хора, свикнали да намират пътя си на суша или на море по белези и ориентири. Скоро след този безмълвен разговор между лейтенанта и кормчията лодката направи рязък завой и се устреми към брега, за да забие нос в пясъка. Но, изведнъж Барнстейбъл заповяда на гребците да спрат.

– Тихо! – каза той. – Чувам плясък на весла.

Матросите престанаха да гребат, заслушвайки се внимателно в шума, който бе разтревожил техния командир.

– Гледайте, сър – рече кормчията, сочейки към изток. Лодка е. Ето я ивицата светлина откъм морето. А сега се скри между вълните ... Аха! Ето я пак!

Бог да ме убие – извика Барнстейбъл, ако това не е шум от веслата на военна лодка! Видях върха на лопатите, когато се спускаха ... Ето, чувате ли пак? Нито рибар, нито контрабандист може да гребе тъй равномерно.

Той се заслушваше, навел глава почти до самата вода, а после се изправи и заяви уверено:

– Това е „Тигър“! Познавам плясъка на веслата му като на собствената си лодка. Мистър Мери е научил своите „тигри“ да гребат по новому. Потаят и изваждат веслата с плоската страна, като ги завъртат в ключовете. Мога да се закълна, че са те. Подай ми далекогледа! – каза нетърпеливо командирът. Ще се помъча да видя лодката, когато отново се издигне в светлата ивица ... Заклевам се във всички звезди на нашето знаме, че ти си прав, Том! Но на кърмата има само един човек. Ако не ме лъжат очите, това е проклетият лоцман. Бяга като страхливец и оставя Грифит и Менюъл да изгният в английските затвори. Към брега! Незабавно към брега!

Заповедта бе тутакси изпълнена. Не минаха и две минути, и горящият от нетърпение Барнстейбъл, Дилън и кормчията вече стояха на пясъка.

Помислил, че лоцманът е изоставил двамата си приятели на произвола на съдбата, младият моряк бързаше великодушно да се отърве от пленника си, тъй като се страхуваше, че всеки момент може да се яви някаква нова пречка за изпълнението на плановете му.

– Мистър Дилън – каза той, щом стъпиха на брега, не искам от вас никакви други обещания. Вие вече дадохте честна дума ...

– Ако клетвата може да подкрепи думата ми – прекъсна го Дилън, тогава готов съм да се закълна.

– Клетвите са излишни, джентълменската дума е достатъчна. Моят кормчия ще ви придружи до манастира. Или ще се върнете с него до два часа, или го пратете с мистър Грифит и капитан Менюъл. Тръгвайте, сър, вие сте условно свободен! Ето ви там проход, през който лесно можете да изкачите скалите.

Дилън поблагодари още веднъж на великодушния си победител и започна с усилие да се катери по стръмнината.

– Върви подир тоя джентълмен и изпълнявай нарежданията му – обърна се Барнстейбъл към кормчията.

Том, отдавна свикнал на безпрекословно подчинение, взе харпуна си и тръгна тихомълком по стъпките на своя нов началник, но изведнъж усети на рамото си ръката на лейтенанта.

– Нали видя мястото, където по пясъчното хълмче се стича ручей? – попита тихо Барнстейбъл.

Той кимна мълчаливо.

– Ще ни намериш там, зад ивицата на прибоя. Не бива да се доверяваме много на врага.

Кормчията вдигна многозначително харпуна, с което искаше да покаже какво ще сполети пленника, ако измени на думата си, и като се подпираше с дървената дръжка на оръжието си, се заизкачва по прохода толкова бързо, че много скоро настигна своя спътник.

ГЛАВА XXII

Нека поседи под сянка, дявол да
го вземе!
Струва ми се, че сърцат войник
ще стане.

Шекспир – „Хенри IV“

Барнстейбъл постоя няколко минути на пясъчливия бряг, докато заглъхнаха стъпките на Дилън и кормчията, а след това заповяда на хората си да подкарат лодката обратно. И докато матросите гребяха полека към мястото, където трябваше да чака завръщането на Том, лейтенантът за пръв път почна да се усъмнява сериозно в почтеността на своя пленник. Сега, когато Дилън беше извън властта му, той си спомни ясно някои негови прояви, които напълно потвърждаваха мисълта му, че не може да се вярва на Дилън, а като стигнаха мястото на срещата и пуснаха в морето малка котва, опасенията му прераснаха в силна тревога. Но нека оставим лейтенанта да размишлява върху тази неприятна тема и да последваме Дилън и неговия безстрашен, ала нищо не подозиращ спътник към манастира „Света Рут“.

Мъглата, за която Том бе споменал в разговора си с командира за времето, като че ли се спускаше все по-ниско до земята, превръщайки се в непроницаема завеса, надвиснала тежко над главите им, която лекият ветрец почти не можеше да раздвижи. Тя още по усилваше нощния мрак и човек, непознаващ като Дилън достатъчно добре околната местност, трудно би намерил пътеката, водеща към жилището на полковник Хауард. След известно лутане нужната посока бе налучкана и юристът с бърза крачка поведе кормчията към манастира.

– Да, да – каза Том, който вървеше по стъпките на водача си без особено усилие, вие, сухопътните, щом напипате фарватера, лесно намирате курса и определяте разстоянието. Веднъж един кораб, на който служех, тръгна без мен от Бостън, та после трябваше сам да бия път до Плимът, който е, кажи-речи, на петнайсет левги⁷². След като стоях закотвен цяла седмица и не можах да намеря кораб, който да ме измъкне от Бостън, реших да поема курс по суша. Почти цяла седмица още загуших да търся някоя черупка, на която да поработя, за да си покрия

72. Левга – мярка за разстояние. Сухопътна левга – 4,83 км, морска левга – 5,56 км. Б.пр.

пътните разноси, защото и тогава бедният Том Кофин страдаше от безпаричие и ще продължава да страда, докато не му падне някоя по-едра риба. Но изглежда, че само коне, рогат добитък и магарета могат да карат вашите сухопътни черупки, затуй се принудих да дам шест надници за „каюта“ и да нагъвам само хляб и сирене през цялото време, докато вдигна котва от Бостън и я пусна в Плимът.

– Безбожно е било от страна на коларя да оскубе така човек в твоето положение, каза Дилън с благ, дружелюбен тон, който показваше, че няма нищо против да поддържа разговора.

– Бях като пътник в каюта – продължи кормчията, защото освен поменатите животни имаше само един човек, който седеше на носа и управляваше. Пък и не му беше кой знае каква работата. Плава си между каменни стени и стобори, а за ориентировка на всяка половин левга бяха побити камъни, на които му беше писано всичко черно на бяло. А, сухопътни ориентири – толкова много, че можеш да караш с половин око, без да те е страх да не се отклониш от курса.

– Сигурно ти се е струвало, че си в някакъв друг свят – забеляза Дилън.

Като че плавах през чужда страна, макар че, може да се каже, съм от оня край, тъй като съм роден на тамошния бряг. Често съм чувал „сухопътни“ да разправят, че на земята имало по равно суша и вода, ала винаги съм смятал това за долна лъжа, защото с месеци съм плавал по море, без да сваля платната, и не съм срещал парченце земя или скала, където чайка да може да снесе яйце. Но, трябва да призная, че цели две вахти от Бостън до Плимът не зърнахме вода!

Дилън поддържаше усърдно тази интересна тема и докато стигнаха стената, която обграждаше голямата ливада около манастира, кормчията беше погълнат в спор. Кой е по-голям – Атлантическият океан или Американският континент.

Заобикаляйки главния вход на сградата, който минаваше през големите порти и двора откъм фасадата, Дилън продължи покрай стената и след няколко завоя стигнаха една вратичка, която, доколкото му беше известно, обикновено се затваряше вечер едва когато всички си легнеха. Сега пътят им минаваше зад главното здание и скоро ги изведе до група скупчени безредно служебни постройки. Кормчията следваше водача си, разчитайки на неговата осведоменост и почтеност, и доверието му се подсилваше още повече от непринудеността на разговора по пътя от скалите. Той не видя нищо необикновено в това, че спътникът му се отби в помещението, което служеше като един вид казарма за войниците

на капитан Бъруклиф. След кратко съвещание със сержанта Дилън даде знак на кормчията да върви подире му и като заобиколиха служебните постройки, двамата с Кофин влязоха в манастира през същата врата, откъдето, както вече разказахме, дамите бяха излезли нощес, за да навестят тримата арестанти. След като завиха по един-два тесни коридора в тази част на сградата, Том, който бе почнал да губи вяра в надеждността на сухопътната навигация, следвайки своя водач, се озова в дълга тъмна галерия, в дъното на която през една откритата врата се виждаше ярко осветено комфортно помещение.

Дилън пристъпи бързо към тази врата и щом я отвори, пред очите на кормчията се разкри същата сцена, която вече описахме, когато запознахме читателя с полковник Хауард, и която почти не се беше изменила. Същото огнище с пламтящи въглища, същите ярки свещи, същите маси от полиран махагон и същите гарафи с искрящо вино. Единствената разлика беше в броя на пируващите. Стопанинът на къщата и Бъруклиф седяха един срещу друг, погълнати в обсъждане на събитията през деня, като от време на време прилежно придвижваха назад-напред святакщо стъкло с живителното питие, толкова обичано от двамата работници, която постепенно ставаше все по-лека.

– Ако Кит се върне с лаври на достойното си чело, както и би трябвало да се очаква – възкликна полковникът, който седеше с гръб към отварящата се врата, ще бъда най-щастливият стар глупак в държавата на негово величество краля на Великобритания!

Капитанът, който бе решил, че след залавянето на враговете най-после може да прекрати противоестественото въздържание, което си бе наложил, обяви, като с една ръка сочеше към вратата, а в другата стискахе искрящото шише с южна напитка:

– Охо, ето го и самия касик! А челото му само чака лавровия венец! Ха!... Но, кой е в свитата на негово величество? Дявол да го вземе, сър касик, ако пътувате с лична охрана от такива гренадири, сам старият Фридрих Пруски⁷³ ще завиди на вашия ескорт! Цели два метра дори без чорапи! И оръжието необикновено като тоя, който е въоръжен с него!

Полковникът обаче не доизслуша и половината от възклицанията на своя сътрапезник, а като се обърна, съзря човека, когото бе чакал с такова нетърпение, и го посрещна с разтворени обятия, зарадван от приятната изненада. Няколко минути старецът го обсипва с въпроси, на които Дилън отговаряше с благоразумна предпазливост, може би до

73. Фридрих Пруски – Фридрих Вилхелм I, крал на Прусия (1713–1740). Б.п.

известна степен поради присъствието на кормчията. Том стоеше невъзмутим, облегнат на харпуна си, и разглеждаше едновременно с учудване и презрение мебелите и подредбата на помещението; такъв разкош никога не бе виждал. В това време Бъроуклиф, без да обръща никакво внимание на дискретния разговор между домакина и Дилън, който ги увлече толкова, че на края се отдръпнаха в най-далечния ъгъл на стаята, се възползува от отсъствието на стария джентълмен, доскоро негов сътрапезник, и почна да обръща безцеремонно чаша след чаша, сякаш се чувствуваше задължен да пие за двама. Той откъсваше очи от рубиновата течност само за да погледне с нескрито възхищение кормчията-исполин, чиято внушителна фигура не можеше да не направи впечатление на офицер, занимаващ се с набиране на новобранци. Капитанът обаче бе откъснат от тази двойна наслада, когато най-последно приятелите му го поканиха да участва в тяхното съвещание.

Сам полковникът избави Дилън от неприятното задължение да повтаря хитро измисления си разказ, като се залови да го разправя разпалено на Бъроуклиф по такъв начин, че представи вероломството на родственика си като целесъобразна хитрост, подбудена от силното му желание да извърши нещо полезно за краля. Следователно Том трябваше да бъде арестуван, а отрядът на Барнстейбъл – заловен, след което, разбира се, ще го сполети същата участ. Хлътналите очи на Дилън се сведоха пред пронизателния поглед, който Бъроуклиф впи в него, слушайте хвалебствията на полковника за находчивостта на неговия родственик. Но, колебанието на офицера изчезна, когато отново извърна очи към нищо неподозиращия пленник, който продължаваше да оглежда стаята, наивно уверен, че съвещанието, на което беше свидетел, е само подготовка за предстоящото му свиждане с мистър Грифит.

– Дрил – извика високо Бъроуклиф, – ела тук да чуеш разпорежданията ми! При тази неочаквана заповед кормчията се обърна и за пръв път разбра, че зад него в коридора стои сержантът, а още по-назад две редици въоръжени новобранци. Закарай тя човек в караулното, нахрани го и гледай да не умре от жажда.

Нямаше нищо страшно в това нареждане, затова Том се подчини на дадения от капитана знак и тръгна подир войниците, но изведнъж в коридора ги спря вик: „Стой!“

– Реших друго, Дрил – каза Бъроуклиф с тон, в който бе изчезнала всякаква строгост. Заведи джентълмена в моята стая и внимавай да не бъде лишен от нищо.

Със знак, добре известен на капитана, сержантът му даде да

разбере, че е схванал правилно заповедта, и Бъроуклиф се върна при бутилката си, а кормчията, подтикван от този повторен намек за удоволствието, които го чакаха, последва бодро своя водач, без нито за миг да се колебае.

За щастие на Том, изгарящ от нетърпение, квартирата на капитана не беше далеч и обещаното угощение никак не се забави. Стаята излизаше в един по-малък коридор, който се съединяваше с вече известната главна галерия, а на трапезата беше сложено любимото ядене на английските острови – роегбив – в голямо количество, но без гарнитура, което винаги можеше да се намери в кухнята на полковник Хауард. Сержантът, който несъмнено бе разбрал правилно капитана – да атакува крепостта, тоест мозъка на кормчията, приготви собственоръчно чаша смес, която нарече грог, но която според него беше в състояние да повали дори животното, което Том тъй старателно дъвчеше, ако то беше живо и кипящо от сили. Ала всичките му надежди да отслаби разума на кормчията с помощта на ямайския ром останаха напразни. Том с безмерна наслада обръщаше чаша след чаша, ала все едно че нищо не епил, а очите на сержанта, който се смяташе задължен да поддържа компанията, вече блестяха. За негово щастие обаче на вратата се почука, което показваше, че капитанът иде и че неговият помощник е спасен от позора да бъде надпит от някакъв си новобранец.

Когато влезе в стаята, Бъроуклиф заповяда на сержанта да излезе, добавяйки:

– Мистър Дилън ще ти предаде нарежданията, които трябва точно да изпълниш.

Дрил, чийто мозък все още беше в състояние да мисли, за да се бои от гнева на командира си, ако той разбереше състоянието му, побърза да офейка, и кормчията остана сам с капитана. Настървеността, с която Том се бе нахвърлил върху остатъците от говеждото, сега бе значително поотслабнала, заменяйки се с онова кротко блаженство, което често продължава да се усеща дълго още, след като гладът е утолен. Пренебрегвайки столовете, той бе седнал на един от сандъците на Бъроуклиф, сложил чинията на коленете си, и с джобно ножче режеше къс по къс от говеждото тъй старателно, както навярно жената-вамфир от „Хиляда и една нощ“ е набучвала оризовите зърна с иглата си. Капитанът придръпна едно столче от кормчията и със снизходителна фамилиарност и добродушност, допустима при разликата в положението им, поде следния разговор:

– Надявам се, че нашата трапеза ви се е поновила, мистър ... За

съжаление нямам честта да зная името ви.

– ом – каза кормчията, без да изпуска от очи чинията. Колегите ми от кораба обикновено ме наричат Дългия Том.

– Изглежда, че сте плавали с умни и способни моряци, щом тъй добре разбирате от дължини – забеляза капитанът. Но, предполагам, че имате и друго име ... тоест презиме?

– Кофин – отговори кормчията. Когато трябва да се бърза, например да се вдигат или свалят платна, ми казват Том. При хубаво време, когато им скимне да си играят със стар моряк като мен – Дългия Том. Ако пък искат да ме повикат така, че да не се обади някой друг от роднините ми, пръснати из островите, ме наричат Дългия Том Кофин, защото, струва ми се, най-едрият от тях, измерен от главата до петите, няма повече от един сажен.

– Личи, че сте човек на място – възкликна Бъроуклиф, и жал ми става, като си помисля какво ви очаква заради вероломството на мистър Дилън.

Подозренията на Том, ако някога бе имал такива, бяха до такава степен приспани от любезностите, с които го обсипваше капитанът, че не се пробудиха дори и от това двусмислено съчувствие. За това, след като влезе отново в съприкосновение с чашата ром, той се задоволи да каже с простосърдечието на сит човек:

– Не нося никакъв товар, затова никой не ме очаква освен мистър Дилън, който трябва да ми предаде в замяна мистър Грифит или да се върне на „Ариел“ като пленник.

– Уви, добри ми приятелю, опасявам се, че когато дойде време да стане тази размяна, той ще откаже да направи и едното, и другото.

– Вдън земя да потъна, ако не изпълни поне едното от тези условия! Заповядано ми е това на всяка цена да стане. Или той да се върне, или мистър Грифит, един от най-добрите моряци за годините си, който е стъпвал някога на корабна палуба, ще вдигне котва отук.

Бъроуклиф огледа събеседника си с престорено съчувствие, но този израз на благоразположение остана незабелязан от кормчията, който след хубавото сръбване се намираше на седмото небе, но все още с бистро съзнание. Макар, че като човек, неспособен на коварство, не можеше да си представи, че друг е способен на такова нещо. Разбрал, че трябва да говори по-ясно, капитанът предприе фронтална атака:

– За съжаление, трябва да ви кажа, че няма да ви се разреши да се върнете на „Ариел“, че до един час вашият командир мистър Барнстейбъл също ще бъде пленник и още преди да се съмне, шхуната ви ще

бъде заловена.

– Кой ще я залови? – запита кормчията с мрачна усмивка, макар че това съчетание от надвиснали бедствия бе започнало да го смуцава.

– Не бива да забравяте, че тя е под прицела на тежки оръдия, които могат да я потопят само за няколко минути. Изпратен е вече бърз куриер да уведоми командира на батареята що за кораб е „Ариел“ и тъй като сега вятърът духа откъм морето, шхуната ви не може да избяга.

Най-после истината с всичките ѝ съдбоносни последици започна да проблясва в главата на кормчията. Той си спомни собствената си прогноза за времето и безпомощното положение на шхуната, оставена с помалко от половината екипаж на грижите на един хлапак, докато над самия ѝ командир беше надвиснала опасност да бъде пленен. Чинията се търкулна от коленете му на пода, главата му клюмна, старият моряк затули лице с широките си длани и колкото и да се мъчеше да прикрие вълнението си, от гърдите му се изтръгна силно стенание.

Виждайки мъката на човека, по чиято глава времето вече бе оставило следите си, за миг у Бъруклиф заговориха благородните чувства. Но, навиците и влиянието на дългите години, прекарани в събиране на жертви за война, скоро надделяха в душата му и офицерът-вербовчик реши да се възползува от случая:

– Сърцето ми се къса от жалост за клетниците, които заблудени с хитрост или от неправилно схващане за дълг, са вдигнали оръжие срещу своя суверен. Но, тъй като са заловени на самите английски острови, ще послужат за пример на други. Опасявам се, че ако не поискат прошка от правителството, всички до един ще бъдат осъдени на смърт.

– Тогава по-добре да поискат прошка от бога, защото вашето правителство едва ли може да помогне някому да си разчисти сметките, когато вахтата му на тоя свят е изтекла.

– Но, като се помирят с тия, които държат властта, биха могли да спасят живота си – рече капитанът, следейки внимателно въздействието на думите си върху кормчията.

– Не е толкова страшно, когато всевишният ти даде знак да сгънеш койката си за последен път. Щом ти е свършена вахтата на тоя свят, ще я продължиш на другия. Но, да видиш дървото и желязото, от които „Ариел“ е тъй изкусно сглобен, в ръцете на неприятел – това е вече злочестина, която ще помниш дълго, дори след като отдавна си зачеркнат от ведомостта! По-добре двайсет гюллета да надупчат старите ми кости, отколкото едно единствено да улучи шхуната под ватерлинията!

– Е, може пък да се лъжа – каза Бъруклиф безучастно. Ако не ви

екзекутират, тогава пък ще ви натикат в някой плаващ затвор, където десет-петнайсет години ще имате възможност да се веселите до насита.

– Я какви ги дрънкаш, драги?! – извика кормчията, като подскочи. Плаващ затвор ли казваш? Кажим им тогава: Щом искат толкова, нека обещат стария Том Кофин, та да икономисат порцията му.

– Зависи какво ще им скимне. Днес може да заповядат да се застрелят десетина от вас като бунтовници, утре пък да ви обявят за военнопленници и да ви изпратят за десетина години на затворническите кораби.

– Кажим им, братко, че съм бунтовник, чуваш ли? И няма да излъжеш, защото се бия с тях още от времето на Менли⁷⁴, когато се сражавахме в Бостънския залив. Дано той хлапак да вдигне шхуната във въздуха! Горкият Ричард Барнстейбъл ще умре, ако я види в ръцете на англичаните!

– Зная един начин – каза Бъроуклиф, като се престори на замислен, но само един, с помощта на който положително ще се спасите от затворническия кораба защото, като поразмислих, реших, че едва ли ще ви осъдят на смърт.

– Кажим го, приятелю – провикна се Том, като скочи от мястото си явно развълнуван и ако е по силите на човека, ще се възползувам от него.

– Не ще и дума – отвърна капитанът, като сложи дружелюбно ръка върху рамото на кормчията, който слушаше жадно думите му. Работата е лесна, пък и тук няма нищо страшно. Нали си свикнал на барут и можеш да различиш миризмата му от аромата на розовото масло?

– И още как! – извика нетърпеливо старият моряк. Кажим речи, всеки час имам възможност да го мириша. Но защо питаш?

– Защото мисля, че това, което ще ти предложи, е тъкмо работа за теб. Харесаха ли ти ростбивът и ромът?

– Да, всичко беше, както трябва, по вкуса на стар моряк. Но защо питаш? И от нетърпение кормчията несъзнателно улови Бъроуклиф за мундира.

Капитанът никак не се разсърди на тази неочаквана фамилиарност, а само се усмихна благо, решил най-после да пусне в действие батареята си, която досега бе държал в резерв.

74. Джон Менли (1737–1793) – американски моряк, извоювал няколко победи във войната за независимост на САЩ. Б.пр.

– Тогава не ти остава нищо друго, освен да почнеш да служиш на твоя крал, както си служил досега на Конгреса, и позволи ми аз да бъда човекът, който пръв ще ти покаже твоето знаме.

Кормчията гледаше вторачено събеседника си, но, изглежда, не разбра добре предложението му, затова капитанът продължи:

– Казано ясно и просто, постъпи в моята рота, драги приятелю, и животът и свободата ти ще бъдат осигурени.

Том не се разсмя, защото рядко проявяваше чувствата си по такъв начин, но всяка черта на обруленото му от времето лице се изкриви в насмешлива и презрителна гримаса. Бъроуклиф усети как железните пръсти, които все още стискаха яката му, постепенно се вкопчаха като примка в гърлото му, ръката се сви полека и със сила, на която не можеше да се устои, привлече тялото му към тялото на кормчията. Когато лицата им се приближиха само на една педя едно до друго, кормчията изля чувствата си с думи:

– Другарят по кубрик е за предпочитане пред другаря по плаване, другарят по плаване – пред непознат, непознатият – пред куче, ала кучето е за предпочитане пред войник!

Като каза това, Том изведнъж изпъна жилестата си ръка и пръстите му се разтвориха, а когато Бъроуклиф се съвзе, намери се проснат в един далечен ъгъл на стаята сред купчина столове, маси и дрехи. В усилията си да се изправи, за да се избави от това унизително положение, между предметите, които бе прекатурил при падането, капитанът напипа дръжката на сабята си.

– Чакай, негоднико! – извика той, като извадилъсковото оръжие от ножницата и скочи на крака. Изглежда, че ще трябва да те науча как да се държиш с по-висшестоящи от теб!

Кормчията грабна подпрения до стената харпун и приближи назъбения му наконечник на една педя от гърдите на своя враг с такова изражение на лицето, с което искаше да каже, че е опасно да се приближават повече до него. Капитанът обаче никак не се уплаши, а напротив – разярен от нанесената му обида, се хвърли върху противника си, като се стареше да избегне острието на необикновеното му оръжие. Но кормчията замахна с харпуна, който описа малък кръг и Бъроуклиф, внезапно обезоръжен, се оказа напълно във властта на своя враг. Ала едновременно с тази победа кръвожадните намерения на Том се изпариха. Той сложи настрана оръжието си, пристъпи към противника си и го сграбчи с ръка. Втората схватка, убедила капитана, че не може да устои на силата на човек, който си играе с него като с дете, реши окончателно въпроса.

Докато Бъроуклиф стоеше безпомощен в лапите на своя враг, кормчията бръкна в джобовете си, които изглеждаха натъпкани като склад на боцман, извади оттам цял куп всевъзможни въжета и въженца и се залови да връзва ръцете на победения воин за краката на собствения му креват със сръчност, на каквато е способен само моряк, хладнокръвен, както в началото на враждебните действия, и мълчалив, както винаги. Когато свърши тази работа, Том се поспря и заглежда стаята, сякаш търсеше нещо. Погледът му падна на оголената сабя и като я взе, приближи се полека до пленника, който от страх не забелязваше, че кормчията бе отделил дръжката от острието и я бе увил с въже.

– За бога – извика Бъроукилф, не ме убивайте тъй жестоко!

В същия миг, когато произнесе тези думи, сребърната дръжка потъна в устата му, завързана с въжето, което се уви няколко пъти около шията му, и капитанът се озова в същото положение, на което често подлагаше войниците си, когато проявяваха непокорство, и което беше известно като „затъкване на устата“. След това кормчията, изглежда, реши да се възползува от всичките си права на победител, защото, като взе свещта в ръка, почна да рови из личното имущество на капитана, предоставено на произвола му, изучавайки внимателно естеството и качеството на всяка вещ. Различните предмети, спадащи към екипировката на пехотен офицер, бяха огледани и захвърлени настрана с най-голямо презрение, а по-простите дрехи изоставени като неподходящи за ръста на победителя. Скоро обаче му попаднаха два предмета от метал, твърде известен на тоя свят. Но, Том изглеждаше смутен, тъй като очевидно не знаеше за какво служеха. Той няколко пъти допира полукръглите скоби на тези странни уреди ту до ръцете си, ту до китките си, даже до носа, после със съсредоточеност и любопитство, както дивак оглежда часовник, повъртя и разучи колелцата от другия край, докато най-после в главата на честния моряк проблесна мисълта, че те са част от безползното снаряжение на военния, и ги захвърли като ненужни. Бъроуклиф, който следеше всяко движение на своя победител с добродушие, способно да възстанови мира помежду им, ако можеше да изкаже половината от това, което чувствуваше, се зарадва много, като видя, че Том не пожела да си присвои любимите му шпори, и едва не се задуши от смях, който с големи усилия се мъчеше да подтисне. Най-после кормчията намери чифт великолепни пистолети – оръжие, с което, изглежда, беше добре запознат. Те бяха пълни и това навярно подсети Том, че трябва да си върви, тъй като му напомни за опасността, която застрашаваше „Ариел“ и неговия командир. Той затъкна пистолетите на брезентовия си пояс, грабна

харпуна и се приближи до леглото, на което Бъроуклиф бе поставен в седнало положение.

– Слушай, приятелю – каза кормчията, да ти прости господ, както ти прощавам аз, загдето си решил да правиш войник от моряк, който плава още от пелени и иска да хвърли топа на море и да бъде погребан в солена вода! Не ти мисля злото, приятелю, ала ще трябва да постоиш със затъкната уста, докато дойде някой от другарите ти, и дано това да стане колкото се може по-скоро, след като изляза в открито море.

След тези дружелюбни пожелания кормчията излезе, оставяйки Бъроуклиф сам в осветената му стая, макар и в не съвсем удобна и завидна поза. Капитанът чу как се завъртя езичето на ключалката и как щракна ключът, когато кормчията го извади. Предпазни мерки, които ясно показваха, че победителят е сметнал за благоразумно да запази в тайна бягството си, като поне за известно време попречи на победения да излезе оттук.

ГЛАВА XXIII

Когато в ношната тъма
мъстта замахне със ръка,
със страх, уплашени очи вторачваш
и скован мълчиш.

Колинз

Когато излезе от стаята на Бъроуклиф, Том Кофин очевидно нямаше никакъв определен план за действие освен непоклатима решителност да се добере колкото се може по-скоро до „Ариел“ и да сподели участта му – без оглед дали шхуната ще продължи пътя си, или ще бъде потопена. Но при сегашното положение за честния моряк беше много по-лесно да вземе това решение, отколкото да го изпълни. Много по-просто би било да измъкне кораб от опасните плитчини на Дяволската хватка, отколкото да се оправи в лабиринта от коридори, галерии и стаи, в който се бе залутал. Той си спомни и си рече тихичко, че „от главния проток бе влязъл в по-тесен, но дали бе обърнал кормилото надясно или наляво“ – това важно обстоятелство съвсем бе изхвъркнало от главата му. Том се намираще в оная част на сградата, която полковник Хауард наричаше „килиите“ и където, за щастие на моряка, едва ли щеше да срещне враг, тъй като стаята, заемана от Бъроуклиф, единствена в това крило не беше предоставена на дамите. Полковник Хауард бе принуден да наруши светостта на това място, преценявайки, че трябва да настани в съседство с поверениците си или Грифит и Менюъл, или офицера-вербовчик, в противен случай щеше да постави арестантите в условия, които старецът смяташе недостойни за собствената и семейната си чест. Неотдавнашното преместване на Бъроуклиф в това помещение беше от полза за Том в две отношения: намаляваше шансовете за скорошно освобождаване на непокорния му пленник и опасността за живота на самия моряк. Той обаче не подозираше първото си преимущество, а за второто и не мислеше, понеже никак не се боеше от опасности.

Движейки се по необходимост все покрай стената, скоро кормчията се измъкна от тъмния и тесен коридор и влезе в главната галерия, свързана с долните помещения на това крило и с основната част на зданието. Вниманието му тутакси бе привлечено от една отворена врата в дъното на тази галерия, откъдето идеше силна светлина. Едва направи няколко

крачки и старият моряк разбра, че се е озовал пред същата стая, която бе възбудила толкова любопитството му, и че точно през тоя коридор бе влязъл в манастира. Всеки друг в стремежа си час по-скоро да се скрие, би се върнал обратно, но шумът на буйната веселба откъм тази приятна стая, сред който кормчията ясно долови името Грифит, накара Том да се приближи, за да разучи по-добре обстановката. Читателят вече се е сетил, че когато застана боязливо в сянката, старият моряк се намираще отново пред прага, който бе прекрачил неотдавна, когато сержантът го поведе към стаята на Бъроуклиф. Мястото на тоя джентълмен тук сега беше заето от Дилън, а полковник Хауард се бе разположил пак на обичайното си кресло в началото на масата. Самият той вдигаше най-голяма врява, явно развеселен от родственика си, който разказваше подробно как успял да примами своя неподозиращ враг.

– Много изтънчена хитрост! – възкликна старецът точно, когато Том се скри в засада. Благородна и гениална хитрост, която би измамила и самия Цезар! А, тоя Цезар положително е бил голям хитрец. Но ти, Кит, и него би надхитрил. Обзалагам се, че ако защитаваше Квебек вместо Монкалм, щеше да отвориш бая работа на Уулф! Ах, момко, колко си ни нужен в колониите със съдийска тога! Хора като тебе, Кристофър, са крайно необходими там, за да бранят правата на негово величество.

– Откровено казано, уважаеми сър, в стремежа си да ме ласкаете вие ми приписвате качества, каквито не притежавам – каза Дилън, свеждайки очи с прекомерна скромност, макар че може би съзнаваше собствената си низост. Моята малка хитрост е оправдана от обстоятелствата

...

– Да! В това именно е прелестта на твоята маневра! – прекъсна го полковникът, притегляйки бутилката към себе си с непринуден, добродушен вид на човек, който никога не е бил двуличник. Ти не си си послужил нито с лъжа, нито с плитка измама, както би постъпил подлец или негодник, а си приложил спрямо неприятеля една тънка военна ... тъ-ъ ... класическа хитрост. Да, класическа хитрост, това е най-точното определение! Хитрост, достойна за Помпей или за Марк Антоний, или ... или ... Ти по-добре от мен знаеш имената на тия древни хора, Кит. Посочи ми най-умния човек, живял в Гърция или в Рим и ще ти кажа, че е дръвник в сравнение с теб. Това беше същинска спартанска хитрост – и проста, и почтена.

За щастие на Дилън престарелият му роднина така се бе разпалил, че постоянно въртеше насам-натам главата и тялото си, поради което

кормчията не можеше да се прицели добре с единия от pistolетите на Бъроуклиф, който бе насочил към главата на юриста. А, може би и чувството за срам, което накара Дилън да закрие лицето си с ръце, също спаси живота му, като даде повод на разлютения стар моряк да се замисли.

– Но вие не казахте нищо за дамите – проговори Дилън след кратко мълчание. Надявам се, че те са понесли тревогите на този ден, както подобава на жени от рода Хауард.

Полковникът се огледа, сякаш се увери, че са сами, и като сниши глас, отговори:

– Ах, Кит, умът им дойде в главата, откакто този метежник и нехранимайко Грифит бе докаран в манастира. Мис Хауард дори ни удостои днес с присъствието си в трапезарията. Непрекъснато ми викаха „мили чичо“ и заявяваха, че се безпокоели за живота ми, изложен на опасност при стълкновенията и схватките с тия главорези, които са слезли на брега, като че ли един старец, прекарал на военна служба цялата война от петдесет и шеста до шестдесет и трета година⁷⁵, може да се бои от барутния дим повече, отколкото от емфието! Но, трудно би се подвел един стар воин с ласкателства! Никой не е в състояние да ме разколебае, мистър Дилън! Рано или късно този Грифит ще отиде в Лондонската кула!

– Най-добре ще бъде да го предадете незабавно на гражданските власти.

– На управителя на Лондонската кула, граф Корноулски, верен и добродетелен благородник, който в момента се бие с бунтовниците в моята родина, Кристофър – прекъсна го полковникът. Там ще получи заслужено наказание. Но, продължи старецът, като се изправи с величествено достойнство, даже на управителя на Лондонската кула няма да бъде позволено да надмине стопанина на манастира „Света Рут“ по гостоприемство и великодушие към арестантите. Аз наредих да занесат в стаите им хубаво ядене и пиене и сега искам да проверя дали разпорежданията ми се изпълняват, както се полага. Трябва да се приготвим също да посрещнем капитан Барн-стейбъл, който сигурно скоро ще бъде тук.

– Най-много до един час – каза Дилън, като погледна тревожно часовника си.

– Не бива да се бавим повече, момко – продължи полковникът, тръгвайки към вратата, която водеше към стаите на арестантите. Но,

75. От 1756 до 1763 г. се водила Седемгодишната война между Австрия, Франция, Русия, Швеция, Саксония и Испания, от една страна, и Прусия, Англия и Португалия, от друга. Б.пр.

трябва да се отнасяме с внимание не само към тия нещастни нарушителите на закона, а и към дамите, затуй върви, Кристофър, да предадеш моите почитания на Сесилия, макар че тая вироглавка не ги заслужава, ала какво да правя, като е дъщеря на брат ми Хари! И докато си там, хитреццо, гледай да си уредиш работата. Марк Антоний е бил глупак в сравнение с теб, но въпреки това е жънел успехи в любовта. Например с оная царица в страната на пирамидите ...

С тези думи разпаленият старец затвори вратата и Дилън остана сам, изправен до масата в дълбок размисъл. Изглежда, се колебаеше да предприеме ли стъпката, която му бе препоръчал неговият роднина.

Предаденият по-горе разговор беше в по-голямата си част неразбираем за кормчията, който с голямо търпение чакаше неговото завършване с надежда да чуе нещо, което би било полезно за пленниците. Но, преди да бе решил как да постъпи, Дилън неочаквано се престаши да влезе в килиите. Като обърна на един дъх две чаши вино, той мина толкова близо до колебаещия се кормчия, скрит зад отворената врата, че едва не го докосна, после zakрачи по коридора с оная бърза стъпка, с която се движи обикновено човек, който е взел против волята си някакво решение и като че ли се мъчи да скрие своята слабост от самия себе си. Том не се колеба повече. Възползувайки се от това, че Дилън, минавайки край него, блъсна вратата, от което в коридора стана тъмно, старият моряк тръгна след него, водейки се по шума на стъпките му по каменната настилка на галерията. На пресечката, която водеше за стаята на Бъроуклиф, Дилън се поспря – може би се двоумеше накъде да тръгне, или пък бе чул тежките стъпки на непредпазливия кормчия. Но дори и да бе дочул нещо, сигурно го помисли за ехо на собствените си стъпки, защото продължи нататък, без да забележи, че подире му върви човек.

Дилън почука леко по вратата на гостната към „килиите“. Отговори му нежният глас на самата Сесилия Хауард, която го покани да влезе. Джентълменът изглеждаше малко смутен от тази покана и остана за миг в нерешителност пред отворената врата.

– Аз дойдох, мис Хауард – подзе Дилън, по желание а вашия чичо и, позволете ми да добавя, по мое собствено ...

– Бог да ни е на помощ! – възкликна Сесилия, като склочи уплашено ръце и неволно стана от канапето. Нима и ние ще бъде хвърлени в затвора и екзекутирани?

– Как може мис Хауард да си помисли, че съм способен... – Дилън се спря, като забеляза, че не само Сесилия, но и Кетрин и Елис Дънскоум гледаха вторачено нещо, и когато се обърна, за голям свой ужас

съзря исполинската фигура на кормчията, който, застанал на вратата, препречваше единствения изход от стаята. Суровото му лице изразяваше неумолима омраза.

– Ако тук стане убийство – каза Том, като обгърна със студен поглед вцепенените от смайване девойки и техния посетител, само тоя лъжец ще бъде виновен. Но няма защо да се страхувате от човек, който толкова отдавна броди по моретата и се е счепквал с толкова много чудовища – и в човешки и в рибешки образ, че не може да не знае как да се отнася с беззащитни жени. Всеки, който ме познава ще каже, че Томас Кофин никога не си е служил с неприлични думи и не се е държал недостойно пред същество от един и същи пол.

– Кофин! – възкликна Кетрин, пристъпвайки по-смело от ъгъла, където се бе свила от страх с приятелките си.

– Да, Кофин – потвърди старият моряк и мрачните черти на лицето му постепенно се просветлиха, като гледаше лъчезарното ѝ лице. Това е зловеща дума, но същевременно име, което се носи надлъж и нашир из плитчините, островите и носовете. Баща ми се е казвал Кофин, а майка ми – Джой⁷⁶. А, тия два рода могат да се похвалят с по-голям улов от всички други на нашия остров, макар Че Уъртовци, Гарнъровци и Суейновци умеят да хвърлят харпуна по-точно от всеки друг откъм наветрената страна на Атлантика.

Кетрин изслуша тази възхвала за нантъкетските китоловци с явно задоволство, след което повтори бавно:

– Кофин! Значи, вие сте Дългия Том?

– Да, да, Дългия Том, ала не се срамувам от това име – отговори кормчията и неусмиримият гняв, който помрачаваше суровото му лице, се изля в тих смях, като гледаше възбудената Кетрин. Бог да благослови усмихнатото ви лице и лъчезарните ви черни очи, млада лейди! Значи, сте чували за Дългия Том? Сигурно са ви разправяли как убива китове? Ех, стар съм вече и мъчноподвижен, млада лейди, но когато бях деветнайсетгодишен, все аз водех танците, а дамата ми, кажи-речи, не падаше по красотата по-долу от вас, пък и имах в свой актив три убити кита.

– Том – каза Кетрин, пристъпвайки бързо към стария моряк, и бузите ѝ запламтяха от вълнение, чувала съм, че сте опитен моряк, отличен кормчия и мога да добавя, верен другар и приятел на мистър Ричард Барнстейбъл ... Може би носите някакво поръчение или писмо от тоя джентълмен?

76. на английски „радост“. Б.пр.

Като чу името на командира си, Кофин изведнъж си спомни всичко и гневът му избухна с нова сила. Пронизвайки с очи свития от страх Дилън, той му заговори с грубия, хрипкав глас, присъщ на хора, които в борба със стихииите сякаш са усвоили тяхната суровост:

– Отговори, лъжецо! Какво е докарало стария Том Кофин в тия плитчини и теснини? Писмо ли? Как не! Но заклевам се в бога, който направлява ветровете и показва на заблудения моряк пътя из водните простори, че тази нощ ти, негоднико, ще спиш на палубата на „Ариел“! И ако рече господ хубавата ни шхуна да потъне като негодна черупка там, където е закотвена, ти ще отидеш на дъното с нея! И ще спиш там, докато не ни извикат да дадем сметка за делата си, след като извършим най-дългото си плаване – до оня свят.

Разпалеността, с която старият моряк произнасяше речта си, величествената му осанка, силата и искреното възмущение, излъчвани от пронизителните му очи, и думите му, които бяха вцепенили Дилън, разтреперан като прострелян елен, няколко минути държаха жените в нямо изумление. През това време Том се приближи до уплашената си жертва и върза ръцете ѝ зад гърба. След това с друго по-здравовъже я привърза за широкия брезентов пояс, с който беше постоянно препасан, като по този начин освободи ръцете си, за да може да си служи с оръжието, без да изпуска пленника.

– Уверена съм – каза Сесилия, която се съвзе първа, че мистър Барнстейбъл не ви е поръчвал да се отнасяте тъй грубо с родственика на моя чичо полковник Хауард, и то в собствения му дом! Мис Плаудън, вашият приятел, изглежда, се е поувлякъл, ако този човек наистина действа по негово нареждане!

– Моят приятел, братовчедке Хауард – отвърна Кетрин, никога не би наредил на своя кормчия или на който и да било ДРУГ да извърши нещо недостойно. Кажете, добри моряко, защо се отнасяш тъй нечовешки с почтения мистър Дилън, роднина на полковник Хауард и гост на манастира „Света Рут“?

– Но, Кетрин...

– Бъди търпелива, остави човека да се изкаже. Той може да изясни всичко.

Разбрал, че очакват обяснения от него, кормчията се залови за това с енергия, съответстваща на темата и на собствените му чувства. С няколко думи, леко замъглени от своеобразното му произношение, той разказа на слушателите си за доверието, с което Барнстейбъл се бе отнесъл към Дилън, и за предателството на последния. Девойките го

слушаха и учудването им растеше. Най-после Сесилия, без дори да го изчака да довърши, възкликна:

– И значи, полковник Хауард ... нима полковник Хауард се е съгласил с тоя коварен план?

– Да, и двамата имат пръст в тая работа – отвърна Том, но на единия не му провървя.

– Дори Бъроуклиф, колкото жесток и груб да изглежда, не би се опозорил по тоя начин, вметна мис Хауард.

– Ами мистър Барнстейбъл? – едва успя най-после да промълви Кетрин, превъзможвайки чувствата си. Вие май казахте, че били изпратени войници по дирите му?

– Да, млада лейди – отговори кормчията с мрачна усмивка, подготвили са го, ала той хвърли котва на друго място и дори да го намерят, дългите му пики бързо ще видят работата на десетина червени мундири. Само повелителят на бурите и затишията да се смили над шхуната! Ах, млада лейди, тя е тъй привлекателна за окото на стария моряк, както девойка като вас може да бъде за всяко човешко око!

– Но защо стоиш? Върви, честни Том, да разкриеш на командира си това предателство! Може да успееш да го предупредиш навреме. Не се бави нито минута.

– Корабът ми е легнал в дрейф поради липса на лоцман. Аз мога да мина през нантъкетските плитчини в най-тъмна нощ, когато всички небесни люкове са затворени и под мене има само три сажена вода, но при такова плаване може да попадна на буруни. И без туй едва не се сблъсках с една компанийка, от която после трябваше да се откопчвам с бой.

– Ако само тази е причината, ела с мен – извика пламенната Кетрин, аз ще те изведа на пътека, която стига до морето, без да срещнем часови.

До тоя момент Дилън тайно се бе надявал, че ще може да бъде спасен от часовите, но като чу това предложение, усети как кръвта се смръзва във всяка жилка на разтрепераното му тяло и угасна последната вяра в сърцето му. Вдигайки полека глава, приведена от срам, унижение и страх, сякаш на врата му тежаха вериги, той се приближи до Сесилия и извика с глас, в който се четеше ужас:

– Не ме предавайте ... не ме предавайте, мис Хауард, в ръцете на тоя звяр! Вашият чичо, вашият почтен чичо, одобри моя план и даже го подкрепи. Та той е най-обикновена военна хитрост...

– Чичо ми никога не би подкрепил такъв коварен план, мистър Дилън – каза студено Сесилия.

– Подкрепи го, заклевам се ...

– Лъжец! – прекъсна го гръмкият глас на кормчията.

Дилън се сви и затрепера от този страшен глас, който го пронизваше до дълбините на душата. Но когато си представи нощния мрак, стръмните крайбрежни скали и бурното море, когато си помисли какъв ужас му предстои да преживее, ако остане в ръцете на най-неумолимия си враг, той отново го удари на молба:

– Изслушайте ме, изслушайте ме още веднъж, мис Хауард! Умолявам ви, изслушайте ме! Нали съм ваш роднина и сънародник? Нима ще ме оставите в ръцете на този див, безмилостен, обезумял човек, който в злобата си ще ме прободете с тоя ... О, господи! Да бяхте видели това, на което бях очевидец на „Бързи“! Изслушайте ме, мис Хауард! В името на любовта към нашия творец, застъпете се за мен! Мистър Грифит ще бъде освободен...

– Лъжец! – прекъсна го пак кормчията.

– Какво обещава той? – запита Сесилия, погледвайки отново с отращение жалкия пленник.

– Нещо, което няма да бъде изпълнено – отговори Кетрин. Ела с мен, честни Том! Аз поне няма да те измамя!

– Колко сте жестока и упорита, мис Плаудън! Добра, мила мис Елис, вие няма да откажете да се застъпите за мен! Сърцето ви не е скочено от страх за любимия, изложен на мними опасности.

– Е, не се обръщайте към мен! – отвърна Елис, свеждайки кротките си очи. Аз мисля, че нищо не заплашва живота ви. Но, ще се моля на всемогъщия да се смили над вас и да ви пощади.

– Хайде! – извика Том, като сграбчи безпомощния Дилън за яката и почти го повлече по коридора. Ако издадеш само един звук, негоднико, даже една четвърт от тоя, който издава млад делфин, когато поеме първата глътка въздух, ще видиш повторно това, което видя на „Бързи“! Харпунът ми е винаги остър, а старата ми ръка още умее да го забива чак до дръжката!

След тази заплаха престана да се чува дори тежкото, прекъслено дишане на пленника, който, влачейки се подир водача си, следваше стъпките на Кетрин. Тя се промъкваше безшумно през тайнствените лабиринти на зданието. След няколко минути през една малка врата излязоха на открито. Без да спира или да се замисля, мис Плаудън поведе кормчията през ливадата към една вратичка – не тая, през която бе влязъл по-рано в двора и като посочи пътеката, която едва се очертаваше през повехналата трева, пожела му добър път с Глас, в който се

долавяше загриженост за Том, и изчезна от очите МУ като безплатно видение.

Сега, когато пътят стоеше открит пред него, Том нямаше нужда от подкана. Затъкнал pistolетите в пояса си и стиснал харпуна, той се носеше през полята с такава скорост, че спътникът му трябваше да напряга сили, за да не изостава. Веднъж-дваж Дилън се опита да подхвърли някоя и друга дума, но страшното „Млък!“ на кормчията винаги му затваряше устата. Най-последно, като разбра, че приближават скалите, той направи последен опит да си възвърне свободата, предлагайки голям откуп. Кормчията не отговори нищо, но точно, когато пленникът си мислеше, че примамливото му предложение дава желанния резултат, изведнъж усети как назъбеното, студено острие на харпуна се опря в гърдите му през дантеления нагръдник и дори одраска кожата му.

– Лъжец! – извика Том. Само още една дума, и ще прониза сърцето ти!

От тоя момент нататък Дилън стана мълчалив като гроб. Стигнаха края на скалите недалеч от мястото, където бяха слезли на брега, без да срещнат отряда, изпратен по дирите на Барнстейбъл. Стариият моряк се поспря до ръба на пропастта и огледа с опитно око просналата се пред тях водна шир. Морето вече не спеше, а бушуваше и блъскаше сърдито подножието на скалите, на които бе застанал Том, и белите гребени на вълните пръскаха високо своята пяна. Обгръщайки с поглед целия източен хоризонт, кормчията изръмжа глухо. А, после, като удари силно дръжката на харпуна в земята, продължи по самия край на скалите, мърморейки страшни проклетия, които изплашеният му спътник сметна за адресирани към него. Струваше му се, че разгневеният му и възбуден водач нарочно се стареа да върви все по края на шеметната бездна въпреки нощния мрак и силния вятър, който от време на време връхлиташе яростно върху им, и неведнъж вързаният пленник си помисли, че ще полети надолу. Но, разсъдливият кормчия сигурно си имаше причини за тази привидна непредпазливост. Когато изминаха около половината разстояние от мястото, където бе слязъл Барнстейбъл, дотам, където той трябваше да се срещне със своя кормчия, краткото затихване на вятъра им позволи да доловят смътно гласове, които накараха Том мигновено да се закове на място. След като се ослушва напрегнато една минута, изглежда, взе решение. Той се обърна към Дилън и макар че заговори шепнешком, гласът му беше твърд и решителен:

– Само една думичка и ще умреш! Трябва да се спуснем от скалите! Ще си служиш с „моряшка стълба“ – стъпваш, където налучкаш удобно

място и се ловиш за пукнатините. Слизай, ти казвам, или ще те хвърля като мърша в морето!

– Смилете се, смилете се над мен! – замоли се Дилън. Дорй денем ми е трудно да го направя, а при тая тъмнина като нищо ще загина.

– Слизай! – заповяда Том. Или...

Без да се бави повече, Дилън се заспуца с разтреперани крака в зейналата под него страшна бездна. Кормчията го последва и то тъй бързо, че блъсна пленника, който бе застанал разтреперан на една скална издатина и тялото на ужасения нещастник увисна над приборя, който се разбиваше с гневен грохот в канарите долу. Дилън неволно извика, когато усети, че се плъзва от тясната издатина и този вик отекна в страшната нощ като вопъл на духа на бурите.

– Ако чуя още веднъж гласа ти, ще ти отрежа буксирното въже, негоднико, предупреди го строго морякът. Тогава само ангелите ще те измъкнат оттам!

Стъпките и гласовете сега се чуваха ясно, а след малко до ръба на пропастта точно над тях се показва вьоръжена група.

– Беше човешки глас – каза един от тях, като че някой викаше за помощ.

– Едва ли са хората, които търсим – възрази сержант Дрил, защото нито една парола, която съм чувал досега, не прилича на тоя кръсък.

– Казват, че често в буря по нашия бряг се чували такива викове – обади се глас, в който не звучеше увереността на войник и според поверието това са удавени моряци.

Слушателите се засмяха тихо и подхвърлиха някак неохотно някоя и друга шега по адрес на суеверния си другар. Но изглежда, че тази сцена бе действувала дори на тия, които никак не вярваха в чудеса, защото след още няколко подобни забележки цялата група се отдалечи от скалите с бърза стъпка, несъмнено ускорена от естеството на разговора. През цялото това време кормчията стоеше неподвижен като скалата, която му служеше за опора и крепеше не само себе си, но и Дилън. А, когато войниците се отдалечиха, подаде глава над скалата да разучи обстановката, после вдигна почти безчувствения си пленник до ръба и като го сложи там, сам се качи при него. Той не губи нито секунда за излишни обяснения и Дилън усети как отново го блъскат с предишната скорост напред. След няколко минути стигнаха търсения проход, по който Том се спусна със смелостта на моряк, влачейки пленника подире си, докато се озоваха на място, където вълните плискаха в самите им нозе и обливаха пясъка с пяна. Навеждайки се толкова ниско, че гребените на

вълните се изравниха с хоризонта, кормчията съзря тъмната лодка, полюляваща се зад линията на прибоя.

– Хей, ариелци! – извика Том тъй гръмогласно, че засилващият се вятър донесе гласа му до ушите на отдалечаващите се войници, които ускориха крачка, тъй като в страха си помислиха тия звуци за свръхестествени.

– Кой вика? – обади се познатият глас на Барнстейбъл.

– Бившият ви учител, сега е ваш служител – отговори кормчията с парола, която сам си бе измислил.

Кормчията сграбчи Дилън, праметна го през рамо като спасителен пояс и навлезе в пенестата ивица, на чийто гребен се полюшваше лодката, и преди спътникът му да успее да протестира или да се замоли, отново се озова до Барнстейбъл.

– Кой е този? – попита лейтенантът. Това не е Грифит!

– Обирайте по-бързо въжето и вдигайте котва! – извика развълнуваният моряк. А, след това, ако милеете за „Ариел“, гребете момчета, докато имате сили и воля!

Барнстейбъл познаваше кормчията си и не му зададе повече въпроси, докато велботът не мина буруните, като ту се плъзгаше по заоблениите гребени на вълните, ту се спускаше във вдлъбнатините помежду им, но непрекъснато пореше водата с носа си, устремен с изумителна скорост към залива, където беше закотвена шхуната. Тогава кормчията разказа с няколко горчиви думи на командира си за вероломството на Дилън и за опасността, която заплашваше шхуната.

– Войници трудно се събират нощем – заключи Том, а от това, което дочух, подразбрах, че куриерът ще трябва да заобикаля доста около залива, тъй че ако не е тоя североизточен вятър, може да ги изпреварим. Но тая работа е изцяло в ръцете на providението ... Гребете, юнаци мои, гребете! ... Тази нощ всичко зависи от вашето гребане.

Барнстейбъл изслуша с дълбоко мълчание този поразителен разказ, който прозвуча в ушите на Дилън като погребален звън, и на края, обръщайки се към пленника, произнесе глухо:

– Мерзавец! Никои не би посял да ме упрекне, ако те хвърля в морето да те изядат рибите! Но, ако шхуната ми отиде на дъното, тя ще бъде и твой гроб!

ГЛАВА XXIV

Да бях аз тука божество всевластно,
 щях вдън земя морето да натикам,
 за да спася туй корабче нещастно.

Шекспир – „Буря“

Когато влязоха в ивицата на прибоя, кормчията от човечност развърза ръцете на Дилън, да не би да стане някакво нещастие с лодката, а пленникът, възползувайки се от това, закри лице с наметалото си и се замисли върху събитията от последните няколко часа със смесица от озлобление и страх за бъдещето. А, страхът и злобата бяха основни черти на неговия характер. Нито Барнстейбъл, нито Том имаха желание да го изтръгнат от това състояние на привидна смиреност, тъй като и двамата бяха твърде заети със собствените си мрачни мисли, за да си губят времето с излишни приказки. Сред зловеция рев на вълните и жалния вой на вятъра, който се носеше изтежко над широките простори на Северно море, от време на време се чуваха само възгласите на лейтенанта. Обгръщайки с поглед бушуващата стихия, Барнстейбъл като че ли се опитваше да умилостиви духа на бурите или подвикванията на кормчията, който се мъчеше да повдигне духа на екипажа. Може би цял час мина така в неуморна борба между моряците и непрекъснато растящите талази, докато най-последно велботът, заобикаляйки северния нос на търсения залив, мина през разярените буруни и навлезе в тихите му уединени води. Над околните височини все още се носеше писъкът на вятъра, ала над спокойната повърхност на закътания залив владееше тишината на дълбоката нощ. Сенките на хълмовете сякаш се бяха струпали като мрачна маса в средата на тоя воден басейн и макар че очите на всички неволно бяха устремени натам, усилията на разтревожените моряци да намерят малкия си кораб в тоя непрогледен мрак оставаха напразни. Когато лодката се заплъзга по безбурния залив, Барнстейбъл забеляза с безпокойство:

– Всичко е затихнало като мъртвило.

– Дано не дава господ такова мъртвило! – възкликна кормчията. Гледайте, гледайте! – продължи той, като сниши глас, сякаш от страх да не би някой да подслушва. Ето я шхуната, сър, малко по-наляво! Виждате ли ивицата ясно небе хей там над морето, вдясно от гората? Оная

дълга черна линия е гротмачтата на нашата шхуна. Познавам я по наклона на форщевена. А, над оная ярка звезда се развява и вимпелът ѝ. Ех, сър, вижте как трептят звездите на нашето знаме във висините сред звездите небесни! Бог да я поживи, бог да я поживи! Поклаща се лекичко и спокойничко като заспала чайка.

– Изглежда, че всички там са заспали – отвърна командирът. Охо, я гледай, пристигнали сме тъкмо навреме! Войниците почват да се размърдват!

Зоркото око на Барнстейбъл бе забелязало мъждукане на движещи се фенери в амбразуриите на батареята и след миг се чу ясно шум на предпазливи, но забързани стъпки по палубата на шхуната. Лейтенантът потриваше ръце от радост, която повечето от читателите ни не биха разбрали, докато Дългия Том, убеден от тия шумове, че „Ариел“ е в безопасност, а екипажът му нащрек, се засмя, както винаги, тихо и сдържано. Ала изведнъж целият корпус и рангоутът на техния плаващ дом се откроиха от мрака и небето, тихият залив и околните хълмове се озариха от блясък, внезапен и ярък като ослепителна светкавица. Барнстейбъл и кормчията неволно се взряха в шхуната, сякаш искаха да видят повече, отколкото е във възможностите на човешкото око. Но, преди още да бе отекало от височините ехото на изстрела от тежкото оръдие, гюлето изсвистя глухо над главите им, като вой на ураган, после плесна във водата, а след миг желязното кълбо затрополя по скалите от другата страна на залива, отскачайки със страшна сила от камък на камък, като ги разтърсваше и натрошаваше на късчета.

– Щом още от първия изстрел прицелът е лош, това е добро знамение за противника – забеляза кормчията дълбокомъдрено. Димът пречи да се вижда добре, пък и на разсъмване винаги става по-тъмно.

– Да му се не надяваш на тоя дребосък! Я какви чудеса прави! – възкликна възхитеният лейтенант. Гледай, Том, сменил е позицията си в тъмното и англичаните стреляха към мястото, където е бил през деня. Нали знаеш, че го оставихме на створа между батареята и оная хълм! Какво ли щеше да стане с нас, ако тоя тежък топуз се беше строполил върху палубата на шхуната и изскочил под ватерлинията?

– Щяхме да затънем за вечни времена в английска тиня. Желязото и баластът шяха да ни притеглят към дъното – отвърна Том. Такъв изстрел с право мерене щеше да разкъса обшивката ни и нашите морски пехотинци няма да успеят дори да ни прочетат молитвата! Гребни към носа!

Не мислете, че по време на тази размяна на мнения между

лейтенанта и неговия кормчия гребците на велбота стояха със скръстени ръце. Напротив, гледката на кораба им действаше като магия. Като смятаха, че всякаква предпазливост сега е излишна, те напрегнаха всички сили, в резултат на което, както показваха последните думи на Том, лодката се намираще вече до „Ариел“. Макар че Барнстейбъл цял трепереше от вълнение, след като страхът му бе преминал и се бе уверил напълно, че ще успее да избяга от врага, все пак той пое командването на шхуната с оная сурова, но спокойна решителност, която за моряците е особено необходима в момент на голяма опасност.

Той много добре знаеше, че всяко едно от тежките гюлета, с които неприятелят продължаваше да обсипва от височините притъмнелия залив, може да се окаже фатално за тях, тъй като ще пробие леката обшивка на „Ариел“ и ще направи отвор за водата, който той не беше в състояние да запуши. Ето защо командирът на шхуната издаваше заповедите си с пълно съзнание за критичността на положението, но и с онова самообладание и твърдост в гласа, които гарантират безпрекословно и незабавно изпълнение. Подтикван от тоя глас, екипажът на шхуната бързо вдигна котвата, а после грабна веслата и с дружни усилия насочи кораба право към батареята под прикритието на крайбрежните скали, над които сега беше надвиснала димна завеса; всеки нов залп я оцветяваше с мрачни краски, както се обагрят облаците при залез. Докато моряците държаха малката си шхуна, притулена от скалите, нямаше от какво да се страхуват. Но, когато излязоха от сянката на брега и почнаха да се приближават към откритото море, Барнстейбъл забеляза, че веслата не могат вече да движат корабчето срещу вятъра, а и тъмнината не е в състояние да ги скрие от неприятеля, който междувременно бе изпратил на брега съгледвачи да определят местоположението-на шхуната. Затова реши да не се крие повече и с обичайния си бодър глас нареди да се вдигнат всички платна.

– Сега да правят каквото щат, Мери – добави той. Ние сме на такова разстояние, че изстрелите им вече не могат да ни достигнат и няма нужда да лавираме.

– На оня хълм трябва да стоят по-опитни стрелци от тия опълченци или доброволци, или тиловащи, или дявол знае как се наричат там, за да могат да попречат на нашия юначен „Ариел“ да избяга, отвърна смелият юноша. Но, защо сте домъкнали пак тука тоя Йон, сър? Погледнете го под светлината на каютната лампа. На всеки изстрел примижава, сякаш очаква гюлето да го цапардоса по собствената му грозна, жълта физиономия. А, има ли някаква вест от мистър Грифит и капитана на морската

пехота, сър?

– Не споменавай името му – каза Барнстейбъл и стисна тъй силно рамото му, на което леко се бе облегал, че младежът се преви от болка. Не споменавай името му, Мери! В тия минути се нуждая от всичките си душевни и физически сили, а когато мисля за тоя подлец Дилън, не мога да изпълнявам задълженията си. Но, ще дойде време. Тръгвай, сър, вятърът се засили, а ни предстои да минем през тесен фарватер.

Младият гардемарин се подчини на тая заповед, която, както подобава мевду моряци, изискваше бързо изпълнение и му напомняше, че трябва да се съобразява с разликата в годините и служебното положение, която в отношенията си с младежа Барнстейбъл често забравяше. В това време платната бяха отвързани и вдигнати и когато шхуната се приближи до изхода на залива, засилващият се вятър понесе бързо лекото корабче. В тоя момент кормчията, който в отсъствие на повечето младши офицери действуваше на бака като човек, чиито години и опит му дават право, ако не да командува, то поне да дава съвети при такива обстоятелства, се приближи до мястото, където стоеше командирът, сякаш искаше да бъде забелязан.

– Е, мистър Кофин – каза Барнстейбъл, който добре разбираше стремежа на стария си другар при всички важни случаи да бъде близо до него, какво мислиш, добре ли вървят работите? Тези джентълмени на хълма вдигат голяма патърдия, но вече не чувам дори свистенето на гюлетата им. А, сигурно виждат платната ни на фона на широката светла ивица по хоризонта откъм морето.

– Да, сър, виждат и се мъчат да ни улучат. Сега се движим напърно по огневата им линия, и то със скорост десет възла. Ала когато обърнем и се озовем на една линия с техните оръдия, ще видим, пък и може да почувствуваме по-осезателно тяхната работа. Тридесет и две фунтово оръдие не се прицелва тъй лесно, както ловджийска пушка.

Барнстейбъл разбираше колко правилна е тази забележка, но тъй като шхуната трябваше незабавно да заеме положението, за което намеряваше кормчията, тутакси даде съответните нареждания и за толкова кратко време, колкото ни беше нужно, за да разкажем това, корабът направи завой и обърна нос към морето.

– Или ще ни спипат сега, или никога! – извика лейтенантът, когато бе изпълнена тази маневра. Ако уловим вятъра, когато минем северния нос, ще излезем в открито море и след десет минути няма да ни плаши даже джебното топче на кралица Ана. А то, както знаеш, стари приятели, запокити гюлле от Дувър чак до Кале.

– Да, сър, чувал съм за това оръдие – отговори мрачно кормчията и сигурно доста надалеч е хвърляло, ако и тогава проливът е имал сегашната си ширина. Но, капитан Барнстейбъл, само на две мили оттук виждам нещо по-опасно от цяла дузина най-тежки оръдия. Водата вече бълбука в подветрените ни шпигати, сър.

– Че какво от това? Нима не се е случвало често водата да облее оръдията и дори рангоута, без нищичко да им стане?

– Да, сър, вярно и по-рано е ставало така, и пак ще става, стига да е в открито море и всъщност на човек нищо друго не му трябва на тоя свят. Но, когато се измъкнем от тая мелница, силният североизточен вятър може да ни тласне обратно към брега. А, това ме плаши, капитан Барнстейбъл, повече от всичкия барут и всичките гюллета на тоя остров.

– И все пак, Том, не бива да подценяваме тия железни топки. Ония юнаци от батареята сега знаят разстоянието и могат да се целят, както трябва. Ние се движим доста бързо, мистър Кофин, но тридесет и две фунтово гюлле може да ни настигне дори при най-благоприятен вятър.

Том хвърли бегъл поглед към батареята, която отново бе открила огън с ожесточение, което показваше, че артилеристите добре виждат целта си, и отвърна:

– Човек не бива да се опитва да избегне гюлле, защото то си има определена задача, също както корабът има за задача да кръстосва из определени ширини. Колкото до вятъра и времето, морякът винаги трябва да си отваря добре очите – да знае кога да вдига и кога да сваля платната. Тоя нос от юг се издава на цели три левги в морето, а от север са плитчините и дано не дава господ пак да завлечем кораба си натам!

– Ще се измъкнем от залива, драги – извика лейтенантът и за това ни са достатъчни три левги.

– И по-дълги пътища са се оказвали твърде къси – отвърна кормчията, като поклати глава. Бурно море, насрещен прилив и бряг, към който духа вятърът, не вещаят добро.

Лейтенантът се готвеше да отговори на тази забележка с весел смях, когато над главите им засвистя гюлле и изтрещя разцепено дърво, а след малко върхът на гротмачтата, разлюлян за миг от бурния вятър, рухна на палубата, повличайки със себе си и платното, и дългата сгенга, на която, както се бе изразил кормчията, трептеше американската емблема сред звездите небесни.

– Ама, че бея! – не се съдържа Барнстейбъл в тоя злополучен момент, но веднага се окопоти и заповяда с твърд глас да се разчисти

палубата от отломките и да се прикрепят отново разлюляното от вятъра платно.

Щом стана ясно, че трябва да се действа незабавно, мрачното настроение на Том мигновено изчезна и той пръв между екипажа се завтече да изпълнява нарежданията на командира. След като загуби всички платна на гротмачтата, „Ариел“ толкова се отклони от курса си, че му беше трудно да набере отново вятър и да заобиколи носа, издаден в морето откъм подветрената страна. Обаче благодарение на уменията на Барнстейбъл и отличните качества на кораба тази необходима маневра бе извършена и шхуната, понесена от бурния вятър, от чиято ярост вече не беше защитена, се повлече тромаво покрай брега, стремейки се да бъде колкото се може по-далеч от буруните. А, в това време матросите напрягаха всички сили да привържат по-добре платното и да го вдигнат върху остатъка от гротмачтата. Щом „Ариел“ заобиколи малкия нос, стрелбата на батареята престана, но Барнстейбъл, който сега наблюдаваше внимателно океана, изведнъж забеляза, че както бе предсказал кормчията, времето им готвеше още по-страшни изненади. Когато повредите бяха криво-ляво отстранени, Том се върна пак на обичайното си място до лейтенанта и след като огледа платната и въжетата с опитното око на моряк, поднови разговора:

– По-добре това гюлле да беше откъснало крака или ръката на някой от най-добрите ни моряци, отколкото да лиши „Ариел“ от гротмачтата. Скъсеният докрай грот може да бъде полезен при попътен вятър, но не е в състояние да държи кораб в бейдевинд.

– Какво желаеш повече, Том Кофин? – запита командирът. Видяш, че шхуната върви напред и се отдалечава от брега. Да не искаш да се хвърли право в устата на урагана? Или да вдигна ръце и да я забия мигновено в брега?

– Нищо не искам, капитан Барнстейбъл, нищичко – отговори старият моряк, докачен от жлъчността на командира. Вие можете не по-лошо от всеки друг, който е стъпил на палуба, да изведете кораба в открито море. Но, сър, когато оня офицер в манастира ми каза, че възнамерявали да потопят „Ариел“ на котвена стоянка, през главата ми минаха такива мисли, каквито никога не са ме спхождали. Представих си как шхуната потъва, и то тъй ясно, както виждате тая останка от мачтата. И право да си кажа, мъжеството ми се разклати силно с подветрения борд, защото обичам кораба, с който плавам, както обичам себе си, и това е съвсем естествено.

– Стига си грачил, стари морски гарване! Върви да следиш

внимателно положението на предните платна. Но, чакай! Ела тук, Том! Ако пак ти се привидят корабокрушения, акули и други подобни красоти, задръж ги в глупавата си глава и не задръствай моя бак с привидения. Не ми харесва, че момчетата започват да попоглеждат тъй честичко към подветрената страна. Тръгвай, господинчо, не се мотаай повече и вземай пример от мистър Мери, който е седнал на оръдието ти и се е разпял като хорист в бащината си църква.

– Ех, капитан Барнстейбъл, ами че мистър Мери е още хлапе и нищо не разбира, затуй няма от какво да го е страх. Все пак ще изпълня заповедите ви, сър и ако някой от екипажа обърка конците в тая буря, то няма да бъде поради нещо, което е чул от устата на стария Том Кофин.

Въпреки обещанието си да се подчинява, кормчията продължи да се мотае и дори има смелостта да каже:

– Капитан Барнстейбъл, моля да заповядате на мистър Мери да слезе от оръдието. От дългогодишно скитане из моретата знаая, че да пееш в буря значи да накараш вятъра да се нахвърли още по-яростно върху кораба. Защото тоя, който направлява бурите, се сърди, щом чуе човешки глас, когато иска сам да духне водата.

Барнстейбъл се чудеше да се смее ли на наивността на своя кормчия, или да се отнесе сериозно към тези думи, произнесени с такава убеденост и тържественост, че не можеха да не направят впечатление особено в подобна обстановка. Но, като се отърси от суеверния страх, който почваше да сковава сърцето му, лейтенантът в желанието си да успокои достойния стар моряк извика на лекомисления младеж да слезе от оръдието и да дойде при него и от уважение към светостта на шканците веселата песничка, която мистър Мери си тананикаше, моментално секна. Том се запъти бавно към бака, явно доволен, че е свършил такава важна работа.

Още няколко часа „Ариел“ продължи да се бори с ветровете и океана. А, щом се пукна зората над тази бурна сцена, изнурените моряци добиха по-ясна представа за критичното си положение. Със засилването на урагана постепенно сваляха някои от платната на шхуната, докато останаха само толкова, колкото бяха нужни на ко раба, за да не бъде тласнат безпомощно към брега.

Още когато почна да се развиделява, Барнстейбъл следеше времето с растяща тревога, което показваше, че вече не се отнася леко към предчувствията на кормчията. Гледайки към наветрената страна, той съзря грамадни маси зелена вода, увенчани с гребени от пяна, които се носеха към брега със сила, на която като че ли нищо не можеше да устои. А, от

време на време, когато лъчите на изгряващото слънце пронизваха водните пръски, които вятърът мятеше от вълна на вълна, въздухът сякаш се изпълваше със святащи бисери. А, гледката към брега беше още по-страшна. Скалите на около две мили откъм подветрената страна на шхуната бяха почти непрекъснато скрити от пирамидите, които яростната стихия, срещайки внезапно такова препятствие, издигаше високо във въздуха, като че ли искаше да пробие границите, с които природата бе преградила нейните владения. Целият бряг – от далечния нос на юг до известните ни вече плитчини в противоположна посока, далеч от пътя на шхуната, беше опасан с широка ивица пяна, навлизането в която би било гибелно и за най-здравия кораб. Въпреки това, „Ариел“ се плъзгаше леко и спокойно по талазите, макар че се огъваше под мощния им напор и сегиз-тогиз като че беше на път да изчезне в бездната, която зейваше под него, готова да погълне малкото корабче. Сред екипажа вече се носеше мрачна мълва за опасното положение на шхуната и моряците ту устремяваха отчаян взор към малкото парченце платно, благодарение на което все още устояваха на бурята, ту севзираха в тъмната линия на брега, която не им обещавахе нищо добро. Дори Дилън, до когото бе стигнала мълвата за надвисналата опасност, изпълзя от каютата, където се криеше и се защура по палубата, ловейки жадно всяка думица, отронида се от устата на навъсените моряци, които не му обръщаха никакво внимание.

В тези минути на тревожно очакване кормчията проявяваше най-невъзмутимо спокойствие. Той знаеше, че е направено всичко по силите на човека, за да се отдалечи малкият им кораб от брега, и с опитното си око ясно виждаше, че трудът им е бил напразен. Но, тъй като се смяташе за нещо като съставна част от шхуната, беше напълно готов за добро или за зло да сподели нейната участ. Откритото чело на Барнстейбъл беше помрачняло, но не от страх за самия себе си, а от чувство за отговорност като „баша“ на целия екипаж, присъщо на всеки морски капитан. Въпреки всичко обаче дисциплината оставаше здрава и никой не падна духом. Наистина един-двама от по-старите моряци изказаха желание да удавят страха си от смъртта в пиене, но Барнстейбъл извика да му подадат pistolетите с такъв тон, че тутакси уби всякакво подобно намерение. И макар, че смъртоносното оръжие остана да лежи непобутнато на шпила, където го сложи вестовоят, никой от верния екипаж на шхуната не се опита вече да прояви неподчинение. Напротив, всеки влагаше особено старание и в най-незначителната работа, която имаше да върши на кораба, и човек, незапознат с морските обичаи, би се учудил, че хора,

които в последните минути на живота си трябва да мислят за много повзвишени неща, се занимават с най-банални работи от своята професия. Навиват въжета, поправят и най-малките повреди, причинявани от вълните, които непрекъснато заливаха ниската палуба на „Ариел“ и всичко това вършеха с такава точност и методичност, сякаш корабът още се намираще в залива, напуснат неотдавна по принуда. Над безмълвния екипаж бе простряна властна ръка, но не от суетно желание да се поддържа някакъв привиден авторитетна да се запази единодействието, което в тоя момент единствено можеше да ги озари с лъча на надеждата.

– С това парцалче на маттата не можем да се движим напред в такава море – забеляза мрачно Барнстейбъл, обръщайки се към кормчията, който със скръстени ръце хладнокръвно балансираше по самия край на шканците, докато шхуната се мятеше бясно по вълните, готови да я погребат в дълбините си. Горкото ни корабче трепере като изплашено дете пред тия талази.

Том въздъхна тежко и поклати глава, преди да отговори:

– Ако бяхме запазили гротматтата си поне още един час, щяхме да успеем да излезем в открито море и да се отдалечим от плитчините. Но, при сегашното ни положение, сър, нито един простосмъртен не е в състояние да управлява кораб срещу вятъра. Шхуната се носи право към брега и ако бог не се смиле да спре тоя ураган, след по-малко от час ще се озовем сред буруните.

– Не ни остава нищо друго, освен да пуснем котва. Само така има надежда да се спасим.

Том се обърна към командира и отговори тържествено, с увереност, която човек придобива само от дълъг опит в моменти на голяма опасност:

– Дори да използваме най-тежката котва, пак няма да ни удържи при това вълнение, макар че корабчето ни е леко. В Северно море североизточният вятър спира чак когато се надуха, пък и бурята почва да отслабва едва при залез слънце. Тогава може да настъпи затишие, защото често ветровете от уважение към славата на небесата не смеят да им духат с всичка сила право в лицето!

– Ние трябва да изпълним дълга си пред родината и пред себе си – отвърна Барнстейбъл. Върви да приготвиш двете котви при носа и най-здравите въжета. Ще спуснем котвите една след друга и ако трябва, ще отпуснем двеста и четиридесет сажена въже. Така може да се измъкнем. Гледай всичко да бъде готово за спускане на котвата и отсичане на остатъка от маттата. Ще оставим вятъра да вие над гол корпус.

– Хм, да беше само вятърът, щяхме да изтраем, докато слънцето се скрие зад ония хълмове – каза кормчията. Но, кое въже може да удържи кораб, който почти непрекъснато е потопен във вода до фокмачтата?

Екипажът обаче изпълни покорно заповедта на своя командир, сякаш в отчаянието си не виждаше друг изход, освен да се подчини на неговата воля. След съответните приготовления двете котви и стопанкерът⁷⁷ бяха спуснати на дъното и в момента, когато „Ариел“ се обърна срещу вятъра, останките от дългите наклонени мачти рухнаха под ударите на бравдите. Тръсъкът от падащите реи, които се сипеха по палубата на кораба, изглежда, никак не вълнуваше моряците, претръпнали вече от мисълта за надвисналата опасност и те продължаваха в безнадеждно мълчание да разчистват отломките.

Всеки следеше с някакво трескаво любопитство отнасяните от вълните греди, за да види как ще се блъснат в скалите, намиращи се в тъй застрашителна близост до кораба. Но, дълго преди тези късове да бяха стигнали широката ивица пяна, побеснялата стихия, която ги бе подхванала, ги скри от погледа. Сега целият екипаж на „Ариел“ съзнаваше, че бе използвал последното си средство за спасение. И всеки път, когато шхуната се гмурнеше отчаяно и стремглаво във вълните, които заливаха нейния бак, на разтревожените моряци им се струваше, че котвите се отделят от дъното или въжето, което задържа шхуната, се къса с трясък нишка по нишка. И докато матросите се вълнуваха, окуражени от слабата надежда, породена от движенията на шхуната им, Дилън сновеше свободно по палубата. Никой не обръщаше внимание на блуждаещите му очи, тежкото му дишане и стиснатите ръце, защото екипажът мислеше само за спасяването на кораба. Но, когато той, пристъпяйки в някакво трескаво отчаяние подир отдръпващите се от палубата вълни, дръзна да се приближи до групата моряци, които бяха наобиколили кормчията и неговото оръдие, посрещнаха го мрачни, враждебни погледи, криещи заплаха, която той във вълнението си не можеше да долови.

– Ако не ти е омръзнал животът, макар че и на теб като на мене ти е останало малко да живееш – подхвърли Том, когато по едно време Дилън се завъртя край него, по-добре не припарвай до хората ни. А, ако искаш да разполагаш с няколко минути, за да направиш равностметка на делата си на тоя свят, преди да застанеш пред всевишния да чуеш какво е вписано в корабния дневник на небесата, съветвам те да не се отдалечаваш много от капитан Барнстейбъл или от мен.

77. Стопанкер – спомагателна котва, близо два пъти по-лека от главната. Б.пр.

– Обещавах ли да ме спасиш, ако корабът потъне? – провикна се Дилън, улавяйки се за тези първи доброжелателни думи, които чуваше, откакто бе отново пленен. О, ако направиш това, ще ти осигуря охолство и богатство до края на живота! Много често не изпълняваш обещанията си и бог ще те съди за това – възрази кормчията рязко, но без злоба. Ала не ми е в характера да вдигна ръка дори срещу кит, който вече изригва кръв.

Молбите на Дилън бяха прекъснати от страшен вик, нададен от моряците на бака и подхванат от рева на бурята, който го направи още по-зловещ. В същия миг шхуната, издигната върху гребена на една огромна вълна, легна на борд и се понесе към скалите като мехур по бързеите на водопад.

– Котвеното ни вече се е скъсало – каза Том с неизменното си хладнокръвие и примирение пред съдбата. Поне да се постарам да облекчим смъртта на „Ариел“!

Още не се бе доизказал, той грабна румпела⁷⁸ и насочи кораба така, че неминуемо щеше да забие нос в скалите.

За миг мрачното лице на Барнстейбъл се изкриви от остра душевна болка, но след малко той се съвзе и заговори бодро на своите моряци:

– Кураж и спокойствие, момчета! Все още има надежда да се спасите – ние газим малко и ще успеем да се приближим до скалите. Пък и водата вече спада. Пригответе лодките и не падайте духом.

Тези думи сякаш съживиха вцепенения екипаж на велбота. Малката лодка бе спусната бързо във водата, гребците наскачаха в нея и я подкараха по разпенените вълни, като се стараеха с яките си мишци да я държат по-далеч от борда на шхуната. С настойчиви викове те подканяха кормчията да се присъедини към тях, но Том само клатеше глава, без да отговори нищо и продължаваше да стиска румпела, приковал очи във водния хаос, който приближаваха. В това време започна спускането на втората лодка, по-голяма от велбота и в суетнята и залисията моряците сякаш не забелязваха страхотиите, които ги заобикаляха. Но, силният дрезгав вик на кормчията: „Пази се! Дръж се здраво!“ – ги накара да прекъснат работата си и в тоя миг вълната, която бе подхванала „Ариел“, се стопи и той заседна здраво на камъните. Сътресението беше тъй силно, че повали всички, които бяха пренебрегнали предупреждението и целият кораб се затресе като живо същество в предсмъртна

78. Румпел – хоризонтален лост за управление кормилото на кораб. Б.пр.

агония. За миг по-неопитните матроси помислиха, че опасността е преминала. Но, първата вълна бе последвана от втора, също тъй висока, която повдигна кораба и го запокити още по-навътре между скалите, а гребенът ѝ се преметна през кърмата и с неудържима ярост помете палубата. Моряците потрепераха, като видяха как вълната подхвана спуснатата от тях лодка и я захвърли върху камъните, а когато водата се отдръпна, не се виждаха дори отломки. Но, първите вълни бяха поставили „Ариел“ в положение, което до известна степен го предпазваше от присъпя на следващите.

– Спасявайте се, момчета, спасявайте се! – извика Барнстейбъл, когато моментът на страшна неизвестност премина. Велботът е все още на ваше разположение. С него ще можете поне да се приближите до брега. Скачайте, момчета! Бог да ви е нщ помощ, бог да ви е на помощ! Вие бяхте честни и верни моряци и вярвам, че господ няма да ви остави. Тръгвайте, приятели мои, докато има затишие. Моряците наскачаха един през друг в малката лодка, която едва не потъна от прекомерния товар. Но, когато се огледаха, видяха, че Барнстейбъл, Мери и кормчията още стояха на палубата на „Ариел“. Командирът, потънал в горчиви мисли, крачеше напред-назад по мократа палуба на шхуната, а гардемаринът, вървейки по стъпките му, напразно го увещавахе да напусне обречения кораб. Дилън няколко пъти се приближи до борда, където лодката още се бавеше, но мрачните лица на моряците все го прогонваха и той се отдръпваше отчаян. Том бе седнал в основата на бушприта, все тъй в позата на човек, спокойно примирен със съдбата и в отговор на повторните силни викове на другарите си само махаше с ръка към брега.

– Послушайте ме, мистър Барнстейбъл! – умоляваше юношата със сълзи на очи. Ако не заради мен или заради себе си, или от страх пред бога, то поне от любов към моята братовчедка Кетрин качете се на лодката!

Младият лейтенант прекъсна неспокойната си разходка и погледна колебливо към скалите, но след миг погледът му се спря на останките на кораба и той отговори:

– За нищо на света, момче, за нищо на света! Ако часът ми е ударил, ще посрещна безстрашно участта си.

– Послушайте моряците, уважаеми сър! Те викат, че няма да тръгнат без вас, а велботът може всеки момент да се разбие в шхуната.

Барнстейбъл посочи лодката и като заповяда на гардемарина да слезе в нея, мълчаливо се извърна.

– Е, добре – каза Мери решително, щом е редно лейтенантът да не

напуща потъващия кораб, редно е и гардемаринът да остане!... Отблъсвайте, момчета! Аз оставам с мистър Барнстейбъл на „Ариел“.

– Младежо, твоят живот ми е поверен и аз отговарям за него – рече командирът, като вдигна съпротивяващия се юноша и го прехвърли в ръцете на моряците. Отблъсвайте и бог да ви закриля. И без туй лодката е така претоварена, че се съмнявам дали ще може да стигне благополучно брега.

Но, моряците още се бавеха, защото видяха, че кормчията закрочи с твърда стъпка по палубата, и помислиха, че е решил да тръгне с тях и да накара лейтенанта да стори същото. Но, Том чисто и просто последва примера на своя командир, като неочаквано го сграбчи в мощните си обятия и с неудържима сила го преметна през фалшборда. В същия миг улови въжето, с което лодката беше привързана за шхуната, вдигна огромните си ръце високо във въздуха и се провикна така, че заглуши бурята:

– Да бъде тъй, както е рекъл господ! Пред очите ми бе закована първата дъска на „Ариел“ и искам да видя как ще бъде откъртена. А, след това не желая да живея повече.

Но, не бе успял да произнесе и половината от тия думи, когато вълните отнесоха другарите му толкова надалеч, че престанаха да го чуват. Велботът вече не можеше да бъде управляван поради прекомерния си товар и яростта на прибой. И когато се вдигна върху белия гребен на една вълна, Том видя за последен път любимата си лодчица. След това велботътпотъна във вдлъбнатината между вълните и няколко секунди по-късно останките му се разбиха на трески в крайбрежните скали. Кормчията стоеше неподвижен до борда, откъдето бе отвързал въжето на лодката и гледаше как от време на време над морските талази изплуваха глави и ръце. Едни с мощни, добре насочени движения се мъчеха да стигнат песъчливия бряг, който започна да се очертава, когато водата спадна, а другите се мятаха бясно в безпомощно отчаяние. Честният стар моряк нададе радостен вик, като видя, че Барнстейбъл се измъкна от прибой, изнасяйки безчувствения Мери на пясъка, където скоро един по един наизскачаха, мокри и изнемощели, няколко моряци. Още няколко души от екипажа се озоваха по тоя начин благополучно на брега, но когато Том се върна отново на мястото си при бушприта, не можеше да откъсне скръбния си поглед от безжизнените тела, които вълните извърляха на други места по скалите с такава сила, че скоро загубиха почти всякакъв човешки образ.

Сега само Дилън и кормчията бяха останали на своя страшен пост. Юристът, неволен свидетел на току-що описаната сцена, бе изпаднал в някакво тъпо отчаяние. Но, когато смразената му от ужас кръв се раздвижи отново в жилите, той допълзя до Том с онова егоистично чувство, което прави дори безнадеждното страдание по-поносимо, когато се споделя с друг.

– Щом настъпи отливът – каза той с глас, който издаваше агонията на страха, макар че думите изразяваха възкръсналата надежда, ще успеем да се измъкнем на сухо.

– Само Христос е можел да ходи по водата като по палуба – отвърна кормчията и само човек, надарен с неговата сила, е способен да премине по тези скали до пясъчната ивица. Старият моряк помълча и като погледна спътника си със смесица от презрение и съчувствие, добави благоговейно: – Ако си бе спомнял по-често за него в хубаво време, нямаше да бъдеш толкова жалък в тая буря.

– Мислиш ли, че опасността е все още голяма? – запита Дилън.

– Голяма е за тия, които имат причина да се боят от смъртта ... Но, слушай! Чуваш ли тоя глух шум под нас?

– Това е вятърът, който се блъска в кораба!

– Не, самият кораб е – произнесе мрачно кормчията. Горкият, това са неговите предсмъртни стенания. Водата кърти палубите му и след няколко минути най-красивият кораб, който е порил вълните, ще стане на такива трески, каквито са хвърчели, когато са го строили.

– Тогава защо остана тук? – извика обезумелият Дилън.

– За да умра в ковчега си, както ми е писано от бога – отговори Том. Тези вълни са за мен това, което сушата е за теб. Роден съм сред тях и винаги съм искал да ми бъдат гроб.

– Но, аз ... аз ... – завика Дилън, аз не искам да умра! Не бива да умра!... Няма да умра!

– Нещастнико! – промърмори събеседникът му. Ти трябва да умреш като всички нас. Когато удари часът на смъртната вахта, никой не може да се скрие.

– Мога да плувам – продължи Дилън, втурвайки се с отчаяна решителност км борда на загиващия кораб. Няма ли тук поне някоя дъска или въже, които да взема със себе си?

– Не. Всичко е отрязано или отнесено от морето. Ако си намислил да се бориш за живота си, вземи със себе си смело сърце и чиста съвест, а за останалото се уповавай на бога!

– Бога! – повтори Дилън, обезумял от страх. Аз не познавам,

никакъв бог! И няма бог, който да ме познава!

– Млъкни! – срязва го кормчията с такъв гръмовит глас, като че изрева самата стихия. Млъкни, богохулнико!

Тежкото скърцане на разтърсвания от вълните дървен корпус на „Ариел“ в тоя момент още повече засили суматохата в душата на Дилън и той се хвърли във водата с главата надолу.

Вълните, изтласквани на брега от прибоя, се връщаха обратно в морето, където срещаха нови вълни и образуваха на няколко места водовъртежи. Дилън несъзнателно се бе хвърлил точно в един от тия водовъртежи, образувани от скалите, на които бе заседнала шхуната, и наричани от моряците „обратно течение“. И когато вълните го отнесоха на известно разстояние от разбития кораб, посрещна го обратното течение, което въпреки отчаяните си усилия той не можа да преодолее. Лек и силен, той плуваше добре, ето защо борбата беше тежка и дълга. Брегът му се виждаше близък и достижим, затова продължаваше да напряга всички сили, без обаче да напредне нито стъпка. Старият моряк, който отначало следеше движенията му с пълно безразличие, мигновено разбра колко е опасно положението, му и забравяйки собствената си участ, закрепва тъй силно, че гласът му прелетя над борещия се нещастник и стигна до ушите на другарите му, които бяха вече слезли на брега:

– Дръж по-наляво! Измъкни се от обратното течение! Дръж южна посока!

Дилън чу тоя вик, но съзнанието му беше толкова помътено от ужас, че не можеше да разбере думите. Обаче инстинктивно се подчини на тоя зов и постепенно промени посоката, докато се озова пак с лице към кораба. Течението го понесе диагонално на скалите и отново го вкара във водовъртеж, където трябваше да се бори само с вълните, отслабени значително от преградата, която образуваха останките на шхуната. Той продължаваше да се държи в това положение, но вече нямаше сили да противостои на течението. Том потърси с очи въже, но всичко беше отнесено с мачтите или завлечено от вълните. В тоя миг на безизходност очите му срещнаха отчаяния поглед на Дилън и макар, че винаги се бе отличавал с хладнокръвие и беше свикнал на всякакви страхотии, този път старият моряк неволно закри очите си с ръка, за да не вижда тоя безнадежден поглед. А, когато след малко свали вкочанената си ръка, видя, че клетникът лека-полека потъваше в морето, продължавайки да се бори, като се мъчеше с отмерени, но напразни движения на ръцете и краката да стигне разбитата шхуна и да спаси живота си, тъй опозорен в часовете на изпитание.

– Скоро ще познае бога и ще се убеди, че бог го познава! – промърмори кормчията.

Думите бяха още на устата му, когато мощна вълна се стовари върху „Ариел“, разтърси го издъно, натроши гредите и дъските му и понесе отломките им към скалите заедно с тялото на простодушния кормчия.

ГЛАВА XXV

Да си спомним в тоя час тия,
 що далеч от нас,
 в дълбините морски спят край Елсинор!

Кембъл Дълги и тягостни се сториха на Барнстейбъл часовете, докато отливът се отдръпне от песъчливия бряг и му даде възможност да търси телата на загиналите си другари. Някои от тях бяха изтръгнати от дивата ярост на вълните и след като оцелелите с прискърбие се убедиха, че животът в тях е угаснал, заровиха ги един по един с почести в гробовете, изкопани до самия край на стихията, сред която бяха прекарвали дните си. Но, най-известният и най-обичаният все още не беше намерен и лейтенантът обхождаше с припряна крачка широката ивица, останала сега между подножието на скалите и бушуващия океан, и с трескави очи оглеждаше отломките на кораба, които морето продължаваше да изхвърля на брега. Той намери всички живи и мъртви от тия, които бяха останали до последния момент на „Ариел“, само двама липсваха. Освен себе си и Мери можа да преброи още дванайсет оцелели, а малко повече от половин дузина бяха вече погребани. Точно толкова беше общият брой на хората, доверили живота си на крехкия велбот.

– Не ми разправяй, момче, че не може да се е спасил – каза Барнстейбъл с дълбоко вълнение, напразно скривано от разтревожения младеж, който най-последно реши, че няма смисъл да следва стъпките на угрижения си командир по пясъчната ивица. Колко пъти моряци са били намирани сред океана върху отломки от разбития кораб, и то много дни след неговата гибел! Както сам виждаш, спадащата вода изхвърля чак дотук дъски от шхуната, а до мястото на корабокрушението има повече от две мили. Съгледвачът ни още ли не е дал знак от върха на скалите, че го е забелязал!

– Не, сър, не. Никога вече няма да го видим. Матросите казват, че той винаги е смятал за грях да напусне потъващ кораб и че нито един път в живота си не е заплувал към брега, за да спаси живота си, макар и да се знае, че веднъж, когато кит преобърнал лодката му, цял час се държал над водата. Бог ми е свидетел, сър, додаде юношата, обървайки крадешком една сълза, че обичах Том Кофин повече от всеки друг моряк! Вие рядко сте се качвали на фрегатата, но когато Том слезеше при

нас в кубрика, винаги го наобикаляхме да слушаме безкрайните му разкази и да се посмеем с него. Всички го обичахме, мистър Барнстейбъл, но любовта не може да възкреси мъртвите.

– Зная, зная – отвърна Барнстейбъл с дрезгав глас, който издаваше дълбокото му вълнение. Не съм толкова глупав да вярвам в невъзможното, но докато все още има надежда да е жив, няма да оставя бедния Том Кофин да го сповети такава страшна участ. Представи си, момче, в тоя момент той може да ни гледа и да моли своя творец да насочи очите ни към него; сигурно е така, защото Том често се молеше, макар и да го правеше по време на вахта, мълчаливо и изправен с цял ръст.

– Ако е държал толкова на живота си – забеляза гардемаринът, щял е по-енергично да се бори за него.

Барнстейбъл, който крачеше бързо назад-напред, изведнъж се спря и изгледа укорително събеседника си. Но, тъкмо се готвеше да му отговори, изведнъж чу виковете на матросите и като се обърна, видя, че всички тичат покрай брега, махайки възбудено към някаква точка сред морето. Лейтенантът и Мери се завтекоха и когато стигнаха до матросите, различиха ясно някаква човешка фигура, понесена от вълните, над които се издигаше от време на време, навлизайки вече в крайбрежните буруни. Едва успяха да забележат това, и една тежка вълна подхвана безжизненото тяло, изхвърли го на пясъка и го остави там, след което се оттегли.

– Това е моят кормчия! – извика Барнстейбъл, втурвайки се към мястото. Но, като съзря чертите на лицето, изведнъж се спря и мина известно време, докато се съвземе и можа да възкликне с ужас. Кой е тоя нещастник, момче? Лицето му не е обезобразено, ала погледни очите! Сякаш ще изскочат от орбитите и гледат тъй безумно, все едно че собственикът им е още жив ... А, ръцете са разперени по такъв начин, като че продължават да се борят с вълните!

– Йон, Йон! – закрепяха моряците в диво изстъпление, пристъпвайки един по един към трупа. Да изхвърлим тоя леш в морето! Да го дадем на акулите! Нека разправя дивотиите си в щипците на раците!

Барнстейбъл се бе отвърнал с погнуса от тази противна гледка, но като разбра, че тия, които бяха оцелели от екипажа му, се готвят да излеят безсилната си злоба върху един безжизнен труп, извика с властен глас, който все още внушаваше респект:

– Назад, назад, ви казвам! Нима ще опетните честта си на мъже и моряци, като отмъстите на тоя, когото бог вече е наказал? Без да каже нито дума повече, той посочи многозначително към земята и бавно се

отдалечи.

– Заровете го в пясъка, момчета – каза Мери, когато командирът се бе поотдръпнал настрана. Следващият прилив ще го изрови и отнесе.

Докато матросите изпълняваха заповедта му, гардемаринът се присъедини към капитана, който продължаваше да се разхожда по брега, като от време на време се спираше и хвърляше тревожен поглед към морето, а после отново почваше да крачи тъй бързо, че младият му спътник едва го настигаше. След още два часа напразни усилия обаче всякакви опити да бъде намерено тялото на изчезналия кормчия бяха прекратени, защото морето никога не е връщало трупа на човек, който упорито е търсил смъртта си в него.

– Слънцето вече се скрива зад скалите – каза лейтенантът, отпущайки се на един камък. Скоро ще трябва да поставяме часови. Но, какво да пазим, момче, когато прибоят и тия скали не ни оставиха дори една здрава дъска, на която, да прислоним глава през нощта.

– Нашите хора са събрали по брега много неща, изхвърлени от морето – отвърна младежът. Намерили са оръжие, с което можем да се защитим, и провизии, за да си подкрепим силите, които ще ни трябват, когато стане нужда да използваме това оръжие.

– А кой ще бъде нашият противник? – запита горчиво Барнстейбъл. Ще нарамим десетина пики и где превземем Англия на абордаж ли?

– Може да не наложим контрибуция на целия английски остров – продължи младежът, следейки внимателно изражението в очите на командира, но все още ще се намери работа за нас, докато фрегатата прати тендера да ни вземе. Надявам се, сър, че не смятате положението ни за толкова отчаяно, та да се предадем в плен.

– В плен?! – възкликна лейтенантът. Не, не, момче, още не сме стигнали дотам! Трябва да призная, Англия успя да унищожи моята шхуна, но не можа да придобие никакво друго преимущество над нас. Какво корабче си имаме, Мери! Леко, подвижно съчетание, което рядко можеш да намериш между носа и кърмата на к един кораб! Спомняш ли си, приятелю, когато изпреварих фрегатата на излизане от Чесапикския залив? Винаги мога да направя това при спокойно море и попътен вятър. Но, крехко създание беше нашата шхуна! Крехко създание, момче, затова не можа да издържи.

– И по-здрав кораб би станал на трески там, където загина шхуната ни, отвърна гардемаринът.

– Да, изпитанието не беше по силите й. Не можехме и да очакваме, че ще остане здрава и читава на такова скалисто ложе. Аз я обичах,

Мери, много я обичах! Тя ми беше първият кораб, който командувах и всеки планшир, всеки болт на прекрасното й тяло ми беше познат и скъп!

– Според мен, сър, съвсем естествено е моряк да обича такава създание от дърво и желязо, с което е плавал над морската бездна толкова дни и нощи, забеляза младежът. Така и бащата обича чедата си.

– Точно така, точно така и дори повече! – възкликна Барнстейбъл, задъхвайки се от вълнение. Той стисна здраво нежната ръка на Мери и продължи с глас, на който бушуващите в душата му чувства придаваха все по-голяма сила. – И все пак, момче, човек не може да обича собственото си творение така, както обича тварите божии. Не може да се отнася към кораба си така, както се отнася към другарите си. Аз плавах с Том още когато бях на твоите години. Тогава всичко ми се виждаше весело и леко и както често казваше той, не знаех нищо и от нищо не се страхувах. По това време бях избягал от стария си баща и добрата си майка и Том направи за мен това, което никой родител не би могъл да направи при моето положение – стана ми баща и майка в морето! По цели часове, дни, дори месеци ме учеше на тънкостите на нашата професия, а после, когато възмъжах, ме следваше от кораб на кораб, от море на море и ме пусна едва когато умря там, където трябваше да умра аз, защото се срамуваше да изостави клетия „Ариел“ в съдбоносния час!

– Не, не, не виновни бяха суеверието и гордостта му! – прекъсна го Мери.

Но, като забеляза, че Барнстейбъл е затулил лицето си с ръце, сякаш да скрие вълнението си, юношата не каза нищо повече, а само седеше и гледаше с уважение лейтенанта, който напразно се мъчеше да подтисне чувствата си. И Мери сам се разтрепера от жалост, като виждаше как Барнстейбъл цял се тресе, а когато съгледа едрите сълзи, които се процеждаха през пръстите на командира и капеха по пясъка в нозете му, гардемаринът почувствува не по-малко облекчение от самия лейтенант.

След сълзите настъпи силен изблик на чувства, рядко проявявай в зряла възраст. Когато обаче обзема човек, който мъжествено и благородно се бори с превратностите на съдбата, той събаря и помита като буен поток всички изкуствени прегради, създадени от обичаите и образованието, за да запазят мъжката гордост. В минути на опасност, Мери винаги се бе вслушвал с дълбоко уважение в строгия и властен глас на своя командир, а в минути на безгрижно веселие го бе привличала неговата доброта и сърдечност. Ала сега, когато седеше безмълвно и наблюдаваше своя командир, той изпитваше чувство, граничещо с

благоговение. Дълга и жестока беше душевната борба в гърдите на Барнстейбъл, ала най-после вълнението се смени със спокойствие. Когато стана от камъка и махна ръце от лицето си, погледът му пак беше суров и горд, а челото леко намръщено и заговори с толкова рязък глас, че стресна събеседника си:

– Да вървим, сър. Защо трябва да стоим тук със скръстени ръце? Тия клетници чакат от нас съвет и напътствия какво да правят в това критично положение. Хайде да тръгваме, мистър Мери. Сега не е време да рисуваш с кортика⁷⁹ по пясъка. Скоро ще настъпи приливът и ще бъдем щастливи, ако успеем да подслоним главите си в някоя от пещерите между тия скали. Да се размърдаме, сър, докато още слънцето не е залязло – трябва да си набавим храна и оръжие, за да подкрепим силите си и да не позволяваме на неприятеля да се приближи, преди да излезем отново в море.

Младият човек, който поради неопитност още не познаваше обрците в човешката душа, се учуди на това тъй неочаквано напомняне за служебния му дълг, но стана и тръгна подир Барнстейбъл към групата моряци, разположили се малко по-надалеч. Лейтенантът, моментално почувствувал, че с резкостта си бе обидил несправедливо гардемарина, забави крачка и заговори по-меко, преминавайки бързо към обичайната непринудена беседа, но в тона му все още се долавяше тъга, която само времето можеше напълно да разпръсне:

– Не ни провървя, мистър Мери, но не бива да се отчайваме. Виждам, че нашите момчета са събрали много провизии, а с помощта на оръжието си лесно ще можем да завладеем някое по-малко неприятелско корабче и когато бурята утихне, да се доберем до фрегатата. Ала за сега трябва да се крием, иначе червените мундири ще се нахвърлят върху нас като акули върху корабокрушенци. Ах, горката ни шхуна. Мери! По целия бряг няма да видиш две нейни дъски, които да се държат една за друга.

Гардемаринът не пожела да продължи щекотливата тема за техния кораб, а само подхвана благоразумно последната мисъл на своя командир.

– На известно разстояние южно от нас, където в морето се влива едно поточе, има малка клисура – каза той. Може да се притулим там или в гората над нея, докато успеем да разучим брега и да пленим някой кораб, който да ни измъкне оттук.

79. Кортик – къс и тесен нож, който носят офицерите от военноморския флот. Б пр.

– По-добре да почакаме до сутринта, а после да превземем оная проклетата батарея, дето откъсна най-хубавата мачта на бедния „Ариел“! – предложи лейтенантът. Това не е трудно, момче и ще можем да се задържим там, докато дойдат „Бързи“ и фрегатата.

– Щом предпочитате да шурмувате укрепления, вместо да завземате кораби на абордаж, мистър Барнстейбъл, точно на пътя ни има една каменна крепост. Видях я през мъглата, когато се качих на скалите да поставя часовой, та ...

– Та какво, момче? Говори, не бой се. Сега можем свободно да се съвещаваме.

– Знаете ли, сър, гарнизонът може да не е изцяло враждебен към нас. Бихме могли да освободим мистър Грифит и капитан Менюъл и освен това ...

– Какво освен това, сър?

– Може да успее да се види с моите братовчедки Сесилия и Кетрин.

При тези думи лицето на Барнстейбъл се оживи и когато отговори, в гласа му отново се долавяше присъщата жизнерадост:

– Да, не е зле да завземем тази крепост! А, освобождаването на нашите другари и на морските пехотинци е вече въпрос на военно изкуство. Ех, момче, всичко останало ще бъде от лесно по-лесно, все едно да плениш цяла търговска флотилия, след като си унищожил нейния конвой.

– Струва ми се, сър, че ако превземем манастира, полковник Хауард сам ще се предаде.

– Както и поверениците на полковник Хауард! В твоя план, мистър Мери, има известен разум, затова добре ще го обмисля. Ала ето ги нашите клетки матроси. Да им кажем няколко ободрителни думи, сър, та да ги окуражим за предстоящата работа.

Барнстейбъл и гардемаринът се приближиха до своите другари по съдба и им заговориха с оня началнически тон, който е общо приет във флота между старши и младши по чин, но същевременно с мекота и добродушие, налагани може би от критичното им положение. След като хапна от провизиите, събрани между останките, все още пръснати на повече от една миля по брега, лейтенантът заповяда на матросите да се вържат, с каквото могат, и да вземат храна за още едно денонощие от запасите, останали от шхуната. Тези разпореджания бяха изпълнени бързо и цялата група, предвождана от Барнстейбъл и Мери, тръгна покрай канарите да търси клисурата, по която поточето се вливаше в океана. Лошото време и усамоте-ността на мястото прикриваха малкия

отряд, който вървеше към целта си, без да спазва нужната предпазливост, макар че при други обстоятелства това би могло да бъде фатално. Когато влязоха в дълбокия пролом, Барнстейбъл спря и се изкачи почти до ръба на урвата, която се спущаше стръмно от едната страна, за да огледа внимателно и за последен път морето. Когато погледът му се плъзна бавно от северния до южния край на хоризонта, на лицето му се изписа безнадеждно отчаяние и лейтенантът вече се готвеше да продължи неохотно срещу течението на ручея, но в тоя миг младежът, който не се отделяше от него, нададе радостен вик:

– Ура, платно в морето! Сигурно е фрегатата!

– Платно?! – повтори командирът. Какво търси платно там в такава буря? Нима и други безумни смелчаци са изпаднали в беда като нас?

– Гледайте надясно, към върха на скалата откъм наветрената страна! – извика младежът. Сега се загуби ... Ето, слънцето го освети! Платно е, сър, ако може да се вдигне платно при такъв ураган!

– Виждам това, което сочиш – отвърна Барнстейбъл, – ала ми се струва, че е просто чайка, която се рее над вълните!. Но, не. Ето, че се издига и наистина прилича на издут от вятъра марсел. Подайте ми далекогледа, момчета. Тук се навърта някакъв кораб. Току виж, че се оказал приятел.

Мери изчака с присъщо на годините си нетърпение резултата от наблюденията на лейтенанта и побърза да запита:

– Можахте ли да го познаете, сър? Нашият кораб ли е, или тендерът?

– Изглежда, че още имаме известна надежда, момче – отговори Барнстейбъл, като сгъна далекогледа. Това е кораб, който е легнал в дрейф с гротмарсела. Ако не беше опасно да се показваме от върха на тия скали, лесно щяхме да разберем по корпуса му какъв е. Но, рангоутът ми се струва познат, макар че от време на време вълните скриват марсела и се виждат само голи мачти със спуснати брамстенги⁸⁰.

– Заклевам се – засмя се Мери, доволен от своята наблюдателност, благодарение на която бяха открили кораба, че капитан Мънсън никога няма да вдигне стенгите, ако са без платна. Спомням си една вечер, когато се бяхме събрали около шпила, мистър Грифит подхвърли малко ядовито, че според него следващата заповед ще бъде да се прибере бушпритът и платната по всички долни мачти!

– Да, да, Грифит е занесен и понякога витае из мъглата на

80. Брамстенга – вторб коляно на мачтата отдолу. Б.пр.

собствените си мисли – забеляза Барнстейбъл, а капитанът, изглежда, не е бил на себе си. Но, сега като че ли се е вразумил. Сигурно през цялото време е държал кораба в открито море, иначе нямаше да бъде там, където е в момента. Предполагам, старият си е спомнил, че някои от офицерите и моряците му се намират на тоя проклет бряг. Чудесно, Мери! Ако завземем манастира, ще имаме къде да приберем пленниците.

– Трябва да потърпим до сутринта – предупреди младежът, защото никоя лодка не би се опитала да приближи брега при такова бурно море.

– Няма и да се опита, защото най-добрият кораб, плавал досега, потъна сред тия буруни! Но, вятърът отслабва и до сутринта морето ще се успокои. Да отидем да потърсим по-удобно място за пренощуване на нашите клетки момчета.

Двамата офицери се спуснаха от скалите и отново поведоха другарите си из дълбоката и тясна клисура, докато постепенно по нагорницето стигнаха гъста гора, разположена наравно с околната местност.

– Тук наблизо трябва да има развалини, ако не бъркам посоките и разстоянието, каза Барнстейбъл. Имам у себе си карта, на която е отбелязан този ориентир.

Лейтенантът се извърна, за да избегне лукавия поглед на гар-демарина, който попита с хитра усмивка:

– Дали я е изработил човек, който познава добре тоя бряг, сър, или я е нарисувал за упражнение някой ученик, както момичетата рисуват модели за бродиране?

– Хайде, хайде, малкият, не ставай модел на нахалството! По-добре погледни напред. Виждаш ли някакво изоставено жилище?

– Да, сър, виждам пред нас куп камъни, плесенянали и разнебитени като войнишка казарма. Това ли търсите?

– А, едно време тук е имало цял град! Ако тия развалини бяха в Америка, сигурно щяхме да ги наречем град и да им назначим кмет, общински съветници и съдия. Фенъл хол⁸¹ би се побрал цял в някоя от тия килии.

С тези шеговити думи – защото Барнстейбъл не искаше хората му да забележат промененото му настроение, се приближиха до полуразрушените стени, които се бяха оказали толкова ненадеждно убежище за отряда на Грифит.

След кратък оглед уморените моряци се настанаха в едно от

81. Фенъл хол – сграда в Бостън, построена в 1742 г., където се помещавали градският пазар и залата, в която преди войната за независимост на Щатите ставали патриотични събрания. Б.пр.

порутените помещения на почивка, от която бяха лишени досега поради страшните събития от предишната нощ.

Барнстейбъл почака, докато силното хъркане на матросите го убеди, че са заспали, после събуди капналия за сън юноша, който вече се унасяше в дрямка, и му даде знак да го последва. Меристана и двамата се измъкнаха на пръсти от помещението, навлизайки все по-навътре в мрачните лабиринти на развалините.

ГЛАВА XXVI

Меркурий, разрешавам ти да бъдеш отново Сози.

Драйдън

Трябва да оставим двамата търсачи на приключения да се провират смело между каменните купчини и пропуканите, сводове на развалините, за да заведем читателя по същото време На по-уютно място – между стените на манастира, където, както знаем, бяхме оставили Бъроуклиф в твърде неудобно положение. Но, докато Земята бе извършила почти едно пълно завъртане около оста си, тук се случиха някои събития, които помогнаха на капитана да се освободи от своя затвор. И никой не би повярвал, че джентълменът, който се бе разположил сега на гостоприемната трапези на полковник Хауард с безгрижна и усмихната физиономия и тъй старателно напрягаше дъвкателните си органи над лакомите блюда, доскоро бе лишен в продължение на цели четири часа от тия блага на природата, тъй като между челюстите му стоеше запъхната дръжката на собствената му сабя. Ала Бъроуклиф не само заемаше отново обичайното си място, но и със своето неизменно хладнокръвие поддържаше заслужената си слава на сътрапезник и сегиз-тогиз по суровото му лице на воин пробягваше лека усмивка, която показваше, че гледа на премеждието си откъм хумористичната му страна.

До него седеше млад човек в тъмносиня моряшка куртка с белоснежна ленена яка, която контрастиреше рязко с черната копринена кърпа, вързана с преднамерена небрежност около врата. По изисканото държане, което контрастиреше още по-силно с простото му облекло, читателят ще познае Грифит. Пленникът проявяваше много по-малко пристрастие към яденето, отколкото съседът му, но си даваше вид, че удостоверява трапезата със своето внимание, за да успокои зачервената от смущение девойка, която бе заела мястото на домакинята. Дяволитите очи на Кетрин Плаудън блестяха до смиреното лице на Елис Дънскоум и от време на време се приковаваха с насмешлив интерес в капитан Менюъл, който бе седнал точно отсреща в изправена и скована поза. Столът, поставен за Дилън, беше, разбира се, празен.

– Значи, Бъроуклиф – провикна се полковник Хауард весело и добродушно, което показваше, че гошавката протича в дружба и сговор, този морски вълк те е оставил да хапеш устните си от яд!

– Остави ме да хапя држката на сабята си – отвърна невъзмутимият офицер-вербовчик. Господа, не зная как награждава вашият Конгрес военните подвизи, но ако тоя юнак беше в моята рота, след една седмица щеше да получи алебард. Няма да му предложи шпори, защото не знае за какво служат.

Грифит се усмихна и с мълчалив поклон поблагодари на Бъруклиф за щедрия комплимент, но Менюъл отговори вместо него:

– Като се има пред вид подготовката на тоя човек, той се е държал, както трябва, сър. Но, един добре обучен войник не само взема пленници, а се и грижи да не избягат.

– Виждам, добри ми приятелю, че вие все мислите за размяна на военнопленници – забеляза Бъруклиф добродушно. Да напълним чашите, сър, и с позволение на дамите да прием за скорошното възстановяване на правата на двете страни – *quo ante bellum*⁸²!

– От все сърце! – възкликна полковникът. Сесилия и мис Кетрин също ще пият с нас, нали мои прекрасни повереници? Мистър Грифит, аз ценя вашето предложение, което ще възвърне не само свободата ви, но и моя родственик мистър Кристофър Дилън. Кит добре е скроил своя план, нали, Бъруклиф? Гениално го е намислил, но превратностите на войната са му попречили да го изпълни успешно. И все пак за мен все още си остава дълбока и необяснима тайна как така Кит е бил изведен от манастира без много шум и без да вдигне тревога.

– Кристофър е човек, който разбира добре и силата на красноречието и мъдростта на мълчанието – отвърна Бъруклиф. Когато е учил право, сигурно е разбрал, че понякога се налага да се действа *sub silentio*⁸³. Вие се усмихвате на моя латински, мис Плаудън, но знаете ли, че откакто живея в монашеската обител, непрекъснато полагам усилия да разширя скромните си познания в тази област? Аха, продължавате да ми се смеете! аз си послужих с тоя език, защото мълчанието е тема, която не се нрави на дамите.

Кетрин не обърна внимание на леката ирония, която се долавяше в гласа на капитана. Тя беше унесена в някакви свои мисли, които след малко я накараха да се размее тъй силно, че тъмните ѝ очи засвяткаха от удоволствие. Този път Сесилия не си придаде строг и сериозен вид, с който понякога се опитваше да обуздае неуместната според нея веселост на своята братовчедка и Грифит, поглеждайки ту едната, ту другата

82. Както преди войната (лат.). Б.пр.

83. Тихомълком (лат.). Б.пр.

девойка, с учудване забеляза дори на обикновено студеното лице на Елис Дънскоум съдържана усмивка. Но, Кетрин успя бързо да подгисне смеха си и с комична важност отговори на забележката на капитана:

– Чувала съм, че в мореплаването се прилага тъй наречената буксировка, но трябва да запитам мистър Грифит правилно ли си служи с този термин.

– Дори цял живот да изучавахте морската терминология, едва ли сяхте да се изразявате толкова точно – отвърна младият морски офицер и погледна девойката така, че тя почервенея до ушите.

– Струва ми се, сър, че вашият занаят не е чак дотам труден за изучаване. Но, често ли си служите с тази буксировка, както казва капитан Бъроуклиф ... пардон, както казват монасите – *sub silentio*?

– Пощадете ме, прекрасна лейди – възкликна капитанът и ще заключим с вас споразумение, изгодно и за двама ни. Вие ще ми простите за моя латински, а аз ще подгисна подозренията си.

– Подозрения, сър, е дума, която всяка дама трябва да отхвърли.

– А за мен като войник това е предизвикателство, което не мога да приема. Затова ще трябва да говоря на английски, макар че светите писания са ми постоянни спътници. Предполагам, че мис Плаудън ще може да ни обясни как мистър Кристофър Дилън е потеглил отгук.

Вместо отговор, девойката избухна както преди в силен смях, който дълго не стихна.

– Какво става? – намеси се полковникът. Позволете ми да ви кажа, мис Плаудън, че вашата веселост ми се вижда твърде странна! Надявам се, че не сте обидили с нещо моя роднина! Мистър Грифит, според нашите условия размяната може да стане само ако и двете страни са били третираны еднакво добре!

– Ако мистър Дилън може да се оплаче само от това, че е разсмял мис Плаудън, трябва да се смята за щастливец.

– Не зная, сър. Вярвам, че не съм забравил задълженията си към гостите си, господа! Но, вие влязохте в моя дом като врагове на нашия крал.

– Но, не и на полковник Хауард, сър.

– Не виждам никаква разлика, мистър Грифит. Крал Джордж или полковник Хауард, полковник Хауард или крал Джордж, това е все едно. Чувствата ни, благополучието ни, съдбата ни са едни и същи, въпреки огромното неравенство, което провидението е установило между краля и неговия народ! И нямам никакво друго желание, освен да деля на

почтително разстояние, разбира се всички радости и скърби на моя суверен!

– Вярвам, че нашето женско лекомислие не ви пречи да изпълните желанието си, уважаеми сър – каза Сесилия, като стана. Но, ето че идва човек, който ще насочи мислите ни към нещо по-важно от нашите тоалети.

Полковник Хауард, който обичаше и уважаваше племенницата си, от учтивост отложи забележките си за други път, а Кетрин, скачайки с детска палавост от стола, притича до братовчедката си, която в това време се разправяше със слугата. Той бе съобщил, че е дошъл един от ония амбулантни търговци, които предлагат на населението в затънтените села разни дреболии, каквито не могат да се намер тук поради липса на постоянни магазини. Сесилия заповяда на слугата да пусне тоя човек в трапезарията, тъй като обедът бе свършил и присъствието му нямаше да пречи на никого. И понеже всички разбираха, че с това Сесилия искаше да възстанови сговора между сътрапезниците, младият търговец бе въведен незабавно в стаята. Цялото съдържание на малката му кошничка – главно парфюми и дребни женски принадлежности, бе измъкнато и разхвърляно по масата от палавата Кетрин, която се обяви за покровителка на странстващия младеж и със смях подкани джентълмените да бъдат щедри към нейното протеже.

– Виждате ли, мили мой настойнико, колко верен поданик на краля е тоя младеж, щом предлага парфюм, какъвто употребяват най-малко двама херцози от кралското семейство! Позволете ми да отделя една кутийка специално за вас. По очите ви виждам, че сте съгласен. А, тъй като вие, капитан Бъроуклиф, изглежда забравяте родния си език, ето за вас буквар! Какъв богат избор! Сигурно си имал пред вид манастира „Света Рут“, млади момко, когато си подбирал стоката си?

– Да, милейди – отговори младежът с преднамерено непохватен поклон. Често съм чувал за благородните дами, които живеят в тоя стар манастир и нарочно удължих пътя си с няколко мили, за да предложи стоката си на вас.

– И не си се излъгал. Мис Хауард, това е явно домогване към вашата кесия и не зная дали дори мис Елис ще избегне да даде лептата си в тия бмутни времена. Ела тук да ми помогнеш, момче! Какво по-специално ще ми препоръчаш за тези дами?

Младежът се приближи до кошницата и с вид на алчен, пресметлив търгаш зарови в съдържанието ѝ, а после, без да изважда ръце от нея, където бе обърнал всичко наопаки, показа нещо на засмяната си

клиентка.

– Ето, милейди.

Кетрин трепна и се взря вторачено в лицето на младежа, а после изгледа тревожно и плахо всички наоколо. Сесилия, постигнала целта си, седна отново на мястото си и се замисли. Елис слушаше разговора между капитан Менюъл и домакина, които обсъждаха целесъобразността на някои военни поръчки. Грифит сякаш се бе наговорил с възлюбената си да мълчи, но когато Кетрин, оглеждайки се крадешком, срещна пронизателния поглед на Бъроуклиф впит в лицето ѝ, той побърза моментално да сведе очи.

– Да вървим, Сесилия – извика тя след кратко двоумение. Прекалено злоупотребяваме с търпението на джентълмените. Не стига, че се застояхме цели десет минути след раздигането на трапезата, но и като отрупахме масата с нашите парфюми, игли и ширити, пречим на кавалерите спокойно да пият мадейрата и да си пушат пурите, нали така, полковник?

– Дума да не става, защото в замяна на това имаме щастието да се наслаждаваме на вашата компания, мис Плаудън.

– Хайде, братовчедке! Виждам, че полковникът става особено учтив, а това е непогрешим признак, че нашето присъствие му е дотегнало.

Сесилия стана и тръгна към вратата, а Кетрин се обърна към младежа и додаде:

– Заповядай с нас в гостната, момко. Там ще можем да направим нашите покупки, без да издаваме тайните на тоалета си.

– Струва ми се, че мис Плаудън забрави за моя буквар – каза Бъроуклиф, като стана от масата и се приближи до тях. Впрочем в кошницата на тоя младеж може да намеря нещо по-подходящо за просвещаването на един възрастен джентълмен, отколкото този учебник за първолаци.

Сесилия, забелязвайки, че той издърпа кошницата от ръцете на юношата, се върна на мястото си и Кетрин волею-неволею последва примера ѝ, макар че бе явно ядосана.

– Я ела тук, младежо, да ми обясниш предназначението на твоите стоки. Това е сапун, а това джобно ножче – все познати неща. А, може ли да зная как се казва това?

– Това ли? Ширит! – отговори младият човек рязко, което можеше съвсем естествено да се обясни с раздражение, че пречеа на търговията му.

– А това?

– Това ли? – повтори намръщено младежът, който се чудеше да продължава ли да се сърди или да се държи вежливо. – Ами, че това ...

– Слушайте, капитане – извика Кетрин, малко неучтиво е да бавите три дами, които горят от нетърпение час по-скоро да си купят някои женски дреболии, като задържате тоя младеж да го разпитвате как се казва иглата за бродиране!

– Моля да ме извините, че зададох такива лесни въпроси – отвърна Бъроуклиф, който разглеждаше някакъв предмет. Но, може би следващият ще бъде по-труден. Капитанът бе поставил предмета на дланта си по такъв начин, че да го виждат само той и младежът. Сигурно и това има название. Как се нарича?

– Това ли? Това ... се нарича понякога ... плитка лъжичка.

– Може би искаш да кажеш „плитка лъжа“?

– Какво говорите, сър! – ядоса се младежът. Лъжа?!

– Само че плитка – отговори капитанът. Как се казва това, мис Дънскоум?

– У нас на север обикновено му казваме копанче, сър – отвърна хрисимата Елис.

– Копанче или лъжичка, все едно – вметна младият търговец.

– Така ли? А на мен ми се струва, че ти като търговец не познаваш добре стоката си – забеляза Бъроуклиф язвително. Не съм виждал досега младеж на твоите години, който да знае толкова малко. А, как се нарича това ... ами това ... ами това?

Докато говореше, капитанът вадеше от джоба си едно по едно въжетата, с които кормчията си бе послужил предната нощ, за да завърже своя пленник.

– Това е стъпенка на въжена стълба, това марлин, а това свързка! – извика юношата разпалено като човек, който иска да възвърне подронената си репутация.

– Стига, стига – каза Бъроуклиф. Ти показва достатъчно убедително, че разбираш добре истинския си занаят и си нямаш понятие от стока. Мистър Грифит, познавате ли този младеж?

– Струва ми се, че да, сър – отговори младият морски офицер, който бе слушал внимателно тоя разпит. Излишно е да криеш повече с каква цел си дошъл тук, мистър Мери.

– Мери?! – възкликна Сесилия Хауард. Значи, ти си моят братовчед? И ти ли си попаднал в ръцете на враговете? Не стига, че...

Младата девойка се опомни навреме, за да не се доизкаже, но

признателният поглед, който й хвърли Грифит, ясно показваше, че той мислено бе довършил тази фраза по най-ласкателен за себе си начин.

– Но какво става? – извика полковникът. Моите повереници прегръщат и галят пред очите ми един скитник – амбулантен търговец! Пак ли предателство, мистър Грифит? Какво значи странното посещение на този млад джентълмен?

– Какво странно има в това, сър – отговори сам Мери, отърсвайки се от неловкостта и придобивайки свободното и самоуверено държане на човек, който от малък се е учил на маниери. – Какво странно има в това, че младеж, лишен от майка и сестри, се е изложил на такъв риск, за да посети две свои родственици, които са му останали единствените близки на този свят?

– А защо си се маскирал тогава? Не е необходимо, млади господине, да влизаш в жилището на стария Джордж Хауард потайно, макар и на млади години да си тръгнал по пътя на измяната. Моля мистър Грифит и капитан Менюъл да ме извинят, че изразявам на трапезата си чувства, които може да им се сторят неприятни, но в случая е нужна откровеност.

– Никой не се съмнява в гостоприемството на полковник Хауард – отвърна младежът, но всеизвестна е и неговата вярност към короната.

– Да, млади господине и уверен съм, напълно заслужено.

– Мога ли в такъв случай спокойно да се доверя на човек, който би сметнал за свой дълг да ме арестува?

– Мисля, че може да му се вярва, капитан Бъроуклиф и ми се струва, че той момък говори искрено. Защо не е сега тук моят родственик мистър Кристофър Дилън, да го запитам ще се смята ли, че укривам изменник, ако позволя на този юноша да си отиде свободно, без да бъде разменен срещу когото и да било?

– Запитайте този млад джентълмен за касика – подхвърли, офицерът-вербовчик, очевидно доволен, че бе успял да изобличи Мери, и отново зае мястото си на масата. Може в действителност да е посланик, упълномощен да води преговори от името на негово величество.

– Кажи – обърна се полковникът към Мери, знаеш ли нещо за моя роднина?

Всички впериха тревожни погледи в младежа и няколко секунди наблюдаваха как изражението на безгрижие изчезна от лицето му и се замени с неизмерим ужас. Най-после с глух глас той разкри участта на Дилън:

– Той е мъртъв.

– Мъртъв! – повториха всички в един глас.

– Да, мъртъв – потвърди юношата, поглеждайки едно след друго бледите лица на околните.

След това съобщение настъпи продължително тягостно мълчание, което Грифит пръв наруши, като каза:

– Обяснете ни, сър, как е умрял и къде е трупът му.

– Заровен е в пясъка на брега – отговори Мери предпазливо, защото тутакси съобрази, че ако изпусне нещо, може да издаде гибелта на „Ариел“ и с това да изложи Барнстейбъл на опасност.

– В пясъка? – повториха всички в стаята.

– Да, в пясъка. Но, как е умрял, не мога да ви обясня.

– Сигурно са го убили! – възкликна полковник Хауард, който вече си бе възвърнал способността да говори. Убили са го вероломно, подло и гнусно!

– Не са го убили! – заяви твърдо младежът. Той умря между хора, които не заслужават да бъдат наричани нито вероломни, нито подли.

– Но нали каза, че е умрял? Че моят роднина е заровен в пясъка на морския бряг?

– И едното, и другото е вярно, сър ...

– А, отказваш да ни обясниш как е умрял и защо е погребан по такъв недостоен начин?

– Погребяха го по мое нареждане, сър и ако такъв гроб не е достоен, виновни са делата му. А, за това, как е умрял, не мога и не искам да говоря.

– Успокой се, братовчедо! – намеси се Сесилия с умолителен глас. Имай уважение към възрастта на моя чичо и си спомни неговата силна привързаност към мистър Дилън.

Но, старецът вече се бе овладял и продължи разговора по-спокойно.

– Мистър Грифит – каза той, не искам да действувам прибързано, но ще ви помоля да се приберете с другаря си в определените ви стаи. Аз ви уважавам като син на моя приятел Хари и вярвам, че ще удържите на думата си. Вървете, джентълмени, няма да ви поставям под стража.

Двамата пленници се поклониха ниско на дамите и на домакина, след което си тръгнаха. Грифит обаче се поспря на вратата и рече:

– Полковник Хауард, предоставям тоя младеж на вашата милост и внимание. Зная, няма да забравите, че в жилите му тече кръвта на тази, която ви е най-скъпа на тоя свят.

– Стига, сър, стига! – каза старецът и му махна с ръка да продължава пътя си. И вие дами, трябва да се прибирате. Тук не е място за вас.

– Няма да оставя това дете – възрази Кетрин, докато над него тегне такова страшно обвинение. Полковник Хауард, правете с нас каквото щете, защото ние сме във вашата власт, но аз ще споделя неговата участ.

– Струва ми се, че в тази злостна работа има някакво недоразумение – намеси се Бъроуклиф, като застана между възбудените събеседници и вярвам, че със спокойствие и самообладание всичко ще се оправи. Млади господине, вие носите оръжие и въпреки годините си не може да не знаете какво значи да сте в ръцете на неприятел.

– Не зная! – отговори гордият юноша. Аз за пръв път попадам в плен.

– Имам пред вид, сър, какво ви очаква.

– А, можете да ме пратите в тъмница или понеже влязох в манастира преоблечен, на бесилката.

– А, нима млад човек като вас може да се отнася тъй равнодушно към такава участ?

– Вие няма да посмеете да направите това, капитан Бъроуклиф! – извика Кетрин и неволно прегърна младежа, сякаш да го предпази от беда. Как не ви е срам, полковник Хауард, да допускате такова жестоко отмъщение!

– Ако може да разпитаме младия човек в отсъствие на тия дами, които много се вълнуват – каза капитанът на ухото на домакина. Сигурно ще успеем да измъкнем ценни сведения.

– Мис Хауард и вие, мис Плаудън – заговори старецът с тон, пред който неговите повереници винаги се прекланяха. Вашият млад родственик не е в ръцете на диваци, можете спокойно да ми го поверите. Съжалявам, че накарахме мис Елис да стои толкова време права, но тя може да си почине на някое канапе в гостната ви, Сесилия.

Сесилия и Кетрин покорно последваха своя настойник, който вежливо, но решително ги изпроводи до вратата, където им се поклони ниско с оная пресилена учтивост, която не пропускаше да прояви особено когато беше развълнуван.

– Вие, изглежда, разбирате в каква опасност се намирате – подзе Бъроуклиф, когато вратата се затвори. Предполагам, разбирате също какво ми повелява дългът в такъв случай.

– Изпълнете го, сър – отвърна младежът. Вие носите отговорност пред краля, а аз пред родината си.

– Аз също имам родина – рече Бъроуклиф със спокойствие, което презрителният тон на младежа никак не смути. Но, мога да бъда снизходителен, дори милостив, стига това да не накърнява интересите на краля, за когото споменавате. Сам ли дойдохте тук, сър?

– Ако не бях дошъл сам, капитан Бъроуклиф може би нямаше да задава такива въпроси, а да отговаря.

– Щастлив съм, сър, че свитата ви е тъй малобройна. Но, ми се струва, че от бунтовническата шхуна, известна под името „Ариел“, можеха да ви дадат по-достойни помощници. И това ме навежда на мисълта, че вашите приятели са някъде наблизко.

– Във всеки случай враговете му са наблизко, ваше високоблагородие – обяви сержант Дрил, който бе влязъл незабелязано в стаята. Ето тук един младеж, който казва, че го уловили в старите развалини и му задигнали стоката и облеклото. И според описанието му този млад човек именно го е ограбил.

Бъроуклиф даде знак на застаналия в дъното на стаята младеж да се приближи. Неочакваният посетител тутакси се подчини с готовността на обиден човек и побърза да разкаже премеждието си, което накратко се състоеше в следното:

Докато подреждал стоката си в развалините, за да я покаже на дамите в манастира, един възрастен мъж и един младеж (ето тоя, който е тук), го нападнали и му задигнали кошницата с ценното й съдържание, а също и част от облеклото, с което по-младият решил да се маскира. След това мъжът го натикал в една стая на някаква стара кула, за да не избяга, но тъй като често се качвал на върха на кулата да огледа местността, младият търговец се възползувал от небрежността му и се измъкнал. На края поиска да му върнат вещите и да накажат виновниците.

Мери изслуша кресливия му, гневен разказ с надменно спокойствие и още преди обиденият търговец да се бе изказал докрай, смъкна отнетите дрехи и му ги захвърли с презрение.

– Ние сме попаднали в клопка, уважаеми домакине! Ние сме обградени, обсадени, извика Бъроуклиф, когато младежът млъкна. Това е коварен план, с който искат да ни отнемат лаврите! Лаврите и наградите! Но, ти знаеш, Дрил, че ще имат работа със стари войници и скоро ще им видим сметката. С това ще се заеме пехотата, нали ме разбираш? Не ни трябва кавалерия. Хайде, тръгвай, приятелю! Виждам, че почваш да поумняваш. Вземи тоя млад джентълмен и не забравяй, че е джентълмен! И го постави под стража, но гледай нищо да не му липсва.

Бъроуклиф се поклони вежливо на Мери, който само му кимна

високомерно, тъй като вече се смяташе мъченик за делото на своята родина и излезе подир сержанта от стаята.

– Не му липсва смелост на тоя хлапак! – възкликна капитанът. И ако доживее да му порасне брада, тежко на тоя, който посмее да я докосне! Радвам се домакине, че дойде този амбулантен търговец и ми даде възможност да пощадя чувствата на това клето момче, защото не обичам да се гавря с такава благородна душа. По очите му познах, че по-често е виждал пушка, отколкото игла!

– Но те са убили моя роднина – верния, начетен, даровит мистър Кристофър Дилън!

– Ако са го убили, ще отговарят за това – каза Бъроуклиф, като се разположи отново на масата с невъзмутимост, която свидетелствуваше достатъчно за пълното му безпристрастие. Но, не бива да действуваме прибързано, преди да установим фактите.

Полковникът волею-неволею се съгласи с този разумен довод и също седна на мястото си, докато събеседникът му се залови да разпитва по-подробно младия амбулантен търговец.

За резултата от тоя разпит ще разкажем на читателите, когато му дойде времето, но за да утолим любопитството им ще ги уведомим, че капитанът се убеди, че се подготвя сериозно нападение срещу манастира и същевременно, както сам той вярваше, научи достатъчно неща, за да предотврати опасността.

ГЛАВА XXVII

Че съм виждал по-приятен
пратеник на любовта.

Шекспир – „Венецианският търговец“

В долната галерия на манастира Сесилия и Кетрин се разделиха с Елис Дънскоум и се качиха в помещението, отредено им за будоар. Силните чувства, които все повече напиха в гърдите на двете девойки, като виждаха, че по силата на обстоятелствата хората, към които изпитваха най-дълбоко влечение, са поставени в извънредно деликатно, ако не и опасно положение, може би до известна степен им пречеха да почувствуват безпокойство, каквото би трябвало да възбуди разкриването и арестуването на Мери. Младежът като самите тях, беше единствено дете на една от трите сестри, които съединяваха с тесни роднински връзки някои от нашите герои, а крехката му възраст караше братовчедките да изпитват към него симпатии, далеч по-силни от обикновената близост между роднини. Но, те знаеха, че в ръцете на полковник Хауард той можеше да бъде спокоен за живота си, ако не за свободата си. Ето защо, когато премина първоначалното вълнение, предизвикано от неочакваното му появяване след толкова продължително отсъствие, мислите на двете девойки бяха заети по-скоро с последиците, които можеше да има за други арестуването на гардемарина, отколкото с безпокойство за самия него. Скрити от чужд поглед двете братовчедки дадоха свободно изблик на чувствата си, всяка според своя темперамент. Кетрин се разхождаше назад-напред из стаята в трескаво вълнение, а мис Хауард, скрила лице под буйните си тъмни къдрици и затулила очи с нежната си ръка, изглежда, се мъчеше да обмисли положението по-спокойно.

– Барнстейбъл трябва да е някъде наблизко – проговори Кетрин след няколкоминутно мълчание. Той никога не би пратил тоя младеж сам с такава задача!

Сесилия вдигна кротките си сини очи към лицето на своята братовчедка и отвърна:

– Сега трябва да се откажем от всякаква мисъл за размяна. Навярно пленниците ще бъдат задържани като заложници, за да отговарят за смъртта на Дилън.

– Но действително ли е умрял този негодник? Може би това е само

заплаха или някаква хитрост на тоя хлапак? Той е смелчак и при нужда не би се поколебал да говори и да действува дръзко.

– Умрял е! – потвърди Сесилия, закривайки с ужас лицето си. Очите на тоя юноша, цялото изражение на лицето му потвърждаваха неговите думи! Боя се, Кетрин, че когато мистър Барнстейбъл е узнал за вероломството на Дилън, позволил е гневът му да вземе връх над благоразумието. Жестоките нрави на войната може да оправдават такова страшно отмъщение върху врага, но нечестно е било от негова страна да забравя за положението на приятелите си!

– Мистър Барнстейбъл не би постъпил така, мис Хауард, – каза Кетрин, като се спря и изправи гордо стройната си снага. Мистър Барнстейбъл не е способен нито да убие подло враг, нито да изостави приятел!

– Но, военните не смятат и не наричат възмездието убийство.

– Каквото и да мислиш, както и да го наричаш, Сесилия Хауард, заклевам се в живота си, че Ричард Барнстейбъл не би пролял ничия друга кръв освен кръвта на отявлените врагове на своята родина.

– Нещастникът може да е станал жертва на гнева на оня страшен моряк, който го отвел като пленник!

– Оня страшен моряк, мис Хауард, има добро сърце като твоето. Той е ...

– О, Кетрин – прекъсна я Сесилия, не ми се карай! Нека да не подлютяваме раните си с остри думи!

– Не ти се карам, Сесилия. Просто защищавам братовчедке, един невинен човек, който не е тук, за да отхвърли несправедливите ти обвинения.

– По-добре кажи „сестро“ – поправи я мис Хауард и ръцете им неволно се сплетоха. Защото ние сме като сестри! Но, нека да не мислим за такива страшни неща. Горкият Дилън! Сега, когато го е сполетяла такава трагична участ, не ми се вижда толкова коварен и безчестен, колкото си представяхме! Ти си съгласна с мен, Кетрин, по лицето ти познавам. Но, да не говорим вече за това, Кетрин! Братовчедке Кейт, какво ти става?

Пуцайки ръката на Сесилия, мис Плаудън бе започнала отново да се разхожда из стаята, този път вече по-спокойно. Ала още не бе направила един кръг, когато погледът ѝ се спря на отсрещния прозорец и тя се закова на място в поза, която изразяваше напрегнато внимание. Лъчите на залазящото слънце блесяха в тъмните ѝ очи, вторачени в някакъв далечен предмет и правеха още по-ярка руменината, която пълзеше

бавно от бузите към слепоочията. Тази внезапна промяна в държането и външния вид на братовчедката ѝ не убягна от вниманието на Сесилия, затова тя прекъсна думите си с тревожния въпрос, който приведохме погоре. Кетрин предпазливо даде знак на приятелката си да се приближи и като сочеше към гората, простираща се пред тях, каза:

– Погледни оная кула сред развалините! Виждаш ли розовите и жълти петънца, които трепкат над нейните стени?

– Виждам ги. Те са остатъци от листа на някое дърво, само че нямат ярките багри, които правят тъй красива есента в Америка.

– Защото есенните багри са творение божие, а ония там, на ръка човешка. Не са листа, Сесилия, а сигналните флагчета, направени от моите неопитни ръце и сигурно сам Барнстейбъл се намира на оная порутена кула. Мери не е в състояние и няма да го издаде.

– Мога да гарантирам с живота си за честността на моя малък братовчед – каза Сесилия. Но, чичовият далекоглед ти е подръка тъкмо за такъв случай! Достатъчно е да погледнеш и ще узнаем истината ...

Кетрин се втурна към мястото, където беше сложен тоя уред и бързо извърши необходимите манипулации за наблюдение.

– Той е! – извика тя, щом приближи очи до стъклото. Дори виждам главата му над камъните. Колко неблагоприятно е да се излага ненужно на такава опасност!

– Но какво казва той, Кетрин? – възкликна Сесилия. Само ти да можеш да разбереш сигналите му.

Мис Плаудън тутакси извади своята малка сигнална книга и я запрелиства бързо, търсейки нужния номер.

– С този сигнал иска само да привлече вниманието ми. Трябва да му отговоря, че съм го забелязала.

Измисляйки тази система за поддържане на връзка с Барнстейбъл, колкото за развлечение, толкова и с надежда да ѝ послужи някога, за щастие Кетрин не бе забравила да приготви и необходимите средства, за да отговаря на въпросите му. За тази цел тя използва едно много просто приспособление от шнуровете на пердетата. Ловките ѝ пръсти бързо нанизаха копринените парцалчета на шнуровете, след което ги пусна през прозореца навън, където вятърът мигновено развя тия миниатюрни сигнални флагчета.

– Видя ги! – извика Сесилия. И сега се готви да смени своите.

– Следи го внимателно, братовчедке и ми казвай поред какви цветове показва, а аз ще се старая да разчитам смисъла им.

– Ама е сръчен сигнарист като теб! Но, ето че над камъните се

развяват две нови флагчета. Горното бяло, а долното черно.

– Бяло над черно – повтори Кетрин бързо на себе си, прелиствайки книжлето. „Моят пратеник. Видяхте ли го?“ Тук трябва да му разкрием печалната истина. Ето: жълто, бяло и червено. „Пленен е.“ Добре, че предвидих такъв въпрос и отговор! Какво казва, Сесилия, в отговор на тази новина?

– Готви се пак да смени флагчетата, мила ... Ох, Кетрин, така треперещ, че клатиш далекогледа! ... Ето, този път е жълто над черно.

– „Грифит или някой друг?“ Не ни разбира, но когато съставях сигналите, не забравих и това клето момче. Аха, ето го – жълто, зелено и червено. „Моят братовчед Мери.“ Сега вече не може да не разбере.

– Прибра флагчетата си. Изглежда, че тази новина го е разтревожила, защото нещо се обърка ... Аха, пак ги развя – зелено, червено и жълто.

– Пита: „Не ме ли застрашава нищо?“ Затова, значи, се забави, Сесилия – продължи Кетрин. Барнстейбъл не мисли много-много за собствената си безопасност. Но, какво да му отговоря? Ако ги излъжем, после може да се разкайваме!

– За Ендрю Мери няма защо да се безпокоим – отвърна Сесилия. И, мисля, ако капитан Бъроуклиф подозира, че неприятелят е тъй близо, няма да остане нито минута повече на масата.

– Ще остане, докато има вино и може още да пие – каза Кетрин. Но, от горчив опит знаем, че при опасност отново става войник. Този път обаче разчитам на неговата неосведоменост. И ето моя отговор: „Засега няма никаква опасност за теб, но бъди предпазлив.“

– Бързо разбра сигнала ти, Кетрин и отговорът му е вече готов. Този път показва зелено над бяло! Но, ти май не ме слушаш? Повтарям: Зелено над бяло! Защо си тъй онемяла? Какво казва, мила?

Кетрин продължаваше да мълчи и Сесилия, откъсвайки очи от далекогледа, видя, че братовчедка ѝ се е вторачила в разтворената книжка, а руменината, с която вълнението бе обагрило бузите ѝ, сега се бе сгъстила още повече.

– Да се надявам ли, че зачервеното ти лице и неговите сигнали не вещаят нищо лошо, Кейт? – запита Сесилия. Да не би зеленото да означава неговата ревност, а бялото твоята непорочност? Какво казва той, братовчедке?

– И той като теб понякога дрънка глупости – тросна се Кетрин, залавяйки се отново за своите флагчета с кисел вид, който странно контрастираше с доволното изражение на лицето ѝ. Но, положението налага

да поговоря с Барнстейбъл по-свободно.

– Мога да се отдръпна – каза Сесилия и стана навъсено от стола си.

– Какво правиш, Сесилия! С какво съм заслужила да ме гледаш така? Сега пък ти проявяваш лекомислие! Както виждаш, вече се смрачава, очите стават безсилни, затова трябва да продължим разговора по някакъв друг начин. Ето подходящ за случая отговор: Когато манастирският часовник удари девет, приближи се предпазливо до вратичката, която излиза на пътя откъм източната страна на ливадата. Дотогава не се показвай. Приготвила съм този сигнал за в случай, че се наложи среща.

– Хм, забелязал е сигнала ти – рече Сесилия, която бе застанала отново до далекогледа и изглежда, че се готви да те послуша, защото не виждам вече нито флагчета, нито самия него.

Завършила наблюденията си, мис Хауард се отдръпна от далекогледа, ала Кетрин, преди да върне уреда обратно в ъгъла, хвърли още един продължителен, жаден поглед към кулата, която сега изглеждаше опустяла. Интересът и вълнението, предизвикани от този кратък и незадоволителен разговор между мис Плаудън и нейния любим, породиха различни мисли у двете девойки и им дадоха материал за сериозен разговор, но в тоя момент влезе Елис Дънскоум и съобщи, че ги чакат долу. Дори Елис, която не подозираше нищо, при влизането си забеляза как се промени изражението и държането на двете братовчедки, което показваше, че тайният им разговор не бе минал съвсем без спор. Лицето на Сесилия отразяваше смут, тревога и печал, докато бляскавите тъмни очи, пламналите бузи и гордата, решителна походка на Кетрин издаваха не по-малко дълбоко чувство, но от съвсем друго естество. Нито едната, нито другата обаче не загатна за темата на разговора и Елис ги поведе към гостната, без да пророни нито дума.

Полковник Хауард и Бъруклиф посрещнаха дамите извънредно вежливо. От време на време по откритото, благородно лице на първия пробягваше дълбока мъка, макар че външно се стараеше да изглежда весел, ала офицерът-вербовчик запазваше непоколебимо хладнокръвие и самообладание. Няколко пъти той улови пронизателния поглед на Кетрин, впит в него с такова внимание, което по-лекомислен човек би изтъквал твърде ласкателно за себе си. Но, дори това гъделичкащо честолюбието доказателство за неотразимото му обаяние не можа да смути спокойствието на капитана. Напразно се мъчеше Кетрин да прочете нещо по лицето му, застинало под непроницаемата маска на суров воин, макар че държането му изглеждаше необикновено свободно и естествено. Когато най-после тези безплодни наблюдения й омръзнаха,

развълнуваната девойка погледна часовника и с учудване видя, че той се готви да удари девет, затова, без да обръща внимание на укорителния поглед на своята братовчедка, стана и излезе от стаята. Бъроуклиф ѝ отвори вратата и когато девойката с вежливо кимване му поблагодари за вниманието, очите им още веднъж се срещнаха. Но, тя мина бързо край него и се озова сама в галерията. Повече от минута Кетрин се задържа там, защото ѝ се струваше, че бе доловила в погледа на капитана лукаво пламъче – израз на чувство за превъзходство и някакви тайни кроежи. Но, не ѝ беше в природата да се колебае, когато обстоятелствата налагаха да действа бързо и решително, затова, като загърна нежните си рамене с широкото наметало, което предварително бе приготвила за слу-чая, тя се измъкна предпазливо от сградата.

Макар и измъчвана от подозрения, че Бъроуклиф се е сдобил със сведения, които може да навредят на нейния любим, когато излезе на двора, Кетрин напразно се озърташе да открие някакво изменение в мерките за отбрана на манастира, което да потвърди тези подозрения, за да може да предупреди Барнстейбъл как да се пази от скритата опасност. Всичко си бе останало, както преди пленяването на Грифит и другарите му. Тя долови тежките стъпки на часовоя, който крачеше бързо назад-напред в тясното пространство под прозорците на арестантите, за да се стопли.

А, когато спря и се послуша, чу и звъntenето на оръжието на войника, който, както винаги, вярдеше пътя към оная част на сградата, където бяха настанени другарите му. Нощта беше тъмна, небето облачно и макар, че надвечер бурята доста бе поотслабнала, вятърът все още духаше силно и от време на време профучаваше с вой между начупените стени на зданието. Затова беше нужен извънредно остър слух, за да се различа сред тоя шум дори тия толкова познати звуци на стъпки и оръжие. Когато се увери, че ушите не са я излъгали, Кетрин насочи тревожен поглед натам, където, както казваше Бъроуклиф, се намираха „казармите“.

В тази посока всичко беше тъй тъмно и тихо, че това спокойствие само по себе си я плашеше. Може би след обичайната весела глъчка тук се бе възцарила тишината на съня или пък безмълвно се извършваха някакви зловещи приготовления? Но, нямаше повече време за колебание! Кетрин се загърна по-добре с наметалото и с леки, предпазливи стъпки закрачи към определеното за срещата място. Когато се приближи до вратичката, часовникът удари девет. Тя пак се спря, послушвайки се в печалните звуци, които вятърът носеше до ушите ѝ, сякаш се надяваше, че всеки нов удар на камбанката ще се окаже сигнал, който ще разкрие

тайните помисли на Бъроуклиф. Щом заглъхна последният звук, тя отвори вратичката и излезе на пътя. В същия миг зад ъгъла изскочи човешки силует и докато сърцето на Кетрин още туптеше силно от тази неочаквана поява, тя се намери в прегръдките на Барнстейбъл. След първите радостни думи, с които посрещна любимата си, младият лейтенант ѝ разказа за гибелта на шхуната и за тия, които се бяха спасили.

– А сега, Кетрин – завърши той, вярвам, че си дошла при мен, за да не се разделим никога. И ако стане нужда да се върнеш в тая стара обител, то ще бъде да помогнеш за освобождаването на Грифит и след това да се свържеш завинаги с мен.

– Не ще и съмнение! Ти ми разказа за себе си толкова съблазнителни неща, че млада девойка като мен едва ли може да устои на изкушението да напусне дом и приятели. Просто не зная как да ти откажа, Барнстейбъл. Имаш си сносно жилище в развалините. С малко плячка ще можеш да го обзаведеш добре! Вярно, в „Света Рут“ има всичко необходимо, само че не зная къде ще ни прехвърлят след това.

В Йоркския замък или в Нюкасълския затвор?

– Сега не е време за глупави шеги, моя прекрасна присмехулке! – тросна се Барнстейбъл. Обстоятелствата налагат да бъдем сериозни!

– Жената трябва да мисли за реда и удобствата в семейното огнище – отвърна възлюбената му и аз искам да изпълнявам задълженията си както трябва. В тая нощ не мога да видя мрачното ти лице, но чувствавам, че си ядосан. Кога възнамеряваш да започнем къщната работа, ако приема предложенията ти?

– Аз още не съм казал какво възнамерявам да правя, а твоите закачки ме дразнят! Разбира се, щом утихне бурята, корабът, който плених ще се приближи до брега и смятам да избягам с него, когато напердаша тоя англичанин и освободя теб и мис Хауард. Впрочем, преди да слезем от скалите, забелязах нашата фрегата в открито море.

– Това е вече хубава новина! – възкликна Кетрин, очевидно замислена за бъдещето. Все пак може да се сблъскаме с непредвидени трудности.

– Трудности няма и не може да има!

– Не говорете тъй лекомислено за пречките по пътя на любовта, мистър Барнстейбъл. Кога е имало любов без окови и спънки? Редно е дори да ви поискам обяснения, макар че предпочитам да замълча.

– От мен ли? Питай каквото щеш и колкото щеш! Аз съм безгрижен, лекомислен човек, мис Плаудън, но нямам за какво да ви давам обяснения, освен ако не смятате за обида безразсъдното ми увлечение

по вас.

Барнстейбъл усети как малката ръка го стисна за лакътя и Кетрин отговори с тон, толкова различен от предишната привидна насмешливост, че той трепна, когато чу първите й думи.

– Мери ни донесе страшна вест! – каза тя. Не исках да повярвам, ала погледът му и отсъствието на Дилън показват, че не лъже.

– Горкият Мери! Значи и той е попаднал в клопката? Но, и те ще си намерят майстора! За съдбата на този подлец Дилън ли се интересуваш?

– Вярно, че беше подлец – продължи Кетрин със същия тон и заслужаваше да бъде наказан сурово от теб, Барнстейбъл, но животът е дар божи и не бива да се отнема дори когато отмъстителността човешка иска жертва.

– Животът му бе отнет от тоя, който му го е дал – отвърна морякът. Нима Кетрин Плаудън може да ме подозира в такава низост?

– Не те подозирам, не те подозирам – възкликна Кетрин и никога не бих повярвала, че си способен на такова нещо. Не ми се сърди, не бива да ми се сърдиш, Барнстейбъл! Да беше чул жестоките подозрения на моята братовчедка Сесилия и да знаеше как живо си представях злините, които са ти причинени, и изкушението да отхвърлиш всякаква мисъл за прошка. А, същевременно не можех да повярвам, че имаш пръст в тая работа, щеше ... щеше поне да разбереш колко по-лесно е да защитаваш тоя, когото обичаш, от откритите нападки на другите, отколкото от собствената си ревност.

– Тия думи за обич и ревност те оправдават напълно! – извика Барнстейбъл от все сърце и след като с още няколко думи утеши Кетрин, чието вълнение се изля в сълзи, разказа накратко как бе загинал Дилън.

– Мислех, че мис Хауард има по-добро мнение за мен и не е способна на такива подозрения – каза той на края. Грифит се е проявил като лош представител на нашия занаят, ако е създал такова впечатление за нас.

– Не зная щях ли да имам по-добро мнение за мистър Грифит, ако той беше командир на загиналата шхуна, а ти пленник – отвърна Кетрин. Нямах представа колко много сме слушали със Сесилия за военните нрави, колко пълно е въображението ни със страшни картини. За заложници, наказателни експедиции и екзекуции! Но, сега като че камък падна от сърцето ми и съм почти готова да заявя, че съм съгласна да вървя по житейския път ръка за ръка с теб.

– Добре си решила, моя мила Кетрин и бог да те благослови за това! Другарят ти в живота може да не е такъв, какъвто заслужаваш, но ще

видиш, че няма да съжаляваш. А, сега да помислим какво да правим по-нататък.

– Тук именно има една трудност. Страх ме е да не би Грифит да накара Сесилия да избяга с него, противно на ... противно на... как да се изразя, Барнстейбъл?... Противно на капризите ѝ или на убеждението ѝ Сесилия за нищо на света не би се съгласила да напусне чичо си, аз пък нямам смелост да оставя клетата си братовчедка на произвола на съдбата дори за да си свия гнезденце с мистър Барнстейбъл!

– Искрено ли говориш, Кетрин?

– Почти, ако ненапълно.

– Значи, жестоко съм се излъгал! По-лесно е да се намери път без карта и компас в безбрежния океан, отколкото в лабиринтите на женското сърце!

– Не, не, безумце! Ти забравяш, че съм ниска на ръст, значи сърцето ми е много близо до главата. Толкова близо, че се страхувам за благоумието на тая, която го носи! Но, няма ли начин да накараме Грифит и Сесилия да изпълнят желанието си, без да се прибегва до излишно насилие?

– Няма. Той е по-старши по чин от мен и щом го освободя, ще предави правата си на командир. В по-спокойно време може да се поспори има ли такива права, ала сега моите хора знаеш, че те са само част от екипажа на фрегатата, ще се подчиняват безусловно на заповедите на първия лейтенант, който не се шегува, когато става дума за служебен дълг.

– Просто ще се пръсна от яд – каза Кетрин, че всички мои тъй добре обмислени планове отиват по дяволите поради упорството на тази своенравна девойка! Но, преди всичко правилно ли си преценил силите си, Барнстейбъл? Уверен ли си, че ако опиташ, ще успееш без да се изложиш на риск?

– Напълно съм уверен в бойния дух и физическите сили на моите моряци. Те са скрити наблизко. На такова място, където никой не би търсил неприятел, и с нетърпение чакат да им дам знак за действие. Едно неочаквано нападение не само ще ни осигури победата, но и ще ни я поднесе без кръвопролитие. Ти ще ни помогнеш да се вмъкнем в манастира, Кетрин. Първо ще пипна тоя офицер-вербовчик и тогава целият му отряд ще се предаде, без да пукне пушка. Може би след това Грифит ще се вразуми. Ако пък не, няма да отстъпя без борба командването на един освободен пленник.

– Дай боже всичко да мине без кръвопролитие! – прошепна

приятелката му, поуплашена от картините, породени във въображението ѝ от думите на моряка.

И най-тържествено те умолявам, Барнстейбъл, в името на чувствата ти към мен и на всичко, което ти е свято, да закриляш полковник Хауард от всякакви опасности. Не бих простила дори една обида, нанесена на моя несдържан и упорит, но добър и безобиден стар настойник. И без това, струва ми се, съм му създала премного неприятности, та пази боже да стана причина за някакво сериозно нещастие!

– Не само той, но и всички около него ще бъдат извън всякаква опасност, в което ще се убедиш, Кетрин, като чуеш моя план. Няма да минат и три часа и тоя стар манастир ще бъде във властта ми. А Грифит ... да, Грифит ще трябва да ми се подчинява, докато излезем отново в открито море.

– Не се залавяй с нищо, докато не бъдеш напълно уверен, че ще успееш да надвиеш не само враговете, но и приятелите си – предупреди го разтревожената Кетрин. Помни едно: И Грифит, и Сесилия са толкова увлечени от чувствата си, че нито той, нито тя ще ти бъдат съюзници.

– Така става, когато прекараш четири от най-хубавите години на живота си между тухлени стени в зубрене на латински граматика, синтаксиси и други подобни глупости! А, можеше да ги оползотвори на някое хубаво корабче, като се научи поне да съставя отчет за дневната работа и да определя къде се намира корабът след буря. Ученето в колеж може да има смисъл за човек, който трябва да хитрува, но няма особена поза за тоя, който изучава човешката природа, като гледа смело хората в лицето, а ръката му е винаги готова да действа, както езикът му – да говори. Забелязал съм изобщо, че окото, което умее добре да чете латински, не може да разчита компаса или да се ориентира в ношен шквал. И все пак Грифит е истински моряк, макар че съм го чувал да чете дори Новия завет на гръцки! Слава богу, че бях достатъчно умен да избягам от училище още на втория ден, след като почнаха да ме учат на чужд език и мисля, че въпреки невежеството си пак съм си честен човек и способен моряк!

– Кой знае какъв щеше да станеш при други обстоятелства, Барнстейбъл – подхвърли любимата му, която не се стесняваше да се шегува с човека, който ѝ беше най-скъп на тоя свят. Но, не се съмнявам, че при подходящо образование от теб можеше да излезе нелош свещеник.

– Щом става дума за свещеници, Кетрин, мога да ти припомня, че на нашия кораб има такъв ... Но, чуй моя план! За божиите служители ще говорим при друг случай.

И Барнстейбъл обясни на любимата си своя план за изненадващо нападение срещу манастира през нощта. Всичко в него изглеждаше тъй лесно изпълнимо, че Кетрин въпреки подозренията си, че Бъроуклиф крои нещо, повярва в неминуемия му успех. На възраженията ѝ младият моряк отговори с пламенността на човек, решен на всяка цена да постигне целта си, доказвайки с безброй доводи, че в такова смело начинание може да бъде достоен противник. В твърдостта и верността на Мери не се съмняваше. Наистина младият амбулантен търговец бе успял да избяга, но сигурно тоя хлапак не е могъл да види никой друг от отряда им освен Барнстейбъл и гардемарина, които е взел за обикновени разбойници.

Тъй като разясняването на тези планове се прекъсваше често от малки отклонения, предизвикани от чувствата на влюбените, мина повече от един час, преди да им дойде на ум да се разделят. И едва когато Кетрин напомни на младия лейтенант колко бързо лети времето и колко много работа им предстои, той я изпрати неохотно до вратичката, където двамата се сбогуваха.

Навръщане мис Плаудън прояви същата предпазливост, както и на излизане от къщата и вече се радваше, че е успяла, когато изведнъж забеляза на известно разстояние някаква човешка фигура, която явно вървеше по петите ѝ и следеше всички нейни движения. Когато тя се спря, за да хвърли плах и едновременно любопитен поглед към тъмния силует, непознатият също се спря, а после бавно се отдръпна към края на ливадата. Мислейки, че това е Барнстейбъл, който бди за нейната безопасност, Кетрин влезе в манастира и всичките ѝ опасения потънаха в приятни мисли за грижливостта на нейния възлюблен.

ГЛАВА XXVIII

На хълма Хорпклиф вижда той
чет от копия безброй и ярък флаг над тях.

Уолтър Скот – „Мармиън“

Резките звуци на звънеца, който канеше за вечеря се разнесоха из мрачния коридор, точно когато мис Плаудън влезе там и тя забърза да стигне при другарките си, да не би със своето отсъствие да събуди нови подозрения. Когато Кетрин прекрачи прага на гостната, Елис Дънскоум вече бе тръгнала към трапезарията, но мис Хауард се бе позабавила и братовчедката ѝ я завари сама.

– Значи, все пак си се решила на такава рискована постъпка, Кетрин! – възкликна Сесилия.

– Да, реших се – отвърна Кетрин и се отпусна на едно кресло, за да се посъвземе. Реших се, Сесилия и имах среща с Барнстейбъл, който скоро ще влезе в тоя манастир като победител.

Кръвта, която бе обляла лицето на Сесилия, когато съзря братовчедката си, сега се отдръпна отново към сърцето и нежното ѝ лице се покри с бледина, прозрачна като белотата на челото ѝ.

– Значи ни предстои кървава нощ! – възкликна тя.

– Това ще бъде нощ на освобождението, мис Хауард. Моето и твое. На Ендрю Мери, на Грифити и на неговите другари!

– Каква друга свобода освен тая, на която се радваме сега, Кетрин е нужна на две млади девойки? Мислиш ли, че мога да мълча, когато пред очите ми предават моя чичо на враговете, излагайки може би живота му на опасност?

– Сесилия Хауард и животът ѝ едва ли ще бъдат по-свети за тия хора от живота на нейния чичо. Ако наистина искаш да пратиш Грифит в затвора, а може би и на бесилката, изпълни заплахата си. Предай Барнстейбъл! Такава възможност ще имаш на вечеря, а тъй Като стопанката на тая къща, изглежда е забравила задълженията си, аз сама ще вляза в трапезарията.

Кетрин стана и с твърда стъпка и горд поглед тръгна по коридора към помещението, където вече ги чакаха останалите сътрапезници. Сесилия я последва мълчаливо и всички заеха незабавно местата си около масата.

Първите няколко минути минаха в обичайните любезности на джентълмените към дамите и вежливи думи, каквито се разменят по традиция на трапезата. В това време Кетрин успя дотолкова да се овладее, че започна да следи внимателно изражението и държането на своя настойник и на Бъроуклиф, решена да ги държи неотстъпно под око, докато не удари съдбоносният час, в който трябваше да се яви Барнстейбъл. Полковник Хауард обаче дотолкова се бе укротил, че дори бе загубил присъщата си разсеяност. Наблюдавайки го от мястото си, от време на време Кетрин като че ли съзираше в студения му поглед оная непреклонна строгост и твърдост, от която още в детинство се бе научила да се страхува, смятайки я за безпогрешен признак на справедливо негодувание у една честна душа. Бъроуклиф, напротив, беше невъзмутим, вежлив и както винаги се отнасяше с нужното внимание към ястията. Единствената обезпокоителна особеност в поведението му беше необичайната му умереност при консумирането на „божествения нектар“, към който обикновено имаше такава слабост. Така мина вечерята и масата вече бе раздигната, макар че дамите очевидно бяха склонни да останат по-дълго от обикновено. След като наля на себе си и на Елис Дънскоум, полковник Хауард подаде шишето на офицера-вербовчик и се провикна с бодър глас, сякаш да пробуди веселото настроение на гостите си:

– Не мислите ли, Бъроуклиф, че алените устни на вашите съседки ще станат още по-прекрасни, ако се потопят в тая вълшебна напитка и произнесат наздравица за краля? Мис Елис е винаги готова да изрази верността си към своя суверен, тъй че от нейно име предлагам да пием за здравето на негово свещено величество.

За разгромяването и смъртта на всички предатели!

– Ако молитвите на една скромна поданица, на която не прилича като жена да се меси в светските неразбории, а камо ли да си дава вид, че разбира тънкостите на държавническото изкуство, могат да бъдат от особена полза за великия и всемогъщ монарх, който седи на трона на Великобритания, никакво зло човешко не може да го засегне – отвърна кротко Елис. Но, никому не мога да пожелаая смърт, дори на враговете си, ако имам такива, а още повече на хора, с които сме чеда на един и същ народ.

– Чеда на един и същ народ! – повтори полковникът бавно и с горчивина, която отекна болезнено в душата на Кетрин. На един и същ народ! Да, Авесалом също е бил син на Давид, а Юда е принадлежал към семейството на светите апостоли!

Е, добре. Да не пием такава наздравица ... да не пием! Проклетият

дух на метежа се е вмъкнал в моя дом и не зная вече дали има още член на семейството ми, недокоснат от злотворната му магия!

– Може да е докоснала и мен – рече, Елис, но не ми е повлияла злотворно, ако в случая благотворна е верността към краля.

– Какво е това? – трепна изведнъж полковникът. Нещо трополи, капитан Бъроуклиф! Да не би да има някакво нападение?

– Трябва да е някой от моите негодници. Паднал е, когато е ставал от масата. Нали знаете, тази вечер ги черпя за нашите успехи, отговори капитанът с неподражаемо равнодушие. А, може и да е духът на тоя, за когото говорихте тъй остро, добри ми домакине. Докачил се е от вашите забележки и сега иска да се измъкне от гостоприемните стени на „Света Рут“ на чист въздух, без да си прави труда да търси врати. В такъв случай, утре ще ви се отвори работа да поправяте стените.

Полковникът стана, поглеждайки плахо ту говорещия Бъроуклиф, ту вратата. Явно никак не беше склонен да приеме шегите на своя гост.

– Счува ми се необичаен шум в двора на манастира, ако не и в самата сграда, капитан Бъроуклиф – каза той, като се измъкна иззад масата и с твърда войнишка стъпка застана в средата на стаята. Като стопанин на тая къща трябва да видя кой нарушава спокойствието й в такъв късен час. Ако са приятели, ще ги посрещнем с разтворени обятия, макар че посещението им е тъй неочаквано. Ако пък са врагове, ще ги посрещна, както подобава на стар воин!

– Не, не! – извика Сесилия и се хвърли в обятията на стареца, който с държането и думите си я бе накарал да забрави всякаква предпазливост. Не излизай навън, чичо! Не отивай там, където кипи страшен бой, добри ми, мили ми чичо!

Ти си вече стар и си дал много повече, отколкото изисква дългът ти. Защо ще се излагаш на опасност?

– Горката, побъркала се е от страх, Бъроуклиф! – възкликна полковникът, гледайки с овлажнели от нежност очи племенницата си. Ще трябва да дадете на моята престаряла, разядена от подагра и негодна за нищо особа цяло отделение начело с ефрейтор, да бди над нощната ми шапчица, иначе това глупаво дете няма да мигне до изгрев слънце. Но, няма ли да станете, сър?

– Че защо? – учуди се капитанът. Мис Плаудън все още ме удостоява с компанията си, пък и не е присъщо на офицер от полк да остави едновременно бутилката и знамето. За истинския войник усмивката на жената е необходима в гостната, както знамето на бойното поле.

– Нищо не ме плаши, капитан Бъроуклиф – обади се Кетрин,

защото от толкова месеци живея в „Света Рут“, че съм свикнала да различавам напевите на вятъра между комините и островърхите покриви. Шумът, който застави полковник Хауард да скочи от мястото си и изплаши толкова братовчедката ми Сесилия, е просто еоло-вата арфа⁸⁴ на покрива, която звучи като контрабас.

Докато Кетрин говореше, капитанът гледаше спокойното ѝ лице с открито възхищение, което я накара макар и със закъснение да се изчерви. А, когато ѝ отговори, в думите и в държането му се долавяше някак-ва двусмисленост:

– Вече казах какво ме задържа тук и няма да изменя на чувствата си. Докато мис Плаудън ни удостоява с присъствието си, ще намери в мое лице най-предан и неотстъпен събеседник, пък който ще да дойде тук и каквото и да се случи.

– Въпреки най-добрите ми чувства, вие ме принуждавате да се оттегля – отвърна Кетрин, като стана, защото дори една суетна жена не може да не се изчерви пред такова дълбоко преклонение, което прикова-ва капитан Бъроуклиф към масата! Тъй като вече се поуспокои, братовчедке, моля те да тръгнеш първа. Мис Елис и аз ще те последваме.

– Но в никой случай до двора, мис Плаудън! – предупреди капитанът. Вратата, ключът на която току-що превъртахте, води за вестибула. За гостната се минава оттук.

Кетрин сякаш се позасмя на разсеяността си, поклони се в знак на признателност и тръгна към другата врата.

– Изглежда, че не само Сесилия, но и други са се уплашили – забеляза тя. Само, че умеят да прикриват страха си.

– Страх от настояща или от бъдеща опасност? – запита капитанът. Но, след като се застъпихте тъй великодушно за моя уважаем хазяин и за още един човек, когото няма да назова, защото не заслужава такова благодеяние от вас, осигуряването на вашата безопасност ще бъде една от главните ни грижи в тия опасни времена.

– Значи, все пак има опасност! – възкликна Сесилия. Познавам по очите ви, капитан Бъроуклиф! А, пребледнялото лице на моята братовчедка показва, че опасенията ми са основателни!

Капитанът също стана и като остави шеговития тон, който му правеше толкова голямо удоволствие, застана в средата на стаята с вид на човек, който най-после е разбрал, че вече трябва да бъде сериозен.

84. Еолова арфа – рамка с опънати на нея струни. Поставяла се обикновено на покрива и от духането на вятъра струните ѝ почвали да издават звуци. Б.пр.

– Войникът е винаги в опасност, когато враговете на неговия крал са наблизко, мис Хауард – отговори той и мис Плаудън, ако няма нищо против, би могла да свидетелствува, че е така. Но, вие сте съюзници и на двете страни, затова предлагам да се оттеглите в покоите си и да чакате там резултата от предстоящата битка.

– Вие говорите за явни и скрити опасности – обади се Елис Дънскоум. Известно ли ви е нещо, което да потвърждава вашите опасения?

– Всичко ми е известно – отвърна хладно Бъруклиф.

– Всичко?! – възкликна Кетрин.

– Всичко?! – повтори Елис ужасена. Ако наистина знаете всичко, сигурно ви е известно също неговата безумна смелост и сила пред лицето на врага. За това предайте се без съпротива, и той няма да ви докосне. Повярвайте ми, повярвайте на тая, която познава и най-съкровения кътчета на душата му. Той е по-кротък от агънце, когато има пред себе си беззащитна жена, но по-свиреп от лъв, когато е изправен срещу враг!

– И тъй като не спадаме към женския пол – отвърна малко хапливо Бъруклиф, ще трябва да свикнем с яростта на царя на животните. Лапата му е вече на външната врата и ако заповедите ми са изпълнени, както трябва, ще влезе тук по-лесно дори от вълка при достопочтената баба на Червената шапчица.

– Почакайте само минута! – промълви Кетрин, задъхана от вълнение. Вие знаете моята тайна, капитан Бъруклиф и това сигурно ще причини кръвопролитие. Но, ако ми позволите да изляза, може би ще спася живота на много ценни хора. Дайте ми честна дума, че тия, които дойдоха тази вечер тук като ваши врагове ще си отидат спокойно и залагам живота си, че тоя дом ще остане непокътнат!

– О, послушайте я и не проливайте човешка кръв! – извика Сесилия.

Силен трясък прекъсна всякакви по-нататъшни думи и в съседната стая затрополяха тежки стъпки, сякаш един след друг там влизаха хора. Бъруклиф се отдръпна спокойно в другия край на просторната трапезария и взе от масата една запъхната в ножницата сабя. В същия миг вратата се разтвори шумно и влезе Барнстейбъл. Сам, но въоръжен до зъби.

– Вие сте мои пленници, господа – каза морякът, като пристъпи напред. Съпротивата е безсмислена. Ако се предадете веднага, животът ви ще бъде пощаден.

Аха, мис Плаудън! Нали ви бях посъветвал да не присъствувате на тази сцена?

– Барнстейбъл, нашият план е разкрит! – извика развълнуваната Кетрин. Но, още не е късно. Още не е пролята кръв и можеш да си отидеш с чест, без всякаква опасност за живота ти. Бягай, не губи нито минута, защото ако войниците на капитан Бъроуклиф се притекат на помощ на своя командир, манастирът ще стане сцена на страшни неща?

– Върви, махни се оттук, Кетрин – каза нетърпеливо възлюбеният ѝ. Тук не е място за такива като теб! А вие, капитан Бъроуклиф, ако така ви е името, трябва да разберете, че съпротивата е безполезна. Във външната стая имам десет пики в десет яки ръце и ще бъде безумие да се провипоставяте на такава съкрушителна сила.

– Покажете ми силите си – рече капитанът, да видя дали мога да се предам с чест.

– Честта ви ще бъде запазена, храбри войнико, защото се държите достойно, макар че ненавиждам мундира ви и смятам делото ви несправедливо! Напред, момчета, само че не правете нищо, докато не ви наредя.

Като чува тази заповед, моряците, които Барнстейбъл бе довел със себе си, нахълтаха презглава в стаята, но въпреки свирепите си погледи и страшното си облекло и въоръжение, не пипнаха и не удариха никого. Когато тази страшна дружина изпълни цялото помещение, дамите се отдръпнаха ужасени и дори Бъроуклиф отстъпи към вратата, през която при нужда можеше да се измъкне.

Още не бе утихнала суматохата от тази неочаквана поява и някъде далеч от сградата се чу шум на борба, който бързо се приближаваше, една от многото врати на трапезарията изведнъж се разтвори и вътре се втурнаха двама войници от гарнизона на манастира, преследвани ожесточено от четирима матроси под предводителството на Грифит, Менюъл и Мери, които се бяха въоръжили с всичко, каквото им бе попаднало при неочакваното им освобождаване. Матросите, които бяха вече завзели стаята, се раздвижиха, готови да се нахвърлят мигновено върху войниците и да ги избият. Но, Барнстейбъл отклони пиките със сабята си и им заповяда строго да се отдръпнат. Смаяни от тази неочаквана заповед, техните другари, които току-що бяха нахълтали в стаята, също свалиха оръжие и войниците побързаха да се скрият зад гърба на своите офицери. А, когато освободените пленници заедно със своите освободители се присъединиха към приятелите си, в помещението отново се въздвори тъй грубо нарушената тишина.

– Както виждате, сър – каза Барнстейбъл, след като стисна горещо

ръцете на Грифит и Менюъл, всичките ми планове успяха. Вашите войници спят спокойно в казармата си под охраната на част от моите хора. Втора група обезвреди часовите ви и освободи нашите офицери, а аз с помощта на трета завзех централната сграда на манастира и фактически ви плених. Ето защо, от човечност и поради присъствието на тия дами, нека прекратим всякаква борба! Ще ви предложа леки условия, а пленничеството ви няма да бъде дълго.

Докато се разиграваше тази сцена, офицерът-вербовчик запази необикновено самообладание, което би събудило подозрение у победителите, ако имаха възможност да го наблюдават по-внимателно. Но, постепенно на лицето му се изписа тревога и той почна да върти глава насамнатам, сякаш се ослушваше да не би да идват още по-значителни вражески сили. Ала след като изслуша предложението за примирие, отвърна с обичайния си спокоен тон:

– Вие говорите за победа, сър, преди още да сте я постигнали. Ние с моя уважаем хазяин не сме толкова беззащитни, колкото, изглежда, си мислите. С тези думи той дръпна покривката на една странична маса и в същия миг капитанът и полковникът грабнаха оттам по чифт пистолети. Това е смъртна присъда за четирима от вас, а тези храбреци зад гърба ми ще очистят още двама. Струва ми се, задокоеански юначе, че сега сме, кажи-речи, в положението на Кортес⁸⁵ и мексиканците, когато той нахлул в тая част от вашия континент. Аз съм Кортес, въоръжен с изкуствен гръм и мълния, а вие индианците само с пики, прашки и други допотопни изобретения. Корабокрушенията и морската вода са смъртни врагове на барута, нали?

– Вярно, че нямаме огнестрелно оръжие – рече Барнстейбъл, но сме хора, свикнали от детинство да се осланят на здравите си десници, когато се касае за живота и свободата ни и знаем как да си служим с тях дори ако стане нужда да се вкопчем със самата смърт! Колкото до тези играчки в ръцете ви, джентълмени, не мислете, че хора, които не се боят да гледат в дулото на заредено с картеч 32 – фунтово оръдие, когато огнивото е вече допряно до запалката. Ще се уплашат от вашите пистолети, ако ще и да гърмите с по пегдесет наведнъж. Какво ще кажете, момчета? Може ли пистолетът да ви спре, ако дам команда „на абордаж“?

Хрипкавият презрителен смях на моряците, които досега бяха слушали смирено, показваше недвусмислено, че няма и да мигнат пред

85. Ернан Фернандо Кортес (1485–1547) – испански конквистадор, който сразил царството на ацтеките и завладял Мексико. Б.пр.

такава дребна опасност. Като видя, че все повече се настървяват, Бъруклиф грабна от масата звънчето, с което ги бяха повикали на вечеря и цяла минута го размахва ожесточено. Скоро в отговор на този необикновен зов се чу равномерен тропот на тежки стъпки, вратите на трапезарията се разтвориха и нахълтаха въоръжени войници в мундири на английската кралска армия.

– Щом се отнасяте с такова презрение към нашите малки пистолети – каза офицерът-вербовчик, когато се убеди, че хората му държат всички изходи, мога да си послужа с по-страшно оръжие. А сега, след като видяхте силите ми, господа, предполагам, че няма да се двоумите повече и ще се предадете.

В това време неустрашимият Менюъл бе разположил моряците в боен ред и докато от вратите прииждаха все нови неприятелски подкрепления, капитанът на морската пехота неуморно формираше нови фронтове, тъй че на края малкият отряд образува каре, из което стърчаха смъртоносните пики от „Ариел“ и което при атака можеше да се окаже съкрушителна сила.

– Тук има някакво недоразумение – каза Грифит, като огледа страшния обръч от войници. Аз поемам командуването от мистър Барнстейбъл и ви предлагам, капитан Бъруклиф, условия, които ще предотвратят кръвопролитие в дома на полковник Хауард.

– Домът на полковник Хауард – извика старецът, принадлежи на краля или на последния от слугите му! За това не щадете изменниците заради мен, Бъруклиф.

Не приемайте никакви други условия освен пълна капитулация, каквато трябва да се иска от поданици, разбунтували се срещу богоизбраника!

Докато Грифит говореше, Барнстейбъл, скръстил ръце с престорено спокойствие, гледаше втръчено разтрепераната Кетрин, която като приятелките си скована от страх наблюдаваше с вълнение всичко, което ставаше наоколо. На решителното предупреждение на стопанина на къщата той сметна за необходимо да отговори следното:

– Кълна се във вярата си да пътувам отново по солена вода, стари господине, че ако не бяха тези три разтреперани жени, щях веднага да ви докажа, че прозвището, с което възвеличавате негово величество, не струва пукната пара. Можете да сключите с мистър Грифит каквито споразумения си искате, но ако в тях има дори една думица за покорност пред вашия крал или пред когото и да било друг освен Конгреса на Съединените щати и щат Масачузетс, на които съм се заклел да бъда

верен, още отсега смятайте тези условия за нарушени. Защото нито една точка от такова споразумение няма да бъде валидна нито за мен, нито за тия, които са готови да ме следват като командир.

– Тук има само двама командири, мистър Барнстейбъл – прекъсна го Грифит високомерно, единият на силите на нашите врагове, другият на американските сили. Капитан Бъроуклиф, към вас, като командир на първите, се обръщам в този момент. Събитията от тази нощ с нищо няма да повлияят на великите цели на борбата, която за нещастие противопоставя Англия на нейните стари колонии. От друга страна, ако се придържахме твърде строго към военните правила, ще се завърже бой, който ще причини много злини на всеки нас поотделно и ужасни бедствия на този дом. Достатъчно е да кажем една дума с вас, сър и тези сурови хора, които чакат с нетърпение да пуснат в действие смъртоносните си оръжия, ще се нахвърлят един върху друг и кой може да гарантира, че ще успее да ги разтърве когато сметне това за нужно? Вие сте войник и знаете, че е много по-лесно да възбуждаш жажда за кръв, отколкото да я угасиш.

Бъроуклиф, който никога не губеше самообладание, уверен в превъзходството на своите сили както по численост, така и по въоръжение, изслуша най-спокойно противника си, след което отговори по неизменния си начин:

– Мога да ви поздравя за логиката, сър. Доводите ви са не-оборими, а изводът безспорен. За това предоставете тия славни моряци на грижите на добрия Дрил, който ще се постарее да ги подкрепи с хубаво ядене и подходяща порция приятни напитки. А, в това време ние ще приседнем на бутилка вино, донесено, както ме уверява моят приятел Менюъл, от слънчевите брегове на остров Мадейра, за да бъде изпито в мъглива Британия и ще обсъдим условията за връщането ви в колонии. Заклевам се в езика си, че очите на тия негодници светнаха от радост. Те знаят по навик, сър, че моряк, претърпял корабкрушение, се чувства по-добре с порция месо и чаша бира, отколкото с такива противни неща като щикове и абордажни пики!

– Сега не е време за шегии! – извика нетърпеливо младият морски офицер.

Вие имате числено превъзходство, но трябва да помислите сериозно дали то ще ви помогне, особено при смъртоносна ръкопашна схватка. Ние сме дошли тук не да молим, а да диктуваме условия. Трябва да бързате, сър, защото нямаме време за губене.

– Предложих ви да се насладите спокойно на трите най-стари от

многобройните удоволствия, достъпни за човека – ядене, пиене и сън. Какво повече искате?

– Да заповядайте на тия хора, които са се изпречили на вратите, да се дръпнат да минем. Аз ще изведа мирно и чинно моряците си, защото тук има особи, несвикнали да гледат оръжие. И преди да отхвърлите искането ми, помислете си колко лесно могат тия юнаци да си пробият път през разпръснатите ви сили.

– Вашият другар, капитан Менюъл, като опитен човек ще ви каже, че такава маневра противоречи на всякакви правила на военното изкуство, когато имате в тила си такива превъзхождащи сили!

– Нямам време да слушам глупавите ви брътвежи, сър! – кипна Грифит.

Значи, отказвате да ни пуснете да излезем свободно от манастира?

– Да!

Грифит се обърна развълнувано към дамите и им даде знак да се отеглят, защото не беше в състояние да каже това с думи. Настъпи дълбоко мълчание, след което той още веднъж заговори помирително на Бъруклиф:

– Ако аз и Менюъл се върнем в затвора ви и се предадем на вашите власти – каза той, ще могат ли останалите ни хора да се върнат свободно на фрегатата?

– Не! – отговори офицерът, който, виждайки, че настъпва решителният миг, постепенно губеше престорената си шеговитост. Вие и всички други, които умишлено нарушиха мира в това кралство, ще трябва да понесете цялата отговорност за това!

– Тогава да пази бог невинните и честните!

– Амин!

– Дръпнете се, негодници! – завика Грифит, обръщайки се към войниците, които препречваха изхода. Дръпнете се, че ще ви намушкаме с пиките си!

– Целете се, момчета! – изкомандува Бъруклиф. Но, не дърпайте спусъка, докато не направят крачка напред.

За миг настъпи раздвижване – двете страни почнаха да се готвят за бой. Звънът на оръжието се смесваше със сподавени ругатни и заплахи. Сесилия и Кетрин закриха лицето си, за да не гледат страшната сцена, която всеки момент можеше да се разиграе пред тях. Изведнъж Елис Дънскоум застана смело между застрашително нарочените пики и мускети и гласът ѝ спря вдигнатите вече ръце:

– Изслушайте ме хора, ако наистина сте хора, създадени по подобие на тоя, който е умрял, за да станете ангели, а не кръвожадни демони, готови да се нахвърлят един върху друг! И вие наричате това война? Нима това е славата, предназначена да сгрива сърцата дори на глупавите и наивни жени? Мигар искате да нарушите покоя на мирни семейства, за да утолите греховната си жажда за победи? Да убивате хора, само за да се хвалите на развратните си пиршества с това гнусно дело? Отдръпнете се, британски войници! Ако сте достойни да носите това име, дайте път на една жена. И помнете, че първият ви изстрел ще пронизе гърдите й!

Заповедническият тон и властният вид на девойката накараха войниците да отстъпят и да сторят път към същата врата, през която бяха отказали да пуснат Грифит и другарите му. Но вместо да пристъпи напред, Елис стоеше закована на място, сякаш изведнъж бе загубила изумителната твърдост, току-що проявена от нея. Тя като че се беше враснала в земята, вторачила пред себе си очи, изпълнени с ужас. В този момент на вцепенение и безпомощност на вратата се изпречи някаква сянка, а след миг на прага се изправи силуетът на лоцмана, както винаги в скромното облекло на своята професия, но въоръжен с всичко онова, което е нужно за бой по море. Още миг той наблюдава мълчаливо сцената, която се разкриваше пред него, а после пристъпи спокойно в средата на стаята, обгръщайки с изпитателен поглед всички наоколо.

ГЛАВА XXIX

Дон Педро! Добре дошли, синьор.
Идвате почти навреме да разтървете хора,
които почти се бият.

Шекспир – „Много шум за нищо“

– Свалете оръжието, англичани! – извика дръзкият прищълец. И вие, борци за свещена свобода, долу ръцете, не бива да проливате напразно кръв! Преклони се, горди британецо, пред мощта на Тринайсетте републики⁸⁶!

– Охо! – възкликна Бъроуклиф, стисвайки решително пистолета в ръката си. Работата се усложнява. Не бях включил в сметката тоя човек. Но, да не би да е Самсон⁸⁷, способен само с един замах да промени всичко? Свали оръжието, маскиран палячо, или ще дам сигнал с тоя пистолет и двайсет куршума ще надупчат тялото ти!

– А, твоето тяло сто! – отвърна лоцманът. Хей, приятелю, дай знак да влязат всички! Да накараме тоя самонадеян джентълмен да почувствува слабостта си.

Още не се бе доизказал, и до ушите на присъстващите стигна рязко изсвирване на боцманска свирка, което постепенно се усили толкова, че пронизителните му звуци заехтяха под сводестия покрив на трапезарията и стигнаха чак до най-далечните кътчета на манастира. Чу се силен тропот на нозе и в стаята нахълтаха моряци, които, гонеха уплашените войници на Бъроуклиф, охраняващи вестибюла. Коридорът също гъмжеше от тъмна маса човешки тела.

– Нека ви чуят, момчета! – провикна се предводителят им. Манастирът е във ваши ръце!

Ревът на бурята беше слаб в сравнение с гръмогласния вик, който се изтръгна от гърлата на матросите и дълго още кънтяха радостните им възгласи, от които като че затрепера самият покрив на сградата. В коридора се виждаше гъмжило от тъмни космати глави. На абордажниците от фрегатата в обковани с желязо каски, на морските пехотинци, с

86. През 1776 г. тринайсет английски колонии в Северна Америка се обявили за свободни, самостоятелни и независими републики – щати. Б.пр.

87. Самсон – според библейското предание митичен герой, надарен с необикновена сила. Б.пр.

шапки, блестящи от бронзови украшения. Съзрял войниците си, Менюъл мигновено се втурна към тълпата и след малко се появи отново, следван от най-изпитаните си юнаци, които докато командирите на двете страни продължаваха да преговарят, заеха местата на Бъроуклифовите войници.

До тоя момент полковник Хауард от уважение към принципите на военното чинопочитание бе предоставял на Бъроуклиф да се разпорежда като главен. Но, сега, виждайки, че положението сериозно се е изменило, реши да си присвои правото сам да разпита тия не-канени гости.

– На какво основание, сър – запита полковникът, се осмелявате да нахълтвате в замък, собственост на поданик на негово величество? Да не сте упълномощен от върховния съдия на графството, или пък носите заповед, подписана от министъра на вътрешните работи на негово величество?

– Нямам заповед от никого – отговори лоцманът. Аз съм само скромен приятел на американския народ и след като изложих тези джентълмени на опасност, сметнах за свое задължение да ги спася. Сега вече нищо не ги заплашва и всички вие, които ме чувате, трябва да се подчинявате на мистър Грифит, който има за това пълномощия от Конгреса на Съединените щати.

Като каза това, той се отдръпна настрана и се облегна на ламперията на стената, откъдето продължи да наблюдава мълчаливо всичко, което ставаше около него.

– Значи, на вас, покварен син на почтен баща, трябва да повторя въпроса си, продължи старецът, обръщайки се към Грифит. С какво право се извършва това брутално нападение срещу моя дом? И защо тъй нагло се нарушава спокойствието на тия, които се намират под моя закрила?

– Мога да ви отговоря, полковник Хауард, че всичко това се върши по законите на войната или по-право като възмездие за хилядите злини, които вашите английски войски са причинили в земите между Мейн и Джорджия⁸⁸ но, не желая да правя тази сцена още по-неприятна, само искам да ви уверя, че няма да злоупотребим с надмощието си. Щом съберем хората си и обезвредим пленниците, къщата ви отново ще бъде на ваше разположение. Ние не сме пирати, сър. Ще се убедите в това,

88. Въстаналите американски колонии заемали тогава територията между щатите Мейн и Джорджия. Земите на юг от Джорджия били испански владения. Б.пр.

когато си отидем Капитан Менюъл, изведете войниците си на двора и се пригответе за връщане на лодките. Матросите също трябва да излязат. Хей, абордажници, измъквайте се по-скоро!

Тази заповед на младия лейтенант, издадена по моряшки – сурово и отсечено, макар и с дружелюбен тон, подеждава магически върху струпалите се около вратата мрачни фигури, а когато и матросите на Барнстейбъл излязоха подир другарите си на двора, в стаята останаха, тъй да се каже, само предводителите на „нашествениците“ и семейството на полковник Хауард.

Откакто Грифит пое командването, Барнстейбъл мълчеше и слушаше внимателно всяка дума, произнесена от двете страни. Ала сега, когато в трапезарията бяха останали само неколцина и трябваше да се бърза, той заговори отново:

– Щом се налага да се връщаме тъй скоро при лодките, мистър Грифит, струва ми се, че трябва да се приготвим да приемем достойно.

дамите, които ще ни удостоят с присъствието си. Да се нагърбя ли аз с тая работа?

Неочакваното предложение изуми всички присъстващи, макар че смутеното и засрамено лице на Кетрин Плаудън ясно показваше, че то не е толкова неочаквано за нея. Продължителното мълчание, което последва тоя въпрос, бе прекъснато от полковник Хауард:

– Вие сте господари тук, джентълмени. Правете каквото искате. Моят дом, вещите, поверениците ми – всичко е на ваше разположение. Може би мис Елис, добрата и хрисима мис Елис Дънскоум, също ще се хареса на някой от вас. Ах, Едуард Грифит, Едуард Грифит, никак не допусках, че ...

– Само да посмеете да произнесете още веднъж с насмешка това име, нечестивце, и годините дори няма да ви спасят! – прогърмя суров глас зад гърба на полковника.

Всички обърнаха неволно очи в посоката, откъдето бяха дошли тия неочаквани думи, и видяха снажната фигура на лоцмана, който отново се бе облегал спокойно на стената, макар че цял трепереше от едва съдържана ярост.

Грифит изгледа учудено своя съучастник, проявил неочаквано такива силни чувства, а след това устреми умолителен поглед към прекрасните братовчедки, които все още се гушеха в далечния ъгъл на стаята, където страхът ги бе накарал да се скрият.

– Вече казах, че не сме нощни разбойници, полковник Хауард –

проговори той, но ако някоя от тези дами реши да се постави под нашата закрила, мисля, че е излишно да обяснявам в тоя момент как ще я посрещнем.

– Нямаме време за празни комплименти – извика нетърпеливият Барнстейбъл. Ето го тук Мери. По години и по роднинство на него най му подхожда да помогне на дамите да приготвят багажа си. Какво ще кажеш, момко? Можеш ли в случай на нужда да изпълняваш ролята на камериерка?

– Да, сър и дори по-добре от ролята на амбулантен търговец – провикна се весело младежът. Готов съм да изпълнявам дори ролята на баба за всички само и само моите мили и добри братовчедки Кейт и Сесилия да ни правят компания на нашия кораб! Хайде, братовчедки, да се стягаме за път. Само ще ме извините, че ще ви позабавя, понеже тая работа не ми иде много отръки.

– Дръпни се, младежо! – тросна се мис Хауард и го отблъсна, когато той се опита да я улови фамилиарно за ръката. После се приближи с моминско достойнство до настойника си и продължи: Не зная какво са се наговорили тайно тая вечер моята братовчедка мис Плаудън и мистър Барнстейбъл, но що се отнася до мен, полковник Хауард, надявам се, че ще повярвате на дъщерята на вашия брат, ако ви кажа, че тия събития са толкова неочаквани за мен, колкото и за вас.

Старецът ѝ хвърли поглед, в който за миг като че ли проблесна предишната нежност, но мрачните мисли отново нахлуха в душата му, той поклати глава и се отдръпна с горда походка.

– Доколкото разбирам – вметна Сесилия, навела смирено глава. Чичо е загубил доверие в мен, но няма право да ме съди, щом не съм извършила нищо срамно.

Тя вдигна бавно глава и вторачи в любимия си своите кротки очи, а когато продължи, по нежното ѝ лице се разля гъста руменина:

– Едуард Грифит, не искам ... не намирам сили да кажа колко обидно ми е, като си помисля, че дори за миг сте ме сметнали способна да забравя и изоставя тоя, който бог ми е определил за закрилник, заради човека, към когото са ме подтиквали измамните ми чувства. А ти, Ендрю Мери, се научи да уважавааш племенницата на майка си, ако не заради самата нея, то поне заради тая, която е бдяла над люлката ти!

– Тук, изглежда, има някакво недоразумение – промълви Барнстейбъл, който споделяше напълно смущението на сконфузения юноша. Но, предполагам, че като дяско друго недоразумение по такива въпроси може да се изглади. Мистър Грифит, имате думата ... Дявол да те вземе –

додаде той шепнешком, мълчиш като риба, а такава хубаво девойче заслужава някоя и друга блага дума! Няма си като четиринога, а дори магарето знае да реве!

– Трябва да се махаме бързо оттук, мистър Барнстейбъл – отговори Грифит с тежка въздишка, сякаш събуден от дълбок сън. Тези груби сцени може да са изплашили дамите. Бъдете тъй добър, сър да поведете отряда ни към брега. Капитан Менюъл ще се заеме с пленниците, които трябва да задържим, за да ги разменим срещу същия брой наши сънародници.

– И сънароднички! – добави Барнстейбъл. Нима ще ги забравим, обзети от мисълта за собствената си сигурност?

– Нямаме право да им се месим, докато сами не ни помолят.

– По дяволите, мистър Грифит, тук май намирисва на бук-воядство! – извика Барнстейбъл. Ето докъде стига човек, когато се води само по книгите! Но, позволете ми да ви кажа, сър, че в това няма и помен от моряшка любов.

– Нима енедостойно моряк и джентълмен да позволи на жената, която нарича своя любима, да бъде такава не само по име?

– Тогава, Грифит аз те съжалявам от все сърце. Предпочитам да вода жестока борба за щастието, което сега мога да постигна. Толкова лесно, отколкото да те видя тъй горчиво разочарован. Но, не бива да ме упрекваш, приятелю, ако се възползвам от благоволенieto на съдбата. Мис Плаудън, моля за вашата прекрасна ръчица! Полковник Хауард, хиляди благодарности за грижите, които сте полагали досега за вашата драгоценна повереница, и повярвайте в искреността ми, сър, ако ви кажа, че след себе си бих предпочел да я поверя на вас, отколкото на който и да е друг.

Полковникът се обърна към говорещия и като се поклонил ниско, отговори с мрачна учтивост:

– Сър, моите скромни грижи не заслужават такава благодарност. Ако не съм успял като настойник да направя мис Кетрин Плаудън такава, каквато би желал да види дъщеря си нейният добър баща, капитанът от кралския флот Джон Плаудън, безспорно вината трябва да се търси по-скоро в неумението ми да я възпитам, отколкото в някакви вродени качества на тази млада дама. Безполезно е да ви казвам: „Вземете я, сър“, защото тя е вече ваша и аз нямам власт да променя това. Ето защо мога само да пожелаю да ви бъде тъй вярна като жена, каквато беше като повереница и поданица.

Досега Кетрин стоеше смирено до любимия си, който я бе уловил

за ръката и въвел в кръга на спорещите. Но, сега отблъсна ръката му и като отметна тъмните си къдрици, паднали безредно по челото ѝ, вдигна гордо глава. Очите ѝ пламтяха от неудържим огън, а лицето ѝ ставаше все по-бледо от вълнение.

– Господа – заговори тя, един тук ме предлага, друг ме взема. Но, нима дъщерята на Джон Плаудън няма думата в това хладнокръвно разпореждане с нейната особа? Ако е дотегнала на своя настойник, може да си намери друг дом, без да затруднява тоя джентълмен да ѝ търси подслон на кораб, където сигурно и без това е тясно!

Като каза това, тя обърна сърдито гръб и се присъедини отново към братовчедката си. Така кипват добродетелни девойки, когато са предмет на сватосване, без никой да ги пита съгласни ли са, или не. Барнстейбъл, който слабо познаваше приумиците на женското сърце, стоеше зашеметен и не можеше да разбере, че въпреки резките ѝ думи тя чакаше поддръжка от Сесилия, за да може да предприеме открито някаква решителна стъпка в негова полза. Не можеше да разбере също защо жената, която тайно бе направила вече толкова много за любимия си и неведнъж бе признавала чувствата си към него, се отричаше от думата си в такъв съдбоносен момент, когато очите на всички бяха насочени към нея! Той огледа един по един хората, които го заобикаляха, и като се изключат настойникът на възлюбената му и Бъроуклиф, прочете по лицата на всички съдържано съчувствие.

Полковникът отново обърна с нежен поглед повереницата си помислил, че тя вече се е разкайала, а лицето на пленения капитан изразяваше насмешливо учудване, примесено с яд за претърпяната несполука.

– Изглежда, сър – обърна се Барнстейбъл рязко към него, вие съзирате нещо смешно в тази дама, иначе нямаше да се хилите тъй неприлично. Ние в Америка не търпим такова отношение към жените!

– А ние в Англия не се караме в присъствието на дами – отвърна троснато капитанът, измервайки морския офицер със също такъв свиреп поглед. Но, искам да ви уверя, че в тоя момент не мислех за нищо друго освен за превратностите на съдбата. Само преди половин час се смятах за най-щастливия човек, убеден, че ще успея да предваря плана, с който искате да ме изненадате. А, сега съм най-нещастният човек на земята, защото не мога да се надявам на повишение.

– А, какво съм виновна аз, сър, че щастието ви е изменило? – запита Кетрин раздражено.

– О, разбира се, не е виновна упоритостта, с която подпомагахте плана на моите врагове, мис, отговори капитанът с престорено

смирение. Не е виновно старанието, с което им съдействахте, нито невъзмутимото ви спокойствие на трапезата! Чисто и просто намирам, че ми е време да се пенсионирам. Щом не мога да служа вече, както трябва, на своя крал, трябва да се отдам на служба богу като всички на тоя свят, които не са годни за нищо друго! Изглежда, че или слухът ми не е в ред или градинската стена има магическото свойство да изопачава звука!

Кетрин не изчака края на тази фраза, а се отдръпна в едно далечно кътче на стаята, за да скрие пламтящата руменина, която бе покрила лицето ѝ. Сега вече ѝ беше ясно как плановете на Барнстейбъл бяха узнати от врага му. Започна да се разкайва за излишното кокетство, като си спомни, че половината от разговора ѝ с нейния любим под сянката на стената, за която наемкаше Бъроуклиф, не бе имал нищо общо със заговори и метежи. Но, тъй като усетът на Барнстейбъл не беше изтънчен като у възлюбената му, а главата му беше прекалено заета с мисълта как да постигне целта си, той не можа да схване веднага косвения намек на капитана и като се обърна рязко към Грифит, забеляза с най-сериозен тон:

– Смятам за свой дълг да ви напомня, мистър Грифит, че имаме изрично нареждане да задържахме всички врагове на Америка, където и да се намират те и, че в много случаи Щатите не еа се поколебавали да вземат в плен и жени.

– Браво! – провикна се Бъроуклиф. Щом дамите не желаят да тръгнат с вас като възлюбени, отведете ги като военнопленници!

– Имате късмет, сър, че сам сте пленник, иначе щяхте да отговаряте за думите си! – тросна се сърдито Барнстейбъл. Това е умно нареждане, мистър Грифит, което не бива да се пренебрегва.

– Не забравяйте дълга си, мистър Барнстейбъл – напомни му Грифит, изтръгнат отново от дълбоките си мисли. Щом имате заповед, сър, трябва незабавно да я изпълните.

– Имам заповед и от нашия общ началник капитан Мънсън, мистър Грифит, и ви уверявам, сър, че когато ми даваше указания за „Ариел“ горкия, от него не са останали и две скрепени една за друга дъски! Той изрично повтори и по-раншните инструкции.

– А сега аз ги отменям.

– Но, имам ли право да се подчиня на устната заповед на младши офицер, ако тя е в пълно противоречие с писмените инструкции на по-старшия?

Досега Грифит се бе държал хладнокръвно и решително, но при

тези думи бузите ѝ челото му пламнаха, а тъмните му очи замяха от огън.

– Не мъдрувайте, сър, а изпълнявайте! – извика той властно.

– Ей богу, сър, бих се подвоумил да изпълня заповед дори на самия Конгрес на Съединените щати, ако ме накара да забравя дълга си към ... към ...

– Към себе си! Нали така, сър? Достатъчно, мистър Барнстейбъл. Изпълнете дълга си, сър!

– Дългът ми налага да остана тук, мистър Грифит.

– Тогава ще бъда принуден да действам, защото не искам да ставам за посмешище на моите офицери. Мистър Мери, кажете на капитан Менюел да прати тук един сержант с взвод морски пехотинци.

– Ако ще и самият той да дойде! – кресна Барнстейбъл, вбесен от отчаяние, че планът му се проваля. И целият му отряд не може да ме обезоръжи! Нека посмеят да дойдат! При мен, ариелци! Съберете се около капитана си!

– Който дръзне да прекрачи тоя праг без мое разрешение, ще умре! – извика Грифит, заплашвайки с оголен кортик моряците, които понечи-ха да се отзоват на повика на своя любим командир. Предайте ми сабята си, мистър Барнстейбъл, спестете си унижението да ви я издърпа от ръцете някой прост войник.

– Я да видя тоя смелчак, който ще се опита да ми я вземе! – провик-на се Барнстейбъл, размахвайки яростно оръжието си.

Грифит, неспособен да се сдържа повече, протегна ръка напред и сабите им се кръстосаха. Звънът на стоманата им подействува като звук на тръба върху боен кон. Започна размяна на внезапни и бързи удари, отблъсвани също тъй бързо от святкащите саби.

– Барнстейбъл! Барнстейбъл! – завика Кетрин, хвърляйки се в обятията му. Готова съм да отида с теб до края на света!

Сесилия Хауард млчеше, но когато Грифит се опомни, видя прекрасната ѝ фигура коленичила в нозете му, пребледняла и вперила умолително очи в развълнуваното му лице. Викът на мис Плаудън бе разделил сражаващите се, преди още да бяха стигнали до кръвопролитие. Но, въпреки намесата на възлюблените им, младите мъже продължаваха да се поглеждат свирепо. В тоя момент полковник Хауард пристъпи напред и като накара племенницата си да се изправи, заговори:

– Такава поза не подобава на дъщеря на Хенри Хауард, макар че сам тойколеничеше пред трона на своя суверен. Виждаш ли, моя скъпа Сесилия, до какво води метежът? Той сее раздори в редовете на самите

метежници и с порочните си принципи за равенство премахва всякакви различия по ранг и чин. Тези млади безумци дори не знаят кому трябва да се подчиняват!

– Трябва да се подчиняват на мен – каза лоцманът, заставайки между настървените противници. Виждам, че е крайно време да сложа ред тук. Мистър Грифит, приберете сабята си в ножницата. А вие, сър, дето отказвате да се подчините на по-старши от вас и забравяте задълженията си, осветени с клетва, бъдете тъй добър да се преклоните пред волята му и да изпълните дълга си.

Като чу този спокоен глас, Грифит трепна, сякаш изведнъж се опомни. После направи нисък поклон и прибра оръжието си в ножницата. Но, Барнстейбъл, обгърнал с една ръка през кръста своята любима и размахал с другата кортика си, се изсмя презрително на това неуместно присвояване на властта.

– Кой сте вие – извика той, – та се осмелявате да ми заповядвате така?

В очите на лоцмана блесна страшен огън, лицето му почервения цялото му тяло затрепера от гняв. Но, той с голямо усилие успя да се овладее и отговори натъргено:

– Човек, който има право да заповядва и да изисква подчинение!

Тези необикновени думи и твърдият тон, с който бяха произнесени, накараха смаяния Барнстейбъл да свали покорно оръжието. Лоцманът впи за миг пламналите си очи в него, после се обърна към останалите и продължи вече по-меко:

– Вярно, че не сме дошли тук като разбойници и съвсем не искаме да се отнасяме грубо със стари и беззащитни хора. Но, този офицер на английската корона и особено този американец-дезертьор са наши пленници, които трябва да прехвърлим на кораба си.

– А какво става с главната цел на експедицията ни? – попита Грифит.

– Не е постигната – отговори бързо лоцманът. Пожертвувана е в името на лични чувства. Нашето начинание, сър, като стотици други завърши с провал и ще бъде забравено завинаги. Но, интересите на републиката не бива да се забравят, мистър Грифит. Макар, че не трябва да излагаме на опасност живота на тия юнаци заради гальовната усмивка на една млада хубавица, същевременно не бива да пропускаме да използваме победата си, извоювана с тяхна помощ, само за да угодим на друга. Този полковник Хауард е добър за сделка с фаворитите на краля и можем да го заменим срещу някой достоен. Патриот, отдавна

заслужил да получи свободата си. Не, не ме гледайте така високомерно, запазете тоя поглед за други. Полковникът трябва да се прехвърли на фрегатата, сър, и то незабавно.

– Тогава ... – промълви Сесилия Хауард, приближавайки се плахо до мястото, където чичо ѝ стоеше и слушаше с презрение пререканията между победителите, тогава аз где тръгна с него! Няма да го оставя сам сред враговете му.

– Ще бъде по-благоразумно и по-достойно за дъщерята на моя брат – каза студено полковникът, ако разкрие действителната причина за желанието си да тръгне с мен. И без да обръща внимание на дълбокото огорчение, което обзе Сесилия, като чу, че отхвърлят тъй грубо великодушното ѝ предложение, старецът пристъпи към Бъруклиф, който гризеше дръжката на сабята си от яд, че големите му надежди се бяха провалили, и като застана до него, продължи с гордо смирение:

– Правете с нас каквото искате, господа. Вие сте победители и трябва да ви се подчиняваме. Храбрецът умее да се защити доблестно, ако не е нападнат ненадейно, както стана с нас и да се предаде с достойнство. Ех, да ни се падне възможност! Но, правете каквото искате, господа; едва ли ще намерите по-кротки агънца от мен и капитан Бъруклиф.

На горчивата усмивка, с която полковникът искаше да покаже примирението си, капитанът, пленник като него, отговори също с пресилена усмивка, която издаваше душевния му смут. Обаче и двамата успяха да запазят достатъчно привидно спокойствие, за да следят хладнокръвно по-нататъшните действия на победителите.

Полковникът продължаваше упорито и студено да отхвърля увещанията на племенницата си, която най-после се преклони смирено пред волята му и се отказа засега от всякаква надежда да го склони. Все пак тя се залови ревностно да приготви някои неща, свързани с решението на полковника да замине, с което се бе примирила и в тази непредвидена работа намери вярна и предана помощничка в лицето на своята братовчедка. Всъщност Кетрин, очаквайки подобно развитие на събитията, тайно от мис Хауард бе приготвила предварително всичко, което можеше да им потрябва в случай на внезапно бягство от манастира. Така, че заедно с любимия си, който разбрал, че планът на лоцмана подпомага собствените му цели, бе сметнал за по-благоразумно да забрави спора си с тоя загадъчен човек, тя изскочи да търси превозно средство, което да пренесе приготвените вече от нея вещи.

Барнстейбъл и Мери с най-голямо удоволствие я последваха,

когато тя се понесе с лека стъпка по тесните и тъмни коридори на манастира. Първият непрекъснато я обсипваше с комплименти за нейния ум, красотата и безброй други качества, а вторият се смееше и шегуваше от все сърце, както и можеше да се очаква от момче на неговата възраст и с неговите възприятия дори при такива обстоятелства. Добре, че Кетрин предвидливо се бе погрижила и за братовчедката си, защото Сесилия Хауард гледаше да подбере повече неща, необходими на полковника, отколкото на самата нея. Придružена от Елис Дънскоум, младата стопанка на „Света Рут“ обикаляше празните стаи на манастира, като ту слушаше мълчаливо кротките утешителни думи на спътничката си, ту избухваше в горчиви сълзи, които не беше в състояние да сдържи, ту отново започваше спокойно да дава напътствия на камериерките, сякаш предстоящото пътуване беше нещо съвсем обикновено. През всичкото това време другите чакаха в трапезарията.

Лоцманът, като че ли доволен от това, което бе свършил, пак се бе отдръпнал и облегнал на стената, откъдето следеше и най-малката подробност на подготовката с такова неотклонно внимание, че се чувствуваше направляващата му ръка в цялата тази работа. Грифит бе поел официалното командване и неуморните матроси и войници се подчиняваха единствено на него. След като мина така цял час, Сесилия и Кетрин се появиха отново облечени за път, багажът бе поверен на един офицер и взвода му и Грифит даде обичайната команда за тръгване. Из галериите и под сводовете на манастира отново прозвуча рязко свирката на боцмана, а после прокънтят дрезгав вик:

– Напред, морски пехотинци! Напред, абордажници! Напред, морски вълци!

След тази команда, която прозвуча странно между стените на „Света Рут“, отвън заби барабан, засвири флейта и целият отряд излезе от сградата в строг ред, определен предварително от капитан Менюъл, който за случая бе поел командването на всички сили.

Лоцманът бе извършил нападението срещу манастира тъй неочаквано и умело, че нито един човек – мъж или жена, военен или цивилен, не бе успял да се изплъзне. И тъй като беше опасно да се оставя там когото и да било, защото можеше да разгласи случилото се навред из тоя край, Грифит нареди всички заварени в сградата да бъдат отведени до скалите и държани там, докато отплава и последната лодка, за да се присъедини към тендера, който, както го бяха осведомили, ги чакаше недалеч от брега. В бързината час по-скоро да се приготвят за път бяха запалили свещи в много стаи на манастира и контрастът между ярката

светлина вътре и мрака отвън направи подтискащо впечатление на пленниците, когато се озоваха на ливадата. Някакво неопределено и необяснимо чувство, каквото често спохожда човешката душа, накара Сесилия да се спре пред голямата градинска порта и да погледне още веднъж към манастира, сякаш предчувствуваше, че го вижда за последен път. Тъмният назъбен силует на сградата се очертаваше ясно на небето от север, а през отворените прозорци и зейналите врати можеха да се видят пустите стаи. Двайсет свещи пръскаха из тях ненужната си светлина, сякаш се надсмиваха на осиротелите им стени. Сесилия се отвърна с трепет от тази гледка и застана по-близо до сърдития си чичо, усетила, че скоро той, както никога досега, ще се нуждае от нейното ободряващо присъствие.

Глухата човешка глъчка отпред, звуците на флейтата, които стигаха от време на време до ушите ѝ и строгото, властно подвикване на морските офицери скоро я накараха да забрави тези мрачни мисли и да се върне в действителността, която я заобикаляше. А, в това време отрядът се движеше бързо към морския бряг.

ГЛАВА XXX

И викна гръмко вождът стар:
 Лодкарю, мишици напрегни,
 жълтица цяла давам
 в дар да видя родни планини!

Кембъл – „Дъщерята на Лорд Ълип“

Цял ден небето беше безоблачно, духаше студен пронизващ вятър, а сега хиляди звезди озаряваха мразовитата нощ. Затова окото, свикнало на тъмнината, можеше по-ясно да различава околните предмети. Начело на проточилата се по тясната пътека колона се движеше взвод морски пехотинци, които като добре обучени войници спазваха строг ред и отмерена маршова стъпка. На известно разстояние зад тях вървеше голяма безредна тълпа въоръжени до зъби моряци, които проявяваха явна склонност към разпуснатост и груби шегички, усилвана още повече от това, че газеха твърда земя. И само присъствието и строгите предупреждения на офицерите ги караха да се сдържат. В средата на това пълчище се намираха „простосмъртните“ пленници-войници и слуги. Моряците, които ги пазеха ги удостояваха с внимание само дотолкова, доколкото можеха да им бъдат прицел на шегички и закачки. Малко по-далеч зад тях крачеха един до друг полковник Хауард и капитан Бъроуклиф, потънали в мрачни мисли, но все тъй горди и мълчаливи.

След полковника и капитана, но колкото е възможно по-близо до чичо си, вървеше мис Хауард, уловила подръка Елис Дънскоум и двете заобиколени от женската прислуга на манастира. Кетрин Плаудън пристъпяше пъргаво и леко малко по-назад. Тя се радваше на привидното си пленничество, но моминската свенливост я караше да крие чувствата си. Барнстейбъл я следеше с възхищение от пет-шест крачки, но не смееше да се приближи повече, изпълнявайки каприза на своята любима, която очевидно не желаше такава близост. Грифит се движеше встрани от колоната, за да може да я наблюдавало цялата дължина и при нужда да я направлява. В ариергарда маршируваше втори отряд морски пехотинци, а Менюъл беше последен. По команда, барабанът и флейтата млъкнаха и сега се чуваха само отмерените стъпки на войниците и воят на утихващата буря, сред който от време на време се надигаше глас на офицер или се долавяше тих разговор.

– Какво ни остава от цялата тая работа? – мърмореше мрачно някакъв стар моряк. Кораб без товар и без пари! В оная вехта манастирска дупка имаше достатъчно блага за всеки от нас. Лигите ти текат, като гледаш там всякакви лакомства, покъщнина, съдини, дрехи и какво ли не още, ала офицерите не ти дават да задигнеш даже една непотребна библия!

– Точно така – подзе друг моряк, който крачеше до него. Да намериш най-обикновено листче със записана молитва, пак ще ги го издърпат от ръцете. Слушай какво ще ти кажа, Бен: Според мен, щом ти пъхат мускет и искат от моряк да те направят войник, трябва да те оставят като всеки войник да задигнеш малко плячка. А, тая вечер, дявол да го вземе, не съм докосвал нищо друго освен кремъклийката и тесака, ако можеш да наречеш келепир тая покривка за маса!

– Охо, виждам, че все пак си успял да откъмнеш нещичко! – възкликна първият моряк, явно възхитен от качеството на тъканта, от която беше направена плячката на другаря му. Като я разгънеш, ще стане май колкото долното платно на бизана! Е, имал си по-голям късмет от нас. Аз пък задигнах тая шапка, само че става за палеца на крака ми. Опитвах се да я наглася на главата си и напреки и откъм кърмовата и носовата ми страна, ама не ще да влезе дори с три пръста. Я слушай, Самм! Ще ми дадеш ли от тая покривка поне за една риза?

– Не ще и дума! Отрежи си ей от тоя ъгъл. Или по-добре вземи половината, Бен. Но, ми се чини, че няма да се върнем на кораба по-богати отпреди, ако не прибавим към плячката и тия женоря.

– Богати ли?! – подхвърли шеговито един млад моряк, който досега бе слушал мълчаливо разговора на по-възрастните си и по-пресметливи другари. А, на мен ми се струва, че сме тръгнали из морета, където дневната вахта трае половин година. Не виждате ли, че сега имаме двойна дажба полунощ?

Като каза това, той сложи ръце върху къркосите глави на двамата черни роби на полковник Хауард, които вървяха до него, обзети от мрачни предчувствия за последиците от това, че неочаквано пак бяха загубили свободата си.

– Обърнете главите си ей така, джентълмени – додаде той. Ето, на! Виждате ли, от такава чернота ще угаснат даже лампите в нактоуза!

– Остави негрите на мира! – изръмжа един от по-старите матроси. Стига си ги закачал! Току виж, че са се разпищели и довтасал някой офицер. Право да ти кажа, Ник, не мога да разбера защо трябва да се завираме все в тоя бряг, дето няма и десет сажена дълбочина, когато

можем да излезем в Атлантика и, кажи-речи, всеки ден да срещаме търговски кораби от Ямайка? Тогава ще имаме и захар и ром, колкото си искаме.

– Лоцманът е виновен за всичко – отвърна другият матрос, защото, както знаеш, където няма дъно, няма нужда и от лоцмани. Какво е това плаване, когато под нас има дълбочина пет сажена, а после пускаме котва на плитчина или на камък! Пък и ни карат да работим нощем! Да беше светло четиринайсет часа вместо седем, останалите десет часа би могъл да се движиш по усет.

– Стига сте дрънкали врели-некипели! – прекъсна ги отново младият моряк. Не знаете ли, че Конгресът ни е възложил да пресечем крайбрежните пътища на Джон Бул, а старият видя, че дните са много къси за тая работа и стовари десант, за да хване нощта? И ето че сме я хванали! А, като се върнем на кораба, ще я скрием в трюма и тогава пак ще видите слънчевия лик!. Хайде, мои лилии! Позволете на тия двама джентълмени да надзърнат през илюминаторите ви. Какво? Не желаете ли? Тогава ще трябва да обърна другия край!

Негрите, които бяха търпели шегите му с робско смирение, сега заохкаха от болката, която им причиняваше техният жесток мъчител.

– Какво става там? – чу се строг глас, чийто момчешки тембър не съответствуваше на заповедническия тон на говорещия. Кой вдига такава връва?

Заядливият млад моряк пусна неохотно рошавите коси на робите, но в същия миг, когато те паднаха върху мургавите слепоочия, дръпна ухото на единия от чернокожите така силно, че нещастникът изписка, уверен, че тоя път ще получи по-резултатно съчувствие.

– Чувате ли вие там? – обади се пак Мери. Кой закача негрите?

– Никой, сър – отговори с престорена сериозност морякът. Един от бледоликите си удари пищялката в паяжина и от това го заболя ухото!

– Я слушай, зевзек такъв, какво търсиш там между пленниците? Нали ти бях заповядал, господинчо, да си метнеш пиката на рамо и да вървиш по-настрана?

– Тъй вярно, сър, заповядахте ми. И изпълнявах заповедта ви, доколкото можех. Но, от тия негри така притъмня, че обърках пътя!

Из моряшката тълпа премина тих смях и дори гардемаринът не се сдържа да не се усмихне на този образец на остроумие от страна на младия матрос – един от ония шегобийци, които се намират на всеки кораб.

– Е, сър – каза най-после Мери, след като знаеш сега, че си сбъркал пътя, върни се там, където ти заповядах да стоиш.

– Слушам, сър, връщам се. Кълна се във всички грешки на платежната ведомост, мистър Мери, че тоя негър се разплака от една нищо и никаква паяжина! Позволете ми да остана за минута, сър, да събера малко мастило, за да напиша писмо на бедната си стара майчица. Откакто излязохме от Чесапик, не съм й драснал нито ред, дявол да ме вземе!

– Омитай се веднага оттук, зевзек такъв, че ще те фрасна със сабята по главата! – тросна се Мери. Този път в гласа му се долавяше искрено съчувствие към страданията на тази нещастна раса, която и до ден днешен служи в известна степен, а по-рано е служила още повече като обект за насмешки на наши ограничени, лекомислени и разпуснати сънародници. Тогава, ако щеш, можеш да напишеш писмото си с червено мастило!

– За нищо на света! – отвърна шегобиецът, преди да се примъкне до мястото си. Старата знае как пиша и ще помисли, че писмото е фалшиво. Интересно, буруните край брега на Гвинея май също са черни! Така съм чувал от стари моряци, които са плавали по тия ширини.

Глупавите му шеги бяха прекъснати внезапно от властен и строг глас, който, издигайки се над тихия глъч на маршируващите, изглежда, притежаваше способността само с една дума да усмири и най-буйното веселие на матросите.

Сред тълпата се понесе шепот: „Хей, иде мистър Грифит!“, „Джек е събудил първия лейтенант, та сега ще е най-добре сам да заспи!“ Но, скоро и тези полугласни възклицания затихнаха и дори шегобиецът закрочи смирено малко по-настрана от другарите си, без да пророни нито дума повече, сякаш бе онемял.

Читателят вече неведнъж ни е придружавал от манастира до морето, затова е излишно да описваме пътя, по който вървяха моряците през време на гореописания своеобразен разговор, а ще преминем незабавно към събитията, които станаха, когато отрядът стигна крайбрежните скали.

Тъй като човекът, който неочаквано си бе присвоил временно властта в манастира „Света Рут“, бе изчезнал загадъчно оттам, Грифит пое отново командването, без да се допитва до никого. Той нито веднъж не заговори на Барнстейбъл и личеше, че връзката, която досега тъй здраво бе свързвала двамата горди млади офицери, беше поне временно напълно скъсана. Впрочем само присъствието на Сесилия и Кетрин възпираше Грифит да не арестува веднага непокорния си подчинен, а Барнстейбъл, макар и да се чувствуваше виновен, никак не проявяваше разкаяние и единствено от срам пред своята любима се съдържаше да не

даде открит израз на негодуванието си, с което смяташе да възстанови поруганата си чест. Все пак и двамата се стремяха дружно към една цел, без да си разменят нито една дума, за да съгласуват усилията си. Първата им мисъл беше да настанят благополучно прекрасните братовчедки в лодките. Затова Барнстейбъл тръгна незабавно натам, за да ускори необходимите приготовления за приемането на тези необикновени пленнички. В десанта, извършен под предводителството на лоцмана, бяха участвували толкова значителни сили, че се бе наложило да използват всички лодки на фрегатата, които сега чакаха зад ивицата на приборя завръщането на експедицията.

Барнстейбъл извика силно на офицера, който командуваше тази флотилия, да пристъпва към работа и след няколко минути по брега засноваха усърдно екипажите на разните катери, баркаси, ялчета, велботи и други лодки. Да не изброяваме всички названия, които се даваха на времето на тия верни помощници на военните кораби. Ако бяха запитали поизплашените дами, те щяха да изберат най-голямата лодка на фрегатата, но Барнстейбъл реши, че тя е недостойна за гостите му, и заповяда да бъде докаран дългият и нисък катер на капитан Мънсън, смятан за почетната лодка. Петдесет души се запретнаха да го измъкнат на пещчливия бряг и скоро полковник Хауард и поверениците му бяха уведомени, че малката ладийка е готова да ги приеме. Менюъл се бе настанил с морските си пехотинци по върховете на скалите, където бързаше да разположи наблюдатели и часови и да осигури прикритие на качващите се по лодките, за което даваше на войниците си необходимите напътствия по всички правила на военната наука. Тук под съответна охрана се намираха и останалите пленници, включително и слугите на полковника, и войниците на Бъроуклиф. Но, когато бе съобщено, че лодката ги чака, полковник Хауард и капитан Бъроуклиф, придружени от дамите и прислужничките им, се спуснаха по каменистата пътека до брега и застанаха неподвижно на пясъка.

– Къде е той? – запита Елис Дънскоум, като се озърташе, сякаш търсеше жадно някого между хората, които я заобикаляха.

– За кого става дума? – полюбопитствува Барнстейбъл. Всички сме налице и лодката чака.

– Нима ще ме откъсне дори мен – от местата, където съм прекарала детството си, от родината ми и от всичко, към което съм привързана?

– Не зная за кого говорите, мис, но ако се отнася за мистър Грифит, ето го там, до оная групичка моряци.

Като чу името си, Грифит се приближи до дамите и за пръв път,

откакто бяха напуснали манастира, им заговори.

– Надявам се, че съм разбран правилно – каза той и е излишно да повтарям, че нито една жена тук не трябва да се чувства пленничка. Ако, обаче някои от вас решат по своя воля да се качат на кораба ни, давам честната си офицерска дума, че ще намерят там подслон и закрила.

– Тогава аз няма да тръгна – заяви Елис.

– А, и защо ще тръгваш? – рече Сесилия. Тук нищо не те свързва. Очите на Елис продължаваха да блуждаят наоколо. Върни се тогава в манастира „Света Рут“, мис Елис и бъди негова стопанка, докато дойда аз – добави плахо Сесилия, освен ако полковник Хауард не реши друго.

– Ще те послушам, мило дете, но може би полковник Хауард ще нареди на пълномощника си да се погрижи за имуществото му?

Полковникът беше толкова сърдит на племенницата си, че щеше да отмине с мълчание подсещането ѝ за бъдещите му намерения. Но, като добре възпитан човек не можеше да не отговори на скромния въпрос на Елис Дънскоум, такава честна и вярна поданица на краля.

– За да ви успокоя, мис, ще ви кажа – рече той. Бих предпочел да оставя вратите и прозорците на „Света Рут“ отворени като печаден паметник на метежа, а когато конфискуваните имущества на ръководителите на това престъпно посегателство върху свещените права на краля бъдат разпродавани на търг, да поискам съответно обезщетение. Но, вие, мис Елис, заслужавате доверие, каквото Цената трябва да очаква от всеки джентълмен. Затова ви моля да пишете на моя пълномощник да запечата всичките ми книжа и да ги препрати на министъра на негово величество. В тях няма нищо изменническо, мис, затова заслужават да бъдат съхранявани на официално място. Къщата и по-голямата част от мобилировката, както знаете, принадлежат на наемодателя ми, който, предполагам, ще се погрижи своевременно да запази интересите си. Целувам ви ръка, мис Елис, с надежда да се срещнем пак в двореца Сейнт Джеймс. Уверен съм, мис, че кралица Шарлота ще ви възнагради според заслугите. Тя не може да не оцени вашата преданост.

– Аз съм родена тук между бедни и скромни хора, живяла съм тук и се надявам да умра спокойно тук – отвърна хрисимата Елис. Ако през последните години съм изпитала радости извън тия, които всеки християнин може да намери в ежедневието си труд, това се дължи, мили мои приятелки, единствено на дружбата ми с вас. Но, изглежда, че такава дружба в това залутано кътче на кралството е твърде ценна благодат, за да остане непомрачена. И ето, че дойде време удоволствието да се замей! със страдание. Сбогом, мои млади дружки! Уповавайте се на тоя,

пред когото крал и селяк, европейец и американец са равни. Ще се срещнем отново, макар че може би това няма да стане нито на английски остров, нито на вашия просторен континент.

– За пръв път – каза полковник Хауард, като пристъпи към нея и я улови нежно за ръката, чувам от устата на мис Елис Дънскоум такива греховни слова. Но, ако имахме време да си изясним някои неща, мненията ни по тоя въпрос сигурно нямаше да се различават много.

Елис, изглежда, сметна, че не е уместно да се разисква повече тая тема в такъв момент, защото се сбогува радушно с полковника, а после насочи вниманието си изцяло към своите приятелки. Сесилия, развълнувана и огорчена от предстоящата раздяла, се заплака на рамото на любимата си дружка, а Кетрин притисна нежно Елис до гърдите си, защото въпреки променчивостта на чувствата си имаше добро и горещо сърце. Те се прегърнаха мълчаливо, след което двете братовчедки, откъсвайки се от обаятията на мис Дънскоум, тръгнаха една след друга към катера. Полковник Хауард не изпревари поверениците си, за да им помогне да се качат на лодката. Това внимание им бе оказано от Барнстейбъл, който след като настани дамите и прислужничките им, се обърна към джентълмените, за да им напомни:

– Лодката ви чака.

– Значи, мис Елис – каза Бъроуклиф с горчива ирония, нашият уважаем домакин ви предаде поръчение за своя пълномощник. Моля ви да направите и на мен подобна услуга, като напишете рапорт до командира на военния окръг. Кажете му чисто и просто какъв дръвник ... не, служете си с по-ясни изрази и му пишете какво магаре излезе капитан Бъроуклиф в тая работа! Можете да му разкажете между другото, като забавен епизод, как си игра на криеница с една млада дама от колониите с бунтовна душа и как при това се изложи като хлапак. Е, да вървим, уважаеми домакине или по-право, другарю по пленничество. Аз ви следвам, както ми повелява дългът.

– Чакайте! – извика Грифит. – Капитан Бъроуклиф няма да се качи на лодката.

– Какво говорите, сър?! Да не искате да ме натикате при простите войници? Забравяте ли, че имам честта да бъда офицер на негово величество английския крал и че ...

– Не забравям нищо, което трябва да помни един джентълмен, капитан Бъроуклиф и между другото помня колко внимателно се отнасяхте към мен, когато бях ваш пленник. Щом отрядът ми се окаже извън всякаква опасност, не само вие, но и вашите войници ще бъдат

освободени.

Бъроуклиф се сепна от учудване, но беше толкова наскърбен от рухването на мечтите си за слава, с които се бе опивал през последните един-два дена, че дори не благоволи да поблагодари, както се полага. С голямо усилие той подтисна чувствата си и закричи назад-напред по брега, подсвирквайки си тихичко някаква игрива мелодия.

– Значи – извика Барнстейбъл, всичките ни пленници са по места. Лодката чака само офицерите!

Грифит обърна гръб и се отдалечи високомерно, без да каже нищо, сякаш смяташе, че е под достойнството му да разговаря с доскорошния си приятел. Барнстейбъл постоя неподвижно на мястото си от уважение към по-старшия по чин. Никакъв гневен изблик не беше в състояние да наруши тоя навик, но като видя, че Грифит няма намерение да се връща, заповяда на моряците да изтласкат лодката по пясъка и да я спуснат на вода. Заповедта бе изпълнена моментално и когато младият лейтенант зае мястото си, последван веднага от гребците, катерът вече се полюшваше върху вълните на прибойа, все още мощни, но вече не толкова опасни.

– На вода, момчета! – извика той. Не бойте се да не си намокрите куртките. Виждал съм смелчаци да се приближават до тоя бряг и в лошо време. А, сега имаме курс към открито море. Напред, юнаци мои, напред!

Матросите натиснаха едновременно веслата и с дружни усилия подкараха лодката, която след като се издигна няколко пъти над бурните и пак се гмурна между тях, се озова в по-спокойните води на откритото море, а после запори вълните към мястото, където трябваше да я чака „Бързи“.

ГЛАВА XXXI

Вината му бе, че обиден, вдигна
ръка за мъст над своята родини.

Томсън Елис Дънскоум остана на брега, вперила очи в тъмното петно, което скоро се загуби сред вълните в нощния мрак, и заслушана тъжно в отмерения плясък на веслата, които се чуваха още дълго, след като силуетът на лодката се бе слял с мъглявата ивица на източния хоризонт. Когато от приятелите ѝ не останаха никакви следи освен следите в паметта ѝ, тя обърна гръб към морето, бързайки да се махне по-далеч от шумящата гълпа, която се готвеше също да отплава. Елис се изкачи по пътеката на върха, където често се бе разхождала, и се загледа в безбрежната стихия, която плискаше подножието на скалите със същата печал, която изпитваше и тя.

Войниците на Бъроуклиф, които се бяха разположили в горния край на пътеката, почтително ѝ сториха път. Часовоите на Менюъл също не я спряха, докато стигна до ариергарда на морската пехота, командван лично от своя бдителен капитан.

– Кой е там? – извика Менюъл, отделяйки се от силуетите на войниците, когато тя се приближи до тях.

– Жена, която няма нито сила, нито желание да ви причини зло – отговори самотната девойка. Аз съм Елис Дънскоум и се връщам в родното си място с разрешение на вашия началник.

– Аха – промърмори Менюъл, Грифит пак е проявил вежливост, каквато не подобава на военен! Нима той човек си въобразява, че съществува на света жена, която да не говори! Можете ли да ми кажете паролата, мис, за да се убедя, че имате право да минете?

– Нямам никакво друго право освен слабостта на пола си. Достатъчно е, че мистър Грифит ми е позволил да си тръгна.

– Достатъчно е първото – произнесе човек, който досега се бе крил зад стъблото на един дъб, надвесил широките си, но голи клони над мястото, където бе строен ариергардът.

– Кой е там? – извика отново Менюъл. Приближете се и се предайте или ще стрелям!

– Какво?! Нима доблестният капитан Менюъл ще стреля срещу своя спасител? – възкликна с презрително хладнокръвие лоцманът,

излизайки от сянката на дървото.

– По-добре да запази куршумите си за враговете, вместо да ги хаби за приятелите си.

– Вие постъпвате много непредпазливо, сър, като се приближавате скришом до пост на морската пехота! Как може човек, който прояви снощи такова тактическо умение, като изненада неприятеля, да не знае как трябва да се приближава до часови!

– В момента това няма никакво значение – отвърна лощманът. Не е толкова важно какво зная и какво не зная, след като предадох командването на отряда в други, може би по-достойни ръце. Но, искам да говоря насаме с тая дама, сър. Познавам я от детинство и желая да я изпратя до манастира.

– Това противоречи на всякакви военни правилници, мистър лощман и моля да ме извините, но ви забранявам да се отдалечавате от района, охраняван от моите часови. Ако желаете да разговаряте тук, ще заповядам на хората си да се отдръпнат, за да не ви чуват, макар че, трябва да призная, тук е най-подходящото място да ви държим под око. Както виждате, в случай на неочаквано нападение можем да се изтеглим по тази клисура, където и двата ми фланга са прикрити: левият от скалите, а десният от онова дърво. Тук е много удобна позиция, ако се случи нещо непредвидено, защото и най-старите войници се бият най-добре, когато фланговете им са здраво прикрити и имат в тила си път за отстъпление.

– Достатъчно, сър! Не искам в никой случай да ви лишавам от такава позиция – каза лощманът. Дамата е готова да се върне няколко крачки назад.

Изпълнявайки тази молба, Елис го последва до мястото, където на известно разстояние от ариергарда на морската пехота лежеше дърво, повалено от скорошната буря. Тя седна тихомълком на дънера и зачака търпеливо събеседника си да обясни какво го бе накарало да поиска тоя разговор. Няколко минути лощманът се разхожда мълчаливо назад-напред, сякаш обмисляше нещо. После изведнъж се опомни, приближи се и приседна до нея.

– Близък е часът на нашата раздяла, Елис – подзе той най-после. От тебе зависи дали ще се разделим завинаги.

– Тогава нека бъде завинаги, Джон – отговори Елис с леко треперещ глас.

Тази дума нямаше да бъде тъй страшна, ако не беше сегашната ни случайна среща. Все пак възможно е решението ти да е продиктувано от

благоразумие, защото има ли нещо, което би поблазнило жена да сподели съдбата ми?

– Ако искаш да кажеш, че съдбата те е обрекла да нямаш с кого да споделиш нито радост, нито мъка, че животът ти е непрекъснат низ от опасности и бедствия, разочарования и несполуки, значи, слабо познаваш сърцето на жената, щом се съмняваш в способността или готовността ѝ да дели всичко това с избраника на сърцето си.

– Ти ли ми говориш така, Елис? Значи, неправилно съм разбрал думите ти и погрешно съм изтъкувал постъпките ти. Съдбата съвсем не ме е обрекла да бъда отритнат човек. Нима е нищо да спечелиш благосклонността на крале и усмивките на кралици? Вярно, че животът ми е съпроводен с безброй страшни опасности, и все пак не е изпълнен само с бедствия и несполуки, нали така, Елис? – Той се поспря, но не получи отговор. Наистина останах излъган в надеждите си, че светът ще оцени по достойнство моите подвизи и дела. Аз не съм, Елис, такъв, какъвто исках да бъда, и дори такъв, за какъвто се мислех.

– Ти си спечели име сред воините на нашето време, Джон – отговори тя с глух глас и може да се каже, че това име е вписано с кръв!

– С кръвта на моите врагове, Елис!

– С кръвта на поданиците на твоя законен крал! С кръвта на тия, които дишат същия въздух, който дишаш ти още от рождение, учили са същите свещени канони, които си учил и ти, но които, опасявам се, много скоро си забравил!

– С кръвта на робите на деспотизма! – прекъсна я той рязко. Кръвта на враговете на свободата! Ти тъй дълго си живяла в това затъпяващо усамотение и тъй сляпо се придържаш към предразсъдъците на младостта си, че благородните чувства, които мислех някога, че поклъват в душата на Елис Дънскоум, са увехнали завинаги.

– Аз живеех и мислех, както подобава на моя пол и на положението ми – отвърна кротко Елис и бих предпочела да умра, отколкото да живея и да мисля другояче.

– Ето къде се крият първите семена на робството! Покорната жена, то се знае, става майка на малодушни и жалки негодници, които позорят мъжкото име!

– Аз никога няма да бъда майка на деца, добри или лоши, каза Елис с примирение, което показваше, че е загубила всякакви надежди, естествени за всяка жена. Досега съм живяла самотна и без никаква подкрепа, все тъй самотна и неоплаквана от никого ще си отида в гроба.

Силният патос на смирената ѝ реч, примесен със спокойното,

кротко достойнство на моминската гордост, така трогна сърцето на слушателя ѝ, че той няколко минути остана мълчалив, сякаш в благоговение пред нейната непоколебимост. Думите пробудиха в душата му ония чувства на великодушие и безкористие, които неутолимото честолюбие и павозамайването от успеха бяха почти задушили. За това, когато заговори отново, гласът му беше по-мек и по-задушевен, без предишната разпаленост.

– Не зная, Елис, трябва ли при моето положение и твоето горчиво примирение със съдбата да се опитвам дори да разбудям чувствата, които мислех някога, че намирам в душата ти. В края на краищата нямам право да искам да свържеш съдбата си със съдбата на скитник като мен, със съдбата на човек, който би могъл да се нарече Дон Кихот поради любовта си към свободата и който всеки момент може да бъде призван да подпечата тази любов с кръвта си.

– Чувствата ми към теб не са се променили – отвърна Елис чистосърдечно.

– Добре ли чувам? Дали погрешно съм разбрал решението ти да останеш в Англия, или съм се излъгал в предишните ти чувства?

– Не си се излъгал нито тогава, нито сега. Слабостта може да ме държи още във властта си, Джон, но с течение на годините бог ми даде сили да се боря с нея. Ала не искам да говоря за себе си, а за теб. Аз живея като скромна маргаритка, която, разцъфтявайки, ти е хванала око̀то. И ще увехна като това срамежливо цветенце, когато дойде зимата на моя живот и никой няма да забележи, че ме няма вече по полята, където съм цъфтяла само едно лято. Но, ти ще рухнеш, Джон, като тоя дъб, на който сме седнали сега: докато стои изправен, хората се възхищават от красотата и величието на могъщия му ствол, а когато се сгромоляса, ще пресмятат каква полза може да се извлече от него.

– Нека си говорят каквото щат! – отвърна гордият странник. Рано или късно истината ще се узнае, а когато настъпи тоя час, ще кажат, че съм бил верен и храбър воин. И ще бъда достоен пример за всички, които са се родили в робство, но жадуват да живеят в свобода.

– Така може да говори далечният народ, заради който си напуснал родина и близки – рече Елис, взирайки се плахо в лицето му, сякаш да разбере доколко още може да го предизвиква, без да го разгневи. Но, какво ще кажат на децата си твоите сънародници, в чиито жили тече и от твоята кръв?

– Ще кажат, Елис, това, което може да им внуши тяхното коварство, залегнало в самата им политика или незадоволеното им тщеславие.

Но, тук трябва да си кажат думата и враговете и приятелите ми. Мислиш ли, че Америка не владее еднакво добре и меча и перото?

– Не се наемам да оспорвам правото на чедата на тая земя да правят това, което смятат най-добро за себе си – отвърна Елис. Но, нима е възможно да се родят там хора, които да не познават чувствата, привързващи човека към родното му място?

– Как може да се съмняваш в тяхното родолюбие? – възкликна учудено лоцманът. А, щом обичат тъй много родината си, нима могат да уважават човек, който е вдигнал безпощадно ръка срещу земята на своите предци?

– Все тая дума „родина“! – промърмори лоцманът, който бе почнал да долавя скрития смисъл в плахите подмятания на Елис. Да не би човек да е дърво или камък, та да може да се хвърли в огъня или да се вгради в стена, когато орисницата реши да го прати на земята? Казват, че думата „родина“ гъделичка честолюбието на англичанина, където и да се намира, но изглежда, че тя има още по-силно обаяние за англичанките!

– Тя е най-скъпата дума за всяка жена, Джон, защото възплащава в себе си най-скъпото – любовта! Ако вашите американки не познават нейното обаяние, и най-великолепните блага, с които бог е обсипал земята им, няма да ги направят щастливи.

– Елис – произнесе лоцманът развълнувано, като се изправи – виждам много добре какво искаш да кажеш. Но, ние никога няма да се разберем по тоя въпрос, защото дори ти с обаянието си върху мен не можеш да ме отклониш от пътя, по който вече съм тръгнал. Ала времето тече, по-добре да поговорим за други неща. Може би за последен път стъпвам на английския бряг.

Елис мълчеше, борейки се с чувствата, предизвикани от последните му думи, но скоро надви слабостта си и продължи разговора с оная непреклонност и твърдост, която смяташе за свой неизменен дълг.

– И какво направи тоя път, Джон, когато стъпи на английския бряг? Нима разрушаването на едно мирно семейно огнище и тормозът, на който подложи един старец, е подвиг, достоен за човек, който говори за възвишени цели?

– Мислиш ли, че ще сляза на тоя остров и ще рискувам да бъда убит от враговете си заради такава недостойна цел? Не, Елис, моят истински план се провали и затова светът никога не ще узнае за него. Но, дългът ми към делото на което съм се отдал, ме подтиква към тая стъпка, която ти тъй прибързано осъждаш.

Полковник Хауард се радва на почит сред властващите и може да

бъдразменен срещу някой по-полезен човек. Колкото се отнася до неговите повереници, ти забравяш, че тяхната скъпа родина е Америка, а могат да я намерят и още по-близо под гордото знаме на фрегатата, която ги чака сега в открито море.

– Ти говориш за фрегатата! – каза Елис, внезапно заинтересувана от тая тема. Това ли е единственият кораб, с който можете да избягате от враговете си?

– Елис Дънскоум, изглежда, не е следила достатъчно събитията, щом ми задава такъв въпрос! – отвърна надменно лоцманът. По-добре би било да каже: „Това ли е единственият кораб, от който трябва да избягат враговете ви?“

– О, в такъв момент не мога да отмервам добре думите си! – извика Елис с нескрита тревога. Случайно дочух част от един план, чиято цел е да бъдат унищожени с внезапно нападение всички американски кораби, които се намират в наши води.

– Такъв план, моя мила Елис, може да хрумне внезапно някому, но не и да се изпълни. А кои бяха тия страшни съзаклятници?

– Не зная дали няма да изменя на дълга си пред краля, ако ги издам – промълви нерешително Елис.

– Е, както искаш – отвърна студено лоцманът. Така някои кралски офицери може да се спасят от смърт или от плен. Както ти казах вече, това е изглежда последното ми посещение на тоя остров, Елис и вероятно последната ни среща.

– И все пак – каза Елис, все тъй следвайки хода на мислите си – няма да е зле, ако успея да предотвратя кръвопролитие и особено ако направя нещо полезно за тия, които отдавна познавам и уважавам!

– Хм, в това поне няма нищо трудно и осъдително – вметна лоцманът с явно безразличие. Но, крал Джордж може спокойно да мине без някои от слугите си.

И без туй списъкът на жалките му фаворити е тъй дълъг!

– Напоследък в манастира живееше някой си Дилън, който обаче изчезна безследно – каза Елис. По-право бе пленен от твоите Другари. Познаваш ли го, Джон?

– Чувал съм, че имало един негодник с такова име, но никога не сме се срещали. Елис, ако бог е рекъл това да бъде последната ни ...

– Бил пленник на шхуната „Ариел“ – продължи тя, все тъй несмущавана от привидното равнодушие към думите ѝ, а когато го пуснали да се върне в „Света Рут“, забравил, че е дал тържествено обещание и го нарушил най-позорно, за да изпълни пъклените си замисли. Вместо да

извърши уговорената размяна, скроил клопка на тия, които го пленили. Да, това било гнусно вероломство! Защото се отнасяли вежливо и великодушно с него и сигурно щели да го освободят.

– Голям подлец е бил наистина! Но, Елис ...

– Не, изслушай ме, Джон! – възкликна тя, сякаш безразличието му я подтикваше още повече. Не искам все пак да го съдя за греховете му, защото вече не е между живите! Планът му, изглежда, отчасти се е провалил, защото възнамерявал да унищожи шхуната, която наричате „Ариел“ и да плени младия Барнстейбъл.

– Действително не успя нито в едното, нито в другото! Барнстейбъл се спаси благодарение на мен, а „Ариел“ бе сразен от ръка, по-могъща от всяка друга на тоя свят претърпя корабокрушение!

– Значи, фрегата е единственото ви средство за спасение? Бързай, Джон, отърси се от тая гордост и привидно безгрижие, защото ще удари час, когато и цялото ти мъжество ще бъде безсилно пред машинациите на тайните ти врагове. Този Дилън изпратил вестonosци да съобщят в едно пристанище на юг оттук, че вашите кораби са забелязани в морето, та да пратят оттам ескадра, която да ви пресече пътя за отстъпление.

Докато я слушаше, постепенно лоцманът загуби престореното си безразличие и се мъчеше под мъжделивата светлина на звездите да преугади по лицето ѝ още недоизказаните думи.

– Отде знаеш това, Елис? – запита той бързо. И какви кораби спомена Дилън?

– Подслушах случайно, когато обсъждаха този план, и ... Не зная, Джон, имам ли право да забравям дълга си към краля. Но, не бива да се иска отредна слаба жена да жертвува с мълчанието си човека, към когото е изпитвала някога влечение, щом една казана навреме дума може да го избави от опасността!

– „Изпитвала някога влечение“! Така ли е наистина, Елис? – запита лоцманът с разсеян вид. Но, може би си чула как са въоръжени тези кораби и как се казват? Каж ми имената им и дори първият лорд на вашето английско адмиралтейство едва ли ще даде тъй точна преценка за въоръжението им, каквото бих дал по списъка, с който разполагам.

– Вярно, че споменах имената им – каза Елис с лека тъга, но в ушите ми звучеше името на човек, по-близък до сърцето ми, затова не можах да ги запомня.

– Ти си същата добра Елис, която познавах някога! Значи, спомена ли името ми, а? Е, какво разправяха за „пирата“? Нанесла ли е ръката му удар, който ги е накарал да се разтреперят в своя манастир? Не го ди

нарекоха страхливец, девойко?

– Говореха за тебе така, че сърцето ми се свиваше от болка, като ги слушах. Защото много лесно е да забравиш изминалите години, ала не е така лесно да изтръгнеш от сърцето си чувствата, които са те вълнували на младини.

– Да, приятно е да зная, че въпреки злословията по мой адрес, робите треперят от мен в бърлогите си! – възкликна лощманът и отново закрачи бързо назад-напред. Така е, когато изпъкнеш между другите и станеш пръв в своята професия! Все още се надявам да доживея деня, когато Джордж III ще се сепва, като чуе името ми дори между стените на двореца си.

Елис Дънскоум го слушаше в дълбоко и печално мълчание, разбра-ла, че и последната брънка във веригата на взаимното им влечение се бе скъсала и че слабостта, която неволно я бе овладяла, не намираше съответен отклик в душата му. Тя оброни за миг глава на гърдите си, но веднага се изправи и с присъщата си кротост напомни на лощмана за своето присъствие, обръщайки се към него вече по-спокойно:

– Казах ти всичко, което може да ти бъде от полза. А, сега трябва да се разделим.

– Какво? Толкова скоро? – извика той, като скочи и я улови за ръката.

Но, това е много кратка среща, Елис, пред толкова дълга разлъка!

– Кратка или дълга, все трябва да свърши – отвърна тя. Твоите другари сигурно се готвят да отплават, пък и ти, струва ми се, не би искал да останеш сам на брега. Ако ти се случи пак да наведиш Англия, дано да дойдеш тоя път с други чувства към нея. Желая ти всичко най-хубаво, Джон и навред да те съпровожда божията благословия, стига да я заслужиш.

– Искам само да се молиш от все сърце за мен! Ала нощта е тъмна, затова ще те изпратя до манастира.

– Няма нужда – отговори тя с женска скромност. Понякога невинният може да бъде безстрашен колкото най-храбрия ви воин. А, тук няма от какво да се страхувам. Ще тръгна по такава пътека, че да не срещна вашите войници. Още веднъж ти казвам „сбогом“, Джон! – Гласът ѝ трепереше, когато продължи: Ти ще имаш участва на всички хора и ще преживееш минути на тревоги и слабост. В такива минути си спомни за тия, които си оставил на тоя презрян остров, а между тях може да си спомниш и за тая, която беззаветно ти е желала щастие.

– Бог да бъде с теб, Елис! – каза той, трогнат от вълнението ѝ,

забравил за миг честолюбивите си мечти, за да се отдаде на по-земни чувства. Но, не мога да те пусна сама.

– Тук ще се разделим, Джон – произнесе тя твърдо. И то завинаги! Така ще бъде тю-добре за двама ни, защото ми се струва, че не сме един за друг. Тя издърпа полака ръката си, която той бе сграбчил и като промълви още веднъж „сбогом“, обърна се и закрачи бавно по посока на манастира.

Лоцманът понечи да тръгне подире ѝ с твърдото намерение да я изпрати, но в тоя момент от скалите се разнесоха войнствените звуци на барабана и флейтата, а от брега запищя пронизително свирката на боцмана и опитното ухо на лоцмана разбра, че това е последният сигнал за отплаване.

Подчинявайки се на настойчивия зов, този странен човек, у когото естествените чувства, готови преди малко да бликнат неудържимо, отдавна бяха подтиснати от призрачни честолюбивии пориви, а може би и от неутолима омраза, тръгна дълбоко замислен към лодките. След малко срещна войниците на Бъроуклиф, които без оръжие, но свободни, се връщаха мирно в казармите си. За щастие на тия хора, лоцманът беше твърде погълнат от мислите си, за да забележи тази проява на великодушие от страна на Грифит и се опомни едва когато неочаквано на пътя му се изпречи някакъв човек, който с леко потупване по рамото му даде да разбере, че го е познал, и лоцманът видя пред себе си Бъроуклиф.

– Събитията от тая нощ показаха, сър, че не сте такъв, за каквото може да ви помисли човек – заговори капитанът. Вие трябва да сте адмирал или генерал на метежниците, защото доколкото видях, тази вечер се водеше странен спор помежду ви кой има правото да командува. Но, комуто и да принадлежи върховното командуване, позволявам си да ви прошепна на ухото, че се отнесохте много нечестно с мен. Повтарям: Цялата ваша пасмина постъпи много нечестно с мен, а най-вече вие.

Лоцманът се сепна, като чу тия странни думи, произнесени с жлъчността на човек, претърпял несполука, но само махна с ръка на капитана да си върви и се отдръпна, за да продължи пътя си.

– Изглежда, че не ме разбрахте, както трябва – продълж упоритият офицер. Слушайте, сър, вие се отнесохте нечестно с мем и не мислете, че бих казал това на джентълмен, ако не знаех, че давам възможност да излее гнева си.

Понечвайки да отмине, лоцманът погледна пистолетите, които Бъроуклиф държеше: единият за дръжката, а другият за дулото. На офицера дори му се стори, че като ги видя, лоцманът ускори крачка.

Гледайки след него, докато силуетът му изчезна в мрака, капитанът си промърмори:

– Изглежда, че все пак е обикновен лоцман! Истински джентълмен веднага щеше да разбере такъв прозрачен намек. Аха, ето че пристига отрядът на моя достоен приятел, чийто език умее да различава южната мадейра от северната. Тоя негодник има джентълменско гърло. Я да видим как ще преглътне един тънък намек за прегрешенията си!

Бъроуклиф се отдръпна, за да стори път на морските пехотинци, които също отиваха към лодките и зачака с нетърпение командира им. Менюъл, който знаеше за намерението на Грифит да пусне пленниците, се бе спрял, за да се увери, че никой друг освен освободените от неговия командир не се е отдалечил към вътрешността на сушата. Благодарение именно на това случайно обстоятелство Бъроуклиф го срещна на известно разстояние от двата отряда.

– Поздравявам ви от все сърце, сър – каза Бъроуклиф. Фуражировката ви никак не беше лоша, капитан Менюъл.

Командирът на морската пехота съвсем нямаше желание да влиза в спор, но в гласа на Бъроуклиф се долавяше нещо, което го накара да отговори:

– Още по-хубава щеше да бъде, сър, ако имах възможност да се отплатя на капитан Бъроуклиф за любезността, с която се отнесе към мен.

– Извинете, уважаеми сър, но вие поставяте на изпитание моята скромност! Сигурно сте забравили как бях възнаграден за гостоприемството си. Два часа дъвках дръжката на сабята си, освен туй твърде безцеремонно бях блъснат в ъгъла, а един от войниците ми бе потупай много нежно по рамото с приклада на мускета! Дявол да го вземе, сър, според мен неблагодарникът е само разновидност на говедото!

– Ако вместо войника бе потупан нежнр офицерът – отвърна Менюъл с похвално хладнокръвие, щеше да бъде много по-справедливо. Пък и шомпълът би могъл да послужи не по-лошо от приклада за повяляне на джентълмен, който пие за четирима.

– Каква черна неблагодарност за тая животворна южна напитка и каква люта обида за мен! Струва ми се, че има един-единствен начин да се прекрати този словесен двубой, който може да продължи до сутринта.

– Изберете си какъвто начин искате за разрешаване на нашия спор, сър. Надявам се обаче, че при това няма да се осланяте на вроденото си „познаване на човека“, след като веднъж вече взехте един капитан от морската пехота, служещ на Конгреса, за влюбен, който бърза към

някое прикътано местенце.

– Все едно че сте ме ошипали за носа, сър – рече Бъроуклиф. Впрочем това би било дори по-простимо! Изберете си от тия пистолети, сър. Те са заредени за съвсем друга работа, но вярвам, че и в случая ще ни бъдат полезни.

– Аз пък имам чифт пистолети, заредени за всякаква работа – отговори Менюъл, като измъкна единия от пояса си и се отдръпна няколко крачки назад.

– Зная, че заминавате за Америка – каза Бъроуклиф с невъзмутимо хладнокръвие, но ще ми бъде по-приятно, сър, ако отложите за малко отпътуването си.

– Стреляйте и се бранете! – извика яростно Менюъл, пристъпвайки към противника си.

Двата пистолета изгърмяха едновременно и изплашените войници на Бъроуклиф и морските пехотинци се завтекоха към мястото на двубоя. Ако войниците имаха оръжие, гледката, която се разкри пред очите на всички, положително щеше да предизвика кървава схватка между двете противни страни, които пристигнаха едновременно на местопроизшествието. Менюъл лежеше по гръб, без никакви призици на живот, а Бъроуклиф, който доскоро бе стоял в горда и невъзмутима поза, сега беше в полулегнало положение.

– Да не би тоя нещастник да е наистина убит? – промърмориш англичанинът с известно съжаление в гласа. Откровено казано добър войник беше и глупав почти колкото мен!

За щастие на войниците и техния капитан, в това време морските пехотинци видяха, че командирът им идва на себе си. Той беше само леко зашеметен от куршума, който го бе драснал по темето и когато с помощта на хората си се изправи на крака, постоя така една-две минути, потърквайки главата си, сякаш се събуждаше от сън. А, щом се съвзе напълно и си спомни какво се бе случило, на свой ред се заинтересува за съдбата на своя противник.

– Тук съм, мой доблестни *incognito*! – провикна се Бъроуклиф с непринудено добродушие. Проснал съм се в обятията на майката земя и добре, че ми пуснахте малко кръв от десния крак ... макар че, струва ми се, това можеше да стане, без да ми счупвате костта!. Но, май и вие лежахте в обятията на нашата обща прабаба?

– Вярно и аз полежах няколко минути – отговори Менюъл. Куршумът ви е оставил пътечка по темето ми.

– Хм, по главата, а? – промърмори Бъроуклиф хладно. Но, виждам,

раната ви не е смъртоносна ... Е, няма как, ще трябва да се разбере с първия срещнат нещастник, който също има само един крак, кой да вземе и двата, защото и просяк, и джентълмен може да бъде сакал! Менюъл, дайте си ръката! Пихме заедно, после се бихме, тъй че нищо не ни пречи сега да станем добри приятели.

– Разбира се – отвърна Менюъл, продължавайки да търка главата си. Нямам нищо против ... Но, да не би да имате нужда от лекар? С какво мога да ви помогна? Ох, пак сигнали за потегляне! Карай бързо войниците, сержанте! Вестовоят може да остане с мен ... впрочем мога и без него.

– Ах, драги ми приятелю, вие сте, бих казал, човек на място! – възкликна Бъроуклиф. Крепостта ви няма никакви слаби места! Такъв човек заслужава да застане начело на цял корпус, а не на една нищо и никаква рота По-полека, Дрил, по-полека! Пипай ме така, като че съм порцеланово изделие. Няма да ви задържа повече, приятелю Менюъл, защото чувам сигнал след сигнал. Изглежда, че са им нужни вашите удивителни умствени способности, за да могат да отплават, както трябва.

Менюъл можеше да се обиди от тия тъй прозрачни намеци на своя новоизлюпен приятел за здравината на черепа си, ако мозъкът му не беше малко помътен от бученето, което идеше някъде от мисловната сфера. За това отвърна на любезността на събеседника си със сърдечно ръкостискане и след като си размениха топли приятелски думи, още веднъж му предложи услугите си.

– Много ви благодаря! И без това съм ви задължен, загдето ми пунахте малко кръв, та ме предпазихте от апоплектичен удар. Но, Дрил вече е изпратил куриер в да доведе лекар, а може би и цял полк. Още веднъж довиждане и помнете, че ако някога ви се случи пак да прескочите към Англия, този път като приятел, непременно ми се обадете.

– Непременно! Пък ако и вие попрескочите отново към Америка, обещавайте, че също ще ми се обадите.

– На всяка цена! Вашата прекрасна глава ще ми трябва да се оправям с тия недодялани горски скитници. Довиждане и не ме забравяйте!

– Никога няма да ви забравя, добри ми приятелю – отговори Менюъл и пак се почеса по главата, която така бучеше, че тоя шум му се струваше действителен.

Двамата достойни джентълмени се ръкуваха още веднъж и като си обещаха повторно да се срещнат, разделиха се като опечалени влюбени. Разлъка, съпроводена с такъв изблик на чувства, пред които бледнееше дружбата между Орест и Пилад⁸⁹.

89. Орест и Пилад – според гръцката митология неразделни приятели, чиито имена станали пословични. Б.пр.

ГЛАВА XXXII

Не, отговори ми! Стой и се разкрий!

Шекспир – „Хамлет“

По време на събитията, които се развиха, след като лощманът слезе на брега, „Бързи“, поставен сега под командуването на щурмана на фрегатата мистър Болтроп, кръстосваше назад-напред, готов да вземе моряците след успешния завършек на експедицията им. Надвечер североизточният вятър постепенно се смени с южен и дълго преди да постъпи нощната вахта, предпазливият стар моряк, който, както може би си спомня читателят, във военния съвет решително бе отказал да се довери на английския бряг, заповяда на кормчията да насочи тендера право към сушата. Но, когато лотът показваше, че трябва да завият, корабът променяше курса и така моряците прекараха няколко часа в търпеливо очакване на своите смели другари. Щурманът, който на млади години бе служил в търговския флот като капитан на различни кораби, подобно на много хора със същата професия и произход смяташе, че липсата на изтънчени обноски е най-добро свидетелство за майсторство в мореплаването, затова презираше вежливостта и педантичността, съблюдавани на военните кораби.

Изпълнявайки специфичните си задължения да следи изразходването на припасите от различните складове, да поддържа корабния дневник на фрегатата и да проверява всекидневно състоянието на платната, въжетата и мачтите, той рядко имаше случай да се сблъска с веселите, вечно засмени и безгрижни млади лейтенанти, които заемаха обичайните командни длъжности на кораба, затова можеше да се каже, че спадаше към особен животински вид, макар и несъмнено от един и същ род със своите по-благовъзпитани колеги. Но, когато обстоятелствата наложеха да излезе от строгите рамки на скучната си всекидневна работа, обикновено той се стараше да общува с ония членове на екипажа, чиито навици и мнения бяха най-близки до неговите.

Колкото до общуването, по някаква странна случайност свещеникът на фрегатата беше почти в същото положение, както този стар морски вълк.

Страстно желание да подобри участта на тия, които бяха обречени да намерят смъртта си в морските дълбини, бе подтикнало този опитен

и простодушен свещенослужител да приеме такъв пост, с наивната вяра, че е предопределен да стане оръдие за спасението на мнозина, които са забравили висшия смисъл на земното си съществуване. Границите и целта на нашата повест не ни позволяват да разкажем за многото причини, които не само бяха разрушили напълно всичките му измамни надежди, но и принудили тоя добър божи служител да води трудна и страшна борба със себе си, за да остане на висотата на свещения си сан. Мисълта, че отстъпва от вярата си, бе толкова пречупила житейската, ако не и духовната гордост на свещеника, че бе започнал да изпитва радост от общуването с грубия щурман, който поради напредналата си възраст понякога обичаше да говори за задгробния живот, макар и по начин, при същ на своеобразния му характер. Може би и двамата се чувстваха на не място, но поради някакви тайни симпатии, независимо от техните подбуди, изпитваха взаимно влечение.

През въпросната нощ мистър Болтроп бе поканил свещеника да му прави компания на „Бързи“, добавяйки на простоватия си груб език, че тъй като на брега сигурно ще има бой, „някой и друг нещастник може да има нужда от неговата подкрепа“. Свещеникът бе приел тази странна покана от желание да разнообрази някак монотонния си живот на море, а може би и от стаена в смутената му душа жажда да бъде колкото се може по-близо до terra firma. Тъй че, след като лоцманът слезе на брега със своите неукротими юнаци, на притихналия тендер останаха само щурманът и свещеникът заедно с помощник-боцмана и десетина-двайсет матроси. Първите няколко часа тази славна компания прекара в малката каюта на кораба в мирен разговор над чаша грог, подправен със сладки приказки по най-различни спорни въпроси, които всеки разглеждаше по своему, но за голямо съжаление на читателите нямаме време да се спираме на тях. Когато обаче вятърът задуха към неприятелския бряг, благоразумният щурман отложи разискванията за друг, по-удобен момент и без да изпуска чашата с грога, моментално се качи на шканците.

– Ето на – провикна се почтеният моряк, слагайки със самодоволен вид дървената чаша до себе си на палубата. Това се казва морски живот! Не обичам аз, отче, тая връя на кораба, който няма да назова, но който стои сега на около три левги от нас в открито море със зарифени грот-марсел, форстенгастаксел и фок!

Е, бива ли ме да приготвям грог? Хей, стегни по-добре фала! От тая напитка очите ти ще засвяткат като фар в тъмна нощ! Какво, не искаш ли? Хайде де, не бива да пренебрегваме английския ром.

След тази деликатна забележка той отпи солидна глътка и добави:

Ти, отче, приличаш малко на нашия първи лейтенант. Той също пие, както казвам аз само стихии – вода, разредена с въздух.

– Трябва да те признае, че мистър Грифит наистина дава здрав пример на екипажа – отвърна свещеникът, може би малко гузен, че този пример не въздействуваше достатъчно силно на самия него.

– Здрав ли? – извика Болтроп. Позволи ми да ти кажа, уважаеми буквадецо, че ако наричаш тая лековита диета здрава, значи слабо разбираш от солена вода и морски мъгли! Ала мистър Грифит е моряк на място. И ако се занимаваш по-малко с дреболии и глупости, когато стигне нашите години, ще бъде много приятен компаньон. А, както виждаш сега, отче, главата му е твърде много заета с разни дивотии, като военната дисциплина например. Не ще и дума, хубаво е да сменяш навреме такелажа, да следиш добре мачтите и дори котвеното въже. Но бог да ме убие, отче, ако мога да разбера защо трябва ... Обърни срещу вятъра, дръвнико! Не виждаш ли, господинчо, че си насочил кораба към Германия? Та, викам, не мога да разбера защо трябва да се вдига патърдия кога да си смениш ризата. Тази ли, или идущата седмица, или пък ако времето е лошо – по-идущата! Не обичам много да се строявам за преглед, макар че няма какво да ме упрекнат за поведението ми, освен че държа тютюна не под която буза трябва!

– И мен понякога ме измъчва тая дисциплина. Тя страшно подтиска духа особено когато тялото страда от морска болест.

– Е, да, първия месец често те присвиваше – каза шурманът. Спомням си как веднъж, когато бързаше да претупаш едно погребение, нахлути на главата си шапка на морски пехотинец! Пък и никак не мязаше на член на екипажа, докато носеше ония проклетни черни гащи с токи под коленете! Наистина не съм те виждал да се качваш по трапа на шканците, но като гледах през комингса на люка, все ми се струваше, че ще лъснат пищялките ти. А, право да ти кажа, отче, когато по палубата припка човек с такива голи върлини, като че виждам дявол! Ала след като шивачът каза, че гащите ти са за бракуване и домакинът ни даде да опаковаме долните ти подпорки в моряшки панталон, понякога не мога да различа краката ти от краката нагротмарсовия!

– Всъщност трябва да бъде благодарен за тази смяна – рече смиренно свещеникът, – ако наистина е имало, както казваш такава прилика, докато бях в обичайната одежда на моя сан.

– Че какво общо има това с духовния сан? – учуди се Болтроп, поемайки си дъх след порядъчна глътка. Пищялките на човека са си пищялки, за каквото и да служи горното му снаряжение. Аз още от малък

мразех късите гащи, може би защото винаги съм си представял дявола с тях. Нали знаеш, отче, когато говорим за някого, почти всякога си представяме такелаж и разните му такъми. За това нямам основание да мисля, че сатаната ходи гол. Дръж попътен вятър, дръвнико, че караш право срещу вятъра, мътните да те вземат! Та, казвам, винаги съм си представял дявола по къси гащи и триъгълна шапка. Някои от нашите млади лейтенанти се явяват на неделен преглед с триъгълни шапки като пехотни офицери. Но, аз повярвай ми, по-скоро бих излязъл по нощна шапчица, отколкото с такъв триъгълник.

– Чувам плясък на весла! – възкликна свещеникът, който, виждайки, че шурманът си представя великия дух на злото по-ясно от самия него, се помъчи да скрие невежеството си, като премина на друга тема. Да не би да се връща някоя от лодките ни?

– Да, да, възможно е. Да бях на тяхно място, отдавна щеше да ме хване брегова болест. Обръщайте, момчета, и лягайте в дрейф!

Тендерът, подчинявайки се на кормилото, се спусна по вятъра, поклати се известно време между вълните, после обърна нос към скалите и като постави платната така, че да легне в дрейф, постепенно загуби скорост и най-после спря. Докато се извършваше тази маневра, из мрака откъм брега изплава лодка и в момента, когато „Бързи“ застана на едно място, дойде толкова наблизко, че можеше да се чуе човешки глас.

– Хей, вие от лодката! – изрева Болтроп през рупора, който с помощта на дробовите му възпроизведе звуци, твърде наподобяващи мучене на бик.

– Да, да! – отговори звънък глас, който се носеше отчетливо над вълните, без да има нужда от изкуствени средства за усилване.

– Аха, иде някой от лейтенантите с вечното си „да, да“ – забеляза Болтроп. Хайде, момче, надуй боцманската си свирка, да те чуят от борда! Но, ето и друга лодка откъм кърмата! Хей, обадете се!

– „Бързи“! – отвърна друг глас от противоположната посока.

– „Бързи“! След малко ще ми изстине капитанското място – забеляза шурманът.

С тая лодка иде човек, който щом се качи на кораба, ще почне да се разпорежда. Хм, това е мистър Грифит и трябва да си призная, въпреки слабостта му към панталони с токи на коленете и всякакви там финтифлюшки, много се радвам, че се е измъкнал от ръцете на англичаните! Ох, ей сега всички ще ни се изтърсят на главата! Ала ето още една лодка откъм подветрената ни страна! Вече са наблизко, може да ни чуят. Я да видим дали не са заспали. Хей, вие от лодката!

– „Флаг“! – отговори трети глас от една малка, лека лодчица, която се бе приближила незабелязано до тендера, идвайки право откъм скалите.

– „Флаг“?! – повтори Болтроп, сваляйки смаяно рупора. Такава голяма дума май не подхожда на такава черупчица! Дори Джек Менли не би я изрекъл тъй гръмко. Но, ей сега ще разбере кой има нахалството да се приближава така до трофея на един американски военен кораб! Хей, вие от лодката, повтарям!

Тоя последен зов, произнесен с отсечен, заплашителен тон, целеше да покаже, че човекът, който вика, никак не се шегува. За това гребците на лодката, която вече беше съвсем близо до тендера, вдигнаха едновременно веслата, сякаш от страх да не би викът да бъде последван моментално от някакви по-енергични средства за установяване на самоличността им. Човекът, седнал на кърмата, при това повторно подвикване се сепна, а после като че изведнъж се опомни и отвърна със спокоен глас:

– Не... не.

– „Не ... не“ и „флаг“ са съвсем различни отговори – изръмжа Болтроп. Кой невежа е насреща?

Той още продължаваше да мърмори, възмутен от невежеството на непознатия, когато лодката се приближи бавно до брега и от кърмовата ѝ седалка на палубата на пленения кораб се прехвърли лоцманът.

– Вие ли сте, мистър лоцман? – провикна се шурманът, като вдигна един боен фенер на две педи от лицето на човека пред себе си и се взря с тъпо недоумение в очите му, изпълнени с гордост и гняв. Значи, сте вие! Аз пък ви мислех за опитен човек, който не би се приближил до военен кораб в тъмното с такава голяма дума на устата, когато всеки юнга знае, че никога не носим раздвоено като ластовича опашка знаме! „Флаг“, а? Ех, да бяха тук войниците, хубаво щяха да ви нашарят.

Лоцманът го изгледа още по-свирепо и като се извърна сърдито, тръгна по шканците към кърмата на кораба с високомерно мълчание, сякаш смяташе под достойнството си да отговори. Болтроп още известно време гледа презрително подире му, но пристигането на лодката, на която бе подвикнал най-напред – тя се оказа катерът, веднага насочи вниманието му към други работи. Барнстейбъл бе обикалял дълго из морето, без да успее да намери тендера. А, тъй като трябваше да пази поведението пред пътниците, стигна до „Бързи“ съвсем не в добро настроение. Полковник Хауард и племенницата му през цялото време бяха мълчали. Старецът от гордост, а девойката от деликатност пред явното

недоволство на чичо си. Кетрин, която вътрешно ликуваше, че всичките ѝ планове бяха успели, от приличие за известно време беше съдържана като тях. Барнстейбъл няколко пъти се опита да ѝ заговори, но тя му отговаряше само колкото да не обиди любимия си, като с държането си даваше да разбере, че предпочита да мълчи. За това лейтенантът, след като помогна на дамите да се качат на тендера и предложи да направи същата услуга на полковник Хауард (който отказа студено), се отдръпна с онова раздражение, което е присъщо на служещите по военните кораби не по-малко, отколкото на всички други простосмъртни, и изля яда си върху тоя, с когото можеше да си позволи такова нещо.

– Какво значи това, мистър Болтроп? – развика се той. Пристигат лодки с дами, а вие държите гафела повдигнат така, че подветреният ръб на платното е опънат. Веднага отпуснете дерикфала⁹⁰, сър!

– Слушам, сър! – промърмори щурманът. Хей, вие там, отпуснете фала, макар че корабът няма да помръдне с един възел за цял месец, щом всички кливери са опънати.

Придружен от хрисимия свещеник, той се приближи с мрачен вид до матросите на бака и добави: По-скоро бих очаквал мистър Барнстейбъл да докара с лодката живо говедо, отколкото тия фусти! Само господ знае какво ще стане сега с фрегатата, отче! без туй тук беше заприличало на нищо с тези триъгълни шапки, пагони, токи и какво ли не още. А, сега с тия жени и разните им кутии и шапки фрегатата ни ще стане втори Ноев ковчег. Добре, че не са пристигнали с карета, запрегната с шест коня, или поне с двуколка!

На Барнстейбъл, изглежда, му ставаше по-леко, като изливаше яда си върху другите, защото още няколко минути разиграваше матросите с най-различни манипулации по всички части на кораба, командувайки бързо и отсечено, което показваше не толкова важноста на тия маневри, колкото настроението му. Скоро обаче бе принуден да предаде командването на Грифит, който пристигна с претова-рената голяма лодка на фрегатата, където бяха повечето от моряците, участвували в експедицията. Така една по една бързо надойдоха и другите лодки и целият отряд отново се събра благополучно под своя национален флаг.

Малката каюта на „Бързи“ бе предоставена на полковник Хауард, племенниците му и техните прислужнички. Лодките, всяка под надзора на своя кормчия, се наредиха на буксир зад кърмата на тендера и Грифит заповяда да се вдигнат платната и да се излезе в открито море.

90. Дерикфал – въже за вдигане на гафела. Б.пр.

Повече от час тендерът държа все тоя курс, плъзгайки се грациозно по искрящите води, като се повдигаше и спускаше из-тежко върху дългите, гладки талози, сякаш съзнаваше какъв необикновен товар му е възложено да носи. Ала след това пак се обърна срещу вятъра, легна в дрейф и зачака да се зазори, за да може по-лесно да открие местоположението на величествената фрегата, на която беше само скромен помощник. В тяното му пространство бяха струпани повече от сто и петдесет души и в полумрака изглеждаше, като че палубите му са осеяни с човешки глави.

След успешната експедиция, както е редно, началството „отпусна юздите“ и над притихналите води се разнесоха шумните шеги и още пошумните смехове на моряците, развеселяващата чаша минаваше от ръка на ръка и от време на време възбудените матроси избухваха в своеобразни клетви и страшни проклетия по адрес на неприятеля. Най-последно врявата, вдигната от новопристигналите, лека-полека утихна и много от матросите слязоха в трюма на тендера да видят къде да се поизтегнат, когато изведнъж над морето се понесе звучен, мъжествен глас, който поде любимата моряшка песен. Запахя и други, зареди се песен след песен, докато най-последно умората надви тоя многогласен хор и вместо песни почнаха да се чуват само отделни куплети и вместо строфи откъслечни фрази. Скоро палубите се покриха с налягали хора, които, полюлявани изтежко от люшкането на кораба, потънаха в сън под открито небе и може би сънищата ги пренасяха в други времена и на други места в тяхното полукълбо. Склопиха се и тъмните очи на Кетрин и дори Сесилия, подпряла глава на рамото на братовчедката си, се бе унесла сладко в невинен, спокоен сън. Болтроп се промъкна пипнешком между моряците в трюма, където изрита един от щастливците от койката му и се настани сам в нея, без да го е грижа, че го оставя без легло. Това студено безразличие към удобствата на другите се бе вкоренило у него още от времето, когато и към собствената му особа се бяха отнасяли по същия „кавалерски“ начин. Така един по един всеки прислоняваше глава на корабните дъски, на оръдията и на всичко, което можеше да послужи за възглавница. Само Грифит и Барнстейбъл останаха да се разхождат във високомерно мълчание по шканците.

Никога сутрешната вахта не се бе сторила толкова дълга на двамата млади моряци, лишени поради взаимната си вражда и гордост от възможността да водят откровен приятелски разговор, който вече много години бе подслаждал скучните часове на продължителната им и понякога отегчителна служба. И сякаш да ги цоставят в още по-неудобно положение, точно когато най-дълбок сън бе налегнал уморените моряци,

Сесилия и Кетрин решиха да се измъкнат от тясната, претъпкана каюта и излязоха на палубата да подишат чист въздух. Те стояха облежнати на хакборда и разговаряха тихо, с откъслечни фрази. Но, тъй като знаеха, че възлюблените им са скарани, инстинктивно се въздържаха от всякакъв поглед или жест, който някой от двамата млади мъже можеше да изтъкува като подкана да се приближи, от което другият би се почувствувал пренебрегнат. Двайсет пъти нетърпеливият Барнстейбъл изпитваше изкушение да се отърси от притеснителната задръжка и да се приближи до любимата си. Но, всеки път го възпираше скритото съзнание, че не е постъпил правилно, и привичното Чинопочитание, присъщо на морския офицер. Грифит от своя страна с нищо не показваше, че възнамерява да се възползува от тази мълчалива отстъпка в негова полза, а продължаваше да крачи все по-бързо по шканците, като от време на време поглеждаше нетърпеливо към оная част на небето, откъдето можеше да се очакват първите лъчи на зората. Най-после Кетрин с (неизменната си находчивост и може би с известно хкрито кокетство събори всякакви прегради, като заговори първа, обръщайки се нарочно към любимия на своята братовчедка:

– Докога ще се измъчваме в такова тясно помещение, мистър Грифит? – запита тя. Наистина във вашите морски обичаи има свобода, която, меко казано, не подхожда на нас, жените, свикнали на всякакви ограничения!

– Щом се разсъмне и видим фрегатата, мис Плаудън – отговори той. Ще ви прехвърлим от стотонен кораб на друг с водоизместимост хиляда и двеста тона. Ако обаче и там ви се стори недостатъчно удобно в сравнение със „Света Рут“, не забравяйте, че тия, които живеят в океана, смятат за достойнство да се отнасят с пренебрежение към разкоша, който може да се намери на суша.

– Поне, сър – отвърна Кетрин с миловидност, която умееше да си придава при нужда, това, на което ще имаме възможност да се наслаждаваме, ще бъде подсладено със свободата и украсено с гостоприемството на моряците. За мен, Сесилия, въздухът в открито море е чист и освежителен, сякаш вятърът го довява чак от нашата далечна Америка.

– Ако и да нямате корава ръка на патриот, мис Плаудън, поне имате твърде родолюбиво въображение – каза през смях Грифит. – Този лек бриз духа откъм холандските блата, а не от просторните равнини на Америка. Слава богу, най-после почва да се развиделява! Ако теченията не са отнесли фрегатата много на север, непременно ще я видим, когато се съмне.

Тази обнадеждаваща вест накара прекрасните братовчедки да извърнат очи към изток, където ги прикова великолепният морски изгрев. Малко преди разсъмване мракът над океана се сгъсти още повече, а звездите заблестяха на небето като трепкащи огнени точки. Но, ето, че на хоризонта се очерта ивица бледа светлина, която ставаше все по-ярка и по-широка, и там, където досега не се виждаше нищо освен мъгливия край на небосвода, прихлупил тъмните води, се появиха продълговати перести облаци. Тази разширяваща се светла ивица, която приличаше на сребриста пролука в небето, постепенно порозовя. После премина бързо в по-гъсти багри, докато най-после цялото море на изток бе обхванато от широк огнен пояс, който избледняваше към зенита, където се сливаше с бисерното небе или трептеше с постоянно сменящи се цветове по причудливите купчинки от леки облачета. И докато двете млади девойки наблюдаваха с възхищение тази красива игра на багрите, над тях, сякаш от небесата, ечна глас:

– Ура, платно! Фрегатата е право срещу носа ни, сър!

– Зная, зная. Сигурно си спал с едното око, драги – отвърна Грифит, иначе отдавна щеше да ни предупредиш! Погледнете малко по на север от мястото, където изгрява слънцето, мис Плаудън и ще видите нашия прекрасен кораб!

Неволен вик на възторг се изтръгна от устата на Кетрин, когато, следвайки напътствията на Грифит, след феерията на утринните багри съзря фрегатата. Вълнообразната линия на ленивото море, която ту се надигаше, ту спадаше тромаво по светлата граница на небето, не можеше с нищо да отвлече погледа, впит жадно в красивия самотен кораб. Той се носеше бавно по дългите вълни, разперил само две от по-малките си долни платна. Ала, високите му мачти и тежки рей се очертаваха рязко като черни линии на пламналото небе и дори най-тънкото въженце от сложната плетеница на такелажата му се открояваше ясно на реите си с отчетливостта на красива картина. От време на време, когато огромният му корпус, повдигнат от някоя вълна, се възправяше на фона на небето, формата и размерите му се виждаха ясно, но щом следващата вълна го закриеше, тази мимолетна гледка изчезваше и над водата оставаха да се полюляват грациозно само реите му, сякаш готови да се гмурнат заедно с кораба в морските дълбини. Колкото повече просветляваше, илюзията за цветове и разстояние постепенно се губеше, а малко преди да се покаже слънцето, фрегатата вече се виждаше ясно на една миля от тендера. Черният ѝ корпус сега беше изпъстрен с оръдейни амбразури, а високите, заострени мачти бяха придобили естествените си размери и окраски.

Още с първия вик „Платно!“, рязкото изсвирване на боцмана събу-ди екипажа на „Бързи“ и дълго преди двете братовчедки да бяха откъс-нали възхитени очи от очарователната гледка на небосвода, отдето ут-рото прогонваше нощта, тендерът отново бе потеглил, за да настигне фрегатата. За миг, когато двата ветрохода се сближиха, изплашените де-войки помислиха, че фрегатата ще блъсне малкото корабче, което мина бавно откъм подветрената ѝ страна, за да може Грифит да поговори с престарелия си командир.

– Много се радвам, че ви виждам, мистър Грифит! – подвикна капи-танът, който стоеше до борда на своя кораб и го поздравяваше сърдеч-но, като махаше с шапка. Добре дошъл, капитан Менюъл. Добре дошли, добре дошли, момчета! Всички сте добре дошли като бриз в тихо време. Но, като огледа палубата на „Бързи“, забеляза Сесилия и Кетрин, свити от уплаха и по добродушното му лице премина сянка на недоволство. Какво е това, джентълмени? – продължи той. Тази фрегатата, собственост на Конгреса, не е нито танцувална зала, нито църква, та да се пълни с жени!

– Охо, охо – промърмори Болтроп, обръщайки се към приятеля си, свещеника – ей сега старият ще си покаже бизана. Ще видиш, че умее да се издига към вятъра! Той се развилнява, когато пасатите променят по-соката си, тоест веднъж на шест месеца. Ала спадне ли му настроението, непременно иде буря. Я да чуем сега какво ще каже първият лейтенант в защита на тия аристократични фусти!

Дори пурпурното небе не беше обялно с такава руменина, каквато обagri за миг красивото лице на Грифит, но като подтисна негодувание-то си, той отговори натъртено:

– Мистър Грей пожела да доведе пленниците, сър.

– Мистър Грей! – повтори капитанът и мигновено от лицето му из-чезна всякаква следа от недоволство, което се смени със снизходител-ност. Приближете се повече до фрегатата, сър, а аз веднага ще наредя да приготвят трапа, за да посрещнем гостите си!

Болтроп, доловил с учудване тази внезапна промяна в тона на своя командир, поклати няколко пъти глава, сякаш бе вникнал в някаква не-постижима за околните тайна и сметна за уместно да забележи:

– Ти, отче, сигурно си мислиш, че ако имаш в ръката си календар, ще можеш да кажеш накъде ще духа утре вятърът! Но, готов съм да ти се закълна, че и по-добри предсказатели от теб са се лъгали! Защото достатъчно е един дръвник – не, откровено казано, той е отличен моряк! Достатъчно е лоцманът да рече: „Вземете тия жени и корабът така ще се

задръсти с фусти, че човек половината от времето си трябва да внимава само за обносните си!“ Помни ми думата, отче: Тази прищявка ще излезе солена на Конгреса – само платът за пердата ще струва колкото заплатата на моряк първа категория за цяла година, като пресметнеш и износването на подвижния такелаж поради честото намаляване на платната, за да не изпаднат жените в истерия при всеки шквал!

Тъй като се налагаше присъствието на мистър Болтроп във връзка с по-нататъшната работа на тендера, свещеникът бе лишен от възможност да изрази несъгласието си с мнението на своя недодялан приятел, защото и той, и всички други на кораба с изключение на тия, чиито навици и възгледи не бяха заостенели, не можаха да останат равнодушни към прелестта на новите си спътници.

Щом „Бързи“ легна в дрейф с нос към фрегатата, дългата върволица лодки, които бе влачил на буксир през втората половина на нощта, се приближиха до борда му и се напълниха с хора. А, когато моряците преминаваха от тесния тендер в по-привичните за тях помещения на фрегатата и дисциплината бе поотслабена, настъпи буйно, необуздано веселие. Гръмогласен смях се разнасяше като ехо от лодка на лодка, подмятаха се неудържимо груби шеги, смешки и цветисти ругатни. Скоро обаче врявата утихна и прехвърлянето на полковник Хауард и поверениците му на фрегатата стана наистина не толкова бързо, но все пак като се спазваше съответният етикет. След като се посъветва насаме с Грифит и лоцмана, капитан Мънсън посрещна нечаканите си гости с непринудена сърдечност и същевременно с явно желание да бъде учтив. Той любезно им предостави двете си удобни каюти и им предложи да ползват също салона му.

ГЛАВА XXXIII

С ярост врагове налитат.
 Яростно се брани той.
 Но ранен е веч, безсилен,
 пред противници безброй.

Испанска военна песен

Няма да забавяме повествованието, за да описваме подробно с какъв възторг и интерес останалите на кораба моряци слушаха разказите за чувовни подвизи на по-щастливите си другари, които се бяха върнали от експедицията на брега, увенчани със слава. Почти цял час не стихна веселата глъчка и суетня във всички кътчета на фрегатата. Офицерите слушаха снизходително виковете и смеховете, но след закуска необуздатото веселие секна. Постъпи редовната вахта и по-голямата част от хората, чиито служебни задължения не им налагаха да бъдат на палубата, побързаха да се възползват от тази възможност и да наваксат загубения през изтеклата нощ сън. Но, никакви приготовления не се правеха за отплаване на кораба, макар и по-младите офицери да забелязаха, че капитанът, първият лейтенант и загадъчният лоцман дълго и сериозно се съвещаваха, очевидно за да решат какво да правят отсега нататък. Лоцманът хвърляше от време на време тревожен поглед към изток, изучавайки внимателно хоризонта с далекогледа, а после извърщаше нетърпеливо очи към гъстата мъгла, която се стелеше над океана като нисък облак, закриващ напълно гледката към юг. На север и покрай брега въздухът беше чист, а по морето не се виждаше нито една точица. Още на разсъмване обаче от изток се бе показало малко бяло платно, което постепенно се издигаше над водата и придобиваше очертанията на кораб със значителна големина. Всички офицери на шканците разглеждаха един по един това далечно платно и изказваха мнението си за естеството и целта на кораба. Дори Кетрин, която с братовчедката си дишаше чист въздух и се любуваше на красивия морски пейзаж, не се сдържа да приближи лъчезарните си очи до далекогледа, за да наблюдава тоя странен пришълец.

– Това е транспортен кораб за въглища – каза Грифит. При последната буря се е отдалечил от брега и сега отново е поел предишния курс. Ако вятърът продължава да духа от юг и мъглата не го закриве, можем да

го почакаме и да се запасим с гориво, преди корабната камбана да е ударила осем пъти.

– Струва ми се, че той държи курс север с вятъра в кърмата – забеляза лоцманът замислено. Ако Дилъновият вестоносец е успял да стигне, където трябва, вече е вдигната тревога по брега и се налага да бъдем нащрек. Балтийският конвой сега е в Северно море и някой от корабите на крайбрежната охрана лесно може да му съобщи къде се намираме. Не е зле да се поотдалечим колкото се може по на юг, дори чак до Хелдър!

– Но тогава ще загубим това попятно течение! – извика нетърпеливият Грифит. Трябва непременно да изпратим тендера на разузнаване! Освен това, като навлезем в мъглата, ще изпуснем неприятеля, ако този кораб действително е неприятел, а не подобава на американска фрегата да се крие от враговете!

Презрителното изражение, което проблесна в очите на лоцмана като слънчев лъч, осветил за миг някой мрачен дол, разкривайки неговите тайни, моментално угасна в обичайното му спокойствие, но преди да отговори, той се поколеба, сякаш се бореше със себе си:

– Ако благоразумието го изисква и е от полза за Съединените щати, дори тази горда фрегата трябва да отстъпи и да се скрие и от най-слабия си враг. Моят съвет, капитан Мънсън, е да вдигнем платна и да излезем на вятър, а тендера, както предлага мистър Грифит, да пратим напред, но тъй че да се движи по-близо до брега.

Старият моряк, който досега явно се бе въздържал от заповеди, само за да чуе мнението на лоцмана, незабавно нареди на младия си помощник да даде нужните разпореждания, за да се извършат тези маневри. Така, че „Бързи“, поставен под командването на най-младшия офицер от фрегатата, бързо вдигна платна и като се понесе леко срещу вятъра, скоро навлезе в мъгливия облак и се загуби от очи. В това време фрегатата също започна да вдига платна, но внимателно, за да не се събудят матросите, оставени да спят и като използваше слабия вятър и легна в остър бейдевинд, се понесе тромаво подир малкия си спътник.

След суетнята, с която е съпроводено вдигането на платна, настъпи обичайното затишие. А, когато слънчевите лъчи падаха вече не толкова полегато над далечния бряг, Грифит слушаше със снизходителна усмивка как Кетрин и Сесилия бърбеха оживено, мъчейки се напразно да разпознаят заоблените хълмове, които според тях се издигаха близо до опустелия манастир. Барнстейбъл, влязъл отново в ролята си на втори лейтенант на фрегатата, се разхождаше от другата страна на шканците. Той държеше под мишница рупора, с което искаше да покаже, че сега

той управлява кораба, като вътрешно ругаеше, че няма възможност да бъде близо до любимата си. И в тоя момент на всеобщо спокойствие, когато не се чуваше нищо освен тихи разговори и плясъкът на вълните, които носят на кораба отхвърляше лениво настрана, в гъстата мъгла една изстрел на леко оръдие, който вятърът понесе край фрегатата, а след малко ехото му затрептя от вълна на вълна.

– Това е тендерът! – възкликна Грифит, щом чу гърмежа.

– Не може да бъде! – възрази капитанът. Съмърс не е толкова неразумен да стреля с оръдията си, когато има заповед да пази тишина!

– Това не беше стрелба нахалост – забеляза лоцманът, който се мъчеше да проникне с поглед през мъглата, но скоро се извърна разочарован, тъй като не можеше да види нищо. Оръдието беше заредено с гюле и с изстрела си искаше да даде някакъв спешен сигнал! Нищо ли не виждат вашите вахтени, мистър Барнстейбъл?

Дежурният лейтенант подвикна на марсовия и запита не вижда ли нещо откъм наветрената страна, ала от мачтата му отговориха, че мъглата откъм тая посока е непрогледна, но че платното на изток е кораб, който се движи в бакшаг⁹¹ или във фордевинд. Като чу това, лоцманът поклати недоверчиво глава, но упорито настояваше да се държи курс по на юг. Той отново дръпна настрана командира на фрегатата, за да се посъветват още веднъж. Ала, докато обсъждаха положението, се чу втори гърмеж, който не оставяше вече никакво съмнение, че „Бързи“ дава предупредителни изстрели, за да им обърне внимание.

– Може би – обади се Грифит, иска да ни съобщи местоположението си или да разбере нашето. Сигурно си мисли, че и ние като него сме се загубили в мъглата.

– Но нали си имаме компаси! – възрази скептично капитанът. Не, Съмърс положително иска да ни съобщи нещо!

– Гледайте! – възкликна с детска радост Кетрин. Погледни, братовчедке, погледни, Барнстейбъл! Колко красиви кълбовидни облаци образуват водните пари над завесата от мъгла! Издигат се вече към небето като величествени пирамиди!

– Пирамиди от мъгла!? Кълбовидни облаци!? – повтори Барнстейбъл, скачайки пъргаво на едно оръдие. Но, това е високоборден кораб от кралския флот, боже мой и то само на една миля от нас! Вдигнал е всичките си платна и се носи с попътен вятър като състезателен кон! Сега вече е ясно защо Съмърс се е разприказвал така в мъглата!

91. Бакшаг – курс, при който вятърът духа отзад и малко отстрани. Б.пр.

– Охо – провикна се Грифит – ето, че и „Бързи“ изскача от мъглата, устремен право към брега!

– Под такъв облак от платна може да се движи само голям кораб, капитан Мънсън – забеляза лоцманът, взирайки се внимателно напред, но без да губи самообладание. Време е, джентълмени да обърнем към подветрената страна.

– Какво?! Преди да разберем от кого бягаме? – извика Грифит. Залагам живота си, че крал Джордж няма кораб, който да не се умори, преди да е завършил партия кегли със ...

Строгийт поглед на лоцмана усмири разпаления млад лейтенант и той тутакси млъкна, макар че пламенната му душа гореше от нетърпение.

– Окоето, което съзря платната над мъглата, би могло да забележи и вицеадмиралския флаг, който се развява още по-високо в небесата – каза съдържано лоцманът. Макар и да правят много грешки, англичаните не са толкова наивни във военно време да поверят на един флагман командването на една единствена фрегата или на прост капитан командването на цяла флотилия.

умее да цени хората, които проливат кръвта си за нея, затова те и служат тъй ревностно! Повярвайте ми, капитан Мънсън, това знаме и многото платна показват, че имаме пред себе си линеен кораб!

– Ще видим, сър, ще видим – промърмори старият капитан, който с нарастването на опасността като че ли ставаше все по-решителен. Заповядайте всеки да заеме поста си, мистър Грифит, защото край тоя бряг можем да срещнем само врагове.

Грифит се разпореди веднага, след като забеляза вече по-спокойно:

– Ако мистър Грей е прав, трябва да благодарим на бога, че фрегатата ни е толкова лекоподвижна!

Вестта, че наблизил има неприятелски кораб, вече се бе разнесла от уста на уста из цялата фрегата, затова още с първия удар на барабана всички бяха на крак. Матросите наскочаха от койките си и като ги сгънаха бързо на дълги, стегнати вързопи, изскачиха по палубите, където ги наредиха сръчно в бордовите мрежи, за да предпазват горната част на кораба. Докато ставаше тази трескава подготовка, Грифит прошепна нещо на Мери, който мигновено изчезна, отвеждайки разтрепераните си братовчедки на по-сигурно място някъде във вътрешността на кораба.

Пригответе оръдията за стрелба. Махнаха преградите и освободиха командирския салон от мебели, разположиха палубните оръдия в

непрекъсната редица, така че образуваха страшна морска батарея, готова моментално да открие огън. Отвориха сандъците с оръжие и разхвърляха по палубите пики, тесаци, пистолети и всякакво снаряжение, необходимо за абордаж. С една дума, привързаха реите и извършиха всички други приготовления с изумителна бързина и сръчност, макар че, погледнато от страни, може да ви се стори, че всичко това става в безредие и бъркотия – същинско вавилонско стълпотворение на кораба. За няколко минути всичко беше готово. Престанаха да се чуват дори гласовете на матросите, след като офицерите завършиха проверката и разпределянето по места. Постепенно на кораба се възцари гробна тишина. И когато се наложише Грифит или капитанът да кажат нещо, гласът им беше по-тих, а тонът им по-мек от обикновено. Курсът на кораба бе променен – пресичаше под ъгъл курса на приближаващия противник, макар че до последния момент се старееше да не издаде намерението си да бяга. Тъй като засега нямаша друга работа, всички бяха вперили очи в огромните издути платна, които изплуваха едно след друго като облаци над мъглата, тласкани от вятъра стремително към север. Но, изведнъж надвисналата над морето тъмна димна завеса се отдръпна и се показаха дългите, източени рей на бушприта, а веднага след товари целият рангоут на непознатия кораб с огромните си платна, на които те бяха само дребни придатъци. Още миг, валмата на мъглата стояха вкопчани в плаващата грамада, но бързоходният кораб скоро се отърси от тях и разкри целия си черен корпус.

– Един, два, три реда зъби! – каза Болтроп, броейки бавно редиците оръдия, щръкнали от бордовете на неприятеля. Трипалубен кораб! Самият Джек Менли би обърнал кърмата си на такъв юначага и дори страшният шотландец би побягнал!

– Дръж по вятъра, шурмане! – извика капитан Мънсън. Няма какво да умуваме повече, когато такъв неприятел е на четвърт миля от нас! Пратете всички горе, мистър Грифит и наредете да вдигнат всички платна – от клотика до долните лисели. По-бързо, по-бързо! Спускай по вятъра! Спускай, дявол да те вземе!

Необикновената разпаленост на стария капитан действаше на смаяните матроси като зов от морските бездни и без да чакат обичайните сигнали на боцмана и барабанчика, те оставиха оръдията и се втурнаха стремглаво да помагат във вдигането на необходимите платна. Пак настана страшна бъркотия, която неопитно око би взело за край на всякакъв ред на кораба, където всички ръце и езици влязоха в действие. Но, след минута дълбоките дипли на леките платна се разгънаха по цялата

дължина на мачтите в допълнение към обикновените платна, разпервайки се широко над водата от двете страни на фрегатата. След тези напрегнати усилия настъпи момент на бездействие, по време на което вятърът, докарал дотук трипалубния вражески кораб, наду и платната на фрегатата, която почна забележимо да изпреварва своя опасен противник.

– Мъглата се вдига! – извика Грифит. Ако тоя вятър подуха само още един час, ще излезем извън обсега на неприятелските оръдия!

– Тези деветдесеторъдейни кораби се движат много бързо по вятъра – каза тихо капитанът, така че да го чуят само първият лейтенант и лоцманът. Ще трябва да се борим здравата.

Следейки зорко движенията на неприятеля, странникът отвърна:

– Забелязва, че му се изплъзваме и се готви да ни пресече пътя. Късмет ще имаме, ако не ни помете с оръдията си! Отклонете се малко от курса, мистър Грифит! Завъртете леко кормилото! Ако ни засипе с флангов огън, загубени сме!

Капитанът скочи на хакборда с ловкостта на младеж и тутакси се убеди, че лоцманът е прав.

Няколко минути двата кораба се надбягваха, следейки се внимателно като опитни борци. От време на време англичанинът се отклоняваше леко от курса си, ала забележеше ли, че маневрата му е отгатната от противника, отново променяше предпазливо посоката, докато изведнъж огромният му нос описа широка дъга и американците разбраха от коя страна да го очакват. Капитан Мънсън с мълчалив, но изразителен жест – защото в този съдбоносен момент всякакви думи бяха излишни, показа на зоркия Грифит накъде трябва да се движи фрегатата, за да избегне неминуемата опасност. Двата кораба обърнаха бързо нос към брега и когато трипалубният линеен кораб завъртя зловещо огромния си черен борд с три реда батареи към своя противник, оттам изригна поток от огън и дим с такъв гръмотевичен грохот, че заглуши печалните въздишки на спящия океан. И най-големите храбреци на фрегатата се сепнаха, когато върху им връхлетя този железен ураган и всички останаха втрещени, сякаш следяха стремителния полет на рушителните снаряди. Но, сред тътена се чу гласът на капитан Мънсън, който размахваше ожесточено шапка в посоката, накъдето трябваше да обърнат, и крещеше:

– Срещу него! Обърни срещу него, момче! Срещу него, мистър Грифит, срещу него!

Предвидил тази заповед, Грифит вече бе насочил да се насочи фрегатата по предишния курс, но стреснат от страшния вик, нададен за

последен път от капитана, обърна глава и видя, че старият моряк бе полетял във въздуха, продължавайки да размахва шапка. Вятърът развяваше побелелите му коси, а в блуждаещия му поглед се виждаше смъртта.

– Велики боже! – възкликна младият лейтенант, втурвайки се към борда, откъдето можа да се види само как безжизненото тяло изчезна в обаяните от кръвта му вълни. Улучи го гюлле! Спуснете лодка! Спуснете катера, баркаса, „Тигъра“, каквото и да е.

– Няма смисъл – прекъсна го спокойният, плътен глас на кормчията. Той умря като воин и ще спи в моряшки гроб! Фрегатата отново ляга във фордевинд и противникът също се спуска малко по вятъра.

Тези думи припомниха на младия лейтенант за дълга му и като се отвърна с мъка от кървавото петно във водата, което фрегатата бързо отминаваше, с усилие на волята успя да се овладее и пое командуването на кораба.

– Отнесе ни част от подвижния такелаж – доложи шурманът, който не откъсваше очи от рейте и въжетата на кораба. И от гротстенгата се отчупи такова парче, че може да се направи от него цял шлагтов⁹²! Пък и тук-там през платната ни прозира небе но, общо взето, шквалът премина, без да пострадаме много. Май чух, че едно гюлле пернало капитан Мънсън?

– Той е убит! – отговори Грифит с глас, все още дрезгав от ужас. Умря, сър и падна зад борда. За това в тая тежка минута трябва да напрегнем всичките си сили.

– Умрял! – повтори Болтроп смаяно, прекъсвайки за миг усиленото жвакане.

И погребан във воден ковчег! А, можеше да бъде и по-лошо, дявол да го вземе.

Аз пък си помислих, че няма да остане здрава дъсчица на фрегатата!

С тази утешителна забележка шурманът се отдалечи бавно и започна пак да се разпорежда как да поправят вредите с такова старание, че колкото и да беше недодялан в отношенията си с другите, в работата си беше незаменим.

Грифит още не бе успял да си възвърне напълно самообладанието, тъй необходимо при изпълнението на новите задължения, които се бяха стоварили върху него при такива неочаквани и ужасни обстоятелства,

92. Шлагтов – прът, който служи за съединяване на отделните части на съставна мачта.
Б.пр.

когато изведнъж усети леко докосване по лакътя. Беше лоцманът, който се бе приближил до него.

– Неприятелят изглежда доволен от постигнатото – каза странникът. А, тъй като ние сме по-бързи, капитанът им, ако е истински моряк, трябва да разбере, че ще му бъде трудно да ни настигне и да повтори същото.

– И все пак, ако забележи, че му се изплъзваме тъй бързо – възрази Грифит, ще съобрази, че единствената му надежда е да накъса въжетата ни. Опасявам се, че отново ще легне в бейдевинд и тогава пак ще може да ни подложи на бордов залп. Виж, ако беше стоял на място поне четвърт час, щяхме да се измъкнем от обсега на оръдията му!

– Той си знае работата. Не виждате ли, че корабът, който разминахме от изток, е фрегата? Сигурно са от една и съща ескадра. Вестоносците са ги пратили по следите ни. Първоначално английският адмирал разтегли бойната си линия, мистър Грифит, а сега събира корабите си, за да ни довърши.

До този момент цялото внимание на Грифит беше заето с гонитбата, затова нямаше време да оглежда океана. Но, като чу думите на лоцмана, произнесени хладнокръвно, ала с пълно съзнание за приближаващата опасност, лейтенантът се сепна, грабна далекогледа от ръцете му и се залови да разглежда сам очертаващите се в далечината кораби. Опитният офицер, чийто флаг се развяваше над най-горните платна на трипалубния линейен кораб, очевидно бе разбрал критичното положение на фрегатата и разсъждаваше горе-долу като лоцмана, иначе щеше да си послужи със страшното средство, от което Грифит толкова се боеше. Благоразумието обаче му подсказваше да пресече всякакъв път за отстъпление на американеца, като го притисне здраво откъм тила и не му даде възможност да обърне така, че да се провере между линейния кораб и намиращата се наблизо фрегата от ескадрата, за да излезе в открито море. Несведущият читател ще разбере по-добре положението, ако проследи опитното око на Грифит, който оглеждаше точка по точка целия хоризонт. На запад беше сушата, край която се промъкваше с пълна скорост „Бързи“, като следеше внимателно съюзника си и същевременно се пазеше да не се приближи прекалено много до опасния си и мощен противник. На изток, от дясната страна на американската фрегата, беше корабът, забелязан най-напред. Сега вече беше ясно, че той е военен кораб, който се е устремил да пресече пътя на американците явно с враждебни намерения. А, далеч на североизток се виждаше все още смътно друг кораб, чиито маневри говореха достатъчно красноречиво

на всеки, запознат с похватите на морската война.

– Заобиколени сме отвред – каза Грифит, сваляйки далекогледа от очите си.

И според мен най-благоразумно е да се насочим към брега и като използваме вятъра, да се опитаме да минем под борда на флагмана.

– Стига да оцелее някое парцалче от платната ни! – подхвърли лоцманът. Не, сър, не може да се разчита на това! За десет минути врагът ще оголи фрегатата до планширите. Ако нямахме благоприятна вълна, от която неприятелските гюлета отскачаха нагоре, нищо нямаше да остане от нас след тая канонада. Трябва да поддържаме досегашния курс и да се отдалечим колкото се може повече от флагмана.

– Ами фрегатите? – запита Грифит. Какво ще правим с фрегатите?

– Ще се бием с тях! – отговори лоцманът тихо, но решително. Ще се бием! Млади човече, аз съм се сражавал под звездното знаме при още по-трудни условия и винаги съм излизал с чест от боя! Мисля, че и сега щастието няма да ми изневери!

– Предстои ни цял час отчаяна битка!

– Не се и съмнявам. Но, ми се е случвало да прекарвам по цели дни в кръвопролитен бой! И вие май не трепвате, като видите враг.

– Позволете ми да съобщя на екипажа името ви – извика Грифит. В такъв момент то струва колкото цяла армия и ще въодушеви моряците.

– Няма нужда – възрази лоцманът, спирайки с ръка разпаления лейтенант. Никой няма да ми обърне внимание, ако не покажа, че съм достоен да нося това име.

Ще деля с вас опасностите, но не искам да отнемам нито частица от славата ви. Ако се стигне до абордаж – добави той и горда усмивка озари лицето му, аз сам ще кажа името си. То ще подежда като боен зов и повярайте ми, тези англичани ще се сепнат, като го чуят!

Грифит се преклони пред волята на непознатия и след като се посъветваха какво да правят по-нататък, отново съсредоточи вниманието си върху управляването на кораба. Когато се отвърна от лоцмана, погледът му се спря най-напред на полковник Хауард, който се разхождаше по шканците с решителен и високомерен вид, сякаш предвкушаваше победа на англичаните, която сега му се струваше неминуема.

– Страхувам се, сър – каза младият човек, като се приближи значително до него – мисля, че скоро палубата ще стане неприятно и опасно място за вас. Вашите повереници са ...

– Не произнасяйте такива думи! – прекъсна го полковникът. Има ли нещо по-приятно от дъха на вярност, който се носи от оная плаваща

крепост на краля? Опасност? Вие слабо познавате стария Джордж Хауард, младежо, ако мислите, че някой може да го накара да се откаже от удоволствието да види как тоя символ на метежа се прекланя пред флага на негово величество!

– Ако такова е желанието ви, полковник Хауард – отвърна Грифит, като хапеше устни и поглеждаше наобиколилите ги матроси, които слушаха учудено, напразно ще чакате. Но, ви давам дума, че когато дойде това време, ще ви уведоим и ще имате възможност да извършите собственооръчно тази мерзост.

– А защо Да не стане веднага, Едуард Грифит? Сега е решителният момент. Доверете се на милосърдието на короната и заповядайте на екипажа си да се предаде – кралят ще бъде снизходителен! В такъв случай няма да забравя сина на приятеля на брат ми Хари. Повярвайте ми, мое то име е известно на министрите на негово величество. А, вие, заблудени и невежи съучастници на метежа, захвърлете безполезното си оръжие, ако не искате да ви сполети мъстта на оня могъщ и победоносен слуга на вашия крал!

– Дръпнете се, момчета! Дръпнете се, ви казвам! – закрещя яростно Грифит на матросите, които бяха обградили полковника с навъсен и застрашителен вид. Ако някой от вас се осмели да се приближи до него, ще бъде хвърлен в морето!

Властният тон на командира накара моряците да се отдръпнат, но екзалтираният старец още дълго се разхожда по палубата, докато най-после по-важни неща отклониха от него гневните погледи на матросите.

Макар че линейният кораб се скриваше бавно зад далечните вълни и по-малко от час след бордовия залп само един от трите му реда оръдия се виждаше от палубата на фрегатата, все пак той представляваше неопреодолима преграда за отстъпление към юг. Междувременно първият забелязан кораб се бе приближил толкова, че за да се следят маневрите му вече не беше необходим далекоглед. Той се оказа фрегатата, но значително по-малка от американската, тъй че лесно можеха да се справят с нея, ако не бяха двата ѝ спътника, които продължаваха да се движат бързо към полесражението. В началото на гонитбата американската фрегатата се намираще точно срещу манастира „Света Рут“, ала сега беше почти до плитчините, където започна нашият разказ. В това време най-малкият от английските кораби се бе приближил толкова, че схватката изглеждаше неминуема. Но, Грифит и екипажът му също не стояха със скръстени ръце, а приготвиха всичко необходимо за изпитанията на предстоящата битка. След това барабанът отново даде сигнал „всички

по места“ и корабът нарочно свали ненужните платна, както професионален боксьор сваля излишните си дрехи, преди да излезе на ринга. Щом забеляза, че американците се отказват от бягството и са решили да намерят изход в боя, най-близката английска фрегата също прибра горните си платна в знак, че приема предизвикателството.

– Дребосък, но с юнашко сърце! – каза Грифит на лоцмана, който все се въртеше около него и следеше с бащинско внимание как лейтенантът ще поведе боя.

– Трябва да го смажем с един удар – отвърна странникът. Не бива да даваме нито един изстрел, докато не се сблизим съвсем.

– Виждам, че насочва към нас дванайсетфунтовите си оръдия. Можем всеки момент да очакваме залп.

– След като устояхме на кораб с деветдесет оръдия – забеляза хладнокръвно лоцманът, няма да трепнем и от бордовия залп на тридесет и две.

– Към оръдията, момчета! – извика Грифит през рупора. Да не се стреля без заповед.

Едва бе изречено това предупреждение тъй необходимо, за да поугаси плама на артилеристите и неприятелският кораб се обви в огнени езици и облаци дим. Оръдията му забълваха бързо едно след друго металните си снаряди върху фрегатата. Минаха може би десет минути, през които двата кораба лека-полека се приближаваха един до друг, но екипажът на американския по заповед на командира си понасяше търпеливо огъня на противника, без да отговори с нито един изстрел. Този кратък промеждутък от време се стори на моряците цяла вечност, но все пак на фрегатата владееше дълбока тишина. Дори ранените и умиращите, които се търкаляха навред, гледаха да не охкат. Строгата дисциплина проличаваше в държането на всеки член на екипажа и във всяко движение на кораба. Офицерите издаваха заповедите си твърдо и решително, но по възможност тихо. Най-после фрегатата навлезе бавно в кълбата дим, които обвиваха неприятеля и Грифит чу как човекът до него прошепна: „Време е!“

– Огън! – изкомандува Грифит с глас, който се чу до най-затънтеното кътче на кораба.

Викът, който се изтръгна от гърдите на моряците, сякаш повдигна палубата и фрегатата затрепера като трепетлика от отката на мощните си оръдия, които изплезиха едновременно огнените си езици от нетърпение моряците бяха нарушили обичайния ред на стрелбата. Този залп, изглежда, беше твърде опустошителен за врага, защото след грохота на

оръдията настъпи мъртва тишина, нарушавана само от писъците и проклятията, които се разнасяха като вопли на грешници в ада. В продължение на няколко минути, докато американците презареждаха оръдията си, а англичаните се съвземаха от суматохата, американската фрегата мина бавно край своя противник, и вече заобикаляше носа му, когато английската фрегата, преценявайки неравенството на силите, в отчаянието си неочаквано се насочи право към врага. Двете фрегати се вкопчаха една в друга. Внезапният яростен пристъп на англичаните, които хвърлиха цели пълчища смели матроси на бушприта и в проходите покрай борда, едва не сvari Грифит неподготвен. Но, Менюъл, който едновременно с бордовия оръдеен залп бе започнал пушечна стрелба, свърши добра работа, като заповяда на войниците си да отблъснат нашествениците с неспирен огън. Дори предпазливият лоцман, обзет от общия порив на момента, за малко откъсна поглед от останалите неприятелски кораби и размени с Грифит сдържана усмивка на задоволство от постигнатия успех.

– Завържете бушприта им за нашата бизанмачта! – изкомандува лейтенантът. Така ще пометем палубите им!

Двайсет души се втурнаха стремглаво да изпълнят тази заповед и между първите бяха Болтроп и странникът.

– Ура, сега са в ръцете ни! – извика шурманът, работейки усилено. Можем да правим с тях каквото си искаме. Ще ги разпердушиним здравата, защото бог ми е свидетел ...

– Млъкни, сквернословце! – сряза го строго лоцманът. Не спомеनावай напразно името господне, защото след миг може да застанеш пред лицето божие!

Преди да скочи от бушприта на неприятелския кораб върху палубата на фрегатата, шурманът погледна смаяно своя порицател, който със спокойно лице, но с горящи от воински плам очи следеше развоя на бушувашката наоколо битка, сякаш от него зависеше крайният резултат.

Гледайки как англичаните напиреха с кръсък и страшни закани, кръвта на полковник Хауард кипна и като се наведе през борда на фрегатата, започна да насърчава приятелите си с жестове и викове „напред!“

– Стига си грачил, дъртако! – извика шурманът, като го улови за яката. Прибирай се в трюма, докато не съм заповядал да те гръмнат с някое оръдие!

– Долу оръжието, метежнико! – закрещя полковникът, увлечен от плама на боя. Падни на колене и моли оскърбения от теб крал за

пощада!

Обзет от минутно въодушевление, старецът се вкопча в якия си противник, но изходът от тази схватка още не бе решен, когато англичаните, отблъснати от огъня на морската пехота и от страшния фронт на абордажниците начело с Грифит, се оттеглиха на бака на своя кораб и се опитаха да отвърнат на смъртоносните удари, нанасяни по корпуса им от оръдието, което Барнстейбъл управляваше. Те успяха да обърнат срещу американците едно единствено оръдие, заредено с картеч, което стреляше толкова отблизо, че яркият му пламък лижеше лицата на враговете. Полковникът, който вече губеше сили в ръцете на противника си, изведнъж при едно такова блясане усети как хватката около гърлото му отслабна и двамата борци паднаха изнемощели на колене един срещу друг.

– Как е, братко! – възкликна Болтроп със свирепа усмивка. И ти си изпати здравата, а?

Но не последва никакъв отговор и двамата се строполиха на палубата, където останаха да лежат безпомощно сред грохота на битката и дивата бъркотия от вкопчалите се един в друг яростни противници.

Въпреки жестоката борба, на която бяха свидетели, стихии не прекъсваха работата си. Подхванат от засилилия се вятър и от една мощна вълна, американският кораб бе отнесен на известно разстояние напред и се озова перпендикулярно на носа на неприятеля. Слабите конопени и железни закрепки, с които бяха съединени двата кораба, се скъсаха като буксирни въжета и Грифит видя как фрегатата му почна да се отдалечава от англичанина, чийто бушприт се отдели от бензела и падна в морето, а след него една по една и други части от рангоута, докато на края от целия величествен такелаж не остана нищо освен няколко нахъсани безполезни въжета, увиснали от дънерите на долните мачти. Когато великолепната американска фрегата се отдръпна от хаоса, който бе причинила, оставяйки безпомощния си противник в гъстия облак дим, младият лейтенант си спомни за другите неприятелски кораби, с които трябваше да се справя, и огледа тревожно хоризонта.

– Благополучно се отървахме от 32-оръдейния! – обърна се той към лоцмана, който следеше действията му с необикновен интерес. Но, там има още един, който се е устремил към нас. Той има оръдия колкото нас и изглежда, му се иска да си поприказваме по-отблизо. Пък и деветдесеторъдейният отново надига глава и се боя, че скоро пак ще се сблъскаме!

– Трябва да използваме въжетата и платната си – отвърна

лоцманът – в никой случай да не се сближаваме с другата фрегата. Налага се да водим двойна игра. Сър. Да действуваме с оръдията си и същевременно да опитае да се отскубнем от втория си противник.

– Тогава трябва да се запретнем пр-скоро за работа, защото той вече намалява платната си и се приближава тъй бързо, че всеки момент може да чуем гласа му. Какво предлагате, сър?

– Нека си прибира платната – отговори лоцманът. Когато помисли, че сме му вързани в кърпа, ние ще пратим на реите си сто души наведнъж и ще вдигнем всичките си платна от горе до долу. Тогава ще можем ненадейно да го изпреварим. Ако успеем да го оставим в килватера си, ще съумеем да се осткубнем от всичките си неприятели.

– Гонитбата в килватер е трудна работа – провикна се Грифит, но може да сполучим! Да се разчистят палубите и да се пренесат ранените долу! А, тъй като и без това си имаме доста грижи, всички тия нещастници, които са се простили с живота, трябва незабавно да отидат зад борда.

Това печално задължение моментално бе изпълнено, а в това време младият командир на фрегатата пристъпи отново към работата си със съсредоточен вид на човек, който съзнава голямата си отговорност. Тези занимания обаче не му попречиха да чуе как Барнстейбъл повика нетърпеливо младия Мери. Обръщайки глава по посоката на гласа, Грифит видя приятеля си, който бе подал от главния люк опушеното си лице, но без мундир, само по риза, опръскана с кръв.

– Каж ми, момче – подвикна той, жив и здрав ли е мистър Грифит? Разправят, че на шканците паднало гюлле, което очистило пет-шест души.

Преди още Мери да бе успял да отговори, очите на Барнстейбъл, които, дори когато говореше, продължаваха да оглеждат такелажна на кораба, срещнаха дружелюбния поглед на Грифит и от тоя момент натаък между двамата приятели отново настъпи пълно разбирателство.

– А, значи, си тук, Гриф, и както виждам, кожата ти е цяла! – провикна се Барнстейбъл, ухилен до уши от радост. Свалиха бедния Болтроп в един от складовете му! Ако бушпритът им бе издържал още десет минути, щях да им дам да разберат на тия англичани!

– Може пък да е за добро – отвърна Грифит. Но, какво става с тия, които сме особено задължени да пазим?

Барнстейбъл посочи с многозначителен жест към трюма и отговори:

– Насядали са спокойно на въжетата, доколкото може да бъде

спокойно сред дърво, желязо и вода. Но, Кетрин се подаде три пъти да ...

Грифит се отдърпна, тъй като го бе повикал лоцманът, и двамата млади офицери трябваше да забравят личните си чувства в името на дълга, който ги зовеше.

Корабът, с който американската фрегата трябваше да се справя сега, беше почти със същите размери и същата численост на екипажа. А, когато го огледа отново, Грифит се убеди, че неприятелят е готов да покаже мъжеството си в решителна схватка.

Англичанинът постепенно намали платната си до необходимия брой, а по някои движения на палубите му лейтенантът и постоянният му помощник лоцманът разбраха, че той само чака да се приближи на няколко метра до противника си, за да пристъпи към действие.

– А сега вдигнете всички платна, с които разполагаме – прошепна странникът.

Грифит допря рупора до устата си и извика с глас, който стигна чак до неприятеля:

– Всички по рейте, вдигай платна! Вдигай всичко, което може. Този въодушевяващ зов накара моряците да се втурнат: петдесет души се покатериха светкавично на шеметна височина по различните рей и широките платна се разпънаха на мачтите с такава бързина, като че някаква мощна птица бе разперила криле. Англичанинът тутакси разбра грешката си и отговори на тази маневра с грохота на своята артилерия. Грифит следеше с трепет действието на гюлетата, които свистяха над главата му, но като видя, че мачтите на кораба му са непокътнати, само тук-там е скъсано някое и друго незначително въже, отговори на тоя рев с взрив на радост. Няколко матроси обаче, вкопчани в бясно отчаяние за въжетата, падаха от стъпенка на стъпенка като ранени птици, пърхащи между клоните на дърво, докато най-послед плъснаха тежко във водата и мрачната фрегата ги отмина със студено безразличие. В следния миг по рейте и мачтите на неприятелския кораб също се показаха матроси, които вдигаха платната, и Грифит, допирайки отново рупора до устата си, извика гръмогласно:

– Стреляйте по тях! Смъкнете ги от рейте, момчета! Разпръснете ги с картеч! Късайте платната и въжетата им!

Екипажът на американската фрегата не чака втора подкана и се залови за работа с такава бързина и усърдие, че последните думи на командира бяха произнесени сред оглушителния рев на оръдията. Лоцманът обаче бе подценил ловкостта и подготвеността на противника,

защото въпреки неблагоприятните обстоятелства, при които англичанинът бе принуден да вдига платната си, той изпълни точно и умело тази маневра.

Сега двата кораба се движеха успоредно един на друг и се обстрелваха ожесточено със смъртоносните си оръдия, които им причиняваха сериозни щети, макар че явно никоя страна не успяваше да надделе. Грифит и лоцманът гледаха с дълбока тревога как изведнъж рухват всичките им надежди, защото не можеха да не забележат, че скоростта на фрегатата им все повече намалява, тъй като неприятелските гюлета в страшния си полет късаха платна и въжета.

– Намерихме си майстора! – подхвърли Грифит на странника. Пък и деветдесеторъдейният се показва отново като планина над вълните и ако продължаваме да губим така бързо платната си, скоро ще ни настигне!

– Прав сте, сър – отвърна лоцманът замислено, врагът проявява разсъдливост и мъжество, само, че ...

Прекъсна го Мери, който притича от бака с пламнало от вълнение лице, което показваше, че носи важна новина:

– Буруните! – извика той, когато беше достатъчно близо, за да го чуят сред трясъка. Отиваме към гладка вода право по носа, а на по-малко от двеста метра морето е побеляло от пяна.

– Лоцманът скочи на едно оръдие и като се наведе, за да проникне с очи през димната завеса, викна с ясен и силен глас, който можеше да се чуе дори сред грохота на канонадата.

– Ляво на борд! Намираме се в Дяволската хватка! Подайте ми рупора, сър! Ляво на борд, приятелю! Стреляйте, момчета. Да ги научим тия надменни англичани!

Без ни най-малко да се колебае, Грифит му предаде символа на своя ранг и като вторачи твърдия си поглед в спокойните, макар и напрегнати очи на лоцмана, сам придоби кураж от непоколебимата самоувереност, която прочете върху лицето на странника. Матросите бяха твърде заети с оръдията и въжетата си, за да обърнат внимание на новата опасност и в самия разгар на свирепата битка фрегатата навлезе в един от опасните проходи между плитчините. Няколко от по-старите моряци погледнаха учудено към ивиците пяна, които се носеха край тях, недоумявайки как неприятелските гюлета могат да предизвикат тази буйна игра на вълните, но изведнъж тътенът на оръдията се замени с глухия шум на прибоя и след малко корабът, измъквайки се от димната завеса, заплава смело по средата на тесния килватер. Още десет напрегнати

минути лоцманът издаваше неуморно команди наляво и надясно, докато фрегатата се носеше стремително през гладки води и буруни, покрай ивици пяна и тъмни водни бездни. Най-после свали рупора и възкликна:

– Това, което ни заплашваше с гибел, се оказа спасително за нас! Дръжте курс към оня горист хълм, под който се вижда църковната камбанария. Посока изток-североизток. Така след един час ще се измъкнете от тия плитчини, които неприятелят ще трябва да заобиколи и по тоя начин ще спечелите пет левги.

Щом скочи от оръдието, лоцманът тутакси загуби властния вид, който бе лъхал до тоя момент от цялата му енергична фигура и дори живият му интерес към събитията през тоя ден се стопи в студената, безучастна съдържаност, с която се бе отнасял винаги към новите си познания. Когато страшната неизвестност премина, всички офицери на фрегатата се втурнаха да заемат по-удобни места, за да наблюдават неприятеля. Деветдесеторъдейният кораб продължаваше да се движи смело напред и вече се бе приближил до 32-оръдейната фрегата, подхвърляна като безпомощна играчка от буйните морски вълни. Фрегатата, която последна се бе намесила в сражението, плаваше по края на плитчините с развети от вятъра изпокъсани платна и изпотрошени реи. Изобщо объркаността ѝ показваше, че непредвиденото препятствие я е принудило да измени курса си. Гледайки английските кораби, ликуващите американски моряци подхвърляха закачки по техен адрес и се поздравяваха за успеха, но скоро грижите за собствения им кораб погълнаха отново цялото им внимание. Барабаните биха отбой, оръдията бяха прибрани по местата си, ранените отнесени и всеки, който можеше да стои на крака, бе заставен да помогне да се поправят повредите и да се закрепят мачтите.

След един час, както бе обещал лоцманът, корабът беше извън всякакви опасности, които при дневна светлина не изглеждаха толкова страшни и преди още слънцето да се скрие напълно зад хоризонта, Грифит, който цял ден не бе се отделил от палубата, видя фрегатата си отново разчистена от разрушенията, причинени ѝ от гонитбата и боя и готова да посрещне нов противник. В тоя момент му съобщиха, че корабният свещеник го моли да слезе в командирския салон. Предавайки командването на Барнстейбъл, който му бе помагал усърдно както в битката, така и в работата след юва, той смени набързо дрехите си, по които още имаше следи от боя и тръгна да изпълни настойчивата молба на свещеника.

ГЛАВА XXXIV

Къде сред таз роса,
когато гасне бавно ведър ден
и горе там аляят небеса, вървиш усамотен?
Брайъм

Когато младият морски офицер, който командуваше сега фрегатата, слезе от шканците, за да се отзове на няколкократно повторената покана, той видя, че на кораба вече е въдворен пълен ред, като че ли нищо не бе го нарушило. Батарейната палуба беше почистена от страшните кръвави петна, а барутният дим отдавна се бе измъкнал през люковете и размесил с облаците, носещи се над кораба. Минавайки край онемелите батареи, колкото и да бързаше, той не се съдържа и погледна пробивите в бордовете – страшни следи от неприятелските гюллета. А, когато почука леко по вратата на каютата, зоркото му око вече бе забелязало всички материални щети, причинени на фрегатата в най-важните ѝ точки. Вратата бе отворена от корабния лекар, който, отдръпвайки се, за да мине Грифит, поклати глава, което в професията му означаваше, че е загубена всякаква надежда и веднага излезе да помогне на ония, които още можеха да имат полза от него.

Читателят не бива да мисли, че през тоя изпълнен със събития ден Грифит бе забравил Сесилия и нейната братовчедка. Напротив, дори в най-напрегнатите моменти на битката неспокойното му въображение си бе представяло живо ужаса и страданията, които изпитваше неговата любима. И щом матросите се отдръпнаха от оръдията, заповяда да се сложат отново преградите и да се подредят мебелите в салона, отреден за гостенките, макар че по-важни и неотложни служебни задължения не му позволяваха да се погрижи сам за удобствата им. Затова смяташе, че ще намери помещението в пълен ред, но никак не очакваше да види гледката, която се изпречи пред очите му.

Между две мрачни оръдия, които контрастираха странно с изрядната подредба на салона, на широка кушетка лежеше полковникът, явно в предсмъртния си час. На пода до него беше коленичила разплаканата Сесилия. Черните ѝ буйни къдрици, които обграждаха бледото ѝ лице, се спущаха в безредие чак до земята. Кетрин се бе навела нежно над умиращия старец и в тъмните ѝ, пълни със сълзи очи. Дълбокото

състрадание беше примесено с чувство за виновност. Няколко слуги и слугини бяха наобиколили тази печална група. Всички те, изглежда, бяха под впечатлението на скръбното съобщение, току-що направено от лекаря. Корабната прислуга бе подредила мебелите тъй грижливо, като че ли изобщо не бе ставала страшната битка, която доскоро предаваше тъй войнствен вид на това помещение. На отсрещното канапе беше проснато якото, едро тяло на Болтроп. Вестовоят на капитана бе сложил главата му на скута си, а приятелят му свещеникът, го държеше нежно за ръката. Грифит вече бе чул, че шурманът е ранен, но за пръв път виждаше в какво положение се намира полковник Хауард. Когато попремина изненадата му от това неочаквано откритие, младият човек се приближи до ложето на стареца и с най-искрен глас се опита да изрази съжалението и съчувствието си.

– Думите са излишни, Едуард Грифит – прекъсна го полковникът, давайки му знак с немощната си ръка да млъкне. Изглежда, че по божия воля този метеж ще възтържествува и не подобава на простосмъртните да осъждат делата на всемогъщия. За отслабалия ми разум това е непостижима тайна, но няма съмнение, че така е било писано от неведомото провидение. Аз те повиках, Едуард, по работа, която искам да видя завършена, преди да умра. Да не кажат после, че старият Джордж Хауард дори в последните си минути е пренебрегнал своя дълг. Виждаш това разплакано дете до мен. Каж ми, млади момко, обичаш ли тази девойка?

– Има ли нужда да ми задавате такъв въпрос? – възкликна Грифит.

– И ще се грижиш ли за нея? Ще ѝ бъдеш ли и баща, и майка? Ревностен закрилник на нейната невинност и слабост?

Грифит не можа да отговори нищо, само улови ръката на стареца и я стисна горещо.

– Вярвам ти – продължи умиращият. Защото макар че почитеният Хю Грифит не е съумял да ти предаде своите верноподанически чувства, положително се е постарал да направи от сина си честен човек. Аз проявих слабост и може би постъпвах неправилно в желанието си да осигуря бъдещето на моя нещастен покоен родственик мистър Кристофър Дилън. Но, ми казаха, че той вероломно изменил на думата си. Да знаех това, щях да му откажа ръката на племенницата си, въпреки неговата вяроност към английската корона. Ала той умря и аз също съм на път за оня свят, където ще служим само на бога. А, може би щеше да бъде по-добре за двама ни, ако си спомняхме по-често за дълга си пред всевишния, когато служехме на земните властелини. И още нещо:

Добре ли познаваш тоя офицер, служител на вашия Конгрес? Тоя мистър Барнстейбъл?

– От години плаваме заедно – отговори Грифит – и мога да гарантирам за него като за самия себе си.

Старецът направи усилие да се привдигне и до известна степен успя, след което впи в младия човек пронизателен поглед, който придаде на бледото му лице тържествено изражение и продължи:

– Не ми разправяйте за него, сър, като за другар в празните ви развлечения и не ми го хвалете, както приятел лекомислено превъзнася приятеля си. Помнете, че давате, мнението си пред умиращ човек, който ще вземе решение в зависимост от вашата преценка. Дъщерята на Джон Плаудън бе поверена на моите грижи и няма да умра спокойно, ако не съм напълно уверен, че ще принадлежи на достоен човек.

– Той е джентълмен – отвърна Грифит и човек със сърце, колкото добро, толкова и смело. Обича вашата повереница и колкото и високи да са качествата ѝ, е достоен за нея. И той като мен обича родината си повече от земята на своите прадеди, но ...

– Да не говорим сега по тоя въпрос – прекъсна го полковникът. Това, което видях днес, ме убеди, че бог ви е отредил победата! Но, сър, непокорният младши офицер може на края да стане безразсъден командир. Неотдавнашният ви спор ...

– Оставете това, уважаеми сър! – възкликна Грифит в изблик на великодушие. Ние стресихме, но всичко е вече простено и забравено. Барнстейбъл ми помага добросъвестно цял ден и мога да гарантирам за живота си, че умее да се държи, както подобава, с жените!

– Тогава мога да бъда спокоен! – каза старецът, отпускаяки се отново на кушетката. Повикайте го тук!

Грифит нареди шепнешком да бъде доведен мистър Барнстейбъл в каютата. Заповедта му бе предадена моментално и Барнстейбъл се яви, преди още приятелят му да бе сметнал за уместно да прекъсне размишленията на стареца, като поднови разговора. Но, когато разбра, че младият моряк е дошъл, полковникът се привдигна отново и за голямо негово учудване му заговори, макар и съвсем не тъй доверчиво и дружелюбно, както бе разговарял с Грифит.

– Снощните ви думи пред моята повереница, дъщерята на капитан Джон Плаудън, разкриха ясно вашите желания, сър. Така, че, джентълмени, възвишените ви чувства са възнаградени! Нека този преподобен отец приеме брачния ви обет, докато още имам сили да слушам, за да мога да бъда свидетел против вас на небето, ако не спазите клетвата си!

– Не сега, не сега! – промълви Сесилия. О, не настоявай да стане сега, чичо!

Кетрин не каза нищо, но покъртена дълбоко от загрижеността на настойника ѝ за нейното щастие, склони нажалено глава на гърдите си и зарони едри сълзи, които се стичаха по бузите ѝ и капеха на пода.

– Именно сега, мила моя – продължи полковникът, иначе няма да успее да изпълня дълга си. Аз скоро ще застана пред родителите ви, деца мои. Защото ако не очаквах след смъртта си да срещна на небето достойния Хю Грифит и честния Джек Плаудън, значи, нямам ясна представа за наградите, които се полагат за вярна служба на отечеството и за беззаветна преданост към краля! Струва ми се, никой не може да ме упрекне, че не съм се отнасял с нужното внимание към нежния пол. Но, няма време за празни приказки, когато ми остават само минути, а имам да изпълнявам тежък дълг. Няма да умра спокойно, деца, ако ви оставя тук, в необятния океан, или може би по-право в тоя необятен свят, без закрилата, която е нужна на вашите крехки години и още по-крехки души. Ако бог е решил да ви остави без настойник, нека заемат мястото ми тия, които той сам е определил!

Без да се колебае повече, Сесилия се изправи бавно и с покорен вид подаде ръка на Грифит. Кетрин позволи на Барнстейбъл да я заведе до нея, а свещеникът, който следеше с умиление този разговор, подчинявайки се на знака, даден му от Грифит с очи, отвори требника, от който допреди малко бе черпил утешителни слова за умиращия шурман, и с разтреперан глас зачете венчални молитви. Двете младоженки произнесоха брачния обет със сълзи на очи и с гласове, по-ясни и звънки, отколкото ако бяха прозвучали сред веселата тълпа, която обикновено се събира на сватбена церемония. Защото макар, че с тези безвъзвратни думи се обвързваха завинаги с хората, чиято власт над чувствата им признаваха по тоя начин пред цял свят, мо-минската свенливост потъна във всепоглъщащата мъка за тоя, с когото им предстоеше да се разделят. Когато получиха брачната благословия, Сесилия оброни глава на рамото на своя съпруг, давайки за момент изблик на сълзите си, а после се приближи отново до кушетката и коленичи пред чичо си. Кетрин прие бездушно горещата целувка на Барнстейбъл и се върна на предишното си място.

Полковник Хауард бе успял да се привдигне, за да следи обрета и в края на всяка молитва произнасяше страстно „амин“. С последните думи той падна на възглавницата и бледото му старческо лице засия от блаженство, което показваше, че тази сцена му е присърце.

– Благодаря ви, чеда мои – промълви той най-после – благодаря ви, защото зная колко много сте страдали от моите прищевки. Джентълмени, у банкера ми в Лондон ще намерите всички документи за имуществото на моите повереници. Ще намериш там и моето завещание, Едуард, от което ще научиш, че Сесилия не идва в прегръдките ти без зестра. За нрава и възпитанието на поверениците ми сами можете да се уверите, а документите в Лондон вярвам, ще ви убедят, че добре съм се грижил и за състоянието им и не съм злоупотребил с него!

– Остави това ... не говори повече, че сърцето ми се къса! – извика Кетрин, задавена от силни ридания, разкаяна, че бе причинявала толкова болки на своя предан закрилник. О, говори за себе си, мисли за себе си! Ние сме недостойни ... аз поне съм недостойна за твоите грижи!

Умиращият протегна добродушно ръка към нея и продължи, макар че гласът му все повече остлабваше:

– Тогава ще говоря за себе си. Искам да почивам като дедите си в земните недра в християнски гробища.

– Желанието ти ще бъде изпълнено – прошепна Грифит. Аз лично ще се погрижа за това.

– Благодаря ти, сине мой – каза старецът, защото като съпруг на Сесилия ти стана мой син в завещанието ми ще видиш, че съм дарил свобода и осигурил живота на всички мои роби, с изключение на ония неблагодарни негодници, дето напуснаха господаря си. Те сами се освободиха, тъй че не е необходимо аз да правя това. Завещал съм, Едуард, и нещо скромно на краля. Надявам се, че негово величество ще благоголи да прcheme тоя дар от един свой стар и верен служител, а ти няма да съжаляваш за такава дреболия.

Настъпи дълга пауза, сякаш умиращият преценяваше дали е изпълнил всичките си земни задължения, и изглежда, намери сметката удовлетворителна, след което добави: Целуни ме, Сесилия ... и ти, Кетрик. Виждам, че чувствата ти са чисти като у твоя добър баща Джек. Погледът ми помътнява ... къде е ръката на Грифит? Млади момко, аз ти дадох всичко, което може да дари един изглупял старец. Бъди нежен към това скъпо дете. Ние не се разбирахме, както трябва. Изглежда, че съм се излъгал, както съм се излъгал и в мистър Кристофър Дилън. Може да съм разбирал погрешно и дълга си към Америка, но бях твърде стар, за да променя възгледите и убежденията си. Аз ... аз обичах краля, Бог да го благослови ...

Думите му ставаха все по-неясни и той изпусна последния си дъх, докато бледите му устни произнасяха тази благословия, която би

пожелал и най-гордият крал, защото идваше от душата на честен човек.

Слугите веднага пренесоха тялото му в отделна каюта, а Грифит и Барнстейбъл, подкрепяйки нежно своите невести, ги заведоха в кърмовата каюта, където ги оставиха сами на едно канапе, прегърнати и облепени в горчиви сълзи.

Болтроп бе следил внимателно цялата тази сцена и когато младите хора се върнаха в командирския салон, забелязаха, че малките му пронизителни очички са впити в тях. Те побързаха да се приближат до ранения си другар и да се извинят, че толкова време не бяха му обръщали внимание.

– Чух, че си ранен, Болтроп – рече Грифит, като го улови леко за ръката, но тъй като зная, че не ти е за пръв път, вярвам, че скоро пак ще те видим на палубата.

– Да, да – отвърна шурманът, ала няма да имате нужда от далекоглед, за да виждате вехтата ми черупка, когато я спуснете в морето. Не за пръв път, както казваш, такъмите ми са надупчвани от картеч, дори ми е откъсвал някое и друго парче от шпангоутите, но този път ми е улучен главният трюм и плаването ми по тоя свят е свършено!

– Може да не си чак толкова зле, славни Дейвид – каза Барнстейбъл. Доколкото зная, ти си се държал и с по-голяма дупка в кожата от тая, която ти е пробил този злополучен изстрел!

– Да, да – отговори шурманът, само, че беше пробита надстройката ми и докторът лесно можеше да я стигне, за да я закърпи. Ала този път са съборени преградите ми и чувствавам, че всичко в трюма ми е разнебитено. Докторът сигурно вече ме е отписал, защото щом погледна дупката, която ми е пробило гюллето, веднага ме прехвърли на отчето като стар парцал, негоден за нищо. Капитан Мънсън имаше късмет! Вие, мистър Грифит, струва ми се, казахте, че старият джентълмен бил бутнат в морето от гюлле и че смъртта едва успяла да почука на вратата му и той вече плавал за оня свят!

– Краят му беше наистина неочакван! – каза Грифит. Но, ние, моряците, трябва винаги да очакваме такава смърт.

– И затова трябва винаги да бъдете готови да я посрещнете – осмели се да вметне свещеникът с тих, смирен и дори плах глас.

Шурманът изгледа внимателно един по един всички, с които говореше и след кратко мълчание продължи с вид на човек, напълно примирен със съдбата си:

– Той имаше късмет, но мисля, че е грешно да завиждаш на чуждо щастие, щом така е писано на човека. Колкото до подготовката, това е

твоя работа, отче, а не моя. И тъй като ми е останало малко време, колкото по-скоро се заловиш с това, толкова по-добре. И за да ти спестя излишни грижи, чуй какво ще ти кажа: Не се церемони много-много с мене, защото за мой срам трябва да призная, че никога не съм обичал учеността. Ако можеш да ми осигуриш сносна койка на оня свят, както на тоя кораб, хем аз ще бъда доволен, хем няма да създавам на никого тук излишни главоболия.

Ако по лицето на свещеника бе пробягала и сянка на недоволство от това неочаквано ограничаване на задълженията му, тя изчезна напълно, когато се взря в простодушното изражение, изписано върху лицето на умиращия шурман, докато излагаше желанията си. След дълго и тягостно мълчание, което нито Грифит, нито приятелят му посмя да наруши, свещеникът отвърна:

– Човек няма власт да направлява милостивата воля господня, мистър Болтроп и каквото и да сторя, не мога да променя всесилната му и неотменима повеля. Сигурно помните какво ви казах снощи в разговора ни на тая тема и няма причина сега да се отмятам от думата си.

– Право да ти кажа, не съм записвал всичко в корабния дневник отговори шурманът, пък и това, което съм запомнил, е преди всичко казано от мен по простата причина, че човек помни по-добре собствените си думи, а не думите на ближния си. Това ме кара да те подсетя, мистър Грифит, че едно от 42-фунтовите гюлета на трипалубния кораб прелетя през бака и скъса въжето на най-добрата котва на разстояние един сажан от скобата и то тъй майсторски, както баба срязва негодна нишка с шивашка ножица! Та, ако бъдеш тъй добър да наредиш на някой от помощниците ми да обърне въжето от другия край и да му прикрепи нов коуш⁹³, и аз ще ти се отплатя някога.

– Не му бери грижата – каза Грифит. Бъди уверен, че ще се направи всичко, което влиза в задълженията ти, за да се гарантира безопасността на кораба.

Аз лично ще следя за това. А, сега искам за нищо да не се безпокоиш и да мислиш за по-възвишени неща.

– Че защо? – възрази упорито Болтроп. Аз винаги съм смятал, че колкото по-свободен от земни задължения си отиде човек на оня свят, толкова по-лека ще му бъде новата работа, която го очаква там. Снощи отчето например, се залови да ме убеждава, че нямало значение как се държи човек – добре или лошо, важното било да подкрепя съвестта си с

93. Коуш – металически пръстен, в който се вдява въже. Б.пр.

подпорите на вярата. Такива работи според мен не бива да се проповядват на кораб, защото може да объркат и най-добрия екипаж.

– О, не ... не ... уважаеми мистър Болтроп, вие погрешно сте разбрали думите ми! – възкликна свещеникът. Най-малкото погрешно сте ...

– Може би, сър – прекъсна го кротко Грифит, нашият почтен приятел и сега няма да ви разбере. Нямах ли си други земни грижи, които да ти тежат на душата, Болтроп. Някаква заръка някому или пожелание какво да се прави с имуществото ти?

– Доколкото зная, той има майка – обади се тихо Барнстейбъл, често по време на нощна смяна ми е разправял за нея. Предполагам, че е още жива.

Щурманът, който чуваше ясно младите си другари, повече от минута премята усърдно в устата си тютюна за дъвчене, което показваше, че е много развълнуван. После вдигна мускулестата си ръка, улови с другата повехналата ѝ кожа, която вече губеше загара си под бледия досег на смъртта и отговори:

– Е, да, старата още се държи за живота, което не може да се каже за нейния син Дейвид. Стариат загина със „Сюзън и Дороти“ край нос Код. Нали си спомняш, мистър Барнстейбъл? Тогави ти беше още младок и участвуваше в китоловни експедиции. Та, след оная буря винаги съм се старал да осигуря на майка си гладък фарватер, ала житейското ѝ плаване излезе трудно – все буйни ветрове и оскъдни дажди.

– Сигурно искаш да ѝ предадем нещо от теб? – запита добродушно Грифит.

– Хм, да ѝ предадете нещо, а? – продължаваше щурманът, чийто глас ставаше все по-хрипкав и пресекав. Между нас никога не е имало много любезности, защото нито тя беше свикнала да слуша такива неща, нито аз да ги говоря. Ала, ако някой от вас прегледа счетоводните книги и открие там нещичко на моята страница, нека се погрижи да го предаде на старата. Ще я намерите закотвена откъм подветрената страна на къщата. Да, точно тъй, над Корнхил № 10, Бостън. Постарах се да ѝ осигуря хубава, топла койка. Нали осемдесетгодишна жена повече от всеки друг има нужда от местенце, където да се закотви спокойно.

– Аз лично ще се погрижа за това, Дейвид – извика Барнстейбъл, мъчейки се да скрие вълнението си. Щом пуснем котва в Бостънското пристанище, ще се отбия при нея. А, тъй като едва ли имаш да вземаш голяма сума, ще ѝ дам и от собствените си средства.

Това великодушно предложение трогна дълбоко щурмана. Мускулите на обруленото му лице затрепкаха конвулсивно и мина цяла

минута, докато овладя гласа си, за да отговори.

– Зная, че ще го направиш, Дик, зная – промълви най-после той, стискайки ръката на Барнстейбъл почти с предишната си сила. Зная, че си готов да дадеш на старата ръката или крака си, ако това бъде от полза за майката на твоя колега, а няма нужда, защото не съм син на човекоядец. Ала, баща ти те е отписал от ведомостта си и в джобовите ти често има маловодие, тъй че едва, ли можеш да помогнеш някому, а особено сега, когато наполовина принадлежиш на една млада хубавица, ще ти трябва всяка стотинка.

– Но аз имам състояние – каза Грифит. И съм богат.

– Да, да, чувал съм, че можеш да построиш цяла фрегата с всички въжета, реи и платна и да я пуснеш на вода, без да бръкнеш в ничия кесия само със собствени средства!

– Давам ти честната си дума на морски офицер – добави младият моряк, че майка ти няма да бъде лишена от нищо, че аз ще се грижа за нея като любещ и верен син.

Болтроп като че ли не можеше да си поеме въздух. Той се опита да привдигне изнемощялото си тяло от кушетката, но падна безсилен, умирайки може би малко преждевременно поради усилията си да изкаже дълбоките и необикновени чувства, които го вълнуваха.

– Да прости бог греховете ми – произнесе той на-после и най-вече загдето понякога ругаех дисциплината ви. Не забравяйте за котвеното въже и прегледайте клуповете на долните реи и той ще го направи, Дик, ще го направи! Аз скъсвам котвата на живота и бог да ви благослови всички и да ви даде хубаво време и попътен вятър!

Езикът на шурмана се вцепени, но истинско блаженство се разля по грубото му лице, чиито мускули изведнъж се свиха, когато избледнелите му черти започнаха бавно да се сковават под страшния вледеняващ досег на смъртта.

Грифит нареди да се пренесе тялото на шурмана в неговата каюта и с натезало сърце се качи на горната палуба. Преследвайки ожесточено фрегатата, неприятелят не бе забелязал „Бързи“, който се бе възползвал от дневната светлина и от плиткото си газене, за да се измъкне без особен труд през лабиринта от плитчини. Фрегатата му сигнализира да се приближи и даде нужните напътствия какъв курс да държи през настъпващата нощ. Сега английските кораби се виждаха само като бели точки сред потъмнялото море. А, тъй като знаеха, че между тях и фрегатата се простира широка преграда от плитчини, американците вече не смятаха присъствието им за опасно.

Когато бяха дадени необходимите разпореждания и всичко бе готово, корабите се насочиха към бреговете на Холандия. Вятърът, който следобед се бе засилил, малко преди залез измени посоката си. А, когато небесното светило приближи хоризонта, двата кораба се движеха тъй бързо, че то сякаш потъна в морската бездна, където отдавна бе изчезнал далечният бряг. Цяла нощ фрегатата продължи да пори вълните сред тягостната тишина, успокоителна за душевната болка на Сесилия и Кетрин, които не мигнаха през тия печални минути. Те бяха натъжени не само от скръбната сцена, на която бяха присъствували, но и от мисълта, че поради неотложните планове на Грифит и новите задължения, които бе поел, на сутринта трябваше да се разделят за неопределено време, а може би и завинаги.

На разсъмване боцманът с пискливата си свирка вдигна всички на крак и целият екипаж на кораба се строи на палубата в тържествено мълчание за погребението на мъртвите. Телата на Болтроп, на един-двама младши офицери и няколко обикновени матроси, умрели през нощта от раните си, бяха спуснати в морето с обичайната церемония. А, щом вятърът отново наду платната, корабът се понесе по безбрежните простори, без да остави никакъв паметник на мястото, където те почиваха сред вечно неспокойните вълни.

Когато слънцето стигна зенита, двата кораба пак легнаха в дрейф и се приготвиха за окончателната си раздяла. Тялото на полковник Хауард бе пренесено на „Бързи“, където се прехвърли и Грифит с натъжената си невеста, докато Кетрин, наведена през един люк на фрегатата, ронеше горчиви сълзи, които се смесваха със солената морска вода. Най-после всичко беше готово. Грифит махна с ръка на Барнстейбъл, който сега бе поел командването на фрегатата и тя, като вдигна отново платна, пое опасния път към бреговете на Америка, промъквайки се през Дувърския пролив и между английските кораби, които сновяха из Ламанша – начинание, в което вземаше пример от фрегатата „Съюз“, която само преди няколко месеца бе успяла да мине същия тоя труден път, развявайки звездното знаме.

В това време „Бързи“, държейки курс малко по на запад, се приближаваше бързо към бреговете на Холандия и около един час преди залез беше толкова близо до тях, че по заповед на Грифит отново легна в дрейф. А, когато младият моряк и лоцманът, който се бе прехвърлил на тендера незабелязан почти от никого, се качиха от каютата на палубата, в морето бе спусната малка, лека лодка.

Странникът обгърна с поглед целия бряг, сякаш да се увери в

точното местоположение на кораба, после, впери очи в морето към западната страна на хоризонта, да види какво ще бъде времето. Но, тъй като не откри там нищо, което да го накара да промени решението си, той протегна сърдечно ръка на Грифит и каза:

– Тук ще се разделим. И понеже нашето познанство не донесе всичко, което желаехме, забравете, сър, че изобщо сме се срещали.

Грифит се поклони учтиво, но не каза нищо. А, лоцманът, махвайки презрително с ръка към брега, продължи:

– Да имах поне половината от флота на тая западаща република, най-гордият от тия надменни островитяни щеше да трепере в замъка си и да почувствува, че е беззащитен пред противник, който вярва в силата си и познава слабостта на врага! Но, прошепна той бързо – така беше при Ливърпул, Хуайтхейвън, Единбург и петдесет други места! Ала, всичко това е минало, сър, тъй че нека се забрави.

Без да обръща внимание на вторачените в него любопитни моряци, които се бяха събрали да погледат заминаването му, странникът се поклати бързо на Грифит и като скочи в лодката, вдигна малкото й платно със сръчността на човек, който познава опасната си професия до най-малките подробности. Когато лодката започна да се отдалечава стремително, той още веднъж махна с ръка за сбогом и на Грифит се стори, че дори от разстояние вижда усмивката на горчиво примирение, озарила за миг спокойното му лице. Дълго стоя младият човек, загледан унесено подир самотния пътник, който се плъзгаше с малката си черупчица към откритото море.

И едва когато черната ѝ точка се стопи в силния отблясък на отразяваните от водата полегати лъчи на залязващото слънце, той се опомни и заповяда да се затвори носовият люк на „Бързи“, за да тръгне корабът отново на път.

Докато тендерът се приближаваше полека към приятелското пристанище, сред екипажа се говореха най-невероятни неща за странното появяване на тайнствения лоцман по време на последния им смел набег срещу бреговете на Великобритания и за още по-странното му изчезване сред бурните вълни на Северно море. Грифит нито се усмихваше, нито показваше с нещо, че слуша тези нелепи догадки, до момента, когато наблюдателят извика, че към същото пристанище се носи малка лодка с едно единствено платно. И едва тогава внезапният весел проблясък в неспокойния му поглед показва какъв тежък камък е смъкнала от сърцето му тази приятна новина.

ГЛАВА XXXV

О, вождове на морските вълни,
глави склонете вий над брата свой
и бдете никой да не опетни покоя и честта на тоз герой.

Куплети за Трип⁹⁴

Може би тук ще трябва да смъкнем завесата на нашата несъвършена драма и да оставим читателя сам, с помощта на въображението си да дири различните герои на повествованието с полагаемото им се здраве, богатство и щастие, както изискват неизменните правила на поетическата правда. Но, тъй като не искаме да се разделим тъй хладно с тия, с които толкова време поддържахме приятелско общуван, и това, което ни остава да разкажем е правдиво, както всичко, изложено дотук, не виждаме основателна причина да се простим така неучтиво с нашите *dramatis personae*⁹⁵. За това ще се опитаме да опишем накратко по-нататъшната им съдба, като същевременно съжаляваме, че законните граници на съвременния роман не ни позволяват да се разпростираме в разни весели и забавни сцени, с приятната надежда впоследствие грубите ни скици да оживеят под майсторския молив на Дънлърп⁹⁶.

И тъй, нека последваме фрегатата към бреговете, от които нашето поривисто перо може би не биваше изобщо да се отдалечава и да разкажем най-напред с няколко реда за Барнстейбъл и неговата черноока Кетрин, която ту се смее, ту плаче, ту се усмихва, но си остава винаги любеща съпруга. След като си проби смело път през пълчища от неприятелски кръстосвачи, корабът стигна благополучно Бостънското пристанище, където Барнстейбъл бе награден за заслугите си с повишение и назначен за постоянен командир на фрегатата.

До края на войната той изпълняваше тази длъжност с умение и прилежност и едва след сключването на мира, който затвърди не само независимостта на родината му, но и личната му репутация като храбър и способен морски офицер, той се прибра в семейното имение, което наследя скоро след смъртта на баща си. Когато федералното правителство

94. Джон Трип (1785–1810) – американски моряк, прославил се със своята храброст.
Б.пр.

95. Действащи лица (лат.). Б.пр.

96. Уилям Дънлърп (1766–1839) – американски художник, драматург и историк на театъра, приятел на Купър. Б.пр.

слагаше основите на сегашния ни военноморски флот, капитан Барнстейбъл бе поблазнен да напусне още веднъж своя дом, като му бе предложена нова длъжност. И още много години работи рамо до рамо със славните моряци, които бяха служили тъй вярно на родината си във времена на изпитания и смели подвизи. За щастие обаче голяма част от службата си можа да прекара в мирни условия и винаги с него беше Кетрин, която, тъй като нямаха деца, с радост се възползваше от съгласието му да дели с него лишенията и трудностите на морския живот. Така те вървяха весело и, надяваме се, щастливо по пътя на живота и Кетрин напълно опроверга ироничното предсказание на някогашния си настойник, като стана във всяко отношение покорна, нежна и предана съпруга. Младешът Мери, който с течение на времето възмъжа, не се отделяше от Барнстейбъл и Кетрин, докато още имаше нужда кой да го напътствува. А, когато бе произведен в първо звание, извърши първото си плаване под командуването на своя родственик. Както личеше още на млади години, на зряла възраст той стана безстрашен, предприемчив и несъкрушим моряк. И може би щеше да бъде жив до ден днешен, ако не бе загинал преждевременно в дуел с чуждестранен офицер.

Щом стъпи отново на родна земя, капитан Менюъл се залови най-напред да си издействува прехвърляне в сухопътните войски. Тук той не срещна особени трудности и скоро се отдаде всецяло на това, за което отдавна бе жадувал – строевото обучение. Той има щастието да участва във всички блестящи победи, с които завърши войната, но изпита наравно с цялата армия и нейните несгоди. Когато обаче се пристъпи към реорганизация на въоръжените сили, заслугите му не бяха забравени и той неведнъж бе изпращан на запад с експедициите на Сейнт Клеър⁹⁷ и по-щастливия му приемник Уейн⁹⁸. Към края на века, когато англичаните най-после бяха принудени да изоставят цяла редица постове, капитан Менюъл получи заповед да заеме с ротата си едно малко укрепление откъм нашия бряг на една от могъщите реки, с които граничеха териториите на републиката от север. Английското знаме се развяваше над валовите на една по-солидна крепост, построена отскоро на отсрещния бряг в новите граници на Канада. Като разбра, че комендантът на съседния форт е старши офицер, Менюъл, който се придържаше

97. Артър Сейнт Клеър (1734–1818) – американски пълководец, участвувал във войната за независимост на САЩ, а след това воювал срещу индианците, от които претърпял поражение при Литъл Търтл (1791). Б.пр.

98. Ентъни Уейн (1745–1796) – американски генерал, герой на войната за независимост на САЩ. В 1795 г. разбил индианците при Фолън Тимбърз. Б.пр.

строго към военния етикет, побърза да навести този джентълмен, за да завърже с него запознанство, което с оглед на заеманите от двамата длъжности можеше да се окаже не само приятно, но и извънредно полезно.

След като се осведоми за чина на своя съсед, американският офицер не си направи труда да запита за името му, но когато червендалестият, забавен на вид английски офицер, който го посрещна, се представи като майор Бъроуклиф, той веднага си спомни за своя стар познайник от манастира „Света Рут“. Двата славни воители с голямо удоволствие възобновиха старото си познанство и на края така се сприятелиха, че на едно от островчетата сред реката си построиха дървена колиба, като един вид неутрална територия, където да могат да си уреждат гуляи и веселби, без да подронват дисциплината на своите гарнизони. Тук те обсъждаха качествата на безброй вкусни еленови филета, на сочни птици и всякакви чудновати зверове, които живеят из тия пущинаци, без да забравят и обитателите на дълбините на широката река, тъй че да не липсва нищо, което би подсладило пиршествата им. Разходите за тази приятелска трапезна „война“ се деляха по равно между двете страни. Двата коменданти бяха установили и справедливо разделение на труда в набавянето на продукти за наслада, каквито могат да се намерят само в ония части на земното кълбо, където човек по-лесно ползува богатствата на природата, отколкото в околностите на своите крепости. Тъмният портвайн и всички напитки, съставна част на които е малцът, се прекарваха през залива Свети Лаврентий, откъдето под надзора на Бъроуклиф стигаха предназначението си, а на Менюъл бе възложена изцяло по-важната задача да доставя гъстата мадейра, при което имаше пълна свобода на действие, само от време на време сътрапезникът му напомняше да внимава за „южния“ произход на тази напитка!

Често младшите офицери от двата гарнизона говореха за битката, при която майор Бъроуклиф бе загубил крака си. В такива случаи обикновено английският младши лейтенант прошепваше на американския си колега, че това е станало по време на последната война, при една отчаяна схватка на североизточния бряг на английския остров, в която майорът се отличил с ротата си и постигнал голяма победа за своята родина, заради която именно получил сегашния си чин, „без да става нужда да го откупва“. При всички тия деликатни намеци двамата ветерани, защото вече бяха спечелили това почетно звание, от чувство за национално достойнство не смятаха за нужно да се намесват. Ако тоя въпрос обаче се зачекнеше в края на гуляя им, Бъроуклиф хвърляше многозначителна

усмивка на американския си приятел, с което искаше да каже, че много добре разбира за какво става дума, а Менюъл се почесваше по главата – жест, с който актьорите и художниците изобразяват смъртно при-помняне. Така се изнизваше година след година и двата форта си живееха мирно и чинно, докато между държавите им бушуваха бурни страсти, но изведнъж злополучната смърт на Менюъл сложи край на тази дружба.

Този строг блюстител на реда никога не отиваше на неутралния остров, без да вземе със себе си цял отряд войници, които нареждаше на постове, поддържащи линията на часовете. Тази практика той препоръчваше и на приятеля си, тъй като тя не само спомагаше за поддържането на дисциплината, но и предотвратяваше изненади от страна на единия или другия гарнизон. Ала, майорът сметна тази формалност за излишна и беше достатъчно добродушен, за да не се обиди от такова недоверие, проявено от неговия сътрапезник.

За нещастие, веднъж, когато двамата приятели обсъждаха една нова доставка на напитки чак до сутринта, Менюъл излезе от колибата и тръгна към постовете си в такова състояние на умопомрачение, че когато един от часовете го спря, забрави паролата и бе убит с изстрел от войника, който в резултат на строевото обучение бе станал толкова безчувствен, че му беше все едно приятел ли убива или враг, щом това се изискваше от военния правилник и от съетите принципи на войната.

Преди смъртта си обаче капитанът успя да похвали подчинения си за тая постъпка и умирайки, не пропусна да възвеличи пред Бъроуклиф достойнствата на строгата дисциплина, която бе въвел в частта си.

Близо една година преди това прискърно събитие двамата приятели бяха поръчали бъчвичка вино от южната част на остров Мадейра, която в момента на Менюоловата смърт беше мъчителен път по бързеите на Мисисипи и Охайо, тъй като бе прекарана през Нюорлеанското пристанище, за да бъде изложена, колкото е възможно по-дълго под лъчите на благотворното слънце. Поради преждевременната кончина на приятеля си Бъроуклиф бе принуден да се погрижи сам за тази скъпоценна реликва, напомняща за еднаквостта на вкусовете им, затова поиска от началството си отпуск с похвалното намерение да тръгне по реките и лично да осигури благополучното пристигане на пратката. В резултат от усърдието му същия ден, когато намери съкровището си, го хвана силна треска. И тъй като лекарят и майорът бяха на различни мнения как да се лекува тази опасна за тоя климат болест, единият предписваше пълно въздържание, а другият чести дози от живителната напитка, заради

която се бе домъкнал чак дотук. Болестта бе оставена сама на себе си и след три дена Бъроуклиф умря. Пренесоха тялото му и го погребяха до неговия приятел в същата колиба, която тъй често бе кънтяла от пиянските им смехове и песни. Разказахме подробно как завърши животът на тия вождове-съперници, защото си нямаха близки на сърцето от другия пол и не оставяха нито вдовици, нито деца, които да ги оплакват. А, тъй като и двамата бяха простосмъртни и естествено, все някога трябваше да умрат, пък и завършиха земния си път на почтена шестдесетгодишна възраст, читателят няма да ни се сърди, че му показахме пътищата на съдбата. Свещеникът напусна морската служба, за да се върне отново в лоното на църквата, за голямо задоволство на Кетрин, която непрекъснато натякваше на своя благоверек съпруг, че не бяха спазили всички формалности на бракосъчетанието.

Грифит и все още скърбящата му невеста пренесоха тялото на шолковник Хауард в един от главните градове на Холандия, където то бе погребано със съответните почести. След това младият човек лсе превърли в Париж с надежда, че тягостните спомени, оставени от вихрени-те и печални събития през последните няколко дена, ще усе изличат от паметта на прекрасната му другарка. Оттам тя почна да кореспондира с приятелката си Елис Дънскоум и полека-лека, доколкото позволяваха обстоятелствата, работите на покойния й чичо се оправиха. После, когато Грифит получи поста, предложен му още преди експедицията вСеверно море, те се върнаха заедно в Америка. До края на войната младият човек остана на служба във флота, а след това напусна окончателно морето и посвети остатъка от своя живот на задълженията си като съпруг и добър гражданин.

Никак не им беше трудно да влязат във владение на именията на полковник Хауард, които той бе изоставил по-скоро от гордост, отколкото от необходимост, затова не бяха конфискувани, така че младите съпрузи, обединявайки състоянието си, станаха доста богати. И тук ще се възползуваме от случая да посочим, че Грифит не забрави обещанието си пред умиращия шурман и обезпечи осиротялата му майка до края на живота й.

Бяха минали може би дванайсет години от това кратко плаване, което си поставихме за задача да опишем в тази книга, когато един ден Грифит, преглеждайки небрежно куп вестници, изведнъж вдигна сепната глава и жена му забеляза как прокара бавно ръка по челото си, като човек, който внезапно си е спомнил за някакво събитие от миналото или се мъчи да възстанови в паметта си отдавна избледнели образи.

– Да не би нещо в тоя вестник да те е развълнувало, Грифит? – запита го все още прекрасната Сесилия. Сега, когато имаме федерално правителство, което е вече на път да възстанови загубите от войната, сигурно си прочел за някой от многобройните проекти за създаване на нов флот! Ах, немирнико! Пак мечтаеш и въздишаш за странствуване из любимия си океан!

– Аз престанах да мечтая и да въздишам, откакто ти започна да ми се усмихваш, отвърна той разсеяно, без да сваля ръка от челото си.

– Да не би нещо да спъва установяването на новия ред? Или Конгресът се е спречкал с президента?

– Мъдростта и славата на Вашингтон ще премахнат всякакви пречки по нашия път, докато с течение на времето новият ни ред укрепне. Сесилия, помниш ли човека, който придружаваше двамата ни с Менюъл до манастира „Света Рут“ през нощта, когато станахме пленници на чичо ти, а после доведе отряда, който ни освободи и спаси Барнстейбъл?

– Как да не го помня. На времето казваха, че бил лоцманът на нашия кораб. Доколкото си спомням, злият офицер, който ни гостуваше тогава, подозираше дори, че той крие знатното си положение.

– Този офицер е отгатнал истината. Но, да беше го видяла през оная страшна нощ, когато ни прекара през плитчините, да беше наблюдавала спокойствието и безстрашието, с което изведе отново кораба ни от тия теснини, когато около нас кипеше битка!

– Аз чух страшния грохот и лесно мога да си представя тая потресаваща сцена – отговори жена му. Спомените, макар и вече тъй далечни, прогониха руменината от бузите й. Но, какво е станало с него? Да не би името му да се споменава в тия вестници? Та, това са английски вестници! Доколкото си спомням, ти му казваше Грей!

– С това име беше известен между нас. Той беше човек с романтична представа за слава и се мъчеше да скрие участието си във всяко действие, което не допринасяше за собственото му възвеличаване. Премълчавах истинското му име, защото му бях дал тържествено обещание да не го издам. Сега този човек е мъртъв!

– Може би е имало някаква връзка между него и Елис Дънскоум – подхвърли Сесилия, слагайки замислено ръкоделието си в скута.

– Оная нощ, когато аз и Кетрин те навестихме в килията ти, тя се срещна насаме с него по свое лично настояване и още тогава братовчедката ми прошушна, че сигурно се познават. Писмото, което получих вчера от Елис, беше запечатано с чер восък и ми стана тъжно, като го

четях. С такава мъка и едновременно нежност пише как човек се пренася от тоя на она свят!

Грифит хвърли на жена си поглед, който показваше, че изведнъж е прозрял истината, а после отговори с глас, в който нямаше и сянка от съмнение:

– Сесилия, безусловно ти си права. Сега изведнъж си спомням много подробности, които потвърждават догадките ти. Той познаваше добре това място. Прекарал е там младостта си. Манастирът също му е познат. Сам предложи тази експедиция! Да, той беше наистина необикновен човек!

– Но, защо не дойде с нас? – запита Сесилия. Нали, струва ми се, беше предан на нашето дело?

– Той беше предан на Америка, защото искаше да се отличи. Главната му страст и може би отчасти защото гореше от желание да си отмъсти за някаква неправда, сторена му, както казваше сам, от неговите сънародници. Като човек той също си имаше слабости, една от които беше може би надценяването на собствените си дела. Но, те наистина бяха доблестни и заслужаваха похвала! А, хулите, с които го обсипаха враговете му, бяха несправедливи. По-съмнителна беше любовта му към свободата, защото макар и да се бореше за свободата на нашите Щати, завърши живота си в служба на деспот! А, сега е вече мъртъв ... Ако беше живял в други времена и при такива обстоятелства, че отличното владееене на занаята, хладнокръвието, самообладанието и дори отчаяната му смелост да можеха да бъдат използвани в редовен и силен флот и ако навиците, придобити на млади години, го бяха приучили да приема по-скромно почестите, заслужени на зряла възраст, името му щеше да се предава от поколение на поколение в страната, на чието дело се бе посветил!

– О, Грифит – възкликна Сесилия малко учудено, ти говориш тъй страстно за него? Но кой е той?

– Човек, чието име се бях заклел да пазя в тайна, докато беше жив и дори смъртта му не ме освобождава от тоя обет. Достатъчно е да знаеш, че той ни помогна много да се съберем и че имаше опасност щастието ни да се разбие в подводните скали на живота, ако не бяхме срещнали по житейския си път тайнствения лоцман на Северно море.

Като видя, че мъжът ѝ стана и събра внимателно вестниците, за да излезе от стаята, Сесилия не каза нищо и никога вече двамата не зачекнаха тази тема.

КРАЙ

© 1974 Борис Миндов, превод от английски

James Fenimore Cooper
The Pilot: A Tale of the Sea, 1824

Сканиране: Darko
Редакция: mahavishnu, 2008

Публикация

Джеймс Фенимор Купър. Лоцманът
Роман

Превод от английски Борис Миндов, 1974 г.
Редактор Ася Къдрева
Художник Стоимен Стоилов, 1974 г.
Художествен редактор Иван Кенаров
Технически редактор Добринка Маринкова
Коректор Жулиета Койчева.

Американска. Второ издание
Дадена за набор на 6.II.1981 г. Подписана за печат на 30.VII.1981 г.
Излязла от печат на 30.VIII.1981 г.
Формат 60×90/16. Печатни коли 22. Издателски коли 22. УИК 24,25. Издателски
номер 1446. Цена 2,00 лв.
БКП 953766126 – 27–81
Книгоиздателство „Георги Бакалов“, Варна, 1981 г.
Електронен център за фотонабор
Държавна печатница „Тодор Димитров“ – София

James Fenimore Cooper. The Pilot
Peter Fenelon Collier, Publisher New York, 1893

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7158>]